

گوڵچنیی و تەجوید

گوڵچنی وشە و ماناکردنی و تەجویدی قورئانی پیرۆز

گوڵچنی و تەجوید

قورئانی پیرۆز

گوڵچنی وشە و ماناکردنی و تەجویدی
قورئانی پیرۆز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

گوڵچنی و تەجوید

گوڵچنی وشەو ماناکردنی و تەجویدی قورئانی پیرۆز

ئامادەکردنی وشە و ماناکانی : محەمەدعەلی قەرەداغی
نۆبەی چاپ: یەکەم ٢٠١٥
نرخی: (١٣٠٠٠) دینارە

لەبەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان
ژمارە (١٠٥٤)ی ساڵی ٢٠١٥ ی پێ دراوە

ناوەندی ڕاگەیاندنی ئارا
0770 358 7100 | 0750 106 9589 | 0748 013 4669 | 053 323 1843
www.aramediacenter.com | info@aramediacenter.com

0-0199-0000-7
9 780019 900003

پێشەکی ناوەندی ڕاگەیاندنی ئارا

ناوەنـدی ڕاگەیاندنـی ئـارا خۆی بـە سـەربەرز دەزانێت ئـەم قورئانـە پیرۆزە بخاتـە بـەر دیدی خوێنـەری کورد، کـە بە چەنـد تایبەتمەندییەکـی نوێ و ئاسانکار ڕازێنراوەتەوە، لەوانەش:

• ڕێبـازی (بـە ڕەنـگ جیاکردنـەوەی حوکمەکانـی تەجوید)ی تێـدا پەیڕەو کـراوە و، شـێوەی سێگۆشـەی لووتکـە ڕووەوخـوار لەسـەر دێڕەکانـی قورئانەکـە دانـراوە بـۆ ئامـاژەدان بـە شـوێن و جـۆری هەمـوو حاڵـەتەکانـی تەجویـد و، لـە دامێنـی پەڕەکانـدا مانـای هێـما ڕەنگکـراوەکان ڕوون کراوەتـەوە و حاڵـەتـەکان و حوکمەکانیـان دیـاری کراون، تـا قورئان خوێن لە هەڵە پارێزراو بێت.

• هەروەهـا هـەوڵ دراوە واتـای وشـەگەلێکی قورئان بخرێتـە ڕوو کە هەموو کـەس بـاش نایانزانێـت و، قورئان خوێـن لەکاتـی دەورکردنـەوەی قورئاندا حـەز دەکات لە مەبەسـتەکانیان بگات، بۆ ئەم مەبەسـتەش بەڕێز مامۆسـتا (محەمەدعەلـی قەرەداغـی) لـە لێـواری هـەر لاپەڕەیەکـدا چەپکێـك لـەو وشانەی مانا کردووە.

• ئەمـە سـەرەڕای (ڕێبـەری ئاسـانکاری حوکمەکانـی تەجویـد) کـە لـە پاشـکۆی قورئانەکەدایـە و، بـە ڕوونـی و پوختـی باسـی سـەرجەم حوکمەکانـی تەجویـدی تێـدا کـراوە، بەمـەش قورئـان خوێن ناچـار نابێت بـۆ فێربوون و زانینی زانسـتی (تەجویـد) بگەڕێتەوە بۆ هیچ سـەرچاوەیەکی دیکە.

لـە کۆتاییـدا، لـە خـوای گـەورە داواکاریـن ئـەم کارەمـان لـێ قبـووڵ بفەرموێت، هەروەك هیواداریـن ببێتە مایەی سوودی میللەتەکەمان.

پێشەکی

لە بواری تەفسیری قورئانی پیرۆزدا ماوەیەکە زانایانی کورد بە زاراوەکانی کوردی دەستیان داوەتە تەفسیرکردنی قورئانی پیرۆز و، بە شێوەگەلی جیاجیا لەم بوارەدا خزمەتی باش کراوە و، کاروانەکەش بەردەوامە و خزمەتی زیاتر بە رێگەوەیە.

ئەوەی تا ئێستە من نەمدیوە دەستی بۆ برابێ ئەوەیە کە بە زمانی عەرەبی پێی دەڵێن (کلمات و بیان) و بەو کارە مانای وشەگەلێکی قورئان دەکرێ کە هەموو کەس باش نایانزانێ و قورئان خوێن لە کاتی دەورکردنەوەی قورئاندا حەز دەکا لە مەبەستەکانیان بگات.

ویستم بەمەش بە گوێرەی توانا خزمەتێکی بچکۆلە بە قورئانی پیرۆز بکەم. بە سوود وەرگرتن لەو کتێبە هاوشێوانەی کە بە زمانی عەرەبی نووسراون. ئەو وشانەم مانا کردووە کە خوێنەری قورئانی پیرۆز لە کاتی دەورکردنەوەدا پێویستی بە زانینی واتاکانیان دەبێت.

هیوادارم جێگەی سوودی خوێنەرانی کورد بێت و توێشوویەکی بچکۆلەش بێ بۆ رێگەی سەخت و درێژی پاشەڕۆژم.

محەممەدعەلی قەرەداغی
ئەندامی کارای ئەکادیمیای کوردی

ڕێبازی بە ڕەنگ جیاکردنەوەی حوکمەکانی تەجوید
لە (قورئانی پیرۆز)دا

ئەم ڕێبازەی کە بۆ دیاریکردن و ڕوونکردنەوەی شێوازی پەیڕەوکردنی حاڵەتەکانی تەجوید لەم قورئانەدا گیراوەتەبەر، بە پێی ئەم وردەکارییانەی خوارەوە دارێژراوە:

مەددەکان (المدود)

- ڕەنگی هەموو جۆرەکانی مەددی پێویست (المد اللازم): واتە ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن و، پێویستە ماوەی درێژکردنەوەکەیان هێندەی (٦) حەرەکە بێت.
- ڕەنگی مەددی واجب (المد الواجب): واتە ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمزە)وە دروست دەبن و، ماوەی درێژکردنەوەکەشیان هێندەی (٤-٥) حەرەکەیە.
- ڕەنگی مەددی پەیوەست (المد المتصل): کە سکونێکی هاتبێتە ڕێ و، ماوەی درێژکردنەوەکەشی بەپێی یاسای (بەهێزترینی نێوان دوو هۆکار) دەبێت، واتە (٤-٥-٦) حەرەکە.
- ڕەنگی مەددی بەهۆی سکونەوە پەیدابوو (المد العارض للسكون): واتە ئەو مەددەی بەهۆی وەستان (وقف)ەوە دروست دەبێت و، ماوەی درێژکردنەوەکەشی هێندەی (٢-٤-٦) حەرەکەیە.
- ڕەنگی ئەو مەددانەی هاوشێوەی مەددی سروشتی (المد الطبيعي)ن: کە ماوەی درێژکردنەوەکەیان هێندەی (٢) حەرەکەیە.

بەڵام شوێنەکانی مەددی سروشتی (المد الطبيعي)مان بە ڕەنگ دیاری نەکردووە لەبەر ئەوەی ژمارەیان زۆرە و، بە پێی سەلیقە بە ئاسانی هەستیان پێ دەکرێت، هەروەها ئەم جۆرە مەددە تەنانەت لە گۆکردنی وشەی غەیری قورئانیشدا پەیڕەو دەکرێت.

مینگەکان (الغنن)

- ڕەنگی شوێنی مینگەکان.
- ڕەنگی مینگەی حاڵەتی شاردنەوە (الإخفاء)، بەهۆی جیاوازیی شێوازی گۆکردنەکەشیەوە لە مینگەکانی تر بەم ڕەنگە لەوانی ترمان جیا کردووەتەوە.
- م ڕەنگی مینگەی گۆڕان (الإقلاب): بۆ جیاکردنەوەی مینگەکەی (الإقلاب) لەوانی تر ئەم میمە ڕەنگکراوەی بۆ دانراوە.
- ڕەنگی تێهەڵکێشان بە مینگەوە (الإدغام)، سێگۆشەکەشی دوو ڕەنگ کراوە، تا ئاماژە بێت بۆ گۆکردنی مینگەکە و گونەکردنی پیتەکەی دواتری. ئەم نیشانەیەش گەر لەسەر پیتی یەکەم دانرابوو و بەدوایدا (و) یا (ی) هاتبوو ئەوا ئاماژەیە بۆ ئەوەی مینگەکە بۆ پیتی یەکەمە؛ ئەگەر لەسەر پیتی یەکەم دانەنرابوو و (م) یا (ن)یشی بەدوادا هاتبوو ئەوا واتە مینگەکە بۆ (م) یا (ن)ەکەیە.
- ڕەنگی تێهەڵکێشان (الإدغام)ی بێ مینگە، ئەمەش کاتێك پیتەکە لە گۆکردندا دەرناکەوێت.. هەروەها ئەم هێمایە لەسەر هەر پیتێکی تری موصحەفەکەش دانراوە کە گۆنا کرێت.

قەڵەو گۆکردن (التفخیم) و قەلقەلە (القلقلة)

- گەر وشەی (اللّٰه) بە ڕەنگی سوور نووسرا ئەوا واتە پیتی (لام)ەکەی بە قەڵەوی دەخوێندرێتەوە.
- ڕەنگی (ر) ی قەڵەو واتە: (ڕ) .
- ڕەنگی سیفەتی قەلقەلە (القلقلة).

حوکمەکانی دیکە

ئەو حوکمانەی دیکەی لە ڕیوایەتی (حفص عن عاصم)دا هاتوون وەك (الإشمام، الإمالة، التسهیل) بە ڕەنگی سوور دیاری کراون، کە سەرجەمی ئەم حوکمانە لە (ڕێبەری ئاسانکاری حوکمەکانی تەجوید) لە پاشکۆی ئەم مەصحەفەدا بە ڕوونی باس کراون.

وەستانەکان (الوقف)

بەپێی ئەو ڕێبازەی لێرەدا پەیڕەوکراوە سەری ئایەتەکان و هێماکانی (م، ج ، قلے ، ۞)ی بە سوور ڕەنگکراو ئاماژەن بۆ وەستان (وقف)، هەر بۆیە نیشانە و هێمای تایبەتی دیکەیان لەسەر دانەنراوە، چونکە هەر بە وەستان لەسەریان حوکمی گۆکردنی پیتەکانیان نامێنێت، هەروەك لە ڕێبەرە ڕەنگکراوەکەی دامێنی پەڕەکانی موصحەفەکەشدا ئاماژەی پێکراوە .

هەڵبژاردنی ڕەنگەکان

ڕەنگەکان بەجۆرێك هەڵبژێردراون و بەکارهێنراون کە واتا و ئاماژەکەیان لە هزر و بیرەوە نزیك بکەنەوە، ئەمەش لە ڕێی هەڵبژاردنی شتێکەوە کە واتای حاڵەتەکە لە بیروهۆشی خوێنەرەوە نزیك بکاتەوە و، وای لێ بکات لەبیری نەچێتەوە، بەم شێوەیە:

بۆ (مەدد)ەکان ڕەنگی (شین) هەڵبژێردراوە کە ڕەنگی ئاسمانە و ئاماژەیە بۆ بەرفراوانی و درێژبوونەوە، بۆ مەددی سروشتی (المد الطبیعي)یش ڕەنگی (سەوز) هەڵبژێردراوە کە ڕەنگی سروشتە کەواتە بەهۆی نزیکیی ئاماژەی واتای وشەکان لە زمانی عەرەبیدا بەو ناوەوە ناو نراوە، ڕەنگی (ئاڵتونی)یش بۆ مینگە (الغنة) دانراوە کە لە زمانی عەرەبیدا ڕەنگی دەوڵەمەندی (الغنی)یە و بەستراوەتەوە بە زاراوەی (الغنة)ەوە، (التفخیم، القلقلة)ش ڕەنگی (سوور)یان بۆ هەڵبژێردراوە بەوپێیەی ڕەنگی مەزنیی و سەنگینی (الفخامة)یە، بۆ هەر شتێکیش کە گۆ نەکرێت ڕەنگی (خۆڵەمێشی) هەڵبژێردراوە، بۆ حاڵەتی دەرخستن و ئاشکراکردن(الإظهار) ڕەنگی (ڕەش) هەڵبژێردراوە بەو پێیەی ئاشکرایە و پێویست بە هێمابۆدانانی ناکات.

سُورَةُ ٱلْفَاتِحَةِ

١

وَآيَاتُهَا سَبْعٌ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٢﴾ ٱلرَّحْمَٰنِ

ٱلرَّحِيمِ ﴿٣﴾ مَٰلِكِ يَوْمِ ٱلدِّينِ ﴿٤﴾

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾

ٱهْدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾ صِرَٰطَ

ٱلَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ ٱلْمَغْضُوبِ

عَلَيْهِمْ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ ﴿٧﴾

سوورەتی فاتیحە

﴿ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴾ پەروەردگار و خاوەن و سەرپەرشتیاریانە.

﴿ يَوْمِ ٱلدِّينِ ﴾ ڕۆژی قیامەت، ڕۆژی پەسڵان.

﴿ ٱلصِّرَٰطَ ٱلْمُسْتَقِيمَ ﴾ ئەو ڕێگەی پێچ و پلووچ و لاریی تێدا نییە.

سُورَةُ البَقَرَةِ

٢

وآياتها مائتان وست وثمانون

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓ ١ ذَٰلِكَ ٱلۡكِتَٰبُ لَا رَيۡبَۛ فِيهِۛ هُدٗى
لِّلۡمُتَّقِينَ ٢ ٱلَّذِينَ يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡغَيۡبِ وَيُقِيمُونَ
ٱلصَّلَوٰةَ وَمِمَّا رَزَقۡنَٰهُمۡ يُنفِقُونَ ٣ وَٱلَّذِينَ
يُؤۡمِنُونَ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبۡلِكَ
وَبِٱلۡأٓخِرَةِ هُمۡ يُوقِنُونَ ٤ أُوْلَٰٓئِكَ عَلَىٰ هُدٗى
مِّن رَّبِّهِمۡۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ ٥

سووره‌تی به‌قه‌ره

﴿ ذَٰلِكَ ٱلۡكِتَٰبُ ﴾ ئه‌و قورئانه گه‌وره و پیرۆزه. ﴿ لَا رَيۡبَۛ فِيهِۛ ﴾ گومانی تێدا نییه که له لای خوداوه نێردراوه. ﴿ هُدٗى ﴾ رێگه‌پیشانده‌ره. ﴿ لِّلۡمُتَّقِينَ ﴾ بۆ ئه‌و که‌سانه‌ی په‌یڕه‌وی ئاینی خودا ده‌که‌ن و خۆیان له خراپه به‌دوور ده‌گرن. ﴿ عَلَىٰ هُدٗى ﴾ له‌سه‌ر رووناکیی و راستیی و رێگه‌ی دروستن.

إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ سَوَآءٌ عَلَيۡهِمۡ ءَأَنذَرۡتَهُمۡ أَمۡ لَمۡ تُنذِرۡهُمۡ
لَا يُؤۡمِنُونَ ﴿٦﴾ خَتَمَ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمۡ وَعَلَىٰ سَمۡعِهِمۡۖ وَعَلَىٰٓ
أَبۡصَٰرِهِمۡ غِشَٰوَةٞۖ وَلَهُمۡ عَذَابٌ عَظِيمٞ ﴿٧﴾ وَمِنَ ٱلنَّاسِ
مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَبِٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ وَمَا هُم بِمُؤۡمِنِينَ ﴿٨﴾
يُخَٰدِعُونَ ٱللَّهَ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَمَا يَخۡدَعُونَ إِلَّآ أَنفُسَهُمۡ
وَمَا يَشۡعُرُونَ ﴿٩﴾ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٞ فَزَادَهُمُ ٱللَّهُ مَرَضٗاۖ
وَلَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمُۢ بِمَا كَانُواْ يَكۡذِبُونَ ﴿١٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمۡ
لَا تُفۡسِدُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ قَالُوٓاْ إِنَّمَا نَحۡنُ مُصۡلِحُونَ ﴿١١﴾
أَلَآ إِنَّهُمۡ هُمُ ٱلۡمُفۡسِدُونَ وَلَٰكِن لَّا يَشۡعُرُونَ ﴿١٢﴾ وَإِذَا قِيلَ
لَهُمۡ ءَامِنُواْ كَمَآ ءَامَنَ ٱلنَّاسُ قَالُوٓاْ أَنُؤۡمِنُ كَمَآ ءَامَنَ ٱلسُّفَهَآءُۗ
أَلَآ إِنَّهُمۡ هُمُ ٱلسُّفَهَآءُ وَلَٰكِن لَّا يَعۡلَمُونَ ﴿١٣﴾ وَإِذَا لَقُواْ
ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قَالُوٓاْ ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوۡاْ إِلَىٰ شَيَٰطِينِهِمۡ قَالُوٓاْ إِنَّا
مَعَكُمۡ إِنَّمَا نَحۡنُ مُسۡتَهۡزِءُونَ ﴿١٤﴾ ٱللَّهُ يَسۡتَهۡزِئُ بِهِمۡ وَيَمُدُّهُمۡ
فِي طُغۡيَٰنِهِمۡ يَعۡمَهُونَ ﴿١٥﴾ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ ٱشۡتَرَوُاْ ٱلضَّلَٰلَةَ
بِٱلۡهُدَىٰ فَمَا رَبِحَت تِّجَٰرَتُهُمۡ وَمَا كَانُواْ مُهۡتَدِينَ ﴿١٦﴾

وشه و ماناکانی

﴿خَتَمَ ٱللَّهُ﴾ خودا مۆری ناوە.

﴿غِشَٰوَةٞ﴾ پەردە.

﴿يُخَٰدِعُونَ﴾ فێڵ دەکەن.

﴿مَّرَضٞ﴾ گومان و دوودڵیی.

﴿خَلَوۡاْ إِلَىٰ شَيَٰطِينِهِمۡ﴾ کە چوونەوە لای شەیتانەکانیان.

﴿وَيَمُدُّهُمۡ﴾ ماوەیان پێ دەدا.

﴿طُغۡيَٰنِهِمۡ﴾ سەرکێشیی و زیادەڕەوییان.

﴿يَعۡمَهُونَ﴾ لە ئاستی ڕاستیدا نابینا دەبن.

مینگەکان، و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ ٱلَّذِى ٱسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّآ أَضَآءَتْ مَا حَوْلَهُۥ
ذَهَبَ ٱللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِى ظُلُمَٰتٍ لَّا يُبْصِرُونَ ﴿١٧﴾ صُمٌّۢ
بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾ أَوْ كَصَيِّبٍ مِّنَ ٱلسَّمَآءِ فِيهِ
ظُلُمَٰتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَٰبِعَهُمْ فِىٓ ءَاذَانِهِم مِّنَ ٱلصَّوَٰعِقِ
حَذَرَ ٱلْمَوْتِ ۚ وَٱللَّهُ مُحِيطٌۢ بِٱلْكَٰفِرِينَ ﴿١٩﴾ يَكَادُ ٱلْبَرْقُ يَخْطَفُ
أَبْصَٰرَهُمْ ۖ كُلَّمَآ أَضَآءَ لَهُم مَّشَوْا۟ فِيهِ وَإِذَآ أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا۟ ۚ
وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَٰرِهِمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ
شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱعْبُدُوا۟ رَبَّكُمُ ٱلَّذِى خَلَقَكُمْ
وَٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ
ٱلْأَرْضَ فِرَٰشًا وَٱلسَّمَآءَ بِنَآءً وَأَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَخْرَجَ
بِهِۦ مِنَ ٱلثَّمَرَٰتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۖ فَلَا تَجْعَلُوا۟ لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾ وَإِن كُنتُمْ فِى رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا
فَأْتُوا۟ بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِۦ وَٱدْعُوا۟ شُهَدَآءَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ
إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٢٣﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا۟ وَلَن تَفْعَلُوا۟ فَٱتَّقُوا۟
ٱلنَّارَ ٱلَّتِى وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ وَٱلْحِجَارَةُ ۖ أُعِدَّتْ لِلْكَٰفِرِينَ ﴿٢٤﴾

وشەو ماناکانی

﴿ مَثَلُهُمْ ﴾ وێنەی سەرسوڕهێنەریان.
﴿ ٱسْتَوْقَدَ نَارًا ﴾ ئاگرێکی کردبێتەوە.
﴿ صُمٌّ ﴾ کەڕن لە بیستنی ڕاستیدا.
﴿ بُكْمٌ ﴾ لاڵن و ناتوانن ڕاستیی بێژن.
﴿ كَصَيِّبٍ ﴾ وەك هەور و باران.
﴿ يَخْطَفُ أَبْصَٰرَهُمْ ﴾ هێزی چاویان ئەبا.
﴿ قَامُوا۟ ﴾ بە سەرگەردانیی وەستان.
﴿ ٱلْأَرْضَ فِرَٰشًا ﴾ زەویی ڕاخستووە بۆ ئارامگرتن لەسەری.
﴿ وَٱلسَّمَآءَ بِنَآءً ﴾ ئاسمانی بە ڕاسەرتانەوە ڕاگرتوە.
﴿ أَندَادًا ﴾ وێنە و هاوبەش.
﴿ وَٱدْعُوا۟ شُهَدَآءَكُم ﴾ خوداکانتان بێنن ئامادەیان بکەن.

(تفخیم) و قەلقەلە قورس کردن		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.
	▼ تەفخیمی پیتی (راء).	٢.نیشانەکانی وەستان:	٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.
	▼ سیفەتی قەلقەلە.		

وَبَشِّرِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّٰتٍ
تَجْرِي مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ كُلَّمَا رُزِقُواْ مِنْهَا مِن ثَمَرَةٍ
رِّزْقًا قَالُواْ هَٰذَا ٱلَّذِي رُزِقْنَا مِن قَبْلُ وَأُتُواْ بِهِۦ مُتَشَٰبِهًا
وَلَهُمْ فِيهَآ أَزْوَٰجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٥﴾
۞ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَسْتَحْيِۦٓ أَن يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً فَمَا
فَوْقَهَا فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ مِن
رَّبِّهِمْ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فَيَقُولُونَ مَاذَآ أَرَادَ ٱللَّهُ
بِهَٰذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهِۦ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِۦ كَثِيرًا
وَمَا يُضِلُّ بِهِۦٓ إِلَّا ٱلْفَٰسِقِينَ ﴿٢٦﴾ ٱلَّذِينَ يَنقُضُونَ عَهْدَ
ٱللَّهِ مِنۢ بَعْدِ مِيثَٰقِهِۦ وَيَقْطَعُونَ مَآ أَمَرَ ٱللَّهُ بِهِۦٓ أَن يُوصَلَ
وَيُفْسِدُونَ فِي ٱلْأَرْضِ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ﴿٢٧﴾
كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِٱللَّهِ وَكُنتُمْ أَمْوَٰتًا فَأَحْيَٰكُمْ
ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾ هُوَ
ٱلَّذِي خَلَقَ لَكُم مَّا فِي ٱلْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ ٱسْتَوَىٰٓ إِلَى
ٱلسَّمَآءِ فَسَوَّىٰهُنَّ سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

ربع الحزب ١

وشه و ماناکانی

﴿ هَٰذَا ٱلَّذِي رُزِقْنَا مِن قَبْلُ ﴾ ئەمە هەر ئەوەیە کە لەمەوپێش درا پێمان.

﴿ مُتَشَٰبِهًا ﴾ لە شێوە و ڕەنگدا لە یەك دەچن.

﴿ مُّطَهَّرَةٌ ﴾ پاکن لە خوێن و پیسی.

﴿ ٱلْفَٰسِقِينَ ﴾ لە ڕێباز دەرچووان.

﴿ عَهْدَ ٱللَّهِ ﴾ پەیمانی خودا.

﴿ ٱسْتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ ﴾ ڕووی کردە ئاسمانەکان، خستییە ژێر دەسەڵاتی خۆیەوە

﴿ فَسَوَّىٰهُنَّ ﴾ ڕێك و پێکی کردن.

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَٰٓئِكَةِ إِنِّي جَاعِلٞ فِي ٱلْأَرْضِ خَلِيفَةٗۖ
قَالُوٓاْ أَتَجْعَلُ فِيهَا مَن يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ ٱلدِّمَآءَ وَنَحْنُ
نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَۖ قَالَ إِنِّيٓ أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ
٣٠ وَعَلَّمَ ءَادَمَ ٱلْأَسْمَآءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ
فَقَالَ أَنۢبِـُٔونِي بِأَسْمَآءِ هَٰٓؤُلَآءِ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ٣١ قَالُواْ
سُبْحَٰنَكَ لَا عِلْمَ لَنَآ إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَآۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْعَلِيمُ ٱلْحَكِيمُ
٣٢ قَالَ يَٰٓـَٔادَمُ أَنۢبِئْهُم بِأَسْمَآئِهِمْۖ فَلَمَّآ أَنۢبَأَهُم بِأَسْمَآئِهِمْ قَالَ
أَلَمْ أَقُل لَّكُمْ إِنِّيٓ أَعْلَمُ غَيْبَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا
تُبْدُونَ وَمَا كُنتُمْ تَكْتُمُونَ ٣٣ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَٰٓئِكَةِ ٱسْجُدُواْ
لِأٓدَمَ فَسَجَدُوٓاْ إِلَّآ إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَٱسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ ٱلْكَٰفِرِينَ
٣٤ وَقُلْنَا يَٰٓـَٔادَمُ ٱسْكُنْ أَنتَ وَزَوْجُكَ ٱلْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا
حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَٰذِهِ ٱلشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ٣٥
فَأَزَلَّهُمَا ٱلشَّيْطَٰنُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِۖ وَقُلْنَا ٱهْبِطُواْ
بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوّٞۖ وَلَكُمْ فِي ٱلْأَرْضِ مُسْتَقَرّٞ وَمَتَٰعٌ إِلَىٰ حِينٖ ٣٦
فَتَلَقَّىٰٓ ءَادَمُ مِن رَّبِّهِۦ كَلِمَٰتٖ فَتَابَ عَلَيْهِۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ٣٧

وشه و ماناکانی

﴿ خَلِيفَةً ﴾ جێگر، ئادەم.
﴿ وَيَسْفِكُ ٱلدِّمَآءَ ﴾ خوێنی ناهەق دەڕێژێ.
﴿ ٱسْجُدُواْ لِأٓدَمَ ﴾ کوڕنووشی ڕێز بۆ ئادەم بەرن.
﴿ وَٱسْتَكْبَرَ ﴾ خۆی بە زل زانی.
﴿ فَأَزَلَّهُمَا ﴾ لە ڕێ لایدان و دووری خستنەوە.
﴿ ٱهْبِطُواْ ﴾ دابەزن بۆ زەویی.
﴿ مُسْتَقَرّٞ ﴾ قەرارگا و شوێنی حەوانەوە.

قورس کۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

قُلْنَا ٱهْبِطُوا۟ مِنْهَا جَمِيعًا ۖ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّى هُدًى فَمَن تَبِعَ
هُدَاىَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
وَكَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَآ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٣٩﴾
يَٰبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱذْكُرُوا۟ نِعْمَتِىَ ٱلَّتِىٓ أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا۟ بِعَهْدِىٓ
أُوفِ بِعَهْدِكُمْ وَإِيَّٰىَ فَٱرْهَبُونِ ﴿٤٠﴾ وَءَامِنُوا۟ بِمَآ أَنزَلْتُ
مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوٓا۟ أَوَّلَ كَافِرٍۭ بِهِۦ ۖ وَلَا تَشْتَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِى
ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِيَّٰىَ فَٱتَّقُونِ ﴿٤١﴾ وَلَا تَلْبِسُوا۟ ٱلْحَقَّ بِٱلْبَٰطِلِ
وَتَكْتُمُوا۟ ٱلْحَقَّ وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾ وَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُوا۟
ٱلزَّكَوٰةَ وَٱرْكَعُوا۟ مَعَ ٱلرَّٰكِعِينَ ﴿٤٣﴾ ۞ أَتَأْمُرُونَ ٱلنَّاسَ بِٱلْبِرِّ
وَتَنسَوْنَ أَنفُسَكُمْ وَأَنتُمْ تَتْلُونَ ٱلْكِتَٰبَ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٤٤﴾
وَٱسْتَعِينُوا۟ بِٱلصَّبْرِ وَٱلصَّلَوٰةِ ۚ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى ٱلْخَٰشِعِينَ
﴿٤٥﴾ ٱلَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلَٰقُوا۟ رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَٰجِعُونَ ﴿٤٦﴾
يَٰبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱذْكُرُوا۟ نِعْمَتِىَ ٱلَّتِىٓ أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّى فَضَّلْتُكُمْ
عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٤٧﴾ وَٱتَّقُوا۟ يَوْمًا لَّا تَجْزِى نَفْسٌ عَن نَّفْسٍ شَيْـًٔا وَلَا
يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَٰعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٨﴾

وشه و ماناکانی

﴿إِسْرَٰٓءِيلَ﴾ یەعقووب.

﴿أُوفِ بِعَهْدِكُمْ﴾ بەڵێنەکانتان بۆ دێنمەجێ.

﴿فَٱرْهَبُونِ﴾ لێم بترسن.

﴿وَلَا تَلْبِسُوا۟﴾ شت تێکەڵ و پەردەپۆش مەکەن.

﴿وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ ئەشزانن ئەو کارەتان خراپە.

﴿بِٱلْبِرِّ﴾ بە چاکەکردن.

﴿وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ﴾ ئەوە گەورە و دژوارە.

﴿ٱلْخَٰشِعِينَ﴾ ملکەچان و خۆ بە کەم گران.

﴿يَظُنُّونَ﴾ ئەزانن و باوەڕیان هەیە.

﴿ٱلْعَٰلَمِينَ﴾ جیهانی سەردەمی خۆتان.

﴿عَدْلٌ﴾ بارمتە، تۆڵە.

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَإِذْ نَجَّيْنَٰكُم مِّنْ ءَالِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوٓءَ ٱلْعَذَابِ
يُذَبِّحُونَ أَبْنَآءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَآءَكُمْ ۚ وَفِى ذَٰلِكُم بَلَآءٌ
مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٤٩﴾ وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ ٱلْبَحْرَ فَأَنجَيْنَٰكُمْ
وَأَغْرَقْنَآ ءَالَ فِرْعَوْنَ وَأَنتُمْ تَنظُرُونَ ﴿٥٠﴾ وَإِذْ وَٰعَدْنَا مُوسَىٰٓ
أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ ٱتَّخَذْتُمُ ٱلْعِجْلَ مِنۢ بَعْدِهِۦ وَأَنتُمْ ظَٰلِمُونَ
﴿٥١﴾ ثُمَّ عَفَوْنَا عَنكُم مِّنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾
وَإِذْ ءَاتَيْنَا مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾
وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ يَٰقَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنفُسَكُم
بِٱتِّخَاذِكُمُ ٱلْعِجْلَ فَتُوبُوٓا۟ إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَٱقْتُلُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ عِندَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ
﴿٥٤﴾ وَإِذْ قُلْتُمْ يَٰمُوسَىٰ لَن نُّؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَى ٱللَّهَ جَهْرَةً
فَأَخَذَتْكُمُ ٱلصَّٰعِقَةُ وَأَنتُمْ تَنظُرُونَ ﴿٥٥﴾ ثُمَّ بَعَثْنَٰكُم مِّنۢ
بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾ وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ
ٱلْغَمَامَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْكُمُ ٱلْمَنَّ وَٱلسَّلْوَىٰ ۖ كُلُوا۟ مِن طَيِّبَٰتِ مَا
رَزَقْنَٰكُمْ ۖ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَٰكِن كَانُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾

وشەو ماناکانی

﴿ يَسُومُونَكُمْ ﴾ پێتان دەچێژن.

﴿ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَآءَكُمْ ﴾ ئافرەتەکانتان زیندە رادەگرن بۆ کارەکەری.

﴿ بَلَآءٌ ﴾ تاقیکردنەوە.

﴿ فَرَقْنَا ﴾ جیامان کردەوە.

﴿ ٱتَّخَذْتُمُ ٱلْعِجْلَ ﴾ گوێرەکەتان پەرست.

﴿ وَٱلْفُرْقَانَ ﴾ ئەو شەرعەی حەڵاڵ و حەرام جیا دەکاتەوە.

﴿ بَارِئِكُمْ ﴾ بەدیهێنەرتان.

﴿ فَٱقْتُلُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ ﴾ بێ تاوانتان تاوانبارانتان بکوژن.

﴿ جَهْرَةً ﴾ ئاشکرا، بە چاو ئەیبینن.

﴿ ٱلْغَمَامَ ﴾ هەوری تەنکی سپی.

﴿ ٱلْمَنَّ ﴾ شۆکە.

﴿ وَٱلسَّلْوَىٰ ﴾ شەلاقە.

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَإِذۡ قُلۡنَا ٱدۡخُلُواْ هَٰذِهِ ٱلۡقَرۡيَةَ فَكُلُواْ مِنۡهَا حَيۡثُ شِئۡتُمۡ رَغَدٗا
وَٱدۡخُلُواْ ٱلۡبَابَ سُجَّدٗا وَقُولُواْ حِطَّةٞ نَّغۡفِرۡ لَكُمۡ خَطَٰيَٰكُمۡۚ
وَسَنَزِيدُ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٥٨﴾ فَبَدَّلَ ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ قَوۡلًا
غَيۡرَ ٱلَّذِي قِيلَ لَهُمۡ فَأَنزَلۡنَا عَلَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ رِجۡزٗا مِّنَ
ٱلسَّمَآءِ بِمَا كَانُواْ يَفۡسُقُونَ ﴿٥٩﴾ ۞ وَإِذِ ٱسۡتَسۡقَىٰ مُوسَىٰ
لِقَوۡمِهِۦ فَقُلۡنَا ٱضۡرِب بِّعَصَاكَ ٱلۡحَجَرَۖ فَٱنفَجَرَتۡ مِنۡهُ
ٱثۡنَتَا عَشۡرَةَ عَيۡنٗاۖ قَدۡ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٖ مَّشۡرَبَهُمۡۖ كُلُواْ
وَٱشۡرَبُواْ مِن رِّزۡقِ ٱللَّهِ وَلَا تَعۡثَوۡاْ فِي ٱلۡأَرۡضِ مُفۡسِدِينَ ﴿٦٠﴾
وَإِذۡ قُلۡتُمۡ يَٰمُوسَىٰ لَن نَّصۡبِرَ عَلَىٰ طَعَامٖ وَٰحِدٖ فَٱدۡعُ لَنَا رَبَّكَ
يُخۡرِجۡ لَنَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلۡأَرۡضُ مِنۢ بَقۡلِهَا وَقِثَّآئِهَا وَفُومِهَا
وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَاۖ قَالَ أَتَسۡتَبۡدِلُونَ ٱلَّذِي هُوَ أَدۡنَىٰ
بِٱلَّذِي هُوَ خَيۡرٌۚ ٱهۡبِطُواْ مِصۡرٗا فَإِنَّ لَكُم مَّا سَأَلۡتُمۡۗ
وَضُرِبَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلذِّلَّةُ وَٱلۡمَسۡكَنَةُ وَبَآءُو بِغَضَبٖ مِّنَ
ٱللَّهِۗ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ كَانُواْ يَكۡفُرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَيَقۡتُلُونَ
ٱلنَّبِيِّـۧنَ بِغَيۡرِ ٱلۡحَقِّۗ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَواْ وَّكَانُواْ يَعۡتَدُونَ ﴿٦١﴾

نصف الحزب ١

وشه و ماناکانی

﴿رَغَدٗا﴾ ئاسوودە و خۆش.

﴿سُجَّدٗا﴾ بە کوڕنووشەوە.

﴿حِطَّةٞ﴾ لە گوناهمان خۆش بە.

﴿رِجۡزٗا﴾ بەڵا و سزا.

﴿وَإِذِ ٱسۡتَسۡقَىٰ﴾ داوای بارانی کرد.

﴿فَٱنفَجَرَتۡ﴾ تەقیی و ئاوی لێ دەرچوو.

﴿مَّشۡرَبَهُمۡ﴾ جێگەی ئاوخواردنەوەیان

﴿وَلَا تَعۡثَوۡاْ فِي ٱلۡأَرۡضِ﴾ بەدفەڕی و ئاژاوەگێڕیی مەکەن.

﴿وَفُومِهَا﴾ سیری

﴿وَضُرِبَتۡ عَلَيۡهِمُ﴾ درا بە سەریانا و دایگرتن.

﴿ٱلذِّلَّةُ﴾ ڕسوایی

﴿وَٱلۡمَسۡكَنَةُ﴾ هەژاریی و بێچارەیی.

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَٱلَّذِينَ هَادُواْ وَٱلنَّصَٰرَىٰ وَٱلصَّٰبِـِٔينَ
مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَعَمِلَ صَٰلِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ
عِندَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ وَإِذْ
أَخَذْنَا مِيثَٰقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ ٱلطُّورَ خُذُواْ مَآ ءَاتَيْنَٰكُم
بِقُوَّةٍ وَٱذْكُرُواْ مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّيْتُم مِّنۢ
بَعْدِ ذَٰلِكَ ۖ فَلَوْلَا فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ لَكُنتُم مِّنَ
ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٦٤﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ ٱلَّذِينَ ٱعْتَدَوْاْ مِنكُمْ فِى ٱلسَّبْتِ
فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُواْ قِرَدَةً خَٰسِـِٔينَ ﴿٦٥﴾ فَجَعَلْنَٰهَا نَكَٰلًا لِّمَا
بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾ وَإِذْ قَالَ
مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَن تَذْبَحُواْ بَقَرَةً ۖ قَالُوٓاْ أَتَتَّخِذُنَا
هُزُوًا ۖ قَالَ أَعُوذُ بِٱللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ ٱلْجَٰهِلِينَ ﴿٦٧﴾ قَالُواْ
ٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّن لَّنَا مَا هِىَ ۚ قَالَ إِنَّهُۥ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا فَارِضٌ
وَلَا بِكْرٌ عَوَانٌۢ بَيْنَ ذَٰلِكَ ۖ فَٱفْعَلُواْ مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾
قَالُواْ ٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّن لَّنَا مَا لَوْنُهَا ۚ قَالَ إِنَّهُۥ يَقُولُ
إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَآءُ فَاقِعٌ لَّوْنُهَا تَسُرُّ ٱلنَّٰظِرِينَ ﴿٦٩﴾

وشەو ماناكانی

﴿هَادُوا﴾ بوون بە یەهوودی
﴿وَٱلصَّٰبِـِٔينَ﴾ صابیئی ئەوانەی ئەستێرەیان دەپەرست.
﴿مِيثَٰقَكُمْ﴾ پەیمانەكەتان كە ڕەفتاركردن بوو بە تەورات.
﴿ٱلطُّورَ﴾ كێوی طوور.
﴿خُذُواْ مَآ ءَاتَيْنَٰكُم بِقُوَّةٍ﴾ توند دەست بگرن بەوەوە كە داومانە پێتان.
﴿ٱعْتَدَوْاْ﴾ زیادەڕەوییان كرد و سنووریان بەزاند.
﴿خَٰسِـِٔينَ﴾ بێچارە و دوورخراوە.
﴿نَكَٰلًا﴾ تۆڵە، پەند.
﴿لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا﴾ بۆ هاوچەرخانیان و دوای خۆشیان
﴿هُزُوًا﴾ گاڵتەجاڕی
﴿لَّا فَارِضٌ وَلَا بِكْرٌ﴾ ناونجیی، نە گەنج و جوان نە پیر.
﴿عَوَانٌۢ بَيْنَ ذَٰلِكَ﴾ لە نێوان ئەوانەدا مامناوەندیی.

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە		چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.
▼ تەفخیمی پیتی (راء).	٢. نیشانەكانی وەستان:	٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.
▼ سیفەتی قەلقەلە.		

قَالُوا۟ ٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّن لَّنَا مَا هِىَ إِنَّ ٱلْبَقَرَ تَشَٰبَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّآ
إِن شَآءَ ٱللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالَ إِنَّهُۥ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا ذَلُولٌ
تُثِيرُ ٱلْأَرْضَ وَلَا تَسْقِى ٱلْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لَّا شِيَةَ فِيهَا ۚ قَالُوا۟
ٱلْـَٰٔنَ جِئْتَ بِٱلْحَقِّ ۚ فَذَبَحُوهَا وَمَا كَادُوا۟ يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾ وَإِذْ
قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَٱدَّٰرَْٰٔتُمْ فِيهَا ۖ وَٱللَّهُ مُخْرِجٌ مَّا كُنتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٧٢﴾
فَقُلْنَا ٱضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا ۚ كَذَٰلِكَ يُحْىِ ٱللَّهُ ٱلْمَوْتَىٰ وَيُرِيكُمْ
ءَايَٰتِهِۦ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُم مِّنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ
فَهِىَ كَٱلْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً ۚ وَإِنَّ مِنَ ٱلْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ
مِنْهُ ٱلْأَنْهَٰرُ ۚ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ ٱلْمَآءُ ۚ وَإِنَّ
مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ ٱللَّهِ ۗ وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ
﴿٧٤﴾ ۞ أَفَتَطْمَعُونَ أَن يُؤْمِنُوا۟ لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ
يَسْمَعُونَ كَلَٰمَ ٱللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُۥ مِنۢ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾ وَإِذَا لَقُوا۟ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا
وَإِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ قَالُوٓا۟ أَتُحَدِّثُونَهُم بِمَا فَتَحَ
ٱللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَآجُّوكُم بِهِۦ عِندَ رَبِّكُمْ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾

الحزب ٢

وشه و ماناکانی

﴿لَّا ذَلُولٌ﴾ رام و دەستەمۆ نییە.
﴿تُثِيرُ ٱلْأَرْضَ﴾ زەویی بکێڵێ.
﴿ٱلْحَرْثَ﴾ زەویی ئامادە کراو بۆ کشت.
﴿مُسَلَّمَةٌ﴾ هیچ عەیبێکی تێدا نییە.
﴿لَّا شِيَةَ فِيهَا﴾ لە زەردیی بەولاوە رەنگی دی تێدا نییە.
﴿فَٱدَّٰرَْٰٔتُمْ فِيهَا﴾ مشت و مڕ و دەمەقاڵەتان تیادا بوو.
﴿وَٱللَّهُ مُخْرِجٌ﴾ خودا دەری دەخا.
﴿فَهِىَ كَٱلْحِجَارَةِ﴾ وەك بەردی رەق وایە.
﴿يَتَفَجَّرُ﴾ لیی هەڵدەقوڵێ.
﴿يَشَّقَّقُ﴾ لەت دەبێ و شەق دەبا.
﴿يُحَرِّفُونَهُۥ﴾ ئەیشێوێنن و ئەیگۆڕن.

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٧﴾
وَمِنْهُمْ أُمِّيُّونَ لَا يَعْلَمُونَ ٱلْكِتَٰبَ إِلَّآ أَمَانِيَّ وَإِنْ هُمْ
إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٧٨﴾ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ يَكْتُبُونَ ٱلْكِتَٰبَ بِأَيْدِيهِمْ
ثُمَّ يَقُولُونَ هَٰذَا مِنْ عِندِ ٱللَّهِ لِيَشْتَرُوا۟ بِهِۦ ثَمَنًا قَلِيلًا ۖ
فَوَيْلٌ لَّهُم مِّمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَّهُم مِّمَّا يَكْسِبُونَ
﴿٧٩﴾ وَقَالُوا۟ لَن تَمَسَّنَا ٱلنَّارُ إِلَّآ أَيَّامًا مَّعْدُودَةً ۚ قُلْ
أَتَّخَذْتُمْ عِندَ ٱللَّهِ عَهْدًا فَلَن يُخْلِفَ ٱللَّهُ عَهْدَهُۥٓ ۖ أَمْ تَقُولُونَ
عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾ بَلَىٰ مَن كَسَبَ سَيِّئَةً
وَأَحَٰطَتْ بِهِۦ خَطِيٓـَٔتُهُۥ فَأُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ
فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٨١﴾ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ
أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٨٢﴾ وَإِذْ
أَخَذْنَا مِيثَٰقَ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا ٱللَّهَ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ
إِحْسَانًا وَذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينِ وَقُولُوا۟
لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُوا۟ ٱلزَّكَوٰةَ ثُمَّ
تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنكُمْ وَأَنتُم مُّعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

وشه و ماناكانى

﴿ أُمِّيُّونَ ﴾ نەخوێندەوار و تەورات نەزان.

﴿ فَوَيْلٌ ﴾ بە هیلاكچوون، سزا، شیوێك لە دۆزەخدا.

﴿ بِأَيْدِيهِمْ ﴾ بە دەستی خۆیان.

﴿ أَيَّامًا مَّعْدُودَةً ﴾ چەند ڕۆژێك، چل ڕۆژ

﴿ أَتَّخَذْتُمْ عِندَ ٱللَّهِ عَهْدًا ﴾ پەیمانتان لە خودا وەرگرتووە؟

﴿ كَسَبَ سَيِّئَةً ﴾ خراپەیەك بكا، كافر ببێ.

﴿ وَأَحَٰطَتْ بِهِۦ ﴾ تاوانەكەی دەوری گرت و داپۆشیی.

﴿ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ ﴾ لە پاشان لاتان دا.

قورس كۆكردن (التفخيم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١. هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢. ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَإِذۡ أَخَذۡنَا مِيثَٰقَكُمۡ لَا تَسۡفِكُونَ دِمَآءَكُمۡ وَلَا تُخۡرِجُونَ أَنفُسَكُم مِّن دِيَٰرِكُمۡ ثُمَّ أَقۡرَرۡتُمۡ وَأَنتُمۡ تَشۡهَدُونَ ﴿٨٤﴾ ثُمَّ أَنتُمۡ هَٰٓؤُلَآءِ تَقۡتُلُونَ أَنفُسَكُمۡ وَتُخۡرِجُونَ فَرِيقٗا مِّنكُم مِّن دِيَٰرِهِمۡ تَظَٰهَرُونَ عَلَيۡهِم بِٱلۡإِثۡمِ وَٱلۡعُدۡوَٰنِ وَإِن يَأۡتُوكُمۡ أُسَٰرَىٰ تُفَٰدُوهُمۡ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيۡكُمۡ إِخۡرَاجُهُمۡۚ أَفَتُؤۡمِنُونَ بِبَعۡضِ ٱلۡكِتَٰبِ وَتَكۡفُرُونَ بِبَعۡضٖۚ فَمَا جَزَآءُ مَن يَفۡعَلُ ذَٰلِكَ مِنكُمۡ إِلَّا خِزۡيٞ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۖ وَيَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰٓ أَشَدِّ ٱلۡعَذَابِۗ وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعۡمَلُونَ ﴿٨٥﴾ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ ٱشۡتَرَوُاْ ٱلۡحَيَوٰةَ ٱلدُّنۡيَا بِٱلۡأٓخِرَةِۖ فَلَا يُخَفَّفُ عَنۡهُمُ ٱلۡعَذَابُ وَلَا هُمۡ يُنصَرُونَ ﴿٨٦﴾ وَلَقَدۡ ءَاتَيۡنَا مُوسَى ٱلۡكِتَٰبَ وَقَفَّيۡنَا مِنۢ بَعۡدِهِۦ بِٱلرُّسُلِۖ وَءَاتَيۡنَا عِيسَى ٱبۡنَ مَرۡيَمَ ٱلۡبَيِّنَٰتِ وَأَيَّدۡنَٰهُ بِرُوحِ ٱلۡقُدُسِۗ أَفَكُلَّمَا جَآءَكُمۡ رَسُولُۢ بِمَا لَا تَهۡوَىٰٓ أَنفُسُكُمُ ٱسۡتَكۡبَرۡتُمۡ فَفَرِيقٗا كَذَّبۡتُمۡ وَفَرِيقٗا تَقۡتُلُونَ ﴿٨٧﴾ وَقَالُواْ قُلُوبُنَا غُلۡفُۢۚ بَل لَّعَنَهُمُ ٱللَّهُ بِكُفۡرِهِمۡ فَقَلِيلٗا مَّا يُؤۡمِنُونَ ﴿٨٨﴾

وشه و ماناكانى

﴿ وَإِذۡ أَخَذۡنَا مِيثَٰقَكُمۡ ﴾ پەیمانمان لێ سەندن.

﴿ ثُمَّ أَقۡرَرۡتُمۡ ﴾ دانتان پیا نا.

﴿ تَقۡتُلُونَ أَنفُسَكُمۡ ﴾ هەندێكتان هەندێكتانی ئەكوشت.

﴿ تَظَٰهَرُونَ عَلَيۡهِم ﴾ گەلەكۆمەكیان لێ ئەكەن.

﴿ أُسَٰرَىٰ ﴾ بە دیلی

﴿ تُفَٰدُوهُمۡ ﴾ فیدیەیان بۆ دەدەن، لە دیلی رزگاریان دەكەن.

﴿ خِزۡيٞ ﴾ رسوایی و سەرشۆڕیی

﴿ ٱشۡتَرَوُاْ ٱلۡحَيَوٰةَ ٱلدُّنۡيَا بِٱلۡأٓخِرَةِ ﴾ دنیایان گۆڕیوە بە قیامەت، دنیایان ویست.

﴿ وَقَفَّيۡنَا مِنۢ بَعۡدِهِۦ بِٱلرُّسُلِ ﴾ پێغەمبەرانمان بە دوایدا نارد.

مینگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و.
مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)
(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە.
(٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَلَمَّا جَآءَهُمْ كِتَٰبٌ مِّنْ عِندِ ٱللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا۟
مِن قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فَلَمَّا جَآءَهُم
مَّا عَرَفُوا۟ كَفَرُوا۟ بِهِۦ ۚ فَلَعْنَةُ ٱللَّهِ عَلَى ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٨٩﴾
بِئْسَمَا ٱشْتَرَوْا۟ بِهِۦٓ أَنفُسَهُمْ أَن يَكْفُرُوا۟ بِمَآ أَنزَلَ
ٱللَّهُ بَغْيًا أَن يُنَزِّلَ ٱللَّهُ مِن فَضْلِهِۦ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ ۖ
فَبَآءُو بِغَضَبٍ عَلَىٰ غَضَبٍ ۚ وَلِلْكَٰفِرِينَ عَذَابٌ مُّهِينٌ
﴿٩٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا۟ بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ قَالُوا۟ نُؤْمِنُ بِمَآ
أُنزِلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَآءَهُۥ وَهُوَ ٱلْحَقُّ مُصَدِّقًا
لِّمَا مَعَهُمْ ۗ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنۢبِيَآءَ ٱللَّهِ مِن قَبْلُ إِن كُنتُم
مُّؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾ ۞ وَلَقَدْ جَآءَكُم مُّوسَىٰ بِٱلْبَيِّنَٰتِ
ثُمَّ ٱتَّخَذْتُمُ ٱلْعِجْلَ مِنۢ بَعْدِهِۦ وَأَنتُمْ ظَٰلِمُونَ ﴿٩٢﴾
وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَٰقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ ٱلطُّورَ خُذُوا۟
مَآ ءَاتَيْنَٰكُم بِقُوَّةٍ وَٱسْمَعُوا۟ ۖ قَالُوا۟ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا
وَأُشْرِبُوا۟ فِى قُلُوبِهِمُ ٱلْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ ۚ قُلْ
بِئْسَمَا يَأْمُرُكُم بِهِۦٓ إِيمَٰنُكُمْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

ربع الحزب ٢

وشه و ماناکانی

﴿ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ ﴾ راستیی ئەو پەیامە دەردەخا کە لە لایانە.

﴿ يَسْتَفْتِحُونَ ﴾ هیوای سەرکەوتن بە هاتنی دەخوازن.

﴿ فَلَمَّا جَآءَهُم مَّا عَرَفُوا۟ ﴾ کاتێ ئەوەی ئەیان ناسی بۆیان هات.

﴿ ٱشْتَرَوْا۟ بِهِۦٓ أَنفُسَهُمْ ﴾ خۆیان بەوە فرۆشت.

﴿ بَغْيًا ﴾ خراپیی و ئیرەیی.

﴿ فَبَآءُو بِغَضَبٍ ﴾ بە رق و تووڕەیی خوداوە گەڕانەوە

﴿ ٱتَّخَذْتُمُ ٱلْعِجْلَ ﴾ گوێرەکەتان پەرست.

﴿ وَأُشْرِبُوا۟ فِى قُلُوبِهِمُ ٱلْعِجْلَ ﴾ خۆشەویستیی گوێرەکە چووبووە دڵیانەوە.

فۆرسی گۆکردن (التفخيم) و، قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، ئانی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

قُلۡ إِن كَانَتۡ لَكُمُ ٱلدَّارُ ٱلۡأٓخِرَةُ عِندَ ٱللَّهِ خَالِصَةٗ مِّن
دُونِ ٱلنَّاسِ فَتَمَنَّوُاْ ٱلۡمَوۡتَ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿٩٤﴾
وَلَن يَتَمَنَّوۡهُ أَبَدَۢا بِمَا قَدَّمَتۡ أَيۡدِيهِمۡۚ وَٱللَّهُ عَلِيمُۢ بِٱلظَّٰلِمِينَ
﴿٩٥﴾ وَلَتَجِدَنَّهُمۡ أَحۡرَصَ ٱلنَّاسِ عَلَىٰ حَيَوٰةٖ وَمِنَ ٱلَّذِينَ
أَشۡرَكُواْۚ يَوَدُّ أَحَدُهُمۡ لَوۡ يُعَمَّرُ أَلۡفَ سَنَةٖ وَمَا هُوَ بِمُزَحۡزِحِهِۦ
مِنَ ٱلۡعَذَابِ أَن يُعَمَّرَۗ وَٱللَّهُ بَصِيرُۢ بِمَا يَعۡمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قُلۡ
مَن كَانَ عَدُوّٗا لِّجِبۡرِيلَ فَإِنَّهُۥ نَزَّلَهُۥ عَلَىٰ قَلۡبِكَ بِإِذۡنِ ٱللَّهِ
مُصَدِّقٗا لِّمَا بَيۡنَ يَدَيۡهِ وَهُدٗى وَبُشۡرَىٰ لِلۡمُؤۡمِنِينَ
﴿٩٧﴾ مَن كَانَ عَدُوّٗا لِّلَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَرُسُلِهِۦ وَجِبۡرِيلَ
وَمِيكَىٰلَ فَإِنَّ ٱللَّهَ عَدُوّٞ لِّلۡكَٰفِرِينَ ﴿٩٨﴾ وَلَقَدۡ أَنزَلۡنَآ
إِلَيۡكَ ءَايَٰتِۢ بَيِّنَٰتٖۖ وَمَا يَكۡفُرُ بِهَآ إِلَّا ٱلۡفَٰسِقُونَ ﴿٩٩﴾
أَوَكُلَّمَا عَٰهَدُواْ عَهۡدٗا نَّبَذَهُۥ فَرِيقٞ مِّنۡهُمۚ بَلۡ أَكۡثَرُهُمۡ
لَا يُؤۡمِنُونَ ﴿١٠٠﴾ وَلَمَّا جَآءَهُمۡ رَسُولٞ مِّنۡ عِندِ ٱللَّهِ
مُصَدِّقٞ لِّمَا مَعَهُمۡ نَبَذَ فَرِيقٞ مِّنَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ
كِتَٰبَ ٱللَّهِ وَرَآءَ ظُهُورِهِمۡ كَأَنَّهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿١٠١﴾

وشە و ماناكانی

﴿إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ﴾ ئەگەر ڕاستگۆن.

﴿بِمَا قَدَّمَتۡ أَيۡدِيهِمۡ﴾ بەو تاوانانەی لە پێش خۆیانەوە ناردبوویان.

﴿وَمِنَ ٱلَّذِينَ أَشۡرَكُواْ﴾ لە کافرەکانیش.

﴿لَوۡ يُعَمَّرُ﴾ ئەگەر تەمەنی درێژ بێ.

﴿وَمَا هُوَ بِمُزَحۡزِحِهِۦ﴾ ئەوە لە سزا ڕزگاری ناکا.

﴿عَلَىٰ قَلۡبِكَ﴾ ناردوویەتییە سەر دڵی تۆ، بۆ تۆی هێناوە.

﴿نَّبَذَهُۥ﴾ فڕێیان دەدا.

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
(٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَٱتَّبَعُوا۟ مَا تَتْلُوا۟ ٱلشَّيَـٰطِينُ عَلَىٰ مُلْكِ سُلَيْمَـٰنَ ۖ وَمَا كَفَرَ
سُلَيْمَـٰنُ وَلَـٰكِنَّ ٱلشَّيَـٰطِينَ كَفَرُوا۟ يُعَلِّمُونَ ٱلنَّاسَ
ٱلسِّحْرَ وَمَآ أُنزِلَ عَلَى ٱلْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَـٰرُوتَ وَمَـٰرُوتَ ۚ
وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّىٰ يَقُولَآ إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ ۖ
فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِۦ بَيْنَ ٱلْمَرْءِ وَزَوْجِهِۦ ۚ
وَمَا هُم بِضَآرِّينَ بِهِۦ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۚ وَيَتَعَلَّمُونَ
مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ ۚ وَلَقَدْ عَلِمُوا۟ لَمَنِ ٱشْتَرَىٰهُ
مَا لَهُۥ فِى ٱلْـَٔاخِرَةِ مِنْ خَلَـٰقٍ ۚ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا۟ بِهِۦٓ
أَنفُسَهُمْ ۚ لَوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٢﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟
وَٱتَّقَوْا۟ لَمَثُوبَةٌ مِّنْ عِندِ ٱللَّهِ خَيْرٌ ۖ لَّوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ
﴿١٠٣﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَقُولُوا۟ رَٰعِنَا وَقُولُوا۟
ٱنظُرْنَا وَٱسْمَعُوا۟ ۗ وَلِلْكَـٰفِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾
مَّا يَوَدُّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِنْ أَهْلِ ٱلْكِتَـٰبِ وَلَا ٱلْمُشْرِكِينَ
أَن يُنَزَّلَ عَلَيْكُم مِّنْ خَيْرٍ مِّن رَّبِّكُمْ ۗ وَٱللَّهُ يَخْتَصُّ
بِرَحْمَتِهِۦ مَن يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ ذُو ٱلْفَضْلِ ٱلْعَظِيمِ ﴿١٠٥﴾

وشه و ماناكانی

﴿ تَتْلُوا۟ ٱلشَّيَـٰطِينُ ﴾ ئەو جادووەی شەیتانەکان ئەیانخوێندەوە.

﴿ هَـٰرُوتَ وَمَـٰرُوتَ ﴾ دوو جادووگەر بوون.

﴿ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ ﴾ ئەوە فێر دەبن کە زیانی بۆیان هەیە و سوودیان پێ ناگەیەنێ.

﴿ خَلَـٰقٍ ﴾ بەش و بارە.

﴿ شَرَوْا۟ بِهِۦٓ أَنفُسَهُمْ ﴾ خۆیان پێ فرۆشت.

﴿ لَمَثُوبَةٌ ﴾ پاداشێ

﴿ رَٰعِنَا ﴾ وشەیەکی جنێوی جوولەکانەیە.

﴿ ٱنظُرْنَا ﴾ مۆڵەتمان بدە.

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

۞ مَا نَنسَخۡ مِنۡ ءَايَةٍ أَوۡ نُنسِهَا نَأۡتِ بِخَيۡرٖ مِّنۡهَآ أَوۡ مِثۡلِهَآۗ
أَلَمۡ تَعۡلَمۡ أَنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٌ ﴿١٠٦﴾ أَلَمۡ تَعۡلَمۡ أَنَّ ٱللَّهَ لَهُۥ
مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۗ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِن
وَلِيّٖ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٠٧﴾ أَمۡ تُرِيدُونَ أَن تَسۡـَٔلُواْ رَسُولَكُمۡ
كَمَا سُئِلَ مُوسَىٰ مِن قَبۡلُۗ وَمَن يَتَبَدَّلِ ٱلۡكُفۡرَ بِٱلۡإِيمَٰنِ
فَقَدۡ ضَلَّ سَوَآءَ ٱلسَّبِيلِ ﴿١٠٨﴾ وَدَّ كَثِيرٞ مِّنۡ أَهۡلِ
ٱلۡكِتَٰبِ لَوۡ يَرُدُّونَكُم مِّنۢ بَعۡدِ إِيمَٰنِكُمۡ كُفَّارًا حَسَدٗا
مِّنۡ عِندِ أَنفُسِهِم مِّنۢ بَعۡدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ ٱلۡحَقُّۖ فَٱعۡفُواْ
وَٱصۡفَحُواْ حَتَّىٰ يَأۡتِيَ ٱللَّهُ بِأَمۡرِهِۦٓۗ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ
﴿١٠٩﴾ وَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُواْ ٱلزَّكَوٰةَۚ وَمَا تُقَدِّمُواْ لِأَنفُسِكُم
مِّنۡ خَيۡرٖ تَجِدُوهُ عِندَ ٱللَّهِۗ إِنَّ ٱللَّهَ بِمَا تَعۡمَلُونَ بَصِيرٞ
﴿١١٠﴾ وَقَالُواْ لَن يَدۡخُلَ ٱلۡجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا أَوۡ نَصَٰرَىٰۗ
تِلۡكَ أَمَانِيُّهُمۡۗ قُلۡ هَاتُواْ بُرۡهَٰنَكُمۡ إِن كُنتُمۡ
صَٰدِقِينَ ﴿١١١﴾ بَلَىٰۚ مَنۡ أَسۡلَمَ وَجۡهَهُۥ لِلَّهِ وَهُوَ مُحۡسِنٞ
فَلَهُۥٓ أَجۡرُهُۥ عِندَ رَبِّهِۦ وَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ﴿١١٢﴾

وشه‌و ماناكانی

﴿مِنۡ ءَايَةٍ﴾ هەر ئایەت و نیشانەیەك

﴿وَلِيّٖ﴾ سەرپەرشتكارێك

﴿سَوَآءَ ٱلسَّبِيلِ﴾ ڕێگەی ڕاست

﴿وَدَّ كَثِيرٞ مِّنۡ أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِ﴾ زۆرێك لە ئەهلی كیتاب (جوولەكە)

﴿مِّنۡ خَيۡرٖ﴾ لە چاكە

﴿أَمَانِيُّهُمۡ﴾ هەوا و ئارەزووە پووچەكانیان

﴿أَسۡلَمَ وَجۡهَهُۥ لِلَّهِ﴾ خۆی بە لای خودادا ساغ كردەوە

﴿وَهُوَ مُحۡسِنٞ﴾ خوداپەرست و یەكتاپەرست بوو.

ميمگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- ٘م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَقَالَتِ ٱلْيَهُودُ لَيْسَتِ ٱلنَّصَـٰرَىٰ عَلَىٰ شَىْءٍ وَقَالَتِ ٱلنَّصَـٰرَىٰ
لَيْسَتِ ٱلْيَهُودُ عَلَىٰ شَىْءٍ وَهُمْ يَتْلُونَ ٱلْكِتَـٰبَ ۗ كَذَٰلِكَ قَالَ
ٱلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ۚ فَٱللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ
فِيمَا كَانُوا۟ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١١٣﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن مَّنَعَ مَسَـٰجِدَ
ٱللَّهِ أَن يُذْكَرَ فِيهَا ٱسْمُهُۥ وَسَعَىٰ فِى خَرَابِهَآ ۚ أُو۟لَـٰٓئِكَ مَا كَانَ
لَهُمْ أَن يَدْخُلُوهَآ إِلَّا خَآئِفِينَ ۚ لَهُمْ فِى ٱلدُّنْيَا خِزْىٌ
وَلَهُمْ فِى ٱلْـَٔاخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٤﴾ وَلِلَّهِ ٱلْمَشْرِقُ وَٱلْمَغْرِبُ ۚ
فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا۟ فَثَمَّ وَجْهُ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾
وَقَالُوا۟ ٱتَّخَذَ ٱللَّهُ وَلَدًا ۗ سُبْحَـٰنَهُۥ ۖ بَل لَّهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَـٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ ۖ كُلٌّ لَّهُۥ قَـٰنِتُونَ ﴿١١٦﴾ بَدِيعُ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ
وَإِذَا قَضَىٰٓ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿١١٧﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ
لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا ٱللَّهُ أَوْ تَأْتِينَآ ءَايَةٌ ۗ كَذَٰلِكَ
قَالَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِم مِّثْلَ قَوْلِهِمْ ۘ تَشَـٰبَهَتْ قُلُوبُهُمْ ۗ
قَدْ بَيَّنَّا ٱلْـَٔايَـٰتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿١١٨﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنَـٰكَ
بِٱلْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا ۖ وَلَا تُسْـَٔلُ عَنْ أَصْحَـٰبِ ٱلْجَحِيمِ ﴿١١٩﴾

وشه و ماناكانى

﴿ وَهُمْ يَتْلُونَ ٱلْكِتَـٰبَ ﴾ له كتێبه‌كانى خۆياندا ئه‌و شته نابینن؟

﴿ خِزْىٌ ﴾ رسوايى

﴿ وَلِلَّهِ ٱلْمَشْرِقُ وَٱلْمَغْرِبُ ﴾ هه‌موو زه‌ويى له‌مسه‌ر تا ئه‌وسه‌رى

﴿ فَثَمَّ وَجْهُ ٱللَّهِ ﴾ ئه‌وه رووى لاى خودايه

﴿ سُبْحَـٰنَهُۥ ﴾ خودا پاك و بێ گه‌رده له‌وه‌ى نه‌وه‌ى هه‌بێ.

﴿ لَّهُۥ قَـٰنِتُونَ ﴾ ملكه‌چ و فه‌رمانبه‌رن بۆ خودا.

﴿ بَدِيعُ ﴾ به‌ديهێن و داهێنه‌ر.

﴿ قَضَىٰٓ أَمْرًا ﴾ بڕيارێكى دا.

﴿ كُن فَيَكُونُ ﴾ ببه، ئه‌ويش ئه‌بێ.

قورس كۆكردن (تفخيم) و قه‌لقه‌له:
- ▼ ته‌فخيمى پيتى لامى (اللّٰه).
- ▼ ته‌فخيمى پيتى (راء).
- ▼ سيفه‌تى قه‌لقه‌له.

١. چۆنيه‌تى وه‌ستان (الوقوف): ٢. نيشانه‌كانى وه‌ستان:

١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پيتى سكوندار ده‌كرێت. ته‌نانه‌ت گه‌ر پيته‌كه خۆى سكوندار نه‌بێت له‌كاتى وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانى ترى لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆيه له وه‌ستاندا گه‌ر پيته‌كه (ته‌نوينى فه‌تحه)ى له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائى خڕيش به (هاء)ى سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢- ئه‌و هێمايانه‌ى وه‌ستان كه به‌ڕه‌نگى سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانى ميانه‌ى ئايه‌ته‌كان و سه‌ره‌تاى ئايه‌ته‌كان ديارى ده‌كه‌ن، له‌كاتى به‌رده‌وامبوونيش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

وَلَن تَرۡضَىٰ عَنكَ ٱلۡيَهُودُ وَلَا ٱلنَّصَٰرَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمۡۗ قُلۡ إِنَّ
هُدَى ٱللَّهِ هُوَ ٱلۡهُدَىٰۗ وَلَئِنِ ٱتَّبَعۡتَ أَهۡوَآءَهُم بَعۡدَ ٱلَّذِي جَآءَكَ
مِنَ ٱلۡعِلۡمِ مَا لَكَ مِنَ ٱللَّهِ مِن وَلِيّٖ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٢٠﴾ ٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ
ٱلۡكِتَٰبَ يَتۡلُونَهُۥ حَقَّ تِلَاوَتِهِۦٓ أُوْلَٰٓئِكَ يُؤۡمِنُونَ بِهِۦۗ وَمَن يَكۡفُرۡ بِهِۦ
فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ ﴿١٢١﴾ يَٰبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ٱذۡكُرُواْ نِعۡمَتِيَ ٱلَّتِيٓ
أَنۡعَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ وَأَنِّي فَضَّلۡتُكُمۡ عَلَى ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٢٢﴾ وَٱتَّقُواْ يَوۡمٗا
لَّا تَجۡزِي نَفۡسٌ عَن نَّفۡسٖ شَيۡـٔٗا وَلَا يُقۡبَلُ مِنۡهَا عَدۡلٞ وَلَا تَنفَعُهَا
شَفَٰعَةٞ وَلَا هُمۡ يُنصَرُونَ ﴿١٢٣﴾ ۞ وَإِذِ ٱبۡتَلَىٰٓ إِبۡرَٰهِـۧمَ رَبُّهُۥ بِكَلِمَٰتٖ
فَأَتَمَّهُنَّۖ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامٗاۖ قَالَ وَمِن ذُرِّيَّتِيۖ قَالَ لَا
يَنَالُ عَهۡدِي ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٢٤﴾ وَإِذۡ جَعَلۡنَا ٱلۡبَيۡتَ مَثَابَةٗ لِّلنَّاسِ
وَأَمۡنٗا وَٱتَّخِذُواْ مِن مَّقَامِ إِبۡرَٰهِـۧمَ مُصَلّٗىۖ وَعَهِدۡنَآ إِلَىٰٓ إِبۡرَٰهِـۧمَ
وَإِسۡمَٰعِيلَ أَن طَهِّرَا بَيۡتِيَ لِلطَّآئِفِينَ وَٱلۡعَٰكِفِينَ وَٱلرُّكَّعِ
ٱلسُّجُودِ ﴿١٢٥﴾ وَإِذۡ قَالَ إِبۡرَٰهِـۧمُ رَبِّ ٱجۡعَلۡ هَٰذَا بَلَدًا ءَامِنٗا وَٱرۡزُقۡ
أَهۡلَهُۥ مِنَ ٱلثَّمَرَٰتِ مَنۡ ءَامَنَ مِنۡهُم بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۖ قَالَ وَمَن كَفَرَ
فَأُمَتِّعُهُۥ قَلِيلٗا ثُمَّ أَضۡطَرُّهُۥٓ إِلَىٰ عَذَابِ ٱلنَّارِۖ وَبِئۡسَ ٱلۡمَصِيرُ ﴿١٢٦﴾

وشەو ماناكانى

﴿ بَعۡدَ ٱلَّذِي جَآءَكَ مِنَ ٱلۡعِلۡمِ ﴾ پاش ئەو وەحیەی لەلای خوداوە بۆتان هاتووە.

﴿ يَتۡلُونَهُۥ حَقَّ تِلَاوَتِهِۦٓ ﴾ چۆن هاتووەتە خوارەوە وەها دەیخوێننەوە

﴿ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴾ جیهانی سەردەمی خۆیان. ﴿ ٱبۡتَلَىٰٓ ﴾ تاقیی کردنەوە.

﴿ عَدۡلٞ ﴾ بارمتە، فیدیە.

﴿ بِكَلِمَٰتٖ ﴾ بە فەرمان و نەیی خودا.

﴿ فَأَتَمَّهُنَّ ﴾ بەجێی هێنان ﴿ إِمَامٗا ﴾ پێشەوای ئایین

﴿ ٱلۡبَيۡتَ ﴾ کابە، کەعبە.

﴿ مَثَابَةٗ لِّلنَّاسِ ﴾ جێگەی گەڕانەوەی خەڵك، جێگەی پاداشیان

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَٰهِـۧمُ ٱلْقَوَاعِدَ مِنَ ٱلْبَيْتِ وَإِسْمَـٰعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ
مِنَّآ ۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ ﴿١٢٧﴾ رَبَّنَا وَٱجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ
لَكَ وَمِن ذُرِّيَّتِنَآ أُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَآ ۖ
إِنَّكَ أَنتَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٢٨﴾ رَبَّنَا وَٱبْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا
مِّنْهُمْ يَتْلُوا۟ عَلَيْهِمْ ءَايَـٰتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ ٱلْكِتَـٰبَ وَٱلْحِكْمَةَ
وَيُزَكِّيهِمْ ۚ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿١٢٩﴾ وَمَن يَرْغَبُ عَن
مِّلَّةِ إِبْرَٰهِـۧمَ إِلَّا مَن سَفِهَ نَفْسَهُۥ ۚ وَلَقَدِ ٱصْطَفَيْنَـٰهُ فِى ٱلدُّنْيَا ۖ
وَإِنَّهُۥ فِى ٱلْـَٔاخِرَةِ لَمِنَ ٱلصَّـٰلِحِينَ ﴿١٣٠﴾ إِذْ قَالَ لَهُۥ رَبُّهُۥٓ أَسْلِمْ ۖ
قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ ٱلْعَـٰلَمِينَ ﴿١٣١﴾ وَوَصَّىٰ بِهَآ إِبْرَٰهِـۧمُ بَنِيهِ
وَيَعْقُوبُ يَـٰبَنِىَّ إِنَّ ٱللَّهَ ٱصْطَفَىٰ لَكُمُ ٱلدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا
وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴿١٣٢﴾ أَمْ كُنتُمْ شُهَدَآءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ
ٱلْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنۢ بَعْدِى قَالُوا۟ نَعْبُدُ
إِلَـٰهَكَ وَإِلَـٰهَ ءَابَآئِكَ إِبْرَٰهِـۧمَ وَإِسْمَـٰعِيلَ وَإِسْحَـٰقَ إِلَـٰهًا
وَٰحِدًا وَنَحْنُ لَهُۥ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۖ لَهَا
مَا كَسَبَتْ وَلَكُم مَّا كَسَبْتُمْ ۖ وَلَا تُسْـَٔلُونَ عَمَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

وشەو ماناکانی

﴿ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّآ ﴾ خوایە لێمان وەربگرە.

﴿ ٱلسَّمِيعُ ﴾ بیسەری دۆعا و نزامان

﴿ ٱلْعَلِيمُ ﴾ زانا و ئاگا

﴿ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا ﴾ نیشانەکانی حەجمان فێر بکە.

﴿ وَيُعَلِّمُهُمُ ٱلْكِتَـٰبَ وَٱلْحِكْمَةَ ﴾ کیتاب و ڕێگای راستیان فێر ئەکا

﴿ وَيُزَكِّيهِمْ ﴾ پاکیان دەکاتەوە

﴿ يَرْغَبُ عَن ﴾ لێی لابدا

﴿ سَفِهَ نَفْسَهُۥ ﴾ سووکایەتیی بە نەفسی خۆی کردبێ

﴿ ٱصْطَفَيْنَـٰهُ ﴾ هەڵمان بژارد

قورس کۆکردن (تفخیم) و، قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَقَالُواْ كُونُواْ هُودًا أَوۡ نَصَٰرَىٰ تَهۡتَدُواْۗ قُلۡ بَلۡ مِلَّةَ إِبۡرَٰهِـۧمَ
حَنِيفٗاۖ وَمَا كَانَ مِنَ ٱلۡمُشۡرِكِينَ ﴿١٣٥﴾ قُولُوٓاْ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَمَآ
أُنزِلَ إِلَيۡنَا وَمَآ أُنزِلَ إِلَىٰٓ إِبۡرَٰهِـۧمَ وَإِسۡمَٰعِيلَ وَإِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَ
وَٱلۡأَسۡبَاطِ وَمَآ أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَآ أُوتِيَ ٱلنَّبِيُّونَ
مِن رَّبِّهِمۡ لَا نُفَرِّقُ بَيۡنَ أَحَدٖ مِّنۡهُمۡ وَنَحۡنُ لَهُۥ مُسۡلِمُونَ ﴿١٣٦﴾
فَإِنۡ ءَامَنُواْ بِمِثۡلِ مَآ ءَامَنتُم بِهِۦ فَقَدِ ٱهۡتَدَواْۖ وَّإِن تَوَلَّوۡاْ فَإِنَّمَا
هُمۡ فِي شِقَاقٖۖ فَسَيَكۡفِيكَهُمُ ٱللَّهُۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ
﴿١٣٧﴾ صِبۡغَةَ ٱللَّهِ وَمَنۡ أَحۡسَنُ مِنَ ٱللَّهِ صِبۡغَةٗۖ وَنَحۡنُ لَهُۥ
عَٰبِدُونَ ﴿١٣٨﴾ قُلۡ أَتُحَآجُّونَنَا فِي ٱللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمۡ
وَلَنَآ أَعۡمَٰلُنَا وَلَكُمۡ أَعۡمَٰلُكُمۡ وَنَحۡنُ لَهُۥ مُخۡلِصُونَ ﴿١٣٩﴾ أَمۡ
تَقُولُونَ إِنَّ إِبۡرَٰهِـۧمَ وَإِسۡمَٰعِيلَ وَإِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَ
وَٱلۡأَسۡبَاطَ كَانُواْ هُودًا أَوۡ نَصَٰرَىٰۗ قُلۡ ءَأَنتُمۡ أَعۡلَمُ أَمِ ٱللَّهُۗ
وَمَنۡ أَظۡلَمُ مِمَّن كَتَمَ شَهَٰدَةً عِندَهُۥ مِنَ ٱللَّهِۗ وَمَا ٱللَّهُ
بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعۡمَلُونَ ﴿١٤٠﴾ تِلۡكَ أُمَّةٞ قَدۡ خَلَتۡۖ لَهَا مَا كَسَبَتۡ
وَلَكُم مَّا كَسَبۡتُمۡۖ وَلَا تُسۡـَٔلُونَ عَمَّا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿١٤١﴾

وشه و ماناکانی

﴿ حَنِيفٗا ﴾ شوێنکەوتووی ڕێگەی ڕاست

﴿ وَٱلۡأَسۡبَاطِ ﴾ نەوەی یەعقووب

﴿ فِي شِقَاقٖ ﴾ لە ناکۆکیی و دووبەرەکیدان

﴿ صِبۡغَةَ ٱللَّهِ ﴾ ئەو ئایینەی خودا ڕەنگی ڕشتووە.

﴿ وَمَنۡ أَظۡلَمُ ﴾ کێ لەو کەسە ستەمکارترە؟

﴿ مِمَّن كَتَمَ شَهَٰدَةً ﴾ لەو کەسەی کە شایەتیی دەشارێتەوە

﴿ خَلَتۡ ﴾ ڕابورد، تێپەڕی.

﴿ لَهَا مَا كَسَبَتۡ ﴾ پاداشتی کردەوەی بۆ خۆیەتی

﴿ وَلَكُم مَّا كَسَبۡتُمۡ ﴾ ئێوەش پاداشتی کردەوەی خۆتان هەیە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وشەو ماناکانی

﴿ مَا وَلَّىٰهُمْ ﴾ چی لایدان؟

﴿ عَن قِبْلَتِهِمُ ﴾ لە (بیت المقدس)

﴿ لِّلَّهِ ٱلْمَشْرِقُ وَٱلْمَغْرِبُ ﴾ ڕۆژاوا و ڕۆژهەڵات بۆ خودایە

﴿ أُمَّةٗ وَسَطٗا ﴾ گەلێکی میانە

﴿ يَنقَلِبُ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ ﴾ لە ئیسلام پاشگەز دەبێتەوە

﴿ لَكَبِيرَةً ﴾ گەورە و گرانە

﴿ لِيُضِيعَ إِيمَٰنَكُمْ ﴾ نوێژەکانتان کە ڕووەو قودس کردووتانن بە زایە بدا.

﴿ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ ﴾ ڕووت ئەکەینە

﴿ شَطْرَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ ﴾ لای مزگەوتی حەرام (کابە)

﴿ بِكُلِّ ءَايَةٖ ﴾ بە هەموو موعجیزە و نیشانەیەك

الجزء ٢ الحزب ٣

سَيَقُولُ ٱلسُّفَهَآءُ مِنَ ٱلنَّاسِ مَا وَلَّىٰهُمْ عَن قِبْلَتِهِمُ ٱلَّتِي كَانُواْ
عَلَيْهَاۚ قُل لِّلَّهِ ٱلْمَشْرِقُ وَٱلْمَغْرِبُۚ يَهْدِي مَن يَشَآءُ إِلَىٰ صِرَٰطٖ
مُّسْتَقِيمٖ ﴿١٤٢﴾ وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَٰكُمْ أُمَّةٗ وَسَطٗا لِّتَكُونُواْ
شُهَدَآءَ عَلَى ٱلنَّاسِ وَيَكُونَ ٱلرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدٗاۗ وَمَا
جَعَلْنَا ٱلْقِبْلَةَ ٱلَّتِي كُنتَ عَلَيْهَآ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَن يَتَّبِعُ ٱلرَّسُولَ
مِمَّن يَنقَلِبُ عَلَىٰ عَقِبَيْهِۚ وَإِن كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى ٱلَّذِينَ
هَدَى ٱللَّهُۗ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَٰنَكُمْۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِٱلنَّاسِ
لَرَءُوفٞ رَّحِيمٞ ﴿١٤٣﴾ قَدْ نَرَىٰ تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي ٱلسَّمَآءِۖ
فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةٗ تَرْضَىٰهَاۚ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ ٱلْمَسْجِدِ
ٱلْحَرَامِۚ وَحَيْثُ مَا كُنتُمْ فَوَلُّواْ وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُۥۗ وَإِنَّ ٱلَّذِينَ
أُوتُواْ ٱلْكِتَٰبَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْۗ وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ
عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾ وَلَئِنْ أَتَيْتَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلْكِتَٰبَ بِكُلِّ
ءَايَةٖ مَّا تَبِعُواْ قِبْلَتَكَۚ وَمَآ أَنتَ بِتَابِعٖ قِبْلَتَهُمْۚ وَمَا بَعْضُهُم
بِتَابِعٖ قِبْلَةَ بَعْضٖۚ وَلَئِنِ ٱتَّبَعْتَ أَهْوَآءَهُم مِّنۢ بَعْدِ
مَا جَآءَكَ مِنَ ٱلْعِلْمِ إِنَّكَ إِذٗا لَّمِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٤٥﴾

قورس کۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

ٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ يَعۡرِفُونَهُۥ كَمَا يَعۡرِفُونَ أَبۡنَآءَهُمۡۖ وَإِنَّ
فَرِيقٗا مِّنۡهُمۡ لَيَكۡتُمُونَ ٱلۡحَقَّ وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ ﴿١٤٦﴾ ٱلۡحَقُّ مِن
رَّبِّكَۖ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡمُمۡتَرِينَ ﴿١٤٧﴾ وَلِكُلّٖ وِجۡهَةٌ هُوَ مُوَلِّيهَاۖ
فَٱسۡتَبِقُواْ ٱلۡخَيۡرَٰتِۚ أَيۡنَ مَا تَكُونُواْ يَأۡتِ بِكُمُ ٱللَّهُ جَمِيعًاۚ
إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ﴿١٤٨﴾ وَمِنۡ حَيۡثُ خَرَجۡتَ فَوَلِّ
وَجۡهَكَ شَطۡرَ ٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡحَرَامِۖ وَإِنَّهُۥ لَلۡحَقُّ مِن رَّبِّكَۗ وَمَا
ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعۡمَلُونَ ﴿١٤٩﴾ وَمِنۡ حَيۡثُ خَرَجۡتَ فَوَلِّ وَجۡهَكَ
شَطۡرَ ٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡحَرَامِۚ وَحَيۡثُ مَا كُنتُمۡ فَوَلُّواْ وُجُوهَكُمۡ
شَطۡرَهُۥ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيۡكُمۡ حُجَّةٌ إِلَّا ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ
مِنۡهُمۡ فَلَا تَخۡشَوۡهُمۡ وَٱخۡشَوۡنِي وَلِأُتِمَّ نِعۡمَتِي عَلَيۡكُمۡ وَلَعَلَّكُمۡ
تَهۡتَدُونَ ﴿١٥٠﴾ كَمَآ أَرۡسَلۡنَا فِيكُمۡ رَسُولٗا مِّنكُمۡ
يَتۡلُواْ عَلَيۡكُمۡ ءَايَٰتِنَا وَيُزَكِّيكُمۡ وَيُعَلِّمُكُمُ ٱلۡكِتَٰبَ
وَٱلۡحِكۡمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمۡ تَكُونُواْ تَعۡلَمُونَ ﴿١٥١﴾ فَٱذۡكُرُونِيٓ
أَذۡكُرۡكُمۡ وَٱشۡكُرُواْ لِي وَلَا تَكۡفُرُونِ ﴿١٥٢﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ ٱسۡتَعِينُواْ بِٱلصَّبۡرِ وَٱلصَّلَوٰةِۚ إِنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿١٥٣﴾

وشه و ماناكانی

﴿ ٱلۡحَقُّ مِن رَّبِّكَ ﴾ راستیی ئەوەیە كە خودا پێت دەڵێت

﴿ ٱلۡمُمۡتَرِينَ ﴾ گومان لێكراوان

﴿ وِجۡهَةٌ ﴾ قیبلەیەك

﴿ وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعۡمَلُونَ ﴾ خودا ئاگای لە هەموو كردارێكتانە

﴿ وَلَعَلَّكُمۡ تَهۡتَدُونَ ﴾ هیوا وایە رێگەی راست بگرن

﴿ وَيُزَكِّيكُمۡ ﴾ لە كوفر و تاوان پاكتان دەكاتەوە.

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەكەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَلَا تَقُولُوا۟ لِمَن يُقْتَلُ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ أَمْوَٰتٌۢ ۚ بَلْ أَحْيَآءٌ وَلَٰكِن
لَّا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُم بِشَىْءٍ مِّنَ ٱلْخَوْفِ وَٱلْجُوعِ
وَنَقْصٍ مِّنَ ٱلْأَمْوَٰلِ وَٱلْأَنفُسِ وَٱلثَّمَرَٰتِ ۗ وَبَشِّرِ ٱلصَّٰبِرِينَ
﴿١٥٥﴾ ٱلَّذِينَ إِذَآ أَصَٰبَتْهُم مُّصِيبَةٌ قَالُوٓا۟ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّآ إِلَيْهِ رَٰجِعُونَ
﴿١٥٦﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَٰتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾ ۞ إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ ۖ
فَمَنْ حَجَّ ٱلْبَيْتَ أَوِ ٱعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ
بِهِمَا ۚ وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ ٱللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
يَكْتُمُونَ مَآ أَنزَلْنَا مِنَ ٱلْبَيِّنَٰتِ وَٱلْهُدَىٰ مِنۢ بَعْدِ مَا بَيَّنَّٰهُ
لِلنَّاسِ فِى ٱلْكِتَٰبِ ۙ أُو۟لَٰٓئِكَ يَلْعَنُهُمُ ٱللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ ٱللَّٰعِنُونَ
﴿١٥٩﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُوا۟ وَأَصْلَحُوا۟ وَبَيَّنُوا۟ فَأُو۟لَٰٓئِكَ أَتُوبُ
عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنَا ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَمَاتُوا۟ وَهُمْ
كُفَّارٌ أُو۟لَٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ ٱللَّهِ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةِ وَٱلنَّاسِ أَجْمَعِينَ
﴿١٦١﴾ خَٰلِدِينَ فِيهَا ۖ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ ٱلْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ
﴿١٦٢﴾ وَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ ۖ لَّآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلرَّحْمَٰنُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٦٣﴾

ربع الحزب ٣

وشه و ماناکانی

﴿ وَلَنَبْلُوَنَّكُم ﴾ تاقیتان دەکەینەوە

﴿ صَلَوَٰتٌ مِّن رَّبِّهِمْ ﴾ ستایش و لێخۆشبوون لە خوداوە

﴿ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ ﴾ دوو تەپۆڵکەی نزیکی کابە

﴿ شَعَآئِرِ ٱللَّهِ ﴾ نیشانەکانی ئایینی خودان

﴿ ٱعْتَمَرَ ﴾ عومرەی کرد

﴿ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ ﴾ تاوانی لەسەر نییە

﴿ يَطَّوَّفَ بِهِمَا ﴾ هاتوچۆ بکا لە نێوانیاندا

﴿ يَلْعَنُهُمُ ٱللَّهُ ﴾ خودا لە میهرەبانیی خۆیان دوور دەخاتەوە

﴿ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ ﴾ تۆبەیان قەبووڵ ئەکەم

﴿ يُنظَرُونَ ﴾ مۆڵەت دەدرێن و سزایان دوا دەخرێت

قوڕس کۆکردن (تفخیم) و: قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.

إِنَّ فِى خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ
وَٱلْفُلْكِ ٱلَّتِى تَجْرِى فِى ٱلْبَحْرِ بِمَا يَنفَعُ ٱلنَّاسَ وَمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ
مِنَ ٱلسَّمَآءِ مِن مَّآءٍ فَأَحْيَا بِهِ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا
مِن كُلِّ دَآبَّةٍ وَتَصْرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ وَٱلسَّحَابِ ٱلْمُسَخَّرِ
بَيْنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾ وَمِنَ
ٱلنَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ ٱللَّهِ
وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَشَدُّ حُبًّا لِّلَّهِ ۗ وَلَوْ يَرَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓا۟ إِذْ يَرَوْنَ
ٱلْعَذَابَ أَنَّ ٱلْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾
إِذْ تَبَرَّأَ ٱلَّذِينَ ٱتُّبِعُوا۟ مِنَ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوا۟ وَرَأَوُا۟ ٱلْعَذَابَ
وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ ٱلْأَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوا۟ لَوْ أَنَّ
لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا۟ مِنَّا ۗ كَذَٰلِكَ يُرِيهِمُ ٱللَّهُ
أَعْمَٰلَهُمْ حَسَرَٰتٍ عَلَيْهِمْ ۖ وَمَا هُم بِخَٰرِجِينَ مِنَ ٱلنَّارِ ﴿١٦٧﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ كُلُوا۟ مِمَّا فِى ٱلْأَرْضِ حَلَٰلًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا۟
خُطُوَٰتِ ٱلشَّيْطَٰنِ ۚ إِنَّهُۥ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿١٦٨﴾ إِنَّمَا يَأْمُرُكُم
بِٱلسُّوٓءِ وَٱلْفَحْشَآءِ وَأَن تَقُولُوا۟ عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

وشە وماناكانى

﴿ وَبَثَّ فِيهَا ﴾ تێدا بڵاوكردووەتەوە
﴿ وَتَصْرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ ﴾ ئاڵوگۆڕی با
﴿ لَءَايَٰتٍ ﴾ نیشانگەلێكن
﴿ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴾ بۆ گەلێك لەم نیشانانە بگەن
﴿ وَمِنَ ٱلنَّاسِ ﴾ كەسانێكیش هەن
﴿ أَندَادًا ﴾ بت و هاوبەش بۆ خودا بڕیاردان
﴿ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ ٱلْأَسْبَابُ ﴾ هیچ پێوەندییەك لە ناویانا نەما
﴿ كَرَّةً ﴾ گەڕانەوە بۆ دونیا
﴿ حَسَرَٰتٍ ﴾ پەشیمانیی سەخت
﴿ خُطُوَٰتِ ٱلشَّيْطَٰنِ ﴾ هەنگاوەكانی شەیتان

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە			ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.			(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،			(٤،٥) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
م مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.			مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە.
				(٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
				(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱتَّبِعُوا۟ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ قَالُوا۟ بَلْ نَتَّبِعُ مَآ أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ
ءَابَآءَنَآ ۗ أَوَلَوْ كَانَ ءَابَآؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْـًۭٔا وَلَا
يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾ وَمَثَلُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ كَمَثَلِ ٱلَّذِى يَنْعِقُ
بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَآءًۭ وَنِدَآءًۭ ۚ صُمٌّۢ بُكْمٌ عُمْىٌۭ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ
﴿١٧١﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ كُلُوا۟ مِن طَيِّبَـٰتِ مَا رَزَقْنَـٰكُمْ
وَٱشْكُرُوا۟ لِلَّهِ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾ إِنَّمَا حَرَّمَ
عَلَيْكُمُ ٱلْمَيْتَةَ وَٱلدَّمَ وَلَحْمَ ٱلْخِنزِيرِ وَمَآ أُهِلَّ بِهِۦ
لِغَيْرِ ٱللَّهِ ۖ فَمَنِ ٱضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍۢ وَلَا عَادٍۢ فَلَآ إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ
غَفُورٌۭ رَّحِيمٌ ﴿١٧٣﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ مِنَ
ٱلْكِتَـٰبِ وَيَشْتَرُونَ بِهِۦ ثَمَنًۭا قَلِيلًا ۙ أُو۟لَـٰٓئِكَ مَا يَأْكُلُونَ
فِى بُطُونِهِمْ إِلَّا ٱلنَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ ٱللَّهُ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ
وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٤﴾ أُو۟لَـٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ
ٱشْتَرَوُا۟ ٱلضَّلَـٰلَةَ بِٱلْهُدَىٰ وَٱلْعَذَابَ بِٱلْمَغْفِرَةِ ۚ فَمَآ
أَصْبَرَهُمْ عَلَى ٱلنَّارِ ﴿١٧٥﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ نَزَّلَ ٱلْكِتَـٰبَ
بِٱلْحَقِّ ۗ وَإِنَّ ٱلَّذِينَ ٱخْتَلَفُوا۟ فِى ٱلْكِتَـٰبِ لَفِى شِقَاقٍۭ بَعِيدٍۢ ﴿١٧٦﴾

وشەو ماناكانی

﴿ أَلْفَيْنَا ﴾ بینیمان
﴿ يَنْعِقُ ﴾ دەنگەدەنگ و قاو و قیژ دەكا
﴿ صُمٌّ ﴾ كەڕە لە ئاستی حەقدا
﴿ بُكْمٌ ﴾ لاڵە لە وتنی ڕاستیی
﴿ وَالدَّمَ ﴾ خوێن، خوێنی ڕژاو
﴿ وَلَحْمَ الْخِنزِيرِ ﴾ گۆشتی بەراز
﴿ أُهِلَّ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ ﴾ ناوی غەیری خودای لەسەر هێنرابێ
﴿ غَيْرَ بَاغٍ ﴾ زیادەڕەویی نەكا
﴿ وَلَا عَادٍ ﴾ لە سنووری خۆی دەرنەچێ
﴿ وَيَشْتَرُونَ بِهِ ﴾ بەو شاردنەوە دەكڕن
﴿ ثَمَنًا قَلِيلًا ﴾ بەهایەكی كەم
﴿ وَلَا يُزَكِّيهِمْ ﴾ لە چڵكی تاوان پاكیان ناكاتەوە

(التفخيم) و قەلقەلە فۆرمی گۆكردن		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. ئەمانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

نصف الحزب ٣

لَّيْسَ ٱلْبِرَّ أَن تُوَلُّوا۟ وُجُوهَكُمْ قِبَلَ ٱلْمَشْرِقِ وَٱلْمَغْرِبِ وَلَٰكِنَّ
ٱلْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةِ وَٱلْكِتَٰبِ
وَٱلنَّبِيِّـۧنَ وَءَاتَى ٱلْمَالَ عَلَىٰ حُبِّهِۦ ذَوِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ
وَٱلْمَسَٰكِينَ وَٱبْنَ ٱلسَّبِيلِ وَٱلسَّآئِلِينَ وَفِى ٱلرِّقَابِ وَأَقَامَ
ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَى ٱلزَّكَوٰةَ وَٱلْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَٰهَدُوا۟ ۖ
وَٱلصَّٰبِرِينَ فِى ٱلْبَأْسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ وَحِينَ ٱلْبَأْسِ ۗ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ
صَدَقُوا۟ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ كُتِبَ
عَلَيْكُمُ ٱلْقِصَاصُ فِى ٱلْقَتْلَى ۖ ٱلْحُرُّ بِٱلْحُرِّ وَٱلْعَبْدُ بِٱلْعَبْدِ وَٱلْأُنثَىٰ
بِٱلْأُنثَىٰ ۚ فَمَنْ عُفِىَ لَهُۥ مِنْ أَخِيهِ شَىْءٌ فَٱتِّبَاعٌۢ بِٱلْمَعْرُوفِ وَأَدَآءٌ
إِلَيْهِ بِإِحْسَٰنٍ ۗ ذَٰلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ ۗ فَمَنِ ٱعْتَدَىٰ
بَعْدَ ذَٰلِكَ فَلَهُۥ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٨﴾ وَلَكُمْ فِى ٱلْقِصَاصِ حَيَوٰةٌ
يَٰٓأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾ كُتِبَ عَلَيْكُمْ
إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ ٱلْمَوْتُ إِن تَرَكَ خَيْرًا ٱلْوَصِيَّةُ لِلْوَٰلِدَيْنِ
وَٱلْأَقْرَبِينَ بِٱلْمَعْرُوفِ ۖ حَقًّا عَلَى ٱلْمُتَّقِينَ ﴿١٨٠﴾ فَمَنۢ بَدَّلَهُۥ
بَعْدَمَا سَمِعَهُۥ فَإِنَّمَآ إِثْمُهُۥ عَلَى ٱلَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُۥٓ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٨١﴾

وشه و ماناكانى

«ٱلْبِرَّ» چاکە و چاکە کردن

«وَٱبْنَ ٱلسَّبِيلِ» سەفەریی لە کەس و کار دابڕاو.

«وَٱلسَّآئِلِينَ» سوالکەران

«وَفِى ٱلرِّقَابِ» بەندەیەك دەیەوێ ئازاد ببێ

«ٱلْبَأْسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ» ناخۆشیی و خۆشیی، هەژاریی و نەخۆشیی

«ٱلْبَأْسِ» جەنگی دوژمن

«كُتِبَ عَلَيْكُمُ» لە سەرتان فەرز کراوە

«عُفِىَ لَهُۥ مِنْ أَخِيهِ» لە لایەنی براکەیەوە -کەس و کاری کوژراوەکە- لێی بووردرا

«وَلَكُمْ فِى ٱلْقِصَاصِ حَيَوٰةٌ» بە هۆی تۆڵە سەندنەوەوە ژیانتان پارێزراوە

«تَرَكَ خَيْرًا» سامانێکی بەجێ هێشت.

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

فَمَنْ خَافَ مِن مُّوصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَآ إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٨٢﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ كُتِبَ عَلَيْكُمُ ٱلصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾ أَيَّامًا مَّعْدُودَٰتٍ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى ٱلَّذِينَ يُطِيقُونَهُۥ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَّهُۥ وَأَن تَصُومُوا۟ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٤﴾ شَهْرُ رَمَضَانَ ٱلَّذِىٓ أُنزِلَ فِيهِ ٱلْقُرْءَانُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَـٰتٍ مِّنَ ٱلْهُدَىٰ وَٱلْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ ٱلْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا۟ ٱلْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا۟ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَىٰكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِى عَنِّى فَإِنِّى قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ ٱلدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا۟ لِى وَلْيُؤْمِنُوا۟ بِى لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

وشه و ماناکانی

﴿ جَنَفًا ﴾ لادان له حه‌ق به هه‌ڵه

﴿ إِثْمًا ﴾ تاوانکردن به ئاره‌زوو

﴿ يُطِيقُونَهُۥ ﴾ ئه‌یان توانی

﴿ تَطَوَّعَ خَيْرًا ﴾ خۆبه‌خشانه چاکه بکا

﴿ وَٱلْفُرْقَانِ ﴾ ئه‌وه‌ی جیاوازیی له نێوانی راستیی و ناراستیدا ده‌کا

﴿ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهْرَ ﴾ هه‌رکه‌س گه‌یی به ره‌مه‌زان

﴿ وَلِتُكَبِّرُوا۟ ٱللَّهَ ﴾ سوپاس و ستایشی خودا بکه‌ن

﴿ فَإِنِّى قَرِيبٌ ﴾ من نزیکم

﴿ فَلْيَسْتَجِيبُوا۟ لِى ﴾ با وه‌ڵامم بده‌نه‌وه و بێن به ده‌نگمه‌وه

﴿ لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴾ به‌ڵکو بکه‌ونه سه‌ر رێگه‌ی راست

قورس کۆکردن (تفخیم) و قه‌لقه‌له

- ▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانه‌کانی وەستان:

١- هه‌موو وەستانه‌کان له‌سه‌ر پیتی سکوندار ده‌کرێت. ئه‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌که خۆی سکوندار نه‌بێت له‌کاتی وەستاندا حه‌ره‌که‌کانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وەستاندا گه‌ر پیته‌که (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سکوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وەستان که به‌ره‌نگی سوور ره‌نگ کراون وەستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌کان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌کان دیاری ده‌که‌ن، له‌کاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوکمێك هه‌ن که ده‌گۆڕێن.

أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ ٱلصِّيَامِ ٱلرَّفَثُ إِلَىٰ نِسَآئِكُمْ ۚ هُنَّ لِبَاسٌ
لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ ۗ عَلِمَ ٱللَّهُ أَنَّكُمْ كُنتُمْ تَخْتَانُونَ
أَنفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنكُمْ ۖ فَٱلْـَٔـٰنَ بَـٰشِرُوهُنَّ
وَٱبْتَغُوا۟ مَا كَتَبَ ٱللَّهُ لَكُمْ ۚ وَكُلُوا۟ وَٱشْرَبُوا۟ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ
ٱلْخَيْطُ ٱلْأَبْيَضُ مِنَ ٱلْخَيْطِ ٱلْأَسْوَدِ مِنَ ٱلْفَجْرِ ۖ ثُمَّ أَتِمُّوا۟ ٱلصِّيَامَ
إِلَى ٱلَّيْلِ ۚ وَلَا تُبَـٰشِرُوهُنَّ وَأَنتُمْ عَـٰكِفُونَ فِى ٱلْمَسَـٰجِدِ ۗ
تِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِ فَلَا تَقْرَبُوهَا ۗ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ ءَايَـٰتِهِۦ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٨٧﴾ وَلَا تَأْكُلُوٓا۟ أَمْوَٰلَكُم بَيْنَكُم
بِٱلْبَـٰطِلِ وَتُدْلُوا۟ بِهَآ إِلَى ٱلْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا۟ فَرِيقًا مِّنْ
أَمْوَٰلِ ٱلنَّاسِ بِٱلْإِثْمِ وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾ ۞ يَسْـَٔلُونَكَ
عَنِ ٱلْأَهِلَّةِ ۖ قُلْ هِىَ مَوَٰقِيتُ لِلنَّاسِ وَٱلْحَجِّ ۗ وَلَيْسَ ٱلْبِرُّ
بِأَن تَأْتُوا۟ ٱلْبُيُوتَ مِن ظُهُورِهَا وَلَـٰكِنَّ ٱلْبِرَّ مَنِ ٱتَّقَىٰ ۗ
وَأْتُوا۟ ٱلْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَٰبِهَا ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ﴿١٨٩﴾ وَقَـٰتِلُوا۟ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ ٱلَّذِينَ يُقَـٰتِلُونَكُمْ
وَلَا تَعْتَدُوٓا۟ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلْمُعْتَدِينَ ﴿١٩٠﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٣

وشه و ماناكانی

﴿ الرَّفَثُ ﴾ دروستبوونی ژن و مێرد ﴿ هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ ﴾ پۆشاكی ئێوەن، لە حەرام دەتان پارێزن ﴿ تَخْتَانُونَ ﴾ پەت دەبچڕێنن، خۆتان ناگرن. ﴿ بَٰشِرُوهُنَّ ﴾ لەگەڵیان جووت بن. ﴿ عَٰكِفُونَ ﴾ لە مزگەوتدا ماونەتەوە بۆ خوداپەرستیی ﴿ حُدُودُ اللَّهِ ﴾ سنووری حەڵاڵ و حەرامی خودا ﴿ وَتُدْلُوا بِهَآ ﴾ بە شێوەی ناڕەوا بیبەن ﴿ إِلَى الْحُكَّامِ ﴾ بۆ بەرپرسان ﴿ بِالْإِثْمِ ﴾ بە ستەم و تاوان ﴿ الْأَهِلَّةِ ﴾ مانگەكان ﴿ مَوَٰقِيتُ ﴾ كاتەكان

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)
- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەكاتی وستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَٱقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُم مِّنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ ۚ وَٱلْفِتْنَةُ
أَشَدُّ مِنَ ٱلْقَتْلِ ۚ وَلَا تُقَٰتِلُوهُمْ عِندَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ حَتَّىٰ يُقَٰتِلُوكُمْ
فِيهِ ۖ فَإِن قَٰتَلُوكُمْ فَٱقْتُلُوهُمْ ۗ كَذَٰلِكَ جَزَآءُ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿١٩١﴾ فَإِنِ ٱنتَهَوْا۟
فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٩٢﴾ وَقَٰتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ
ٱلدِّينُ لِلَّهِ ۖ فَإِنِ ٱنتَهَوْا۟ فَلَا عُدْوَٰنَ إِلَّا عَلَى ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٩٣﴾ ٱلشَّهْرُ ٱلْحَرَامُ
بِٱلشَّهْرِ ٱلْحَرَامِ وَٱلْحُرُمَٰتُ قِصَاصٌ ۚ فَمَنِ ٱعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ فَٱعْتَدُوا۟
عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا ٱعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ مَعَ
ٱلْمُتَّقِينَ ﴿١٩٤﴾ وَأَنفِقُوا۟ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ وَلَا تُلْقُوا۟ بِأَيْدِيكُمْ إِلَى ٱلتَّهْلُكَةِ ۛ
وَأَحْسِنُوٓا۟ ۛ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٥﴾ وَأَتِمُّوا۟ ٱلْحَجَّ وَٱلْعُمْرَةَ لِلَّهِ ۚ
فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا ٱسْتَيْسَرَ مِنَ ٱلْهَدْىِ ۖ وَلَا تَحْلِقُوا۟ رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ
ٱلْهَدْىُ مَحِلَّهُۥ ۚ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ بِهِۦٓ أَذًى مِّن رَّأْسِهِۦ فَفِدْيَةٌ
مِّن صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ ۚ فَإِذَآ أَمِنتُمْ فَمَن تَمَتَّعَ بِٱلْعُمْرَةِ إِلَى ٱلْحَجِّ
فَمَا ٱسْتَيْسَرَ مِنَ ٱلْهَدْىِ ۚ فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَٰثَةِ أَيَّامٍ فِى ٱلْحَجِّ وَسَبْعَةٍ
إِذَا رَجَعْتُمْ ۗ تِلْكَ عَشَرَةٌ كَامِلَةٌ ۗ ذَٰلِكَ لِمَن لَّمْ يَكُنْ أَهْلُهُۥ حَاضِرِى
ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿١٩٦﴾

وشەو ماناکانی

﴿ثَقِفْتُمُوهُمْ﴾ دەستان کەوت، بینیتان
﴿وَٱلْفِتْنَةُ﴾ هاوبەش بۆ خودا دانان
﴿عِندَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ﴾ لە لای کابە و لە حەرەمدا
﴿وَٱلْحُرُمَٰتُ﴾ ئەو سنوورانەی دەبێ بپارێزرێن
﴿ٱلتَّهْلُكَةِ﴾ تێداچوون بەهۆی وازهێنان لە جیهادەوە
﴿أُحْصِرْتُمْ﴾ رێگەی تەواوکردنی حەجتان لێ گیرا
﴿فَمَا ٱسْتَيْسَرَ﴾ ئەوەی لە دەستان بێت. ﴿مِنَ ٱلْهَدْىِ﴾ لە فیدیە و خوێن
﴿وَلَا تَحْلِقُوا۟ رُءُوسَكُمْ﴾ سەرتان مەتاشن، ئیحرام مەشکێنن
﴿يَبْلُغَ ٱلْهَدْىُ مَحِلَّهُۥ﴾ تا فیدیەکە دەگاتە شوێنی خۆی کە حەرەمە.
﴿فَفِدْيَةٌ﴾ کە سەری تاشی فیدیەکی لەسەرە
﴿نُسُكٍ﴾ حەیوانی فیدیە

قورس کردن (التفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	٢. نیشانەکانی وەستان:	٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.

ٱلْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَٰتٌ فَمَن فَرَضَ فِيهِنَّ ٱلْحَجَّ فَلَا رَفَثَ
وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِى ٱلْحَجِّ وَمَا تَفْعَلُوا۟ مِنْ خَيْرٍ
يَعْلَمْهُ ٱللَّهُ وَتَزَوَّدُوا۟ فَإِنَّ خَيْرَ ٱلزَّادِ ٱلتَّقْوَىٰ وَٱتَّقُونِ
يَٰٓأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿١٩٧﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن
تَبْتَغُوا۟ فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ فَإِذَآ أَفَضْتُم مِّنْ
عَرَفَٰتٍ فَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ عِندَ ٱلْمَشْعَرِ ٱلْحَرَامِ
وَٱذْكُرُوهُ كَمَا هَدَىٰكُمْ وَإِن كُنتُم مِّن قَبْلِهِۦ
لَمِنَ ٱلضَّآلِّينَ ﴿١٩٨﴾ ثُمَّ أَفِيضُوا۟ مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ
ٱلنَّاسُ وَٱسْتَغْفِرُوا۟ ٱللَّهَ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٩٩﴾
فَإِذَا قَضَيْتُم مَّنَٰسِكَكُمْ فَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ كَذِكْرِكُمْ
ءَابَآءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن
يَقُولُ رَبَّنَآ ءَاتِنَا فِى ٱلدُّنْيَا وَمَا لَهُۥ فِى ٱلْءَاخِرَةِ مِنْ
خَلَٰقٍ ﴿٢٠٠﴾ وَمِنْهُم مَّن يَقُولُ رَبَّنَآ ءَاتِنَا فِى ٱلدُّنْيَا
حَسَنَةً وَفِى ٱلْءَاخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ ٱلنَّارِ ﴿٢٠١﴾
أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا۟ وَٱللَّهُ سَرِيعُ ٱلْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

وشه و ماناكانى

﴿ فَرَضَ ﴾ لەسەر خۆی بە پێویست گیرا ﴿ فَلَا رَفَثَ ﴾ جوتبوون لە تەك خێزانیدا نییە ﴿ وَلَا جِدَالَ فِى ٱلْحَجِّ ﴾ دەمەقاڵە لە حەجدا نییە ﴿ جُنَاحٌ ﴾ گوناه و تاوان ﴿ فَضْلًا ﴾ شتێك بە بازرگانیی لە حەجدا دەست بكەوێت ﴿ أَفَضْتُم ﴾ لە عەرەفات دەرچوون و شۆڕ بوونەوە بۆ موزدەلیفە ﴿ ٱلْمَشْعَرِ ٱلْحَرَامِ ﴾ موزدەلیفە، كێوی قوزەح ﴿ مَّنَٰسِكَكُمْ ﴾ كارەكانی حەج ﴿ خَلَٰقٍ ﴾ بەش و بارە ﴿ فِى ٱلدُّنْيَا حَسَنَةً ﴾ رزق و رۆزی و بەختەوەریی لە دنیادا ﴿ ٱلْءَاخِرَةِ حَسَنَةً ﴾ میهرەبانیی خودا و رزگاربوون لە پاشەرۆژدا ﴿ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا۟ ﴾ پاداشی كردەوەكانیان

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

الحزب ٤

۞ وَٱذۡكُرُواْ ٱللَّهَ فِيٓ أَيَّامٖ مَّعۡدُودَٰتٖۚ فَمَن تَعَجَّلَ فِي يَوۡمَيۡنِ فَلَآ إِثۡمَ عَلَيۡهِ وَمَن تَأَخَّرَ فَلَآ إِثۡمَ عَلَيۡهِۖ لِمَنِ ٱتَّقَىٰۗ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّكُمۡ إِلَيۡهِ تُحۡشَرُونَ ﴿٢٠٣﴾ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يُعۡجِبُكَ قَوۡلُهُۥ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَيُشۡهِدُ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا فِي قَلۡبِهِۦ وَهُوَ أَلَدُّ ٱلۡخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾ وَإِذَا تَوَلَّىٰ سَعَىٰ فِي ٱلۡأَرۡضِ لِيُفۡسِدَ فِيهَا وَيُهۡلِكَ ٱلۡحَرۡثَ وَٱلنَّسۡلَۗ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ ٱلۡفَسَادَ ﴿٢٠٥﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُ ٱتَّقِ ٱللَّهَ أَخَذَتۡهُ ٱلۡعِزَّةُ بِٱلۡإِثۡمِۚ فَحَسۡبُهُۥ جَهَنَّمُۖ وَلَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ ﴿٢٠٦﴾ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَشۡرِي نَفۡسَهُ ٱبۡتِغَآءَ مَرۡضَاتِ ٱللَّهِۗ وَٱللَّهُ رَءُوفُۢ بِٱلۡعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱدۡخُلُواْ فِي ٱلسِّلۡمِ كَآفَّةٗ وَلَا تَتَّبِعُواْ خُطُوَٰتِ ٱلشَّيۡطَٰنِۚ إِنَّهُۥ لَكُمۡ عَدُوّٞ مُّبِينٞ ﴿٢٠٨﴾ فَإِن زَلَلۡتُم مِّنۢ بَعۡدِ مَا جَآءَتۡكُمُ ٱلۡبَيِّنَٰتُ فَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٠٩﴾ هَلۡ يَنظُرُونَ إِلَّآ أَن يَأۡتِيَهُمُ ٱللَّهُ فِي ظُلَلٖ مِّنَ ٱلۡغَمَامِ وَٱلۡمَلَـٰٓئِكَةُ وَقُضِيَ ٱلۡأَمۡرُۚ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرۡجَعُ ٱلۡأُمُورُ ﴿٢١٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿ فَمَن تَعَجَّلَ فِي يَوۡمَيۡنِ ﴾ پێش ئاوابوونی ڕۆژی دووەم لە مینا دەرچوو

﴿ أَلَدُّ ٱلۡخِصَامِ ﴾ دوژمنایەتیی سەخت و بەتین

﴿ ٱلۡحَرۡثَ ﴾ کشت

﴿ أَخَذَتۡهُ ٱلۡعِزَّةُ بِٱلۡإِثۡمِ ﴾ لووت بەرزیی دەیبا بۆ گوناه

﴿ فَحَسۡبُهُۥ جَهَنَّمُ ﴾ دۆزەخ بەشیەتی

﴿ وَلَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ ﴾ دۆزەخ خراپترین جێی حەسانەوەیە

﴿ يَشۡرِي نَفۡسَهُ ﴾ خۆی بە خودا دەفرۆشێ

﴿ فِي ٱلسِّلۡمِ كَآفَّةٗ ﴾ بچنە ناو ئیسلام و پەیامەکانی

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١. هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

سَلۡ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ كَمۡ ءَاتَيۡنَٰهُم مِّنۡ ءَايَةِۭ بَيِّنَةٖۗ وَمَن يُبَدِّلۡ نِعۡمَةَ
ٱللَّهِ مِنۢ بَعۡدِ مَا جَآءَتۡهُ فَإِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ ﴿٢١١﴾ زُيِّنَ لِلَّذِينَ
كَفَرُواْ ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَا وَيَسۡخَرُونَ مِنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْۘ وَٱلَّذِينَ
ٱتَّقَوۡاْ فَوۡقَهُمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۗ وَٱللَّهُ يَرۡزُقُ مَن يَشَآءُ بِغَيۡرِ حِسَابٖ
﴿٢١٢﴾ كَانَ ٱلنَّاسُ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ فَبَعَثَ ٱللَّهُ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مُبَشِّرِينَ
وَمُنذِرِينَ وَأَنزَلَ مَعَهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ لِيَحۡكُمَ بَيۡنَ ٱلنَّاسِ
فِيمَا ٱخۡتَلَفُواْ فِيهِۚ وَمَا ٱخۡتَلَفَ فِيهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ أُوتُوهُ مِنۢ بَعۡدِ
مَا جَآءَتۡهُمُ ٱلۡبَيِّنَٰتُ بَغۡيَۢا بَيۡنَهُمۡۖ فَهَدَى ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
لِمَا ٱخۡتَلَفُواْ فِيهِ مِنَ ٱلۡحَقِّ بِإِذۡنِهِۦۗ وَٱللَّهُ يَهۡدِي مَن يَشَآءُ إِلَىٰ
صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٍ ﴿٢١٣﴾ أَمۡ حَسِبۡتُمۡ أَن تَدۡخُلُواْ ٱلۡجَنَّةَ وَلَمَّا
يَأۡتِكُم مَّثَلُ ٱلَّذِينَ خَلَوۡاْ مِن قَبۡلِكُمۖ مَّسَّتۡهُمُ ٱلۡبَأۡسَآءُ وَٱلضَّرَّآءُ
وَزُلۡزِلُواْ حَتَّىٰ يَقُولَ ٱلرَّسُولُ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَعَهُۥ مَتَىٰ نَصۡرُ ٱللَّهِۗ
أَلَآ إِنَّ نَصۡرَ ٱللَّهِ قَرِيبٞ ﴿٢١٤﴾ يَسۡـَٔلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَۖ قُلۡ
مَآ أَنفَقۡتُم مِّنۡ خَيۡرٖ فَلِلۡوَٰلِدَيۡنِ وَٱلۡأَقۡرَبِينَ وَٱلۡيَتَٰمَىٰ وَٱلۡمَسَٰكِينِ
وَٱبۡنِ ٱلسَّبِيلِۗ وَمَا تَفۡعَلُواْ مِنۡ خَيۡرٖ فَإِنَّ ٱللَّهَ بِهِۦ عَلِيمٞ ﴿٢١٥﴾

وشه و ماناکانی

﴿مِّنۡ ءَايَةِۭ بَيِّنَةٖ﴾ له نیشانه و موعجیزه‌ی ئاشکرا

﴿وَٱلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ﴾ ئه‌وانه‌ی له خودا ترسان

﴿فَوۡقَهُمۡ﴾ له سه‌رووی کافرانه‌وه‌ن

﴿بِغَيۡرِ حِسَابٖ﴾ بێ ئه‌ندازه و لێپرسینه‌وه

﴿بَغۡيَۢا بَيۡنَهُمۡ﴾ سته‌م و ئێره‌یی ناو خۆیان

﴿مَّثَلُ ٱلَّذِينَ خَلَوۡاْ﴾ وێنه‌ی ئه‌و موسوڵمانانه‌ی پێشوو

﴿ٱلۡبَأۡسَآءُ وَٱلضَّرَّآءُ﴾ سه‌ختیی و نه‌بوونیی و هه‌ژاریی

مینگه‌کان و ئه‌وانه‌ی ناخوێندرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و،
- مینگه‌ی (الإقلاب).
- ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژکردنه‌وه‌کان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سکون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٤،٥) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌کاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌که‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤،٥،٦) حه‌ره‌که‌یه.
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌که بۆ مه‌ددی له‌ناکاو (عارض) له‌کاتی وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوکمه‌که‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

كُتِبَ عَلَيْكُمُ ٱلْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰٓ أَن تَكْرَهُوا۟
شَيْـًٔا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰٓ أَن تُحِبُّوا۟ شَيْـًٔا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ ۗ
وَٱللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلشَّهْرِ
ٱلْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ ۖ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ ۖ وَصَدٌّ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ
وَكُفْرٌۢ بِهِۦ وَٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِۦ مِنْهُ أَكْبَرُ
عِندَ ٱللَّهِ ۚ وَٱلْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ ٱلْقَتْلِ ۗ وَلَا يَزَالُونَ يُقَٰتِلُونَكُمْ
حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمْ عَن دِينِكُمْ إِنِ ٱسْتَطَٰعُوا۟ ۚ وَمَن يَرْتَدِدْ
مِنكُمْ عَن دِينِهِۦ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُو۟لَٰٓئِكَ حَبِطَتْ
أَعْمَٰلُهُمْ فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْـَٔاخِرَةِ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ
هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢١٧﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَٱلَّذِينَ
هَاجَرُوا۟ وَجَٰهَدُوا۟ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ أُو۟لَٰٓئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ
ٱللَّهِ ۚ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢١٨﴾ ۞ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْخَمْرِ
وَٱلْمَيْسِرِ ۖ قُلْ فِيهِمَآ إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَٰفِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَآ
أَكْبَرُ مِن نَّفْعِهِمَا ۗ وَيَسْـَٔلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ قُلِ ٱلْعَفْوَ ۗ
كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمُ ٱلْـَٔايَٰتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾

ربع الحزب ٤

وشە و ماناکانی

﴿ كُرْهٌ لَّكُمْ ﴾ پێتان ناخۆشە

﴿ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ ﴾ خودا دەزانێ بۆتان باشە

﴿ كَبِيرٌ ﴾ تاوانە کەی گەورەیە

﴿ وَٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ ﴾ کابە

﴿ أَكْبَرُ عِندَ ٱللَّهِ ﴾ تاوانە کەی لەلای خودا گەورەترە

﴿ وَٱلْفِتْنَةُ ﴾ هاوبەش بۆ خودا بڕیاردان

﴿ حَبِطَتْ ﴾ پووچەڵ بووەوە

﴿ وَٱلْمَيْسِرِ ﴾ قومار

﴿ ٱلْعَفْوَ ﴾ ئەوەی لە پێویست زیاد بێ

قورسی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وشە و ماناکانی

﴿ قُلْ إِصْلَاحٌ لَّهُمْ ﴾ بڵێ سەرپەرشتیکردنی سامانیان

﴿ تُخَالِطُوهُمْ ﴾ تێکەڵاوییان بکەن

﴿ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ ﴾ خودا چاك و خراپ دەناسێ و دەزانێ کێ مەبەستی لەگەڵ هەتیوان پاکە.

﴿ لَأَعْنَتَكُمْ ﴾ تووشی زەحمەتی دەکردن

﴿ الْمُشْرِكَاتِ ﴾ ئافرەتە کافرەکان

﴿ الْمَحِيضِ ﴾ بێنوێژیی ئافرەت

﴿ أَذًى ﴾ پیس و زیانبەخشە

﴿ فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ ﴾ مەچنە لایان

﴿ حَرْثٌ لَّكُمْ ﴾ کشتی پەیدابوونی منداڵتان

﴿ أَنَّىٰ شِئْتُمْ ﴾ چۆن ویستتان بە مەرجێ لە پێشەوە بێ

﴿ عُرْضَةً لِّأَيْمَانِكُمْ ﴾ مەیکەن بە هۆی نەکردنی چاکە

فِي ٱلدُّنْيَا وَٱلْأٓخِرَةِۗ وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْيَتَٰمَىٰۖ قُلْ إِصْلَاحٌ لَّهُمْ خَيْرٌۖ وَإِن تُخَالِطُوهُمْ فَإِخْوَٰنُكُمْۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ ٱلْمُفْسِدَ مِنَ ٱلْمُصْلِحِۚ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ لَأَعْنَتَكُمْۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٠﴾ وَلَا تَنكِحُوا۟ ٱلْمُشْرِكَٰتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَّۚ وَلَأَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْۗ وَلَا تُنكِحُوا۟ ٱلْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا۟ۚ وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْۗ أُو۟لَٰٓئِكَ يَدْعُونَ إِلَى ٱلنَّارِۖ وَٱللَّهُ يَدْعُوٓا۟ إِلَى ٱلْجَنَّةِ وَٱلْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِۦۖ وَيُبَيِّنُ ءَايَٰتِهِۦ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾ وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْمَحِيضِۖ قُلْ هُوَ أَذًى فَٱعْتَزِلُوا۟ ٱلنِّسَآءَ فِي ٱلْمَحِيضِۖ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَۖ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ ٱللَّهُۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلتَّوَّٰبِينَ وَيُحِبُّ ٱلْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢٢﴾ نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُوا۟ حَرْثَكُمْ أَنَّىٰ شِئْتُمْۖ وَقَدِّمُوا۟ لِأَنفُسِكُمْۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّكُم مُّلَٰقُوهُۗ وَبَشِّرِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٣﴾ وَلَا تَجْعَلُوا۟ ٱللَّهَ عُرْضَةً لِّأَيْمَٰنِكُمْ أَن تَبَرُّوا۟ وَتَتَّقُوا۟ وَتُصْلِحُوا۟ بَيْنَ ٱلنَّاسِۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٤﴾

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

لَّا يُؤَاخِذُكُمُ ٱللَّهُ بِٱللَّغۡوِ فِيٓ أَيۡمَٰنِكُمۡ وَلَٰكِن يُؤَاخِذُكُم بِمَا كَسَبَتۡ
قُلُوبُكُمۡۗ وَٱللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٞ ﴿٢٢٥﴾ لِّلَّذِينَ يُؤۡلُونَ مِن نِّسَآئِهِمۡ تَرَبُّصُ
أَرۡبَعَةِ أَشۡهُرٖۖ فَإِن فَآءُو فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٢٢٦﴾ وَإِنۡ عَزَمُواْ
ٱلطَّلَٰقَ فَإِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٞ ﴿٢٢٧﴾ وَٱلۡمُطَلَّقَٰتُ يَتَرَبَّصۡنَ
بِأَنفُسِهِنَّ ثَلَٰثَةَ قُرُوٓءٖۚ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكۡتُمۡنَ مَا خَلَقَ ٱللَّهُ فِيٓ
أَرۡحَامِهِنَّ إِن كُنَّ يُؤۡمِنَّ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۚ وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ
فِي ذَٰلِكَ إِنۡ أَرَادُوٓاْ إِصۡلَٰحٗاۚ وَلَهُنَّ مِثۡلُ ٱلَّذِي عَلَيۡهِنَّ بِٱلۡمَعۡرُوفِۚ
وَلِلرِّجَالِ عَلَيۡهِنَّ دَرَجَةٞۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٨﴾ ٱلطَّلَٰقُ مَرَّتَانِۖ
فَإِمۡسَاكُۢ بِمَعۡرُوفٍ أَوۡ تَسۡرِيحُۢ بِإِحۡسَٰنٖۗ وَلَا يَحِلُّ لَكُمۡ أَن
تَأۡخُذُواْ مِمَّآ ءَاتَيۡتُمُوهُنَّ شَيۡـًٔا إِلَّآ أَن يَخَافَآ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ
ٱللَّهِۖ فَإِنۡ خِفۡتُمۡ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ ٱللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيۡهِمَا فِيمَا ٱفۡتَدَتۡ
بِهِۦۗ تِلۡكَ حُدُودُ ٱللَّهِ فَلَا تَعۡتَدُوهَاۚ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ ٱللَّهِ فَأُوْلَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٢٢٩﴾ فَإِن طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُۥ مِنۢ بَعۡدُ حَتَّىٰ تَنكِحَ
زَوۡجًا غَيۡرَهُۥۗ فَإِن طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيۡهِمَآ أَن يَتَرَاجَعَآ إِن ظَنَّآ أَن
يُقِيمَا حُدُودَ ٱللَّهِۗ وَتِلۡكَ حُدُودُ ٱللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوۡمٖ يَعۡلَمُونَ ﴿٢٣٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿ بِٱللَّغۡوِ فِيٓ أَيۡمَٰنِكُمۡ ﴾ ئەو سوێندانەی سەرزارەکیی و بێ مەبەست دێن

﴿ يُؤۡلُونَ مِن نِّسَآئِهِمۡ ﴾ سوێند دەخۆن نەچنە لای ژنەکانیان

﴿ تَرَبُّصُ ﴾ چاوەڕوانیی

﴿ فَآءُو ﴾ پەشیمان بوونەوە لە سوێندەکانیان

﴿ ثَلَٰثَةَ قُرُوٓءٖ ﴾ سێ جار بێنوێژیی شتن

﴿ وَبُعُولَتُهُنَّ ﴾ مێردەکانیان

﴿ دَرَجَةٞ ﴾ پلەیەك

﴿ ٱلطَّلَٰقُ مَرَّتَانِ ﴾ تا دوو جار دوای تەڵاق گەڕانەوە هەیە

﴿ فَإِمۡسَاكُۢ ﴾

﴿ بِمَعۡرُوفٍ ﴾ یا لەگەڵی بمێنێتەوە بەشێوەیەکی باش

﴿ تَسۡرِيحُۢ بِإِحۡسَٰنٖ ﴾ لێجیابوونەوەیەکی شایستە و پەسەند

ڕەنگکردن (تفخيم) و قەلقەلە		چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	
▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ
سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ ۚ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِّتَعْتَدُوا۟ ۚ وَمَن يَفْعَلْ
ذَٰلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُۥ ۚ وَلَا تَتَّخِذُوٓا۟ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ هُزُوًا ۚ وَٱذْكُرُوا۟
نِعْمَتَ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَآ أَنزَلَ عَلَيْكُم مِّنَ ٱلْكِتَٰبِ وَٱلْحِكْمَةِ
يَعِظُكُم بِهِۦ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣١﴾
وَإِذَا طَلَّقْتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ
أَزْوَٰجَهُنَّ إِذَا تَرَٰضَوْا۟ بَيْنَهُم بِٱلْمَعْرُوفِ ۗ ذَٰلِكَ يُوعَظُ بِهِۦ مَن كَانَ
مِنكُمْ يُؤْمِنُ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ ۗ ذَٰلِكُمْ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَأَطْهَرُ ۗ وَٱللَّهُ
يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٢﴾ ۞ وَٱلْوَٰلِدَٰتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَٰدَهُنَّ
حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ ۖ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ ٱلرَّضَاعَةَ ۚ وَعَلَى ٱلْمَوْلُودِ لَهُۥ رِزْقُهُنَّ
وَكِسْوَتُهُنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ ۚ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا ۚ لَا تُضَآرَّ
وَٰلِدَةٌۢ بِوَلَدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَّهُۥ بِوَلَدِهِۦ ۚ وَعَلَى ٱلْوَارِثِ مِثْلُ ذَٰلِكَ ۗ
فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَن تَرَاضٍ مِّنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا ۗ وَإِنْ
أَرَدتُّمْ أَن تَسْتَرْضِعُوٓا۟ أَوْلَٰدَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُم مَّآ
ءَاتَيْتُم بِٱلْمَعْرُوفِ ۗ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٣﴾

نصف الحزب ٤

وشه و ماناكانى

﴿ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ ﴾ ماوەکەیان تەواو بوو
﴿ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا ﴾ مەیان هێڵنەوە بۆ ئازاردانیان
﴿ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ هُزُوًا ﴾ گاڵتە بە ئایەتەکانی خودا مەکەن
﴿ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ ﴾ ڕێگەیان لێ مەگرن
﴿ أَزْكَىٰ لَكُمْ ﴾ باشترە بۆ ئێوە
﴿ حَوْلَيْنِ ﴾ دوو ساڵ
﴿ ٱلْمَوْلُودِ لَهُۥ ﴾ باوک
﴿ وُسْعَهَا ﴾ بەپێی توانا
﴿ ٱلْوَارِثِ ﴾ میراتگر
﴿ أَرَادَا فِصَالًا ﴾ ویستیان پێش تەواوبوونی دوو ساڵ منداڵەکە ببڕنەوە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن.
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (همز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
(٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَٱلَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَٰجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ
أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا ۖ فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيمَا فَعَلْنَ فِىٓ أَنفُسِهِنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ ۗ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ
﴿٢٣٤﴾ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِۦ مِنْ خِطْبَةِ ٱلنِّسَآءِ
أَوْ أَكْنَنتُمْ فِىٓ أَنفُسِكُمْ ۚ عَلِمَ ٱللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ
وَلَٰكِن لَّا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّآ أَن تَقُولُوا۟ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ۚ
وَلَا تَعْزِمُوا۟ عُقْدَةَ ٱلنِّكَاحِ حَتَّىٰ يَبْلُغَ ٱلْكِتَٰبُ أَجَلَهُۥ ۚ
وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِىٓ أَنفُسِكُمْ فَٱحْذَرُوهُ ۚ وَٱعْلَمُوٓا۟
أَنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٣٥﴾ لَّا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ ٱلنِّسَآءَ
مَا لَمْ تَمَسُّوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا۟ لَهُنَّ فَرِيضَةً ۚ وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى ٱلْمُوسِعِ
قَدَرُهُۥ وَعَلَى ٱلْمُقْتِرِ قَدَرُهُۥ مَتَٰعًۢا بِٱلْمَعْرُوفِ ۖ حَقًّا عَلَى ٱلْمُحْسِنِينَ
﴿٢٣٦﴾ وَإِن طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ
لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّآ أَن يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوَا۟
ٱلَّذِى بِيَدِهِۦ عُقْدَةُ ٱلنِّكَاحِ ۚ وَأَن تَعْفُوٓا۟ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ ۚ
وَلَا تَنسَوُا۟ ٱلْفَضْلَ بَيْنَكُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٧﴾

وشه و ماناكانی

﴿ بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ ﴾ ماوه و عیدده‌كه‌یان ته‌واو بوو
﴿ عَرَّضْتُم بِهِۦ ﴾ ناڕاسته‌وخۆ تێتان گه‌یاند
﴿ أَكْنَنتُمْ ﴾ له‌ دڵی خۆتاندا هێشتتانه‌وه
﴿ لَّا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا ﴾ ژێر به‌ژێر باسی شوویان له‌گه‌ڵ مه‌كه‌ن
﴿ يَبْلُغَ ٱلْكِتَٰبُ أَجَلَهُۥ ﴾ تا كاتی خۆی دێت
﴿ فَرِيضَةً ﴾ ماره‌یی
﴿ وَمَتِّعُوهُنَّ ﴾ شتێكیان بده‌نێ
﴿ ٱلْمُوسِعِ ﴾ دارا و ده‌وڵه‌مه‌ند
﴿ قَدَرُهُۥ ﴾ به‌ ئه‌ندازه‌ی خۆی
﴿ ٱلْمُقْتِرِ ﴾ نه‌دارا، هه‌ژار
﴿ مَتَٰعًۢا بِٱلْمَعْرُوفِ ﴾ وه‌ك باو و عاده‌ت بیانده‌نێ
﴿ عَلَى ٱلْمُحْسِنِينَ ﴾ له‌سه‌ر ئه‌وانه‌ی چاكه‌خوازن
﴿ ٱلَّذِى بِيَدِهِۦ عُقْدَةُ ٱلنِّكَاحِ ﴾ مێرد، ئه‌وه‌ی گرێی نیكاحی به‌ده‌سته

قورس كۆكردن (التفخيم) و قه‌لقه‌له		
▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (الله).	**١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):**	١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت، ئه‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.
▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).	**٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:**	٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ره‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.
▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.		

حَٰفِظُواْ عَلَى ٱلصَّلَوَٰتِ وَٱلصَّلَوٰةِ ٱلۡوُسۡطَىٰ وَقُومُواْ لِلَّهِ
قَٰنِتِينَ ﴿٢٣٨﴾ فَإِنۡ خِفۡتُمۡ فَرِجَالًا أَوۡ رُكۡبَانٗاۖ فَإِذَآ أَمِنتُمۡ
فَٱذۡكُرُواْ ٱللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مَّا لَمۡ تَكُونُواْ تَعۡلَمُونَ
﴿٢٣٩﴾ وَٱلَّذِينَ يُتَوَفَّوۡنَ مِنكُمۡ وَيَذَرُونَ أَزۡوَٰجٗا وَصِيَّةٗ
لِّأَزۡوَٰجِهِم مَّتَٰعًا إِلَى ٱلۡحَوۡلِ غَيۡرَ إِخۡرَاجٖۚ فَإِنۡ خَرَجۡنَ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيۡكُمۡ فِي مَا فَعَلۡنَ فِيٓ أَنفُسِهِنَّ مِن
مَّعۡرُوفٖۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٞ ﴿٢٤٠﴾ وَلِلۡمُطَلَّقَٰتِ مَتَٰعُۢ
بِٱلۡمَعۡرُوفِۖ حَقًّا عَلَى ٱلۡمُتَّقِينَ ﴿٢٤١﴾ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ
ٱللَّهُ لَكُمۡ ءَايَٰتِهِۦ لَعَلَّكُمۡ تَعۡقِلُونَ ﴿٢٤٢﴾ ۞ أَلَمۡ تَرَ
إِلَى ٱلَّذِينَ خَرَجُواْ مِن دِيَٰرِهِمۡ وَهُمۡ أُلُوفٌ حَذَرَ ٱلۡمَوۡتِ
فَقَالَ لَهُمُ ٱللَّهُ مُوتُواْ ثُمَّ أَحۡيَٰهُمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَذُو فَضۡلٍ عَلَى
ٱلنَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَشۡكُرُونَ ﴿٢٤٣﴾
وَقَٰتِلُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٞ ﴿٢٤٤﴾
مَّن ذَا ٱلَّذِي يُقۡرِضُ ٱللَّهَ قَرۡضًا حَسَنٗا فَيُضَٰعِفَهُۥ لَهُۥٓ أَضۡعَافٗا
كَثِيرَةٗۚ وَٱللَّهُ يَقۡبِضُ وَيَبۡصُۜطُ وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

ثمن الحزب ١

وشەو ماناکانی

﴿ وَٱلصَّلَوٰةِ ٱلۡوُسۡطَىٰ ﴾ نوێژی عەسر

﴿ قَٰنِتِينَ ﴾ ملکەچ و فەرمانبەردار

﴿ فَرِجَالًا ﴾ بەپێوە

﴿ رُكۡبَانٗا ﴾ بە سواریی

﴿ وَلِلۡمُطَلَّقَٰتِ مَتَٰعُۢ ﴾ تەڵاقدراوان خەرجی ماوەی عیددەیان بۆ هەیە

﴿ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَشۡكُرُونَ ﴾ بەڵام زۆری خەڵك سوپاسگوزار نین

﴿ يُقۡرِضُ ٱللَّهَ ﴾ قەرز بدا بە خودا، ماڵ ببەخشێ لە ڕێگەی خوادا.

﴿ قَرۡضًا حَسَنٗا ﴾ قەوزدانێکی باش

﴿ يَقۡبِضُ وَيَبۡصُۜطُ ﴾ لە هەندێکی دەگرێتەوە و بۆ هەندێکی دەڕژێنێ

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلْمَلَإِ مِنۢ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ مِنۢ بَعْدِ مُوسَىٰٓ إِذْ قَالُوا۟
لِنَبِىٍّ لَّهُمُ ٱبْعَثْ لَنَا مَلِكًا نُّقَٰتِلْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ ۖ قَالَ
هَلْ عَسَيْتُمْ إِن كُتِبَ عَلَيْكُمُ ٱلْقِتَالُ أَلَّا تُقَٰتِلُوا۟ ۖ
قَالُوا۟ وَمَا لَنَآ أَلَّا نُقَٰتِلَ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا
مِن دِيَٰرِنَا وَأَبْنَآئِنَا ۖ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ ٱلْقِتَالُ تَوَلَّوْا۟
إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ ۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌۢ بِٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٤٦﴾ وَقَالَ
لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ ٱللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا ۚ
قَالُوٓا۟ أَنَّىٰ يَكُونُ لَهُ ٱلْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِٱلْمُلْكِ
مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِّنَ ٱلْمَالِ ۚ قَالَ إِنَّ ٱللَّهَ ٱصْطَفَىٰهُ
عَلَيْكُمْ وَزَادَهُۥ بَسْطَةً فِى ٱلْعِلْمِ وَٱلْجِسْمِ ۖ وَٱللَّهُ
يُؤْتِى مُلْكَهُۥ مَن يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٧﴾
وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ ءَايَةَ مُلْكِهِۦٓ أَن يَأْتِيَكُمُ
ٱلتَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا
تَرَكَ ءَالُ مُوسَىٰ[1] وَءَالُ هَٰرُونَ تَحْمِلُهُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ ۚ
إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً لَّكُمْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾

وشه و ماناكانى

﴿ٱلْمَلَإِ﴾ دەمسپیی و ناسراوان

﴿عَسَيْتُمْ﴾ لەوانە بوو

﴿وَمَا لَنَآ أَلَّا نُقَٰتِلَ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِن دِيَٰرِنَا وَأَبْنَآئِنَا﴾ بۆچی ناجەنگێین دوای ئەوەی لە ماڵی خۆمان وەدەرنراین و منداڵمان بران؟

﴿فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ ٱلْقِتَالُ﴾ کە بڕیاری جەنگکردنیان بۆ دەرچوو

﴿أَنَّىٰ يَكُونُ﴾ ئەمە چۆن دەبێ؟

﴿وَزَادَهُۥ بَسْطَةً﴾ دەستەڵاتی زیادی داوەتێ

﴿يَأْتِيَكُمُ ٱلتَّابُوتُ﴾ سندووقی تەوراتتان بۆ دێ

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە:

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِٱلْجُنُودِ قَالَ إِنَّ ٱللَّهَ مُبْتَلِيكُم
بِنَهَرٍ فَمَن شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَن لَّمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُۥ
مِنِّيٓ إِلَّا مَنِ ٱغْتَرَفَ غُرْفَةًۢ بِيَدِهِۦ ۚ فَشَرِبُوا۟ مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا
مِّنْهُمْ ۚ فَلَمَّا جَاوَزَهُۥ هُوَ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مَعَهُۥ قَالُوا۟
لَا طَاقَةَ لَنَا ٱلْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِۦ ۚ قَالَ ٱلَّذِينَ
يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلَٰقُوا۟ ٱللَّهِ كَم مِّن فِئَةٍ قَلِيلَةٍ
غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةًۢ بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿٢٤٩﴾
وَلَمَّا بَرَزُوا۟ لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِۦ قَالُوا۟ رَبَّنَآ أَفْرِغْ
عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَٱنصُرْنَا عَلَى ٱلْقَوْمِ
ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٢٥٠﴾ فَهَزَمُوهُم بِإِذْنِ ٱللَّهِ وَقَتَلَ
دَاوُۥدُ جَالُوتَ وَءَاتَىٰهُ ٱللَّهُ ٱلْمُلْكَ وَٱلْحِكْمَةَ
وَعَلَّمَهُۥ مِمَّا يَشَآءُ ۗ وَلَوْلَا دَفْعُ ٱللَّهِ ٱلنَّاسَ بَعْضَهُم
بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ ٱلْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ ذُو
فَضْلٍ عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٢٥١﴾ تِلْكَ ءَايَٰتُ ٱللَّهِ
نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِٱلْحَقِّ ۚ وَإِنَّكَ لَمِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٢﴾

وشه‌و ماناكانى

﴿فَصَلَ طَالُوتُ﴾ طالووت له‌ قودس دووركه‌وته‌وه‌

﴿مُبْتَلِيكُم﴾ تاقیتان ده‌كاته‌وه‌

﴿لَا طَاقَةَ لَنَا﴾ هێز و توانامان نییه‌

﴿فِئَةٍ﴾ كۆمه‌ڵێ

﴿بَرَزُوا﴾ ده‌ركه‌وتن

﴿وَٱلْحِكْمَةَ﴾ پێغه‌مبه‌رایه‌تیی

﴿وَلَوْلَا دَفْعُ ٱللَّهِ ٱلنَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ ٱلْأَرْضُ﴾ ئه‌گه‌ر خودا هه‌ندێك خه‌ڵكی به‌ هه‌ندێكی نه‌برانایه‌ته‌وه‌ بارودۆخی زه‌وی ده‌شڵه‌ژا.

﴿بِٱلْحَقِّ﴾ به‌ راستیی

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه‌:
- شوێنی مینگه‌ (الغنة).
- (الإدغام) به‌ مینگه‌وه‌.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه‌ و، ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه‌.
- م مینگه‌ی (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود):
- (٦) حه‌ره‌كه‌ بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه‌ دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌كه‌ بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه‌ دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به‌ ئه‌ندازه‌ی (٤،٥،٦) حه‌ره‌كه‌یه‌.
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه‌ بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه‌ بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبیعي)ن.

الجزء ٣ الحزب ٥

۞ تِلْكَ ٱلرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ۘ مِّنْهُم مَّن كَلَّمَ ٱللَّهُ ۖ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَٰتٍ ۚ وَءَاتَيْنَا عِيسَى ٱبْنَ مَرْيَمَ ٱلْبَيِّنَٰتِ وَأَيَّدْنَٰهُ بِرُوحِ ٱلْقُدُسِ ۗ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ مَا ٱقْتَتَلَ ٱلَّذِينَ مِنۢ بَعْدِهِم مِّنۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ وَلَٰكِنِ ٱخْتَلَفُوا۟ فَمِنْهُم مَّنْ ءَامَنَ وَمِنْهُم مَّن كَفَرَ ۚ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ مَا ٱقْتَتَلُوا۟ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿٢٥٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَنفِقُوا۟ مِمَّا رَزَقْنَٰكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِىَ يَوْمٌ لَّا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَٰعَةٌ ۗ وَٱلْكَٰفِرُونَ هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٢٥٤﴾ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْحَىُّ ٱلْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُۥ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ ۚ لَّهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۗ مَن ذَا ٱلَّذِى يَشْفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذْنِهِۦ ۚ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۖ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَىْءٍ مِّنْ عِلْمِهِۦٓ إِلَّا بِمَا شَآءَ ۚ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ ۖ وَلَا يَـُٔودُهُۥ حِفْظُهُمَا ۚ وَهُوَ ٱلْعَلِىُّ ٱلْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ لَآ إِكْرَاهَ فِى ٱلدِّينِ ۖ قَد تَّبَيَّنَ ٱلرُّشْدُ مِنَ ٱلْغَىِّ ۚ فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ لَا ٱنفِصَامَ لَهَا ۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾

وشەو ماناکانی

﴿ بِرُوحِ ٱلْقُدُسِ ﴾ بە جوبرەئیل

﴿ وَلَا خُلَّةٌ ﴾ هاوڕێتیی و دۆستایەتیی تێدا نییە

﴿ ٱلْحَىُّ ﴾ نەمر

﴿ ٱلْقَيُّومُ ﴾ ڕاوەستاو و ڕاگەییو

﴿ لَآ إِكْرَاهَ فِى ٱلدِّينِ ﴾ کەس بە زۆر ناکرێ بە موسوڵمان

﴿ تَّبَيَّنَ ٱلرُّشْدُ ﴾ ڕاستیی دەرکەوت

﴿ مِنَ ٱلْغَىِّ ﴾ لە گومڕایی

﴿ بِٱلطَّٰغُوتِ ﴾ بە ستەمکار و یاخیی

﴿ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ ﴾ بە قوڵف و لوولەینەی بەتین

﴿ لَا ٱنفِصَامَ ﴾ هەرگیز ناپسێ

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

ٱللَّهُ وَلِيُّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ يُخْرِجُهُم مِّنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ ۖ
وَٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَوْلِيَآؤُهُمُ ٱلطَّٰغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ
ٱلنُّورِ إِلَى ٱلظُّلُمَٰتِ ۗ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا
خَٰلِدُونَ ﴿٢٥٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِى حَآجَّ إِبْرَٰهِۦمَ فِى رَبِّهِۦٓ
أَنْ ءَاتَىٰهُ ٱللَّهُ ٱلْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَٰهِۦمُ رَبِّىَ ٱلَّذِى يُحْىِۦ
وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا۠ أُحْىِۦ وَأُمِيتُ ۖ قَالَ إِبْرَٰهِۦمُ فَإِنَّ ٱللَّهَ يَأْتِى
بِٱلشَّمْسِ مِنَ ٱلْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ ٱلْمَغْرِبِ فَبُهِتَ ٱلَّذِى
كَفَرَ ۗ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٥٨﴾ أَوْ كَٱلَّذِى مَرَّ
عَلَىٰ قَرْيَةٍ وَهِىَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّىٰ يُحْىِۦ هَٰذِهِ ٱللَّهُ
بَعْدَ مَوْتِهَا ۖ فَأَمَاتَهُ ٱللَّهُ مِا۟ئَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُۥ ۖ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ ۖ
قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ ۖ قَالَ بَل لَّبِثْتَ مِا۟ئَةَ عَامٍ
فَٱنظُرْ إِلَىٰ طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ ۖ وَٱنظُرْ إِلَىٰ
حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ ءَايَةً لِّلنَّاسِ ۖ وَٱنظُرْ إِلَى
ٱلْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا ۚ فَلَمَّا
تَبَيَّنَ لَهُۥ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٥٩﴾

وشه و ماناکانی

﴿ٱلَّذِى حَآجَّ إِبْرَٰهِۦمَ﴾ ئەوەی دەمە دەم و چەلەحانێی لەگەڵ ئیبراهیم دەکرد
﴿فَبُهِتَ﴾ بەزیی، حەپەسا
﴿خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا﴾ دارماوە بەسەر یەکدا، داری بەسەر بەردییەوە نەماوە.
﴿أَنَّىٰ يُحْىِۦ﴾ خودا ئەمە چۆن زیندوو دەکاتەوە؟
﴿لَبِثْتَ﴾ چەند مایتەوە؟
﴿لَمْ يَتَسَنَّهْ﴾ نەگۆڕاوە و بۆنی نەکردووە
﴿وَلِنَجْعَلَكَ ءَايَةً لِّلنَّاسِ﴾ بیشتکەین بە پەند و دەرز بۆ خەڵك.
﴿نُنشِزُهَا﴾ بەرزی دەکەینەوە
﴿فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُۥ﴾ کاتێك بۆی دەرکەوت

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَٰهِـۧمُ رَبِّ أَرِنِى كَيْفَ تُحْىِ ٱلْمَوْتَىٰ ۖ قَالَ أَوَلَمْ
تُؤْمِن ۖ قَالَ بَلَىٰ وَلَـٰكِن لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِى ۖ قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِّنَ
ٱلطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ ٱجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا
ثُمَّ ٱدْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا ۚ وَٱعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦٠﴾
مَّثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمْوَٰلَهُمْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ
أَنۢبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِى كُلِّ سُنۢبُلَةٍ مِّائَةُ حَبَّةٍ ۗ وَٱللَّهُ يُضَـٰعِفُ
لِمَن يَشَآءُ ۗ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦١﴾ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمْوَٰلَهُمْ
فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَآ أَنفَقُوا۟ مَنًّا وَلَآ أَذًى ۙ لَّهُمْ
أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
﴿٢٦٢﴾ ۞ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّن صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَآ
أَذًى ۗ وَٱللَّهُ غَنِىٌّ حَلِيمٌ ﴿٢٦٣﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تُبْطِلُوا۟
صَدَقَـٰتِكُم بِٱلْمَنِّ وَٱلْأَذَىٰ كَٱلَّذِى يُنفِقُ مَالَهُۥ رِئَآءَ ٱلنَّاسِ
وَلَا يُؤْمِنُ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْـَٔاخِرِ ۖ فَمَثَلُهُۥ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ
تُرَابٌ فَأَصَابَهُۥ وَابِلٌ فَتَرَكَهُۥ صَلْدًا ۖ لَّا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ
شَىْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا۟ ۗ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْكَـٰفِرِينَ ﴿٢٦٤﴾

ربع الحزب ٥

وشه و ماناكانی

﴿أَرِنِى كَيْفَ تُحْىِ ٱلْمَوْتَىٰ﴾ پيشانم بده چۆن مردوو زيندوو ده‌كه‌يته‌وه؟

﴿فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ﴾ په‌ل په‌ليان بكه و رووويان بكه‌ره خۆت

﴿يَأْتِينَكَ سَعْيًا﴾ به راكردن دێن بۆ لات

﴿مَنًّا﴾ منه‌تنان

﴿قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ﴾ قسه‌يێكی خۆش، وه‌ڵامدانه‌وه‌يه‌كی باش

﴿أَذًى﴾ قسه‌ی ناخۆش، منه‌تكردن

﴿رِئَآءَ ٱلنَّاسِ﴾ ريایی و رووپامایی خه‌ڵك

﴿صَفْوَانٍ﴾ به‌ردێكی لووس

﴿وَابِلٌ﴾ لێزمه باران

﴿صَلْدًا﴾ ره‌ق و ساف

فۆرمی گۆكردن (تفخیم) و قه‌لقه‌له	▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (الله). ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء). ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.	١. چۆنیه‌تی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانه‌كانی وەستان:	١- هه‌موو وەستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت، ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وەستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وەستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه. ٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وەستان كه به‌ره‌نگی سوور ره‌نگ كراون وەستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

وَمَثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمْوَٰلَهُمُ ٱبْتِغَآءَ مَرْضَاتِ ٱللَّهِ
وَتَثْبِيتًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍۭ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ
فَـَٔاتَتْ أُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِن لَّمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلٌّ ۗ
وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٦٥﴾ أَيَوَدُّ أَحَدُكُمْ أَن تَكُونَ
لَهُۥ جَنَّةٌ مِّن نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ لَهُۥ
فِيهَا مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ وَأَصَابَهُ ٱلْكِبَرُ وَلَهُۥ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَآءُ
فَأَصَابَهَآ إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَٱحْتَرَقَتْ ۗ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ
لَكُمُ ٱلْءَايَٰتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦٦﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوٓا۟ أَنفِقُوا۟ مِن طَيِّبَٰتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّآ أَخْرَجْنَا
لَكُم مِّنَ ٱلْأَرْضِ ۖ وَلَا تَيَمَّمُوا۟ ٱلْخَبِيثَ مِنْهُ تُنفِقُونَ وَلَسْتُم
بِـَٔاخِذِيهِ إِلَّآ أَن تُغْمِضُوا۟ فِيهِ ۚ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ غَنِىٌّ حَمِيدٌ
﴿٢٦٧﴾ ٱلشَّيْطَٰنُ يَعِدُكُمُ ٱلْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِٱلْفَحْشَآءِ ۖ
وَٱللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا ۗ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٨﴾
يُؤْتِى ٱلْحِكْمَةَ مَن يَشَآءُ ۚ وَمَن يُؤْتَ ٱلْحِكْمَةَ فَقَدْ
أُوتِىَ خَيْرًا كَثِيرًا ۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّآ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿٢٦٩﴾

وشە و ماناکانی

﴿ ٱبْتِغَآءَ مَرْضَاتِ ٱللَّهِ ﴾ لە ڕێی خوادا، بۆ ڕەزامەندیی خودا
﴿ وَتَثْبِيتًا ﴾ دامەزراندن
﴿ جَنَّةٍۭ بِرَبْوَةٍ ﴾ باخچەیەك بەسەر تەپۆلکەیەکەوە
﴿ وَابِلٌ ﴾ باران
﴿ فَطَلٌّ ﴾ نمە باران
﴿ إِعْصَارٌ ﴾ زریان، گێژەڵووکە
﴿ فِيهِ نَارٌ ﴾ گڕەی تێدابێ، ئاگری تێدابێ
﴿ وَلَا تَيَمَّمُوا۟ ٱلْخَبِيثَ ﴾ بەشوێن ماڵە ئایەخ و نەشیاوەکاندا مەگەڕێن
﴿ تُغْمِضُوا۟ فِيهِ ﴾ چاوی لە ئاستدا بنووقێنن
﴿ وَيَأْمُرُكُم بِٱلْفَحْشَآءِ ﴾ فەرمانتان بە خراپە پێ دەدا

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە		ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.	(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن	
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،	(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.	
مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.	مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.	
		(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.	
		(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.	

وَمَآ أَنفَقۡتُم مِّن نَّفَقَةٍ أَوۡ نَذَرۡتُم مِّن نَّذۡرٖ فَإِنَّ ٱللَّهَ
يَعۡلَمُهُۥۗ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنۡ أَنصَارٍ ٢٧٠ إِن تُبۡدُواْ
ٱلصَّدَقَٰتِ فَنِعِمَّا هِيَۖ وَإِن تُخۡفُوهَا وَتُؤۡتُوهَا ٱلۡفُقَرَآءَ
فَهُوَ خَيۡرٞ لَّكُمۡۚ وَيُكَفِّرُ عَنكُم مِّن سَيِّـَٔاتِكُمۡۗ
وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرٞ ٢٧١ ۞ لَّيۡسَ عَلَيۡكَ هُدَىٰهُمۡ
وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يَهۡدِي مَن يَشَآءُۗ وَمَا تُنفِقُواْ مِنۡ خَيۡرٖ
فَلِأَنفُسِكُمۡۚ وَمَا تُنفِقُونَ إِلَّا ٱبۡتِغَآءَ وَجۡهِ ٱللَّهِۚ
وَمَا تُنفِقُواْ مِنۡ خَيۡرٖ يُوَفَّ إِلَيۡكُمۡ وَأَنتُمۡ لَا تُظۡلَمُونَ
٢٧٢ لِلۡفُقَرَآءِ ٱلَّذِينَ أُحۡصِرُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ
لَا يَسۡتَطِيعُونَ ضَرۡبٗا فِي ٱلۡأَرۡضِ يَحۡسَبُهُمُ
ٱلۡجَاهِلُ أَغۡنِيَآءَ مِنَ ٱلتَّعَفُّفِ تَعۡرِفُهُم بِسِيمَٰهُمۡ
لَا يَسۡـَٔلُونَ ٱلنَّاسَ إِلۡحَافٗاۗ وَمَا تُنفِقُواْ مِنۡ خَيۡرٖ
فَإِنَّ ٱللَّهَ بِهِۦ عَلِيمٌ ٢٧٣ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُم
بِٱلَّيۡلِ وَٱلنَّهَارِ سِرّٗا وَعَلَانِيَةٗ فَلَهُمۡ أَجۡرُهُمۡ عِندَ
رَبِّهِمۡ وَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ٢٧٤

نصف الحزب ٥

وشه و ماناکانی

﴿إِن تُبۡدُواْ ٱلصَّدَقَٰتِ﴾ ئەگەر خێر و چاکە کانتان ئاشکرا بکەن

﴿أُحۡصِرُواْ﴾ گەمارۆ دراون

﴿ضَرۡبٗا﴾ ڕۆیشتن بە ڕێدا

﴿ٱلتَّعَفُّفِ﴾ شەرم کردن، هەڵپەنە کردن.

﴿بِسِيمَٰهُمۡ﴾ لە سەر و چاو و دیمەنیانەوە

﴿إِلۡحَافٗا﴾ تووڕکیی

قورسی گۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
▼ تەفخیمی پیتی (راء).
▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

ٱلَّذِينَ يَأۡكُلُونَ ٱلرِّبَوٰاْ لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ ٱلَّذِي يَتَخَبَّطُهُ ٱلشَّيۡطَٰنُ مِنَ ٱلۡمَسِّۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ قَالُوٓاْ إِنَّمَا ٱلۡبَيۡعُ مِثۡلُ ٱلرِّبَوٰاْۗ وَأَحَلَّ ٱللَّهُ ٱلۡبَيۡعَ وَحَرَّمَ ٱلرِّبَوٰاْۚ فَمَن جَآءَهُۥ مَوۡعِظَةٞ مِّن رَّبِّهِۦ فَٱنتَهَىٰ فَلَهُۥ مَا سَلَفَ وَأَمۡرُهُۥٓ إِلَى ٱللَّهِۖ وَمَنۡ عَادَ فَأُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِۖ هُمۡ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٧٥﴾ يَمۡحَقُ ٱللَّهُ ٱلرِّبَوٰاْ وَيُرۡبِي ٱلصَّدَقَٰتِۗ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَأَقَامُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُاْ ٱلزَّكَوٰةَ لَهُمۡ أَجۡرُهُمۡ عِندَ رَبِّهِمۡ وَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَذَرُواْ مَا بَقِيَ مِنَ ٱلرِّبَوٰٓاْ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾ فَإِن لَّمۡ تَفۡعَلُواْ فَأۡذَنُواْ بِحَرۡبٖ مِّنَ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦۖ وَإِن تُبۡتُمۡ فَلَكُمۡ رُءُوسُ أَمۡوَٰلِكُمۡ لَا تَظۡلِمُونَ وَلَا تُظۡلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾ وَإِن كَانَ ذُو عُسۡرَةٖ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيۡسَرَةٖۚ وَأَن تَصَدَّقُواْ خَيۡرٞ لَّكُمۡۖ إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾ وَٱتَّقُواْ يَوۡمٗا تُرۡجَعُونَ فِيهِ إِلَى ٱللَّهِۖ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفۡسٖ مَّا كَسَبَتۡ وَهُمۡ لَا يُظۡلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

وشە وماناكانی

﴿ يَأۡكُلُونَ ٱلرِّبَوٰاْ ﴾ سوو دەخۆن

﴿ يَتَخَبَّطُهُ ٱلشَّيۡطَٰنُ ﴾ شلەژاو وەك شەیتان دەستی لێ وەشاندبێ

﴿ ٱلۡمَسِّ ﴾ شێتیی

﴿ يَمۡحَقُ ٱللَّهُ ٱلرِّبَوٰاْ ﴾ خودا ماڵی ریبا و سووداوی لەناو دەبا

﴿ وَيُرۡبِي ٱلصَّدَقَٰتِ ﴾ بەرەكەت دەخاتە چاكە و زیادی دەكا

﴿ وَذَرُواْ مَا بَقِيَ مِنَ ٱلرِّبَوٰٓاْ ﴾ چی لە ریبا و سوو ماوەتەوە وازی لێ بێنن

﴿ فَأۡذَنُواْ بِحَرۡبٖ ﴾ خۆتان بۆ جەنگ ئامادە بكەن

﴿ عُسۡرَةٖ ﴾ نەبوونیی و دەستەنگیی

﴿ فَنَظِرَةٌ ﴾ مۆڵەتدان

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.

مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،

مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن.

(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.

مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە.

(٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.

(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا تَدَايَنتُم بِدَيۡنٍ إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمّٗى
فَٱكۡتُبُوهُۚ وَلۡيَكۡتُب بَّيۡنَكُمۡ كَاتِبُۢ بِٱلۡعَدۡلِۚ وَلَا يَأۡبَ
كَاتِبٌ أَن يَكۡتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ ٱللَّهُۚ فَلۡيَكۡتُبۡ وَلۡيُمۡلِلِ
ٱلَّذِي عَلَيۡهِ ٱلۡحَقُّ وَلۡيَتَّقِ ٱللَّهَ رَبَّهُۥ وَلَا يَبۡخَسۡ مِنۡهُ شَيۡـٔٗاۚ
فَإِن كَانَ ٱلَّذِي عَلَيۡهِ ٱلۡحَقُّ سَفِيهًا أَوۡ ضَعِيفًا أَوۡ لَا يَسۡتَطِيعُ
أَن يُمِلَّ هُوَ فَلۡيُمۡلِلۡ وَلِيُّهُۥ بِٱلۡعَدۡلِۚ وَٱسۡتَشۡهِدُواْ شَهِيدَيۡنِ
مِن رِّجَالِكُمۡۖ فَإِن لَّمۡ يَكُونَا رَجُلَيۡنِ فَرَجُلٞ وَٱمۡرَأَتَانِ
مِمَّن تَرۡضَوۡنَ مِنَ ٱلشُّهَدَآءِ أَن تَضِلَّ إِحۡدَىٰهُمَا فَتُذَكِّرَ
إِحۡدَىٰهُمَا ٱلۡأُخۡرَىٰۚ وَلَا يَأۡبَ ٱلشُّهَدَآءُ إِذَا مَا دُعُواْۚ وَلَا تَسۡـَٔمُوٓاْ
أَن تَكۡتُبُوهُ صَغِيرًا أَوۡ كَبِيرًا إِلَىٰٓ أَجَلِهِۦۚ ذَٰلِكُمۡ أَقۡسَطُ
عِندَ ٱللَّهِ وَأَقۡوَمُ لِلشَّهَٰدَةِ وَأَدۡنَىٰٓ أَلَّا تَرۡتَابُوٓاْۖ إِلَّآ أَن تَكُونَ
تِجَٰرَةً حَاضِرَةٗ تُدِيرُونَهَا بَيۡنَكُمۡ فَلَيۡسَ عَلَيۡكُمۡ جُنَاحٌ
أَلَّا تَكۡتُبُوهَاۗ وَأَشۡهِدُوٓاْ إِذَا تَبَايَعۡتُمۡۚ وَلَا يُضَآرَّ كَاتِبٞ
وَلَا شَهِيدٞۚ وَإِن تَفۡعَلُواْ فَإِنَّهُۥ فُسُوقُۢ بِكُمۡۗ وَٱتَّقُواْ
ٱللَّهَۖ وَيُعَلِّمُكُمُ ٱللَّهُۗ وَٱللَّهُ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٞ ﴿٢٨٢﴾

وشەو ماناکانی

﴿أَجَلٖ مُّسَمّٗى﴾ کاتێکی دیاریکراو

﴿وَلۡيُمۡلِلِ﴾ پێی بڵێ، بۆی بخوێنێتەوە

﴿وَلَا يَبۡخَسۡ﴾ لێی کەم نەکاتەوە

﴿سَفِيهًا﴾ کەم ئاوەز، گێل

﴿أَن يُمِلَّ هُوَ﴾ خۆی بیڵێ و بیخوێنێتەوە

﴿وَٱسۡتَشۡهِدُواْ﴾ شایەت رابگرن

﴿شَهِيدَيۡنِ﴾ دوو شایەت

﴿وَلَا يَأۡبَ﴾ رێگە نەگرێ، خۆی نەدزێتەوە

﴿وَلَا تَسۡـَٔمُوٓاْ﴾ بێزار مەبن

﴿أَقۡسَطُ﴾ رەواترە

﴿وَأَقۡوَمُ لِلشَّهَٰدَةِ﴾ لەبارترە بۆ شایەتیدان

﴿وَأَدۡنَىٰٓ﴾ نزیکترە

﴿أَلَّا تَرۡتَابُوٓاْ﴾ کە گومانتان نەبێ

﴿فُسُوقُۢ﴾ تاوان، لە رێ دەرچوون

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	قورس کردن (التفخیم) و قەلقەلە

ثلاثة أرباع الحزب ٥

۞ وَإِن كُنتُمْ عَلَىٰ سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا۟ كَاتِبًا فَرِهَـٰنٌ مَّقْبُوضَةٌ ۖ
فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ ٱلَّذِى ٱؤْتُمِنَ أَمَـٰنَتَهُۥ وَلْيَتَّقِ
ٱللَّهَ رَبَّهُۥ ۗ وَلَا تَكْتُمُوا۟ ٱلشَّهَـٰدَةَ ۚ وَمَن يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُۥٓ
ءَاثِمٌ قَلْبُهُۥ ۗ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨٣﴾ لِّلَّهِ مَا فِى ٱلسَّمَـٰوَٰتِ
وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۗ وَإِن تُبْدُوا۟ مَا فِىٓ أَنفُسِكُمْ أَوْ تُخْفُوهُ
يُحَاسِبْكُم بِهِ ٱللَّهُ ۖ فَيَغْفِرُ لِمَن يَشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ ۗ
وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٤﴾ ءَامَنَ ٱلرَّسُولُ بِمَآ أُنزِلَ
إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِۦ وَٱلْمُؤْمِنُونَ ۚ كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَـٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ
وَرُسُلِهِۦ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِۦ ۚ وَقَالُوا۟ سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا ۖ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ ٱلْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ
ٱللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا ٱكْتَسَبَتْ ۗ
رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَآ إِن نَّسِينَآ أَوْ أَخْطَأْنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ
عَلَيْنَآ إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُۥ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا
تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِۦ ۖ وَٱعْفُ عَنَّا وَٱغْفِرْ لَنَا وَٱرْحَمْنَآ ۚ
أَنتَ مَوْلَىٰنَا فَٱنصُرْنَا عَلَى ٱلْقَوْمِ ٱلْكَـٰفِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

وشە و ماناکانی

﴿ مَّقْبُوضَةٌ ﴾ وەرگیراو، دانراو

﴿ وَلَا تَكْتُمُوا۟ ٱلشَّهَـٰدَةَ ﴾ شایەتیی مەکەن بە ژێر لێوەوە

﴿ سَمِعْنَا ﴾ گوێمان لێ بوو

﴿ وَأَطَعْنَا ﴾ گوێڕایەڵ بووین

﴿ وُسْعَهَا ﴾ توانای خۆی

﴿ لَهَا مَا كَسَبَتْ ﴾ چ چاکەیەك بکات پاداشەکەی بۆ خۆیەتی

﴿ وَعَلَيْهَا مَا ٱكْتَسَبَتْ ﴾ هەر خراپەیەکیش بکات تۆڵەکەی لەسەر خۆیەتی

﴿ إِصْرًا ﴾ قورسیی، گرانیی

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- مینگەی (الإخفاء).
- مینگەی (الإقلاب).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە.
- (٢،٤،٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

سُورَةُ آلِ عِمۡرَانَ

ترتيبها ٣ — آياتها ٢٠٠

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓ ﴿١﴾ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلۡحَيُّ ٱلۡقَيُّومُ ﴿٢﴾ نَزَّلَ عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ
بِٱلۡحَقِّ مُصَدِّقٗا لِّمَا بَيۡنَ يَدَيۡهِ وَأَنزَلَ ٱلتَّوۡرَىٰةَ وَٱلۡإِنجِيلَ ﴿٣﴾ مِن
قَبۡلُ هُدٗى لِّلنَّاسِ وَأَنزَلَ ٱلۡفُرۡقَانَۗ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ لَهُمۡ
عَذَابٞ شَدِيدٞۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٞ ذُو ٱنتِقَامٍ ﴿٤﴾ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَخۡفَىٰ عَلَيۡهِ
شَيۡءٞ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَا فِي ٱلسَّمَآءِ ﴿٥﴾ هُوَ ٱلَّذِي يُصَوِّرُكُمۡ
فِي ٱلۡأَرۡحَامِ كَيۡفَ يَشَآءُۚ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٦﴾ هُوَ
ٱلَّذِيٓ أَنزَلَ عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ مِنۡهُ ءَايَٰتٞ مُّحۡكَمَٰتٌ هُنَّ أُمُّ ٱلۡكِتَٰبِ
وَأُخَرُ مُتَشَٰبِهَٰتٞۖ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمۡ زَيۡغٞ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَٰبَهَ
مِنۡهُ ٱبۡتِغَآءَ ٱلۡفِتۡنَةِ وَٱبۡتِغَآءَ تَأۡوِيلِهِۦۖ وَمَا يَعۡلَمُ تَأۡوِيلَهُۥٓ إِلَّا ٱللَّهُۗ
وَٱلرَّٰسِخُونَ فِي ٱلۡعِلۡمِ يَقُولُونَ ءَامَنَّا بِهِۦ كُلّٞ مِّنۡ عِندِ رَبِّنَاۗ وَمَا يَذَّكَّرُ
إِلَّآ أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ ﴿٧﴾ رَبَّنَا لَا تُزِغۡ قُلُوبَنَا بَعۡدَ إِذۡ هَدَيۡتَنَا وَهَبۡ
لَنَا مِن لَّدُنكَ رَحۡمَةًۚ إِنَّكَ أَنتَ ٱلۡوَهَّابُ ﴿٨﴾ رَبَّنَآ إِنَّكَ جَامِعُ
ٱلنَّاسِ لِيَوۡمٖ لَّا رَيۡبَ فِيهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُخۡلِفُ ٱلۡمِيعَادَ ﴿٩﴾

وشه و ماناكانى

سووره‌تى ئالى عيمران

﴿ٱلۡحَيُّ﴾ نه‌مر

﴿ٱلۡقَيُّومُ﴾ راوه‌ستاو، راگرى هه‌موو كارى بوونه‌وه‌ر

﴿وَأَنزَلَ ٱلۡفُرۡقَانَ﴾ قورئانى ناردووه‌ته خواره‌وه

﴿عَزِيزٞ﴾ به‌توانا و خاوه‌ن ده‌سته‌لاته

﴿ءَايَٰتٞ مُّحۡكَمَٰتٌ﴾ نيشانه‌گه‌لى روون

﴿أُمُّ ٱلۡكِتَٰبِ﴾ ماكى كتێبه‌كه

﴿مُتَشَٰبِهَٰتٞ﴾ ناديار و نه‌زانراو

﴿زَيۡغٞ﴾ لادان

﴿تَأۡوِيلِهِۦ﴾ ماناكه‌ى

﴿لَا تُزِغۡ قُلُوبَنَا﴾ دڵمان له‌ حه‌ق لا مه‌ده

فۆرمى گۆكردن (تەفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخيمى پيتى لامى (اللّٰه).
- ▼ تەفخيمى پيتى (راء).
- ▼ سيفەتى قەلقەلە.

١. چۆنيەتى وەستان (الوقوف): ٢. نيشانەكانى وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پيتى سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پيتەكە خۆى سكوندار نەبێت لەكاتى وەستاندا حەرەكەكانى ترى لێ دادەماڵرێت. هەر بۆيە لە وەستاندا گەر پيتەكە (تەنوينى فەتحە)ى لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائى خڕيش بە (هاء)ى سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمايانەى وەستان كە بەرەنگى سوور رەنگ كراون وەستانى ميانەى ئايەتەكان و سەرەتاى ئايەتەكان ديارى دەكەن، لەكاتى بەردەوامبوونيش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَن تُغۡنِيَ عَنۡهُمۡ أَمۡوَٰلُهُمۡ وَلَآ أَوۡلَٰدُهُم
مِّنَ ٱللَّهِ شَيۡـٔٗاۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمۡ وَقُودُ ٱلنَّارِ ١٠ كَدَأۡبِ ءَالِ
فِرۡعَوۡنَ وَٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۚ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا فَأَخَذَهُمُ ٱللَّهُ بِذُنُوبِهِمۡۗ
وَٱللَّهُ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ ١١ قُل لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ سَتُغۡلَبُونَ
وَتُحۡشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَۖ وَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ ١٢ قَدۡ كَانَ
لَكُمۡ ءَايَةٞ فِي فِئَتَيۡنِ ٱلۡتَقَتَاۖ فِئَةٞ تُقَٰتِلُ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ
وَأُخۡرَىٰ كَافِرَةٞ يَرَوۡنَهُم مِّثۡلَيۡهِمۡ رَأۡيَ ٱلۡعَيۡنِۚ وَٱللَّهُ
يُؤَيِّدُ بِنَصۡرِهِۦ مَن يَشَآءُۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبۡرَةٗ لِّأُوْلِي
ٱلۡأَبۡصَٰرِ ١٣ زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ ٱلشَّهَوَٰتِ مِنَ ٱلنِّسَآءِ
وَٱلۡبَنِينَ وَٱلۡقَنَٰطِيرِ ٱلۡمُقَنطَرَةِ مِنَ ٱلذَّهَبِ وَٱلۡفِضَّةِ
وَٱلۡخَيۡلِ ٱلۡمُسَوَّمَةِ وَٱلۡأَنۡعَٰمِ وَٱلۡحَرۡثِۗ ذَٰلِكَ مَتَٰعُ
ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۖ وَٱللَّهُ عِندَهُۥ حُسۡنُ ٱلۡمَـَٔابِ ١٤ ۞ قُلۡ
أَؤُنَبِّئُكُم بِخَيۡرٖ مِّن ذَٰلِكُمۡۖ لِلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ عِندَ رَبِّهِمۡ جَنَّٰتٞ
تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا وَأَزۡوَٰجٞ مُّطَهَّرَةٞ
وَرِضۡوَٰنٞ مِّنَ ٱللَّهِۗ وَٱللَّهُ بَصِيرُۢ بِٱلۡعِبَادِ ١٥

الحزب ٦

وشه و ماناكانی

﴿ كَدَأۡبِ ﴾ وەك پیشەی

﴿ وَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ ﴾ خراپ راخراوێكە

﴿ قَدۡ كَانَ لَكُمۡ ءَايَةٞ ﴾ پەند و دەرز بوو بۆ ئێوە

﴿ فِي فِئَتَيۡنِ ٱلۡتَقَتَا ﴾ لە دوو كۆمەڵدا دژی یەك جەنگان

﴿ فِئَةٞ تُقَٰتِلُ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ ﴾ كۆمەڵێكیان لە رێگەی خودادا دەجەنگا

﴿ وَأُخۡرَىٰ كَافِرَةٞ ﴾ ئەوەكەشیان بێ باوەڕ بوو

﴿ لَعِبۡرَةٗ ﴾ پەند و دەرزی تێدایە

﴿ ٱلۡمُقَنطَرَةِ ﴾ پتەو، لەسەریەك هەڵچنراو

﴿ ٱلۡمُسَوَّمَةِ ﴾ كوتراو، دیاریی كراو

﴿ وَٱلۡأَنۡعَٰمِ ﴾ ئاژەڵ

﴿ وَٱلۡحَرۡثِ ﴾ كشت و كاڵ

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە		ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.	(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن	
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،	(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.	
مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.	مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە.	
		(٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.	
		(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.	

ٱلَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَآ إِنَّنَآ ءَامَنَّا فَٱغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا
عَذَابَ ٱلنَّارِ ﴿١٦﴾ ٱلصَّٰبِرِينَ وَٱلصَّٰدِقِينَ وَٱلْقَٰنِتِينَ
وَٱلْمُنفِقِينَ وَٱلْمُسْتَغْفِرِينَ بِٱلْأَسْحَارِ ﴿١٧﴾ شَهِدَ
ٱللَّهُ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ وَأُو۟لُوا۟ ٱلْعِلْمِ قَآئِمًۢا بِٱلْقِسْطِ ۚ
لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿١٨﴾ إِنَّ ٱلدِّينَ عِندَ
ٱللَّهِ ٱلْإِسْلَٰمُ ۗ وَمَا ٱخْتَلَفَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ إِلَّا مِنۢ
بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْعِلْمُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ ۗ وَمَن يَكْفُرْ بِـَٔايَٰتِ
ٱللَّهِ فَإِنَّ ٱللَّهَ سَرِيعُ ٱلْحِسَابِ ﴿١٩﴾ فَإِنْ حَآجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ
وَجْهِىَ لِلَّهِ وَمَنِ ٱتَّبَعَنِ ۗ وَقُل لِّلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْأُمِّيِّۦنَ
ءَأَسْلَمْتُمْ ۚ فَإِنْ أَسْلَمُوا۟ فَقَدِ ٱهْتَدَوا۟ ۖ وَّإِن تَوَلَّوْا۟ فَإِنَّمَا
عَلَيْكَ ٱلْبَلَٰغُ ۗ وَٱللَّهُ بَصِيرٌۢ بِٱلْعِبَادِ ﴿٢٠﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْفُرُونَ
بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَيَقْتُلُونَ ٱلنَّبِيِّۦنَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ
ٱلَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِٱلْقِسْطِ مِنَ ٱلنَّاسِ فَبَشِّرْهُم
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢١﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَٰلُهُمْ
فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْـَٔاخِرَةِ وَمَا لَهُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٢٢﴾

وشه و ماناكانى

﴿ وَٱلصَّٰدِقِينَ ﴾ راستگۆیان
﴿ وَٱلْقَٰنِتِينَ ﴾ ملکەچان بۆ خودا
﴿ بِٱلْأَسْحَارِ ﴾ بەرەبەیانان
﴿ قَآئِمًۢا بِٱلْقِسْطِ ﴾ عەدالەتخواز
﴿ ٱلدِّينَ ﴾ فەرمانبەرداری
﴿ ٱلْإِسْلَٰمُ ﴾ دان نان بە تاك و تەنیایی خودادا و کارکردن بە فەرمانی
﴿ بَغْيًۢا ﴾ لەبەر ئێرەیی
﴿ أَسْلَمْتُ وَجْهِىَ لِلَّهِ ﴾ بە راستیی رووم کردە خودا
﴿ وَٱلْأُمِّيِّۦنَ ﴾ نەخوێندەواران، کافرانی عەرەب
﴿ حَبِطَتْ أَعْمَٰلُهُمْ ﴾ کردەوەکانیان پووچ بووەوە

قورس‌کردن (التفخیم) و قەلقەلە:
- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰە).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

أَلَمۡ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ أُوتُواْ نَصِيبٗا مِّنَ ٱلۡكِتَٰبِ يُدۡعَوۡنَ إِلَىٰ كِتَٰبِ ٱللَّهِ لِيَحۡكُمَ بَيۡنَهُمۡ ثُمَّ يَتَوَلَّىٰ فَرِيقٞ مِّنۡهُمۡ وَهُم مُّعۡرِضُونَ ﴿٢٣﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ قَالُواْ لَن تَمَسَّنَا ٱلنَّارُ إِلَّآ أَيَّامٗا مَّعۡدُودَٰتٖۖ وَغَرَّهُمۡ فِي دِينِهِم مَّا كَانُواْ يَفۡتَرُونَ ﴿٢٤﴾ فَكَيۡفَ إِذَا جَمَعۡنَٰهُمۡ لِيَوۡمٖ لَّا رَيۡبَ فِيهِ وَوُفِّيَتۡ كُلُّ نَفۡسٖ مَّا كَسَبَتۡ وَهُمۡ لَا يُظۡلَمُونَ ﴿٢٥﴾ قُلِ ٱللَّهُمَّ مَٰلِكَ ٱلۡمُلۡكِ تُؤۡتِي ٱلۡمُلۡكَ مَن تَشَآءُ وَتَنزِعُ ٱلۡمُلۡكَ مِمَّن تَشَآءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَآءُ وَتُذِلُّ مَن تَشَآءُۖ بِيَدِكَ ٱلۡخَيۡرُۖ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ﴿٢٦﴾ تُولِجُ ٱلَّيۡلَ فِي ٱلنَّهَارِ وَتُولِجُ ٱلنَّهَارَ فِي ٱلَّيۡلِۖ وَتُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَتُخۡرِجُ ٱلۡمَيِّتَ مِنَ ٱلۡحَيِّۖ وَتَرۡزُقُ مَن تَشَآءُ بِغَيۡرِ حِسَابٖ ﴿٢٧﴾ لَّا يَتَّخِذِ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ٱلۡكَٰفِرِينَ أَوۡلِيَآءَ مِن دُونِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَۖ وَمَن يَفۡعَلۡ ذَٰلِكَ فَلَيۡسَ مِنَ ٱللَّهِ فِي شَيۡءٍ إِلَّآ أَن تَتَّقُواْ مِنۡهُمۡ تُقَىٰةٗۗ وَيُحَذِّرُكُمُ ٱللَّهُ نَفۡسَهُۥۗ وَإِلَى ٱللَّهِ ٱلۡمَصِيرُ ﴿٢٨﴾ قُلۡ إِن تُخۡفُواْ مَا فِي صُدُورِكُمۡ أَوۡ تُبۡدُوهُ يَعۡلَمۡهُ ٱللَّهُۗ وَيَعۡلَمُ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ﴿٢٩﴾

وشه و ماناكانى

﴿ نَصِيبٗا ﴾ به‌شێك

﴿ وَغَرَّهُمۡ ﴾ بایی كردن

﴿ يَفۡتَرُونَ ﴾ درۆ ده‌كه‌ن

﴿ بِيَدِكَ ٱلۡخَيۡرُ ﴾ چاكه به ده‌ست تۆیه

﴿ تُولِجُ ﴾ ده‌خه‌یته، هه‌لدێنی

﴿ بِغَيۡرِ حِسَابٖ ﴾ به بێ ژماره

﴿ لَّا يَتَّخِذِ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ﴾ با موسو‌لمانان كافران نه‌كه‌ن

﴿ أَوۡلِيَآءَ ﴾ به خۆشه‌ویست و كۆمه‌ككار

﴿ تَتَّقُواْ مِنۡهُمۡ تُقَىٰةٗ ﴾ مه‌گه‌ر بۆ ئه‌وه خۆتانیان لێ بپارێزن

مینگه‌كان و ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

شوێنی مینگه (الغنة). (الإدغام) به مینگه‌وه.

مینگه‌ی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه و،

م مینگه‌ی (الإقلاب). ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

(٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن

(٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.

مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌كه‌یه.

(٦،٤،٢) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا.

(٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

يَوۡمَ تَجِدُ كُلُّ نَفۡسٖ مَّا عَمِلَتۡ مِنۡ خَيۡرٖ مُّحۡضَرٗا وَمَا عَمِلَتۡ
مِن سُوٓءٖ تَوَدُّ لَوۡ أَنَّ بَيۡنَهَا وَبَيۡنَهُۥٓ أَمَدَۢا بَعِيدٗاۗ وَيُحَذِّرُكُمُ
ٱللَّهُ نَفۡسَهُۥۗ وَٱللَّهُ رَءُوفُۢ بِٱلۡعِبَادِ ﴿٣٠﴾ قُلۡ إِن كُنتُمۡ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ
فَٱتَّبِعُونِي يُحۡبِبۡكُمُ ٱللَّهُ وَيَغۡفِرۡ لَكُمۡ ذُنُوبَكُمۡۚ وَٱللَّهُ غَفُورٞ رَّحِيمٞ
﴿٣١﴾ قُلۡ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَۖ فَإِن تَوَلَّوۡاْ فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ
ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٣٢﴾ ۞ إِنَّ ٱللَّهَ ٱصۡطَفَىٰٓ ءَادَمَ وَنُوحٗا وَءَالَ إِبۡرَٰهِيمَ
وَءَالَ عِمۡرَٰنَ عَلَى ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٣٣﴾ ذُرِّيَّةَۢ بَعۡضُهَا مِنۢ بَعۡضٖۗ وَٱللَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾ إِذۡ قَالَتِ ٱمۡرَأَتُ عِمۡرَٰنَ رَبِّ إِنِّي نَذَرۡتُ لَكَ
مَا فِي بَطۡنِي مُحَرَّرٗا فَتَقَبَّلۡ مِنِّيٓۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٣٥﴾ فَلَمَّا
وَضَعَتۡهَا قَالَتۡ رَبِّ إِنِّي وَضَعۡتُهَآ أُنثَىٰ وَٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِمَا وَضَعَتۡ
وَلَيۡسَ ٱلذَّكَرُ كَٱلۡأُنثَىٰۖ وَإِنِّي سَمَّيۡتُهَا مَرۡيَمَ وَإِنِّيٓ أُعِيذُهَا بِكَ
وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ ٱلشَّيۡطَٰنِ ٱلرَّجِيمِ ﴿٣٦﴾ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ
حَسَنٖ وَأَنۢبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنٗا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّاۖ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيۡهَا
زَكَرِيَّا ٱلۡمِحۡرَابَ وَجَدَ عِندَهَا رِزۡقٗاۖ قَالَ يَٰمَرۡيَمُ أَنَّىٰ لَكِ هَٰذَاۖ
قَالَتۡ هُوَ مِنۡ عِندِ ٱللَّهِۖ إِنَّ ٱللَّهَ يَرۡزُقُ مَن يَشَآءُ بِغَيۡرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾

ربع الحزب ٦

وشەو ماناكانی

﴿مُّحۡضَرٗا﴾ ئامادە
﴿مُحَرَّرٗا﴾ تەرخانكراو بۆ بەندایەتیی خودا
﴿وَضَعَتۡهَا﴾ بووی، منداڵەكەی بوو
﴿أُعِيذُهَا بِكَ﴾ بە تۆی ئەسپێرم
﴿وَأَنۢبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنٗا﴾ لەسەر ڕەوشتی جوان گەشەی پێ كرد
﴿وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا﴾ زەكەریا گرتییە ئەستۆی خۆی
﴿ٱلۡمِحۡرَابَ﴾ شوێنی خوداپەرستیی
﴿أَنَّىٰ لَكِ هَٰذَا﴾ ئەمەت لە كوێ بوو؟
﴿مِنۡ عِندِ ٱللَّهِ﴾ لەلای خوداوەیە، بەشی خودایە

گۆكردن (التفخيم) و قەلقەلە			
▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، ئاتی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.	

هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُۥ ۖ قَالَ رَبِّ هَبۡ لِي مِن لَّدُنكَ ذُرِّيَّةً
طَيِّبَةً ۖ إِنَّكَ سَمِيعُ ٱلدُّعَآءِ ﴿٣٨﴾ فَنَادَتۡهُ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ وَهُوَ قَآئِمٞ
يُصَلِّي فِي ٱلۡمِحۡرَابِ أَنَّ ٱللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحۡيَىٰ مُصَدِّقَۢا بِكَلِمَةٖ مِّنَ
ٱللَّهِ وَسَيِّدٗا وَحَصُورٗا وَنَبِيّٗا مِّنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٣٩﴾ قَالَ رَبِّ
أَنَّىٰ يَكُونُ لِي غُلَٰمٞ وَقَدۡ بَلَغَنِيَ ٱلۡكِبَرُ وَٱمۡرَأَتِي عَاقِرٞ ۖ قَالَ
كَذَٰلِكَ ٱللَّهُ يَفۡعَلُ مَا يَشَآءُ ﴿٤٠﴾ قَالَ رَبِّ ٱجۡعَل لِّيٓ ءَايَةٗ ۖ
قَالَ ءَايَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ ٱلنَّاسَ ثَلَٰثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمۡزٗا ۗ وَٱذۡكُر
رَّبَّكَ كَثِيرٗا وَسَبِّحۡ بِٱلۡعَشِيِّ وَٱلۡإِبۡكَٰرِ ﴿٤١﴾ وَإِذۡ قَالَتِ
ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ يَٰمَرۡيَمُ إِنَّ ٱللَّهَ ٱصۡطَفَىٰكِ وَطَهَّرَكِ وَٱصۡطَفَىٰكِ
عَلَىٰ نِسَآءِ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٤٢﴾ يَٰمَرۡيَمُ ٱقۡنُتِي لِرَبِّكِ وَٱسۡجُدِي
وَٱرۡكَعِي مَعَ ٱلرَّٰكِعِينَ ﴿٤٣﴾ ذَٰلِكَ مِنۡ أَنۢبَآءِ ٱلۡغَيۡبِ نُوحِيهِ
إِلَيۡكَ ۚ وَمَا كُنتَ لَدَيۡهِمۡ إِذۡ يُلۡقُونَ أَقۡلَٰمَهُمۡ أَيُّهُمۡ يَكۡفُلُ
مَرۡيَمَ وَمَا كُنتَ لَدَيۡهِمۡ إِذۡ يَخۡتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾ إِذۡ قَالَتِ
ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ يَٰمَرۡيَمُ إِنَّ ٱللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٖ مِّنۡهُ ٱسۡمُهُ ٱلۡمَسِيحُ
عِيسَى ٱبۡنُ مَرۡيَمَ وَجِيهٗا فِي ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِ وَمِنَ ٱلۡمُقَرَّبِينَ ﴿٤٥﴾

وشەو ماناکانی

﴿ بِكَلِمَةٖ ﴾ عیسی کە بە وشەی "کن" بە دروست بوو
﴿ وَحَصُورٗا ﴾ دووره لە ئافرەت و خۆی دەپارێزێ
﴿ أَنَّىٰ يَكُونُ ﴾ چۆن دەبێ؟ لە کوێ دەبێ؟
﴿ ءَايَةٗ ﴾ ناونیشانێك
﴿ أَلَّا تُكَلِّمَ ٱلنَّاسَ ﴾ قسە لە تەك کەسدا نەکەی
﴿ إِلَّا رَمۡزٗا ﴾ بە ئیشارە نەبێ
﴿ وَسَبِّحۡ بِٱلۡعَشِيِّ ﴾ نوێژ بکە لە ئێوارەوە تا خۆرئاوا بوون
﴿ وَٱلۡإِبۡكَٰرِ ﴾ لە بەیانەوە تا چێشتەنگاو
﴿ ٱقۡنُتِي ﴾ ملکەچ بە
﴿ وَٱسۡجُدِي وَٱرۡكَعِي مَعَ ٱلرَّٰكِعِينَ ﴾ کوڕنووش و روکووع لەگەڵ سوجوود و روکووع بەراندا بە.
﴿ بِكَلِمَةٖ مِّنۡهُ ﴾ بە وشەی (کن) بە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَيُكَلِّمُ ٱلنَّاسَ فِي ٱلۡمَهۡدِ وَكَهۡلٗا وَمِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٤٦﴾
قَالَتۡ رَبِّ أَنَّىٰ يَكُونُ لِي وَلَدٞ وَلَمۡ يَمۡسَسۡنِي بَشَرٞۖ قَالَ كَذَٰلِكِ
ٱللَّهُ يَخۡلُقُ مَا يَشَآءُۚ إِذَا قَضَىٰٓ أَمۡرٗا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾
وَيُعَلِّمُهُ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡحِكۡمَةَ وَٱلتَّوۡرَىٰةَ وَٱلۡإِنجِيلَ ﴿٤٨﴾
وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ أَنِّي قَدۡ جِئۡتُكُم بِـَٔايَةٖ مِّن رَّبِّكُمۡۖ
أَنِّيٓ أَخۡلُقُ لَكُم مِّنَ ٱلطِّينِ كَهَيۡـَٔةِ ٱلطَّيۡرِ فَأَنفُخُ فِيهِ
فَيَكُونُ طَيۡرَۢا بِإِذۡنِ ٱللَّهِۖ وَأُبۡرِئُ ٱلۡأَكۡمَهَ وَٱلۡأَبۡرَصَ
وَأُحۡيِ ٱلۡمَوۡتَىٰ بِإِذۡنِ ٱللَّهِۖ وَأُنَبِّئُكُم بِمَا تَأۡكُلُونَ وَمَا تَدَّخِرُونَ
فِي بُيُوتِكُمۡۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لَّكُمۡ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ﴿٤٩﴾
وَمُصَدِّقٗا لِّمَا بَيۡنَ يَدَيَّ مِنَ ٱلتَّوۡرَىٰةِ وَلِأُحِلَّ لَكُم
بَعۡضَ ٱلَّذِي حُرِّمَ عَلَيۡكُمۡۚ وَجِئۡتُكُم بِـَٔايَةٖ مِّن رَّبِّكُمۡ
فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿٥٠﴾ إِنَّ ٱللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمۡ فَٱعۡبُدُوهُۚ
هَٰذَا صِرَٰطٞ مُّسۡتَقِيمٞ ﴿٥١﴾ ۞ فَلَمَّآ أَحَسَّ عِيسَىٰ[1] مِنۡهُمُ
ٱلۡكُفۡرَ قَالَ مَنۡ أَنصَارِيٓ إِلَى ٱللَّهِۖ قَالَ ٱلۡحَوَارِيُّونَ نَحۡنُ
أَنصَارُ ٱللَّهِ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَٱشۡهَدۡ بِأَنَّا مُسۡلِمُونَ ﴿٥٢﴾

نصف الحزب ٦

وشە و ماناکانی

﴿ وَكَهۡلٗا ﴾ لە سەردەمی پیریدا
﴿ قَضَىٰٓ أَمۡرٗا ﴾ کە بڕیاری شتێکی دا
﴿ ٱلۡكِتَٰبَ ﴾ کتێب
﴿ وَٱلۡحِكۡمَةَ ﴾ ڕاستیی کردە و وتە
﴿ أَخۡلُقُ لَكُم ﴾ بۆتان دروست دەکەم
﴿ وَأُبۡرِئُ ٱلۡأَكۡمَهَ ﴾ کوێری زکماك چاك دەکەمەوە
﴿ أَحَسَّ ﴾ هەستی کرد
﴿ ٱلۡحَوَارِيُّونَ ﴾ هاوڕێ ڕاست و پاکەکانی حەزرەتی عیسا

قورس گۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

رَبَّنَآ ءَامَنَّا بِمَآ أَنزَلۡتَ وَٱتَّبَعۡنَا ٱلرَّسُولَ فَٱكۡتُبۡنَا مَعَ ٱلشَّٰهِدِينَ ﴿٥٣﴾ وَمَكَرُواْ وَمَكَرَ ٱللَّهُۖ وَٱللَّهُ خَيۡرُ ٱلۡمَٰكِرِينَ ﴿٥٤﴾ إِذۡ قَالَ ٱللَّهُ يَٰعِيسَىٰٓ إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَجَاعِلُ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوكَ فَوۡقَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡقِيَٰمَةِۖ ثُمَّ إِلَيَّ مَرۡجِعُكُمۡ فَأَحۡكُمُ بَيۡنَكُمۡ فِيمَا كُنتُمۡ فِيهِ تَخۡتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فَأُعَذِّبُهُمۡ عَذَابٗا شَدِيدٗا فِي ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِ وَمَا لَهُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٥٦﴾ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فَيُوَفِّيهِمۡ أُجُورَهُمۡۗ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٥٧﴾ ذَٰلِكَ نَتۡلُوهُ عَلَيۡكَ مِنَ ٱلۡأٓيَٰتِ وَٱلذِّكۡرِ ٱلۡحَكِيمِ ﴿٥٨﴾ إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِندَ ٱللَّهِ كَمَثَلِ ءَادَمَۖ خَلَقَهُۥ مِن تُرَابٖ ثُمَّ قَالَ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾ ٱلۡحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُن مِّنَ ٱلۡمُمۡتَرِينَ ﴿٦٠﴾ فَمَنۡ حَآجَّكَ فِيهِ مِنۢ بَعۡدِ مَا جَآءَكَ مِنَ ٱلۡعِلۡمِ فَقُلۡ تَعَالَوۡاْ نَدۡعُ أَبۡنَآءَنَا وَأَبۡنَآءَكُمۡ وَنِسَآءَنَا وَنِسَآءَكُمۡ وَأَنفُسَنَا وَأَنفُسَكُمۡ ثُمَّ نَبۡتَهِلۡ فَنَجۡعَل لَّعۡنَتَ ٱللَّهِ عَلَى ٱلۡكَٰذِبِينَ ﴿٦١﴾

وشه و ماناكانی

﴿ وَمَكَرُواْ ﴾ پیلانیان گێڕا بۆ كوشتنی

﴿ وَمَكَرَ ٱللَّهُ ﴾ خودا پیلانەكەی پووچەڵ كردنەوە

﴿ مُتَوَفِّيكَ ﴾ ئەتبەم بۆ لای خۆم

﴿ إِلَيَّ مَرۡجِعُكُمۡ ﴾ گەڕانەوەی هەمووتان بۆ لای خۆمە

﴿ فَأَحۡكُمُ بَيۡنَكُمۡ فِيمَا كُنتُمۡ فِيهِ تَخۡتَلِفُونَ ﴾ دادوەریی لە نێوانتانا دەكەم لە بارەی ئەوەوە تیایدا ناجۆر بوون.

﴿ مَثَلَ عِيسَىٰ ﴾ وێنەی سەرسوڕهێنەری عیسا

﴿ ٱلۡمُمۡتَرِينَ ﴾ ئەوانەی گوماناویی بوون

﴿ فَمَنۡ حَآجَّكَ ﴾ كەسێ دەمەدەمەی لەگەڵ كردی

﴿ تَعَالَوۡاْ ﴾ وەرن

﴿ نَبۡتَهِلۡ ﴾ دەپاڕێینەوە

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن.
- (٤،٥) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ ٱلْقَصَصُ ٱلْحَقُّ ۚ وَمَا مِنْ إِلَٰهٍ إِلَّا ٱللَّهُ ۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَهُوَ
ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٦٢﴾ فَإِن تَوَلَّوْا۟ فَإِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌۢ بِٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٦٣﴾
قُلْ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ تَعَالَوْا۟ إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَآءٍۭ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ
أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا ٱللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِۦ شَيْـًٔا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا
بَعْضًا أَرْبَابًا مِّن دُونِ ٱللَّهِ ۚ فَإِن تَوَلَّوْا۟ فَقُولُوا۟ ٱشْهَدُوا۟ بِأَنَّا
مُسْلِمُونَ ﴿٦٤﴾ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ لِمَ تُحَآجُّونَ فِىٓ
إِبْرَٰهِيمَ وَمَآ أُنزِلَتِ ٱلتَّوْرَىٰةُ وَٱلْإِنجِيلُ إِلَّا مِنۢ بَعْدِهِۦٓ ۚ أَفَلَا
تَعْقِلُونَ ﴿٦٥﴾ هَٰٓأَنتُمْ هَٰٓؤُلَآءِ حَٰجَجْتُمْ فِيمَا لَكُم بِهِۦ
عِلْمٌ فَلِمَ تُحَآجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُم بِهِۦ عِلْمٌ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ مَا كَانَ إِبْرَٰهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَٰكِن كَانَ
حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿٦٧﴾ إِنَّ أَوْلَى ٱلنَّاسِ
بِإِبْرَٰهِيمَ لَلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُ وَهَٰذَا ٱلنَّبِىُّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۗ وَٱللَّهُ وَلِىُّ
ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٨﴾ وَدَّت طَّآئِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ لَوْ يُضِلُّونَكُمْ
وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّآ أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾ يَٰٓأَهْلَ
ٱلْكِتَٰبِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَأَنتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿ إِنَّ هَٰذَا ﴾ ئەمەی خوێندرایەوە

﴿ ٱلْقَصَصُ ٱلْحَقُّ ﴾ چیرۆکی راستە

﴿ كَلِمَةٍ سَوَآءٍ ﴾ وشەیەکی دروست و بێ جیاوازیی

﴿ وَلَا نُشْرِكَ بِهِۦ شَيْـًٔا ﴾ هاوبەش بۆ خودا بڕیار نەدەین

﴿ كَانَ حَنِيفًا ﴾ خۆی بۆ ئایینی راست بڕدابوو

﴿ مُّسْلِمًا ﴾ ملکەچ بۆ خودا

﴿ وَلِىُّ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴾ یاری خاوەن باوەڕانە

قورسی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

يَٰٓأَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ لِمَ تَلۡبِسُونَ ٱلۡحَقَّ بِٱلۡبَٰطِلِ وَتَكۡتُمُونَ ٱلۡحَقَّ
وَأَنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ﴿٧١﴾ وَقَالَت طَّآئِفَةٞ مِّنۡ أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِ ءَامِنُواْ
بِٱلَّذِيٓ أُنزِلَ عَلَى ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَجۡهَ ٱلنَّهَارِ وَٱكۡفُرُوٓاْ ءَاخِرَهُۥ
لَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُونَ ﴿٧٢﴾ وَلَا تُؤۡمِنُوٓاْ إِلَّا لِمَن تَبِعَ دِينَكُمۡ قُلۡ إِنَّ
ٱلۡهُدَىٰ هُدَى ٱللَّهِ أَن يُؤۡتَىٰٓ أَحَدٞ مِّثۡلَ مَآ أُوتِيتُمۡ أَوۡ يُحَآجُّوكُمۡ
عِندَ رَبِّكُمۡۗ قُلۡ إِنَّ ٱلۡفَضۡلَ بِيَدِ ٱللَّهِ يُؤۡتِيهِ مَن يَشَآءُۗ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ
عَلِيمٞ ﴿٧٣﴾ يَخۡتَصُّ بِرَحۡمَتِهِۦ مَن يَشَآءُۗ وَٱللَّهُ ذُو ٱلۡفَضۡلِ
ٱلۡعَظِيمِ ﴿٧٤﴾ ۞ وَمِنۡ أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِ مَنۡ إِن تَأۡمَنۡهُ بِقِنطَارٖ
يُؤَدِّهِۦٓ إِلَيۡكَ وَمِنۡهُم مَّنۡ إِن تَأۡمَنۡهُ بِدِينَارٖ لَّا يُؤَدِّهِۦٓ إِلَيۡكَ إِلَّا
مَا دُمۡتَ عَلَيۡهِ قَآئِمٗاۗ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ قَالُواْ لَيۡسَ عَلَيۡنَا فِي ٱلۡأُمِّيِّـۧنَ
سَبِيلٞ وَيَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَ وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ ﴿٧٥﴾
بَلَىٰۚ مَنۡ أَوۡفَىٰ بِعَهۡدِهِۦ وَٱتَّقَىٰ فَإِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلۡمُتَّقِينَ ﴿٧٦﴾ إِنَّ
ٱلَّذِينَ يَشۡتَرُونَ بِعَهۡدِ ٱللَّهِ وَأَيۡمَٰنِهِمۡ ثَمَنٗا قَلِيلًا أُوْلَٰٓئِكَ لَا
خَلَٰقَ لَهُمۡ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ ٱللَّهُ وَلَا يَنظُرُ إِلَيۡهِمۡ
يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمۡ وَلَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿٧٧﴾

ربع الحزب ٦

وشەو ماناكانى

﴿ تَلۡبِسُونَ ﴾ تێکەڵ دەکەن
﴿ وَجۡهَ ٱلنَّهَارِ ﴾ سەرەتای ڕۆژ، بەیانیی
﴿ يُؤۡتِيهِ مَن يَشَآءُ ﴾ ئەیدا بە هەرکەسێ بیەوێ
﴿ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ ﴾ خودا دارای خێری زۆرە
﴿ بِقِنطَارٖ ﴾ماڵێکی زۆر
﴿ عَلَيۡهِ قَآئِمٗا ﴾ بە ڕاسەریەوە وەستابێ
﴿ فِي ٱلۡأُمِّيِّـۧنَ ﴾ لەوەی لە عەرەبە کانمان گرتووە
﴿ سَبِيلٞ ﴾ لۆمە و سەرزەنشت
﴿ لَا خَلَٰقَ لَهُمۡ ﴾ هیچ بەشێکیان نییە
﴿ وَلَا يَنظُرُ إِلَيۡهِمۡ ﴾ بە چاوی سۆزەوە بۆیان ناڕوانێ
﴿ وَلَا يُزَكِّيهِمۡ ﴾ پاکیان ناکاتەوە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە.
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَإِنَّ مِنۡهُمۡ لَفَرِيقٗا يَلۡوُۥنَ أَلۡسِنَتَهُم بِٱلۡكِتَٰبِ لِتَحۡسَبُوهُ
مِنَ ٱلۡكِتَٰبِ وَمَا هُوَ مِنَ ٱلۡكِتَٰبِ وَيَقُولُونَ هُوَ
مِنۡ عِندِ ٱللَّهِ وَمَا هُوَ مِنۡ عِندِ ٱللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَ
وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ ﴿٧٨﴾ مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَن يُؤۡتِيَهُ ٱللَّهُ ٱلۡكِتَٰبَ
وَٱلۡحُكۡمَ وَٱلنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُواْ عِبَادٗا لِّي مِن
دُونِ ٱللَّهِ وَلَٰكِن كُونُواْ رَبَّٰنِيِّـۧنَ بِمَا كُنتُمۡ تُعَلِّمُونَ ٱلۡكِتَٰبَ
وَبِمَا كُنتُمۡ تَدۡرُسُونَ ﴿٧٩﴾ وَلَا يَأۡمُرَكُمۡ أَن تَتَّخِذُواْ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةَ
وَٱلنَّبِيِّـۧنَ أَرۡبَابًاۗ أَيَأۡمُرُكُم بِٱلۡكُفۡرِ بَعۡدَ إِذۡ أَنتُم مُّسۡلِمُونَ ﴿٨٠﴾
وَإِذۡ أَخَذَ ٱللَّهُ مِيثَٰقَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ لَمَآ ءَاتَيۡتُكُم مِّن كِتَٰبٖ
وَحِكۡمَةٖ ثُمَّ جَآءَكُمۡ رَسُولٞ مُّصَدِّقٞ لِّمَا مَعَكُمۡ لَتُؤۡمِنُنَّ
بِهِۦ وَلَتَنصُرُنَّهُۥۚ قَالَ ءَأَقۡرَرۡتُمۡ وَأَخَذۡتُمۡ عَلَىٰ ذَٰلِكُمۡ إِصۡرِيۖ
قَالُوٓاْ أَقۡرَرۡنَاۚ قَالَ فَٱشۡهَدُواْ وَأَنَا۠ مَعَكُم مِّنَ ٱلشَّٰهِدِينَ ﴿٨١﴾
فَمَن تَوَلَّىٰ بَعۡدَ ذَٰلِكَ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡفَٰسِقُونَ ﴿٨٢﴾
أَفَغَيۡرَ دِينِ ٱللَّهِ يَبۡغُونَ وَلَهُۥٓ أَسۡلَمَ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِ طَوۡعٗا وَكَرۡهٗا وَإِلَيۡهِ يُرۡجَعُونَ ﴿٨٣﴾

وشه‌و ماناكانی

﴿ يَلۡوُۥنَ أَلۡسِنَتَهُم ﴾ زمانیان لوول و پێچ ده‌ده‌ن، درۆ ده‌كه‌ن

﴿ لِتَحۡسَبُوهُ مِنَ ٱلۡكِتَٰبِ ﴾ تا وابزانی ئه‌وه‌ی ده‌یڵێن له‌ كیتابه

﴿ وَيَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَ وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ ﴾ له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌دا كه‌ ده‌زانن درۆیه‌ درۆ به‌ ده‌م خوداوه‌ ده‌كه‌ن

﴿ وَٱلۡحُكۡمَ ﴾ حیكمه‌ت و زانست

﴿ كُونُواْ رَبَّٰنِيِّـۧنَ ﴾ خودایی بن، خوداناس بن

﴿ تَدۡرُسُونَ ﴾ كیتاب ده‌خوێننه‌وه‌

﴿ إِصۡرِي ﴾ په‌یمانی من

﴿ وَلَهُۥٓ أَسۡلَمَ ﴾ بۆ خودا ملكه‌چ بووه‌

(ته‌فخیم) و (قه‌لقه‌له‌)

▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (الله).
▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).
▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له‌.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):
٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:

١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت، ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه‌ خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه‌ له‌ وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه‌ (ته‌نوینی فه‌تحه‌)ی له‌سه‌ر بوو به‌ (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه‌ و، تائی خڕیش به‌ (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه‌.

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه‌ به‌ره‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له‌ خوێندنه‌وه‌ چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه‌ ده‌گۆڕێن.

قُلْ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَمَآ أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَآ أُنزِلَ عَلَىٰٓ إِبْرَٰهِيمَ
وَإِسْمَٰعِيلَ وَإِسْحَٰقَ وَيَعْقُوبَ وَٱلْأَسْبَاطِ وَمَآ أُوتِىَ
مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَٱلنَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُۥ مُسْلِمُونَ ﴿٨٤﴾ وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ ٱلْإِسْلَٰمِ
دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِى ٱلْءَاخِرَةِ مِنَ ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٨٥﴾
كَيْفَ يَهْدِى ٱللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا۟ بَعْدَ إِيمَٰنِهِمْ وَشَهِدُوٓا۟
أَنَّ ٱلرَّسُولَ حَقٌّ وَجَآءَهُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ ۚ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٨٦﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ جَزَآؤُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ ٱللَّهِ
وَٱلْمَلَٰٓئِكَةِ وَٱلنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٨٧﴾ خَٰلِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ
عَنْهُمُ ٱلْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُوا۟ مِنۢ
بَعْدِ ذَٰلِكَ وَأَصْلَحُوا۟ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٨٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ بَعْدَ إِيمَٰنِهِمْ ثُمَّ ٱزْدَادُوا۟ كُفْرًا لَّن تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ
وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلضَّآلُّونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَمَاتُوا۟ وَهُمْ
كُفَّارٌ فَلَن يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِم مِّلْءُ ٱلْأَرْضِ ذَهَبًا وَلَوِ
ٱفْتَدَىٰ بِهِۦٓ ۗ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٩١﴾

وشە و ماناکانی

«وَٱلْأَسْبَاطِ» نەوەی یەعقووب

«ٱلْإِسْلَٰمِ» ئایینی خودا

«يُنظَرُونَ» مۆڵەت دەدرێن

«ثُمَّ ٱزْدَادُوا۟ كُفْرًا» کوفریان زیادی کرد

«لَّن تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ» تەوبەیان لێ وەرناگیرێ

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

لَن تَنَالُوا۟ ٱلْبِرَّ حَتَّىٰ تُنفِقُوا۟ مِمَّا تُحِبُّونَ ۚ وَمَا تُنفِقُوا۟ مِن شَىْءٍ
فَإِنَّ ٱللَّهَ بِهِۦ عَلِيمٌ ﴿٩٢﴾ ۞ كُلُّ ٱلطَّعَامِ كَانَ حِلًّا لِّبَنِىٓ
إِسْرَٰٓءِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَٰٓءِيلُ عَلَىٰ نَفْسِهِۦ مِن قَبْلِ أَن تُنَزَّلَ
ٱلتَّوْرَىٰةُ ۗ قُلْ فَأْتُوا۟ بِٱلتَّوْرَىٰةِ فَٱتْلُوهَآ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ
﴿٩٣﴾ فَمَنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ مِنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٩٤﴾ قُلْ صَدَقَ ٱللَّهُ ۗ فَٱتَّبِعُوا۟ مِلَّةَ إِبْرَٰهِيمَ حَنِيفًا
وَمَا كَانَ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿٩٥﴾ إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِى
بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَٰلَمِينَ ﴿٩٦﴾ فِيهِ ءَايَٰتٌۢ بَيِّنَٰتٌ مَّقَامُ
إِبْرَٰهِيمَ ۖ وَمَن دَخَلَهُۥ كَانَ ءَامِنًا ۗ وَلِلَّهِ عَلَى ٱلنَّاسِ حِجُّ ٱلْبَيْتِ
مَنِ ٱسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۚ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَنِىٌّ عَنِ ٱلْعَٰلَمِينَ
﴿٩٧﴾ قُلْ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَٱللَّهُ شَهِيدٌ
عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٨﴾ قُلْ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ لِمَ تَصُدُّونَ عَن
سَبِيلِ ٱللَّهِ مَنْ ءَامَنَ تَبْغُونَهَا عِوَجًا وَأَنتُمْ شُهَدَآءُ ۗ وَمَا ٱللَّهُ
بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِن تُطِيعُوا۟
فَرِيقًا مِّنَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ يَرُدُّوكُم بَعْدَ إِيمَٰنِكُمْ كَٰفِرِينَ ﴿١٠٠﴾

وشەو ماناكانی

﴿ ٱلْبِرَّ ﴾ خێر و چاكە

﴿ إِسْرَٰٓءِيلَ ﴾ یەعقووب

﴿ قُلْ صَدَقَ ٱللَّهُ ﴾ بڵێ: خودا لەوەدا خەبەری لێ داوە راستی فەرمووە

﴿ حَنِيفًا ﴾ خۆ بۆ خودا ساغ كردووەوە

﴿ بِبَكَّةَ ﴾ لە مەككەدا

﴿ مَّقَامُ إِبْرَٰهِيمَ ﴾ ئەو بەردەی حەزرەتی ئیبراهیم لە سەری وەستابوو

﴿ تَصُدُّونَ ﴾ رێگریی دەكەن

﴿ تَبْغُونَهَا عِوَجًا ﴾ بە خواریی دەتانەوێ

قورسی گۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	
▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.			١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور رەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ءَايَٰتُ ٱللَّهِ وَفِيكُمْ
رَسُولُهُۥ ۗ وَمَن يَعْتَصِم بِٱللَّهِ فَقَدْ هُدِىَ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٠١﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِۦ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُم
مُّسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾ وَٱعْتَصِمُوا۟ بِحَبْلِ ٱللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا۟ ۚ
وَٱذْكُرُوا۟ نِعْمَتَ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنتُمْ أَعْدَآءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ
فَأَصْبَحْتُم بِنِعْمَتِهِۦٓ إِخْوَٰنًا وَكُنتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ ٱلنَّارِ
فَأَنقَذَكُم مِّنْهَا ۗ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمْ ءَايَٰتِهِۦ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ
﴿١٠٣﴾ وَلْتَكُن مِّنكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى ٱلْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِٱلْمَعْرُوفِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ ۚ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾ وَلَا
تَكُونُوا۟ كَٱلَّذِينَ تَفَرَّقُوا۟ وَٱخْتَلَفُوا۟ مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ ۚ
وَأُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٥﴾ يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ
وُجُوهٌ ۚ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ٱسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَٰنِكُمْ
فَذُوقُوا۟ ٱلْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١٠٦﴾ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ ٱبْيَضَّتْ
وُجُوهُهُمْ فَفِى رَحْمَةِ ٱللَّهِ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿١٠٧﴾ تِلْكَ ءَايَٰتُ
ٱللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِٱلْحَقِّ ۗ وَمَا ٱللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعَٰلَمِينَ ﴿١٠٨﴾

وشە و ماناکانی

﴿يَعْتَصِم بِٱللَّهِ﴾ پەنا بە خودا بگرێ

﴿حَقَّ تُقَاتِهِۦ﴾ باشترین خۆپاراستن

﴿وَٱعْتَصِمُوا۟ بِحَبْلِ ٱللَّهِ﴾ دەست بە پەیمانی خوداوە بگرن

﴿فَأَلَّفَ﴾ یەکی خستن

﴿شَفَا حُفْرَةٍ﴾ کەناری چاڵێك

﴿فَأَنقَذَكُم مِّنْهَا﴾ رزگاری کردن لێی

﴿ٱلْمُفْلِحُونَ﴾ سەرکەوتووان، رزگاربووان.

﴿مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ﴾ دوای ئەوەی نیشانەی ئاشکرایان بۆ هات

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

وَلِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرۡجَعُ ٱلۡأُمُورُ ﴿١٠٩﴾ كُنتُمۡ خَيۡرَ أُمَّةٍ أُخۡرِجَتۡ لِلنَّاسِ تَأۡمُرُونَ بِٱلۡمَعۡرُوفِ وَتَنۡهَوۡنَ عَنِ ٱلۡمُنكَرِ وَتُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِۗ وَلَوۡ ءَامَنَ أَهۡلُ ٱلۡكِتَٰبِ لَكَانَ خَيۡرٗا لَّهُمۚ مِّنۡهُمُ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ وَأَكۡثَرُهُمُ ٱلۡفَٰسِقُونَ ﴿١١٠﴾ لَن يَضُرُّوكُمۡ إِلَّآ أَذٗىۖ وَإِن يُقَٰتِلُوكُمۡ يُوَلُّوكُمُ ٱلۡأَدۡبَارَ ثُمَّ لَا يُنصَرُونَ ﴿١١١﴾ ضُرِبَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلذِّلَّةُ أَيۡنَ مَا ثُقِفُوٓاْ إِلَّا بِحَبۡلٖ مِّنَ ٱللَّهِ وَحَبۡلٖ مِّنَ ٱلنَّاسِ وَبَآءُو بِغَضَبٖ مِّنَ ٱللَّهِ وَضُرِبَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلۡمَسۡكَنَةُۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ كَانُواْ يَكۡفُرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَيَقۡتُلُونَ ٱلۡأَنۢبِيَآءَ بِغَيۡرِ حَقّٖۚ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَواْ وَّكَانُواْ يَعۡتَدُونَ ﴿١١٢﴾ ۞ لَيۡسُواْ سَوَآءٗۗ مِّنۡ أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِ أُمَّةٞ قَآئِمَةٞ يَتۡلُونَ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ ءَانَآءَ ٱلَّيۡلِ وَهُمۡ يَسۡجُدُونَ ﴿١١٣﴾ يُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ وَيَأۡمُرُونَ بِٱلۡمَعۡرُوفِ وَيَنۡهَوۡنَ عَنِ ٱلۡمُنكَرِ وَيُسَٰرِعُونَ فِي ٱلۡخَيۡرَٰتِۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ مِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١١٤﴾ وَمَا يَفۡعَلُواْ مِنۡ خَيۡرٖ فَلَن يُكۡفَرُوهُۗ وَٱللَّهُ عَلِيمُۢ بِٱلۡمُتَّقِينَ ﴿١١٥﴾

ربع الحزب ٧

وشەو ماناكانی

﴿ يُوَلُّوكُمُ ٱلۡأَدۡبَارَ ﴾ پشتتان تێ دەكەن

﴿ ضُرِبَتۡ عَلَيۡهِمُ ﴾ دراوە بە سەریانا، بووە بە بەشیان

﴿ ٱلذِّلَّةُ ﴾ رسوایی

﴿ ثُقِفُوٓاْ ﴾ بێن، بیان گەنێ

﴿ بِحَبۡلٖ مِّنَ ٱللَّهِ ﴾ بە دەستبەندی خودا، پەیمانی خودا

﴿ وَبَآءُو بِغَضَبٖ ﴾ بە رق و تووڕەیی خوداوە گەڕانەوە

﴿ ٱلۡمَسۡكَنَةُ ﴾ هەژاریی

﴿ لَيۡسُواْ سَوَآءٗ ﴾ وەك يەك نين

﴿ أُمَّةٞ قَآئِمَةٞ ﴾ كەلێكی لەسەر حەق راوەستاو

قورس كۆكردن (التفخيم) و، قەلقەلە	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	
▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَن تُغۡنِيَ عَنۡهُمۡ أَمۡوَٰلُهُمۡ وَلَآ أَوۡلَٰدُهُم
مِّنَ ٱللَّهِ شَيۡـٔٗاۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِۚ هُمۡ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿١١٦﴾
مَثَلُ مَا يُنفِقُونَ فِي هَٰذِهِ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا كَمَثَلِ رِيحٖ فِيهَا
صِرٌّ أَصَابَتۡ حَرۡثَ قَوۡمٖ ظَلَمُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ فَأَهۡلَكَتۡهُۚ وَمَا
ظَلَمَهُمُ ٱللَّهُ وَلَٰكِنۡ أَنفُسَهُمۡ يَظۡلِمُونَ ﴿١١٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ بِطَانَةٗ مِّن دُونِكُمۡ لَا يَأۡلُونَكُمۡ خَبَالٗا
وَدُّواْ مَا عَنِتُّمۡ قَدۡ بَدَتِ ٱلۡبَغۡضَآءُ مِنۡ أَفۡوَٰهِهِمۡ وَمَا تُخۡفِي
صُدُورُهُمۡ أَكۡبَرُۚ قَدۡ بَيَّنَّا لَكُمُ ٱلۡأٓيَٰتِۖ إِن كُنتُمۡ تَعۡقِلُونَ ﴿١١٨﴾
هَٰٓأَنتُمۡ أُوْلَآءِ تُحِبُّونَهُمۡ وَلَا يُحِبُّونَكُمۡ وَتُؤۡمِنُونَ بِٱلۡكِتَٰبِ كُلِّهِۦ
وَإِذَا لَقُوكُمۡ قَالُوٓاْ ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوۡاْ عَضُّواْ عَلَيۡكُمُ ٱلۡأَنَامِلَ
مِنَ ٱلۡغَيۡظِۚ قُلۡ مُوتُواْ بِغَيۡظِكُمۡۗ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿١١٩﴾
إِن تَمۡسَسۡكُمۡ حَسَنَةٞ تَسُؤۡهُمۡ وَإِن تُصِبۡكُمۡ سَيِّئَةٞ يَفۡرَحُواْ
بِهَاۖ وَإِن تَصۡبِرُواْ وَتَتَّقُواْ لَا يَضُرُّكُمۡ كَيۡدُهُمۡ شَيۡـًٔاۗ
إِنَّ ٱللَّهَ بِمَا يَعۡمَلُونَ مُحِيطٞ ﴿١٢٠﴾ وَإِذۡ غَدَوۡتَ مِنۡ أَهۡلِكَ
تُبَوِّئُ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ مَقَٰعِدَ لِلۡقِتَالِۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢١﴾

وشە و ماناكانی

﴿لَن تُغۡنِيَ عَنۡهُمۡ﴾ فریایان ناكەوێ

﴿مَثَلُ مَا يُنفِقُونَ﴾ وێنەی ئەوەی كە لە دنیادا دەیبەخشن

﴿فِيهَا صِرٌّ﴾ زریان، یان گڕەی تێدایە

﴿حَرۡثَ قَوۡمٖ﴾ كشت و كاڵی تاقمێك

﴿بِطَانَةٗ﴾ هاوڕاز، دەستە و بەستە

﴿لَا يَأۡلُونَكُمۡ خَبَالٗا﴾ درێغیی ناكەن لە زیان پێگەیاندنتانا.

﴿وَدُّواْ مَا عَنِتُّمۡ﴾ حەزیان لە زیانتانە

﴿خَلَوۡاْ﴾ رابوردن، رۆشتن

﴿مِنَ ٱلۡغَيۡظِ﴾ لە رق و توورەیی

﴿تُبَوِّئُ﴾ جێگە ساز دەكەی

﴿مَقَٰعِدَ لِلۡقِتَالِ﴾ شەڕگە، شوێنی جەنگكردن

مینگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

درێژكردنەوەكان (المدود) ئەندازەی:
- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

إِذْ هَمَّت طَّآئِفَتَانِ مِنكُمْ أَن تَفْشَلَا وَٱللَّهُ وَلِيُّهُمَا ۗ وَعَلَى
ٱللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ ٱلْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٢﴾ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ ٱللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنتُمْ
أَذِلَّةٌ ۖ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٣﴾ إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ
أَلَن يَكْفِيَكُمْ أَن يُمِدَّكُمْ رَبُّكُم بِثَلَٰثَةِ ءَالَٰفٍ مِّنَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ
مُنزَلِينَ ﴿١٢٤﴾ بَلَىٰٓ ۚ إِن تَصْبِرُوا۟ وَتَتَّقُوا۟ وَيَأْتُوكُم مِّن فَوْرِهِمْ
هَٰذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُم بِخَمْسَةِ ءَالَٰفٍ مِّنَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ مُسَوِّمِينَ
﴿١٢٥﴾ وَمَا جَعَلَهُ ٱللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُم بِهِۦ ۗ وَمَا
ٱلنَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ ٱللَّهِ ٱلْعَزِيزِ ٱلْحَكِيمِ ﴿١٢٦﴾ لِيَقْطَعَ طَرَفًا
مِّنَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنقَلِبُوا۟ خَآئِبِينَ ﴿١٢٧﴾ لَيْسَ لَكَ
مِنَ ٱلْأَمْرِ شَىْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَٰلِمُونَ
﴿١٢٨﴾ وَلِلَّهِ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۚ يَغْفِرُ لِمَن يَشَآءُ
وَيُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ لَا تَأْكُلُوا۟ ٱلرِّبَوٰٓا۟ أَضْعَٰفًا مُّضَٰعَفَةً ۖ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾ وَٱتَّقُوا۟ ٱلنَّارَ ٱلَّتِىٓ أُعِدَّتْ لِلْكَٰفِرِينَ
﴿١٣١﴾ وَأَطِيعُوا۟ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

وشەو ماناکانی

﴿ أَن تَفْشَلَا ﴾ کە شکست بخۆن

﴿ أَذِلَّةٌ ﴾ کز و داماو

﴿ أَن يُمِدَّكُمْ ﴾ پشتگیریتان بکا

﴿ وَيَأْتُوكُم ﴾ بۆتان بێن

﴿ فَوْرِهِمْ هَٰذَا ﴾ کوتوپڕ، لەو دەمەدا

﴿ مُسَوِّمِينَ ﴾ بە دروشم ناسراو

﴿ لِيَقْطَعَ طَرَفًا ﴾ بۆ ئەوەی چینێك لەناو بەرێ

﴿ يَكْبِتَهُمْ ﴾ سەرشۆڕیان بکا

﴿ لَيْسَ لَكَ مِنَ ٱلْأَمْرِ شَىْءٌ ﴾ هیچت بەدەست نییە

﴿ مُّضَٰعَفَةً ﴾ چەند پات، چەند قات

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

نصف الحزب ٧

۞ وَسَارِعُوٓاْ إِلَىٰ مَغۡفِرَةٖ مِّن رَّبِّكُمۡ وَجَنَّةٍ عَرۡضُهَا
ٱلسَّمَٰوَٰتُ وَٱلۡأَرۡضُ أُعِدَّتۡ لِلۡمُتَّقِينَ ١٣٣ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ
فِي ٱلسَّرَّآءِ وَٱلضَّرَّآءِ وَٱلۡكَٰظِمِينَ ٱلۡغَيۡظَ وَٱلۡعَافِينَ
عَنِ ٱلنَّاسِۗ وَٱللَّهُ يُحِبُّ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ١٣٤ وَٱلَّذِينَ إِذَا
فَعَلُواْ فَٰحِشَةً أَوۡ ظَلَمُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ ذَكَرُواْ ٱللَّهَ فَٱسۡتَغۡفَرُواْ
لِذُنُوبِهِمۡ وَمَن يَغۡفِرُ ٱلذُّنُوبَ إِلَّا ٱللَّهُ وَلَمۡ يُصِرُّواْ عَلَىٰ
مَا فَعَلُواْ وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ ١٣٥ أُوْلَٰٓئِكَ جَزَآؤُهُم مَّغۡفِرَةٞ
مِّن رَّبِّهِمۡ وَجَنَّٰتٞ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ
فِيهَاۚ وَنِعۡمَ أَجۡرُ ٱلۡعَٰمِلِينَ ١٣٦ قَدۡ خَلَتۡ مِن قَبۡلِكُمۡ سُنَنٞ
فَسِيرُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَٱنظُرُواْ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُكَذِّبِينَ
١٣٧ هَٰذَا بَيَانٞ لِّلنَّاسِ وَهُدٗى وَمَوۡعِظَةٞ لِّلۡمُتَّقِينَ ١٣٨
وَلَا تَهِنُواْ وَلَا تَحۡزَنُواْ وَأَنتُمُ ٱلۡأَعۡلَوۡنَ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ
١٣٩ إِن يَمۡسَسۡكُمۡ قَرۡحٞ فَقَدۡ مَسَّ ٱلۡقَوۡمَ قَرۡحٞ مِّثۡلُهُۥۚ
وَتِلۡكَ ٱلۡأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيۡنَ ٱلنَّاسِ وَلِيَعۡلَمَ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ وَيَتَّخِذَ مِنكُمۡ شُهَدَآءَۗ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ ٱلظَّٰلِمِينَ ١٤٠

وشه و ماناکانی

﴿ٱلسَّرَّآءِ وَٱلضَّرَّآءِ﴾ ناخۆشیی و خۆشیی

﴿وَٱلۡكَٰظِمِينَ ٱلۡغَيۡظَ﴾ ئەوانەی رقی خۆیان دەخۆنەوە

﴿فَعَلُواْ فَٰحِشَةً﴾ کارێکی خراپیان کرد

﴿خَلَتۡ﴾ رابورد، تێپەڕی

﴿سُنَنٞ﴾ ڕێگا و شوێن، بەسەرهاتیان

﴿وَلَا تَهِنُواْ﴾ خۆتان بە کەم مەگرن

﴿قَرۡحٞ﴾ برین، ڕووداوی ئوحود

﴿قَرۡحٞ مِّثۡلُهُۥ﴾ ڕووداوی ڕۆژی بەدر

﴿نُدَاوِلُهَا﴾ دەستاو دەستی پێ دەکەین

﴿وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ ٱلظَّٰلِمِينَ﴾ خودا ستەمکەرانی خۆش ناوێ

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.

مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،

م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.

(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.

مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.

(٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.

(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وشەو ماناکانی

﴿ وَلِيُمَحِّصَ ﴾ پاڵفتەی بکا، لە گوناه پاکی بکاتەوە

﴿ وَيَمْحَقَ ﴾ لەناوبەرێ

﴿ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ ﴾ بە چاوی خۆتان دیتان

﴿ وَأَنتُمْ تَنظُرُونَ ﴾ ئێوە دەتانڕوانی بۆیان

﴿ كِتَٰبًا مُّؤَجَّلًا ﴾ کاتێکی دیاریکراو

﴿ وَكَأَيِّن مِّن نَّبِىٍّ ﴾ زۆر لە پێغەمبەران

﴿ رِبِّيُّونَ ﴾ خوداناسان، زانایان

﴿ فَمَا وَهَنُوا۟ ﴾ نەترسان و لاواز نەبوون

﴿ وَمَا ٱسْتَكَانُوا۟ ﴾ چۆکیان دانەدا

وَلِيُمَحِّصَ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَيَمْحَقَ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿١٤١﴾ أَمْ
حَسِبْتُمْ أَن تَدْخُلُوا۟ ٱلْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ جَٰهَدُوا۟
مِنكُمْ وَيَعْلَمَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَقَدْ كُنتُمْ تَمَنَّوْنَ ٱلْمَوْتَ مِن
قَبْلِ أَن تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنتُمْ تَنظُرُونَ ﴿١٤٣﴾ وَمَا مُحَمَّدٌ
إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ ٱلرُّسُلُ ۚ أَفَإِي۟ن مَّاتَ أَوْ قُتِلَ
ٱنقَلَبْتُمْ عَلَىٰٓ أَعْقَٰبِكُمْ ۚ وَمَن يَنقَلِبْ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ فَلَن يَضُرَّ
ٱللَّهَ شَيْـًٔا ۗ وَسَيَجْزِى ٱللَّهُ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿١٤٤﴾ وَمَا كَانَ
لِنَفْسٍ أَن تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ كِتَٰبًا مُّؤَجَّلًا ۗ وَمَن يُرِدْ
ثَوَابَ ٱلدُّنْيَا نُؤْتِهِۦ مِنْهَا وَمَن يُرِدْ ثَوَابَ ٱلْءَاخِرَةِ نُؤْتِهِۦ
مِنْهَا ۚ وَسَنَجْزِى ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿١٤٥﴾ وَكَأَيِّن مِّن نَّبِىٍّ قَٰتَلَ مَعَهُۥ
رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا۟ لِمَآ أَصَابَهُمْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا۟
وَمَا ٱسْتَكَانُوا۟ ۗ وَٱللَّهُ يُحِبُّ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿١٤٦﴾ وَمَا كَانَ قَوْلَهُمْ
إِلَّآ أَن قَالُوا۟ رَبَّنَا ٱغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِىٓ أَمْرِنَا وَثَبِّتْ
أَقْدَامَنَا وَٱنصُرْنَا عَلَى ٱلْقَوْمِ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿١٤٧﴾ فَـَٔاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ
ثَوَابَ ٱلدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ ٱلْءَاخِرَةِ ۗ وَٱللَّهُ يُحِبُّ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٨﴾

قورس کگۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِن تُطِيعُواْ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ
يَرُدُّوكُمۡ عَلَىٰٓ أَعۡقَٰبِكُمۡ فَتَنقَلِبُواْ خَٰسِرِينَ ﴿١٤٩﴾
بَلِ ٱللَّهُ مَوۡلَىٰكُمۡۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلنَّٰصِرِينَ ﴿١٥٠﴾ سَنُلۡقِي
فِي قُلُوبِ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ ٱلرُّعۡبَ بِمَآ أَشۡرَكُواْ بِٱللَّهِ
مَا لَمۡ يُنَزِّلۡ بِهِۦ سُلۡطَٰنٗاۖ وَمَأۡوَىٰهُمُ ٱلنَّارُۖ وَبِئۡسَ
مَثۡوَى ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٥١﴾ وَلَقَدۡ صَدَقَكُمُ ٱللَّهُ
وَعۡدَهُۥٓ إِذۡ تَحُسُّونَهُم بِإِذۡنِهِۦۖ حَتَّىٰٓ إِذَا فَشِلۡتُمۡ
وَتَنَٰزَعۡتُمۡ فِي ٱلۡأَمۡرِ وَعَصَيۡتُم مِّنۢ بَعۡدِ مَآ أَرَىٰكُم
مَّا تُحِبُّونَۚ مِنكُم مَّن يُرِيدُ ٱلدُّنۡيَا وَمِنكُم
مَّن يُرِيدُ ٱلۡأٓخِرَةَۚ ثُمَّ صَرَفَكُمۡ عَنۡهُمۡ لِيَبۡتَلِيَكُمۡۖ
وَلَقَدۡ عَفَا عَنكُمۡۗ وَٱللَّهُ ذُو فَضۡلٍ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ
﴿١٥٢﴾ ۞ إِذۡ تُصۡعِدُونَ وَلَا تَلۡوُۥنَ عَلَىٰٓ أَحَدٖ
وَٱلرَّسُولُ يَدۡعُوكُمۡ فِيٓ أُخۡرَىٰكُمۡ فَأَثَٰبَكُمۡ
غَمَّۢا بِغَمّٖ لِّكَيۡلَا تَحۡزَنُواْ عَلَىٰ مَا فَاتَكُمۡ
وَلَا مَآ أَصَٰبَكُمۡۗ وَٱللَّهُ خَبِيرُۢ بِمَا تَعۡمَلُونَ ﴿١٥٣﴾

نصف الحزب ٧

وشه و ماناکانی

﴿ اللَّهُ مَوۡلَىٰكُمۡ ﴾ خودا کۆمەککارتانە

﴿ الرُّعۡبَ ﴾ ترس، شەپرە

﴿ سُلۡطَٰنٗا ﴾ بەڵگە

﴿ مَثۡوَى الظَّٰلِمِينَ ﴾ شوێنی ستەمگەران

﴿ تَحُسُّونَهُم ﴾ بنەبڕتان دەکردن

﴿ فَشِلۡتُمۡ ﴾ شکستتان خوارد

﴿ مِّنۢ بَعۡدِ مَآ أَرَىٰكُم مَّا تُحِبُّونَ ﴾ دوای ئەوەی شکستی دوژمنتان دی

﴿ لِيَبۡتَلِيَكُمۡ ﴾ تا خۆڕاگریتان تاقی بکاتەوە

﴿ تُصۡعِدُونَ ﴾ هەڵدەزنان، سەردەکەوتن

﴿ وَلَا تَلۡوُۥنَ ﴾ لاتان نەدەکردەوە

﴿ فَأَثَٰبَكُمۡ ﴾ تۆڵەی لێ کردنەوە

﴿ غَمَّۢا بِغَمّٖ ﴾ خەمێك بە خەمێك

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

ثُمَّ أَنزَلَ عَلَيْكُم مِّنۢ بَعْدِ ٱلْغَمِّ أَمَنَةً نُّعَاسًا يَغْشَىٰ طَآئِفَةً
مِّنكُمْ ۖ وَطَآئِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِٱللَّهِ غَيْرَ
ٱلْحَقِّ ظَنَّ ٱلْجَٰهِلِيَّةِ ۖ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ ٱلْأَمْرِ مِن شَىْءٍ ۗ
قُلْ إِنَّ ٱلْأَمْرَ كُلَّهُۥ لِلَّهِ ۗ يُخْفُونَ فِىٓ أَنفُسِهِم مَّا لَا يُبْدُونَ لَكَ ۖ
يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ ٱلْأَمْرِ شَىْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَٰهُنَا ۗ قُل لَّوْ كُنتُمْ
فِى بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ ٱلَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ ٱلْقَتْلُ إِلَىٰ مَضَاجِعِهِمْ ۖ
وَلِيَبْتَلِىَ ٱللَّهُ مَا فِى صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحِّصَ مَا فِى قُلُوبِكُمْ ۗ
وَٱللَّهُ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿١٥٤﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَلَّوْا۟ مِنكُمْ
يَوْمَ ٱلْتَقَى ٱلْجَمْعَانِ إِنَّمَا ٱسْتَزَلَّهُمُ ٱلشَّيْطَٰنُ بِبَعْضِ مَا
كَسَبُوا۟ ۖ وَلَقَدْ عَفَا ٱللَّهُ عَنْهُمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٥٥﴾ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَكُونُوا۟ كَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَقَالُوا۟ لِإِخْوَٰنِهِمْ إِذَا
ضَرَبُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ أَوْ كَانُوا۟ غُزًّى لَّوْ كَانُوا۟ عِندَنَا مَا مَاتُوا۟ وَمَا
قُتِلُوا۟ لِيَجْعَلَ ٱللَّهُ ذَٰلِكَ حَسْرَةً فِى قُلُوبِهِمْ ۗ وَٱللَّهُ يُحْىِۦ وَيُمِيتُ ۗ
وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١٥٦﴾ وَلَئِن قُتِلْتُمْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ
أَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِّنَ ٱللَّهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٧﴾

وشه و ماناكانی

﴿ أَمَنَةً ﴾ ئارامیی و نەترسان
﴿ نُّعَاسًا ﴾ خەوەنوچكە
﴿ يَغْشَىٰ ﴾ دادەگرێ
﴿ لَبَرَزَ ﴾ دەردەچوو
﴿ مَضَاجِعِهِمْ ﴾ جێی تخێل بوون، كوشتارگا
﴿ وَلِيَبْتَلِىَ ﴾ تا تاقیی بكاتەوە
﴿ وَلِيُمَحِّصَ ﴾ پاڵفتە بكا
﴿ ٱسْتَزَلَّهُمُ ٱلشَّيْطَٰنُ ﴾ شەیتان لە خشتەی بردن
﴿ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا۟ ﴾ بە هەندێ تاوانی خۆیان
﴿ حَلِيمٌ ﴾ لەسەرخۆیە، پەلەی نییە.
﴿ ضَرَبُوا۟ ﴾ سەفەریان كرد، بە رێگەدا رۆشتن

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.
٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور رەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
تەفخیمی پیتی (راء).
سیفەتی قەلقەلە.

قورس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە

وَلَئِن مُّتُّمۡ أَوۡ قُتِلۡتُمۡ لَإِلَى ٱللَّهِ تُحۡشَرُونَ ﴿١٥٨﴾ فَبِمَا رَحۡمَةٖ مِّنَ
ٱللَّهِ لِنتَ لَهُمۡۖ وَلَوۡ كُنتَ فَظًّا غَلِيظَ ٱلۡقَلۡبِ لَٱنفَضُّواْ مِنۡ حَوۡلِكَۖ
فَٱعۡفُ عَنۡهُمۡ وَٱسۡتَغۡفِرۡ لَهُمۡ وَشَاوِرۡهُمۡ فِي ٱلۡأَمۡرِۖ فَإِذَا عَزَمۡتَ
فَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلۡمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾ إِن يَنصُرۡكُمُ ٱللَّهُ
فَلَا غَالِبَ لَكُمۡۖ وَإِن يَخۡذُلۡكُمۡ فَمَن ذَا ٱلَّذِي يَنصُرُكُم مِّنۢ
بَعۡدِهِۦۗ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلۡيَتَوَكَّلِ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ﴿١٦٠﴾ وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَن
يَغُلَّۚ وَمَن يَغۡلُلۡ يَأۡتِ بِمَا غَلَّ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۚ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ
نَفۡسٖ مَّا كَسَبَتۡ وَهُمۡ لَا يُظۡلَمُونَ ﴿١٦١﴾ أَفَمَنِ ٱتَّبَعَ رِضۡوَٰنَ
ٱللَّهِ كَمَنۢ بَآءَ بِسَخَطٖ مِّنَ ٱللَّهِ وَمَأۡوَىٰهُ جَهَنَّمُۖ وَبِئۡسَ ٱلۡمَصِيرُ
﴿١٦٢﴾ هُمۡ دَرَجَٰتٌ عِندَ ٱللَّهِۗ وَٱللَّهُ بَصِيرُۢ بِمَا يَعۡمَلُونَ ﴿١٦٣﴾
لَقَدۡ مَنَّ ٱللَّهُ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ إِذۡ بَعَثَ فِيهِمۡ رَسُولٗا مِّنۡ أَنفُسِهِمۡ
يَتۡلُواْ عَلَيۡهِمۡ ءَايَٰتِهِۦ وَيُزَكِّيهِمۡ وَيُعَلِّمُهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ
وَٱلۡحِكۡمَةَ وَإِن كَانُواْ مِن قَبۡلُ لَفِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٍ ﴿١٦٤﴾
أَوَلَمَّآ أَصَٰبَتۡكُم مُّصِيبَةٞ قَدۡ أَصَبۡتُم مِّثۡلَيۡهَا قُلۡتُمۡ أَنَّىٰ هَٰذَاۖ
قُلۡ هُوَ مِنۡ عِندِ أَنفُسِكُمۡۗ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ﴿١٦٥﴾

وشه و ماناكانی

﴿ فَبِمَا رَحۡمَةٖ ﴾ به سۆزێكی گەورە
﴿ لِنتَ لَهُمۡ ﴾ بۆیان نەرم بووی
﴿ فَظًّا ﴾ وشك، دڵرەق
﴿ لَٱنفَضُّواْ ﴾ لێت دەتەكینەوە
﴿ فَلَا غَالِبَ لَكُمۡ ﴾ كەس بەسەرتانا سەرناكەوێ
﴿ يَغُلَّ ﴾ دزیی لە دەستكەوتی جەنگ بكا
﴿ بَآءَ بِسَخَطٖ ﴾ بە رق و تووڕەییەوە گەڕایەوە
﴿ وَيُزَكِّيهِمۡ ﴾ پاكیان دەكاتەوە
﴿ أَنَّىٰ هَٰذَا ﴾ ئەم سەرشۆڕییەمان لە چی؟
﴿ قُلۡ هُوَ مِنۡ عِندِ أَنفُسِكُمۡ ﴾ بڵێ: ئەوە لە خۆتانەوەیە

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) جەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) جەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، هاوەكەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) جەرەكەیە.
- (٢، ٤، ٦) جەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) جەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وشه و ماناکانی

﴿ أَوِ ٱدۡفَعُواْ ﴾ پارێزگاریی بکەن

﴿ قَالُواْ لَوۡ نَعۡلَمُ قِتَالٗا لَّٱتَّبَعۡنَٰكُمۡ ﴾ ئەگەر بمانزانیایە جەنگ هەیە لەگەڵتان دەهاتین

﴿ يَقُولُونَ بِأَفۡوَٰهِهِم مَّا لَيۡسَ فِي قُلُوبِهِمۡ ﴾ دەم و دڵیان یەك نییە، درۆ دەکەن

﴿ فَٱدۡرَءُواْ ﴾ لە خۆتان لادەن

﴿ أَصَابَهُمُ ٱلۡقَرۡحُ ﴾ تووشی برین و شکست بوون

وَمَآ أَصَٰبَكُمۡ يَوۡمَ ٱلۡتَقَى ٱلۡجَمۡعَانِ فَبِإِذۡنِ ٱللَّهِ وَلِيَعۡلَمَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ
﴿١٦٦﴾ وَلِيَعۡلَمَ ٱلَّذِينَ نَافَقُواْۚ وَقِيلَ لَهُمۡ تَعَالَوۡاْ قَٰتِلُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ
أَوِ ٱدۡفَعُواْۖ قَالُواْ لَوۡ نَعۡلَمُ قِتَالٗا لَّٱتَّبَعۡنَٰكُمۡۗ هُمۡ لِلۡكُفۡرِ
يَوۡمَئِذٍ أَقۡرَبُ مِنۡهُمۡ لِلۡإِيمَٰنِۚ يَقُولُونَ بِأَفۡوَٰهِهِم مَّا لَيۡسَ
فِي قُلُوبِهِمۡۗ وَٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِمَا يَكۡتُمُونَ ﴿١٦٧﴾ ٱلَّذِينَ قَالُواْ لِإِخۡوَٰنِهِمۡ
وَقَعَدُواْ لَوۡ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُواْۗ قُلۡ فَٱدۡرَءُواْ عَنۡ أَنفُسِكُمُ
ٱلۡمَوۡتَ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿١٦٨﴾ وَلَا تَحۡسَبَنَّ ٱلَّذِينَ قُتِلُواْ فِي
سَبِيلِ ٱللَّهِ أَمۡوَٰتَۢاۚ بَلۡ أَحۡيَآءٌ عِندَ رَبِّهِمۡ يُرۡزَقُونَ ﴿١٦٩﴾ فَرِحِينَ
بِمَآ ءَاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ مِن فَضۡلِهِۦ وَيَسۡتَبۡشِرُونَ بِٱلَّذِينَ لَمۡ يَلۡحَقُواْ
بِهِم مِّنۡ خَلۡفِهِمۡ أَلَّا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ﴿١٧٠﴾

الحزب ٨

۞ يَسۡتَبۡشِرُونَ بِنِعۡمَةٖ مِّنَ ٱللَّهِ وَفَضۡلٖ وَأَنَّ ٱللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجۡرَ
ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿١٧١﴾ ٱلَّذِينَ ٱسۡتَجَابُواْ لِلَّهِ وَٱلرَّسُولِ مِنۢ بَعۡدِ مَآ
أَصَابَهُمُ ٱلۡقَرۡحُۚ لِلَّذِينَ أَحۡسَنُواْ مِنۡهُمۡ وَٱتَّقَوۡاْ أَجۡرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٢﴾
ٱلَّذِينَ قَالَ لَهُمُ ٱلنَّاسُ إِنَّ ٱلنَّاسَ قَدۡ جَمَعُواْ لَكُمۡ فَٱخۡشَوۡهُمۡ
فَزَادَهُمۡ إِيمَٰنٗا وَقَالُواْ حَسۡبُنَا ٱللَّهُ وَنِعۡمَ ٱلۡوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾

قورسی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

فَٱنقَلَبُواْ بِنِعۡمَةٖ مِّنَ ٱللَّهِ وَفَضۡلٖ لَّمۡ يَمۡسَسۡهُمۡ سُوٓءٞ وَٱتَّبَعُواْ
رِضۡوَٰنَ ٱللَّهِۗ وَٱللَّهُ ذُو فَضۡلٍ عَظِيمٍ ١٧٤ إِنَّمَا ذَٰلِكُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ
يُخَوِّفُ أَوۡلِيَآءَهُۥ فَلَا تَخَافُوهُمۡ وَخَافُونِ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ١٧٥
وَلَا يَحۡزُنكَ ٱلَّذِينَ يُسَٰرِعُونَ فِي ٱلۡكُفۡرِۚ إِنَّهُمۡ لَن يَضُرُّواْ ٱللَّهَ
شَيۡـٔٗاۗ يُرِيدُ ٱللَّهُ أَلَّا يَجۡعَلَ لَهُمۡ حَظّٗا فِي ٱلۡأٓخِرَةِۖ وَلَهُمۡ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ١٧٦ إِنَّ ٱلَّذِينَ ٱشۡتَرَوُاْ ٱلۡكُفۡرَ بِٱلۡإِيمَٰنِ لَن يَضُرُّواْ
ٱللَّهَ شَيۡـٔٗا وَلَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ١٧٧ وَلَا يَحۡسَبَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ
أَنَّمَا نُمۡلِي لَهُمۡ خَيۡرٞ لِّأَنفُسِهِمۡۚ إِنَّمَا نُمۡلِي لَهُمۡ لِيَزۡدَادُوٓاْ إِثۡمٗاۚ
وَلَهُمۡ عَذَابٞ مُّهِينٞ ١٧٨ مَّا كَانَ ٱللَّهُ لِيَذَرَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ عَلَىٰ مَآ
أَنتُمۡ عَلَيۡهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ ٱلۡخَبِيثَ مِنَ ٱلطَّيِّبِۗ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيُطۡلِعَكُمۡ
عَلَى ٱلۡغَيۡبِ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يَجۡتَبِي مِن رُّسُلِهِۦ مَن يَشَآءُۖ فَـَٔامِنُواْ بِٱللَّهِ
وَرُسُلِهِۦۚ وَإِن تُؤۡمِنُواْ وَتَتَّقُواْ فَلَكُمۡ أَجۡرٌ عَظِيمٞ ١٧٩ وَلَا
يَحۡسَبَنَّ ٱلَّذِينَ يَبۡخَلُونَ بِمَآ ءَاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ مِن فَضۡلِهِۦ هُوَ خَيۡرٗا
لَّهُمۖ بَلۡ هُوَ شَرّٞ لَّهُمۡۖ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُواْ بِهِۦ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۗ
وَلِلَّهِ مِيرَٰثُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۗ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرٞ ١٨٠

وشه و ماناكانی

﴿ فَٱنقَلَبُواْ ﴾ گەڕانەوە

﴿ فَلَا تَخَافُوهُمۡ وَخَافُونِ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ﴾ لە كافران مەترسن و لە من بترسن ئەگەر باوەڕدارن

﴿ إِنَّهُمۡ لَن يَضُرُّواْ ٱللَّهَ شَيۡـٔٗا ﴾ ئەوان زیان بە خودا ناگەیەنن

﴿ أَنَّمَا نُمۡلِي لَهُمۡ ﴾ كە مۆڵەتیان دەدەین

﴿ يَجۡتَبِي ﴾ هەڵدەبژێرێ

﴿ سَيُطَوَّقُونَ ﴾ دەبێتە تەوقی گەردنیان

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (همز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ە.

لَّقَدْ سَمِعَ ٱللَّهُ قَوْلَ ٱلَّذِينَ قَالُوٓا۟ إِنَّ ٱللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَآءُ ۘ
سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا۟ وَقَتْلَهُمُ ٱلْأَنۢبِيَآءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَنَقُولُ
ذُوقُوا۟ عَذَابَ ٱلْحَرِيقِ ﴿١٨١﴾ ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيكُمْ
وَأَنَّ ٱللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿١٨٢﴾ ٱلَّذِينَ قَالُوٓا۟ إِنَّ
ٱللَّهَ عَهِدَ إِلَيْنَآ أَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتَّىٰ يَأْتِيَنَا بِقُرْبَانٍ
تَأْكُلُهُ ٱلنَّارُ ۗ قُلْ قَدْ جَآءَكُمْ رُسُلٌ مِّن قَبْلِى بِٱلْبَيِّنَٰتِ
وَبِٱلَّذِى قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿١٨٣﴾
فَإِن كَذَّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ جَآءُو بِٱلْبَيِّنَٰتِ
وَٱلزُّبُرِ وَٱلْكِتَٰبِ ٱلْمُنِيرِ ﴿١٨٤﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ ٱلْمَوْتِ ۗ
وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۖ فَمَن زُحْزِحَ
عَنِ ٱلنَّارِ وَأُدْخِلَ ٱلْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ ۗ وَمَا ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَآ
إِلَّا مَتَٰعُ ٱلْغُرُورِ ﴿١٨٥﴾ ۞ لَتُبْلَوُنَّ فِىٓ أَمْوَٰلِكُمْ
وَأَنفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ
مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ ٱلَّذِينَ أَشْرَكُوٓا۟ أَذًى كَثِيرًا ۚ
وَإِن تَصْبِرُوا۟ وَتَتَّقُوا۟ فَإِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ ٱلْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

ربع الحزب ٨

وشە و ماناکانی

﴿لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ﴾ خودا ستەم لە بەندەکانی ناکا

﴿عَهِدَ إِلَيْنَآ﴾ پێی ڕاگەیاندووین

﴿بِقُرْبَانٍ﴾ بە قوربانییەوە

﴿وَبِٱلَّذِى قُلْتُمْ﴾ بەوەی کە داواتان کرد

﴿وَٱلزُّبُرِ﴾ کتێبی ئامۆژگاریی

﴿زُحْزِحَ عَنِ ٱلنَّارِ﴾ لە ئاگر دوورخرایەوە

﴿ٱلْغُرُورِ﴾ فرت و فێڵ

﴿لَتُبْلَوُنَّ﴾ تاقی دەکرێنەوە

قورس گۆکردن (التفخیم) و: قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. لەئانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَإِذۡ أَخَذَ ٱللَّهُ مِيثَٰقَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ لَتُبَيِّنُنَّهُۥ لِلنَّاسِ
وَلَا تَكۡتُمُونَهُۥ فَنَبَذُوهُ وَرَآءَ ظُهُورِهِمۡ وَٱشۡتَرَوۡاْ بِهِۦ ثَمَنٗا
قَلِيلٗاۖ فَبِئۡسَ مَا يَشۡتَرُونَ ﴿١٨٧﴾ لَا تَحۡسَبَنَّ ٱلَّذِينَ يَفۡرَحُونَ
بِمَآ أَتَواْ وَّيُحِبُّونَ أَن يُحۡمَدُواْ بِمَا لَمۡ يَفۡعَلُواْ فَلَا تَحۡسَبَنَّهُم
بِمَفَازَةٖ مِّنَ ٱلۡعَذَابِۖ وَلَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿١٨٨﴾ وَلِلَّهِ مُلۡكُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٌ ﴿١٨٩﴾ إِنَّ فِي
خَلۡقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَٱخۡتِلَٰفِ ٱلَّيۡلِ وَٱلنَّهَارِ لَأٓيَٰتٖ
لِّأُوْلِي ٱلۡأَلۡبَٰبِ ﴿١٩٠﴾ ٱلَّذِينَ يَذۡكُرُونَ ٱللَّهَ قِيَٰمٗا وَقُعُودٗا
وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمۡ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلۡقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ
رَبَّنَا مَا خَلَقۡتَ هَٰذَا بَٰطِلٗا سُبۡحَٰنَكَ فَقِنَا عَذَابَ ٱلنَّارِ ﴿١٩١﴾
رَبَّنَآ إِنَّكَ مَن تُدۡخِلِ ٱلنَّارَ فَقَدۡ أَخۡزَيۡتَهُۥۖ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنۡ
أَنصَارٖ ﴿١٩٢﴾ رَّبَّنَآ إِنَّنَا سَمِعۡنَا مُنَادِيٗا يُنَادِي لِلۡإِيمَٰنِ أَنۡ
ءَامِنُواْ بِرَبِّكُمۡ فَـَٔامَنَّاۚ رَبَّنَا فَٱغۡفِرۡ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرۡ عَنَّا
سَيِّـَٔاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ ٱلۡأَبۡرَارِ ﴿١٩٣﴾ رَبَّنَا وَءَاتِنَا مَا وَعَدتَّنَا
عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخۡزِنَا يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۗ إِنَّكَ لَا تُخۡلِفُ ٱلۡمِيعَادَ ﴿١٩٤﴾

وشه و ماناکانی

﴿فَنَبَذُوهُ﴾ بركيان دا، فڕێیان دا ﴿فَبِئۡسَ مَا يَشۡتَرُونَ﴾ چ شتێکی خراپه که دەیکڕن؟

﴿بِمَفَازَةٖ﴾ به ڕزگارکەر

﴿وَٱخۡتِلَٰفِ ٱلَّيۡلِ وَٱلنَّهَارِ﴾ ئاڵ و گۆڕی شەو و ڕۆژ

﴿بَٰطِلٗا﴾ پووچ و دوور له ڕاستیی

﴿فَقِنَا عَذَابَ ٱلنَّارِ﴾ له ئاگر بمان پارێزه

﴿أَخۡزَيۡتَهُۥ﴾ ڕسوای دەکەی

﴿وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنۡ أَنصَارٖ﴾ ستەمگەران کۆمەککاریان نییه

﴿مُنَادِيٗا﴾ بانگەرێك

﴿ذُنُوبَنَا﴾ تاوانەکانمان

﴿وَكَفِّرۡ عَنَّا سَيِّـَٔاتِنَا﴾ خراپه و گوناهەکانمان لەسەر لابه

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە	
شوێنی مینگه (الغنة).	(الإدغام) به مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگه و،
م مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکه بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکه بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیه.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکه بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکه بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

فَٱسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّى لَآ أُضِيعُ عَمَلَ عَٰمِلٍ مِّنكُم مِّن
ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ ۖ بَعْضُكُم مِّنۢ بَعْضٍ ۖ فَٱلَّذِينَ هَاجَرُوا۟ وَأُخْرِجُوا۟
مِن دِيَٰرِهِمْ وَأُوذُوا۟ فِى سَبِيلِى وَقَٰتَلُوا۟ وَقُتِلُوا۟ لَأُكَفِّرَنَّ
عَنْهُمْ سَيِّـَٔاتِهِمْ وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا
ٱلْأَنْهَٰرُ ثَوَابًا مِّنْ عِندِ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ عِندَهُۥ حُسْنُ ٱلثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾
لَا يَغُرَّنَّكَ تَقَلُّبُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فِى ٱلْبِلَٰدِ ﴿١٩٦﴾ مَتَٰعٌ قَلِيلٌ
ثُمَّ مَأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ ۚ وَبِئْسَ ٱلْمِهَادُ ﴿١٩٧﴾ لَٰكِنِ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوْا۟
رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّٰتٌ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا
نُزُلًا مِّنْ عِندِ ٱللَّهِ ۗ وَمَا عِندَ ٱللَّهِ خَيْرٌ لِّلْأَبْرَارِ ﴿١٩٨﴾ وَإِنَّ مِنْ
أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ لَمَن يُؤْمِنُ بِٱللَّهِ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَآ
أُنزِلَ إِلَيْهِمْ خَٰشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتَرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ ثَمَنًا
قَلِيلًا ۗ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ
سَرِيعُ ٱلْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱصْبِرُوا۟
وَصَابِرُوا۟ وَرَابِطُوا۟ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

سُورَةُ النِّسَاءِ

ترتيبها ٤ — آياتها ١٧٦

وشەو ماناكانى

﴿ لَا يَغُرَّنَّكَ ﴾ بابيت نەكات

﴿ تَقَلُّبُ ﴾ هەڵسوكەوت و رەفتارى

﴿ مَتَٰعٌ قَلِيلٌ ﴾ رابواردنێكى كەمە

﴿ وَبِئْسَ ٱلْمِهَادُ ﴾ خراپ راخراوێكە

﴿ نُزُلًا ﴾ میوانداریيەك

﴿ وَمَا عِندَ ٱللَّهِ خَيْرٌ لِّلْأَبْرَارِ ﴾ ئەوەى لەلاى خودايە باشترە بۆ چاكان و راستان

﴿ لَا يَشْتَرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ﴾ ئايەتەكانى خودا نافرۆشن بە پوولێكى كەم

﴿ وَصَابِرُوا۟ ﴾ خۆتان بگرن

﴿ وَرَابِطُوا۟ ﴾ لە سنووردا ئامادە بن بۆ جیهاد

قورسى گۆكردن (تەفخيم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخيمى پيتى لامى (اللّٰه).
- ▼ تەفخيمى پيتى (راء).
- ▼ سيفەتى قەلقەلە.

١. چۆنيەتى وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەكان لەسەر پيتى سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پيتەكە خۆى سكوندار نەبێت لەكاتى وەستاندا حەرەكەكانى ترى لێ دادەماڵرێت. هەر بۆيە لە وەستاندا گەر پيتەكە (تەنوينى فەتحە)ى لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائى خڕيش بە (هاء)ى سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نيشانەكانى وەستان:
٢- ئەو هێمايانەى وەستان كە بەڕەنگى سوور ڕەنگ كراون وەستانى ميانەى ئايەتەكان و سەرەتاى ئايەتەكان ديارى دەكەن، لەكاتى بەردەوامبوونيش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

الحزب ٨

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُواْ رَبَّكُمُ ٱلَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفۡسٖ وَٰحِدَةٖ وَخَلَقَ مِنۡهَا
زَوۡجَهَا وَبَثَّ مِنۡهُمَا رِجَالٗا كَثِيرٗا وَنِسَآءٗۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ ٱلَّذِي تَسَآءَلُونَ
بِهِۦ وَٱلۡأَرۡحَامَۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَيۡكُمۡ رَقِيبٗا ١ وَءَاتُواْ ٱلۡيَتَٰمَىٰٓ أَمۡوَٰلَهُمۡۖ
وَلَا تَتَبَدَّلُواْ ٱلۡخَبِيثَ بِٱلطَّيِّبِۖ وَلَا تَأۡكُلُوٓاْ أَمۡوَٰلَهُمۡ إِلَىٰٓ أَمۡوَٰلِكُمۡۚ إِنَّهُۥ
كَانَ حُوبٗا كَبِيرٗا ٢ وَإِنۡ خِفۡتُمۡ أَلَّا تُقۡسِطُواْ فِي ٱلۡيَتَٰمَىٰ فَٱنكِحُواْ
مَا طَابَ لَكُم مِّنَ ٱلنِّسَآءِ مَثۡنَىٰ وَثُلَٰثَ وَرُبَٰعَۖ فَإِنۡ خِفۡتُمۡ أَلَّا تَعۡدِلُواْ
فَوَٰحِدَةً أَوۡ مَا مَلَكَتۡ أَيۡمَٰنُكُمۡۚ ذَٰلِكَ أَدۡنَىٰٓ أَلَّا تَعُولُواْ ٣ وَءَاتُواْ
ٱلنِّسَآءَ صَدُقَٰتِهِنَّ نِحۡلَةٗۚ فَإِن طِبۡنَ لَكُمۡ عَن شَيۡءٖ مِّنۡهُ نَفۡسٗا فَكُلُوهُ
هَنِيٓـٔٗا مَّرِيٓـٔٗا ٤ وَلَا تُؤۡتُواْ ٱلسُّفَهَآءَ أَمۡوَٰلَكُمُ ٱلَّتِي جَعَلَ ٱللَّهُ لَكُمۡ
قِيَٰمٗا وَٱرۡزُقُوهُمۡ فِيهَا وَٱكۡسُوهُمۡ وَقُولُواْ لَهُمۡ قَوۡلٗا مَّعۡرُوفٗا ٥ وَٱبۡتَلُواْ
ٱلۡيَتَٰمَىٰ حَتَّىٰٓ إِذَا بَلَغُواْ ٱلنِّكَاحَ فَإِنۡ ءَانَسۡتُم مِّنۡهُمۡ رُشۡدٗا فَٱدۡفَعُوٓاْ
إِلَيۡهِمۡ أَمۡوَٰلَهُمۡۖ وَلَا تَأۡكُلُوهَآ إِسۡرَافٗا وَبِدَارًا أَن يَكۡبَرُواْۚ وَمَن كَانَ
غَنِيّٗا فَلۡيَسۡتَعۡفِفۡۖ وَمَن كَانَ فَقِيرٗا فَلۡيَأۡكُلۡ بِٱلۡمَعۡرُوفِۚ فَإِذَا
دَفَعۡتُمۡ إِلَيۡهِمۡ أَمۡوَٰلَهُمۡ فَأَشۡهِدُواْ عَلَيۡهِمۡۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ حَسِيبٗا ٦

وشە و ماناکانی

سوورەتی نیساء

﴿ وَبَثَّ مِنۡهُمَا ﴾ لەوانەوە بڵاوی کردووەتەوە

﴿ وَٱلۡأَرۡحَامَ ﴾ خزمایەتیی

﴿ حُوبٗا كَبِيرٗا ﴾ گوناهێکی گەورە

﴿ أَلَّا تُقۡسِطُواْ ﴾ عەدالەت نەکەن

﴿ مَا طَابَ لَكُم ﴾ ئەوەی بۆتان ڕەوا بێت

﴿ ذَٰلِكَ أَدۡنَىٰٓ أَلَّا تَعُولُواْ ﴾ ئەوە چاکترە بۆ ئەوە ئەرکی خێزانتان زۆر نەبێ

﴿ صَدُقَٰتِهِنَّ ﴾ مارەییەکەیان

﴿ نِحۡلَةٗ ﴾ بەخششێك

﴿ قِيَٰمٗا ﴾ هۆی ژیانتان

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (همز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ ٱلْوَٰلِدَانِ وَٱلْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَآءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ ٱلْوَٰلِدَانِ وَٱلْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ ۚ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿٧﴾ وَإِذَا حَضَرَ ٱلْقِسْمَةَ أُو۟لُوا۟ ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينُ فَٱرْزُقُوهُم مِّنْهُ وَقُولُوا۟ لَهُمْ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ﴿٨﴾ وَلْيَخْشَ ٱلَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا۟ مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَٰفًا خَافُوا۟ عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَلْيَقُولُوا۟ قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَٰلَ ٱلْيَتَٰمَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِى بُطُونِهِمْ نَارًا ۖ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴿١٠﴾ يُوصِيكُمُ ٱللَّهُ فِىٓ أَوْلَٰدِكُمْ ۖ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ ٱلْأُنثَيَيْنِ ۚ فَإِن كُنَّ نِسَآءً فَوْقَ ٱثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ ۖ وَإِن كَانَتْ وَٰحِدَةً فَلَهَا ٱلنِّصْفُ ۚ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَٰحِدٍ مِّنْهُمَا ٱلسُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِن كَانَ لَهُۥ وَلَدٌ ۚ فَإِن لَّمْ يَكُن لَّهُۥ وَلَدٌ وَوَرِثَهُۥٓ أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ ٱلثُّلُثُ ۚ فَإِن كَانَ لَهُۥٓ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ ٱلسُّدُسُ ۚ مِنۢ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِى بِهَآ أَوْ دَيْنٍ ۗ ءَابَآؤُكُمْ وَأَبْنَآؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا ۚ فَرِيضَةً مِّنَ ٱللَّهِ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١﴾

وشه و ماناكانى

﴿ مَّفْرُوضًا ﴾ بڕدراو

﴿ فَٱرْزُقُوهُم ﴾ بەشیان بدەن لێی

﴿ وَقُولُوا۟ لَهُمْ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ﴾ قسەیەكی باشیان پێ بڵێن

﴿ ذُرِّيَّةً ضِعَٰفًا ﴾ نەوەیەكی لاواز

﴿ فَلْيَتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ﴾ با لە خودا بترسن

﴿ قَوْلًا سَدِيدًا ﴾ قسەیەكی ڕەوا و دروست

﴿ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴾ ئەچنە دۆزەخەوە

﴿ يُوصِيكُمُ ٱللَّهُ ﴾ خودا ئامۆژگاریتان دەكات

﴿ فَرِيضَةً ﴾ دیاریی كراو

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، ئەگەرچی گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

۞ وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَٰجُكُمْ إِن لَّمْ يَكُن لَّهُنَّ وَلَدٌ ۚ فَإِن كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمُ ٱلرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْنَ ۚ مِنۢ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِينَ بِهَآ أَوْ دَيْنٍ ۚ وَلَهُنَّ ٱلرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْتُمْ إِن لَّمْ يَكُن لَّكُمْ وَلَدٌ ۚ فَإِن كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ ٱلثُّمُنُ مِمَّا تَرَكْتُم ۚ مِّنۢ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَآ أَوْ دَيْنٍ ۗ وَإِن كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَٰلَةً أَوِ ٱمْرَأَةٌ وَلَهُۥٓ أَخٌ أَوْ أُخْتٌ فَلِكُلِّ وَٰحِدٍ مِّنْهُمَا ٱلسُّدُسُ ۚ فَإِن كَانُوٓا۟ أَكْثَرَ مِن ذَٰلِكَ فَهُمْ شُرَكَآءُ فِى ٱلثُّلُثِ ۚ مِنۢ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَىٰ بِهَآ أَوْ دَيْنٍ غَيْرَ مُضَآرٍّ ۚ وَصِيَّةً مِّنَ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٢﴾ تِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِ ۚ وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ يُدْخِلْهُ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا ۚ وَذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿١٣﴾ وَمَن يَعْصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُۥ يُدْخِلْهُ نَارًا خَٰلِدًا فِيهَا وَلَهُۥ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٤﴾

وشەو ماناكانى

﴿كَلَٰلَةً﴾ مردوويەك نەوە و باوكی نەبێ

﴿غَيْرَ مُضَآرٍّ﴾ زیان بە میراتگران نەگەیەنێ

﴿حُدُودُ ٱللَّهِ﴾ سنووری خودا، شەرعی خودا

﴿وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ﴾ ئەو کەسەی پەیڕەویی فەرمانی خودا و پێغەمبەر بکا

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وشه‌و ماناكانی

﴿ بِجَهَٰلَةٍ ﴾ به نه‌زانیی

﴿ كَرۡهًا ﴾ به زۆر پێیان بكرێ

﴿ وَلَا تَعۡضُلُوهُنَّ ﴾ رێگه‌یان لێ مه‌گرن، ده‌ست به‌سه‌ریان مه‌كه‌ن

﴿ بِفَٰحِشَةٖ مُّبَيِّنَةٖ ﴾ كرده‌وه‌یه‌كی به‌دی ئاشكرا

﴿ وَعَاشِرُوهُنَّ بِٱلۡمَعۡرُوفِ ﴾ به شێوه‌یه‌كی جوان ره‌فتاریان له‌گه‌ڵ بكه‌ن

وَٱلَّٰتِي يَأۡتِينَ ٱلۡفَٰحِشَةَ مِن نِّسَآئِكُمۡ فَٱسۡتَشۡهِدُواْ
عَلَيۡهِنَّ أَرۡبَعَةٗ مِّنكُمۡۖ فَإِن شَهِدُواْ فَأَمۡسِكُوهُنَّ فِي
ٱلۡبُيُوتِ حَتَّىٰ يَتَوَفَّىٰهُنَّ ٱلۡمَوۡتُ أَوۡ يَجۡعَلَ ٱللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلٗا
﴿١٥﴾ وَٱلَّذَانِ يَأۡتِيَٰنِهَا مِنكُمۡ فَـَٔاذُوهُمَاۖ فَإِن تَابَا
وَأَصۡلَحَا فَأَعۡرِضُواْ عَنۡهُمَآۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ تَوَّابٗا رَّحِيمًا
﴿١٦﴾ إِنَّمَا ٱلتَّوۡبَةُ عَلَى ٱللَّهِ لِلَّذِينَ يَعۡمَلُونَ ٱلسُّوٓءَ بِجَهَٰلَةٖ
ثُمَّ يَتُوبُونَ مِن قَرِيبٖ فَأُوْلَٰٓئِكَ يَتُوبُ ٱللَّهُ عَلَيۡهِمۡۗ وَكَانَ
ٱللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمٗا ﴿١٧﴾ وَلَيۡسَتِ ٱلتَّوۡبَةُ لِلَّذِينَ
يَعۡمَلُونَ ٱلسَّيِّـَٔاتِ حَتَّىٰٓ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ ٱلۡمَوۡتُ
قَالَ إِنِّي تُبۡتُ ٱلۡـَٰٔنَ وَلَا ٱلَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمۡ كُفَّارٌۚ
أُوْلَٰٓئِكَ أَعۡتَدۡنَا لَهُمۡ عَذَابًا أَلِيمٗا ﴿١٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ لَا يَحِلُّ لَكُمۡ أَن تَرِثُواْ ٱلنِّسَآءَ كَرۡهٗاۖ وَلَا تَعۡضُلُوهُنَّ
لِتَذۡهَبُواْ بِبَعۡضِ مَآ ءَاتَيۡتُمُوهُنَّ إِلَّآ أَن يَأۡتِينَ بِفَٰحِشَةٖ
مُّبَيِّنَةٖۚ وَعَاشِرُوهُنَّ بِٱلۡمَعۡرُوفِۚ فَإِن كَرِهۡتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰٓ
أَن تَكۡرَهُواْ شَيۡـٔٗا وَيَجۡعَلَ ٱللَّهُ فِيهِ خَيۡرٗا كَثِيرٗا ﴿١٩﴾

قورسی گۆكردن (التفخيم) و قه‌لقه‌له:
- ▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):
٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:

١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت. ئه‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و. تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

وَإِنْ أَرَدتُّمُ ٱسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَءَاتَيْتُمْ
إِحْدَىٰهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا۟ مِنْهُ شَيْـًٔا ۚ أَتَأْخُذُونَهُۥ
بُهْتَٰنًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿٢٠﴾ وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُۥ وَقَدْ أَفْضَىٰ
بَعْضُكُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنكُم مِّيثَٰقًا
غَلِيظًا ﴿٢١﴾ وَلَا تَنكِحُوا۟ مَا نَكَحَ ءَابَآؤُكُم مِّنَ
ٱلنِّسَآءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ فَٰحِشَةً وَمَقْتًا
وَسَآءَ سَبِيلًا ﴿٢٢﴾ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَٰتُكُمْ
وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَٰتُكُمْ وَعَمَّٰتُكُمْ وَخَٰلَٰتُكُمْ وَبَنَاتُ
ٱلْأَخِ وَبَنَاتُ ٱلْأُخْتِ وَأُمَّهَٰتُكُمُ ٱلَّٰتِىٓ أَرْضَعْنَكُمْ
وَأَخَوَٰتُكُم مِّنَ ٱلرَّضَٰعَةِ وَأُمَّهَٰتُ نِسَآئِكُمْ
وَرَبَٰٓئِبُكُمُ ٱلَّٰتِى فِى حُجُورِكُم مِّن نِّسَآئِكُمُ
ٱلَّٰتِى دَخَلْتُم بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُوا۟ دَخَلْتُم بِهِنَّ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَٰٓئِلُ أَبْنَآئِكُمُ ٱلَّذِينَ
مِنْ أَصْلَٰبِكُمْ وَأَن تَجْمَعُوا۟ بَيْنَ ٱلْأُخْتَيْنِ
إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٢٣﴾

وشه‌و ماناکانی

﴿قِنطَارًا﴾ ماڵێکی زۆر
﴿بُهْتَٰنًا﴾ بوختانێك
﴿أَفْضَىٰ بَعْضُكُمْ﴾ چوونه‌ته لای یه‌ك
﴿مِّيثَٰقًا غَلِيظًا﴾ په‌یمانێکی پته‌و و به‌تین
﴿وَمَقْتًا﴾ قیزه‌ون و به‌د
﴿وَسَآءَ سَبِيلًا﴾ رێگه‌یه‌کی دژوار و ناهه‌موار
﴿وَرَبَٰٓئِبُكُمُ﴾ کۆڵه‌وه‌س، کچی ژن له پیاوێکی دی
﴿فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ﴾ تاوانتان له‌سه‌ر نییه
﴿وَحَلَٰٓئِلُ أَبْنَآئِكُمُ﴾ ژنانی کوره‌کانتان، بووکه‌کانتان

مینگه‌کان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و، ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.
- م مینگه‌ی (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ی درێژکردنه‌وه‌کان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سکون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌کاتی وەستاندا و، ماوه‌که‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌که‌یه
- (٦،٤،٢) حه‌ره‌که بۆ مه‌ددی له‌ناکاو (عارض) له‌کاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوکمه‌که‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

۞ وَٱلۡمُحۡصَنَٰتُ مِنَ ٱلنِّسَآءِ إِلَّا مَا مَلَكَتۡ أَيۡمَٰنُكُمۡۖ
كِتَٰبَ ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡۚ وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَآءَ ذَٰلِكُمۡ أَن تَبۡتَغُواْ
بِأَمۡوَٰلِكُم مُّحۡصِنِينَ غَيۡرَ مُسَٰفِحِينَۚ فَمَا ٱسۡتَمۡتَعۡتُم بِهِۦ
مِنۡهُنَّ فَـَٔاتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةٗۚ وَلَا جُنَاحَ عَلَيۡكُمۡ
فِيمَا تَرَٰضَيۡتُم بِهِۦ مِنۢ بَعۡدِ ٱلۡفَرِيضَةِۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيمًا
حَكِيمٗا ﴿٢٤﴾ وَمَن لَّمۡ يَسۡتَطِعۡ مِنكُمۡ طَوۡلًا أَن يَنكِحَ
ٱلۡمُحۡصَنَٰتِ ٱلۡمُؤۡمِنَٰتِ فَمِن مَّا مَلَكَتۡ أَيۡمَٰنُكُم مِّن
فَتَيَٰتِكُمُ ٱلۡمُؤۡمِنَٰتِۚ وَٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِإِيمَٰنِكُمۚ بَعۡضُكُم مِّنۢ
بَعۡضٖۚ فَٱنكِحُوهُنَّ بِإِذۡنِ أَهۡلِهِنَّ وَءَاتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ
بِٱلۡمَعۡرُوفِ مُحۡصَنَٰتٍ غَيۡرَ مُسَٰفِحَٰتٖ وَلَا مُتَّخِذَٰتِ
أَخۡدَانٖۚ فَإِذَآ أُحۡصِنَّ فَإِنۡ أَتَيۡنَ بِفَٰحِشَةٖ فَعَلَيۡهِنَّ نِصۡفُ
مَا عَلَى ٱلۡمُحۡصَنَٰتِ مِنَ ٱلۡعَذَابِۚ ذَٰلِكَ لِمَنۡ خَشِيَ
ٱلۡعَنَتَ مِنكُمۡۚ وَأَن تَصۡبِرُواْ خَيۡرٞ لَّكُمۡۗ وَٱللَّهُ غَفُورٞ رَّحِيمٞ
﴿٢٥﴾ يُرِيدُ ٱللَّهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمۡ وَيَهۡدِيَكُمۡ سُنَنَ ٱلَّذِينَ
مِن قَبۡلِكُمۡ وَيَتُوبَ عَلَيۡكُمۡۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٞ ﴿٢٦﴾

وشەو ماناکانی

﴿ وَٱلۡمُحۡصَنَٰتُ ﴾ ژنی بە مێرد
﴿ مُّحۡصِنِينَ ﴾ خۆپاراستوو لە حەرام
﴿ غَيۡرَ مُسَٰفِحِينَ ﴾ زینا نەکەر
﴿ أُجُورَهُنَّ ﴾ مارەیی یەکانیان
﴿ طَوۡلًا ﴾ دەوڵەمەندیی
﴿ ٱلۡمُحۡصَنَٰتِ ﴾ ئازادەکان
﴿ فَتَيَٰتِكُمُ ﴾ کەنیزەکەکانتان
﴿ مُحۡصَنَٰتٍ ﴾ داوێن پاکان
﴿ غَيۡرَ مُسَٰفِحَٰتٖ ﴾ زینا نەکەر
﴿ مُتَّخِذَٰتِ أَخۡدَانٖ ﴾ هاوڕێ و دۆستی زیناکەر
﴿ خَشِيَ ٱلۡعَنَتَ ﴾ ترسا تووشی زینا ببێت

قورس کۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە:
▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).
▼ تەفخیمی پیتی (راء).
▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.

وَٱللَّهُ يُرِيدُ أَن يَتُوبَ عَلَيۡكُمۡ وَيُرِيدُ ٱلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ
ٱلشَّهَوَٰتِ أَن تَمِيلُواْ مَيۡلًا عَظِيمٗا ﴿٢٧﴾ يُرِيدُ ٱللَّهُ أَن يُخَفِّفَ
عَنكُمۡۚ وَخُلِقَ ٱلۡإِنسَٰنُ ضَعِيفٗا ﴿٢٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ لَا تَأۡكُلُوٓاْ أَمۡوَٰلَكُم بَيۡنَكُم بِٱلۡبَٰطِلِ إِلَّآ أَن
تَكُونَ تِجَٰرَةً عَن تَرَاضٖ مِّنكُمۡۚ وَلَا تَقۡتُلُوٓاْ أَنفُسَكُمۡۚ
إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِكُمۡ رَحِيمٗا ﴿٢٩﴾ وَمَن يَفۡعَلۡ ذَٰلِكَ عُدۡوَٰنٗا
وَظُلۡمٗا فَسَوۡفَ نُصۡلِيهِ نَارٗاۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ
يَسِيرًا ﴿٣٠﴾ إِن تَجۡتَنِبُواْ كَبَآئِرَ مَا تُنۡهَوۡنَ عَنۡهُ نُكَفِّرۡ
عَنكُمۡ سَيِّـَٔاتِكُمۡ وَنُدۡخِلۡكُم مُّدۡخَلٗا كَرِيمٗا ﴿٣١﴾
وَلَا تَتَمَنَّوۡاْ مَا فَضَّلَ ٱللَّهُ بِهِۦ بَعۡضَكُمۡ عَلَىٰ بَعۡضٖۚ لِّلرِّجَالِ
نَصِيبٞ مِّمَّا ٱكۡتَسَبُواْۖ وَلِلنِّسَآءِ نَصِيبٞ مِّمَّا ٱكۡتَسَبۡنَۚ
وَسۡـَٔلُواْ ٱللَّهَ مِن فَضۡلِهِۦٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيۡءٍ
عَلِيمٗا ﴿٣٢﴾ وَلِكُلّٖ جَعَلۡنَا مَوَٰلِيَ مِمَّا تَرَكَ ٱلۡوَٰلِدَانِ
وَٱلۡأَقۡرَبُونَۚ وَٱلَّذِينَ عَقَدَتۡ أَيۡمَٰنُكُمۡ فَـَٔاتُوهُمۡ
نَصِيبَهُمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

وشەو ماناکانی

﴿ وَٱللَّهُ يُرِيدُ أَن يَتُوبَ عَلَيۡكُمۡ ﴾ خودا دەیەوێ تەوبەتان لێ قەبووڵ کا

﴿ وَيُرِيدُ ٱلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ ٱلشَّهَوَٰتِ ﴾ ئەوانەش شوێن ئارەزوو دەکەون دەیانەوێ

﴿ أَن تَمِيلُواْ مَيۡلًا عَظِيمٗا ﴾ بە شێوەیەکی خراپ لە رێگە لابدەن

﴿ بِٱلۡبَٰطِلِ ﴾ بە بێ بنەما، پووچ

﴿ نُصۡلِيهِ نَارٗا ﴾ دەیخەینە ئاگرەوە

﴿ سَيِّـَٔاتِكُمۡ ﴾ گوناهە بچووکەکانتان

﴿ مُّدۡخَلٗا كَرِيمٗا ﴾ شوێنێکی پیرۆز، بەهەشت

﴿ جَعَلۡنَا مَوَٰلِيَ مِمَّا تَرَكَ ﴾ خزمی نزیك لەوانەی میرات دەبەن

﴿ عَقَدَتۡ أَيۡمَٰنُكُمۡ ﴾ پەیمانتان لەگەڵ بەستوون

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

ٱلرِّجَالُ قَوَّٰمُونَ عَلَى ٱلنِّسَآءِ بِمَا فَضَّلَ ٱللَّهُ بَعۡضَهُمۡ
عَلَىٰ بَعۡضٖ وَبِمَآ أَنفَقُواْ مِنۡ أَمۡوَٰلِهِمۡۚ فَٱلصَّٰلِحَٰتُ
قَٰنِتَٰتٌ حَٰفِظَٰتٞ لِّلۡغَيۡبِ بِمَا حَفِظَ ٱللَّهُۚ وَٱلَّٰتِي تَخَافُونَ
نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَٱهۡجُرُوهُنَّ فِي ٱلۡمَضَاجِعِ
وَٱضۡرِبُوهُنَّۖ فَإِنۡ أَطَعۡنَكُمۡ فَلَا تَبۡغُواْ عَلَيۡهِنَّ سَبِيلًاۗ
إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيّٗا كَبِيرٗا ﴿٣٤﴾ وَإِنۡ خِفۡتُمۡ شِقَاقَ
بَيۡنِهِمَا فَٱبۡعَثُواْ حَكَمٗا مِّنۡ أَهۡلِهِۦ وَحَكَمٗا مِّنۡ أَهۡلِهَآ إِن
يُرِيدَآ إِصۡلَٰحٗا يُوَفِّقِ ٱللَّهُ بَيۡنَهُمَآۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرٗا
﴿٣٥﴾ ۞ وَٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَلَا تُشۡرِكُواْ بِهِۦ شَيۡـٔٗاۖ وَبِٱلۡوَٰلِدَيۡنِ
إِحۡسَٰنٗا وَبِذِي ٱلۡقُرۡبَىٰ وَٱلۡيَتَٰمَىٰ وَٱلۡمَسَٰكِينِ وَٱلۡجَارِ
ذِي ٱلۡقُرۡبَىٰ وَٱلۡجَارِ ٱلۡجُنُبِ وَٱلصَّاحِبِ بِٱلۡجَنۢبِ
وَٱبۡنِ ٱلسَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتۡ أَيۡمَٰنُكُمۡۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن
كَانَ مُخۡتَالٗا فَخُورًا ﴿٣٦﴾ ٱلَّذِينَ يَبۡخَلُونَ وَيَأۡمُرُونَ
ٱلنَّاسَ بِٱلۡبُخۡلِ وَيَكۡتُمُونَ مَآ ءَاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ
مِن فَضۡلِهِۦۗ وَأَعۡتَدۡنَا لِلۡكَٰفِرِينَ عَذَابٗا مُّهِينٗا ﴿٣٧﴾

ربع الحزب ٩

وشه و ماناكانى

﴿قَوَّٰمُونَ عَلَى ٱلنِّسَآءِ﴾ چاودێری ئافرەتانن

﴿قَٰنِتَٰتٌ﴾ ملكەچ بۆ فەرمانی خودا

﴿حَٰفِظَٰتٞ لِّلۡغَيۡبِ﴾ لە پشتەملە و پەنامەكیدا خۆیان دەپارێزن

﴿بِمَا حَفِظَ ٱللَّهُ﴾ بەوەی خودا بۆی دیاری كردوون

﴿نُشُوزَهُنَّ﴾ سەرپێچییان لە تەبایی لەگەڵ مێردیان

﴿شِقَاقَ﴾ جیاوازیی، ناتەبایی

﴿وَٱلۡجَارِ ٱلۡجُنُبِ﴾ دراوسێی دوور

﴿وَٱلصَّاحِبِ بِٱلۡجَنۢبِ﴾ هاوڕێ و دۆستی باش

﴿وَٱبۡنِ ٱلسَّبِيلِ﴾ سەفەریی، میوان

قورس كۆكردن (التفخيم) و قەلقەلە:
- تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمۡ رِئَآءَ ٱلنَّاسِ وَلَا يُؤۡمِنُونَ
بِٱللَّهِ وَلَا بِٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۗ وَمَن يَكُنِ ٱلشَّيۡطَٰنُ لَهُۥ قَرِينٗا فَسَآءَ
قَرِينٗا ﴿٣٨﴾ وَمَاذَا عَلَيۡهِمۡ لَوۡ ءَامَنُواْ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ وَأَنفَقُواْ
مِمَّا رَزَقَهُمُ ٱللَّهُۚ وَكَانَ ٱللَّهُ بِهِمۡ عَلِيمًا ﴿٣٩﴾ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَظۡلِمُ
مِثۡقَالَ ذَرَّةٖۖ وَإِن تَكُ حَسَنَةٗ يُضَٰعِفۡهَا وَيُؤۡتِ مِن لَّدُنۡهُ
أَجۡرًا عَظِيمٗا ﴿٤٠﴾ فَكَيۡفَ إِذَا جِئۡنَا مِن كُلِّ أُمَّةِۭ بِشَهِيدٖ
وَجِئۡنَا بِكَ عَلَىٰ هَٰٓؤُلَآءِ شَهِيدٗا ﴿٤١﴾ يَوۡمَئِذٖ يَوَدُّ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ وَعَصَوُاْ ٱلرَّسُولَ لَوۡ تُسَوَّىٰ بِهِمُ ٱلۡأَرۡضُ وَلَا يَكۡتُمُونَ
ٱللَّهَ حَدِيثٗا ﴿٤٢﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَقۡرَبُواْ ٱلصَّلَوٰةَ
وَأَنتُمۡ سُكَٰرَىٰ حَتَّىٰ تَعۡلَمُواْ مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي
سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغۡتَسِلُواْۚ وَإِن كُنتُم مَّرۡضَىٰٓ أَوۡ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوۡ جَآءَ
أَحَدٞ مِّنكُم مِّنَ ٱلۡغَآئِطِ أَوۡ لَٰمَسۡتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَلَمۡ تَجِدُواْ مَآءٗ
فَتَيَمَّمُواْ صَعِيدٗا طَيِّبٗا فَٱمۡسَحُواْ بِوُجُوهِكُمۡ وَأَيۡدِيكُمۡۗ إِنَّ
ٱللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٤٣﴾ أَلَمۡ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ أُوتُواْ نَصِيبٗا مِّنَ
ٱلۡكِتَٰبِ يَشۡتَرُونَ ٱلضَّلَٰلَةَ وَيُرِيدُونَ أَن تَضِلُّواْ ٱلسَّبِيلَ ﴿٤٤﴾

وشه و ماناكانى

﴿ رِئَآءَ ٱلنَّاسِ ﴾ رووپامایی خەڵك

﴿ مِثۡقَالَ ذَرَّةٖ ﴾ كێشی مێرووله‌ی بچووك، شتی هەرە بچووك

﴿ لَوۡ تُسَوَّىٰ بِهِمُ ٱلۡأَرۡضُ ﴾ ئەگەر تەختی زەوی بكرێن

﴿ وَلَا يَكۡتُمُونَ ٱللَّهَ حَدِيثٗا ﴾ قسەیەكیان لە خودا نەشاردایەتەوە

﴿ عَابِرِي سَبِيلٍ ﴾ سەفەرییەك ئاوی لێ بڕابێ

﴿ ٱلۡغَآئِطِ ﴾ چوونە سەرئاو، بێ دەزنوێژیی

﴿ لَٰمَسۡتُمُ ٱلنِّسَآءَ ﴾ چوونە لای خێزانیان

﴿ صَعِيدٗا طَيِّبٗا ﴾ خۆڵێكی پاك

مینگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

لەئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن.
(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە.
(٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

وَٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِأَعۡدَآئِكُمۡۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ وَلِيّٗا وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ نَصِيرٗا ﴿٤٥﴾
مِّنَ ٱلَّذِينَ هَادُواْ يُحَرِّفُونَ ٱلۡكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهِۦ وَيَقُولُونَ
سَمِعۡنَا وَعَصَيۡنَا وَٱسۡمَعۡ غَيۡرَ مُسۡمَعٖ وَرَٰعِنَا لَيَّۢا بِأَلۡسِنَتِهِمۡ
وَطَعۡنٗا فِي ٱلدِّينِۚ وَلَوۡ أَنَّهُمۡ قَالُواْ سَمِعۡنَا وَأَطَعۡنَا وَٱسۡمَعۡ وَٱنظُرۡنَا
لَكَانَ خَيۡرٗا لَّهُمۡ وَأَقۡوَمَ وَلَٰكِن لَّعَنَهُمُ ٱللَّهُ بِكُفۡرِهِمۡ فَلَا يُؤۡمِنُونَ
إِلَّا قَلِيلٗا ﴿٤٦﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ ءَامِنُواْ بِمَا نَزَّلۡنَا
مُصَدِّقٗا لِّمَا مَعَكُم مِّن قَبۡلِ أَن نَّطۡمِسَ وُجُوهٗا فَنَرُدَّهَا
عَلَىٰٓ أَدۡبَارِهَآ أَوۡ نَلۡعَنَهُمۡ كَمَا لَعَنَّآ أَصۡحَٰبَ ٱلسَّبۡتِۚ وَكَانَ أَمۡرُ
ٱللَّهِ مَفۡعُولًا ﴿٤٧﴾ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغۡفِرُ أَن يُشۡرَكَ بِهِۦ وَيَغۡفِرُ مَا دُونَ
ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُۚ وَمَن يُشۡرِكۡ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱفۡتَرَىٰٓ إِثۡمًا عَظِيمًا
﴿٤٨﴾ أَلَمۡ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنفُسَهُمۚ بَلِ ٱللَّهُ يُزَكِّي مَن يَشَآءُ
وَلَا يُظۡلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٤٩﴾ ٱنظُرۡ كَيۡفَ يَفۡتَرُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَۖ
وَكَفَىٰ بِهِۦٓ إِثۡمٗا مُّبِينًا ﴿٥٠﴾ أَلَمۡ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ أُوتُواْ نَصِيبٗا
مِّنَ ٱلۡكِتَٰبِ يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡجِبۡتِ وَٱلطَّٰغُوتِ وَيَقُولُونَ
لِلَّذِينَ كَفَرُواْ هَٰٓؤُلَآءِ أَهۡدَىٰ مِنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ سَبِيلًا ﴿٥١﴾

وشه و ماناکانی

﴿ يُحَرِّفُونَ ٱلۡكَلِمَ ﴾ وشه‌کان له شوێنی خۆیان ده‌گۆڕن

﴿ وَيَقُولُونَ سَمِعۡنَا وَعَصَيۡنَا ﴾ ئه‌ڵێن: بیستمان و به گوێمان نه‌کرد

﴿ وَٱسۡمَعۡ غَيۡرَ مُسۡمَعٖ ﴾ ببیسیی و نه‌چێ به گوێتا

﴿ وَرَٰعِنَا ﴾ جنێوه جووله‌کانه‌یه

﴿ لَيَّۢا بِأَلۡسِنَتِهِمۡ ﴾ زمان ده‌گۆڕن بۆ خراپه

﴿ نَّطۡمِسَ وُجُوهٗا ﴾ ده‌م و چاویان ته‌خت ده‌که‌ین

﴿ يُزَكُّونَ أَنفُسَهُم ﴾ خۆیان به پاك داده‌نێن

﴿ فَتِيلًا ﴾ ئه‌و تاڵه باریکه‌ی ناو درزی ده‌نکه خورما

﴿ بِٱلۡجِبۡتِ وَٱلطَّٰغُوتِ ﴾ به بت و په‌رستراو جگه له خودا

﴿ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُواْ ﴾ به کافره‌کان ده‌ڵێن

قورس کۆکردن (تفخیم) و قه‌لقه‌له

- ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ته‌فخیمی پیتی (راء).
- سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):

٢. نیشانه‌کانی وه‌ستان:

١- هه‌موو وه‌ستانه‌کان له‌سه‌ر پیتی سکوندار ده‌کرێت، ئه‌ناته‌ت گه‌ر پیته‌که خۆی سکوندار نه‌بێت له‌کاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌که‌کانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌که (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سکوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان که به‌ره‌نگی سوور ره‌نگ کراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌کان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌کان دیاری ده‌که‌ن، له‌کاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوکمێك هه‌ن که ده‌گۆڕێن.

أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَعَنَهُمُ ٱللَّهُۖ وَمَن يَلۡعَنِ ٱللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُۥ نَصِيرًا ﴿٥٢﴾
أَمۡ لَهُمۡ نَصِيبٞ مِّنَ ٱلۡمُلۡكِ فَإِذٗا لَّا يُؤۡتُونَ ٱلنَّاسَ نَقِيرًا ﴿٥٣﴾ أَمۡ
يَحۡسُدُونَ ٱلنَّاسَ عَلَىٰ مَآ ءَاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ مِن فَضۡلِهِۦۖ فَقَدۡ ءَاتَيۡنَآ
ءَالَ إِبۡرَٰهِيمَ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡحِكۡمَةَ وَءَاتَيۡنَٰهُم مُّلۡكًا عَظِيمٗا ﴿٥٤﴾
فَمِنۡهُم مَّنۡ ءَامَنَ بِهِۦ وَمِنۡهُم مَّن صَدَّ عَنۡهُۚ وَكَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا
﴿٥٥﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِـَٔايَٰتِنَا سَوۡفَ نُصۡلِيهِمۡ نَارٗا كُلَّمَا نَضِجَتۡ
جُلُودُهُم بَدَّلۡنَٰهُمۡ جُلُودًا غَيۡرَهَا لِيَذُوقُواْ ٱلۡعَذَابَۗ إِنَّ ٱللَّهَ
كَانَ عَزِيزًا حَكِيمٗا ﴿٥٦﴾ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ
سَنُدۡخِلُهُمۡ جَنَّٰتٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدٗاۖ
لَّهُمۡ فِيهَآ أَزۡوَٰجٞ مُّطَهَّرَةٞۖ وَنُدۡخِلُهُمۡ ظِلّٗا ظَلِيلًا ﴿٥٧﴾ ۞ إِنَّ
ٱللَّهَ يَأۡمُرُكُمۡ أَن تُؤَدُّواْ ٱلۡأَمَٰنَٰتِ إِلَىٰٓ أَهۡلِهَا وَإِذَا حَكَمۡتُم بَيۡنَ
ٱلنَّاسِ أَن تَحۡكُمُواْ بِٱلۡعَدۡلِۚ إِنَّ ٱللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُم بِهِۦٓۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ سَمِيعَۢا
بَصِيرٗا ﴿٥٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ وَأُوْلِي
ٱلۡأَمۡرِ مِنكُمۡۖ فَإِن تَنَٰزَعۡتُمۡ فِي شَيۡءٖ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمۡ
تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ وَأَحۡسَنُ تَأۡوِيلًا ﴿٥٩﴾

نصف الحزب ٩

وشه و ماناكانى

﴿ لَعَنَهُمُ ٱللَّهُ ﴾ خودا له سۆزى خۆى دەرى كردوون

﴿ فَلَن تَجِدَ لَهُۥ نَصِيرًا ﴾ كۆمەككەرى نەبێ

﴿ نَقِيرًا ﴾ ئەندازەى ئەو كونەى لە پشتى ناوكە خورمادايە

﴿ نُصۡلِيهِمۡ نَارٗا ﴾ دەيان خەينە ئاگرەوە

﴿ نَضِجَتۡ جُلُودُهُم ﴾ پێستە كانيان سووتا و دافرەقا

﴿ ظَلِيلًا ﴾ سێبەرێكى بەردەوامى نە سارد و نە گەرم

﴿ تُؤَدُّواْ ٱلۡأَمَٰنَٰتِ ﴾ ئەمانەت و مافى خەڵك بدەنەوە

﴿ نِعِمَّا يَعِظُكُم بِهِۦٓ ﴾ ئامۆژگارييەكى باشتان دەكات

﴿ وَأَحۡسَنُ تَأۡوِيلًا ﴾ جوانترين لێكدانەوەيە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (همز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ
وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوٓا۟ إِلَى ٱلطَّٰغُوتِ
وَقَدْ أُمِرُوٓا۟ أَن يَكْفُرُوا۟ بِهِۦ وَيُرِيدُ ٱلشَّيْطَٰنُ أَن يُضِلَّهُمْ
ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا ﴿٦٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا۟ إِلَىٰ مَآ أَنزَلَ
ٱللَّهُ وَإِلَى ٱلرَّسُولِ رَأَيْتَ ٱلْمُنَٰفِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ
صُدُودًا ﴿٦١﴾ فَكَيْفَ إِذَآ أَصَٰبَتْهُم مُّصِيبَةٌۢ بِمَا
قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَآءُوكَ يَحْلِفُونَ بِٱللَّهِ إِنْ أَرَدْنَآ إِلَّآ
إِحْسَٰنًا وَتَوْفِيقًا ﴿٦٢﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ يَعْلَمُ ٱللَّهُ مَا
فِى قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُل لَّهُمْ فِىٓ
أَنفُسِهِمْ قَوْلًۢا بَلِيغًا ﴿٦٣﴾ وَمَآ أَرْسَلْنَا مِن رَّسُولٍ إِلَّا
لِيُطَاعَ بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۚ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذ ظَّلَمُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ
جَآءُوكَ فَٱسْتَغْفَرُوا۟ ٱللَّهَ وَٱسْتَغْفَرَ لَهُمُ ٱلرَّسُولُ
لَوَجَدُوا۟ ٱللَّهَ تَوَّابًا رَّحِيمًا ﴿٦٤﴾ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ
حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا۟
فِىٓ أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا۟ تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾

وشەو ماناکانی

﴿ ٱلَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟ ﴾ ئەوانەی وا گومان دەبەن کە خاوەن باوەڕن

﴿ ٱلطَّٰغُوتِ ﴾ گومڕا، کەعبی کوڕی ئەشرەف

﴿ وَقَدْ أُمِرُوٓا۟ أَن يَكْفُرُوا۟ بِهِۦ ﴾ فەرمانیان پێ درابوو کە باوەڕی پێ نەکەن

﴿ يَصُدُّونَ عَنكَ ﴾ لێت دوور دەکەونەوە

﴿ شَجَرَ بَيْنَهُمْ ﴾ لە نێوانیاندا روو دەدا

﴿ حَرَجًا ﴾ گرێ و گرفت، دوودڵیی

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنِ ٱقْتُلُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ أَوِ ٱخْرُجُوا۟ مِن دِيَٰرِكُم مَّا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِّنْهُمْ ۖ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا۟ مَا يُوعَظُونَ بِهِۦ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا ﴿٦٦﴾ وَإِذًا لَّءَاتَيْنَٰهُم مِّن لَّدُنَّآ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٧﴾ وَلَهَدَيْنَٰهُمْ صِرَٰطًا مُّسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾ وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ مَعَ ٱلَّذِينَ أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَيْهِم مِّنَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ وَٱلصِّدِّيقِينَ وَٱلشُّهَدَآءِ وَٱلصَّٰلِحِينَ ۚ وَحَسُنَ أُو۟لَٰٓئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾ ذَٰلِكَ ٱلْفَضْلُ مِنَ ٱللَّهِ ۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ عَلِيمًا ﴿٧٠﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ خُذُوا۟ حِذْرَكُمْ فَٱنفِرُوا۟ ثُبَاتٍ أَوِ ٱنفِرُوا۟ جَمِيعًا ﴿٧١﴾ وَإِنَّ مِنكُمْ لَمَن لَّيُبَطِّئَنَّ فَإِنْ أَصَٰبَتْكُم مُّصِيبَةٌ قَالَ قَدْ أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَىَّ إِذْ لَمْ أَكُن مَّعَهُمْ شَهِيدًا ﴿٧٢﴾ وَلَئِنْ أَصَٰبَكُمْ فَضْلٌ مِّنَ ٱللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَأَن لَّمْ تَكُنۢ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُۥ مَوَدَّةٌ يَٰلَيْتَنِى كُنتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾ ۞ فَلْيُقَٰتِلْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ ٱلَّذِينَ يَشْرُونَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا بِٱلْءَاخِرَةِ ۚ وَمَن يُقَٰتِلْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٤﴾

وشەو ماناکانی

﴿ وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا ﴾ دامەزراویی باشتر ﴿ خُذُوا۟ حِذْرَكُمْ ﴾ ئاگاتان لە خۆتان بێ
﴿ فَٱنفِرُوا۟ ثُبَاتٍ ﴾ کۆمەڵ کۆمەڵ دەرچن بۆ جیهاد
﴿ لَّيُبَطِّئَنَّ ﴾ تەمەڵیی دەکەن، خەڵك سارد دەکەنەوە
﴿ فَإِنْ أَصَٰبَتْكُم مُّصِيبَةٌ ﴾ ئەگەر نارەحەتییەکتان تووش بوو
﴿ قَالَ ﴾ ئەو دواکەوتووە دەڵێ
﴿ قَدْ أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَىَّ إِذْ لَمْ أَكُن مَّعَهُمْ شَهِيدًا ﴾ خودا بەزەیی پێمدا هاتەوە کە لەگەڵیان نەبووم
﴿ يَشْرُونَ ﴾ داوا دەکەن، ئەیانەوێ، دەکڕن

نصف الحزب ٩

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،
م مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە.
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَٱلْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ ٱلرِّجَالِ
وَٱلنِّسَآءِ وَٱلْوِلْدَٰنِ ٱلَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَآ أَخْرِجْنَا مِنْ هَٰذِهِ ٱلْقَرْيَةِ
ٱلظَّالِمِ أَهْلُهَا وَٱجْعَل لَّنَا مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا وَٱجْعَل لَّنَا مِن لَّدُنكَ
نَصِيرًا ﴿٧٥﴾ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ يُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ ۖ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
يُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِ ٱلطَّٰغُوتِ فَقَٰتِلُوٓا۟ أَوْلِيَآءَ ٱلشَّيْطَٰنِ ۖ إِنَّ كَيْدَ
ٱلشَّيْطَٰنِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوٓا۟ أَيْدِيَكُمْ
وَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُوا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ ٱلْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ
مِّنْهُمْ يَخْشَوْنَ ٱلنَّاسَ كَخَشْيَةِ ٱللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً ۚ وَقَالُوا۟ رَبَّنَا لِمَ
كَتَبْتَ عَلَيْنَا ٱلْقِتَالَ لَوْلَآ أَخَّرْتَنَآ إِلَىٰٓ أَجَلٍ قَرِيبٍ ۗ قُلْ مَتَٰعُ ٱلدُّنْيَا
قَلِيلٌ وَٱلْءَاخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ ٱتَّقَىٰ وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧٧﴾ أَيْنَمَا
تَكُونُوا۟ يُدْرِككُّمُ ٱلْمَوْتُ وَلَوْ كُنتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشَيَّدَةٍ ۗ وَإِن تُصِبْهُمْ
حَسَنَةٌ يَقُولُوا۟ هَٰذِهِۦ مِنْ عِندِ ٱللَّهِ ۖ وَإِن تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا۟
هَٰذِهِۦ مِنْ عِندِكَ ۚ قُلْ كُلٌّ مِّنْ عِندِ ٱللَّهِ ۖ فَمَالِ هَٰٓؤُلَآءِ ٱلْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ
يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴿٧٨﴾ مَّآ أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ ٱللَّهِ ۖ وَمَآ أَصَابَكَ مِن
سَيِّئَةٍ فَمِن نَّفْسِكَ ۚ وَأَرْسَلْنَٰكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا ۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ شَهِيدًا ﴿٧٩﴾

وشه و ماناکانی

﴿ وَمَا لَكُمْ لَا تُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ ﴾ ئەوە چیتانە وا لە ڕێگەی خودادا ناجەنگن؟

﴿ وَٱلْمُسْتَضْعَفِينَ ﴾ بێچاران و بێکەسان

﴿ ٱلطَّٰغُوتِ ﴾ شەیتان، هۆی کوفر

﴿ أَوْلِيَآءَ ٱلشَّيْطَٰنِ ﴾ کۆمەککارانی شەیتان

﴿ فَتِيلًا ﴾ ئەندازەی تەڵی ناو درزی دەنکە خورما

﴿ بُرُوجٍ ﴾ قەڵا، کۆشک

﴿ مُّشَيَّدَةٍ ﴾ دروستکراو، بەرزکراوە

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە:

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

مَّن يُطِعِ ٱلرَّسُولَ فَقَدۡ أَطَاعَ ٱللَّهَۖ وَمَن تَوَلَّىٰ فَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ
عَلَيۡهِمۡ حَفِيظٗا ﴿٨٠﴾ وَيَقُولُونَ طَاعَةٞ فَإِذَا بَرَزُواْ مِنۡ
عِندِكَ بَيَّتَ طَآئِفَةٞ مِّنۡهُمۡ غَيۡرَ ٱلَّذِي تَقُولُۖ وَٱللَّهُ يَكۡتُبُ
مَا يُبَيِّتُونَۖ فَأَعۡرِضۡ عَنۡهُمۡ وَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱللَّهِۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ وَكِيلًا
﴿٨١﴾ أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ ٱلۡقُرۡءَانَۚ وَلَوۡ كَانَ مِنۡ عِندِ غَيۡرِ ٱللَّهِ لَوَجَدُواْ
فِيهِ ٱخۡتِلَٰفٗا كَثِيرٗا ﴿٨٢﴾ وَإِذَا جَآءَهُمۡ أَمۡرٞ مِّنَ ٱلۡأَمۡنِ
أَوِ ٱلۡخَوۡفِ أَذَاعُواْ بِهِۦۖ وَلَوۡ رَدُّوهُ إِلَى ٱلرَّسُولِ وَإِلَىٰٓ أُوْلِي
ٱلۡأَمۡرِ مِنۡهُمۡ لَعَلِمَهُ ٱلَّذِينَ يَسۡتَنۢبِطُونَهُۥ مِنۡهُمۡۗ وَلَوۡلَا فَضۡلُ
ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡ وَرَحۡمَتُهُۥ لَٱتَّبَعۡتُمُ ٱلشَّيۡطَٰنَ إِلَّا قَلِيلٗا ﴿٨٣﴾
فَقَٰتِلۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفۡسَكَۚ وَحَرِّضِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَۖ
عَسَى ٱللَّهُ أَن يَكُفَّ بَأۡسَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْۚ وَٱللَّهُ أَشَدُّ بَأۡسٗا
وَأَشَدُّ تَنكِيلٗا ﴿٨٤﴾ مَّن يَشۡفَعۡ شَفَٰعَةً حَسَنَةٗ يَكُن لَّهُۥ
نَصِيبٞ مِّنۡهَاۖ وَمَن يَشۡفَعۡ شَفَٰعَةٗ سَيِّئَةٗ يَكُن لَّهُۥ كِفۡلٞ مِّنۡهَاۗ
وَكَانَ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ مُّقِيتٗا ﴿٨٥﴾ وَإِذَا حُيِّيتُم بِتَحِيَّةٖ فَحَيُّواْ
بِأَحۡسَنَ مِنۡهَآ أَوۡ رُدُّوهَآۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٍ حَسِيبًا ﴿٨٦﴾

وشە و ماناکانی

﴿ فَقَدۡ أَطَاعَ ٱللَّهَ ﴾ ئەوە پەیڕەویی خودای کردووە

﴿ حَفِيظٗا ﴾ پارێزەر، چاودێر

﴿ وَيَقُولُونَ طَاعَةٞ ﴾ خۆیان وا پیشان دەدەن فەرمانبەردارن

﴿ بَرَزُواْ ﴾ دەرچوون

﴿ بَيَّتَ طَآئِفَةٞ ﴾ کۆمەڵێکیان شتێکی دی لە دڵ دەگرن

﴿ أَذَاعُواْ بِهِۦ ﴾ بڵاوی دەکەنەوە

﴿ يَسۡتَنۢبِطُونَهُۥ ﴾ دەری دێنن

﴿ مَّن يَشۡفَعۡ شَفَٰعَةً ﴾ کەسێك تکایەك بکات

﴿ كِفۡلٞ مِّنۡهَا ﴾ بەشێك لێی

﴿ مُّقِيتٗا ﴾ بەتوانایە، چاودێرە

﴿ حَسِيبًا ﴾ چاودێرە، پاداشدەرەوەیە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
(٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۚ لَيَجۡمَعَنَّكُمۡ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡقِيَٰمَةِ لَا رَيۡبَ فِيهِۗ
وَمَنۡ أَصۡدَقُ مِنَ ٱللَّهِ حَدِيثٗا ﴿٨٧﴾ ۞ فَمَا لَكُمۡ فِي ٱلۡمُنَٰفِقِينَ
فِئَتَيۡنِ وَٱللَّهُ أَرۡكَسَهُم بِمَا كَسَبُوٓاْۚ أَتُرِيدُونَ أَن تَهۡدُواْ مَنۡ
أَضَلَّ ٱللَّهُۖ وَمَن يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُۥ سَبِيلٗا ﴿٨٨﴾ وَدُّواْ لَوۡ
تَكۡفُرُونَ كَمَا كَفَرُواْ فَتَكُونُونَ سَوَآءٗۖ فَلَا تَتَّخِذُواْ مِنۡهُمۡ أَوۡلِيَآءَ
حَتَّىٰ يُهَاجِرُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِۚ فَإِن تَوَلَّوۡاْ فَخُذُوهُمۡ وَٱقۡتُلُوهُمۡ
حَيۡثُ وَجَدتُّمُوهُمۡۖ وَلَا تَتَّخِذُواْ مِنۡهُمۡ وَلِيّٗا وَلَا نَصِيرًا ﴿٨٩﴾
إِلَّا ٱلَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَىٰ قَوۡمِۭ بَيۡنَكُمۡ وَبَيۡنَهُم مِّيثَٰقٌ أَوۡ جَآءُوكُمۡ
حَصِرَتۡ صُدُورُهُمۡ أَن يُقَٰتِلُوكُمۡ أَوۡ يُقَٰتِلُواْ قَوۡمَهُمۡۚ وَلَوۡ شَآءَ
ٱللَّهُ لَسَلَّطَهُمۡ عَلَيۡكُمۡ فَلَقَٰتَلُوكُمۡۚ فَإِنِ ٱعۡتَزَلُوكُمۡ فَلَمۡ يُقَٰتِلُوكُمۡ
وَأَلۡقَوۡاْ إِلَيۡكُمُ ٱلسَّلَمَ فَمَا جَعَلَ ٱللَّهُ لَكُمۡ عَلَيۡهِمۡ سَبِيلٗا ﴿٩٠﴾
سَتَجِدُونَ ءَاخَرِينَ يُرِيدُونَ أَن يَأۡمَنُوكُمۡ وَيَأۡمَنُواْ قَوۡمَهُمۡ كُلَّ
مَا رُدُّوٓاْ إِلَى ٱلۡفِتۡنَةِ أُرۡكِسُواْ فِيهَاۚ فَإِن لَّمۡ يَعۡتَزِلُوكُمۡ وَيُلۡقُوٓاْ إِلَيۡكُمُ
ٱلسَّلَمَ وَيَكُفُّوٓاْ أَيۡدِيَهُمۡ فَخُذُوهُمۡ وَٱقۡتُلُوهُمۡ حَيۡثُ
ثَقِفۡتُمُوهُمۡۚ وَأُوْلَٰٓئِكُمۡ جَعَلۡنَا لَكُمۡ عَلَيۡهِمۡ سُلۡطَٰنٗا مُّبِينٗا ﴿٩١﴾

الحزب ١٠

وشەو ماناکانی

﴿ لَيَجۡمَعَنَّكُمۡ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡقِيَٰمَةِ ﴾ کۆتان دەکاتەوە بۆ ڕۆژی قیامەت

﴿ أَرۡكَسَهُم ﴾ گەڕاندوونیەوە، شکستی داون

﴿ حَصِرَتۡ صُدُورُهُمۡ ﴾ دڵیان تەنگ بووە

﴿ ٱلسَّلَمَ ﴾ ملکەچ بوون

﴿ أُرۡكِسُواْ فِيهَا ﴾ لە فیتنەدا دەتلێنەوە

﴿ ثَقِفۡتُمُوهُمۡ ﴾ دەستتان کەوتن. دەستەڵاتتان بەسەریاندا بوو

قوڕس کۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَن يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَـًٔا ۚ وَمَن قَتَلَ
مُؤْمِنًا خَطَـًٔا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُّسَلَّمَةٌ إِلَىٰٓ
أَهْلِهِۦٓ إِلَّآ أَن يَصَّدَّقُوا۟ ۚ فَإِن كَانَ مِن قَوْمٍ عَدُوٍّ لَّكُمْ
وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ ۖ وَإِن كَانَ
مِن قَوْمٍۭ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّيثَـٰقٌ فَدِيَةٌ مُّسَلَّمَةٌ
إِلَىٰٓ أَهْلِهِۦ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ ۖ فَمَن لَّمْ يَجِدْ
فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِّنَ ٱللَّهِ ۗ وَكَانَ
ٱللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٩٢﴾ وَمَن يَقْتُلْ مُؤْمِنًا
مُّتَعَمِّدًا فَجَزَآؤُهُۥ جَهَنَّمُ خَـٰلِدًا فِيهَا وَغَضِبَ
ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُۥ وَأَعَدَّ لَهُۥ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٣﴾ يَـٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا ضَرَبْتُمْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ فَتَبَيَّنُوا۟ وَلَا تَقُولُوا۟
لِمَنْ أَلْقَىٰٓ إِلَيْكُمُ ٱلسَّلَـٰمَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ
عَرَضَ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا فَعِندَ ٱللَّهِ مَغَانِمُ كَثِيرَةٌ ۚ
كَذَٰلِكَ كُنتُم مِّن قَبْلُ فَمَنَّ ٱللَّهُ عَلَيْكُمْ
فَتَبَيَّنُوٓا۟ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٩٤﴾

وشە و ماناکانی

﴿ إِلَّا خَطَـًٔا ﴾ هەڵە نەبێ

﴿ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ ﴾ ئازادکردنی بەندەیەك

﴿ وَدِيَةٌ مُّسَلَّمَةٌ إِلَىٰٓ أَهْلِهِۦٓ ﴾ خوێنبایی یەك بە دەستیی بدرێ بە میراتگرانی

﴿ إِلَّآ أَن يَصَّدَّقُوا۟ ﴾ مەگەر چاکەی لەگەڵ بکەن و ببیەخشن

﴿ ضَرَبْتُمْ ﴾ ڕۆیشتن، سەفەرتان کرد

﴿ ٱلسَّلَـٰمَ ﴾ ملکەچبوون

﴿ عَرَضَ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا ﴾ کووتاڵی دنیا، ماڵی دنیا

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حرکەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

لَّا يَسْتَوِي ٱلْقَٰعِدُونَ مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُوْلِي ٱلضَّرَرِ وَٱلْمُجَٰهِدُونَ
فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ بِأَمْوَٰلِهِمْ وَأَنفُسِهِمْۚ فَضَّلَ ٱللَّهُ ٱلْمُجَٰهِدِينَ بِأَمْوَٰلِهِمْ
وَأَنفُسِهِمْ عَلَى ٱلْقَٰعِدِينَ دَرَجَةًۚ وَكُلًّا وَعَدَ ٱللَّهُ ٱلْحُسْنَىٰۚ وَفَضَّلَ ٱللَّهُ
ٱلْمُجَٰهِدِينَ عَلَى ٱلْقَٰعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾ دَرَجَٰتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً
وَرَحْمَةًۚ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٩٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَفَّىٰهُمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ
ظَالِمِيٓ أَنفُسِهِمْ قَالُواْ فِيمَ كُنتُمْۖ قَالُواْ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي ٱلْأَرْضِۚ
قَالُوٓاْ أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ ٱللَّهِ وَٰسِعَةً فَتُهَاجِرُواْ فِيهَاۚ فَأُوْلَٰٓئِكَ مَأْوَىٰهُمْ
جَهَنَّمُۖ وَسَآءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾ إِلَّا ٱلْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ ٱلرِّجَالِ
وَٱلنِّسَآءِ وَٱلْوِلْدَٰنِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾
فَأُوْلَٰٓئِكَ عَسَى ٱللَّهُ أَن يَعْفُوَ عَنْهُمْۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٩٩﴾
ربع الحزب ١٠
۞ وَمَن يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ يَجِدْ فِي ٱلْأَرْضِ مُرَٰغَمًا كَثِيرًا وَسَعَةًۚ
وَمَن يَخْرُجْ مِنۢ بَيْتِهِۦ مُهَاجِرًا إِلَى ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ ثُمَّ يُدْرِكْهُ ٱلْمَوْتُ
فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُۥ عَلَى ٱللَّهِۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٠٠﴾ وَإِذَا ضَرَبْتُمْ
فِي ٱلْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَقْصُرُواْ مِنَ ٱلصَّلَوٰةِ إِنْ خِفْتُمْ
أَن يَفْتِنَكُمُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْۚ إِنَّ ٱلْكَٰفِرِينَ كَانُواْ لَكُمْ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿١٠١﴾

وشەوماناکانی

﴿ أُوْلِي ٱلضَّرَرِ ﴾ نەتواناکان

﴿ فِيمَ كُنتُمْ ﴾ لە کوێ بوون؟

﴿ قَالُواْ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي ٱلْأَرْضِ ﴾ وتیان: بێ دەستەڵات و بێ توانا و لانەواز بووین

﴿ مُرَٰغَمًا ﴾ شوێنی باش، جێگەی حەوانەوە

﴿ يَفْتِنَكُمُ ﴾ تووشی زیانتان بکا

فۆرس کاڵ کردن (التفخيم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَإِذَا كُنتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ ٱلصَّلَوٰةَ فَلْتَقُمْ طَآئِفَةٌ
مِّنْهُم مَّعَكَ وَلْيَأْخُذُوٓا۟ أَسْلِحَتَهُمْ ۖ فَإِذَا سَجَدُوا۟ فَلْيَكُونُوا۟
مِن وَرَآئِكُمْ وَلْتَأْتِ طَآئِفَةٌ أُخْرَىٰ لَمْ يُصَلُّوا۟
فَلْيُصَلُّوا۟ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا۟ حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ ۗ وَدَّ ٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ
عَلَيْكُم مَّيْلَةً وَٰحِدَةً ۚ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن كَانَ بِكُمْ
أَذًى مِّن مَّطَرٍ أَوْ كُنتُم مَّرْضَىٰٓ أَن تَضَعُوٓا۟ أَسْلِحَتَكُمْ
وَخُذُوا۟ حِذْرَكُمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَٰفِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٠٢﴾
فَإِذَا قَضَيْتُمُ ٱلصَّلَوٰةَ فَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ قِيَٰمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ
جُنُوبِكُمْ ۚ فَإِذَا ٱطْمَأْنَنتُمْ فَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ ۚ إِنَّ ٱلصَّلَوٰةَ
كَانَتْ عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ كِتَٰبًا مَّوْقُوتًا ﴿١٠٣﴾ وَلَا تَهِنُوا۟
فِى ٱبْتِغَآءِ ٱلْقَوْمِ ۖ إِن تَكُونُوا۟ تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا
تَأْلَمُونَ ۖ وَتَرْجُونَ مِنَ ٱللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ ۗ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا
حَكِيمًا ﴿١٠٤﴾ إِنَّآ أَنزَلْنَآ إِلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ بِٱلْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ
ٱلنَّاسِ بِمَآ أَرَىٰكَ ٱللَّهُ ۚ وَلَا تَكُن لِّلْخَآئِنِينَ خَصِيمًا ﴿١٠٥﴾

وشەو ماناکانی

﴿ حِذْرَهُمْ ﴾ خۆپاراستنیان

﴿ تَغْفُلُونَ ﴾ بێ ئاگا بن

﴿ أَن تَضَعُوٓا۟ أَسْلِحَتَكُمْ ﴾ کە چەکە کانتان دابنێن

﴿ وَخُذُوا۟ حِذْرَكُمْ ﴾ ئاگاتان لە خۆتان بێ

﴿ فَإِذَا قَضَيْتُمُ ٱلصَّلَوٰةَ ﴾ کە نوێژتان کرد

﴿ فَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ ﴾ یادی خودا بکەن، خوداتان لەبیر نەچێ

﴿ كِتَٰبًا مَّوْقُوتًا ﴾ نوێژ نووسراوە و کاتی دیاریی کراوە

﴿ وَلَا تَهِنُوا۟ ﴾ لاواز مەبن

﴿ خَصِيمًا ﴾ بەرگرییکەر، پشتگیرییکەر

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

وَٱسْتَغْفِرِ ٱللَّهَ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٠٦﴾ وَلَا تُجَٰدِلْ عَنِ ٱلَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنفُسَهُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا ﴿١٠٧﴾ يَسْتَخْفُونَ مِنَ ٱلنَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ ٱللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ ٱلْقَوْلِ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾ هَٰٓأَنتُمْ هَٰٓؤُلَآءِ جَٰدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا فَمَن يُجَٰدِلُ ٱللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ أَم مَّن يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿١٠٩﴾ وَمَن يَعْمَلْ سُوٓءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُۥ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ ٱللَّهَ يَجِدِ ٱللَّهَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١١٠﴾ وَمَن يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُۥ عَلَىٰ نَفْسِهِۦ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١١﴾ وَمَن يَكْسِبْ خَطِيٓـَٔةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِۦ بَرِيٓـًٔا فَقَدِ ٱحْتَمَلَ بُهْتَٰنًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿١١٢﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُۥ لَهَمَّت طَّآئِفَةٌ مِّنْهُمْ أَن يُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّآ أَنفُسَهُمْ ۖ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِن شَىْءٍ ۚ وَأَنزَلَ ٱللَّهُ عَلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ ۚ وَكَانَ فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿١١٣﴾

وشه و ماناكانی

﴿ يَخْتَانُونَ أَنفُسَهُمْ ﴾ خیانەت لە خۆیان دەكەن

﴿ يَسْتَخْفُونَ مِنَ ٱلنَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ ٱللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ ﴾ خۆ لە خەڵك دەشارنەوە و لە خودا ناترسن كە ئەو هەمیشە لەگەڵیانایە.

﴿ يُبَيِّتُونَ ﴾ بە شەو شت لە دڵ دەگرن

﴿ وَكِيلًا ﴾ پارێزەر، بەرگریكەر

﴿ ثُمَّ يَرْمِ بِهِۦ ﴾ لە پاشان كەسێكی دی پێ تاوانبار بكا

﴿ بَرِيٓـًٔا ﴾ بێ تاوانێك

﴿ بُهْتَٰنًا ﴾ بوختانێك، درۆیەكی گەورە

قورسی گۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

نصف الحزب ١٠

۞ لَّا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّن نَّجْوَىٰهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ
أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَٰحٍۭ بَيْنَ ٱلنَّاسِ ۚ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ
ٱبْتِغَآءَ مَرْضَاتِ ٱللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٤﴾ وَمَن
يُشَاقِقِ ٱلرَّسُولَ مِنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ ٱلْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ
سَبِيلِ ٱلْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِۦ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِۦ جَهَنَّمَ ۖ وَسَآءَتْ
مَصِيرًا ﴿١١٥﴾ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِۦ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ
ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ ۚ وَمَن يُشْرِكْ بِٱللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا
﴿١١٦﴾ إِن يَدْعُونَ مِن دُونِهِۦٓ إِلَّآ إِنَٰثًا وَإِن يَدْعُونَ
إِلَّا شَيْطَٰنًا مَّرِيدًا ﴿١١٧﴾ لَّعَنَهُ ٱللَّهُ ۘ وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ
مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿١١٨﴾ وَلَأُضِلَّنَّهُمْ وَلَأُمَنِّيَنَّهُمْ
وَلَءَامُرَنَّهُمْ فَلَيُبَتِّكُنَّ ءَاذَانَ ٱلْأَنْعَٰمِ وَلَءَامُرَنَّهُمْ
فَلَيُغَيِّرُنَّ خَلْقَ ٱللَّهِ ۚ وَمَن يَتَّخِذِ ٱلشَّيْطَٰنَ وَلِيًّا
مِّن دُونِ ٱللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا ﴿١١٩﴾
يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيهِمْ ۖ وَمَا يَعِدُهُمُ ٱلشَّيْطَٰنُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢٠﴾
أُو۟لَٰٓئِكَ مَأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا ﴿١٢١﴾

وشە و ماناکانی

﴿أَوْ إِصْلَٰحٍۭ بَيْنَ ٱلنَّاسِ﴾ یا ئاشتکردنەوەی خەڵك

﴿يُشَاقِقِ ٱلرَّسُولَ﴾ بەرەنگاری پێغەمبەر دەبێتەوە

﴿نُوَلِّهِۦ مَا تَوَلَّىٰ﴾ ئەوەی دەدەینێ کە بۆ خۆی هەڵبژاردووە

﴿إِنَٰثًا﴾ ئەو بتانەی وەك ژن دەیانرازێننەوە

﴿شَيْطَٰنًا مَّرِيدًا﴾ شەیتانێکی یاخیی بەدفەساڵ

﴿مَّفْرُوضًا﴾ دیاریی کراو

﴿فَلَيُبَتِّكُنَّ﴾ ئەیبڕن، ئەیقڵیشێنن

﴿خَلْقَ ٱللَّهِ﴾ دروستکراوی خودا

﴿غُرُورًا﴾ بایی بوون، فێڵ

﴿مَحِيصًا﴾ هەڵاتن، دەربازبوون

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ سَنُدْخِلُهُمْ
جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۖ وَعْدَ
ٱللَّهِ حَقًّا ۚ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ ٱللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾ لَّيْسَ بِأَمَانِيِّكُمْ
وَلَآ أَمَانِىِّ أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ ۗ مَن يَعْمَلْ سُوٓءًا يُجْزَ بِهِۦ
وَلَا يَجِدْ لَهُۥ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٢٣﴾ وَمَن
يَعْمَلْ مِنَ ٱلصَّٰلِحَٰتِ مِن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَأُو۟لَٰٓئِكَ يَدْخُلُونَ ٱلْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾ وَمَنْ
أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُۥ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَٱتَّبَعَ
مِلَّةَ إِبْرَٰهِيمَ حَنِيفًا ۗ وَٱتَّخَذَ ٱللَّهُ إِبْرَٰهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٢٥﴾ وَلِلَّهِ مَا
فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ بِكُلِّ شَىْءٍ
مُّحِيطًا ﴿١٢٦﴾ وَيَسْتَفْتُونَكَ فِى ٱلنِّسَآءِ ۖ قُلِ ٱللَّهُ يُفْتِيكُمْ
فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِى ٱلْكِتَٰبِ فِى يَتَٰمَى ٱلنِّسَآءِ
ٱلَّٰتِى لَا تُؤْتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ أَن تَنكِحُوهُنَّ
وَٱلْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ ٱلْوِلْدَٰنِ وَأَن تَقُومُوا۟ لِلْيَتَٰمَىٰ
بِٱلْقِسْطِ ۚ وَمَا تَفْعَلُوا۟ مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِهِۦ عَلِيمًا ﴿١٢٧﴾

وشه و ماناکانی

﴿قِيلًا﴾ قسه، وته

﴿لَّيْسَ بِأَمَانِيِّكُمْ وَلَآ أَمَانِىِّ أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ﴾ نه به ئاواتی ئێوەیه نه به ئاواتی ئەهلی کیتابه

﴿نَقِيرًا﴾ ئەندازەی چاڵایی پشتی دەنکه خورما

﴿أَسْلَمَ وَجْهَهُۥ لِلَّهِ﴾ به راستیی رووی کرده خودا

﴿حَنِيفًا﴾ له ناڕەوا لادەر

﴿وَيَسْتَفْتُونَكَ﴾ داوای فەتوات لێ دەکەن

﴿قُلِ ٱللَّهُ يُفْتِيكُمْ﴾ خودا رێگەتان پیشان دەدات، فەتواتان بۆ دەدات

﴿بِٱلْقِسْطِ﴾ به عەدالەت

فێربە گۆکردن (التجويد) ـ قەڵقەلە:

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەگەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە له وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو به (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش به (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان که بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش له خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن که دەگۆڕێن.

وَإِنِ ٱمۡرَأَةٌ خَافَتۡ مِنۢ بَعۡلِهَا نُشُوزًا أَوۡ إِعۡرَاضٗا فَلَا جُنَاحَ
عَلَيۡهِمَآ أَن يُصۡلِحَا بَيۡنَهُمَا صُلۡحٗاۚ وَٱلصُّلۡحُ خَيۡرٞۗ وَأُحۡضِرَتِ
ٱلۡأَنفُسُ ٱلشُّحَّۚ وَإِن تُحۡسِنُواْ وَتَتَّقُواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ
بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرٗا ﴿١٢٨﴾ وَلَن تَسۡتَطِيعُوٓاْ أَن تَعۡدِلُواْ
بَيۡنَ ٱلنِّسَآءِ وَلَوۡ حَرَصۡتُمۡۖ فَلَا تَمِيلُواْ كُلَّ ٱلۡمَيۡلِ
فَتَذَرُوهَا كَٱلۡمُعَلَّقَةِۚ وَإِن تُصۡلِحُواْ وَتَتَّقُواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ
كَانَ غَفُورٗا رَّحِيمٗا ﴿١٢٩﴾ وَإِن يَتَفَرَّقَا يُغۡنِ ٱللَّهُ كُلّٗا
مِّن سَعَتِهِۦۚ وَكَانَ ٱللَّهُ وَٰسِعًا حَكِيمٗا ﴿١٣٠﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ وَلَقَدۡ وَصَّيۡنَا ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ
مِن قَبۡلِكُمۡ وَإِيَّاكُمۡ أَنِ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ وَإِن تَكۡفُرُواْ فَإِنَّ لِلَّهِ
مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ وَكَانَ ٱللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدٗا ﴿١٣١﴾
وَلِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾
إِن يَشَأۡ يُذۡهِبۡكُمۡ أَيُّهَا ٱلنَّاسُ وَيَأۡتِ بِـَٔاخَرِينَۚ وَكَانَ
ٱللَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ قَدِيرٗا ﴿١٣٣﴾ مَّن كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ ٱلدُّنۡيَا فَعِندَ
ٱللَّهِ ثَوَابُ ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِۚ وَكَانَ ٱللَّهُ سَمِيعَۢا بَصِيرٗا ﴿١٣٤﴾

وشەو ماناكانی

﴿ بَعۡلِهَا ﴾ مێردی
﴿ نُشُوزًا ﴾ سەرپێچیی
﴿ ٱلشُّحَّ ﴾ رژدیی
﴿ أَن تَعۡدِلُواْ ﴾ کە عەدالەت بەجێ بێنن
﴿ كَٱلۡمُعَلَّقَةِ ﴾ وەك هەڵواسراو، نە بێوەژن نە خاوەن مێرد
﴿ وَإِن تُصۡلِحُواْ ﴾ ئەگەر ئاشتەوایی بکەن
﴿ وَتَتَّقُواْ ﴾ خۆتان بپارێزن
﴿ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ غَفُورٗا رَّحِيمٗا ﴾ ئەوە خودا لێبووردە و بە بەزەیی یە
﴿ سَعَتِهِۦ ﴾ لە میهرەبانیی خۆیەوە
﴿ وَكِيلًا ﴾ بەرگریی کەر، پەنادەر

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

۞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُونُواْ قَوَّٰمِينَ بِٱلْقِسْطِ شُهَدَآءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمْ أَوِ ٱلْوَٰلِدَيْنِ وَٱلْأَقْرَبِينَ ۚ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَٱللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا ۖ فَلَا تَتَّبِعُواْ ٱلْهَوَىٰٓ أَن تَعْدِلُواْ ۚ وَإِن تَلْوُۥٓاْ أَوْ تُعْرِضُواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٣٥﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ ءَامِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَٱلْكِتَٰبِ ٱلَّذِى نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِۦ وَٱلْكِتَٰبِ ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ مِن قَبْلُ ۚ وَمَن يَكْفُرْ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا ﴿١٣٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ثُمَّ كَفَرُواْ ثُمَّ ءَامَنُواْ ثُمَّ كَفَرُواْ ثُمَّ ٱزْدَادُواْ كُفْرًا لَّمْ يَكُنِ ٱللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًۢا ﴿١٣٧﴾ بَشِّرِ ٱلْمُنَٰفِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣٨﴾ ٱلَّذِينَ يَتَّخِذُونَ ٱلْكَٰفِرِينَ أَوْلِيَآءَ مِن دُونِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ۚ أَيَبْتَغُونَ عِندَهُمُ ٱلْعِزَّةَ فَإِنَّ ٱلْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿١٣٩﴾ وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِى ٱلْكِتَٰبِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُواْ مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُواْ فِى حَدِيثٍ غَيْرِهِۦٓ ۚ إِنَّكُمْ إِذًا مِّثْلُهُمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ جَامِعُ ٱلْمُنَٰفِقِينَ وَٱلْكَٰفِرِينَ فِى جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴿١٤٠﴾

وشەو ماناكانی

﴿قَوَّٰمِينَ﴾ ﴿بِٱلْقِسْطِ﴾ چاودێر و پیارێگەری عادڵن

﴿إِن يَكُنْ﴾ ئەگەر ئەو كەسە

﴿غَنِيًّا﴾ دەوڵەمەند بوو

﴿أَوْ فَقِيرًا﴾ یان هەژار بوو

﴿فَلَا تَتَّبِعُواْ ٱلْهَوَىٰٓ﴾ شوێنی ئارەزوو مەكەون

﴿أَن تَعْدِلُواْ﴾ لە راستیی لابدەن

﴿تَلْوُۥٓاْ﴾ خۆ بویێرن

﴿تُعْرِضُواْ﴾ شایەتییە كە نەدەن

﴿أَيَبْتَغُونَ﴾ ئایا ئەخوازن

﴿ٱلْعِزَّةَ﴾ هێز و توانا

قورس گۆكردن (تەفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، ئەگەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور رەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

ٱلَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمۡ فَإِن كَانَ لَكُمۡ فَتۡحٞ مِّنَ ٱللَّهِ قَالُوٓاْ أَلَمۡ
نَكُن مَّعَكُمۡ وَإِن كَانَ لِلۡكَٰفِرِينَ نَصِيبٞ قَالُوٓاْ أَلَمۡ نَسۡتَحۡوِذۡ
عَلَيۡكُمۡ وَنَمۡنَعۡكُم مِّنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَۚ فَٱللَّهُ يَحۡكُمُ بَيۡنَكُمۡ يَوۡمَ
ٱلۡقِيَٰمَةِۗ وَلَن يَجۡعَلَ ٱللَّهُ لِلۡكَٰفِرِينَ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ سَبِيلًا ١٤١
إِنَّ ٱلۡمُنَٰفِقِينَ يُخَٰدِعُونَ ٱللَّهَ وَهُوَ خَٰدِعُهُمۡ وَإِذَا قَامُوٓاْ إِلَى
ٱلصَّلَوٰةِ قَامُواْ كُسَالَىٰ يُرَآءُونَ ٱلنَّاسَ وَلَا يَذۡكُرُونَ ٱللَّهَ إِلَّا
قَلِيلٗا ١٤٢ مُّذَبۡذَبِينَ بَيۡنَ ذَٰلِكَ لَآ إِلَىٰ هَٰٓؤُلَآءِ وَلَآ إِلَىٰ هَٰٓؤُلَآءِۚ
وَمَن يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُۥ سَبِيلٗا ١٤٣ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
لَا تَتَّخِذُواْ ٱلۡكَٰفِرِينَ أَوۡلِيَآءَ مِن دُونِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَۚ أَتُرِيدُونَ
أَن تَجۡعَلُواْ لِلَّهِ عَلَيۡكُمۡ سُلۡطَٰنٗا مُّبِينًا ١٤٤ إِنَّ ٱلۡمُنَٰفِقِينَ
فِي ٱلدَّرۡكِ ٱلۡأَسۡفَلِ مِنَ ٱلنَّارِ وَلَن تَجِدَ لَهُمۡ نَصِيرًا ١٤٥
إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُواْ وَأَصۡلَحُواْ وَٱعۡتَصَمُواْ بِٱللَّهِ وَأَخۡلَصُواْ
دِينَهُمۡ لِلَّهِ فَأُوْلَٰٓئِكَ مَعَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَۖ وَسَوۡفَ يُؤۡتِ ٱللَّهُ
ٱلۡمُؤۡمِنِينَ أَجۡرًا عَظِيمٗا ١٤٦ مَّا يَفۡعَلُ ٱللَّهُ بِعَذَابِكُمۡ
إِن شَكَرۡتُمۡ وَءَامَنتُمۡۚ وَكَانَ ٱللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمٗا ١٤٧

وشە و ماناکانی

﴿يَتَرَبَّصُونَ بِكُمۡ﴾ چاوەڕوانن چیتان بەسەردێ

﴿فَتۡحٞ﴾ سەرکەوتن

﴿أَلَمۡ نَسۡتَحۡوِذۡ عَلَيۡكُمۡ﴾ ئەی ئێمە کۆمەکمان نەکردن؟

﴿وَلَن يَجۡعَلَ ٱللَّهُ لِلۡكَٰفِرِينَ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ سَبِيلًا﴾ خودا ڕێگە نادا کافران بەسەر موسوڵماناندا زاڵ بن.

﴿مُّذَبۡذَبِينَ بَيۡنَ ذَٰلِكَ﴾ دوو دڵن لە نێوان ئەوانەدا

﴿وَمَن يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُۥ سَبِيلٗا﴾ ئەو کەسە خودا گومڕای بکا ئەوە ڕێگەی بۆ نادۆزیتەوە

﴿سُلۡطَٰنٗا مُّبِينًا﴾ دەستەڵاتێکی دیار

﴿ٱلدَّرۡكِ ٱلۡأَسۡفَلِ﴾ چینی بنی دۆزەخ

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

لَّا يُحِبُّ ٱللَّهُ ٱلْجَهْرَ بِٱلسُّوٓءِ مِنَ ٱلْقَوْلِ إِلَّا مَن ظُلِمَ ۚ وَكَانَ
ٱللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾ إِن تُبْدُوا۟ خَيْرًا أَوْ تُخْفُوهُ أَوْ تَعْفُوا۟ عَن
سُوٓءٍ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا ﴿١٤٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْفُرُونَ
بِٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦ وَيُرِيدُونَ أَن يُفَرِّقُوا۟ بَيْنَ ٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦ
وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ
أَن يَتَّخِذُوا۟ بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾ أُو۟لَـٰٓئِكَ هُمُ ٱلْكَـٰفِرُونَ
حَقًّا ۚ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَـٰفِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٥١﴾ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
بِٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦ وَلَمْ يُفَرِّقُوا۟ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ أُو۟لَـٰٓئِكَ سَوْفَ
يُؤْتِيهِمْ أُجُورَهُمْ ۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٥٢﴾ يَسْـَٔلُكَ
أَهْلُ ٱلْكِتَـٰبِ أَن تُنَزِّلَ عَلَيْهِمْ كِتَـٰبًا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ ۚ فَقَدْ سَأَلُوا۟
مُوسَىٰٓ أَكْبَرَ مِن ذَٰلِكَ فَقَالُوٓا۟ أَرِنَا ٱللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْهُمُ
ٱلصَّـٰعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ۚ ثُمَّ ٱتَّخَذُوا۟ ٱلْعِجْلَ مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ
ٱلْبَيِّنَـٰتُ فَعَفَوْنَا عَن ذَٰلِكَ ۚ وَءَاتَيْنَا مُوسَىٰ سُلْطَـٰنًا مُّبِينًا ﴿١٥٣﴾
وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ ٱلطُّورَ بِمِيثَـٰقِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمُ ٱدْخُلُوا۟ ٱلْبَابَ سُجَّدًا
وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا۟ فِى ٱلسَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَـٰقًا غَلِيظًا ﴿١٥٤﴾

وشه‌ و ماناكانی

﴿ إِلَّا مَن ظُلِمَ ﴾ مه‌گه‌ر كه‌سێ سته‌می لێ كرابێ

﴿ إِن تُبْدُوا۟ خَيْرًا ﴾ ئه‌گه‌ر چاكه‌یه‌ك ده‌ربخه‌ن

﴿ أُجُورَهُمْ ﴾ پاداشیان

﴿ جَهْرَةً ﴾ به‌ ئاشكرا

﴿ ٱلصَّـٰعِقَةُ ﴾ هه‌وره‌ گرمه‌

﴿ لَا تَعْدُوا۟ فِى ٱلسَّبْتِ ﴾ ڕۆژی شه‌ممه‌ ڕاوی ماسیی مه‌كه‌ن

﴿ مِّيثَـٰقًا غَلِيظًا ﴾ په‌یمانێكی تۆكمه‌ و پته‌و

قوڕس كۆكردن (التفخيم) و قه‌لقه‌له‌

▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).

▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له‌.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):

١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت، ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه‌ خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه‌ له‌ وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه‌ (ته‌نوینی فه‌تحه‌)ی له‌سه‌ر بوو به‌ (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه‌، تائی خڕیش به‌ (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه‌.

٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه‌ به‌ڕه‌نگی سووری ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له‌ خوێندنه‌وه‌ چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه‌ ده‌گۆڕێن.

فَبِمَا نَقْضِهِم مِّيثَٰقَهُمْ وَكُفْرِهِم بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَقَتْلِهِمُ ٱلْأَنۢبِيَآءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌۢ ۚ بَلْ طَبَعَ ٱللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٥﴾ وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ بُهْتَٰنًا عَظِيمًا ﴿١٥٦﴾ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا ٱلْمَسِيحَ عِيسَى ٱبْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ ٱللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَٰكِن شُبِّهَ لَهُمْ ۚ وَإِنَّ ٱلَّذِينَ ٱخْتَلَفُوا۟ فِيهِ لَفِى شَكٍّ مِّنْهُ ۚ مَا لَهُم بِهِۦ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا ٱتِّبَاعَ ٱلظَّنِّ ۚ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًۢا ﴿١٥٧﴾ بَل رَّفَعَهُ ٱللَّهُ إِلَيْهِ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٥٨﴾ وَإِن مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِۦ قَبْلَ مَوْتِهِۦ ۖ وَيَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ﴿١٥٩﴾ فَبِظُلْمٍ مِّنَ ٱلَّذِينَ هَادُوا۟ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَٰتٍ أُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ كَثِيرًا ﴿١٦٠﴾ وَأَخْذِهِمُ ٱلرِّبَوٰا۟ وَقَدْ نُهُوا۟ عَنْهُ وَأَكْلِهِمْ أَمْوَٰلَ ٱلنَّاسِ بِٱلْبَٰطِلِ ۚ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَٰفِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦١﴾ لَّٰكِنِ ٱلرَّٰسِخُونَ فِى ٱلْعِلْمِ مِنْهُمْ وَٱلْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ ۚ وَٱلْمُقِيمِينَ ٱلصَّلَوٰةَ ۚ وَٱلْمُؤْتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَٱلْمُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ أُو۟لَٰٓئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٦٢﴾

وشه و ماناكانی

﴿ فَبِمَا نَقْضِهِم ﴾ به هۆی هەڵوەشاندنەوەی ﴿ مِّيثَٰقَهُمْ ﴾ پەیمانەکەیانەوە ﴿ وَكُفْرِهِم بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ ﴾ بە درۆخستنەوەی نیشانە و ئایەتەکانی خودا ﴿ قُلُوبُنَا غُلْفٌ ﴾ دڵمان گیراوە، داخراوە ﴿ طَبَعَ ٱللَّهُ عَلَيْهَا ﴾ خودا مۆری پیاناوە ﴿ بُهْتَٰنًا عَظِيمًا ﴾ درۆیەکی گەورە ﴿ شُبِّهَ لَهُمْ ﴾ وایان پیشان درا ﴿ ٱلرَّٰسِخُونَ فِى ٱلْعِلْمِ ﴾ زانایان، ئەوانەی زۆر لە زانستدا رۆچوون ﴿ وَٱلْمُقِيمِينَ ٱلصَّلَوٰةَ ﴾ نوێژکەران ﴿ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴾ پاداشتێکی زۆر گەورەیان دەدەینەوە

میگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

۞ إِنَّآ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ كَمَآ أَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ نُوحٖ وَٱلنَّبِيِّـۧنَ مِنۢ بَعۡدِهِۦۚ
وَأَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰٓ إِبۡرَٰهِيمَ وَإِسۡمَٰعِيلَ وَإِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَ
وَٱلۡأَسۡبَاطِ وَعِيسَىٰ وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَٰرُونَ وَسُلَيۡمَٰنَۚ
وَءَاتَيۡنَا دَاوُۥدَ زَبُورٗا ﴿١٦٣﴾ وَرُسُلٗا قَدۡ قَصَصۡنَٰهُمۡ عَلَيۡكَ
مِن قَبۡلُ وَرُسُلٗا لَّمۡ نَقۡصُصۡهُمۡ عَلَيۡكَۚ وَكَلَّمَ ٱللَّهُ مُوسَىٰ
تَكۡلِيمٗا ﴿١٦٤﴾ رُّسُلٗا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ
لِلنَّاسِ عَلَى ٱللَّهِ حُجَّةُۢ بَعۡدَ ٱلرُّسُلِۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمٗا
﴿١٦٥﴾ لَّٰكِنِ ٱللَّهُ يَشۡهَدُ بِمَآ أَنزَلَ إِلَيۡكَۖ أَنزَلَهُۥ بِعِلۡمِهِۦۖ
وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ يَشۡهَدُونَۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٦٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ وَصَدُّواْ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ قَدۡ ضَلُّواْ ضَلَٰلَۢا بَعِيدًا
﴿١٦٧﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَظَلَمُواْ لَمۡ يَكُنِ ٱللَّهُ لِيَغۡفِرَ لَهُمۡ وَلَا
لِيَهۡدِيَهُمۡ طَرِيقًا ﴿١٦٨﴾ إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدٗاۚ
وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٗا ﴿١٦٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ قَدۡ جَآءَكُمُ
ٱلرَّسُولُ بِٱلۡحَقِّ مِن رَّبِّكُمۡ فَـَٔامِنُواْ خَيۡرٗا لَّكُمۡۚ وَإِن تَكۡفُرُواْ
فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمٗا ﴿١٧٠﴾

وشەو ماناكانى

﴿ وَٱلۡأَسۡبَاطِ ﴾ نەوەی یەعقووب

﴿ زَبُورٗا ﴾ کتێبی پەند و ئامۆژگاری

﴿ لَمۡ يَكُنِ ٱللَّهُ لِيَغۡفِرَ لَهُمۡ وَلَا لِيَهۡدِيَهُمۡ طَرِيقًا ﴾ خودا نە لێیان خۆش دەبێ نە ڕێگەیان پیشان دەدا.

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

يَٰٓأَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ لَا تَغۡلُواْ فِي دِينِكُمۡ وَلَا تَقُولُواْ
عَلَى ٱللَّهِ إِلَّا ٱلۡحَقَّۚ إِنَّمَا ٱلۡمَسِيحُ عِيسَى ٱبۡنُ مَرۡيَمَ رَسُولُ
ٱللَّهِ وَكَلِمَتُهُۥٓ أَلۡقَىٰهَآ إِلَىٰ مَرۡيَمَ وَرُوحٞ مِّنۡهُۖ فَـَٔامِنُواْ بِٱللَّهِ
وَرُسُلِهِۦۖ وَلَا تَقُولُواْ ثَلَٰثَةٌۚ ٱنتَهُواْ خَيۡرٗا لَّكُمۡۚ إِنَّمَا ٱللَّهُ إِلَٰهٞ
وَٰحِدٞۖ سُبۡحَٰنَهُۥٓ أَن يَكُونَ لَهُۥ وَلَدٞۘ لَّهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ وَكِيلٗا ﴿١٧١﴾ لَّن يَسۡتَنكِفَ
ٱلۡمَسِيحُ أَن يَكُونَ عَبۡدٗا لِّلَّهِ وَلَا ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ ٱلۡمُقَرَّبُونَۚ
وَمَن يَسۡتَنكِفۡ عَنۡ عِبَادَتِهِۦ وَيَسۡتَكۡبِرۡ فَسَيَحۡشُرُهُمۡ
إِلَيۡهِ جَمِيعٗا ﴿١٧٢﴾ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ
فَيُوَفِّيهِمۡ أُجُورَهُمۡ وَيَزِيدُهُم مِّن فَضۡلِهِۦۖ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ
ٱسۡتَنكَفُواْ وَٱسۡتَكۡبَرُواْ فَيُعَذِّبُهُمۡ عَذَابًا أَلِيمٗا وَلَا
يَجِدُونَ لَهُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ وَلِيّٗا وَلَا نَصِيرٗا ﴿١٧٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ
قَدۡ جَآءَكُم بُرۡهَٰنٞ مِّن رَّبِّكُمۡ وَأَنزَلۡنَآ إِلَيۡكُمۡ نُورٗا مُّبِينٗا ﴿١٧٤﴾
فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱللَّهِ وَٱعۡتَصَمُواْ بِهِۦ فَسَيُدۡخِلُهُمۡ
فِي رَحۡمَةٖ مِّنۡهُ وَفَضۡلٖ وَيَهۡدِيهِمۡ إِلَيۡهِ صِرَٰطٗا مُّسۡتَقِيمٗا ﴿١٧٥﴾

وشەو ماناكانی

﴿لَا تَغۡلُواْ فِي دِينِكُمۡ﴾ لە ئایینەکەتاندا زۆر رۆ مەچن

﴿وَلَا تَقُولُواْ عَلَى ٱللَّهِ إِلَّا ٱلۡحَقَّ﴾ چی راست نەبێت لە بارەی خوداوە مەیڵێن

﴿رَسُولُ ٱللَّهِ﴾ پێغەمبەری خودا

﴿وَكَلِمَتُهُۥ﴾ بە فەرمانی (ببە)ی خودا دروست بووە

﴿وَرُوحٞ مِّنۡهُ﴾ لە لایەنی خوداوەیە ﴿لَّن يَسۡتَنكِفَ﴾ پێی شەرم نییە

﴿بُرۡهَٰنٞ﴾ نیشانە

﴿وَأَنزَلۡنَآ إِلَيۡكُمۡ نُورٗا مُّبِينٗا﴾ رووناكییەكی ئاشكرامان -كە قورئانە- بۆ ناردوون

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و.
مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
(٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ ٱللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِى ٱلْكَلَٰلَةِ ۚ إِنِ ٱمْرُؤٌا۟ هَلَكَ لَيْسَ لَهُۥ وَلَدٌ وَلَهُۥٓ أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ ۚ وَهُوَ يَرِثُهَآ إِن لَّمْ يَكُن لَّهَا وَلَدٌ ۚ فَإِن كَانَتَا ٱثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا ٱلثُّلُثَانِ مِمَّا تَرَكَ ۚ وَإِن كَانُوٓا۟ إِخْوَةً رِّجَالًا وَنِسَآءً فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ ٱلْأُنثَيَيْنِ ۗ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمْ أَن تَضِلُّوا۟ ۗ وَٱللَّهُ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌۢ ﴿١٧٦﴾

سُورَةُ المَائِدَةِ

ترتيبها ٥ — آياتها ١٢٠

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَوْفُوا۟ بِٱلْعُقُودِ ۚ أُحِلَّتْ لَكُم بَهِيمَةُ ٱلْأَنْعَٰمِ إِلَّا مَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّى ٱلصَّيْدِ وَأَنتُمْ حُرُمٌ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ﴿١﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تُحِلُّوا۟ شَعَٰٓئِرَ ٱللَّهِ وَلَا ٱلشَّهْرَ ٱلْحَرَامَ وَلَا ٱلْهَدْىَ وَلَا ٱلْقَلَٰٓئِدَ وَلَآ ءَآمِّينَ ٱلْبَيْتَ ٱلْحَرَامَ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّن رَّبِّهِمْ وَرِضْوَٰنًا ۚ وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَٱصْطَادُوا۟ ۚ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَـَٔانُ قَوْمٍ أَن صَدُّوكُمْ عَنِ ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ أَن تَعْتَدُوا۟ ۘ وَتَعَاوَنُوا۟ عَلَى ٱلْبِرِّ وَٱلتَّقْوَىٰ ۖ وَلَا تَعَاوَنُوا۟ عَلَى ٱلْإِثْمِ وَٱلْعُدْوَٰنِ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿٢﴾

حزب الجزء ١١

وشەو ماناكانی

﴿ ٱلْكَلَٰلَةِ ﴾ مردوویەك نە كوڕ و نە باوكی نەبێ

سوورەتی مائیدە

﴿ بِٱلْعُقُودِ ﴾ بە پەیمان

﴿ غَيْرَ مُحِلِّى ٱلصَّيْدِ ﴾ راوكردن بە حەڵاڵ مەزانن

﴿ وَأَنتُمْ حُرُمٌ ﴾ كە لە ئیحرامدا بوون

﴿ لَا تُحِلُّوا۟ ﴾ مەشكێنن

﴿ شَعَٰٓئِرَ ٱللَّهِ ﴾ پەیام و ڕێنومایيەكانی حەج

﴿ ٱلشَّهْرَ ٱلْحَرَامَ ﴾ مانگی حەرام (ئەو مانگانەی جەنگیان تێدا حەرام كرابوو)

﴿ ٱلْهَدْىَ ﴾ ئەو ئاژەڵانەی دەبرێن بۆ حەرەم

﴿ ٱلْقَلَٰٓئِدَ ﴾ ملوانكەی ملی حەیوانی قوربانیی

﴿ ءَآمِّينَ ٱلْبَيْتَ ﴾ ئەوانەی نیازی چوون بۆ ماڵی خودایان هەیە

﴿ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ ﴾ واتان لێ نەكا

﴿ شَنَـَٔانُ قَوْمٍ ﴾ رقبوونتان لە چینێك

قوڕس كۆكردن (التفخيم) و قەڵقەڵە:

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەڵقەڵە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ ٱلْمَيْتَةُ وَٱلدَّمُ وَلَحْمُ ٱلْخِنزِيرِ وَمَآ أُهِلَّ لِغَيْرِ ٱللَّهِ
بِهِۦ وَٱلْمُنْخَنِقَةُ وَٱلْمَوْقُوذَةُ وَٱلْمُتَرَدِّيَةُ وَٱلنَّطِيحَةُ وَمَآ أَكَلَ
ٱلسَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى ٱلنُّصُبِ وَأَن تَسْتَقْسِمُوا۟
بِٱلْأَزْلَٰمِ ۚ ذَٰلِكُمْ فِسْقٌ ۗ ٱلْيَوْمَ يَئِسَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِن دِينِكُمْ
فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَٱخْشَوْنِ ۚ ٱلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ
عَلَيْكُمْ نِعْمَتِى وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلْإِسْلَٰمَ دِينًا ۚ فَمَنِ ٱضْطُرَّ فِى
مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِّإِثْمٍ ۙ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣﴾
يَسْـَٔلُونَكَ مَاذَآ أُحِلَّ لَهُمْ ۖ قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ ٱلطَّيِّبَٰتُ ۙ وَمَا عَلَّمْتُم
مِّنَ ٱلْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ ٱللَّهُ ۖ فَكُلُوا۟ مِمَّآ أَمْسَكْنَ
عَلَيْكُمْ وَٱذْكُرُوا۟ ٱسْمَ ٱللَّهِ عَلَيْهِ ۖ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَرِيعُ ٱلْحِسَابِ ﴿٤﴾
ٱلْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمُ ٱلطَّيِّبَٰتُ ۖ وَطَعَامُ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ حِلٌّ
لَّكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَّهُمْ ۖ وَٱلْمُحْصَنَٰتُ مِنَ ٱلْمُؤْمِنَٰتِ وَٱلْمُحْصَنَٰتُ
مِنَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ مِن قَبْلِكُمْ إِذَآ ءَاتَيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ
مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَٰفِحِينَ وَلَا مُتَّخِذِىٓ أَخْدَانٍ ۗ وَمَن يَكْفُرْ
بِٱلْإِيمَٰنِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُۥ وَهُوَ فِى ٱلْـَٔاخِرَةِ مِنَ ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٥﴾

وشەو ماناکانی

﴿ وَٱلدَّمُ ﴾ خوێنی رژراو ﴿ وَلَحْمُ ٱلْخِنزِيرِ ﴾ گۆشتی بەراز ﴿ أُهِلَّ لِغَيْرِ ٱللَّهِ بِهِۦ ﴾ ناوی غەیری خودای لەسەر برابێ ﴿ وَٱلْمُنْخَنِقَةُ ﴾ خنکێنراو ﴿ وَٱلْمَوْقُوذَةُ ﴾ بە لێدان کوژراو ﴿ وَٱلْمُتَرَدِّيَةُ ﴾ بە بەربوونەوە مردوو ﴿ وَٱلنَّطِيحَةُ ﴾ بە شەرەقۆچ مردوو ﴿ وَمَآ أَكَلَ ٱلسَّبُعُ ﴾ مرداربووەوە بە برینی دڕندە ﴿ مَا ذَكَّيْتُمْ ﴾ پێداگەیشتبن و سەرتان بڕیبێ ﴿ ٱلنُّصُبِ ﴾ بتی دەوری کەعبە ﴿ تَسْتَقْسِمُوا۟ ﴾ بەشکراو لەسەر تیری قومار (تیر و پشك) ﴿ بِٱلْأَزْلَٰمِ ﴾ ئەو پەرداخانەی قوماریان پێ کراوە ﴿ ذَٰلِكُمْ فِسْقٌ ﴾ ئەوە دەرچوونە لە رێنمایی دین ﴿ ٱضْطُرَّ ﴾ ناچار بێ ﴿ مَخْمَصَةٍ ﴾ برسێتییەکی بەتین ﴿ مُتَجَانِفٍ لِّإِثْمٍ ﴾ لادان بۆ لای گوناه ﴿ ٱلطَّيِّبَٰتُ ﴾ ئەوەی خودا حەڵاڵی کردووە ﴿ ٱلْجَوَارِحِ ﴾ راوکەر لە باڵندە و دڕندە ﴿ مُكَلِّبِينَ ﴾ فێرەڕاو کرابن ﴿ وَٱلْمُحْصَنَٰتُ ﴾ داوێن پاکان

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە		
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.	
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،	
م مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.	

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە.
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا قُمۡتُمۡ إِلَى ٱلصَّلَوٰةِ فَٱغۡسِلُواْ
وُجُوهَكُمۡ وَأَيۡدِيَكُمۡ إِلَى ٱلۡمَرَافِقِ وَٱمۡسَحُواْ بِرُءُوسِكُمۡ
وَأَرۡجُلَكُمۡ إِلَى ٱلۡكَعۡبَيۡنِۚ وَإِن كُنتُمۡ جُنُبٗا فَٱطَّهَّرُواْۚ
وَإِن كُنتُم مَّرۡضَىٰٓ أَوۡ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوۡ جَآءَ أَحَدٞ مِّنكُم مِّنَ ٱلۡغَآئِطِ
أَوۡ لَٰمَسۡتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَلَمۡ تَجِدُواْ مَآءٗ فَتَيَمَّمُواْ صَعِيدٗا طَيِّبٗا
فَٱمۡسَحُواْ بِوُجُوهِكُمۡ وَأَيۡدِيكُم مِّنۡهُۚ مَا يُرِيدُ ٱللَّهُ
لِيَجۡعَلَ عَلَيۡكُم مِّنۡ حَرَجٖ وَلَٰكِن يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمۡ
وَلِيُتِمَّ نِعۡمَتَهُۥ عَلَيۡكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ ٦
وَٱذۡكُرُواْ نِعۡمَةَ ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡ وَمِيثَٰقَهُ ٱلَّذِي وَاثَقَكُم
بِهِۦٓ إِذۡ قُلۡتُمۡ سَمِعۡنَا وَأَطَعۡنَاۖ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمُۢ بِذَاتِ
ٱلصُّدُورِ ٧ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُونُواْ قَوَّٰمِينَ لِلَّهِ
شُهَدَآءَ بِٱلۡقِسۡطِۖ وَلَا يَجۡرِمَنَّكُمۡ شَنَـَٔانُ قَوۡمٍ عَلَىٰٓ
أَلَّا تَعۡدِلُواْۚ ٱعۡدِلُواْ هُوَ أَقۡرَبُ لِلتَّقۡوَىٰۖ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ إِنَّ
ٱللَّهَ خَبِيرُۢ بِمَا تَعۡمَلُونَ ٨ وَعَدَ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُم مَّغۡفِرَةٞ وَأَجۡرٌ عَظِيمٞ ٩

وشە و ماناکانی

﴿إِلَى ٱلۡمَرَافِقِ﴾ چوون بۆ سەراو
﴿إِلَى ٱلۡكَعۡبَيۡنِ﴾ تا هەردوو قولەپێ
﴿ٱلۡغَآئِطِ﴾ شوێنی دەست بە ئاو گەیاندن
﴿لَٰمَسۡتُمُ ٱلنِّسَآءَ﴾ چوونە لای خێزانەکانتان
﴿صَعِيدٗا طَيِّبٗا﴾ خۆڵێکی پاك
﴿حَرَجٖ﴾ تەنگانە
﴿وَمِيثَٰقَهُ﴾ پەیمانی خودا
﴿قَوَّٰمِينَ لِلَّهِ﴾ راگەیی و بە کاراندا لەبەر خودا
﴿شُهَدَآءَ بِٱلۡقِسۡطِ﴾ شایەتیی راستیی بدەن
﴿وَلَا يَجۡرِمَنَّكُمۡ﴾ واتان لێ نەکا
﴿شَنَـَٔانُ قَوۡمٍ﴾ رقبوونتان لە چینێك

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە:
- تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَكَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَآ أُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ
ٱلۡجَحِيمِ ١٠ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱذۡكُرُواْ نِعۡمَتَ
ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡ إِذۡ هَمَّ قَوۡمٌ أَن يَبۡسُطُوٓاْ إِلَيۡكُمۡ أَيۡدِيَهُمۡ
فَكَفَّ أَيۡدِيَهُمۡ عَنكُمۡۖ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلۡيَتَوَكَّلِ
ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ١١ ۞ وَلَقَدۡ أَخَذَ ٱللَّهُ مِيثَٰقَ بَنِيٓ
إِسۡرَٰٓءِيلَ وَبَعَثۡنَا مِنۡهُمُ ٱثۡنَيۡ عَشَرَ نَقِيبٗاۖ وَقَالَ ٱللَّهُ
إِنِّي مَعَكُمۡۖ لَئِنۡ أَقَمۡتُمُ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَيۡتُمُ ٱلزَّكَوٰةَ
وَءَامَنتُم بِرُسُلِي وَعَزَّرۡتُمُوهُمۡ وَأَقۡرَضۡتُمُ ٱللَّهَ قَرۡضًا
حَسَنٗا لَّأُكَفِّرَنَّ عَنكُمۡ سَيِّـَٔاتِكُمۡ وَلَأُدۡخِلَنَّكُمۡ
جَنَّٰتٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُۚ فَمَن كَفَرَ بَعۡدَ
ذَٰلِكَ مِنكُمۡ فَقَدۡ ضَلَّ سَوَآءَ ٱلسَّبِيلِ ١٢ فَبِمَا
نَقۡضِهِم مِّيثَٰقَهُمۡ لَعَنَّٰهُمۡ وَجَعَلۡنَا قُلُوبَهُمۡ قَٰسِيَةٗۖ
يُحَرِّفُونَ ٱلۡكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهِۦ وَنَسُواْ حَظّٗا مِّمَّا
ذُكِّرُواْ بِهِۦۚ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَىٰ خَآئِنَةٖ مِّنۡهُمۡ إِلَّا قَلِيلٗا مِّنۡهُمۡۖ
فَٱعۡفُ عَنۡهُمۡ وَٱصۡفَحۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ١٣

ربع الحزب ١١

وشه و ماناكانى

﴿ يَبۡسُطُوٓاْ إِلَيۡكُمۡ أَيۡدِيَهُمۡ ﴾ دەستان بۆ درێژ بكەن

﴿ نَقِيبٗا ﴾ نوێنەر

﴿ وَعَزَّرۡتُمُوهُمۡ ﴾ ڕێزتان لێ گرتن

﴿ قَرۡضًا حَسَنٗا ﴾ قەرزدانێكی جوان و بێ منەتنان

﴿ وَجَعَلۡنَا قُلُوبَهُمۡ قَٰسِيَةٗ ﴾ دڵیانمان ڕەق كرد

﴿ يُحَرِّفُونَ ٱلۡكَلِمَ ﴾ وشەكان دەگۆڕن

﴿ وَنَسُواْ حَظّٗا ﴾ بەشێكی گەورەیان لە كیس چوو

﴿ خَآئِنَةٖ ﴾ خیانەتێك، خیانەتكارێك

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە: شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە. مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و. مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود): (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن. (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن. مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە. (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا. (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَمِنَ ٱلَّذِينَ قَالُوٓا۟ إِنَّا نَصَٰرَىٰٓ أَخَذْنَا مِيثَٰقَهُمْ
فَنَسُوا۟ حَظًّا مِّمَّا ذُكِّرُوا۟ بِهِۦ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ ٱلْعَدَاوَةَ
وَٱلْبَغْضَآءَ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ ۚ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ ٱللَّهُ
بِمَا كَانُوا۟ يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ
قَدْ جَآءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِّمَّا
كُنتُمْ تُخْفُونَ مِنَ ٱلْكِتَٰبِ وَيَعْفُوا۟ عَن
كَثِيرٍ ۚ قَدْ جَآءَكُم مِّنَ ٱللَّهِ نُورٌ وَكِتَٰبٌ
مُّبِينٌ ﴿١٥﴾ يَهْدِى بِهِ ٱللَّهُ مَنِ ٱتَّبَعَ رِضْوَٰنَهُۥ
سُبُلَ ٱلسَّلَٰمِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى
ٱلنُّورِ بِإِذْنِهِۦ وَيَهْدِيهِمْ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ
﴿١٦﴾ لَّقَدْ كَفَرَ ٱلَّذِينَ قَالُوٓا۟ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْمَسِيحُ
ٱبْنُ مَرْيَمَ ۚ قُلْ فَمَن يَمْلِكُ مِنَ ٱللَّهِ شَيْـًٔا إِنْ أَرَادَ
أَن يُهْلِكَ ٱلْمَسِيحَ ٱبْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُۥ وَمَن فِى
ٱلْأَرْضِ جَمِيعًا ۗ وَلِلَّهِ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ
وَمَا بَيْنَهُمَا ۚ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

وشە و ماناكانى

﴿ فَأَغْرَيْنَا ﴾
هەڵمان گیرسان

﴿ نُورٌ ﴾
قورئان، یان محەمەد

﴿ سُبُلَ ٱلسَّلَٰمِ ﴾
ڕێگەی ئاشتیی

﴿ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ ﴾
لە تاریکییەوە دەریان دەكا بۆ ڕووناكیی

قورس كۆكردن (تفخیم) و، قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وشه و ماناکانی

وَقَالَتِ ٱلْيَهُودُ وَٱلنَّصَٰرَىٰ نَحْنُ أَبْنَٰٓؤُا۟ ٱللَّهِ وَأَحِبَّٰٓؤُهُۥ ۚ قُلْ
فَلِمَ يُعَذِّبُكُم بِذُنُوبِكُم ۖ بَلْ أَنتُم بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ ۚ يَغْفِرُ لِمَن
يَشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ ۚ وَلِلَّهِ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ
وَمَا بَيْنَهُمَا ۖ وَإِلَيْهِ ٱلْمَصِيرُ ﴿١٨﴾ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ قَدْ جَآءَكُمْ
رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَىٰ فَتْرَةٍ مِّنَ ٱلرُّسُلِ أَن تَقُولُوا۟ مَا جَآءَنَا
مِنۢ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ ۖ فَقَدْ جَآءَكُم بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ ۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٩﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ يَٰقَوْمِ ٱذْكُرُوا۟
نِعْمَةَ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنۢبِيَآءَ وَجَعَلَكُم مُّلُوكًا
وَءَاتَىٰكُم مَّا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِّنَ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٢٠﴾ يَٰقَوْمِ ٱدْخُلُوا۟
ٱلْأَرْضَ ٱلْمُقَدَّسَةَ ٱلَّتِى كَتَبَ ٱللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا۟ عَلَىٰٓ أَدْبَارِكُمْ
فَتَنقَلِبُوا۟ خَٰسِرِينَ ﴿٢١﴾ قَالُوا۟ يَٰمُوسَىٰٓ إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ
وَإِنَّا لَن نَّدْخُلَهَا حَتَّىٰ يَخْرُجُوا۟ مِنْهَا فَإِن يَخْرُجُوا۟ مِنْهَا
فَإِنَّا دَٰخِلُونَ ﴿٢٢﴾ قَالَ رَجُلَانِ مِنَ ٱلَّذِينَ يَخَافُونَ
أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمَا ٱدْخُلُوا۟ عَلَيْهِمُ ٱلْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ
فَإِنَّكُمْ غَٰلِبُونَ ۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَتَوَكَّلُوٓا۟ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

﴿ نَحْنُ أَبْنَٰٓؤُا۟ ٱللَّهِ ﴾ ئیمه کورانی خوداین

﴿ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُم بِذُنُوبِكُم ﴾ بڵێ: که وایه بۆچی تۆڵەی گوناهه کانتان لێ دەکاتەوە؟

﴿ بَلْ أَنتُم بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ ﴾ نەء ئێوەش وەك ئەو خەڵکه وان

﴿ يَغْفِرُ لِمَن يَشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ ﴾ هەرکەس بیبەوێ لێی خۆش دەبێ هەرکەسیش بیەوێ سزای دەدا

﴿ فَتْرَةٍ ﴾ بچڕانێك، ناوبڕێك

﴿ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنۢبِيَآءَ ﴾ پێغەمبەری لەناوتانا نارد

﴿ قَوْمًا ﴾ گەلێك

﴿ جَبَّارِينَ ﴾ بە دەستەڵات، ملهوڕ

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و، مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکه بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٤،٥) حەرەکه بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە.
- (٢،٤،٦) حەرەکه بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکه بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

قَالُواْ يَٰمُوسَىٰٓ إِنَّا لَن نَّدۡخُلَهَآ أَبَدٗا مَّا دَامُواْ فِيهَا فَٱذۡهَبۡ
أَنتَ وَرَبُّكَ فَقَٰتِلَآ إِنَّا هَٰهُنَا قَٰعِدُونَ ﴿٢٤﴾ قَالَ رَبِّ
إِنِّي لَآ أَمۡلِكُ إِلَّا نَفۡسِي وَأَخِيۖ فَٱفۡرُقۡ بَيۡنَنَا وَبَيۡنَ ٱلۡقَوۡمِ
ٱلۡفَٰسِقِينَ ﴿٢٥﴾ قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيۡهِمۡۛ أَرۡبَعِينَ سَنَةٗۛ
يَتِيهُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِۚ فَلَا تَأۡسَ عَلَى ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡفَٰسِقِينَ
﴿٢٦﴾ ۞ وَٱتۡلُ عَلَيۡهِمۡ نَبَأَ ٱبۡنَيۡ ءَادَمَ بِٱلۡحَقِّ إِذۡ قَرَّبَا قُرۡبَانٗا

الحزب ١٢

فَتُقُبِّلَ مِنۡ أَحَدِهِمَا وَلَمۡ يُتَقَبَّلۡ مِنَ ٱلۡأٓخَرِ قَالَ لَأَقۡتُلَنَّكَۖ
قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ ٱللَّهُ مِنَ ٱلۡمُتَّقِينَ ﴿٢٧﴾ لَئِنۢ بَسَطتَ إِلَيَّ يَدَكَ
لِتَقۡتُلَنِي مَآ أَنَا۠ بِبَاسِطٖ يَدِيَ إِلَيۡكَ لِأَقۡتُلَكَۖ إِنِّيٓ أَخَافُ ٱللَّهَ
رَبَّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٢٨﴾ إِنِّيٓ أُرِيدُ أَن تَبُوٓأَ بِإِثۡمِي وَإِثۡمِكَ فَتَكُونَ
مِنۡ أَصۡحَٰبِ ٱلنَّارِۚ وَذَٰلِكَ جَزَٰٓؤُاْ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٩﴾ فَطَوَّعَتۡ
لَهُۥ نَفۡسُهُۥ قَتۡلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُۥ فَأَصۡبَحَ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ ﴿٣٠﴾
فَبَعَثَ ٱللَّهُ غُرَابٗا يَبۡحَثُ فِي ٱلۡأَرۡضِ لِيُرِيَهُۥ كَيۡفَ يُوَٰرِي
سَوۡءَةَ أَخِيهِۚ قَالَ يَٰوَيۡلَتَىٰٓ أَعَجَزۡتُ أَنۡ أَكُونَ مِثۡلَ هَٰذَا
ٱلۡغُرَابِ فَأُوَٰرِيَ سَوۡءَةَ أَخِيۖ فَأَصۡبَحَ مِنَ ٱلنَّٰدِمِينَ ﴿٣١﴾

وشه و ماناكانى

﴿ فَٱفۡرُقۡ بَيۡنَنَا وَبَيۡنَ ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡفَٰسِقِينَ ﴾ جياوازيى بخه له نێوانى ئێمه و گه‌له بەدڕەفتارە كاندا

﴿ فَلَا تَأۡسَ ﴾ خەفەت مەخۆ

﴿ قُرۡبَانٗا ﴾ قوربانى يەك، كردەوەيەكى چاك

﴿ تَبُوٓأَ بِإِثۡمِي ﴾ گوناهى من هەڵبگرى

﴿ وَإِثۡمِكَ ﴾ گوناهى خۆيشت

﴿ فَطَوَّعَتۡ لَهُۥ نَفۡسُهُۥ ﴾ دڵى بۆى ئاسان كرد

﴿ يَبۡحَثُ فِي ٱلۡأَرۡضِ ﴾ زەويى دەكۆڵى

﴿ سَوۡءَةَ أَخِيهِ ﴾ لاشەى براكەى

﴿ يَٰوَيۡلَتَىٰٓ ﴾ ماڵ كاول خۆم

قورسى گۆكردن (التفخيم) و قەلقەلە:
- تەفخيمى پيتى لامى (اللّٰه).
- تەفخيمى پيتى (راء).
- سيفەتى قەلقەلە.

١. چۆنيەتى وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەكان لەسەر پيتى سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پيتەكە خۆى سكوندار نەبێت لەكاتى وەستاندا حەرەكەكانى ترى لێ دادەماڵرێت. هەر بۆيە له وەستاندا گەر پيتەكە (تەنوينى فەتحە)ى لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، ئاتى خڕيش بە (هاء)ى سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نيشانەكانى وەستان:
٢- ئەو هێمايانەى وەستان كە بەڕەنگى سوور ڕەنگ كراون وەستانى ميانەى ئايەتەكان و سەرەتاى ئايەتەكان ديارى دەكەن، لەكاتى بەردەواميوونيش له خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

مِنۡ أَجۡلِ ذَٰلِكَ كَتَبۡنَا عَلَىٰ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ أَنَّهُۥ مَن قَتَلَ
نَفۡسَۢا بِغَيۡرِ نَفۡسٍ أَوۡ فَسَادٖ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ
ٱلنَّاسَ جَمِيعٗا وَمَنۡ أَحۡيَاهَا فَكَأَنَّمَآ أَحۡيَا ٱلنَّاسَ
جَمِيعٗاۚ وَلَقَدۡ جَآءَتۡهُمۡ رُسُلُنَا بِٱلۡبَيِّنَٰتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرٗا
مِّنۡهُم بَعۡدَ ذَٰلِكَ فِي ٱلۡأَرۡضِ لَمُسۡرِفُونَ ٣٢ إِنَّمَا
جَزَٰٓؤُاْ ٱلَّذِينَ يُحَارِبُونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَيَسۡعَوۡنَ فِي ٱلۡأَرۡضِ
فَسَادًا أَن يُقَتَّلُوٓاْ أَوۡ يُصَلَّبُوٓاْ أَوۡ تُقَطَّعَ أَيۡدِيهِمۡ
وَأَرۡجُلُهُم مِّنۡ خِلَٰفٍ أَوۡ يُنفَوۡاْ مِنَ ٱلۡأَرۡضِۚ ذَٰلِكَ
لَهُمۡ خِزۡيٞ فِي ٱلدُّنۡيَاۖ وَلَهُمۡ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ
٣٣ إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُواْ مِن قَبۡلِ أَن تَقۡدِرُواْ عَلَيۡهِمۡۖ فَٱعۡلَمُوٓاْ
أَنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ٣٤ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَٱبۡتَغُوٓاْ إِلَيۡهِ ٱلۡوَسِيلَةَ وَجَٰهِدُواْ فِي سَبِيلِهِۦ
لَعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُونَ ٣٥ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَوۡ أَنَّ
لَهُم مَّا فِي ٱلۡأَرۡضِ جَمِيعٗا وَمِثۡلَهُۥ مَعَهُۥ لِيَفۡتَدُواْ بِهِۦ مِنۡ
عَذَابِ يَوۡمِ ٱلۡقِيَٰمَةِ مَا تُقُبِّلَ مِنۡهُمۡۖ وَلَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ٣٦

وشه و ماناكانى

﴿مِنۡ أَجۡلِ ذَٰلِكَ﴾ لەبەر ئەوە

﴿فَكَأَنَّمَا قَتَلَ ٱلنَّاسَ جَمِيعٗا﴾ وەك هەموو خەڵکی کوشتبێ

﴿فَكَأَنَّمَآ أَحۡيَا ٱلنَّاسَ جَمِيعٗا﴾ وەك هەموو خەڵکی زیندوو کردبێتەوە

﴿يُنفَوۡاْ مِنَ ٱلۡأَرۡضِ﴾ لە زەویی وەدەرنرێن

﴿خِزۡيٞ﴾ رسوایی

﴿ٱلۡوَسِيلَةَ﴾ هۆکاری نزیکبوونەوە، چاکە کردن

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن.
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

يُرِيدُونَ أَن يَخْرُجُوا۟ مِنَ ٱلنَّارِ وَمَا هُم بِخَٰرِجِينَ مِنْهَا ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٣٧﴾ وَٱلسَّارِقُ وَٱلسَّارِقَةُ فَٱقْطَعُوٓا۟ أَيْدِيَهُمَا جَزَآءًۢ بِمَا كَسَبَا نَكَٰلًا مِّنَ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٨﴾ فَمَن تَابَ مِنۢ بَعْدِ ظُلْمِهِۦ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ ٱللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٩﴾ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ لَهُۥ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ يُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ وَيَغْفِرُ لِمَن يَشَآءُ ۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾ ۞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلرَّسُولُ لَا يَحْزُنكَ ٱلَّذِينَ يُسَٰرِعُونَ فِى ٱلْكُفْرِ مِنَ ٱلَّذِينَ قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا بِأَفْوَٰهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِن قُلُوبُهُمْ ۛ وَمِنَ ٱلَّذِينَ هَادُوا۟ ۛ سَمَّٰعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّٰعُونَ لِقَوْمٍ ءَاخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ ۖ يُحَرِّفُونَ ٱلْكَلِمَ مِنۢ بَعْدِ مَوَاضِعِهِۦ ۖ يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَٰذَا فَخُذُوهُ وَإِن لَّمْ تُؤْتَوْهُ فَٱحْذَرُوا۟ ۚ وَمَن يُرِدِ ٱللَّهُ فِتْنَتَهُۥ فَلَن تَمْلِكَ لَهُۥ مِنَ ٱللَّهِ شَيْـًٔا ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَمْ يُرِدِ ٱللَّهُ أَن يُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ ۚ لَهُمْ فِى ٱلدُّنْيَا خِزْىٌ ۖ وَلَهُمْ فِى ٱلْـَٔاخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٤١﴾

ربع الحزب ١٢

وشه و ماناكانی

﴿ نَكَٰلًا ﴾ تۆڵە

﴿ سَمَّٰعُونَ لِلْكَذِبِ ﴾ گوێگرن بۆ درۆ و دەلەسە

﴿ يُحَرِّفُونَ ٱلْكَلِمَ ﴾ وشە دەگۆڕن

﴿ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَمْ يُرِدِ ٱللَّهُ أَن يُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ ﴾ ئەوانە ئەوانەن کە خودا نایەوێ دڵیان پاك بکاتەوە

قورس کۆکردن (تفخيم) و، قەلقەلە:

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

سَمَّٰعُونَ لِلۡكَذِبِ أَكَّٰلُونَ لِلسُّحۡتِۚ فَإِن جَآءُوكَ
فَٱحۡكُم بَيۡنَهُمۡ أَوۡ أَعۡرِضۡ عَنۡهُمۡۖ وَإِن تُعۡرِضۡ عَنۡهُمۡ فَلَن
يَضُرُّوكَ شَيۡـٔٗاۖ وَإِنۡ حَكَمۡتَ فَٱحۡكُم بَيۡنَهُم بِٱلۡقِسۡطِۚ
إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلۡمُقۡسِطِينَ ﴿٤٢﴾ وَكَيۡفَ يُحَكِّمُونَكَ وَعِندَهُمُ
ٱلتَّوۡرَىٰةُ فِيهَا حُكۡمُ ٱللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوۡنَ مِنۢ بَعۡدِ ذَٰلِكَۚ
وَمَآ أُوْلَٰٓئِكَ بِٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٤٣﴾ إِنَّآ أَنزَلۡنَا ٱلتَّوۡرَىٰةَ فِيهَا
هُدٗى وَنُورٞۚ يَحۡكُمُ بِهَا ٱلنَّبِيُّونَ ٱلَّذِينَ أَسۡلَمُواْ لِلَّذِينَ
هَادُواْ وَٱلرَّبَّٰنِيُّونَ وَٱلۡأَحۡبَارُ بِمَا ٱسۡتُحۡفِظُواْ مِن كِتَٰبِ
ٱللَّهِ وَكَانُواْ عَلَيۡهِ شُهَدَآءَۚ فَلَا تَخۡشَوُاْ ٱلنَّاسَ
وَٱخۡشَوۡنِ وَلَا تَشۡتَرُواْ بِـَٔايَٰتِي ثَمَنٗا قَلِيلٗاۚ وَمَن لَّمۡ يَحۡكُم
بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡكَٰفِرُونَ ﴿٤٤﴾ وَكَتَبۡنَا عَلَيۡهِمۡ
فِيهَآ أَنَّ ٱلنَّفۡسَ بِٱلنَّفۡسِ وَٱلۡعَيۡنَ بِٱلۡعَيۡنِ وَٱلۡأَنفَ
بِٱلۡأَنفِ وَٱلۡأُذُنَ بِٱلۡأُذُنِ وَٱلسِّنَّ بِٱلسِّنِّ وَٱلۡجُرُوحَ
قِصَاصٞۚ فَمَن تَصَدَّقَ بِهِۦ فَهُوَ كَفَّارَةٞ لَّهُۥۚ وَمَن
لَّمۡ يَحۡكُم بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٤٥﴾

وشه و ماناكانی

﴿ أَكَّٰلُونَ لِلسُّحۡتِ ﴾ حه‌رام خۆرن

﴿ بِٱلۡقِسۡطِۚ ﴾ به عه‌داله‌ت

﴿ ٱلۡمُقۡسِطِينَ ﴾ ئه‌وانه‌ی به عه‌داله‌ت كار ده‌كه‌ن

﴿ أَسۡلَمُواْ ﴾ ملكه‌چ بوون

﴿ وَٱلرَّبَّٰنِيُّونَ ﴾ پیاوچاكان، بۆ خودا سازاوان

﴿ وَٱلۡأَحۡبَارُ ﴾ زانایانی جووله‌كه

﴿ فَمَن تَصَدَّقَ بِهِۦ ﴾ كه‌سێ له به‌شی خۆی بورد

مینگه‌كان و ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة). (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه و.
- مینگه‌ی (الإقلاب). ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن.
- (٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌كاتی وەستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌كه‌یه.
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ان.

وَقَفَّيۡنَا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم بِعِيسَى ٱبۡنِ مَرۡيَمَ مُصَدِّقٗا لِّمَا بَيۡنَ يَدَيۡهِ مِنَ
ٱلتَّوۡرَىٰةِۖ وَءَاتَيۡنَٰهُ ٱلۡإِنجِيلَ فِيهِ هُدٗى وَنُورٞ وَمُصَدِّقٗا لِّمَا بَيۡنَ
يَدَيۡهِ مِنَ ٱلتَّوۡرَىٰةِ وَهُدٗى وَمَوۡعِظَةٗ لِّلۡمُتَّقِينَ ٤٦ وَلۡيَحۡكُمۡ
أَهۡلُ ٱلۡإِنجِيلِ بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فِيهِۚ وَمَن لَّمۡ يَحۡكُم بِمَآ أَنزَلَ
ٱللَّهُ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡفَٰسِقُونَ ٤٧ وَأَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ
بِٱلۡحَقِّ مُصَدِّقٗا لِّمَا بَيۡنَ يَدَيۡهِ مِنَ ٱلۡكِتَٰبِ وَمُهَيۡمِنًا
عَلَيۡهِۖ فَٱحۡكُم بَيۡنَهُم بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُۖ وَلَا تَتَّبِعۡ أَهۡوَآءَهُمۡ
عَمَّا جَآءَكَ مِنَ ٱلۡحَقِّۚ لِكُلّٖ جَعَلۡنَا مِنكُمۡ شِرۡعَةٗ وَمِنۡهَاجٗاۚ
وَلَوۡ شَآءَ ٱللَّهُ لَجَعَلَكُمۡ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ وَلَٰكِن لِّيَبۡلُوَكُمۡ فِي مَآ
ءَاتَىٰكُمۡۖ فَٱسۡتَبِقُواْ ٱلۡخَيۡرَٰتِۚ إِلَى ٱللَّهِ مَرۡجِعُكُمۡ جَمِيعٗا
فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ فِيهِ تَخۡتَلِفُونَ ٤٨ وَأَنِ ٱحۡكُم بَيۡنَهُم بِمَآ
أَنزَلَ ٱللَّهُ وَلَا تَتَّبِعۡ أَهۡوَآءَهُمۡ وَٱحۡذَرۡهُمۡ أَن يَفۡتِنُوكَ عَنۢ
بَعۡضِ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ إِلَيۡكَۖ فَإِن تَوَلَّوۡاْ فَٱعۡلَمۡ أَنَّمَا يُرِيدُ ٱللَّهُ أَن يُصِيبَهُم
بِبَعۡضِ ذُنُوبِهِمۡۗ وَإِنَّ كَثِيرٗا مِّنَ ٱلنَّاسِ لَفَٰسِقُونَ ٤٩ أَفَحُكۡمَ
ٱلۡجَٰهِلِيَّةِ يَبۡغُونَۚ وَمَنۡ أَحۡسَنُ مِنَ ٱللَّهِ حُكۡمٗا لِّقَوۡمٖ يُوقِنُونَ ٥٠

وشه و ماناکانی

﴿وَقَفَّيۡنَا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم﴾ هێنامان بەشوێنیانا

﴿فِيهِ هُدٗى﴾ هیدایەت و ڕێنومایی تێدایە

﴿وَنُورٞ﴾ ڕووناکیی

﴿وَلَا تَتَّبِعۡ أَهۡوَآءَهُمۡ عَمَّا جَآءَكَ مِنَ ٱلۡحَقِّ﴾ شوێن هەوا و ئارەزووی ئەوان مەکەوە لەو ڕاستییەدا کە بۆت هاتووە.

﴿شِرۡعَةٗ وَمِنۡهَاجٗا﴾ ڕێگە و ڕێسایەکی ڕوون

﴿لِّيَبۡلُوَكُمۡ﴾ بۆ ئەوەی تاقیتان بکاتەوە

﴿فَٱسۡتَبِقُواْ ٱلۡخَيۡرَٰتِ﴾ پەلە بکەن لە کردنی چاکەدا

﴿أَن يَفۡتِنُوكَ﴾ بە فرۆفێڵ لە ڕێگە لات بدەن

ڕێنمایی گۆکردن (تەجوید) و قەلقەلە:

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

نصف الحزب ١٢

۞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ ٱلۡيَهُودَ وَٱلنَّصَٰرَىٰٓ أَوۡلِيَآءَۘ بَعۡضُهُمۡ أَوۡلِيَآءُ بَعۡضٖۚ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمۡ فَإِنَّهُۥ مِنۡهُمۡۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ٥١ فَتَرَى ٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٞ يُسَٰرِعُونَ فِيهِمۡ يَقُولُونَ نَخۡشَىٰٓ أَن تُصِيبَنَا دَآئِرَةٞۚ فَعَسَى ٱللَّهُ أَن يَأۡتِيَ بِٱلۡفَتۡحِ أَوۡ أَمۡرٖ مِّنۡ عِندِهِۦ فَيُصۡبِحُواْ عَلَىٰ مَآ أَسَرُّواْ فِيٓ أَنفُسِهِمۡ نَٰدِمِينَ ٥٢ وَيَقُولُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَهَٰٓؤُلَآءِ ٱلَّذِينَ أَقۡسَمُواْ بِٱللَّهِ جَهۡدَ أَيۡمَٰنِهِمۡ إِنَّهُمۡ لَمَعَكُمۡۚ حَبِطَتۡ أَعۡمَٰلُهُمۡ فَأَصۡبَحُواْ خَٰسِرِينَ ٥٣ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَن يَرۡتَدَّ مِنكُمۡ عَن دِينِهِۦ فَسَوۡفَ يَأۡتِي ٱللَّهُ بِقَوۡمٖ يُحِبُّهُمۡ وَيُحِبُّونَهُۥٓ أَذِلَّةٍ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى ٱلۡكَٰفِرِينَ يُجَٰهِدُونَ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوۡمَةَ لَآئِمٖۚ ذَٰلِكَ فَضۡلُ ٱللَّهِ يُؤۡتِيهِ مَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ٥٤ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱلَّذِينَ يُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَهُمۡ رَٰكِعُونَ ٥٥ وَمَن يَتَوَلَّ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ فَإِنَّ حِزۡبَ ٱللَّهِ هُمُ ٱلۡغَٰلِبُونَ ٥٦ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ دِينَكُمۡ هُزُوٗا وَلَعِبٗا مِّنَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ مِن قَبۡلِكُمۡ وَٱلۡكُفَّارَ أَوۡلِيَآءَۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ٥٧

وشه و ماناكانی

﴿ أَوۡلِيَآءَ ﴾ خۆشەویست

﴿ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٞ ﴾ نەخۆشیی لە دڵیانایە

﴿ يُسَٰرِعُونَ فِيهِمۡ ﴾ پەلەدەکەن لە هاوڕێتیی و خۆشەویستیاندا

﴿ جَهۡدَ أَيۡمَٰنِهِمۡ ﴾ بە زۆری سوێندیان

﴿ حَبِطَتۡ أَعۡمَٰلُهُمۡ ﴾ کردەوەکانیان پووچ بووەوە

﴿ أَذِلَّةٍ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴾ خۆ بە کەم گر لە بەرانبەری موسوڵمانانا

﴿ أَعِزَّةٍ عَلَى ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴾ لە ئاستی کافراندا گەردنکەش و سەربڵند

﴿ لَوۡمَةَ لَآئِمٖ ﴾ لە تەشەری سەرکۆنەکەران ناترسن

﴿ وَٰسِعٌ ﴾ دەس گوشادە

﴿ هُزُوٗا وَلَعِبٗا ﴾ سووکایەتیی و گاڵتەپێکردن

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَوٰةِ اتَّخَذُوهَا هُزُوًا وَلَعِبًا ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَّا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾ قُلْ يَٰٓأَهْلَ الْكِتَٰبِ هَلْ تَنقِمُونَ مِنَّآ إِلَّآ أَنْ ءَامَنَّا
بِاللَّهِ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلُ وَأَنَّ أَكْثَرَكُمْ فَٰسِقُونَ ﴿٥٩﴾ قُلْ
هَلْ أُنَبِّئُكُم بِشَرٍّ مِّن ذَٰلِكَ مَثُوبَةً عِندَ اللَّهِ ۚ مَن لَّعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ
عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمُ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّٰغُوتَ ۚ أُولَٰٓئِكَ شَرٌّ
مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَن سَوَآءِ السَّبِيلِ ﴿٦٠﴾ وَإِذَا جَآءُوكُمْ قَالُوٓا ءَامَنَّا
وَقَد دَّخَلُوا بِالْكُفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِۦ ۚ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ
﴿٦١﴾ وَتَرَىٰ كَثِيرًا مِّنْهُمْ يُسَٰرِعُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَٰنِ وَأَكْلِهِمُ
السُّحْتَ ۚ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٢﴾ لَوْلَا يَنْهَىٰهُمُ الرَّبَّٰنِيُّونَ
وَالْأَحْبَارُ عَن قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ ۚ لَبِئْسَ مَا كَانُوا
يَصْنَعُونَ ﴿٦٣﴾ وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ ۚ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا
بِمَا قَالُوا ۘ بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَآءُ ۚ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا
مِّنْهُم مَّآ أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ طُغْيَٰنًا وَكُفْرًا ۚ وَأَلْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَٰوَةَ
وَالْبَغْضَآءَ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَٰمَةِ ۚ كُلَّمَآ أَوْقَدُوا نَارًا لِّلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ ۚ
وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا ۚ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٤﴾

وشه‌و ماناكانی

﴿ تَنقِمُونَ ﴾ رقتان لێمانه

﴿ مَثُوبَةً ﴾ تۆڵه‌ و سزا

﴿ وَعَبَدَ الطَّٰغُوتَ ﴾ په‌یڕه‌وی شه‌یتانی كردووه‌

﴿ أُولَٰٓئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا ﴾ ئه‌وانه‌ شوێنیان زۆر خراپه‌

﴿ سَوَآءِ السَّبِيلِ ﴾ رێگه‌ی راست

﴿ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ ﴾ حه‌رامخۆرییان

﴿ الرَّبَّٰنِيُّونَ ﴾ بۆ خوداسازاوان، زانایان

﴿ وَالْأَحْبَارُ ﴾ زانایانی جووله‌كه‌

﴿ مَغْلُولَةٌ ﴾ قووچاوه‌

﴿ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ ﴾ ده‌ستیان كۆت كرێت!

﴿ بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ ﴾ به‌ڵكو ده‌سته‌كانی كراوه‌ن

هێمای كاڵكردن (تفخیم) و قه‌لقه‌له‌:

- ▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له‌.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):

١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت. ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه‌ خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه‌ له‌ وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه‌ (ته‌نوینی فه‌تحه‌)ی له‌سه‌ر بوو به‌ (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه‌ و، تائی خڕیش به‌ (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه‌.

٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه‌ به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له‌ خوێندنه‌وه‌ چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه‌ ده‌گۆڕێن.

وَلَوۡ أَنَّ أَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ ءَامَنُواْ وَٱتَّقَوۡاْ لَكَفَّرۡنَا عَنۡهُمۡ
سَيِّـَٔاتِهِمۡ وَلَأَدۡخَلۡنَٰهُمۡ جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ ﴿٦٥﴾ وَلَوۡ أَنَّهُمۡ أَقَامُواْ
ٱلتَّوۡرَىٰةَ وَٱلۡإِنجِيلَ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيۡهِم مِّن رَّبِّهِمۡ لَأَكَلُواْ مِن
فَوۡقِهِمۡ وَمِن تَحۡتِ أَرۡجُلِهِمۚ مِّنۡهُمۡ أُمَّةٞ مُّقۡتَصِدَةٞۖ وَكَثِيرٞ مِّنۡهُمۡ
سَآءَ مَا يَعۡمَلُونَ ﴿٦٦﴾ ۞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلرَّسُولُ بَلِّغۡ مَآ أُنزِلَ إِلَيۡكَ
مِن رَّبِّكَۖ وَإِن لَّمۡ تَفۡعَلۡ فَمَا بَلَّغۡتَ رِسَالَتَهُۥۚ وَٱللَّهُ يَعۡصِمُكَ
مِنَ ٱلنَّاسِۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٦٧﴾ قُلۡ يَٰٓأَهۡلَ
ٱلۡكِتَٰبِ لَسۡتُمۡ عَلَىٰ شَيۡءٍ حَتَّىٰ تُقِيمُواْ ٱلتَّوۡرَىٰةَ وَٱلۡإِنجِيلَ
وَمَآ أُنزِلَ إِلَيۡكُم مِّن رَّبِّكُمۡۗ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرٗا مِّنۡهُم مَّآ أُنزِلَ
إِلَيۡكَ مِن رَّبِّكَ طُغۡيَٰنٗا وَكُفۡرٗاۖ فَلَا تَأۡسَ عَلَى ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡكَٰفِرِينَ
﴿٦٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَٱلَّذِينَ هَادُواْ وَٱلصَّٰبِـُٔونَ وَٱلنَّصَٰرَىٰ
مَنۡ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ وَعَمِلَ صَٰلِحٗا فَلَا خَوۡفٌ
عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ﴿٦٩﴾ لَقَدۡ أَخَذۡنَا مِيثَٰقَ بَنِيٓ
إِسۡرَٰٓءِيلَ وَأَرۡسَلۡنَآ إِلَيۡهِمۡ رُسُلٗاۖ كُلَّمَا جَآءَهُمۡ رَسُولُۢ بِمَا
لَا تَهۡوَىٰٓ أَنفُسُهُمۡ فَرِيقٗا كَذَّبُواْ وَفَرِيقٗا يَقۡتُلُونَ ﴿٧٠﴾

نصف الحزب ١٢

وشه و ماناکانی

﴿ وَلَوۡ أَنَّهُمۡ أَقَامُواْ ٱلتَّوۡرَىٰةَ وَٱلۡإِنجِيلَ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيۡهِم مِّن رَّبِّهِمۡ ﴾ ئەگەر ئەوان ڕەفتاریان بە تەورات و ئینجیل و ئەوەی بۆیان هاتووە بکردایە

﴿ أُمَّةٞ مُّقۡتَصِدَةٞ ﴾ گەلێکی میانەڕەو

﴿ فَلَا تَأۡسَ ﴾ خەفەت مەخۆ

﴿ وَٱلصَّٰبِـُٔونَ ﴾ ئەستێرە پەرستان

﴿ وَأَرۡسَلۡنَآ إِلَيۡهِمۡ رُسُلٗا ﴾ چەند پێغەمبەرێکمان بۆ ناردن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

وحسبوا ألا تكون فتنة فعموا وصموا ثم تاب الله عليهم ثم عموا وصموا كثير منهم والله بصير بما يعملون ﴿٧١﴾ لقد كفر الذين قالوا إن الله هو المسيح ابن مريم وقال المسيح يا بني إسرائيل اعبدوا الله ربي وربكم إنه من يشرك بالله فقد حرم الله عليه الجنة ومأواه النار وما للظالمين من أنصار ﴿٧٢﴾ لقد كفر الذين قالوا إن الله ثالث ثلاثة وما من إله إلا إله واحد وإن لم ينتهوا عما يقولون ليمسن الذين كفروا منهم عذاب أليم ﴿٧٣﴾ أفلا يتوبون إلى الله ويستغفرونه والله غفور رحيم ﴿٧٤﴾ ما المسيح ابن مريم إلا رسول قد خلت من قبله الرسل وأمه صديقة كانا يأكلان الطعام انظر كيف نبين لهم الآيات ثم انظر أنى يؤفكون ﴿٧٥﴾ قل أتعبدون من دون الله ما لا يملك لكم ضرا ولا نفعا والله هو السميع العليم ﴿٧٦﴾

وشه و ماناكانی

﴿ فِتْنَةٌ ﴾ تاقیكردنەوە، سزای سەخت

﴿ فَعَمُوا ﴾ لە ئاستی ڕاستیدا كوێر بوون

﴿ وَصَمُّوا ﴾ لە بیستنی حەق كەڕ بوون

﴿ ثُمَّ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ﴾ لە پاشان خودا تەوبەی لێ قەبووڵ كردن

﴿ مِنْ أَنصَارٍ ﴾ كۆمەككەر

﴿ خَلَتْ ﴾ ڕابورد

﴿ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ ﴾ دایكی ڕاستگۆیە

﴿ يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ ﴾ وەك خەڵك خۆراكیان دەخوارد

﴿ أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴾ چۆن لە ڕاستیی دوور دەخرێنەوە؟

قورس كۆكردن (التفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

قُلۡ يَٰٓأَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ لَا تَغۡلُواْ فِي دِينِكُمۡ غَيۡرَ ٱلۡحَقِّ
وَلَا تَتَّبِعُوٓاْ أَهۡوَآءَ قَوۡمٖ قَدۡ ضَلُّواْ مِن قَبۡلُ وَأَضَلُّواْ
كَثِيرٗا وَضَلُّواْ عَن سَوَآءِ ٱلسَّبِيلِ ﴿٧٧﴾ لُعِنَ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ مِنۢ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ عَلَىٰ لِسَانِ دَاوُۥدَ وَعِيسَى
ٱبۡنِ مَرۡيَمَۚ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَواْ وَّكَانُواْ يَعۡتَدُونَ ﴿٧٨﴾
كَانُواْ لَا يَتَنَاهَوۡنَ عَن مُّنكَرٖ فَعَلُوهُۚ لَبِئۡسَ
مَا كَانُواْ يَفۡعَلُونَ ﴿٧٩﴾ تَرَىٰ كَثِيرٗا مِّنۡهُمۡ
يَتَوَلَّوۡنَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْۚ لَبِئۡسَ مَا قَدَّمَتۡ لَهُمۡ أَنفُسُهُمۡ
أَن سَخِطَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِمۡ وَفِي ٱلۡعَذَابِ هُمۡ خَٰلِدُونَ ﴿٨٠﴾
وَلَوۡ كَانُواْ يُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلنَّبِيِّ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيۡهِ
مَا ٱتَّخَذُوهُمۡ أَوۡلِيَآءَ وَلَٰكِنَّ كَثِيرٗا مِّنۡهُمۡ فَٰسِقُونَ
﴿٨١﴾ ۞ لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ ٱلنَّاسِ عَدَٰوَةٗ لِّلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱلۡيَهُودَ
وَٱلَّذِينَ أَشۡرَكُواْۖ وَلَتَجِدَنَّ أَقۡرَبَهُم مَّوَدَّةٗ لِّلَّذِينَ
ءَامَنُواْ ٱلَّذِينَ قَالُوٓاْ إِنَّا نَصَٰرَىٰۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّ مِنۡهُمۡ
قِسِّيسِينَ وَرُهۡبَانٗا وَأَنَّهُمۡ لَا يَسۡتَكۡبِرُونَ ﴿٨٢﴾

الجزء ٧ الحزب ١٣

وشه و ماناکانی

﴿ لَا تَغۡلُواْ ﴾ زۆر رۆ مەچن

﴿ غَيۡرَ ٱلۡحَقِّ ﴾ راست نەبێ

﴿ لُعِنَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنۢ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ﴾ ئەوانەی کافر بوون لە بەنی ئیسرائیلییەکان لە سۆزی خودا دوورخرانەوە

﴿ ذَٰلِكَ ﴾ ئەو دوورخستنەوە

﴿ بِمَا عَصَواْ وَّكَانُواْ يَعۡتَدُونَ ﴾ بەهۆی ئەوەوە بوو یاخیی دەبوون و زیادەڕەوییان دەکرد.

﴿ سَخِطَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِمۡ ﴾ خودا قاری لێ گرتن

﴿ قِسِّيسِينَ وَرُهۡبَانٗا ﴾ زانایانیان، کەشیش و قەشەکانیان

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

وَإِذَا سَمِعُوا۟ مَآ أُنزِلَ إِلَى ٱلرَّسُولِ تَرَىٰٓ أَعْيُنَهُمْ تَفِيضُ مِنَ
ٱلدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا۟ مِنَ ٱلْحَقِّ ۖ يَقُولُونَ رَبَّنَآ ءَامَنَّا فَٱكْتُبْنَا مَعَ
ٱلشَّٰهِدِينَ ﴿٨٣﴾ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِٱللَّهِ وَمَا جَآءَنَا مِنَ ٱلْحَقِّ
وَنَطْمَعُ أَن يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ ٱلْقَوْمِ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٨٤﴾ فَأَثَٰبَهُمُ
ٱللَّهُ بِمَا قَالُوا۟ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا ۚ
وَذَٰلِكَ جَزَآءُ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٨٥﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَكَذَّبُوا۟
بِـَٔايَٰتِنَآ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْجَحِيمِ ﴿٨٦﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
لَا تُحَرِّمُوا۟ طَيِّبَٰتِ مَآ أَحَلَّ ٱللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوٓا۟ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ
لَا يُحِبُّ ٱلْمُعْتَدِينَ ﴿٨٧﴾ وَكُلُوا۟ مِمَّا رَزَقَكُمُ ٱللَّهُ حَلَٰلًا طَيِّبًا ۚ
وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ٱلَّذِىٓ أَنتُم بِهِۦ مُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾ لَا يُؤَاخِذُكُمُ ٱللَّهُ
بِٱللَّغْوِ فِىٓ أَيْمَٰنِكُمْ وَلَٰكِن يُؤَاخِذُكُم بِمَا عَقَّدتُّمُ ٱلْأَيْمَٰنَ ۖ
فَكَفَّٰرَتُهُۥٓ إِطْعَامُ عَشَرَةِ مَسَٰكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعِمُونَ
أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ ۖ فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ
ثَلَٰثَةِ أَيَّامٍ ۚ ذَٰلِكَ كَفَّٰرَةُ أَيْمَٰنِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ ۚ وَٱحْفَظُوٓا۟
أَيْمَٰنَكُمْ ۚ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمْ ءَايَٰتِهِۦ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾

وشەو ماناكانى

﴿ تَفِيضُ مِنَ ٱلدَّمْعِ ﴾ فرمێسك لە چاوانیان دەڕژێ

﴿ فَأَثَٰبَهُمُ ٱللَّهُ بِمَا قَالُوا۟ ﴾ بەهۆی ئەو باوەڕەیانەوە خودا پاداشی دانەوە

﴿ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ﴾ لە خودا بترسن

﴿ ٱلَّذِىٓ أَنتُم بِهِۦ مُؤْمِنُونَ ﴾ ئەو خودایە کە باوەڕتان پێیەتی

﴿ بِٱللَّغْوِ فِىٓ أَيْمَٰنِكُمْ ﴾ بە سوێندی پووچ و سەرزارەکیتان

﴿ عَقَّدتُّمُ ٱلْأَيْمَٰنَ ﴾ ئەو سوێندانەی بە مەبەست دەیان خۆن

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّمَا ٱلۡخَمۡرُ وَٱلۡمَيۡسِرُ وَٱلۡأَنصَابُ وَٱلۡأَزۡلَٰمُ رِجۡسٞ
مِّنۡ عَمَلِ ٱلشَّيۡطَٰنِ فَٱجۡتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ
ٱلشَّيۡطَٰنُ أَن يُوقِعَ بَيۡنَكُمُ ٱلۡعَدَٰوَةَ وَٱلۡبَغۡضَآءَ فِي ٱلۡخَمۡرِ وَٱلۡمَيۡسِرِ
وَيَصُدَّكُمۡ عَن ذِكۡرِ ٱللَّهِ وَعَنِ ٱلصَّلَوٰةِۖ فَهَلۡ أَنتُم مُّنتَهُونَ ﴿٩١﴾ وَأَطِيعُواْ
ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ وَٱحۡذَرُواْۚ فَإِن تَوَلَّيۡتُمۡ فَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّمَا عَلَىٰ
رَسُولِنَا ٱلۡبَلَٰغُ ٱلۡمُبِينُ ﴿٩٢﴾ لَيۡسَ عَلَى ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ جُنَاحٞ فِيمَا طَعِمُوٓاْ إِذَا مَا ٱتَّقَواْ وَّءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ ثُمَّ ٱتَّقَواْ وَّءَامَنُواْ ثُمَّ ٱتَّقَواْ وَّأَحۡسَنُواْۗ وَٱللَّهُ يُحِبُّ ٱلۡمُحۡسِنِينَ
﴿٩٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَيَبۡلُوَنَّكُمُ ٱللَّهُ بِشَيۡءٖ مِّنَ ٱلصَّيۡدِ تَنَالُهُۥٓ
أَيۡدِيكُمۡ وَرِمَاحُكُمۡ لِيَعۡلَمَ ٱللَّهُ مَن يَخَافُهُۥ بِٱلۡغَيۡبِۚ فَمَنِ ٱعۡتَدَىٰ بَعۡدَ
ذَٰلِكَ فَلَهُۥ عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿٩٤﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَقۡتُلُواْ ٱلصَّيۡدَ
وَأَنتُمۡ حُرُمٞۚ وَمَن قَتَلَهُۥ مِنكُم مُّتَعَمِّدٗا فَجَزَآءٞ مِّثۡلُ مَا قَتَلَ مِنَ ٱلنَّعَمِ
يَحۡكُمُ بِهِۦ ذَوَا عَدۡلٖ مِّنكُمۡ هَدۡيَۢا بَٰلِغَ ٱلۡكَعۡبَةِ أَوۡ كَفَّٰرَةٞ طَعَامُ
مَسَٰكِينَ أَوۡ عَدۡلُ ذَٰلِكَ صِيَامٗا لِّيَذُوقَ وَبَالَ أَمۡرِهِۦۗ عَفَا ٱللَّهُ عَمَّا
سَلَفَۚ وَمَنۡ عَادَ فَيَنتَقِمُ ٱللَّهُ مِنۡهُۚ وَٱللَّهُ عَزِيزٞ ذُو ٱنتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

وشه و ماناکانی

﴿وَٱلۡأَنصَابُ﴾ بەرد و بتی دەوری کەعبە
﴿وَٱلۡأَزۡلَٰمُ﴾ تیری قومار و تیر و پشك
﴿إِنَّمَا يُرِيدُ ٱلشَّيۡطَٰنُ﴾ شەیتان ئەیەوێ
﴿أَن يُوقِعَ بَيۡنَكُمُ ٱلۡعَدَٰوَةَ﴾ دوژمنایەتیی بخاتە نێوانتانەوە
﴿وَٱلۡبَغۡضَآءَ﴾ رقەبەرایەتیی
﴿فَهَلۡ أَنتُم مُّنتَهُونَ﴾ ئایا ئێوە وازناهێنن؟
﴿جُنَاحٞ﴾ گوناه
﴿طَعِمُوٓاْ﴾ خواردیان و خواردیانەوە
﴿لَيَبۡلُوَنَّكُمُ ٱللَّهُ﴾ خودا تاقیتان دەکاتەوە
﴿بَٰلِغَ ٱلۡكَعۡبَةِ﴾ بگاتە کابە
﴿عَدۡلُ ذَٰلِكَ﴾ بە قەد ئەوە، بە ئەندازەی ئەوە
﴿وَبَالَ أَمۡرِهِۦ﴾ ئۆباڵی کارەکەی

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ ٱلْبَحْرِ وَطَعَامُهُۥ مَتَٰعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ ۖ وَحُرِّمَ
عَلَيْكُمْ صَيْدُ ٱلْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا ۗ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ٱلَّذِىٓ إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٩٦﴾ ۞ جَعَلَ ٱللَّهُ ٱلْكَعْبَةَ ٱلْبَيْتَ ٱلْحَرَامَ
قِيَٰمًا لِّلنَّاسِ وَٱلشَّهْرَ ٱلْحَرَامَ وَٱلْهَدْىَ وَٱلْقَلَٰٓئِدَ ۚ ذَٰلِكَ لِتَعْلَمُوٓا۟
أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ وَأَنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ
شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿٩٧﴾ ٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ وَأَنَّ ٱللَّهَ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٩٨﴾ مَّا عَلَى ٱلرَّسُولِ إِلَّا ٱلْبَلَٰغُ ۗ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ مَا
تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٩٩﴾ قُل لَّا يَسْتَوِى ٱلْخَبِيثُ وَٱلطَّيِّبُ
وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ ٱلْخَبِيثِ ۚ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ يَٰٓأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠٠﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَسْـَٔلُوا۟
عَنْ أَشْيَآءَ إِن تُبْدَ لَكُمْ تَسُؤْكُمْ وَإِن تَسْـَٔلُوا۟ عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ
ٱلْقُرْءَانُ تُبْدَ لَكُمْ عَفَا ٱللَّهُ عَنْهَا ۗ وَٱللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٠١﴾ قَدْ
سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّن قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا۟ بِهَا كَٰفِرِينَ ﴿١٠٢﴾
مَا جَعَلَ ٱللَّهُ مِنۢ بَحِيرَةٍ وَلَا سَآئِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ ۙ وَلَٰكِنَّ
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ يَفْتَرُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ ۖ وَأَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٣﴾

ربع الحزب ١٢

وشه‌و ماناكانی

﴿ وَلِلسَّيَّارَةِ ﴾ بۆ سه‌فه‌رییانیش

﴿ قِيَٰمًا لِّلنَّاسِ ﴾ راگه‌یشتن به كاری خه‌ڵكدا

﴿ وَٱلْقَلَٰٓئِدَ ﴾ ملوانكه، رست، رك

﴿ بَحِيرَةٍ ﴾ ئه‌و وشتره‌ی پێنج سك زابێت و دوایینیان نێر بووبێ گوێی له‌ت كراوه و به‌ره‌ڵلا كراوه بۆ بته‌كان.

﴿ سَآئِبَةٍ ﴾ ئه‌و وشتره‌ی به بۆنه‌ی ئه‌وه‌وه شتێك بووه و رووی داوه كراوه به‌خێر بۆ بته‌كان.

﴿ وَصِيلَةٍ ﴾ وشترێك دوو سك له‌سه‌ریه‌ك به‌چكه‌ی مێی بووبێ به‌ره‌ڵلا كراوه بۆ بته‌كان.

﴿ حَامٍ ﴾ وشترێك به‌چكه‌ی به‌چكه‌ی خۆی چاك كردبێت به‌ره‌ڵلا كراوه و سواری نه‌بوون.

قورس كۆكردن (التفخيم) و قه‌لقه‌له:
- ▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):
١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت. ئه‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:
٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ره‌نگی سوور ره‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا
حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا ۚ أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٠٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنفُسَكُمْ ۖ
لَا يَضُرُّكُم مَّن ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ ۚ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا
فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ
بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا
عَدْلٍ مِّنكُمْ أَوْ آخَرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ
فَأَصَابَتْكُم مُّصِيبَةُ الْمَوْتِ ۚ تَحْبِسُونَهُمَا مِن بَعْدِ الصَّلَاةِ
فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنِ ارْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۙ
وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ اللَّهِ إِنَّا إِذًا لَّمِنَ الْآثِمِينَ ﴿١٠٦﴾ فَإِنْ عُثِرَ عَلَىٰ
أَنَّهُمَا اسْتَحَقَّا إِثْمًا فَآخَرَانِ يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ
اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأَوْلَيَانِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ
مِن شَهَادَتِهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَا إِنَّا إِذًا لَّمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٧﴾ ذَٰلِكَ
أَدْنَىٰ أَن يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهِهَا أَوْ يَخَافُوا أَن تُرَدَّ أَيْمَانٌ بَعْدَ
أَيْمَانِهِمْ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاسْمَعُوا ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٠٨﴾

وشەو ماناکانی

﴿ حَسْبُنَا ﴾ بەسمانە
﴿ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ ﴾ سەفەرتان کرد، بە رێگەدا رۆشتن
﴿ لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا ﴾ بە نرخێکی کەم نایگۆڕینەوە
﴿ الْأَوْلَيَانِ ﴾ نزیکەکان لە مردووەوە
﴿ لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ ﴾ شایەتییەکەی ئێمە ڕاسترە
﴿ مِن شَهَادَتِهِمَا ﴾ لە شایەتیی ئەو دووانە
﴿ وَمَا اعْتَدَيْنَا ﴾ زیادەڕەویمان نەکردووە
﴿ إِنَّا إِذًا لَّمِنَ الظَّالِمِينَ ﴾ ئەوکاتە ئێمە لە ستەمکەران دەبین
﴿ ذَٰلِكَ ﴾ ئەوە
﴿ أَدْنَىٰ ﴾ نزیکە
﴿ أَن يَأْتُوا ﴾ شایەتیی بدەن، کە بێن
﴿ بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهِهَا ﴾ بەشێوەیەکی ڕاست بیدەن

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

۞ يَوْمَ يَجْمَعُ ٱللَّهُ ٱلرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَآ أُجِبْتُمْ ۖ قَالُوا۟ لَا عِلْمَ
لَنَآ ۖ إِنَّكَ أَنتَ عَلَّـٰمُ ٱلْغُيُوبِ ﴿١٠٩﴾ إِذْ قَالَ ٱللَّهُ يَـٰعِيسَى ٱبْنَ مَرْيَمَ
ٱذْكُرْ نِعْمَتِى عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَٰلِدَتِكَ إِذْ أَيَّدتُّكَ بِرُوحِ
ٱلْقُدُسِ تُكَلِّمُ ٱلنَّاسَ فِى ٱلْمَهْدِ وَكَهْلًا ۖ وَإِذْ عَلَّمْتُكَ
ٱلْكِتَـٰبَ وَٱلْحِكْمَةَ وَٱلتَّوْرَىٰةَ وَٱلْإِنجِيلَ ۖ وَإِذْ تَخْلُقُ
مِنَ ٱلطِّينِ كَهَيْـَٔةِ ٱلطَّيْرِ بِإِذْنِى فَتَنفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًۢا
بِإِذْنِى ۖ وَتُبْرِئُ ٱلْأَكْمَهَ وَٱلْأَبْرَصَ بِإِذْنِى ۖ وَإِذْ تُخْرِجُ
ٱلْمَوْتَىٰ بِإِذْنِى ۖ وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ عَنكَ إِذْ
جِئْتَهُم بِٱلْبَيِّنَـٰتِ فَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِنْهُمْ إِنْ هَـٰذَآ إِلَّا سِحْرٌ
مُّبِينٌ ﴿١١٠﴾ وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى ٱلْحَوَارِيِّـۧنَ أَنْ ءَامِنُوا۟ بِى
وَبِرَسُولِى قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا وَٱشْهَدْ بِأَنَّنَا مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾ إِذْ قَالَ
ٱلْحَوَارِيُّونَ يَـٰعِيسَى ٱبْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَن
يُنَزِّلَ عَلَيْنَا مَآئِدَةً مِّنَ ٱلسَّمَآءِ ۖ قَالَ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ إِن كُنتُم
مُّؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾ قَالُوا۟ نُرِيدُ أَن نَّأْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا
وَنَعْلَمَ أَن قَدْ صَدَقْتَنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ ٱلشَّـٰهِدِينَ ﴿١١٣﴾

وشەو ماناكانی

﴿ مَاذَآ أُجِبْتُمْ ﴾ چ وەڵامێكیان دانەوە؟

﴿ بِرُوحِ ٱلْقُدُسِ ﴾ بە جیبریل

﴿ فِى ٱلْمَهْدِ ﴾ لە بێشكەدا

﴿ وَكَهْلًا ﴾ بە پیری

﴿ ٱلْأَكْمَهَ ﴾ كوێری زكماك

﴿ وَإِذْ كَفَفْتُ ﴾ لێم دوورخستییەوە، دوورم خستەوە

﴿ إِذْ جِئْتَهُم بِٱلْبَيِّنَـٰتِ ﴾ بە موعجیزە و بەڵگەی روونەوە هاتیە لایان

﴿ ٱلْحَوَارِيِّـۧنَ ﴾ یارانی حەزرەتی عیسا

﴿ مَآئِدَةً ﴾ سفرەیەك

▼ تەفخیمی پیتی لامی (ٱللَّه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢.نیشانەكانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

قَالَ عِيسَى ٱبْنُ مَرْيَمَ ٱللَّهُمَّ رَبَّنَآ أَنزِلْ عَلَيْنَا مَآئِدَةً مِّنَ ٱلسَّمَآءِ
تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِّأَوَّلِنَا وَءَاخِرِنَا وَءَايَةً مِّنكَ ۖ وَٱرْزُقْنَا وَأَنتَ
خَيْرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ﴿١١٤﴾ قَالَ ٱللَّهُ إِنِّى مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ ۖ فَمَن يَكْفُرْ بَعْدُ
مِنكُمْ فَإِنِّىٓ أُعَذِّبُهُۥ عَذَابًا لَّآ أُعَذِّبُهُۥٓ أَحَدًا مِّنَ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١١٥﴾
وَإِذْ قَالَ ٱللَّهُ يَٰعِيسَى ٱبْنَ مَرْيَمَ ءَأَنتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ ٱتَّخِذُونِى
وَأُمِّىَ إِلَٰهَيْنِ مِن دُونِ ٱللَّهِ ۖ قَالَ سُبْحَٰنَكَ مَا يَكُونُ لِىٓ أَنْ
أَقُولَ مَا لَيْسَ لِى بِحَقٍّ ۚ إِن كُنتُ قُلْتُهُۥ فَقَدْ عَلِمْتَهُۥ ۚ تَعْلَمُ مَا فِى
نَفْسِى وَلَآ أَعْلَمُ مَا فِى نَفْسِكَ ۚ إِنَّكَ أَنتَ عَلَّٰمُ ٱلْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾ مَا
قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَآ أَمَرْتَنِى بِهِۦٓ أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ رَبِّى وَرَبَّكُمْ ۚ وَكُنتُ
عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ ۖ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِى كُنتَ أَنتَ ٱلرَّقِيبَ
عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنتَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾ إِن تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ ۖ
وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنتَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾ قَالَ ٱللَّهُ هَٰذَا يَوْمُ
يَنفَعُ ٱلصَّٰدِقِينَ صِدْقُهُمْ ۚ لَهُمْ جَنَّٰتٌ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ
خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۚ رَّضِىَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا۟ عَنْهُ ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿١١٩﴾
لِلَّهِ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ ۚ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌۢ ﴿١٢٠﴾

وشه و ماناكانى

﴿ عِيدًا ﴾ جەژن

﴿ وَءَايَةً مِّنكَ ﴾ نيشانەيەكيش بێ لە تۆوە

﴿ سُبْحَٰنَكَ ﴾ خودايە تۆ پاك و بێ گەردی

﴿ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَآ أَمَرْتَنِى بِهِۦ ﴾ جگە لەوەی تۆ فەرمانت پێداوم هیچم پێ نەوتوون

﴿ تَوَفَّيْتَنِى ﴾ وەرت گرتمەوە

﴿ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌۢ ﴾ خودا توانايە بەسەر هەموو شتێكدا.

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) جەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) جەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) جەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) جەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) جەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

سُورَةُ الأَنعَامِ

ترتيبها ٦ — آياتها ١٦٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَجَعَلَ ٱلظُّلُمَٰتِ
وَٱلنُّورَ ۖ ثُمَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١﴾ هُوَ ٱلَّذِى
خَلَقَكُم مِّن طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰٓ أَجَلًا ۖ وَأَجَلٌ مُّسَمًّى عِندَهُۥ ۖ ثُمَّ أَنتُمْ
تَمْتَرُونَ ﴿٢﴾ وَهُوَ ٱللَّهُ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَفِى ٱلْأَرْضِ ۖ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ
وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ﴿٣﴾ وَمَا تَأْتِيهِم مِّنْ ءَايَةٍ مِّنْ
ءَايَٰتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا۟ عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤﴾ فَقَدْ كَذَّبُوا۟ بِٱلْحَقِّ
لَمَّا جَآءَهُمْ ۖ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنۢبَٰٓؤُا۟ مَا كَانُوا۟ بِهِۦ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٥﴾ أَلَمْ
يَرَوْا۟ كَمْ أَهْلَكْنَا مِن قَبْلِهِم مِّن قَرْنٍ مَّكَّنَّٰهُمْ فِى ٱلْأَرْضِ مَا لَمْ
نُمَكِّن لَّكُمْ وَأَرْسَلْنَا ٱلسَّمَآءَ عَلَيْهِم مِّدْرَارًا وَجَعَلْنَا ٱلْأَنْهَٰرَ
تَجْرِى مِن تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَٰهُم بِذُنُوبِهِمْ وَأَنشَأْنَا مِنۢ بَعْدِهِمْ قَرْنًا
ءَاخَرِينَ ﴿٦﴾ وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَٰبًا فِى قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ
لَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ إِنْ هَٰذَآ إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧﴾ وَقَالُوا۟ لَوْلَآ أُنزِلَ
عَلَيْهِ مَلَكٌ ۖ وَلَوْ أَنزَلْنَا مَلَكًا لَّقُضِىَ ٱلْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنظَرُونَ ﴿٨﴾

وشەوماناكانی

سوورەتی ئەنعام

﴿ وَجَعَلَ ﴾ دروستی كردووە، دایمەزراندووە
﴿ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴾ هاوبەش بۆ خودا دادەنێن
﴿ وَأَجَلٌ مُّسَمًّى عِندَهُۥ ﴾ كاتێكی دیاریكراو لەلای خوداوە
﴿ تَمْتَرُونَ ﴾ گومان دەكەن
﴿ ٱللَّهُ ﴾ خودای تاك و تەنیا
﴿ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ ﴾ ئاگای لە نهێنی و ئاشكراتان هەیە
﴿ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ﴾ دەشزانێ چی دەكەن
﴿ أَنۢبَٰٓؤُا۟ ﴾ هەواڵی
﴿ كَمْ أَهْلَكْنَا ﴾ چەندمان لەناوبرد!
﴿ قَرْنٍ ﴾ سەدەیەك، سەردەمێك
﴿ مَّكَّنَّٰهُمْ ﴾ دەستەلاتمان داتێ
﴿ ٱلسَّمَآءَ ﴾ باران
﴿ مِّدْرَارًا ﴾ بە خوڕزم
﴿ كِتَٰبًا فِى قِرْطَاسٍ ﴾ نووسراوێك لە كاغەزێكدا
﴿ لَا يُنظَرُونَ ﴾ مۆڵەت نادرێن

فۆرمی گۆكردن (تفخيم) و قلقلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَلَوۡ جَعَلۡنَٰهُ مَلَكٗا لَّجَعَلۡنَٰهُ رَجُلٗا وَلَلَبَسۡنَا عَلَيۡهِم مَّا
يَلۡبِسُونَ ﴿٩﴾ وَلَقَدِ ٱسۡتُهۡزِئَ بِرُسُلٖ مِّن قَبۡلِكَ فَحَاقَ
بِٱلَّذِينَ سَخِرُواْ مِنۡهُم مَّا كَانُواْ بِهِۦ يَسۡتَهۡزِءُونَ ﴿١٠﴾
قُلۡ سِيرُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ ثُمَّ ٱنظُرُواْ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ
ٱلۡمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾ قُل لِّمَن مَّا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ قُل لِّلَّهِۚ
كَتَبَ عَلَىٰ نَفۡسِهِ ٱلرَّحۡمَةَۚ لَيَجۡمَعَنَّكُمۡ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡقِيَٰمَةِ
لَا رَيۡبَ فِيهِۚ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ فَهُمۡ لَا يُؤۡمِنُونَ
﴿١٢﴾ ۞ وَلَهُۥ مَا سَكَنَ فِي ٱلَّيۡلِ وَٱلنَّهَارِۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ
﴿١٣﴾ قُلۡ أَغَيۡرَ ٱللَّهِ أَتَّخِذُ وَلِيّٗا فَاطِرِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَهُوَ يُطۡعِمُ
وَلَا يُطۡعَمُۗ قُلۡ إِنِّيٓ أُمِرۡتُ أَنۡ أَكُونَ أَوَّلَ مَنۡ أَسۡلَمَۖ وَلَا
تَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡمُشۡرِكِينَ ﴿١٤﴾ قُلۡ إِنِّيٓ أَخَافُ إِنۡ عَصَيۡتُ
رَبِّي عَذَابَ يَوۡمٍ عَظِيمٖ ﴿١٥﴾ مَّن يُصۡرَفۡ عَنۡهُ يَوۡمَئِذٖ فَقَدۡ
رَحِمَهُۥۚ وَذَٰلِكَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡمُبِينُ ﴿١٦﴾ وَإِن يَمۡسَسۡكَ ٱللَّهُ بِضُرّٖ
فَلَا كَاشِفَ لَهُۥٓ إِلَّا هُوَۖ وَإِن يَمۡسَسۡكَ بِخَيۡرٖ فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ
قَدِيرٞ ﴿١٧﴾ وَهُوَ ٱلۡقَاهِرُ فَوۡقَ عِبَادِهِۦۚ وَهُوَ ٱلۡحَكِيمُ ٱلۡخَبِيرُ ﴿١٨﴾

نصف الحزب ١٢

وشه و ماناکانی

﴿ وَلَلَبَسۡنَا عَلَيۡهِم مَّا يَلۡبِسُونَ ﴾ ئەوەمان لێ دەشێواند کە خۆیان لێیان شێواوە

﴿ فَحَاقَ ﴾ هات، دایگرتن

﴿ كَتَبَ ﴾ نووسیی، بڕیاری دا

﴿ خَسِرُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ ﴾ خۆیان لەناو برد

﴿ مَا سَكَنَ ﴾ دامەزرا

﴿ وَلِيّٗا ﴾ خودا، کۆمەککەر

﴿ فَاطِرِ ﴾ بەدیهێنەر

﴿ يُطۡعِمُ ﴾ بژێوی دەدا

﴿ مَنۡ أَسۡلَمَ ﴾ ئەو کەسەی ملکەچ دەبێ

﴿ بِضُرّٖ ﴾ بە زیانێك، بە نەخۆشییەك

﴿ فَلَا كَاشِفَ ﴾ لابەری نییە.

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
(٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَٰدَةً ۖ قُلِ ٱللَّهُ ۖ شَهِيدٌۢ بَيْنِى وَبَيْنَكُمْ ۚ وَأُوحِىَ إِلَىَّ هَٰذَا
ٱلْقُرْءَانُ لِأُنذِرَكُم بِهِۦ وَمَنۢ بَلَغَ ۚ أَئِنَّكُمْ لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ ٱللَّهِ
ءَالِهَةً أُخْرَىٰ ۚ قُل لَّآ أَشْهَدُ ۚ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ وَإِنَّنِى بَرِىٓءٌ مِّمَّا
تُشْرِكُونَ ﴿١٩﴾ ٱلَّذِينَ ءَاتَيْنَٰهُمُ ٱلْكِتَٰبَ يَعْرِفُونَهُۥ كَمَا يَعْرِفُونَ
أَبْنَآءَهُمُ ۘ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ
مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِـَٔايَٰتِهِۦٓ ۗ إِنَّهُۥ لَا يُفْلِحُ ٱلظَّٰلِمُونَ
﴿٢١﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوٓا۟ أَيْنَ شُرَكَآؤُكُمُ
ٱلَّذِينَ كُنتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ لَمْ تَكُن فِتْنَتُهُمْ إِلَّآ أَن قَالُوا۟ وَٱللَّهِ
رَبِّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ ﴿٢٣﴾ ٱنظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ ۚ وَضَلَّ
عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَمِنْهُم مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ ۖ وَجَعَلْنَا عَلَىٰ
قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَن يَفْقَهُوهُ وَفِىٓ ءَاذَانِهِمْ وَقْرًا ۚ وَإِن يَرَوْا۟ كُلَّ ءَايَةٍ
لَّا يُؤْمِنُوا۟ بِهَا ۚ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءُوكَ يُجَٰدِلُونَكَ يَقُولُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ إِنْ هَٰذَآ
إِلَّآ أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٢٥﴾ وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْـَٔوْنَ عَنْهُ ۖ وَإِن
يُهْلِكُونَ إِلَّآ أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾ وَلَوْ تَرَىٰٓ إِذْ وُقِفُوا۟ عَلَى ٱلنَّارِ
فَقَالُوا۟ يَٰلَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَذِّبَ بِـَٔايَٰتِ رَبِّنَا وَنَكُونَ مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٧﴾

وشەو ماناكانی

﴿ قُلِ ٱللَّهُ شَهِيدٌۢ بَيْنِى وَبَيْنَكُمْ ﴾ بڵێ خودا شایەتە لە نێوانماندا

﴿ وَمَنۢ بَلَغَ ﴾ ئەو كەسەش قورئانی پێ گەیبوە

﴿ فِتْنَتُهُمْ ﴾ بیانووەكەیان، ئەنجامی كوفرەكەیان

﴿ وَضَلَّ عَنْهُم ﴾ لێیان ون بوو

﴿ مَّا كَانُوا۟ يَفْتَرُونَ ﴾ درۆ و دەلەسەكەیان، تكای بتەكانیان

﴿ أَكِنَّةً ﴾ پەردەی زۆر

﴿ وَقْرًا ﴾ كەڕیی و گوێ گرانی

﴿ أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴾ درۆی نووسراو (ئەفسانە)ی گەلانی پێشوو

﴿ وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ ﴾ لە قورئان دوور دەكەونەوە

﴿ وُقِفُوا۟ عَلَى ٱلنَّارِ ﴾ كە برانە لای ئاگر، خرانە ناوی

فۆرمی گۆكردن (التفخيم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

بَلْ بَدَا لَهُم مَّا كَانُوا يُخْفُونَ مِن قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ
وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٢٨﴾ وَقَالُوا إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ
بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢٩﴾ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وُقِفُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ قَالَ أَلَيْسَ هَٰذَا
بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ
﴿٣٠﴾ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمُ السَّاعَةُ
بَغْتَةً قَالُوا يَا حَسْرَتَنَا عَلَىٰ مَا فَرَّطْنَا فِيهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ
عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ أَلَا سَاءَ مَا يَزِرُونَ ﴿٣١﴾ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا
لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَلَلدَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ
﴿٣٢﴾ قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ
وَلَٰكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ كُذِّبَتْ
رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا وَأُوذُوا حَتَّىٰ أَتَاهُمْ نَصْرُنَا
وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِن نَّبَإِ الْمُرْسَلِينَ
﴿٣٤﴾ وَإِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَن تَبْتَغِيَ
نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُم بِآيَةٍ وَلَوْ شَاءَ
اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٥﴾

وشە و ماناکانی

﴿بَلْ بَدَا لَهُم﴾ بەڵکو بۆیان دەرکەوت

﴿وُقِفُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ﴾ لە بارەگای خودادا وەستێنران

﴿بَغْتَةً﴾ کوتوپڕ

﴿فَرَّطْنَا فِيهَا﴾ درێغیمان تێدا کرد

﴿أَوْزَارَهُمْ﴾ کۆڵ و باریان

﴿أَلَا سَاءَ مَا يَزِرُونَ﴾ بزانە چ کۆڵ و بارێکی بەدیان بە کۆڵەوەیە!

﴿لَعِبٌ وَلَهْوٌ﴾ گاڵتە و یاریی

﴿يَجْحَدُونَ﴾ درۆ دەکەن، ملەجیڕی دەکەن

﴿لِكَلِمَاتِ اللَّهِ﴾ بۆ نیشانە و بەڵێنی خودا

﴿كَبُرَ عَلَيْكَ﴾ گەورە و گران بوو بە لاتەوە

﴿نَفَقًا فِي الْأَرْضِ﴾ تونێلێك لە زەویدا

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

۞ إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ ٱلَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَٱلْمَوْتَىٰ يَبْعَثُهُمُ ٱللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾ وَقَالُوا۟ لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ ءَايَةٌ مِّن رَّبِّهِۦ ۚ قُلْ إِنَّ ٱللَّهَ قَادِرٌ عَلَىٰٓ أَن يُنَزِّلَ ءَايَةً وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾ وَمَا مِن دَآبَّةٍ فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا طَٰٓئِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّآ أُمَمٌ أَمْثَالُكُم ۚ مَّا فَرَّطْنَا فِى ٱلْكِتَٰبِ مِن شَىْءٍ ۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾ وَٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا صُمٌّ وَبُكْمٌ فِى ٱلظُّلُمَٰتِ ۗ مَن يَشَإِ ٱللَّهُ يُضْلِلْهُ وَمَن يَشَأْ يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾ قُلْ أَرَءَيْتَكُمْ إِنْ أَتَىٰكُمْ عَذَابُ ٱللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمُ ٱلسَّاعَةُ أَغَيْرَ ٱللَّهِ تَدْعُونَ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٤٠﴾ بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِن شَآءَ وَتَنسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿٤١﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَآ إِلَىٰٓ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَٰهُم بِٱلْبَأْسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٢﴾ فَلَوْلَآ إِذْ جَآءَهُم بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا۟ وَلَٰكِن قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ ٱلشَّيْطَٰنُ مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ فَلَمَّا نَسُوا۟ مَا ذُكِّرُوا۟ بِهِۦ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَٰبَ كُلِّ شَىْءٍ حَتَّىٰٓ إِذَا فَرِحُوا۟ بِمَآ أُوتُوٓا۟ أَخَذْنَٰهُم بَغْتَةً فَإِذَا هُم مُّبْلِسُونَ ﴿٤٤﴾

وشه و ماناكانى

﴿ وَٱلْمَوْتَىٰ ﴾ مردووان، كافران چونكه چ نابيستن

﴿ أُمَمٌ أَمْثَالُكُم ﴾ كه‌لانێكى وه‌ك ئێوه‌ن

﴿ مَّا فَرَّطْنَا ﴾ دريغيمان نه‌كرد

﴿ فِى ٱلظُّلُمَٰتِ ﴾ له‌ تاريكيى نه‌فاميدا

﴿ أَرَءَيْتَكُمْ ﴾ ئايا بينيتان؟

﴿ بِٱلْبَأْسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ ﴾ به‌ ئازار و ناخۆشيى

﴿ يَتَضَرَّعُونَ ﴾ ئه‌پاڕێنه‌وه‌

﴿ جَآءَهُم بَأْسُنَا ﴾ سزامان دا به‌سه‌ريانا

﴿ هُم مُّبْلِسُونَ ﴾ ئه‌وان بێ هيوان

ته‌فخيمى پيتى لامى (اللّه).
ته‌فخيمى پيتى (راء).
سيفه‌تى قه‌لقه‌له‌.

١. چۆنيه‌تى وه‌ستان (الوقوف):
١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پيتى سكوندار ده‌كرێت. ئه‌نانه‌ت گه‌ر پيته‌كه‌ خۆى سكوندار نه‌بێت له‌كاتى وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانى ترى لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆيه‌ له‌ وه‌ستاندا گه‌ر پيته‌كه‌ (ته‌نوينى فه‌تحه‌)ى له‌سه‌ر بوو به‌ (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه‌ و، تائى خڕيش به‌ (هاء)ى سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه‌.

٢. نيشانه‌كانى وه‌ستان:
٢- ئه‌و هێمايانه‌ى وه‌ستان كه‌ به‌ره‌نگى سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانى ميانه‌ى ئايه‌ته‌كان و سه‌ره‌تاى ئايه‌ته‌كان ديارى ده‌كه‌ن. له‌كاتى به‌رده‌وامبوونيش له‌ خوێندنه‌وه‌ چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه‌ ده‌گۆڕێن.

فَقُطِعَ دَابِرُ ٱلْقَوْمِ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ ۚ وَٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٤٥﴾
قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ ٱللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَٰرَكُمْ وَخَتَمَ عَلَىٰ قُلُوبِكُم
مَّنْ إِلَٰهٌ غَيْرُ ٱللَّهِ يَأْتِيكُم بِهِ ۗ ٱنظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ ٱلْءَايَٰتِ
ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ ﴿٤٦﴾ قُلْ أَرَءَيْتَكُمْ إِنْ أَتَىٰكُمْ عَذَابُ ٱللَّهِ
بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلَكُ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٤٧﴾ وَمَا
نُرْسِلُ ٱلْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ ۖ فَمَنْ ءَامَنَ وَأَصْلَحَ
فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾ وَٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا
يَمَسُّهُمُ ٱلْعَذَابُ بِمَا كَانُوا۟ يَفْسُقُونَ ﴿٤٩﴾ قُل لَّآ أَقُولُ لَكُمْ
عِندِى خَزَآئِنُ ٱللَّهِ وَلَآ أَعْلَمُ ٱلْغَيْبَ وَلَآ أَقُولُ لَكُمْ إِنِّى مَلَكٌ ۖ
إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰٓ إِلَىَّ ۚ قُلْ هَلْ يَسْتَوِى ٱلْأَعْمَىٰ وَٱلْبَصِيرُ ۚ
أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾ وَأَنذِرْ بِهِ ٱلَّذِينَ يَخَافُونَ أَن يُحْشَرُوٓا۟
إِلَىٰ رَبِّهِمْ ۙ لَيْسَ لَهُم مِّن دُونِهِۦ وَلِىٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ
﴿٥١﴾ وَلَا تَطْرُدِ ٱلَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُم بِٱلْغَدَوٰةِ وَٱلْعَشِىِّ يُرِيدُونَ
وَجْهَهُۥ ۖ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِم مِّن شَىْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ
عَلَيْهِم مِّن شَىْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٥٢﴾

وشه و ماناكانی

﴿ دَابِرُ ٱلْقَوْمِ ﴾ کۆتاییان، دوایی ئەو گەلە

﴿ أَرَءَيْتُمْ ﴾ ئایا بینیتان

﴿ نُصَرِّفُ ٱلْءَايَٰتِ ﴾ موعجیزە و نیشانە کانمان دەردەخەین

﴿ هُمْ يَصْدِفُونَ ﴾ ئەوان لێی لادەدەن، لێی لووتەلان

﴿ أَرَءَيْتَكُمْ ﴾ پێم بڵێن، ئایا بینیتان؟

﴿ بَغْتَةً ﴾ کوتوپڕ

﴿ جَهْرَةً ﴾ بە ئاشکرا

﴿ هَلْ يُهْلَكُ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴾ ئایا جگە لە ستەمگەران کەسی دی تێدا دەچێ؟

﴿ كَانُوا۟ يَفْسُقُونَ ﴾ لە فەرمان دەردەچوون

﴿ قُل لَّآ أَقُولُ لَكُمْ عِندِى خَزَآئِنُ ٱللَّهِ ﴾ من پێتان ناڵێم گەنجینە کانی خودا لای منن

﴿ وَلَآ أَعْلَمُ ٱلْغَيْبَ ﴾ پەنامە کیی نازانم

﴿ بِٱلْغَدَوٰةِ وَٱلْعَشِىِّ ﴾ بەیانیی و ئێوارە

مینگەکان و ئەو وانەی ناخوێنرێنەوە	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و.
م مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی منفصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
(٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ە.

وَكَذَٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِّيَقُولُوٓاْ أَهَٰٓؤُلَآءِ مَنَّ ٱللَّهُ عَلَيْهِم مِّنۢ بَيْنِنَآۗ أَلَيْسَ ٱللَّهُ بِأَعْلَمَ بِٱلشَّٰكِرِينَ ﴿٥٣﴾ وَإِذَا جَآءَكَ ٱلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِـَٔايَٰتِنَا فَقُلْ سَلَٰمٌ عَلَيْكُمْۖ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ ٱلرَّحْمَةَۖ أَنَّهُۥ مَنْ عَمِلَ مِنكُمْ سُوٓءًۢا بِجَهَٰلَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنۢ بَعْدِهِۦ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُۥ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥٤﴾ وَكَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلْـَٔايَٰتِ وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ ٱلْمُجْرِمِينَ ﴿٥٥﴾ قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ ٱلَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِۚ قُل لَّآ أَتَّبِعُ أَهْوَآءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾ قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَكَذَّبْتُم بِهِۦۚ مَا عِندِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِۦٓۚ إِنِ ٱلْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِۖ يَقُصُّ ٱلْحَقَّۖ وَهُوَ خَيْرُ ٱلْفَٰصِلِينَ ﴿٥٧﴾ قُل لَّوْ أَنَّ عِندِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِۦ لَقُضِيَ ٱلْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْۗ وَٱللَّهُ أَعْلَمُ بِٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٥٨﴾ ۞ وَعِندَهُۥ مَفَاتِحُ ٱلْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَآ إِلَّا هُوَۚ وَيَعْلَمُ مَا فِي ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِۚ وَمَا تَسْقُطُ مِن وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظُلُمَٰتِ ٱلْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَٰبٍ مُّبِينٍ ﴿٥٩﴾

ربع الحزب ١١

وشه و ماناكانى

﴿ فَتَنَّا ﴾ تاقیمان کردەوە

﴿ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ ﴾ هەندێکیان بە هەندێکیان

﴿ كَتَبَ رَبُّكُمْ ﴾ خودا نووسیی، بڕیاری دا

﴿ وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ ٱلْمُجْرِمِينَ ﴾ بۆ ئەوەی ڕێگەی تاوانباران دەربکەوێ

﴿ بِجَهَٰلَةٍ ﴾ بە نەفامیی و نەزانیی

﴿ يَقُصُّ ٱلْحَقَّ ﴾ ڕاستیی دەردەخا

﴿ خَيْرُ ٱلْفَٰصِلِينَ ﴾ باشترین حاکم و جیاکەرەوەیە

﴿ كِتَٰبٍ مُّبِينٍ ﴾ کتێبێکی ڕوون، (لوح المحفوظ) زانستی خودا

قوڕس کردن (تفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَهُوَ ٱلَّذِي يَتَوَفَّىٰكُم بِٱلَّيۡلِ وَيَعۡلَمُ مَا جَرَحۡتُم بِٱلنَّهَارِ ثُمَّ
يَبۡعَثُكُمۡ فِيهِ لِيُقۡضَىٰٓ أَجَلٞ مُّسَمّٗىۖ ثُمَّ إِلَيۡهِ مَرۡجِعُكُمۡ
ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٦٠﴾ وَهُوَ ٱلۡقَاهِرُ فَوۡقَ عِبَادِهِۦۖ
وَيُرۡسِلُ عَلَيۡكُمۡ حَفَظَةً حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَ أَحَدَكُمُ ٱلۡمَوۡتُ تَوَفَّتۡهُ
رُسُلُنَا وَهُمۡ لَا يُفَرِّطُونَ ﴿٦١﴾ ثُمَّ رُدُّوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ مَوۡلَىٰهُمُ ٱلۡحَقِّۚ
أَلَا لَهُ ٱلۡحُكۡمُ وَهُوَ أَسۡرَعُ ٱلۡحَٰسِبِينَ ﴿٦٢﴾ قُلۡ مَن يُنَجِّيكُم مِّن
ظُلُمَٰتِ ٱلۡبَرِّ وَٱلۡبَحۡرِ تَدۡعُونَهُۥ تَضَرُّعٗا وَخُفۡيَةٗ لَّئِنۡ أَنجَىٰنَا مِنۡ هَٰذِهِۦ
لَنَكُونَنَّ مِنَ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿٦٣﴾ قُلِ ٱللَّهُ يُنَجِّيكُم مِّنۡهَا وَمِن كُلِّ كَرۡبٖ
ثُمَّ أَنتُمۡ تُشۡرِكُونَ ﴿٦٤﴾ قُلۡ هُوَ ٱلۡقَادِرُ عَلَىٰٓ أَن يَبۡعَثَ عَلَيۡكُمۡ عَذَابٗا
مِّن فَوۡقِكُمۡ أَوۡ مِن تَحۡتِ أَرۡجُلِكُمۡ أَوۡ يَلۡبِسَكُمۡ شِيَعٗا وَيُذِيقَ بَعۡضَكُم
بَأۡسَ بَعۡضٍۗ ٱنظُرۡ كَيۡفَ نُصَرِّفُ ٱلۡأٓيَٰتِ لَعَلَّهُمۡ يَفۡقَهُونَ ﴿٦٥﴾
وَكَذَّبَ بِهِۦ قَوۡمُكَ وَهُوَ ٱلۡحَقُّۚ قُل لَّسۡتُ عَلَيۡكُم بِوَكِيلٖ ﴿٦٦﴾ لِّكُلِّ
نَبَإٖ مُّسۡتَقَرّٞۚ وَسَوۡفَ تَعۡلَمُونَ ﴿٦٧﴾ وَإِذَا رَأَيۡتَ ٱلَّذِينَ يَخُوضُونَ فِيٓ
ءَايَٰتِنَا فَأَعۡرِضۡ عَنۡهُمۡ حَتَّىٰ يَخُوضُواْ فِي حَدِيثٍ غَيۡرِهِۦۚ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ
ٱلشَّيۡطَٰنُ فَلَا تَقۡعُدۡ بَعۡدَ ٱلذِّكۡرَىٰ مَعَ ٱلۡقَوۡمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٦٨﴾

وشه و ماناکانی

﴿ جَرَحۡتُم بِٱلنَّهَارِ ﴾ به ڕۆژ کردتان
﴿ لِيُقۡضَىٰٓ أَجَلٞ مُّسَمّٗى ﴾ تا کۆتایی کاتی دیاریکراو
﴿ لَا يُفَرِّطُونَ ﴾ درێغیی ناکەن
﴿ تَضَرُّعٗا ﴾ به پاڕانەوە
﴿ وَخُفۡيَةٗ ﴾ به نهێنی
﴿ يَلۡبِسَكُمۡ ﴾ تێکەڵاوتان دەکات
﴿ شِيَعٗا ﴾ کۆمەڵ کۆمەڵ
﴿ بَأۡسَ بَعۡضٍ ﴾ زۆری هەندێکتان
﴿ نُصَرِّفُ ٱلۡأٓيَٰتِ ﴾ نیشانەکان دەگۆڕین
﴿ بِوَكِيلٖ ﴾ به پارێزەر و سەرپەرشتیکار
﴿ لَعَلَّهُمۡ يَفۡقَهُونَ ﴾ بەڵکو تێ بگەن
﴿ يَخُوضُواْ ﴾ ڕۆ دەچن، باسەکە دەگۆڕن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

وَمَا عَلَى ٱلَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِم مِّن شَيْءٍ وَلَٰكِن
ذِكْرَىٰ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾ وَذَرِ ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ
دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَغَرَّتْهُمُ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا ۚ وَذَكِّرْ بِهِۦٓ
أَن تُبْسَلَ نَفْسٌۢ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلِيٌّ
وَلَا شَفِيعٌ وَإِن تَعْدِلْ كُلَّ عَدْلٍ لَّا يُؤْخَذْ مِنْهَآ ۗ أُوْلَٰٓئِكَ
ٱلَّذِينَ أُبْسِلُواْ بِمَا كَسَبُواْ ۖ لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ
أَلِيمٌۢ بِمَا كَانُواْ يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾ قُلْ أَنَدْعُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ
مَا لَا يَنفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰٓ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَىٰنَا ٱللَّهُ
كَٱلَّذِى ٱسْتَهْوَتْهُ ٱلشَّيَٰطِينُ فِى ٱلْأَرْضِ حَيْرَانَ لَهُۥٓ أَصْحَٰبٌ
يَدْعُونَهُۥٓ إِلَى ٱلْهُدَى ٱئْتِنَا ۗ قُلْ إِنَّ هُدَى ٱللَّهِ هُوَ ٱلْهُدَىٰ ۖ
وَأُمِرْنَا لِنُسْلِمَ لِرَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٧١﴾ وَأَنْ أَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ
وَٱتَّقُوهُ ۚ وَهُوَ ٱلَّذِىٓ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى
خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّ ۖ وَيَوْمَ يَقُولُ كُن
فَيَكُونُ ۚ قَوْلُهُ ٱلْحَقُّ ۚ وَلَهُ ٱلْمُلْكُ يَوْمَ يُنفَخُ فِى ٱلصُّورِ ۚ
عَٰلِمُ ٱلْغَيْبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ ۚ وَهُوَ ٱلْحَكِيمُ ٱلْخَبِيرُ ﴿٧٣﴾

وشە و ماناکانی

﴿وَمَا عَلَى ٱلَّذِينَ يَتَّقُونَ﴾ ئەوانەی خۆیان دەپارێزن هیچیان لەسەر نییە
﴿مِن شَيْءٍ وَلَٰكِن ذِكْرَىٰ﴾ هیچ شتێ، بەس بیرخستنەوە
﴿لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ﴾ بەڵکو خۆ بپارێزن
﴿وَغَرَّتْهُمُ﴾ بایی کردن
﴿أَن تُبْسَلَ نَفْسٌ﴾ کە کەسێك دووچار ببێت
﴿تَعْدِلْ كُلَّ عَدْلٍ﴾ هەرچی فیدیە هەیە بیدا
﴿أُبْسِلُواْ﴾ کەوتنە زیندانی ئاگرەوە
﴿حَمِيمٍ﴾ ئاوێکی زۆر گەرم
﴿ٱسْتَهْوَتْهُ ٱلشَّيَٰطِينُ﴾ شەیتانەکان هەڵیان نا
﴿وَأُمِرْنَا لِنُسْلِمَ﴾ فەرمانمان پێ درا
﴿ٱلصُّورِ﴾ ئەو شاخەی فووی پێدا دەکرێ (کەڕەنا)

قورس کۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

نصف الحزب ١٤

۞ وَإِذۡ قَالَ إِبۡرَٰهِيمُ لِأَبِيهِ ءَازَرَ أَتَتَّخِذُ أَصۡنَامًا ءَالِهَةً إِنِّيٓ
أَرَىٰكَ وَقَوۡمَكَ فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ﴿٧٤﴾ وَكَذَٰلِكَ نُرِيٓ إِبۡرَٰهِيمَ
مَلَكُوتَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَلِيَكُونَ مِنَ ٱلۡمُوقِنِينَ ﴿٧٥﴾
فَلَمَّا جَنَّ عَلَيۡهِ ٱلَّيۡلُ رَءَا كَوۡكَبٗاۖ قَالَ هَٰذَا رَبِّيۖ فَلَمَّآ أَفَلَ قَالَ
لَآ أُحِبُّ ٱلۡأٓفِلِينَ ﴿٧٦﴾ فَلَمَّا رَءَا ٱلۡقَمَرَ بَازِغٗا قَالَ هَٰذَا
رَبِّيۖ فَلَمَّآ أَفَلَ قَالَ لَئِن لَّمۡ يَهۡدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡقَوۡمِ
ٱلضَّآلِّينَ ﴿٧٧﴾ فَلَمَّا رَءَا ٱلشَّمۡسَ بَازِغَةٗ قَالَ هَٰذَا رَبِّي هَٰذَآ
أَكۡبَرُۖ فَلَمَّآ أَفَلَتۡ قَالَ يَٰقَوۡمِ إِنِّي بَرِيٓءٞ مِّمَّا تُشۡرِكُونَ ﴿٧٨﴾
إِنِّي وَجَّهۡتُ وَجۡهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ
حَنِيفٗاۖ وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلۡمُشۡرِكِينَ ﴿٧٩﴾ وَحَآجَّهُۥ قَوۡمُهُۥۚ قَالَ
أَتُحَٰٓجُّوٓنِّي فِي ٱللَّهِ وَقَدۡ هَدَىٰنِۚ وَلَآ أَخَافُ مَا تُشۡرِكُونَ بِهِۦٓ
إِلَّآ أَن يَشَآءَ رَبِّي شَيۡـٔٗاۗ وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيۡءٍ عِلۡمًاۚ أَفَلَا
تَتَذَكَّرُونَ ﴿٨٠﴾ وَكَيۡفَ أَخَافُ مَآ أَشۡرَكۡتُمۡ وَلَا
تَخَافُونَ أَنَّكُمۡ أَشۡرَكۡتُم بِٱللَّهِ مَا لَمۡ يُنَزِّلۡ بِهِۦ عَلَيۡكُمۡ
سُلۡطَٰنٗاۚ فَأَيُّ ٱلۡفَرِيقَيۡنِ أَحَقُّ بِٱلۡأَمۡنِۖ إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ﴿٨١﴾

وشه و ماناکانی

﴿ ءَازَرَ ﴾ باوکی حەزرەتی ئیبراهیم

﴿ مَلَكُوتَ ﴾ نیشانە و ئایەتەکان

﴿ جَنَّ عَلَيۡهِ ٱلَّيۡلُ ﴾ شەوی بەسەردا هات

﴿ أَفَلَ ﴾ ئاوا بوو

﴿ بَازِغٗا ﴾ هەڵهات

﴿ فَطَرَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ ﴾ ئاسمانەکانی بەدیی هێناوە

﴿ حَنِيفٗا ﴾ لادەر لە ناڕاست بۆ لای ڕاستیی

﴿ وَحَآجَّهُۥ قَوۡمُهُۥ ﴾ گەلەکەی دەمەدەمەیان لەگەڵ کرد

﴿ سُلۡطَٰنٗا ﴾ بەڵگە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَلَمْ يَلْبِسُوٓا۟ إِيمَـٰنَهُم بِظُلْمٍ أُو۟لَـٰٓئِكَ لَهُمُ ٱلْأَمْنُ
وَهُم مُّهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾ وَتِلْكَ حُجَّتُنَآ ءَاتَيْنَـٰهَآ إِبْرَٰهِيمَ عَلَىٰ
قَوْمِهِۦ ۚ نَرْفَعُ دَرَجَـٰتٍ مَّن نَّشَآءُ ۗ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾
وَوَهَبْنَا لَهُۥٓ إِسْحَـٰقَ وَيَعْقُوبَ ۚ كُلًّا هَدَيْنَا ۚ وَنُوحًا
هَدَيْنَا مِن قَبْلُ ۖ وَمِن ذُرِّيَّتِهِۦ دَاوُۥدَ وَسُلَيْمَـٰنَ وَأَيُّوبَ
وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَـٰرُونَ ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾
وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ ۖ كُلٌّ مِّنَ ٱلصَّـٰلِحِينَ ﴿٨٥﴾
وَإِسْمَـٰعِيلَ وَٱلْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا ۚ وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى
ٱلْعَـٰلَمِينَ ﴿٨٦﴾ وَمِنْ ءَابَآئِهِمْ وَذُرِّيَّـٰتِهِمْ وَإِخْوَٰنِهِمْ ۖ وَٱجْتَبَيْنَـٰهُمْ
وَهَدَيْنَـٰهُمْ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾ ذَٰلِكَ هُدَى ٱللَّهِ يَهْدِى
بِهِۦ مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ ۚ وَلَوْ أَشْرَكُوا۟ لَحَبِطَ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟
يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾ أُو۟لَـٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ ءَاتَيْنَـٰهُمُ ٱلْكِتَـٰبَ وَٱلْحُكْمَ وَٱلنُّبُوَّةَ ۚ
فَإِن يَكْفُرْ بِهَا هَـٰٓؤُلَآءِ فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا۟ بِهَا بِكَـٰفِرِينَ
﴿٨٩﴾ أُو۟لَـٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ هَدَى ٱللَّهُ ۖ فَبِهُدَىٰهُمُ ٱقْتَدِهْ ۗ قُل لَّآ
أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا ۖ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرَىٰ لِلْعَـٰلَمِينَ ﴿٩٠﴾

وشەو ماناكانی

﴿ وَلَمْ يَلْبِسُوٓا۟ ﴾ باوەڕەكەیان نەگۆڕی
﴿ بِظُلْمٍ ﴾ بە كوفر
﴿ أُو۟لَـٰٓئِكَ لَهُمُ ٱلْأَمْنُ ﴾ ئەوانە ئاسایشیان هەیە و پارێزراون
﴿ وَتِلْكَ حُجَّتُنَآ ﴾ ئەوە بەڵگەی ئێمەیە
﴿ وَٱجْتَبَيْنَـٰهُمْ ﴾ هەڵمان بژاردن
﴿ لَحَبِطَ ﴾ پووچ دەبووەوە
﴿ وَٱلْحُكْمَ ﴾ دادوەریی
﴿ فَإِن يَكْفُرْ بِهَا هَـٰٓؤُلَآءِ ﴾ ئەگەر خەڵكی مەككە بەوە كافر بن
﴿ فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا ﴾ ئەوە چینێكی دیمان بۆ ئامادە كردووە
﴿ لَّيْسُوا۟ بِهَا بِكَـٰفِرِينَ ﴾ ئەوان حاشایان لێی نییە
﴿ ٱقْتَدِهْ ﴾ پەیڕەوییان بكە

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَمَا قَدَرُوا۟ ٱللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِۦٓ إِذْ قَالُوا۟ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِّن شَىْءٍ ۗ
قُلْ مَنْ أَنزَلَ ٱلْكِتَـٰبَ ٱلَّذِى جَآءَ بِهِۦ مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ ۖ
تَجْعَلُونَهُۥ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا ۖ وَعُلِّمْتُم مَّا لَمْ تَعْلَمُوٓا۟
أَنتُمْ وَلَآ ءَابَآؤُكُمْ ۖ قُلِ ٱللَّهُ ۖ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِى خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩١﴾
وَهَـٰذَا كِتَـٰبٌ أَنزَلْنَـٰهُ مُبَارَكٌ مُّصَدِّقُ ٱلَّذِى بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنذِرَ
أُمَّ ٱلْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا ۚ وَٱلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِٱلْـَٔاخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِۦ ۖ
وَهُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩٢﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى
ٱللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِىَ إِلَىَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَىْءٌ وَمَن قَالَ سَأُنزِلُ
مِثْلَ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ ۗ وَلَوْ تَرَىٰٓ إِذِ ٱلظَّـٰلِمُونَ فِى غَمَرَٰتِ ٱلْمَوْتِ
وَٱلْمَلَـٰٓئِكَةُ بَاسِطُوٓا۟ أَيْدِيهِمْ أَخْرِجُوٓا۟ أَنفُسَكُمُ ۖ ٱلْيَوْمَ
تُجْزَوْنَ عَذَابَ ٱلْهُونِ بِمَا كُنتُمْ تَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ غَيْرَ ٱلْحَقِّ
وَكُنتُمْ عَنْ ءَايَـٰتِهِۦ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٣﴾ وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَٰدَىٰ
كَمَا خَلَقْنَـٰكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُم مَّا خَوَّلْنَـٰكُمْ وَرَآءَ ظُهُورِكُمْ ۖ
وَمَا نَرَىٰ مَعَكُمْ شُفَعَآءَكُمُ ٱلَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَـٰٓؤُا۟ ۚ
لَقَد تَّقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنكُم مَّا كُنتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٩٤﴾

وشه و ماناکانی

﴿ وَمَا قَدَرُوا۟ ٱللَّهَ ﴾ ڕێزی خودایان نەگرت

﴿ قَرَاطِيسَ ﴾ چەند کاغەزێك

﴿ قُلِ ٱللَّهُ ﴾ بڵێ: خودا

﴿ مُبَارَكٌ ﴾ پیرۆزە

﴿ أُمَّ ٱلْقُرَىٰ ﴾ مەککە

﴿ حَوْلَهَا ﴾ دەوروبەری

﴿ غَمَرَٰتِ ٱلْمَوْتِ ﴾ سەختییەکانی مردن

﴿ أَخْرِجُوٓا۟ أَنفُسَكُمُ ﴾ خۆتان ڕزگار کەن

﴿ عَذَابَ ٱلْهُونِ ﴾ سزای سەخت

﴿ بِمَا كُنتُمْ تَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ غَيْرَ ٱلْحَقِّ ﴾ بە هۆی ئەو شتە نادروستانەوە بە دەم خوداوە دەتان گوتن

﴿ مَّا خَوَّلْنَـٰكُمْ ﴾ ئەوەی پێمان دابوون

﴿ تَّقَطَّعَ بَيْنَكُمْ ﴾ پێوەندیتان بە یەکەوە نەما

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

۞ إِنَّ ٱللَّهَ فَالِقُ ٱلۡحَبِّ وَٱلنَّوَىٰۖ يُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَمُخۡرِجُ
ٱلۡمَيِّتِ مِنَ ٱلۡحَيِّۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُۖ فَأَنَّىٰ تُؤۡفَكُونَ ﴿٩٥﴾ فَالِقُ ٱلۡإِصۡبَاحِ
وَجَعَلَ ٱلَّيۡلَ سَكَنٗا وَٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَ حُسۡبَانٗاۚ ذَٰلِكَ تَقۡدِيرُ
ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡعَلِيمِ ﴿٩٦﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ ٱلنُّجُومَ لِتَهۡتَدُواْ
بِهَا فِي ظُلُمَٰتِ ٱلۡبَرِّ وَٱلۡبَحۡرِۗ قَدۡ فَصَّلۡنَا ٱلۡأٓيَٰتِ لِقَوۡمٖ يَعۡلَمُونَ
﴿٩٧﴾ وَهُوَ ٱلَّذِيٓ أَنشَأَكُم مِّن نَّفۡسٖ وَٰحِدَةٖ فَمُسۡتَقَرّٞ وَمُسۡتَوۡدَعٞۗ
قَدۡ فَصَّلۡنَا ٱلۡأٓيَٰتِ لِقَوۡمٖ يَفۡقَهُونَ ﴿٩٨﴾ وَهُوَ ٱلَّذِيٓ أَنزَلَ
مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَأَخۡرَجۡنَا بِهِۦ نَبَاتَ كُلِّ شَيۡءٖ فَأَخۡرَجۡنَا مِنۡهُ
خَضِرٗا نُّخۡرِجُ مِنۡهُ حَبّٗا مُّتَرَاكِبٗا وَمِنَ ٱلنَّخۡلِ مِن طَلۡعِهَا
قِنۡوَانٞ دَانِيَةٞ وَجَنَّٰتٖ مِّنۡ أَعۡنَابٖ وَٱلزَّيۡتُونَ وَٱلرُّمَّانَ مُشۡتَبِهٗا
وَغَيۡرَ مُتَشَٰبِهٍۗ ٱنظُرُوٓاْ إِلَىٰ ثَمَرِهِۦٓ إِذَآ أَثۡمَرَ وَيَنۡعِهِۦٓۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكُمۡ
لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ﴿٩٩﴾ وَجَعَلُواْ لِلَّهِ شُرَكَآءَ ٱلۡجِنَّ وَخَلَقَهُمۡۖ
وَخَرَقُواْ لَهُۥ بَنِينَ وَبَنَٰتِۭ بِغَيۡرِ عِلۡمٖۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا
يَصِفُونَ ﴿١٠٠﴾ بَدِيعُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ أَنَّىٰ يَكُونُ لَهُۥ وَلَدٞ
وَلَمۡ تَكُن لَّهُۥ صَٰحِبَةٞۖ وَخَلَقَ كُلَّ شَيۡءٖۖ وَهُوَ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٞ ﴿١٠١﴾

وشەو ماناكانی

﴿ فَالِقُ ٱلۡحَبِّ ﴾ قلیشێنەری تۆو، تەقینەری دەنك

﴿ فَأَنَّىٰ تُؤۡفَكُونَ ﴾ چۆن لە بەندایەتیی ئەو دوور دەکەونەوە؟

﴿ فَالِقُ ٱلۡإِصۡبَاحِ ﴾ رۆژ لە تاریکایی شەو دەردێنێ

﴿ وَٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَ حُسۡبَانٗا ﴾ مانگ و رۆژی کردووە بە راگری کاتەکان

﴿ فَمُسۡتَقَرّٞ ﴾ جێگیرە

﴿ وَمُسۡتَوۡدَعٞ ﴾ پارێزراوە، بە ئەمانەت هەڵگیراوە

﴿ حَبّٗا مُّتَرَاكِبٗا ﴾ دەنکی یەك لەسەریەك وەك گوڵی گەنم و جۆ

﴿ طَلۡعِهَا ﴾ گوڵی (هێشووی) دارخورما

﴿ قِنۡوَانٞ ﴾ هێشوو

﴿ وَيَنۡعِهِۦٓ ﴾ کاتی پێگەیینی

﴿ ٱلۡجِنَّ ﴾ جنۆکە

﴿ وَخَرَقُواْ لَهُۥ ﴾ بۆیان هەڵبەست

﴿ بَدِيعُ ﴾ داهێنەر

﴿ أَنَّىٰ يَكُونُ ﴾ چۆن دەبێ؟

قوڕس گۆکردن (التفخیم) و قەلقەلە	
▼	تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
▼	تەفخیمی پیتی (راء).
▼	سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان: ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمْ ۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ خَٰلِقُ كُلِّ شَىْءٍ
فَٱعْبُدُوهُ ۚ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٠٢﴾ لَّا تُدْرِكُهُ
ٱلْأَبْصَٰرُ وَهُوَ يُدْرِكُ ٱلْأَبْصَٰرَ ۖ وَهُوَ ٱللَّطِيفُ ٱلْخَبِيرُ ﴿١٠٣﴾
قَدْ جَآءَكُم بَصَآئِرُ مِن رَّبِّكُمْ ۖ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِۦ ۖ وَمَنْ عَمِىَ
فَعَلَيْهَا ۚ وَمَآ أَنَا۠ عَلَيْكُم بِحَفِيظٍ ﴿١٠٤﴾ وَكَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ
ٱلْءَايَٰتِ وَلِيَقُولُوا۟ دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهُۥ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾
ٱتَّبِعْ مَآ أُوحِىَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ ۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ وَأَعْرِضْ عَنِ
ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ مَآ أَشْرَكُوا۟ ۗ وَمَا جَعَلْنَٰكَ عَلَيْهِمْ
حَفِيظًا ۖ وَمَآ أَنتَ عَلَيْهِم بِوَكِيلٍ ﴿١٠٧﴾ وَلَا تَسُبُّوا۟ ٱلَّذِينَ
يَدْعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ فَيَسُبُّوا۟ ٱللَّهَ عَدْوًۢا بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ كَذَٰلِكَ زَيَّنَّا
لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِم مَّرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا۟
يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾ وَأَقْسَمُوا۟ بِٱللَّهِ جَهْدَ أَيْمَٰنِهِمْ لَئِن جَآءَتْهُمْ ءَايَةٌ
لَّيُؤْمِنُنَّ بِهَا ۚ قُلْ إِنَّمَا ٱلْءَايَٰتُ عِندَ ٱللَّهِ ۖ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَآ إِذَا
جَآءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾ وَنُقَلِّبُ أَفْـِٔدَتَهُمْ وَأَبْصَٰرَهُمْ كَمَا لَمْ
يُؤْمِنُوا۟ بِهِۦٓ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ فِى طُغْيَٰنِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١٠﴾

وشه و ماناكانی

﴿ وَكِيلٌ ﴾ چاودێر
﴿ لَا تُدْرِكُهُ ٱلْأَبْصَٰرُ ﴾ چاو نایبینێ
﴿ وَهُوَ يُدْرِكُ ٱلْأَبْصَٰرَ ﴾ ئەو چاوان -و هەموو شتێ- ئەبینێ
﴿ بَصَآئِرُ ﴾ بەڵگە و نیشانە
﴿ فَمَنْ أَبْصَرَ ﴾ هەرکەس ببینێ
﴿ بِحَفِيظٍ ﴾ چاودێری کە هەموو کردەوەکان بپارێزێ
﴿ نُصَرِّفُ ٱلْءَايَٰتِ ﴾ بە شێوەگەلی جیا ئایەتەکان پیشان دەدەین
﴿ دَرَسْتَ ﴾ خوێندووتە
﴿ عَدْوًا ﴾ ستەم و زیادەڕەوی
﴿ جَهْدَ أَيْمَٰنِهِمْ ﴾ بە سوێندی پتەویان
﴿ وَنَذَرُهُمْ ﴾ دەیان هێڵینەوە
﴿ طُغْيَٰنِهِمْ ﴾ لە سەرکەشیی و زیادەڕەوییاندا

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

۞ وَلَوْ أَنَّنَا نَزَّلْنَآ إِلَيْهِمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ ٱلْمَوْتَىٰ وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَىْءٍ قُبُلًا مَّا كَانُوا۟ لِيُؤْمِنُوٓا۟ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿١١١﴾ وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِىٍّ عَدُوًّا شَيَٰطِينَ ٱلْإِنسِ وَٱلْجِنِّ يُوحِى بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ زُخْرُفَ ٱلْقَوْلِ غُرُورًا ۚ وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ ۖ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١١٢﴾ وَلِتَصْغَىٰٓ إِلَيْهِ أَفْـِٔدَةُ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْءَاخِرَةِ وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوا۟ مَا هُم مُّقْتَرِفُونَ ﴿١١٣﴾ أَفَغَيْرَ ٱللَّهِ أَبْتَغِى حَكَمًا وَهُوَ ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ إِلَيْكُمُ ٱلْكِتَٰبَ مُفَصَّلًا ۚ وَٱلَّذِينَ ءَاتَيْنَٰهُمُ ٱلْكِتَٰبَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُۥ مُنَزَّلٌ مِّن رَّبِّكَ بِٱلْحَقِّ ۖ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلْمُمْتَرِينَ ﴿١١٤﴾ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا ۚ لَّا مُبَدِّلَ لِكَلِمَٰتِهِۦ ۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ ﴿١١٥﴾ وَإِن تُطِعْ أَكْثَرَ مَن فِى ٱلْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ ۚ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا ٱلظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١١٦﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَن يَضِلُّ عَن سَبِيلِهِۦ ۖ وَهُوَ أَعْلَمُ بِٱلْمُهْتَدِينَ ﴿١١٧﴾ فَكُلُوا۟ مِمَّا ذُكِرَ ٱسْمُ ٱللَّهِ عَلَيْهِ إِن كُنتُم بِـَٔايَٰتِهِۦ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾

وشەو ماناکانی

﴿ وَحَشَرْنَا ﴾ کۆمان کردنەوە

﴿ قُبُلًا ﴾ ڕووبەڕوو

﴿ زُخْرُفَ ٱلْقَوْلِ ﴾ قسەی بریقەدار

﴿ وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ ﴾ ئەگەر خودا خواستی بیوایە نەیان دەکرد

﴿ فَذَرْهُمْ ﴾ لێیان گەڕێ

﴿ وَلِتَصْغَىٰٓ إِلَيْهِ ﴾ با گوێ بۆ ئەو قسانە بگرێ

﴿ وَلِيَقْتَرِفُوا۟ ﴾ با هەڵبیەستن

﴿ ٱلْمُمْتَرِينَ ﴾ گوماناوییەکان، بەگومانەکان

﴿ كَلِمَتُ رَبِّكَ ﴾ فەرمایشتی خودا، قورئان

﴿ صِدْقًا وَعَدْلًا ﴾ ڕاست و ڕەوان

﴿ يَخْرُصُونَ ﴾ درۆ دەکەن

قورس کردن (تفخیم) و، قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰە).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا۟ مِمَّا ذُكِرَ ٱسْمُ ٱللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ
لَكُم مَّا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا ٱضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ ۗ وَإِنَّ كَثِيرًا لَّيُضِلُّونَ
بِأَهْوَآئِهِم بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِٱلْمُعْتَدِينَ ﴿١١٩﴾
وَذَرُوا۟ ظَٰهِرَ ٱلْإِثْمِ وَبَاطِنَهُۥٓ ۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْسِبُونَ ٱلْإِثْمَ
سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا۟ يَقْتَرِفُونَ ﴿١٢٠﴾ وَلَا تَأْكُلُوا۟ مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ
ٱسْمُ ٱللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُۥ لَفِسْقٌ ۗ وَإِنَّ ٱلشَّيَٰطِينَ لَيُوحُونَ إِلَىٰٓ
أَوْلِيَآئِهِمْ لِيُجَٰدِلُوكُمْ ۖ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ﴿١٢١﴾
أَوَمَن كَانَ مَيْتًا فَأَحْيَيْنَٰهُ وَجَعَلْنَا لَهُۥ نُورًا يَمْشِى بِهِۦ فِى
ٱلنَّاسِ كَمَن مَّثَلُهُۥ فِى ٱلظُّلُمَٰتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِّنْهَا ۚ كَذَٰلِكَ
زُيِّنَ لِلْكَٰفِرِينَ مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٢٢﴾ وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا
فِى كُلِّ قَرْيَةٍ أَكَٰبِرَ مُجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا۟ فِيهَا ۖ وَمَا
يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٣﴾ وَإِذَا جَآءَتْهُمْ
ءَايَةٌ قَالُوا۟ لَن نُّؤْمِنَ حَتَّىٰ نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَآ أُوتِىَ رُسُلُ ٱللَّهِ ۘ ٱللَّهُ
أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُۥ ۗ سَيُصِيبُ ٱلَّذِينَ أَجْرَمُوا۟
صَغَارٌ عِندَ ٱللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌۢ بِمَا كَانُوا۟ يَمْكُرُونَ ﴿١٢٤﴾

وشه و ماناكانى

﴿ بِأَهْوَآئِهِم ﴾ به ئاره‌زووى خۆيان
﴿ وَذَرُوا۟ ﴾ لێبگه‌ڕێن، وازى لێ بێنن
﴿ ظَٰهِرَ ٱلْإِثْمِ وَبَاطِنَهُۥٓ ﴾ ده‌ر و ناوى گوناه
﴿ يَقْتَرِفُونَ ﴾ درۆ ده‌كه‌ن
﴿ لَفِسْقٌ ﴾ ده‌رچوونه له په‌یڕه‌ویى
﴿ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ ﴾ ئه‌گه‌ر به قسه‌یان بكه‌ن
﴿ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ﴾ ئه‌وه ئێوه كافر ده‌بن
﴿ ٱللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُۥ ﴾ خودا خۆى ده‌زانێ په‌یامى خۆى به كێ ده‌به‌خشێ
﴿ صَغَارٌ ﴾ رسوایی

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ى ناخوێنرێنه‌وه:
- شوێنى مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ى (الإخفاء).
- (الإدغام)ى بێ مینگه و.
- م مینگه‌ى (الإقلاب).
- ئه‌و پیتانه‌ى ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ى درێژكردنه‌وه‌كان (المدود):
- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى به‌هۆى (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن.
- (٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى به‌هۆى (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددى متصل، له‌كاتى وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ى به ئه‌ندازه‌ى (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌كه‌یه.
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددى له‌ناكاو (عارض) له‌كاتى وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ى (المد الطبيعي)ن.

فَمَن يُرِدِ ٱللَّهُ أَن يَهْدِيَهُۥ يَشْرَحْ صَدْرَهُۥ لِلْإِسْلَٰمِ ۖ وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُۥ يَجْعَلْ صَدْرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِى ٱلسَّمَآءِ ۚ كَذَٰلِكَ يَجْعَلُ ٱللَّهُ ٱلرِّجْسَ عَلَى ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾ وَهَٰذَا صِرَٰطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا ۗ قَدْ فَصَّلْنَا ٱلْءَايَٰتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٦﴾ ۞ لَهُمْ دَارُ ٱلسَّلَٰمِ عِندَ رَبِّهِمْ ۖ وَهُوَ وَلِيُّهُم بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا يَٰمَعْشَرَ ٱلْجِنِّ قَدِ ٱسْتَكْثَرْتُم مِّنَ ٱلْإِنسِ ۖ وَقَالَ أَوْلِيَآؤُهُم مِّنَ ٱلْإِنسِ رَبَّنَا ٱسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَبَلَغْنَآ أَجَلَنَا ٱلَّذِىٓ أَجَّلْتَ لَنَا ۚ قَالَ ٱلنَّارُ مَثْوَىٰكُمْ خَٰلِدِينَ فِيهَآ إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُ ۗ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٨﴾ وَكَذَٰلِكَ نُوَلِّى بَعْضَ ٱلظَّٰلِمِينَ بَعْضًۢا بِمَا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ ﴿١٢٩﴾ يَٰمَعْشَرَ ٱلْجِنِّ وَٱلْإِنسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ ءَايَٰتِى وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا ۚ قَالُوا۟ شَهِدْنَا عَلَىٰٓ أَنفُسِنَا ۖ وَغَرَّتْهُمُ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا وَشَهِدُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا۟ كَٰفِرِينَ ﴿١٣٠﴾ ذَٰلِكَ أَن لَّمْ يَكُن رَّبُّكَ مُهْلِكَ ٱلْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَٰفِلُونَ ﴿١٣١﴾

ربع الحزب ١٥

وشه و ماناکانی

﴿ حَرَجًا ﴾ تەنگەتاوی، تەنگەنەفەسیی

﴿ يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاءِ ﴾ بە زەحمەت بە ئاسماندا سەردەکەوێ

﴿ الرِّجْسَ ﴾ سزا

﴿ دَارُ السَّلَامِ ﴾ بەهەشت

﴿ اسْتَكْثَرْتُم مِّنَ الْإِنسِ ﴾ خەڵکی زۆرتان گومڕا کرد

﴿ اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ ﴾ هەندێکمان سوودی لە هەندێکمان وەرگرت

﴿ النَّارُ مَثْوَاكُمْ ﴾ جێگەتان ئاگرە

﴿ وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ ﴾ ژیان بایی کردن

قوڕس کردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.

وَلِكُلّٖ دَرَجَٰتٞ مِّمَّا عَمِلُواْۚ وَمَا رَبُّكَ بِغَٰفِلٍ عَمَّا
يَعۡمَلُونَ ١٣٢ وَرَبُّكَ ٱلۡغَنِيُّ ذُو ٱلرَّحۡمَةِۚ إِن يَشَأۡ
يُذۡهِبۡكُمۡ وَيَسۡتَخۡلِفۡ مِنۢ بَعۡدِكُم مَّا يَشَآءُ كَمَآ
أَنشَأَكُم مِّن ذُرِّيَّةِ قَوۡمٍ ءَاخَرِينَ ١٣٣ إِنَّ مَا
تُوعَدُونَ لَأٓتٖۖ وَمَآ أَنتُم بِمُعۡجِزِينَ ١٣٤ قُلۡ يَٰقَوۡمِ
ٱعۡمَلُواْ عَلَىٰ مَكَانَتِكُمۡ إِنِّي عَامِلٞۖ فَسَوۡفَ تَعۡلَمُونَ
مَن تَكُونُ لَهُۥ عَٰقِبَةُ ٱلدَّارِۚ إِنَّهُۥ لَا يُفۡلِحُ ٱلظَّٰلِمُونَ
١٣٥ وَجَعَلُواْ لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ ٱلۡحَرۡثِ وَٱلۡأَنۡعَٰمِ
نَصِيبٗا فَقَالُواْ هَٰذَا لِلَّهِ بِزَعۡمِهِمۡ وَهَٰذَا لِشُرَكَآئِنَاۖ
فَمَا كَانَ لِشُرَكَآئِهِمۡ فَلَا يَصِلُ إِلَى ٱللَّهِۖ
وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَىٰ شُرَكَآئِهِمۡۗ
سَآءَ مَا يَحۡكُمُونَ ١٣٦ وَكَذَٰلِكَ زَيَّنَ
لِكَثِيرٖ مِّنَ ٱلۡمُشۡرِكِينَ قَتۡلَ أَوۡلَٰدِهِمۡ
شُرَكَآؤُهُمۡ لِيُرۡدُوهُمۡ وَلِيَلۡبِسُواْ عَلَيۡهِمۡ دِينَهُمۡۖ
وَلَوۡ شَآءَ ٱللَّهُ مَا فَعَلُوهُۖ فَذَرۡهُمۡ وَمَا يَفۡتَرُونَ ١٣٧

وشه و ماناكانى

﴿ بِمُعۡجِزِينَ ﴾ له دەست خودا قوتار نابن
﴿ مَكَانَتِكُمۡ ﴾ هێز و تواناتان
﴿ إِنِّي عَامِلٞ ﴾ منیش کار دەکەم
﴿ عَٰقِبَةُ ٱلدَّارِ ﴾ جێگەی باش
﴿ لَا يُفۡلِحُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴾ ستەمکاران رزگار نابن
﴿ ذَرَأَ ﴾ دروستی کردووە
﴿ ٱلۡحَرۡثِ ﴾ کشت و کاڵ
﴿ وَٱلۡأَنۡعَٰمِ ﴾ ئاژەڵ
﴿ قَتۡلَ أَوۡلَٰدِهِمۡ ﴾ زیندە بەچاڵکردنی کچەکانیان
﴿ لِيُرۡدُوهُمۡ ﴾ تا بە هیلاکیانا بەرن
﴿ وَلِيَلۡبِسُواْ عَلَيۡهِمۡ ﴾ لێیان بشێوێنن
﴿ يَفۡتَرُونَ ﴾ ئەو درۆی دەیکەن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

وَقَالُوا۟ هَٰذِهِۦٓ أَنْعَٰمٌ وَحَرْثٌ حِجْرٌ لَّا يَطْعَمُهَآ إِلَّا مَن نَّشَآءُ بِزَعْمِهِمْ وَأَنْعَٰمٌ حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا وَأَنْعَٰمٌ لَّا يَذْكُرُونَ ٱسْمَ ٱللَّهِ عَلَيْهَا ٱفْتِرَآءً عَلَيْهِ ۚ سَيَجْزِيهِم بِمَا كَانُوا۟ يَفْتَرُونَ ﴿١٣٨﴾ وَقَالُوا۟ مَا فِى بُطُونِ هَٰذِهِ ٱلْأَنْعَٰمِ خَالِصَةٌ لِّذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَىٰٓ أَزْوَٰجِنَا ۖ وَإِن يَكُن مَّيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَآءُ ۚ سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ ۚ إِنَّهُۥ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٣٩﴾ قَدْ خَسِرَ ٱلَّذِينَ قَتَلُوٓا۟ أَوْلَٰدَهُمْ سَفَهًۢا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَحَرَّمُوا۟ مَا رَزَقَهُمُ ٱللَّهُ ٱفْتِرَآءً عَلَى ٱللَّهِ ۚ قَدْ ضَلُّوا۟ وَمَا كَانُوا۟ مُهْتَدِينَ ﴿١٤٠﴾ ۞ وَهُوَ ٱلَّذِىٓ أَنشَأَ جَنَّٰتٍ مَّعْرُوشَٰتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَٰتٍ وَٱلنَّخْلَ وَٱلزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أُكُلُهُۥ وَٱلزَّيْتُونَ وَٱلرُّمَّانَ مُتَشَٰبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَٰبِهٍ ۚ كُلُوا۟ مِن ثَمَرِهِۦٓ إِذَآ أَثْمَرَ وَءَاتُوا۟ حَقَّهُۥ يَوْمَ حَصَادِهِۦ ۖ وَلَا تُسْرِفُوٓا۟ ۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ ٱلْمُسْرِفِينَ ﴿١٤١﴾ وَمِنَ ٱلْأَنْعَٰمِ حَمُولَةً وَفَرْشًا ۚ كُلُوا۟ مِمَّا رَزَقَكُمُ ٱللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُوا۟ خُطُوَٰتِ ٱلشَّيْطَٰنِ ۚ إِنَّهُۥ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿١٤٢﴾

نصف الحزب ١٥

وشه و ماناكانی

﴿حِجْرٌ﴾ قەدەغەیە

﴿لَّا يَطْعَمُهَآ إِلَّا مَن نَّشَآءُ﴾ هەركەس نەمانەوێ لێی ناخوا

﴿حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا﴾ پشتیان حەرام كراوە، كەس سواریان نابێ

﴿وَصْفَهُمْ﴾ درۆكەیان

﴿مَّعْرُوشَٰتٍ﴾ كەپردار، داڵبێت

﴿وَغَيْرَ مَعْرُوشَٰتٍ﴾ بێ كەپر و داربەست

﴿مُخْتَلِفًا أُكُلُهُۥ﴾ خواردنەكانیشیان جیاوازە

﴿حَمُولَةً﴾ بارهەڵگر

﴿وَفَرْشًا﴾ ئەوەی كە سەردەبڕێ وەك مەڕ

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

ثَمَٰنِيَةَ أَزْوَٰجٍۢ ۖ مِّنَ ٱلضَّأْنِ ٱثْنَيْنِ وَمِنَ ٱلْمَعْزِ ٱثْنَيْنِ ۗ قُلْ ءَآلذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمِ ٱلْأُنثَيَيْنِ أَمَّا ٱشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ ٱلْأُنثَيَيْنِ ۖ نَبِّـُٔونِى بِعِلْمٍ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿١٤٣﴾ وَمِنَ ٱلْإِبِلِ ٱثْنَيْنِ وَمِنَ ٱلْبَقَرِ ٱثْنَيْنِ ۗ قُلْ ءَآلذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمِ ٱلْأُنثَيَيْنِ أَمَّا ٱشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ ٱلْأُنثَيَيْنِ ۖ أَمْ كُنتُمْ شُهَدَآءَ إِذْ وَصَّىٰكُمُ ٱللَّهُ بِهَٰذَا ۚ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا لِّيُضِلَّ ٱلنَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٤٤﴾ قُل لَّآ أَجِدُ فِى مَآ أُوحِىَ إِلَىَّ مُحَرَّمًا عَلَىٰ طَاعِمٍ يَطْعَمُهُۥٓ إِلَّآ أَن يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَّسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنزِيرٍ فَإِنَّهُۥ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ ٱللَّهِ بِهِۦ ۚ فَمَنِ ٱضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤٥﴾ وَعَلَى ٱلَّذِينَ هَادُوا۟ حَرَّمْنَا كُلَّ ذِى ظُفُرٍ ۖ وَمِنَ ٱلْبَقَرِ وَٱلْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهُمَآ إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَآ أَوِ ٱلْحَوَايَآ أَوْ مَا ٱخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ۚ ذَٰلِكَ جَزَيْنَٰهُم بِبَغْيِهِمْ ۖ وَإِنَّا لَصَٰدِقُونَ ﴿١٤٦﴾

وشه و ماناکانی

﴿ وَصَّىٰكُمُ ٱللَّهُ بِهَٰذَا ﴾ خودا فەرمانی بەمە پێداون
﴿ طَاعِمٍ يَطْعَمُهُۥٓ ﴾ کەسێك بیخوا
﴿ دَمًا مَّسْفُوحًا ﴾ خوێنی ڕژاو
﴿ فَإِنَّهُۥ رِجْسٌ ﴾ ئەوە پیسە
﴿ فِسْقًا ﴾ دەرچوون لە ڕێگەی ڕاست
﴿ أُهِلَّ لِغَيْرِ ٱللَّهِ بِهِۦ ﴾ جگە لە ناوی خودای لەسەر هێنرابێ
﴿ ٱضْطُرَّ ﴾ ناچار بێ ﴿ وَلَا عَادٍ ﴾ زیادەڕۆیی تێدا نەکا
﴿ غَيْرَ بَاغٍ ﴾ بە شوێنیا نەگەڕێ
﴿ ذِى ظُفُرٍ ﴾ خاوەن چنك ﴿ شُحُومَهُمَآ ﴾ پیوەکانیان
﴿ مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَآ ﴾ ئەوەی لکابێ بە پشتیانەوە
﴿ ٱلْحَوَايَآ ﴾ ورگ و ڕیخۆڵە
﴿ مَا ٱخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ﴾ تاڵاییت بە ئێسکەوە
﴿ جَزَيْنَٰهُم بِبَغْيِهِمْ ﴾ بە هۆی ستەمیانەوە تۆڵەمان لێ کردنەوە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

فَإِن كَذَّبُوكَ فَقُل رَّبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ
بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٧﴾ سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا
لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِن شَيْءٍ
كَذَٰلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بَأْسَنَا
قُلْ هَلْ عِندَكُم مِّنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا
الظَّنَّ وَإِنْ أَنتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾ قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ
فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٤٩﴾ قُلْ هَلُمَّ شُهَدَاءَكُمُ الَّذِينَ
يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَٰذَا فَإِن شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدْ
مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُم بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٠﴾ ۞ قُلْ
تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ
شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُم مِّنْ
إِمْلَاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ
مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي
حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾

الحزب ١٥

وشەو ماناکانی

﴿ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُهُ ﴾ تۆڵەی خودا لاناچێت و ناگەڕێتەوە

﴿ هَلْ عِندَكُم مِّنْ عِلْمٍ ﴾ هیچ بەڵگەی ئەو قسانەتان لە لایە؟

﴿ تَخْرُصُونَ ﴾ درۆ دەکەن

﴿ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ ﴾ ناردنی پێغەمبەر و پەیام

﴿ هَلُمَّ شُهَدَاءَكُمُ ﴾ شایەتەکانتان بێنن

﴿ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴾ هاوبەش بۆ خودا بڕیار دەدەن

﴿ أَتْلُ ﴾ بۆتان بخوێنمەوە

﴿ إِمْلَاقٍ ﴾ هەژاریی

﴿ الْفَوَاحِشَ ﴾ تاوانی گەورە

﴿ وَصَّاكُم بِهِ ﴾ فەرمانی پێداون، پێویستی گیراوە لەسەرتان

قورسی گۆکردن (التفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
▼ تەفخیمی پیتی (راء).
▼ سیفەتی قەلقەلە.

۱. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

۱- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

۲. نیشانەکانی وەستان:

۲- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ
وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا
وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَبِعَهْدِ
اللَّهِ أَوْفُوا ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾
وَأَنَّ هَٰذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ
تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾ ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي
أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ
رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٤﴾ وَهَٰذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ
وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾ أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أُنْزِلَ الْكِتَابُ
عَلَىٰ طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ
﴿١٥٦﴾ أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ
فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ فَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَّبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنَجْزِي الَّذِينَ
يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾

وشه و ماناكانى

﴿ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ﴾ دەگاتە هێزی تەواوی

﴿ بِالْقِسْطِ ﴾ بە عەدالەت

﴿ وُسْعَهَا ﴾ توانای

﴿ وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا ﴾ لە گفتوگۆدا ئاگاتان لە عەدالەت بێ

﴿ وَأَنَّ هَٰذَا ﴾ ئەوەی فەرمانم پێداون

﴿ صِرَاطِي ﴾ ڕێگەی منە

﴿ مُسْتَقِيمًا ﴾ ڕاست و ڕەوانە

﴿ طَائِفَتَيْنِ ﴾ گاور و جوو

﴿ وَصَدَفَ عَنْهَا ﴾ لایدا لێی

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە
- (٢،٤،٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّآ أَن تَأْتِيَهُمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ أَوْ يَأْتِىَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِىَ
بَعْضُ ءَايَٰتِ رَبِّكَ ۗ يَوْمَ يَأْتِى بَعْضُ ءَايَٰتِ رَبِّكَ لَا يَنفَعُ نَفْسًا إِيمَٰنُهَا
لَمْ تَكُنْ ءَامَنَتْ مِن قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِىٓ إِيمَٰنِهَا خَيْرًا ۗ قُلِ ٱنتَظِرُوٓا۟
إِنَّا مُنتَظِرُونَ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ فَرَّقُوا۟ دِينَهُمْ وَكَانُوا۟ شِيَعًا لَّسْتَ
مِنْهُمْ فِى شَىْءٍ ۚ إِنَّمَآ أَمْرُهُمْ إِلَى ٱللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا۟ يَفْعَلُونَ
﴿١٥٩﴾ مَن جَآءَ بِٱلْحَسَنَةِ فَلَهُۥ عَشْرُ أَمْثَالِهَا ۖ وَمَن جَآءَ بِٱلسَّيِّئَةِ
فَلَا يُجْزَىٰٓ إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾ قُلْ إِنَّنِى هَدَىٰنِى رَبِّىٓ
إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِّلَّةَ إِبْرَٰهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ
ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾ قُلْ إِنَّ صَلَاتِى وَنُسُكِى وَمَحْيَاىَ وَمَمَاتِى لِلَّهِ
رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُۥ ۖ وَبِذَٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا۠ أَوَّلُ ٱلْمُسْلِمِينَ
﴿١٦٣﴾ قُلْ أَغَيْرَ ٱللَّهِ أَبْغِى رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَىْءٍ ۚ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ
نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ
فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى جَعَلَكُمْ
خَلَٰٓئِفَ ٱلْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَٰتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ
فِى مَآ ءَاتَىٰكُمْ ۗ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ ٱلْعِقَابِ وَإِنَّهُۥ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌۢ ﴿١٦٥﴾

وشه و ماناکانی

﴿ إِلَّآ أَن تَأْتِيَهُمُ ﴾ مەگەر سەرەتای سزایان پێ بگات

﴿ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ ﴾ فریشتە بۆ گیانکێشانیان

﴿ أَوْ يَأْتِىَ رَبُّكَ ﴾ یان خودا بێت

﴿ ءَايَٰتِ رَبِّكَ ﴾ نیشانەکانی خودای تۆ

﴿ شِيَعًا ﴾ کۆمەڵ کۆمەڵ

﴿ دِينًا قِيَمًا ﴾ ئایینێك ڕێخەری کاروباری دنیا و قیامەتە

﴿ حَنِيفًا ﴾ لادەر بۆ ڕاستیی

﴿ وَنُسُكِى ﴾ بەندایەتیم

﴿ إِلَّا عَلَيْهَا ﴾ تۆڵەکەی لەسەریەتی

﴿ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ ﴾ کەس باری کەس هەڵناگرێ

﴿ خَلَٰٓئِفَ ٱلْأَرْضِ ﴾ جێنشینەکانی سەرزەویی

قورس‌کردن (التفخیم) و قەلقەلە		١- چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢- نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سینەنی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

سُورَةُ الأَعۡرَافِ

ترتيبها ٧ — آياتها ٢٠٦

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الحزب ١٦

الٓمٓصٓ ﴿١﴾ كِتَٰبٌ أُنزِلَ إِلَيۡكَ فَلَا يَكُن فِي صَدۡرِكَ حَرَجٞ مِّنۡهُ لِتُنذِرَ بِهِۦ وَذِكۡرَىٰ لِلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٢﴾ ٱتَّبِعُواْ مَآ أُنزِلَ إِلَيۡكُم مِّن رَّبِّكُمۡ وَلَا تَتَّبِعُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَۗ قَلِيلٗا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾ وَكَم مِّن قَرۡيَةٍ أَهۡلَكۡنَٰهَا فَجَآءَهَا بَأۡسُنَا بَيَٰتًا أَوۡ هُمۡ قَآئِلُونَ ﴿٤﴾ فَمَا كَانَ دَعۡوَىٰهُمۡ إِذۡ جَآءَهُم بَأۡسُنَآ إِلَّآ أَن قَالُوٓاْ إِنَّا كُنَّا ظَٰلِمِينَ ﴿٥﴾ فَلَنَسۡـَٔلَنَّ ٱلَّذِينَ أُرۡسِلَ إِلَيۡهِمۡ وَلَنَسۡـَٔلَنَّ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿٦﴾ فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيۡهِم بِعِلۡمٖۖ وَمَا كُنَّا غَآئِبِينَ ﴿٧﴾ وَٱلۡوَزۡنُ يَوۡمَئِذٍ ٱلۡحَقُّۚ فَمَن ثَقُلَتۡ مَوَٰزِينُهُۥ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ ﴿٨﴾ وَمَنۡ خَفَّتۡ مَوَٰزِينُهُۥ فَأُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓاْ أَنفُسَهُم بِمَا كَانُواْ بِـَٔايَٰتِنَا يَظۡلِمُونَ ﴿٩﴾ وَلَقَدۡ مَكَّنَّٰكُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَجَعَلۡنَا لَكُمۡ فِيهَا مَعَٰيِشَۗ قَلِيلٗا مَّا تَشۡكُرُونَ ﴿١٠﴾ وَلَقَدۡ خَلَقۡنَٰكُمۡ ثُمَّ صَوَّرۡنَٰكُمۡ ثُمَّ قُلۡنَا لِلۡمَلَٰٓئِكَةِ ٱسۡجُدُواْ لِأٓدَمَ فَسَجَدُوٓاْ إِلَّآ إِبۡلِيسَ لَمۡ يَكُن مِّنَ ٱلسَّٰجِدِينَ ﴿١١﴾

وشه و ماناکانی

سوورەتی ئەعراف

﴿ حَرَجٌ ﴾ نارەحەتیی، دڵتەنگیی

﴿ لِتُنذِرَ بِهِۦ ﴾ تا خەڵکی پێ بترسێنی

﴿ مِّن قَرۡيَةٍ ﴾ دێیەك لە دێکان، زۆر دێ

﴿ بَأۡسُنَا ﴾ سزامان، هێزمان

﴿ بَيَٰتًا ﴾ لە شەودا

﴿ هُمۡ قَآئِلُونَ ﴾ لە چێشتەنگاودا

﴿ دَعۡوَىٰهُمۡ ﴾ پاڕانەوەیان

﴿ ثَقُلَتۡ مَوَٰزِينُهُۥ ﴾ تای ترازووەکەی قورس بێت

﴿ خَفَّتۡ مَوَٰزِينُهُۥ ﴾ تای ترازووی چاکەی سووك بێت

﴿ مَكَّنَّٰكُمۡ ﴾ نیشتەجێمان کردن، شوێنمان کردنەوە

﴿ مَعَٰيِشَ ﴾ ژیوار

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ ۖ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِي مِن نَّارٍ
وَخَلَقْتَهُۥ مِن طِينٍ ﴿١٢﴾ قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَن تَتَكَبَّرَ
فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّٰغِرِينَ ﴿١٣﴾ قَالَ أَنظِرْنِيٓ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ
﴿١٤﴾ قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿١٥﴾ قَالَ فَبِمَآ أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ
صِرَٰطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ لَءَاتِيَنَّهُم مِّنۢ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ
وَعَنْ أَيْمَٰنِهِمْ وَعَن شَمَآئِلِهِمْ ۖ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَٰكِرِينَ ﴿١٧﴾ قَالَ
اخْرُجْ مِنْهَا مَذْءُومًا مَّدْحُورًا ۖ لَّمَن تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنكُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿١٨﴾ وَيَٰٓـَٔادَمُ اسْكُنْ أَنتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ
شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّٰلِمِينَ ﴿١٩﴾ فَوَسْوَسَ
لَهُمَا الشَّيْطَٰنُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُۥرِيَ عَنْهُمَا مِن سَوْءَٰتِهِمَا وَقَالَ
مَا نَهَىٰكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَٰذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّآ أَن تَكُونَا مَلَكَيْنِ أَوْ تَكُونَا
مِنَ الْخَٰلِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَقَاسَمَهُمَآ إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّٰصِحِينَ ﴿٢١﴾
فَدَلَّىٰهُمَا بِغُرُورٍ ۚ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْءَٰتُهُمَا وَطَفِقَا
يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِن وَرَقِ الْجَنَّةِ ۖ وَنَادَىٰهُمَا رَبُّهُمَآ أَلَمْ أَنْهَكُمَا
عَن تِلْكُمَا الشَّجَرَةِ وَأَقُل لَّكُمَآ إِنَّ الشَّيْطَٰنَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٢﴾

وشە و ماناکانی

﴿ مَا مَنَعَكَ ﴾ چی نەیهێشت؟
﴿ الصَّٰغِرِينَ ﴾ رسوایان، سەرشۆڕان
﴿ أَنظِرْنِيٓ ﴾ مۆڵەتم بدە ﴿ الْمُنظَرِينَ ﴾ مۆڵەتدراوان
﴿ فَبِمَآ أَغْوَيْتَنِي ﴾ بەوەی گومڕات کردم
﴿ لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ ﴾ سەر ڕێیان لێ دەگرم، بۆیان دادەنیشم
﴿ مَذْءُومًا ﴾ لۆمەکراو
﴿ مَّدْحُورًا ﴾ دەرکراو
﴿ فَوَسْوَسَ لَهُمَا ﴾ دنەی دان
﴿ مَا وُۥرِيَ عَنْهُمَا ﴾ ئەوەی داپۆشراو بوو ﴿ سَوْءَٰتِهِمَا ﴾ عەیب و عەورەتیان
﴿ وَقَاسَمَهُمَآ ﴾ سوێندی بۆ خواردن
﴿ فَدَلَّىٰهُمَا بِغُرُورٍ ﴾ لە خشتەی بردن و لەو پلە باڵایەی دابەزاندن
﴿ وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ ﴾ دەستیان پێ کرد ئەیان لکاند

قورس کاڵکردن (التفخیم و الترقیق)

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان: ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمۡنَآ أَنفُسَنَا وَإِن لَّمۡ تَغۡفِرۡ لَنَا وَتَرۡحَمۡنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ ﴿٢٣﴾ قَالَ ٱهۡبِطُواْ بَعۡضُكُمۡ لِبَعۡضٍ عَدُوّٞۖ وَلَكُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ مُسۡتَقَرّٞ وَمَتَٰعٌ إِلَىٰ حِينٖ ﴿٢٤﴾ قَالَ فِيهَا تَحۡيَوۡنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنۡهَا تُخۡرَجُونَ ﴿٢٥﴾ يَٰبَنِيٓ ءَادَمَ قَدۡ أَنزَلۡنَا عَلَيۡكُمۡ لِبَاسٗا يُوَٰرِي سَوۡءَٰتِكُمۡ وَرِيشٗاۖ وَلِبَاسُ ٱلتَّقۡوَىٰ ذَٰلِكَ خَيۡرٞۚ ذَٰلِكَ مِنۡ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ لَعَلَّهُمۡ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٦﴾ يَٰبَنِيٓ ءَادَمَ لَا يَفۡتِنَنَّكُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ كَمَآ أَخۡرَجَ أَبَوَيۡكُم مِّنَ ٱلۡجَنَّةِ يَنزِعُ عَنۡهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوۡءَٰتِهِمَآۗ إِنَّهُۥ يَرَىٰكُمۡ هُوَ وَقَبِيلُهُۥ مِنۡ حَيۡثُ لَا تَرَوۡنَهُمۡۗ إِنَّا جَعَلۡنَا ٱلشَّيَٰطِينَ أَوۡلِيَآءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ ﴿٢٧﴾ وَإِذَا فَعَلُواْ فَٰحِشَةٗ قَالُواْ وَجَدۡنَا عَلَيۡهَآ ءَابَآءَنَا وَٱللَّهُ أَمَرَنَا بِهَاۗ قُلۡ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَأۡمُرُ بِٱلۡفَحۡشَآءِۖ أَتَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٢٨﴾ قُلۡ أَمَرَ رَبِّي بِٱلۡقِسۡطِۖ وَأَقِيمُواْ وُجُوهَكُمۡ عِندَ كُلِّ مَسۡجِدٖ وَٱدۡعُوهُ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَۚ كَمَا بَدَأَكُمۡ تَعُودُونَ ﴿٢٩﴾ فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيۡهِمُ ٱلضَّلَٰلَةُۚ إِنَّهُمُ ٱتَّخَذُواْ ٱلشَّيَٰطِينَ أَوۡلِيَآءَ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَيَحۡسَبُونَ أَنَّهُم مُّهۡتَدُونَ ﴿٣٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿ يُوَٰرِي سَوۡءَٰتِكُمۡ ﴾ عەیبتان داپۆشێ

﴿ وَرِيشٗاۖ ﴾ پۆشاکی جوان

﴿ وَلِبَاسُ ٱلتَّقۡوَىٰ ذَٰلِكَ خَيۡرٞۚ ﴾ پۆشاکی تەقوا و لە خودا ترسان باشترە

﴿ لَا يَفۡتِنَنَّكُمُ ﴾ گومڕاتان نەکا

﴿ يَنزِعُ عَنۡهُمَا ﴾ لەبەریان داکەنێ

﴿ وَقَبِيلُهُۥ ﴾ دەستە و بەستەکەی

﴿ فَعَلُواْ فَٰحِشَةٗ ﴾ تاوانێکیان کرد

﴿ بِٱلۡقِسۡطِ ﴾ بە عەدالەت

﴿ وَأَقِيمُواْ وُجُوهَكُمۡ ﴾ بە راستیی روو بکەن

﴿ عِندَ كُلِّ مَسۡجِدٖ ﴾ لە لای هەموو مزگەوتێك

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

ربع الحزب ١٦

۞ يَٰبَنِيٓ ءَادَمَ خُذُواْ زِينَتَكُمۡ عِندَ كُلِّ مَسۡجِدٖ وَكُلُواْ وَٱشۡرَبُواْ وَلَا تُسۡرِفُوٓاْۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ ٱلۡمُسۡرِفِينَ ﴿٣١﴾ قُلۡ مَنۡ حَرَّمَ زِينَةَ ٱللَّهِ ٱلَّتِيٓ أَخۡرَجَ لِعِبَادِهِۦ وَٱلطَّيِّبَٰتِ مِنَ ٱلرِّزۡقِۚ قُلۡ هِيَ لِلَّذِينَ ءَامَنُواْ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا خَالِصَةٗ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۗ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ لِقَوۡمٖ يَعۡلَمُونَ ﴿٣٢﴾ قُلۡ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ ٱلۡفَوَٰحِشَ مَا ظَهَرَ مِنۡهَا وَمَا بَطَنَ وَٱلۡإِثۡمَ وَٱلۡبَغۡيَ بِغَيۡرِ ٱلۡحَقِّ وَأَن تُشۡرِكُواْ بِٱللَّهِ مَا لَمۡ يُنَزِّلۡ بِهِۦ سُلۡطَٰنٗا وَأَن تَقُولُواْ عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٣٣﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٞۖ فَإِذَا جَآءَ أَجَلُهُمۡ لَا يَسۡتَأۡخِرُونَ سَاعَةٗ وَلَا يَسۡتَقۡدِمُونَ ﴿٣٤﴾ يَٰبَنِيٓ ءَادَمَ إِمَّا يَأۡتِيَنَّكُمۡ رُسُلٞ مِّنكُمۡ يَقُصُّونَ عَلَيۡكُمۡ ءَايَٰتِي فَمَنِ ٱتَّقَىٰ وَأَصۡلَحَ فَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ﴿٣٥﴾ وَٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا وَٱسۡتَكۡبَرُواْ عَنۡهَآ أُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِۖ هُمۡ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٣٦﴾ فَمَنۡ أَظۡلَمُ مِمَّنِ ٱفۡتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوۡ كَذَّبَ بِـَٔايَٰتِهِۦٓۚ أُوْلَٰٓئِكَ يَنَالُهُمۡ نَصِيبُهُم مِّنَ ٱلۡكِتَٰبِۖ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَتۡهُمۡ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوۡنَهُمۡ قَالُوٓاْ أَيۡنَ مَا كُنتُمۡ تَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِۖ قَالُواْ ضَلُّواْ عَنَّا وَشَهِدُواْ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمۡ أَنَّهُمۡ كَانُواْ كَٰفِرِينَ ﴿٣٧﴾

وشەو ماناكانی

﴿ خُذُواْ زِينَتَكُمۡ ﴾ پۆشاكی جوان لەبەربكەن

﴿ عِندَ كُلِّ مَسۡجِدٖ ﴾ لای هەموو مزگەوتێك، كاتی نوێژ و طەواف

﴿ ٱلۡفَوَٰحِشَ ﴾ تاوانەكان

﴿ وَٱلۡإِثۡمَ ﴾ گوناه

﴿ وَٱلۡبَغۡيَ ﴾ ستەم

﴿ سُلۡطَٰنٗا ﴾ بەڵگە

﴿ ٱتَّقَىٰ ﴾ خۆی پاراست

﴿ وَأَصۡلَحَ ﴾ خۆی چاك و پاك كرد

﴿ وَٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا وَٱسۡتَكۡبَرُواْ عَنۡهَآ ﴾ ئەوانەی باوەڕیان بە نیشانەكانی ئێمە نەكرد و فیزیان كرد و خۆیان لێ بوارد

﴿ أَيۡنَ مَا كُنتُمۡ ﴾ لە كوێن ئەوانەی ئێوە

قورس كۆكردن (التفخيم) و: قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

قَالَ ٱدْخُلُواْ فِىٓ أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُم مِّنَ ٱلْجِنِّ وَٱلْإِنسِ
فِى ٱلنَّارِ ۖ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَّعَنَتْ أُخْتَهَا ۖ حَتَّىٰٓ إِذَا ٱدَّارَكُواْ فِيهَا
جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرَىٰهُمْ لِأُولَىٰهُمْ رَبَّنَا هَٰٓؤُلَآءِ أَضَلُّونَا فَـَٔاتِهِمْ
عَذَابًا ضِعْفًا مِّنَ ٱلنَّارِ ۖ قَالَ لِكُلٍّ ضِعْفٌ وَلَٰكِن لَّا تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾
وَقَالَتْ أُولَىٰهُمْ لِأُخْرَىٰهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِن فَضْلٍ
فَذُوقُواْ ٱلْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ
بِـَٔايَٰتِنَا وَٱسْتَكْبَرُواْ عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ أَبْوَٰبُ ٱلسَّمَآءِ وَلَا يَدْخُلُونَ
ٱلْجَنَّةَ حَتَّىٰ يَلِجَ ٱلْجَمَلُ فِى سَمِّ ٱلْخِيَاطِ ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِى
ٱلْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾ لَهُم مِّن جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِن فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ ۚ
وَكَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٤١﴾ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَآ أُوْلَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ
ٱلْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٤٢﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِى صُدُورِهِم مِّنْ غِلٍّ
تَجْرِى مِن تَحْتِهِمُ ٱلْأَنْهَٰرُ ۖ وَقَالُواْ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِى هَدَىٰنَا لِهَٰذَا
وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِىَ لَوْلَآ أَنْ هَدَىٰنَا ٱللَّهُ ۖ لَقَدْ جَآءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِٱلْحَقِّ ۖ
وَنُودُوٓاْ أَن تِلْكُمُ ٱلْجَنَّةُ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

وشەو ماناکانی

﴿ قَالَ ٱدْخُلُواْ فِىٓ أُمَمٍ ﴾ وتی: بچنە دۆزەخەوە لە تەك ئەوانەدا لە پێش ئێوەوە وەك ئێوە بوون

﴿ ٱدَّارَكُواْ فِيهَا ﴾ تیا گەیشتن بەیەك

﴿ أُخْرَىٰهُمْ ﴾ چینە دواییینە کانیان

﴿ لِأُولَىٰهُمْ ﴾ بە سەرکردە و گەورە کانیان

﴿ عَذَابًا ضِعْفًا ﴾ سزایەکی چەند پات

﴿ يَلِجَ ٱلْجَمَلُ ﴾ تا پەتی کەشتیی دەچێ

﴿ سَمِّ ٱلْخِيَاطِ ﴾ بە کونی دەرزیدا

﴿ مِهَادٌ ﴾ جێگە، رایەخ

﴿ غَوَاشٍ ﴾ پێخەف

﴿ وُسْعَهَآ ﴾ توانای

﴿ غِلٍّ ﴾ رق، کینە، دوژمنایەتیی

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٤، ٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن

وَنَادَىٰٓ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَنَّةِ أَصۡحَٰبَ ٱلنَّارِ أَن قَدۡ وَجَدۡنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقّٗا
فَهَلۡ وَجَدتُّم مَّا وَعَدَ رَبُّكُمۡ حَقّٗاۖ قَالُواْ نَعَمۡۚ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنُۢ بَيۡنَهُمۡ أَن
لَّعۡنَةُ ٱللَّهِ عَلَى ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٤٤﴾ ٱلَّذِينَ يَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ وَيَبۡغُونَهَا
عِوَجٗا وَهُم بِٱلۡأٓخِرَةِ كَٰفِرُونَ ﴿٤٥﴾ وَبَيۡنَهُمَا حِجَابٞۚ وَعَلَى ٱلۡأَعۡرَافِ
رِجَالٞ يَعۡرِفُونَ كُلَّۢا بِسِيمَىٰهُمۡۚ وَنَادَوۡاْ أَصۡحَٰبَ ٱلۡجَنَّةِ أَن سَلَٰمٌ عَلَيۡكُمۡۚ
لَمۡ يَدۡخُلُوهَا وَهُمۡ يَطۡمَعُونَ ﴿٤٦﴾ ۞ وَإِذَا صُرِفَتۡ أَبۡصَٰرُهُمۡ تِلۡقَآءَ
أَصۡحَٰبِ ٱلنَّارِ قَالُواْ رَبَّنَا لَا تَجۡعَلۡنَا مَعَ ٱلۡقَوۡمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٤٧﴾ وَنَادَىٰٓ أَصۡحَٰبُ
ٱلۡأَعۡرَافِ رِجَالٗا يَعۡرِفُونَهُم بِسِيمَىٰهُمۡ قَالُواْ مَآ أَغۡنَىٰ عَنكُمۡ جَمۡعُكُمۡ
وَمَا كُنتُمۡ تَسۡتَكۡبِرُونَ ﴿٤٨﴾ أَهَٰٓؤُلَآءِ ٱلَّذِينَ أَقۡسَمۡتُمۡ لَا يَنَالُهُمُ
ٱللَّهُ بِرَحۡمَةٍۚ ٱدۡخُلُواْ ٱلۡجَنَّةَ لَا خَوۡفٌ عَلَيۡكُمۡ وَلَآ أَنتُمۡ تَحۡزَنُونَ
﴿٤٩﴾ وَنَادَىٰٓ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِ أَصۡحَٰبَ ٱلۡجَنَّةِ أَنۡ أَفِيضُواْ عَلَيۡنَا
مِنَ ٱلۡمَآءِ أَوۡ مِمَّا رَزَقَكُمُ ٱللَّهُۚ قَالُوٓاْ إِنَّ ٱللَّهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى
ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٥٠﴾ ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ دِينَهُمۡ لَهۡوٗا وَلَعِبٗا
وَغَرَّتۡهُمُ ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَاۚ فَٱلۡيَوۡمَ نَنسَىٰهُمۡ كَمَا نَسُواْ
لِقَآءَ يَوۡمِهِمۡ هَٰذَا وَمَا كَانُواْ بِـَٔايَٰتِنَا يَجۡحَدُونَ ﴿٥١﴾

نصف الحزب ١٦

وشه‌و ماناکانی

﴿فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ﴾ جاڕده‌رێك جاڕی دا ﴿وَيَبۡغُونَهَا عِوَجٗا﴾ به لاریی ده‌یانه‌وێ

﴿ٱلۡأَعۡرَافِ﴾ به‌رزایی دیواری نێوان به‌هه‌شت و دۆزه‌خ

﴿بِسِيمَىٰهُمۡ﴾ به شێوه‌یاندا

﴿تِلۡقَآءَ﴾ به لای

﴿مَآ أَغۡنَىٰ عَنكُمۡ جَمۡعُكُمۡ﴾ کۆمه‌ڵه کانتان هیچیان بۆ کردن؟

﴿أَفِيضُواْ عَلَيۡنَا﴾ بڕژێنن به سه‌رمانا

﴿وَغَرَّتۡهُمُ ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَا﴾ ژیانی دنیا بایی کردن

﴿نَنسَىٰهُمۡ﴾ له‌بیریان ده‌به‌ینه‌وه

﴿كَمَا نَسُواْ﴾ وه‌ك چۆن، ئه‌وه‌ی ئه‌وان

فۆرمی گۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە

- ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ته‌فخیمی پیتی (راء).
- سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):
٢. نیشانه‌کانی وه‌ستان:

١- هه‌موو وه‌ستانه‌کان له‌سه‌ر پیتی سکوندار ده‌کرێت، ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌که خۆی سکوندار نه‌بێت له‌کاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌که‌کانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌که (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سکوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان که به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ کراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌کان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌کان دیاری ده‌که‌ن، له‌کاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوکمێك هه‌ن که ده‌گۆڕێن.

وَلَقَدۡ جِئۡنَٰهُم بِكِتَٰبٖ فَصَّلۡنَٰهُ عَلَىٰ عِلۡمٍ هُدٗى وَرَحۡمَةٗ لِّقَوۡمٖ
يُؤۡمِنُونَ ﴿٥٢﴾ هَلۡ يَنظُرُونَ إِلَّا تَأۡوِيلَهُۥۚ يَوۡمَ يَأۡتِي تَأۡوِيلُهُۥ يَقُولُ
ٱلَّذِينَ نَسُوهُ مِن قَبۡلُ قَدۡ جَآءَتۡ رُسُلُ رَبِّنَا بِٱلۡحَقِّ فَهَل لَّنَا
مِن شُفَعَآءَ فَيَشۡفَعُواْ لَنَآ أَوۡ نُرَدُّ فَنَعۡمَلَ غَيۡرَ ٱلَّذِي كُنَّا نَعۡمَلُۚ
قَدۡ خَسِرُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ وَضَلَّ عَنۡهُم مَّا كَانُواْ يَفۡتَرُونَ ﴿٥٣﴾
إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ فِي سِتَّةِ
أَيَّامٖ ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ يُغۡشِي ٱلَّيۡلَ ٱلنَّهَارَ يَطۡلُبُهُۥ حَثِيثٗا
وَٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَ وَٱلنُّجُومَ مُسَخَّرَٰتِۭ بِأَمۡرِهِۦٓۗ أَلَا لَهُ ٱلۡخَلۡقُ
وَٱلۡأَمۡرُۗ تَبَارَكَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٥٤﴾ ٱدۡعُواْ رَبَّكُمۡ تَضَرُّعٗا
وَخُفۡيَةًۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ ٱلۡمُعۡتَدِينَ ﴿٥٥﴾ وَلَا تُفۡسِدُواْ فِي
ٱلۡأَرۡضِ بَعۡدَ إِصۡلَٰحِهَا وَٱدۡعُوهُ خَوۡفٗا وَطَمَعًاۚ إِنَّ رَحۡمَتَ
ٱللَّهِ قَرِيبٞ مِّنَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٥٦﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي يُرۡسِلُ
ٱلرِّيَٰحَ بُشۡرَۢا بَيۡنَ يَدَيۡ رَحۡمَتِهِۦۖ حَتَّىٰٓ إِذَآ أَقَلَّتۡ سَحَابٗا
ثِقَالٗا سُقۡنَٰهُ لِبَلَدٖ مَّيِّتٖ فَأَنزَلۡنَا بِهِ ٱلۡمَآءَ فَأَخۡرَجۡنَا بِهِۦ مِن كُلِّ
ٱلثَّمَرَٰتِۚ كَذَٰلِكَ نُخۡرِجُ ٱلۡمَوۡتَىٰ لَعَلَّكُمۡ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

وشه و ماناكانی

﴿ يَنظُرُونَ ﴾ چاوەڕوانیی دەكەن
﴿ تَأۡوِيلَهُۥ ﴾ ئەنجامی بەڵێنەكانی قورئان
﴿ يَفۡتَرُونَ ﴾ درۆ دەكەن
﴿ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ ﴾ دەستی بەسەر عەرشدا گرت
﴿ يُغۡشِي ٱلَّيۡلَ ٱلنَّهَارَ ﴾ شەو ڕۆژ دادەپۆشێ
﴿ يَطۡلُبُهُۥ حَثِيثٗا ﴾ شەو بەدوای ڕۆژەوەیە بە پەلە
﴿ لَهُ ٱلۡخَلۡقُ ﴾ هەموو بوونەوەری دروست كردووە
﴿ وَٱلۡأَمۡرُ ﴾ فەرمان و بەڕێوەبردنی بوونەوەر چۆن بیەوێ
﴿ تَبَارَكَ ٱللَّهُ ﴾ خودا پاك و گەورەیە
﴿ ٱدۡعُواْ رَبَّكُمۡ ﴾ داوا لە خوداتان بكەن
﴿ تَضَرُّعٗا ﴾ بە پاڕانەوەوە
﴿ وَخُفۡيَةً ﴾ بە نهێنیی
﴿ رَحۡمَتَ ٱللَّهِ ﴾ سۆز و میهرەبانیی خودا
﴿ بُشۡرَۢا ﴾ موژدەی خودا، باران
﴿ أَقَلَّتۡ سَحَابٗا ثِقَالٗا ﴾ هەورێكی قورسی هەڵگرت

مینگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَٱلْبَلَدُ ٱلطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُۥ بِإِذْنِ رَبِّهِۦ ۖ وَٱلَّذِى خَبُثَ لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكِدًا ۚ كَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ ٱلْـَٔايَٰتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ﴿٥٨﴾ لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِۦ فَقَالَ يَٰقَوْمِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُۥٓ إِنِّىٓ أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾ قَالَ ٱلْمَلَأُ مِن قَوْمِهِۦٓ إِنَّا لَنَرَىٰكَ فِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٦٠﴾ قَالَ يَٰقَوْمِ لَيْسَ بِى ضَلَٰلَةٌ وَلَٰكِنِّى رَسُولٌ مِّن رَّبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٦١﴾ أُبَلِّغُكُمْ رِسَٰلَٰتِ رَبِّى وَأَنصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ ٱللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾ أَوَعَجِبْتُمْ أَن جَآءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا۟ وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٦٣﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَنجَيْنَٰهُ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥ فِى ٱلْفُلْكِ وَأَغْرَقْنَا ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَآ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ قَوْمًا عَمِينَ ﴿٦٤﴾ ۞ وَإِلَىٰ عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا ۗ قَالَ يَٰقَوْمِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُۥٓ ۚ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٦٥﴾ قَالَ ٱلْمَلَأُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِن قَوْمِهِۦٓ إِنَّا لَنَرَىٰكَ فِى سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ ﴿٦٦﴾ قَالَ يَٰقَوْمِ لَيْسَ بِى سَفَاهَةٌ وَلَٰكِنِّى رَسُولٌ مِّن رَّبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٦٧﴾

ربع الحزب ١٦

وشەو ماناکانی

﴿ وَٱلْبَلَدُ ٱلطَّيِّبُ ﴾ شاری خۆش و سازگار

﴿ نَكِدًا ﴾ درك و داڵ، بەرووبوومی بێ خێر و سوود

﴿ نُصَرِّفُ ٱلْـَٔايَٰتِ ﴾ نیشانەکان دەگۆڕین و دەیان سووڕێنینەوە

﴿ قَالَ ٱلْمَلَأُ ﴾ گەورە و دەستەڵاتدارەکان وتیان

﴿ لَيْسَ بِى ضَلَٰلَةٌ ﴾ گومڕا نیم

﴿ وَأَنصَحُ لَكُمْ ﴾ ئامۆژگاریتان دەکەم

﴿ وَأَعْلَمُ مِنَ ٱللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴾ شتگەلێك لە لای خوداوە دەزانم کە ئێوە نایانزانن.

﴿ قَوْمًا عَمِينَ ﴾ گەلێك دڵیان لە ئاستی راستیدا کوێرە

﴿ سَفَاهَةٍ ﴾ بێ ئەقڵیی، گومڕایی

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

أُبَلِّغُكُمۡ رِسَٰلَٰتِ رَبِّي وَأَنَا۠ لَكُمۡ نَاصِحٌ أَمِينٌ ﴿٦٨﴾ أَوَعَجِبۡتُمۡ
أَن جَآءَكُمۡ ذِكۡرٞ مِّن رَّبِّكُمۡ عَلَىٰ رَجُلٖ مِّنكُمۡ لِيُنذِرَكُمۡۚ
وَٱذۡكُرُوٓاْ إِذۡ جَعَلَكُمۡ خُلَفَآءَ مِنۢ بَعۡدِ قَوۡمِ نُوحٖ وَزَادَكُمۡ
فِي ٱلۡخَلۡقِ بَصۜۡطَةٗۖ فَٱذۡكُرُوٓاْ ءَالَآءَ ٱللَّهِ لَعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُونَ
﴿٦٩﴾ قَالُوٓاْ أَجِئۡتَنَا لِنَعۡبُدَ ٱللَّهَ وَحۡدَهُۥ وَنَذَرَ مَا كَانَ
يَعۡبُدُ ءَابَآؤُنَا فَأۡتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ
﴿٧٠﴾ قَالَ قَدۡ وَقَعَ عَلَيۡكُم مِّن رَّبِّكُمۡ رِجۡسٞ وَغَضَبٌۖ
أَتُجَٰدِلُونَنِي فِيٓ أَسۡمَآءٖ سَمَّيۡتُمُوهَآ أَنتُمۡ وَءَابَآؤُكُم
مَّا نَزَّلَ ٱللَّهُ بِهَا مِن سُلۡطَٰنٖۚ فَٱنتَظِرُوٓاْ إِنِّي مَعَكُم مِّنَ
ٱلۡمُنتَظِرِينَ ﴿٧١﴾ فَأَنجَيۡنَٰهُ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥ بِرَحۡمَةٖ مِّنَّا
وَقَطَعۡنَا دَابِرَ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَاۖ وَمَا كَانُواْ مُؤۡمِنِينَ
﴿٧٢﴾ وَإِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمۡ صَٰلِحٗاۗ قَالَ يَٰقَوۡمِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ
مَا لَكُم مِّنۡ إِلَٰهٍ غَيۡرُهُۥۖ قَدۡ جَآءَتۡكُم بَيِّنَةٞ مِّن
رَّبِّكُمۡۖ هَٰذِهِۦ نَاقَةُ ٱللَّهِ لَكُمۡ ءَايَةٗۖ فَذَرُوهَا تَأۡكُلۡ
فِيٓ أَرۡضِ ٱللَّهِۖ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوٓءٖ فَيَأۡخُذَكُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿٧٣﴾

وشه و ماناكانى

﴿ بَصۜۡطَةٗ ﴾ هێز و دەستەڵاتێك

﴿ ءَالَآءَ ٱللَّهِ ﴾ نیعمەتەكانی خودا

﴿ وَنَذَرَ ﴾ لێیان دەگەڕێین

﴿ رِجۡسٞ ﴾ سزا

﴿ وَغَضَبٌ ﴾ تووڕەیی

﴿ وَقَطَعۡنَا دَابِرَ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا ﴾ دوای ئەوانەمان بڕی كە نیشانەكانی ئێمەیان بەدرۆ خستەوە

﴿ نَاقَةُ ٱللَّهِ ﴾ وشتری خودا، كە، لە بەرد، بێ دایك و باوك دروستی كرد.

﴿ ءَايَةٗ ﴾ موعجیزە، نیشانە

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە
(٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ـە.

وَٱذۡكُرُوٓاْ إِذۡ جَعَلَكُمۡ خُلَفَآءَ مِنۢ بَعۡدِ عَادٖ وَبَوَّأَكُمۡ
فِي ٱلۡأَرۡضِ تَتَّخِذُونَ مِن سُهُولِهَا قُصُورٗا وَتَنۡحِتُونَ
ٱلۡجِبَالَ بُيُوتٗاۖ فَٱذۡكُرُوٓاْ ءَالَآءَ ٱللَّهِ وَلَا تَعۡثَوۡاْ فِي ٱلۡأَرۡضِ
مُفۡسِدِينَ ﴿٧٤﴾ قَالَ ٱلۡمَلَأُ ٱلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُواْ مِن
قَوۡمِهِۦ لِلَّذِينَ ٱسۡتُضۡعِفُواْ لِمَنۡ ءَامَنَ مِنۡهُمۡ أَتَعۡلَمُونَ
أَنَّ صَٰلِحٗا مُّرۡسَلٞ مِّن رَّبِّهِۦۚ قَالُوٓاْ إِنَّا بِمَآ أُرۡسِلَ بِهِۦ
مُؤۡمِنُونَ ﴿٧٥﴾ قَالَ ٱلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُوٓاْ إِنَّا بِٱلَّذِيٓ
ءَامَنتُم بِهِۦ كَٰفِرُونَ ﴿٧٦﴾ فَعَقَرُواْ ٱلنَّاقَةَ وَعَتَوۡاْ عَنۡ
أَمۡرِ رَبِّهِمۡ وَقَالُواْ يَٰصَٰلِحُ ٱئۡتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ إِن كُنتَ مِنَ
ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿٧٧﴾ فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلرَّجۡفَةُ فَأَصۡبَحُواْ فِي دَارِهِمۡ
جَٰثِمِينَ ﴿٧٨﴾ فَتَوَلَّىٰ عَنۡهُمۡ وَقَالَ يَٰقَوۡمِ لَقَدۡ أَبۡلَغۡتُكُمۡ
رِسَالَةَ رَبِّي وَنَصَحۡتُ لَكُمۡ وَلَٰكِن لَّا تُحِبُّونَ ٱلنَّٰصِحِينَ
﴿٧٩﴾ وَلُوطًا إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِۦٓ أَتَأۡتُونَ ٱلۡفَٰحِشَةَ مَا سَبَقَكُم
بِهَا مِنۡ أَحَدٖ مِّنَ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٨٠﴾ إِنَّكُمۡ لَتَأۡتُونَ ٱلرِّجَالَ
شَهۡوَةٗ مِّن دُونِ ٱلنِّسَآءِۚ بَلۡ أَنتُمۡ قَوۡمٞ مُّسۡرِفُونَ ﴿٨١﴾

وشه وماناکانی

﴿وَبَوَّأَكُمۡ﴾ دایئان، جێگەی دانێ
﴿فِي ٱلۡأَرۡضِ﴾ لە زەویی (حجر)دا
﴿ءَالَآءَ ٱللَّهِ﴾ نیعمەت و خێرەکانی خودا
﴿وَلَا تَعۡثَوۡاْ﴾ بەدیی و خراپیی بڵاو مەکەنەوە
﴿وَعَتَوۡاْ﴾ یاخیی بوون، بایی بوون
﴿ٱلرَّجۡفَةُ﴾ بوومەلەرزە، گرمە
﴿جَٰثِمِينَ﴾ مردوون
﴿فَتَوَلَّىٰ عَنۡهُمۡ﴾ پشتی تێکردن
﴿وَقَالَ﴾ وتی
﴿لَقَدۡ أَبۡلَغۡتُكُمۡ رِسَالَةَ رَبِّي وَنَصَحۡتُ لَكُمۡ﴾ پەیامی خودای خۆم پێ گەیاندن و ئامۆژگاریم کردن

(تفخیم) و قلقلە: قورس کردن

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی حریش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِۦٓ إِلَّآ أَن قَالُوٓاْ أَخْرِجُوهُم مِّن
قَرْيَتِكُمْۖ إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ﴿٨٢﴾ فَأَنجَيْنَٰهُ وَأَهْلَهُۥٓ
إِلَّا ٱمْرَأَتَهُۥ كَانَتْ مِنَ ٱلْغَٰبِرِينَ ﴿٨٣﴾ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِم
مَّطَرًاۖ فَٱنظُرْ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلْمُجْرِمِينَ ﴿٨٤﴾
وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًاۗ قَالَ يَٰقَوْمِ ٱعْبُدُواْ ٱللَّهَ
مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُۥۖ قَدْ جَآءَتْكُم بَيِّنَةٌ مِّن
رَّبِّكُمْۖ فَأَوْفُواْ ٱلْكَيْلَ وَٱلْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُواْ
ٱلنَّاسَ أَشْيَآءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُواْ فِى ٱلْأَرْضِ بَعْدَ
إِصْلَٰحِهَاۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ
﴿٨٥﴾ وَلَا تَقْعُدُواْ بِكُلِّ صِرَٰطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ
عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِهِۦ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًاۚ
وَٱذْكُرُوٓاْ إِذْ كُنتُمْ قَلِيلًا فَكَثَّرَكُمْۖ وَٱنظُرُواْ
كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٨٦﴾ وَإِن كَانَ طَآئِفَةٌ
مِّنكُمْ ءَامَنُواْ بِٱلَّذِىٓ أُرْسِلْتُ بِهِۦ وَطَآئِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُواْ
فَٱصْبِرُواْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ ٱللَّهُ بَيْنَنَاۚ وَهُوَ خَيْرُ ٱلْحَٰكِمِينَ ﴿٨٧﴾

وشه و ماناكانى

﴿إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ﴾ ئەوانە كەسانێكن خۆ پاك رادەگرن

﴿ٱلْغَٰبِرِينَ﴾ ئەوانەی سزايان بۆ براوەتەوە

﴿مَّطَرًا﴾ بەردباران

﴿فَأَوْفُواْ ٱلْكَيْلَ﴾ كێشانە و پێوانەتان باش رابگرن

﴿وَلَا تَبْخَسُواْ﴾ دزيی مەكەن، ترازووبازيی مەكەن

﴿وَلَا تَقْعُدُواْ﴾ سەرەڕێ لە خەڵك مەگرن

﴿صِرَٰطٍ﴾ ڕێگە

﴿تُوعِدُونَ﴾ هەڕەشە لە خەڵك بكەن

﴿وَتَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ﴾ خەڵك لە ڕێگەی خودا لادەن

﴿وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا﴾ دەتانەوێ خوار و خێچ بێ

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

۞ قَالَ ٱلْمَلَأُ ٱلَّذِينَ ٱسْتَكْبَرُوا۟ مِن قَوْمِهِۦ لَنُخْرِجَنَّكَ يَٰشُعَيْبُ
وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مَعَكَ مِن قَرْيَتِنَآ أَوْ لَتَعُودُنَّ فِى مِلَّتِنَا ۚ قَالَ أَوَلَوْ
كُنَّا كَٰرِهِينَ ﴿٨٨﴾ قَدِ ٱفْتَرَيْنَا عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِى مِلَّتِكُم
بَعْدَ إِذْ نَجَّىٰنَا ٱللَّهُ مِنْهَا ۚ وَمَا يَكُونُ لَنَآ أَن نَّعُودَ فِيهَآ إِلَّآ أَن يَشَآءَ
ٱللَّهُ رَبُّنَا ۚ وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَىْءٍ عِلْمًا ۚ عَلَى ٱللَّهِ تَوَكَّلْنَا ۚ رَبَّنَا ٱفْتَحْ
بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِٱلْحَقِّ وَأَنتَ خَيْرُ ٱلْفَٰتِحِينَ ﴿٨٩﴾ وَقَالَ ٱلْمَلَأُ
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِن قَوْمِهِۦ لَئِنِ ٱتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذًا لَّخَٰسِرُونَ
﴿٩٠﴾ فَأَخَذَتْهُمُ ٱلرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا۟ فِى دَارِهِمْ جَٰثِمِينَ ﴿٩١﴾
ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ شُعَيْبًا كَأَن لَّمْ يَغْنَوْا۟ فِيهَا ۚ ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ شُعَيْبًا
كَانُوا۟ هُمُ ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٩٢﴾ فَتَوَلَّىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَٰقَوْمِ لَقَدْ
أَبْلَغْتُكُمْ رِسَٰلَٰتِ رَبِّى وَنَصَحْتُ لَكُمْ ۖ فَكَيْفَ ءَاسَىٰ[١]
عَلَىٰ قَوْمٍ كَٰفِرِينَ ﴿٩٣﴾ وَمَآ أَرْسَلْنَا فِى قَرْيَةٍ مِّن نَّبِىٍّ إِلَّآ
أَخَذْنَآ أَهْلَهَا بِٱلْبَأْسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُونَ ﴿٩٤﴾ ثُمَّ
بَدَّلْنَا مَكَانَ ٱلسَّيِّئَةِ ٱلْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَوا۟ وَّقَالُوا۟ قَدْ مَسَّ
ءَابَآءَنَا ٱلضَّرَّآءُ وَٱلسَّرَّآءُ فَأَخَذْنَٰهُم بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

وشە و ماناکانی

﴿ أَوَلَوْ كُنَّا كَٰرِهِينَ ﴾ با بە زۆریش پێمان بکەن؟

﴿ رَبَّنَا ٱفْتَحْ ﴾ خوایە داوەری بکە

﴿ لَّمْ يَغْنَوْا۟ فِيهَا ﴾ وەك هەر تیا نەژیابن

﴿ ءَاسَىٰ ﴾ خەفەت دەخۆم

﴿ بِٱلْبَأْسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ ﴾ بە نەبوونیی و دەرد و زەحمەت

﴿ يَضَّرَّعُونَ ﴾ ئەلالێنەوە

﴿ عَفَوا۟ ﴾ زۆر بوون

﴿ بَغْتَةً ﴾ کوتوپڕ

قورسی گاگردن (التفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰە).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَلَوۡ أَنَّ أَهۡلَ ٱلۡقُرَىٰٓ ءَامَنُواْ وَٱتَّقَوۡاْ لَفَتَحۡنَا عَلَيۡهِم بَرَكَٰتٖ
مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِ وَلَٰكِن كَذَّبُواْ فَأَخَذۡنَٰهُم بِمَا كَانُواْ
يَكۡسِبُونَ ﴿٩٦﴾ أَفَأَمِنَ أَهۡلُ ٱلۡقُرَىٰٓ أَن يَأۡتِيَهُم بَأۡسُنَا بَيَٰتٗا
وَهُمۡ نَآئِمُونَ ﴿٩٧﴾ أَوَأَمِنَ أَهۡلُ ٱلۡقُرَىٰٓ أَن يَأۡتِيَهُم بَأۡسُنَا
ضُحٗى وَهُمۡ يَلۡعَبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُواْ مَكۡرَ ٱللَّهِۚ فَلَا يَأۡمَنُ
مَكۡرَ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلۡقَوۡمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ ﴿٩٩﴾ أَوَلَمۡ يَهۡدِ لِلَّذِينَ
يَرِثُونَ ٱلۡأَرۡضَ مِنۢ بَعۡدِ أَهۡلِهَآ أَن لَّوۡ نَشَآءُ أَصَبۡنَٰهُم
بِذُنُوبِهِمۡۚ وَنَطۡبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمۡ فَهُمۡ لَا يَسۡمَعُونَ ﴿١٠٠﴾
تِلۡكَ ٱلۡقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيۡكَ مِنۡ أَنۢبَآئِهَاۚ وَلَقَدۡ جَآءَتۡهُمۡ رُسُلُهُم
بِٱلۡبَيِّنَٰتِ فَمَا كَانُواْ لِيُؤۡمِنُواْ بِمَا كَذَّبُواْ مِن قَبۡلُۚ
كَذَٰلِكَ يَطۡبَعُ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿١٠١﴾ وَمَا وَجَدۡنَا
لِأَكۡثَرِهِم مِّنۡ عَهۡدٖۖ وَإِن وَجَدۡنَآ أَكۡثَرَهُمۡ لَفَٰسِقِينَ ﴿١٠٢﴾
ثُمَّ بَعَثۡنَا مِنۢ بَعۡدِهِم مُّوسَىٰ بِـَٔايَٰتِنَآ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ وَمَلَإِيْهِۦ
فَظَلَمُواْ بِهَاۖ فَٱنظُرۡ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُفۡسِدِينَ ﴿١٠٣﴾
وَقَالَ مُوسَىٰ يَٰفِرۡعَوۡنُ إِنِّي رَسُولٞ مِّن رَّبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٠٤﴾

وشە و ماناکانی

﴿ وَلَوۡ أَنَّ أَهۡلَ ٱلۡقُرَىٰٓ ءَامَنُواْ وَٱتَّقَوۡاْ ﴾ ئەگەر خەڵکی ئەو دێهاتانە باوەڕیان هەبوایە و لە خودا بترسایەن

﴿ لَفَتَحۡنَا عَلَيۡهِم ﴾ دەمان ڕژان بەسەریاندا

﴿ بَرَكَٰتٖ ﴾ پیرۆزیی، باران و میوە و دانەوێڵە

﴿ يَأۡتِيَهُم بَأۡسُنَا ﴾ سزای ئێمەیان بەسەردا ببارێ

﴿ بَيَٰتٗا ﴾ خەوتوو بن

﴿ مَكۡرَ ٱللَّهِ ﴾ تۆڵەی خودا، دەستشلکردنی بۆیان

﴿ أَوَلَمۡ يَهۡدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ ﴾ ئایا خودا بۆ موسوڵمانانی روون نەکردەوە؟

﴿ أَن لَّوۡ نَشَآءُ أَصَبۡنَٰهُم ﴾ ئەگەر بمانویستایە دووچارمان دەکردن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

حَقِيقٌ عَلَىٰٓ أَن لَّآ أَقُولَ عَلَى ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْحَقَّ ۚ قَدْ جِئْتُكُم
بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِىَ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ﴿١٠٥﴾ قَالَ إِن كُنتَ
جِئْتَ بِـَٔايَةٍ فَأْتِ بِهَآ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿١٠٦﴾ فَأَلْقَىٰ
عَصَاهُ فَإِذَا هِىَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٠٧﴾ وَنَزَعَ يَدَهُۥ فَإِذَا هِىَ بَيْضَآءُ
لِلنَّٰظِرِينَ ﴿١٠٨﴾ قَالَ ٱلْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَٰذَا لَسَٰحِرٌ
عَلِيمٌ ﴿١٠٩﴾ يُرِيدُ أَن يُخْرِجَكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ ۖ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾
قَالُوٓا۟ أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِى ٱلْمَدَآئِنِ حَٰشِرِينَ ﴿١١١﴾ يَأْتُوكَ
بِكُلِّ سَٰحِرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَآءَ ٱلسَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوٓا۟ إِنَّ
لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ ٱلْغَٰلِبِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ
لَمِنَ ٱلْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾ قَالُوا۟ يَٰمُوسَىٰٓ إِمَّآ أَن تُلْقِىَ وَإِمَّآ أَن
نَّكُونَ نَحْنُ ٱلْمُلْقِينَ ﴿١١٥﴾ قَالَ أَلْقُوا۟ ۖ فَلَمَّآ أَلْقَوْا۟ سَحَرُوٓا۟
أَعْيُنَ ٱلنَّاسِ وَٱسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَآءُو بِسِحْرٍ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾
۞ وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ ۖ فَإِذَا هِىَ تَلْقَفُ مَا
يَأْفِكُونَ ﴿١١٧﴾ فَوَقَعَ ٱلْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾ فَغُلِبُوا۟
هُنَالِكَ وَٱنقَلَبُوا۟ صَٰغِرِينَ ﴿١١٩﴾ وَأُلْقِىَ ٱلسَّحَرَةُ سَٰجِدِينَ ﴿١٢٠﴾

ربع الحزب ١٧

وشه و ماناكانى

﴿حَقِيقٌ عَلَىٰٓ أَن﴾ شياوى ئەوەم
﴿مُّبِينٌ﴾ روون و ئاشكرا
﴿وَنَزَعَ يَدَهُۥ﴾ دەستى لە باخەڵى دەرهێنا
﴿ٱلْمَلَأُ﴾ پیاوانى كارامە و سەركردە
﴿أَرْجِهْ وَأَخَاهُ﴾ خۆى و براكەى رابگرە
﴿حَٰشِرِينَ﴾ بە كۆكراوەيى
﴿وَٱسْتَرْهَبُوهُمْ﴾ ترساندنیان
﴿تَلْقَفُ﴾ لووشى ئەدان
﴿مَا يَأْفِكُونَ﴾ كە بە درۆ دروستیان كردبوون
﴿فَوَقَعَ ٱلْحَقُّ﴾ راستیى دەركەوت

یاساكانى (التفخیم) و (القلقلة)

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. ئەگەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور رەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

قَالُوٓاْ ءَامَنَّا بِرَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٢١﴾ رَبِّ مُوسَىٰ وَهَٰرُونَ ﴿١٢٢﴾ قَالَ
فِرۡعَوۡنُ ءَامَنتُم بِهِۦ قَبۡلَ أَنۡ ءَاذَنَ لَكُمۡۖ إِنَّ هَٰذَا لَمَكۡرٞ مَّكَرۡتُمُوهُ
فِي ٱلۡمَدِينَةِ لِتُخۡرِجُواْ مِنۡهَآ أَهۡلَهَاۖ فَسَوۡفَ تَعۡلَمُونَ ﴿١٢٣﴾ لَأُقَطِّعَنَّ
أَيۡدِيَكُمۡ وَأَرۡجُلَكُم مِّنۡ خِلَٰفٖ ثُمَّ لَأُصَلِّبَنَّكُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿١٢٤﴾
قَالُوٓاْ إِنَّآ إِلَىٰ رَبِّنَا مُنقَلِبُونَ ﴿١٢٥﴾ وَمَا تَنقِمُ مِنَّآ إِلَّآ أَنۡ ءَامَنَّا
بِـَٔايَٰتِ رَبِّنَا لَمَّا جَآءَتۡنَاۚ رَبَّنَآ أَفۡرِغۡ عَلَيۡنَا صَبۡرٗا وَتَوَفَّنَا مُسۡلِمِينَ
﴿١٢٦﴾ وَقَالَ ٱلۡمَلَأُ مِن قَوۡمِ فِرۡعَوۡنَ أَتَذَرُ مُوسَىٰ وَقَوۡمَهُۥ لِيُفۡسِدُواْ
فِي ٱلۡأَرۡضِ وَيَذَرَكَ وَءَالِهَتَكَۚ قَالَ سَنُقَتِّلُ أَبۡنَآءَهُمۡ وَنَسۡتَحۡيِۦ
نِسَآءَهُمۡ وَإِنَّا فَوۡقَهُمۡ قَٰهِرُونَ ﴿١٢٧﴾ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوۡمِهِ
ٱسۡتَعِينُواْ بِٱللَّهِ وَٱصۡبِرُوٓاْۖ إِنَّ ٱلۡأَرۡضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَن
يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦۖ وَٱلۡعَٰقِبَةُ لِلۡمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾ قَالُوٓاْ أُوذِينَا
مِن قَبۡلِ أَن تَأۡتِيَنَا وَمِنۢ بَعۡدِ مَا جِئۡتَنَاۚ قَالَ عَسَىٰ رَبُّكُمۡ
أَن يُهۡلِكَ عَدُوَّكُمۡ وَيَسۡتَخۡلِفَكُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ
فَيَنظُرَ كَيۡفَ تَعۡمَلُونَ ﴿١٢٩﴾ وَلَقَدۡ أَخَذۡنَآ ءَالَ فِرۡعَوۡنَ
بِٱلسِّنِينَ وَنَقۡصٖ مِّنَ ٱلثَّمَرَٰتِ لَعَلَّهُمۡ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣٠﴾

وشەو ماناکانی

﴿ مِّنۡ خِلَٰفٖ ﴾ لە پشتەوە

﴿ مُنقَلِبُونَ ﴾ گەڕاوینەوە

﴿ وَمَا تَنقِمُ مِنَّآ ﴾ هەربۆیە رقت لێمانە و تۆڵەمان لێ دەکەیتەوە

﴿ أَفۡرِغۡ عَلَيۡنَا ﴾ برژێنە بەسەرمانا

﴿ وَيَذَرَكَ وَءَالِهَتَكَ ﴾ واز لە خۆت و خواکەت دێنێ

﴿ وَنَسۡتَحۡيِۦ نِسَآءَهُمۡ ﴾ مێینەکانیان دێڵێتەوە

﴿ وَإِنَّا فَوۡقَهُمۡ قَٰهِرُونَ ﴾ ئێمە باڵادەست دەبین بەسەریانا

﴿ إِنَّ ٱلۡأَرۡضَ لِلَّهِ ﴾ زەویی هی خوایە

﴿ بِٱلسِّنِينَ ﴾ بە گرانیی و قاتیی و قڕیی

مێنگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مێنگە (الغنة). (الإدغام) بە مێنگەوە.
مێنگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مێنگە و،
مێنگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

فَإِذَا جَآءَتۡهُمُ ٱلۡحَسَنَةُ قَالُواْ لَنَا هَٰذِهِۦۖ وَإِن تُصِبۡهُمۡ سَيِّئَةٞ
يَطَّيَّرُواْ بِمُوسَىٰ وَمَن مَّعَهُۥٓۗ أَلَآ إِنَّمَا طَٰٓئِرُهُمۡ عِندَ ٱللَّهِ وَلَٰكِنَّ
أَكۡثَرَهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ ١٣١ وَقَالُواْ مَهۡمَا تَأۡتِنَا بِهِۦ مِنۡ ءَايَةٖ
لِّتَسۡحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحۡنُ لَكَ بِمُؤۡمِنِينَ ١٣٢ فَأَرۡسَلۡنَا عَلَيۡهِمُ
ٱلطُّوفَانَ وَٱلۡجَرَادَ وَٱلۡقُمَّلَ وَٱلضَّفَادِعَ وَٱلدَّمَ ءَايَٰتٖ مُّفَصَّلَٰتٖ
فَٱسۡتَكۡبَرُواْ وَكَانُواْ قَوۡمٗا مُّجۡرِمِينَ ١٣٣ وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيۡهِمُ
ٱلرِّجۡزُ قَالُواْ يَٰمُوسَى ٱدۡعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِندَكَۖ لَئِن
كَشَفۡتَ عَنَّا ٱلرِّجۡزَ لَنُؤۡمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرۡسِلَنَّ مَعَكَ بَنِيٓ
إِسۡرَٰٓءِيلَ ١٣٤ فَلَمَّا كَشَفۡنَا عَنۡهُمُ ٱلرِّجۡزَ إِلَىٰٓ أَجَلٍ
هُم بَٰلِغُوهُ إِذَا هُمۡ يَنكُثُونَ ١٣٥ فَٱنتَقَمۡنَا مِنۡهُمۡ فَأَغۡرَقۡنَٰهُمۡ
فِي ٱلۡيَمِّ بِأَنَّهُمۡ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا وَكَانُواْ عَنۡهَا غَٰفِلِينَ ١٣٦
وَأَوۡرَثۡنَا ٱلۡقَوۡمَ ٱلَّذِينَ كَانُواْ يُسۡتَضۡعَفُونَ مَشَٰرِقَ
ٱلۡأَرۡضِ وَمَغَٰرِبَهَا ٱلَّتِي بَٰرَكۡنَا فِيهَاۖ وَتَمَّتۡ كَلِمَتُ رَبِّكَ
ٱلۡحُسۡنَىٰ عَلَىٰ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ بِمَا صَبَرُواْۖ وَدَمَّرۡنَا مَا كَانَ
يَصۡنَعُ فِرۡعَوۡنُ وَقَوۡمُهُۥ وَمَا كَانُواْ يَعۡرِشُونَ ١٣٧

وشەو ماناكانی

﴿ يَطَّيَّرُواْ ﴾ تەشائومیان دەكرد، دەیانگوت خەتای مووسایە

﴿ طَٰٓئِرُهُمۡ عِندَ ٱللَّهِ ﴾ سزا و ناخۆشییەكەیان لەلای خوداوەیە

﴿ ٱلطُّوفَانَ ﴾ لافاو

﴿ وَٱلۡقُمَّلَ ﴾ ئەسپێ

﴿ ٱلرِّجۡزُ ﴾ سزا

﴿ يَنكُثُونَ ﴾ هەڵدەوەشێننەوە

﴿ فَٱنتَقَمۡنَا مِنۡهُمۡ ﴾ تۆڵەمان لێ كردنەوە

﴿ بِأَنَّهُمۡ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا وَكَانُواْ عَنۡهَا غَٰفِلِينَ ﴾ بە بۆنەی ئەوەوە ئایەتەكانی ئێمەیان بە درۆ خستەوە و لێی بێ ئاگا بوون

﴿ وَدَمَّرۡنَا ﴾ وێرانمان كرد

﴿ يَعۡرِشُونَ ﴾ ئەو باخ و كۆشكانەی دروستیان كردبوون

فۆرمی گۆكردن (التفخیم) و (القلقلة)

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَجَٰوَزْنَا بِبَنِيٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱلْبَحْرَ فَأَتَوْا۟ عَلَىٰ قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَىٰٓ أَصْنَامٍ لَّهُمْ ۚ قَالُوا۟ يَٰمُوسَى ٱجْعَل لَّنَآ إِلَٰهًا كَمَا لَهُمْ ءَالِهَةٌ ۚ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ مُتَبَّرٌ مَّا هُمْ فِيهِ وَبَٰطِلٌ مَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾ قَالَ أَغَيْرَ ٱللَّهِ أَبْغِيكُمْ إِلَٰهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٤٠﴾ وَإِذْ أَنجَيْنَٰكُم مِّنْ ءَالِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوٓءَ ٱلْعَذَابِ ۖ يُقَتِّلُونَ أَبْنَآءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَآءَكُمْ ۚ وَفِي ذَٰلِكُم بَلَآءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾ ۞ وَوَٰعَدْنَا مُوسَىٰ ثَلَٰثِينَ لَيْلَةً وَأَتْمَمْنَٰهَا بِعَشْرٍ فَتَمَّ مِيقَٰتُ رَبِّهِۦٓ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ۚ وَقَالَ مُوسَىٰ لِأَخِيهِ هَٰرُونَ ٱخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَمَّا جَآءَ مُوسَىٰ لِمِيقَٰتِنَا وَكَلَّمَهُۥ رَبُّهُۥ قَالَ رَبِّ أَرِنِيٓ أَنظُرْ إِلَيْكَ ۚ قَالَ لَن تَرَىٰنِي وَلَٰكِنِ ٱنظُرْ إِلَى ٱلْجَبَلِ فَإِنِ ٱسْتَقَرَّ مَكَانَهُۥ فَسَوْفَ تَرَىٰنِي ۚ فَلَمَّا تَجَلَّىٰ رَبُّهُۥ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُۥ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَىٰ صَعِقًا ۚ فَلَمَّآ أَفَاقَ قَالَ سُبْحَٰنَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا۠ أَوَّلُ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

نصف الحزب ١٧

وشه و ماناكانى

﴿ وَجَٰوَزْنَا ﴾ پەڕانىمانەوە

﴿ يَعْكُفُونَ عَلَىٰٓ أَصْنَامٍ لَّهُمْ ﴾ چەند بتێكيان بوو دەيانپەرستن.

﴿ مُتَبَّرٌ ﴾ لەناوچوون، وێران بوون

﴿ أَبْغِيكُمْ إِلَٰهًا ﴾ خودايەكتان بۆ دەخوازم

﴿ يَسُومُونَكُمْ ﴾ پێتان دەچێژن

﴿ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَآءَكُمْ ﴾ مێينەكانتان زيندە رادەگرن ﴿ بَلَآءٌ ﴾ تاقيكردنەوەيە

﴿ تَجَلَّىٰ رَبُّهُۥ لِلْجَبَلِ ﴾ كە خودا تيشكێك لە نووری خۆی پيشانی كێوەكە دا

﴿ دَكًّا ﴾ ووردی كرد

﴿ صَعِقًا ﴾ بێهۆش

﴿ سُبْحَٰنَكَ ﴾ خودايە تۆ پاك و بێگەردی

مینگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

قَالَ يَٰمُوسَىٰٓ إِنِّى ٱصْطَفَيْتُكَ عَلَى ٱلنَّاسِ بِرِسَٰلَٰتِى وَبِكَلَٰمِى
فَخُذْ مَآ ءَاتَيْتُكَ وَكُن مِّنَ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿١٤٤﴾ وَكَتَبْنَا
لَهُۥ فِى ٱلْأَلْوَاحِ مِن كُلِّ شَىْءٍ مَّوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ
شَىْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا۟ بِأَحْسَنِهَا ۚ سَأُو۟رِيكُمْ
دَارَ ٱلْفَٰسِقِينَ ﴿١٤٥﴾ سَأَصْرِفُ عَنْ ءَايَٰتِىَ ٱلَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ
فِى ٱلْأَرْضِ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ وَإِن يَرَوْا۟ كُلَّ ءَايَةٍ لَّا يُؤْمِنُوا۟
بِهَا وَإِن يَرَوْا۟ سَبِيلَ ٱلرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِن يَرَوْا۟
سَبِيلَ ٱلْغَىِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا
وَكَانُوا۟ عَنْهَا غَٰفِلِينَ ﴿١٤٦﴾ وَٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا وَلِقَآءِ
ٱلْءَاخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَٰلُهُمْ ۚ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا۟
يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾ وَٱتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِنۢ بَعْدِهِۦ مِنْ حُلِيِّهِمْ
عِجْلًا جَسَدًا لَّهُۥ خُوَارٌ ۚ أَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّهُۥ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ
سَبِيلًا ۘ ٱتَّخَذُوهُ وَكَانُوا۟ ظَٰلِمِينَ ﴿١٤٨﴾ وَلَمَّا سُقِطَ
فِىٓ أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا۟ أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا۟ قَالُوا۟ لَئِن لَّمْ يَرْحَمْنَا
رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

وشە و ماناکانی

﴿فَخُذْ مَآ ءَاتَيْتُكَ﴾ ئەوەی داومە پێت وەری بگرە

﴿ٱلْأَلْوَاحِ﴾ تەختەکان، تەوەنەکان

﴿وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَىْءٍ﴾ هەموو شتێك بە درێژیی

﴿سَأُو۟رِيكُمْ دَارَ ٱلْفَٰسِقِينَ﴾ شوێنی بەدکارانتان پیشان دەدەم

﴿سَبِيلَ ٱلرُّشْدِ﴾ رێگەی راست و هیدایەت

﴿سَبِيلَ ٱلْغَىِّ﴾ رێگەی گومڕایی

﴿حَبِطَتْ أَعْمَٰلُهُمْ﴾ کردەوەکانیان پووچ بووەوە

﴿عِجْلًا جَسَدًا﴾ لەشی گوێرەکەیەك

﴿لَّهُۥ خُوَارٌ﴾ ئەیبۆڕاند

﴿ٱتَّخَذُوهُ﴾ کردبوویان (بە خودا)

﴿سُقِطَ فِىٓ أَيْدِيهِمْ﴾ دەستیان بەربوو

قورس کردن (التفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

۱. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

۱- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

۲. نیشانەکانی وەستان:

۲- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰٓ إِلَىٰ قَوۡمِهِۦ غَضۡبَٰنَ أَسِفٗا قَالَ بِئۡسَمَا خَلَفۡتُمُونِي
مِنۢ بَعۡدِيٓۖ أَعَجِلۡتُمۡ أَمۡرَ رَبِّكُمۡۖ وَأَلۡقَى ٱلۡأَلۡوَاحَ وَأَخَذَ بِرَأۡسِ
أَخِيهِ يَجُرُّهُۥٓ إِلَيۡهِۚ قَالَ ٱبۡنَ أُمَّ إِنَّ ٱلۡقَوۡمَ ٱسۡتَضۡعَفُونِي وَكَادُواْ
يَقۡتُلُونَنِي فَلَا تُشۡمِتۡ بِيَ ٱلۡأَعۡدَآءَ وَلَا تَجۡعَلۡنِي مَعَ ٱلۡقَوۡمِ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٥٠﴾ قَالَ رَبِّ ٱغۡفِرۡ لِي وَلِأَخِي وَأَدۡخِلۡنَا فِي
رَحۡمَتِكَۖ وَأَنتَ أَرۡحَمُ ٱلرَّٰحِمِينَ ﴿١٥١﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ
ٱلۡعِجۡلَ سَيَنَالُهُمۡ غَضَبٞ مِّن رَّبِّهِمۡ وَذِلَّةٞ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۚ
وَكَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡمُفۡتَرِينَ ﴿١٥٢﴾ وَٱلَّذِينَ عَمِلُواْ ٱلسَّيِّـَٔاتِ ثُمَّ
تَابُواْ مِنۢ بَعۡدِهَا وَءَامَنُوٓاْ إِنَّ رَبَّكَ مِنۢ بَعۡدِهَا لَغَفُورٞ رَّحِيمٞ
﴿١٥٣﴾ وَلَمَّا سَكَتَ عَن مُّوسَى ٱلۡغَضَبُ أَخَذَ ٱلۡأَلۡوَاحَۖ وَفِي
نُسۡخَتِهَا هُدٗى وَرَحۡمَةٞ لِّلَّذِينَ هُمۡ لِرَبِّهِمۡ يَرۡهَبُونَ ﴿١٥٤﴾ وَٱخۡتَارَ
مُوسَىٰ قَوۡمَهُۥ سَبۡعِينَ رَجُلٗا لِّمِيقَٰتِنَاۖ فَلَمَّآ أَخَذَتۡهُمُ ٱلرَّجۡفَةُ
قَالَ رَبِّ لَوۡ شِئۡتَ أَهۡلَكۡتَهُم مِّن قَبۡلُ وَإِيَّٰيَۖ أَتُهۡلِكُنَا بِمَا فَعَلَ
ٱلسُّفَهَآءُ مِنَّآۖ إِنۡ هِيَ إِلَّا فِتۡنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَن تَشَآءُ وَتَهۡدِي
مَن تَشَآءُۖ أَنتَ وَلِيُّنَا فَٱغۡفِرۡ لَنَا وَٱرۡحَمۡنَاۖ وَأَنتَ خَيۡرُ ٱلۡغَٰفِرِينَ ﴿١٥٥﴾

وشە و ماناکانی

﴿أَسِفًا﴾ تووڕە و خەفەتبار

﴿قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَعْدِيٓ﴾ وتی: خراپ جێتان گرتمەوە دوای ئەوەی کە ڕۆیيم (دوای خۆم)

﴿أَعَجِلْتُمْ﴾ ئایا پەلەتان کرد؟

﴿وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي﴾ خەریك بوو بمكوژن

﴿فَلَا تُشْمِتْ﴾ دڵخۆشیان مەکە پێم

﴿سَكَتَ﴾ ڕقەکەی نیشتەوە

﴿أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ﴾ هەورە گرمە لێیدان

﴿فِتْنَتُكَ﴾ تاقیکردنەوەتە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

۞ وَٱكۡتُبۡ لَنَا فِي هَٰذِهِ ٱلدُّنۡيَا حَسَنَةٗ وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِ إِنَّا هُدۡنَآ إِلَيۡكَۚ قَالَ عَذَابِيٓ أُصِيبُ بِهِۦ مَنۡ أَشَآءُۖ وَرَحۡمَتِي وَسِعَتۡ كُلَّ شَيۡءٖۚ فَسَأَكۡتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤۡتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَٱلَّذِينَ هُم بِـَٔايَٰتِنَا يُؤۡمِنُونَ ﴿١٥٦﴾ ٱلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ ٱلرَّسُولَ ٱلنَّبِيَّ ٱلۡأُمِّيَّ ٱلَّذِي يَجِدُونَهُۥ مَكۡتُوبًا عِندَهُمۡ فِي ٱلتَّوۡرَىٰةِ وَٱلۡإِنجِيلِ يَأۡمُرُهُم بِٱلۡمَعۡرُوفِ وَيَنۡهَىٰهُمۡ عَنِ ٱلۡمُنكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيۡهِمُ ٱلۡخَبَٰٓئِثَ وَيَضَعُ عَنۡهُمۡ إِصۡرَهُمۡ وَٱلۡأَغۡلَٰلَ ٱلَّتِي كَانَتۡ عَلَيۡهِمۡۚ فَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِهِۦ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَٱتَّبَعُواْ ٱلنُّورَ ٱلَّذِيٓ أُنزِلَ مَعَهُۥٓ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ ﴿١٥٧﴾ قُلۡ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنِّي رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيۡكُمۡ جَمِيعًا ٱلَّذِي لَهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ يُحۡيِۦ وَيُمِيتُۖ فَـَٔامِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِ ٱلنَّبِيِّ ٱلۡأُمِّيِّ ٱلَّذِي يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ وَكَلِمَٰتِهِۦ وَٱتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمۡ تَهۡتَدُونَ ﴿١٥٨﴾ وَمِن قَوۡمِ مُوسَىٰٓ أُمَّةٞ يَهۡدُونَ بِٱلۡحَقِّ وَبِهِۦ يَعۡدِلُونَ ﴿١٥٩﴾

وشه‌و ماناكانی

﴿فِي هَٰذِهِ ٱلدُّنۡيَا حَسَنَةٗ﴾ له‌م دنیادا چاكه‌مان (پێ كه‌رەم كه)

﴿وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِ﴾ له پاشه‌ڕۆژیشدا

﴿هُدۡنَآ إِلَيۡكَ﴾ گه‌ڕاینه‌وه بۆ لای تۆ

﴿إِصۡرَهُمۡ﴾ په‌یمانی ره‌فتاركردنیان به ته‌ورات

﴿وَٱلۡأَغۡلَٰلَ﴾ باری گرانی ناو ته‌ورات كه خرابووه سه‌رشانیان

﴿وَعَزَّرُوهُ﴾ ریزیان لێ گرت

﴿وَبِهِۦ يَعۡدِلُونَ﴾ به راستیی فه‌رمانبه‌رداریی ده‌كه‌ن

فێربوونی گۆکردنی (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی نری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاءی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَقَطَّعۡنَٰهُمُ ٱثۡنَتَيۡ عَشۡرَةَ أَسۡبَاطًا أُمَمٗاۚ وَأَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ
إِذِ ٱسۡتَسۡقَىٰهُ قَوۡمُهُۥٓ أَنِ ٱضۡرِب بِّعَصَاكَ ٱلۡحَجَرَۖ
فَٱنۢبَجَسَتۡ مِنۡهُ ٱثۡنَتَا عَشۡرَةَ عَيۡنٗاۖ قَدۡ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٖ
مَّشۡرَبَهُمۡۚ وَظَلَّلۡنَا عَلَيۡهِمُ ٱلۡغَمَٰمَ وَأَنزَلۡنَا عَلَيۡهِمُ ٱلۡمَنَّ
وَٱلسَّلۡوَىٰۖ كُلُواْ مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقۡنَٰكُمۡۚ وَمَا
ظَلَمُونَا وَلَٰكِن كَانُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ يَظۡلِمُونَ ﴿١٦٠﴾ وَإِذۡ
قِيلَ لَهُمُ ٱسۡكُنُواْ هَٰذِهِ ٱلۡقَرۡيَةَ وَكُلُواْ مِنۡهَا حَيۡثُ
شِئۡتُمۡ وَقُولُواْ حِطَّةٞ وَٱدۡخُلُواْ ٱلۡبَابَ سُجَّدٗا نَّغۡفِرۡ
لَكُمۡ خَطِيٓـَٰٔتِكُمۡۚ سَنَزِيدُ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿١٦١﴾
فَبَدَّلَ ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ مِنۡهُمۡ قَوۡلًا غَيۡرَ ٱلَّذِي قِيلَ لَهُمۡ
فَأَرۡسَلۡنَا عَلَيۡهِمۡ رِجۡزٗا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ بِمَا كَانُواْ
يَظۡلِمُونَ ﴿١٦٢﴾ وَسۡـَٔلۡهُمۡ عَنِ ٱلۡقَرۡيَةِ ٱلَّتِي كَانَتۡ
حَاضِرَةَ ٱلۡبَحۡرِ إِذۡ يَعۡدُونَ فِي ٱلسَّبۡتِ إِذۡ تَأۡتِيهِمۡ
حِيتَانُهُمۡ يَوۡمَ سَبۡتِهِمۡ شُرَّعٗا وَيَوۡمَ لَا يَسۡبِتُونَ
لَا تَأۡتِيهِمۡۚ كَذَٰلِكَ نَبۡلُوهُم بِمَا كَانُواْ يَفۡسُقُونَ ﴿١٦٣﴾

وشه و ماناکانی

﴿ وَقَطَّعۡنَٰهُمُ ﴾ بەش بەشمان کردن
﴿ أَسۡبَاطًا ﴾ کۆمەڵ کۆمەڵ
﴿ فَٱنۢبَجَسَتۡ ﴾ تەقییەوە
﴿ ٱلۡغَمَٰمَ ﴾ هەور
﴿ ٱلۡمَنَّ ﴾ شۆکە
﴿ وَٱلسَّلۡوَىٰ ﴾ شەلاقە
﴿ وَقُولُواْ حِطَّةٞ ﴾ بڵێن گوناهمان لابە
﴿ رِجۡزٗا ﴾ سزا (چاوەقووڵە)
﴿ حَاضِرَةَ ٱلۡبَحۡرِ ﴾ لە نزیکی دەریادا
﴿ يَعۡدُونَ فِي ٱلسَّبۡتِ ﴾ لە ڕۆژی شەممەدا ڕاوە ماسیان دەکرد، ئەوەشیان لێ حەرام بوو
﴿ يَوۡمَ سَبۡتِهِمۡ ﴾ لە ڕۆژە شەممەکەیاندا
﴿ شُرَّعٗا ﴾ بە لێشاو
﴿ لَا يَسۡبِتُونَ ﴾ کە ڕۆژی شەممەیان نەبێ
﴿ نَبۡلُوهُم ﴾ تاقییان دەکەینەوە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا ٱللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ
عَذَابًا شَدِيدًا ۖ قَالُوا۟ مَعْذِرَةً إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٦٤﴾
فَلَمَّا نَسُوا۟ مَا ذُكِّرُوا۟ بِهِۦٓ أَنجَيْنَا ٱلَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ ٱلسُّوٓءِ
وَأَخَذْنَا ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ بِعَذَابٍۭ بَـِٔيسٍۭ بِمَا كَانُوا۟ يَفْسُقُونَ
﴿١٦٥﴾ فَلَمَّا عَتَوْا۟ عَن مَّا نُهُوا۟ عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا۟ قِرَدَةً خَـٰسِـِٔينَ
﴿١٦٦﴾ وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَـٰمَةِ مَن
يَسُومُهُمْ سُوٓءَ ٱلْعَذَابِ ۗ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ ٱلْعِقَابِ ۖ وَإِنَّهُۥ
لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٧﴾ وَقَطَّعْنَـٰهُمْ فِى ٱلْأَرْضِ أُمَمًا ۖ مِّنْهُمُ
ٱلصَّـٰلِحُونَ وَمِنْهُمْ دُونَ ذَٰلِكَ ۖ وَبَلَوْنَـٰهُم بِٱلْحَسَنَـٰتِ
وَٱلسَّيِّـَٔاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٦٨﴾ فَخَلَفَ مِنۢ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ
وَرِثُوا۟ ٱلْكِتَـٰبَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَـٰذَا ٱلْأَدْنَىٰ وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا
وَإِن يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِّثْلُهُۥ يَأْخُذُوهُ ۚ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِم مِّيثَـٰقُ ٱلْكِتَـٰبِ
أَن لَّا يَقُولُوا۟ عَلَى ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْحَقَّ وَدَرَسُوا۟ مَا فِيهِ ۗ وَٱلدَّارُ ٱلْـَٔاخِرَةُ
خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦٩﴾ وَٱلَّذِينَ يُمَسِّكُونَ
بِٱلْكِتَـٰبِ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ ٱلْمُصْلِحِينَ ﴿١٧٠﴾

وشه و ماناكانى

﴿ مَعْذِرَةً إِلَىٰ رَبِّكُمْ ﴾ بۆ ئەوەی لەلای خودا لۆمەکراو نەبین و خۆمان پەرێنینەوە

﴿ نَسُوا۟ مَا ذُكِّرُوا۟ بِهِۦٓ ﴾ وازیان لەوە هێنا کە ئامۆژگاری کرابوون لەسەری

﴿ ٱلَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ ٱلسُّوٓءِ ﴾ ئەوانەی نەیان لە خراپە دەکرد

﴿ بِعَذَابٍۭ بَـِٔيسٍۭ ﴾ بە سزایەکی سەخت

﴿ عَتَوْا۟ ﴾ یاخیی بوون و خۆیان بە زل زانی

﴿ قِرَدَةً خَـٰسِـِٔينَ ﴾ مەیموونی چەپەڵ

﴿ تَأَذَّنَ رَبُّكَ ﴾ خودا بڕیاری دا

﴿ يَسُومُهُمْ ﴾ پێیان ئەچێژێ

﴿ وَبَلَوْنَـٰهُم ﴾ تاقیمان کردنەوە

﴿ خَلْفٌ ﴾ جێگری خراپ ﴿ عَرَضَ هَـٰذَا ٱلْأَدْنَىٰ ﴾ تەماعی دنیا، کووتاڵی پووچی دنیا

﴿ وَدَرَسُوا۟ مَا فِيهِ ﴾ ئەوەی لە تەوراتدا بوو خوێندیان

قورسی کردن (التفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

۞ وَإِذْ نَتَقْنَا ٱلْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُۥ ظُلَّةٌ وَظَنُّوٓا۟ أَنَّهُۥ وَاقِعٌۢ بِهِمْ
خُذُوا۟ مَآ ءَاتَيْنَٰكُم بِقُوَّةٍ وَٱذْكُرُوا۟ مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧١﴾
وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنۢ بَنِىٓ ءَادَمَ مِن ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ
عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ ۖ قَالُوا۟ بَلَىٰ ۛ شَهِدْنَآ ۛ أَن تَقُولُوا۟ يَوْمَ
ٱلْقِيَٰمَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَٰذَا غَٰفِلِينَ ﴿١٧٢﴾ أَوْ تَقُولُوٓا۟ إِنَّمَآ أَشْرَكَ
ءَابَآؤُنَا مِن قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّنۢ بَعْدِهِمْ ۖ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ
ٱلْمُبْطِلُونَ ﴿١٧٣﴾ وَكَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلْءَايَٰتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ
﴿١٧٤﴾ وَٱتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ٱلَّذِىٓ ءَاتَيْنَٰهُ ءَايَٰتِنَا فَٱنسَلَخَ مِنْهَا
فَأَتْبَعَهُ ٱلشَّيْطَٰنُ فَكَانَ مِنَ ٱلْغَاوِينَ ﴿١٧٥﴾ وَلَوْ شِئْنَا
لَرَفَعْنَٰهُ بِهَا وَلَٰكِنَّهُۥٓ أَخْلَدَ إِلَى ٱلْأَرْضِ وَٱتَّبَعَ هَوَىٰهُ ۚ فَمَثَلُهُۥ
كَمَثَلِ ٱلْكَلْبِ إِن تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ
يَلْهَث ۚ ذَّٰلِكَ مَثَلُ ٱلْقَوْمِ ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا ۚ فَٱقْصُصِ
ٱلْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾ سَآءَ مَثَلًا ٱلْقَوْمُ ٱلَّذِينَ
كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا وَأَنفُسَهُمْ كَانُوا۟ يَظْلِمُونَ ﴿١٧٧﴾ مَن يَهْدِ ٱللَّهُ
فَهُوَ ٱلْمُهْتَدِى ۖ وَمَن يُضْلِلْ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ﴿١٧٨﴾

وشه و ماناكانی

﴿ نَتَقْنَا ٱلْجَبَلَ ﴾ کێوەکەمان هەڵکەند و بەرزمان کردەوە

﴿ كَأَنَّهُۥ ظُلَّةٌ ﴾ وەك چەتر

﴿ فَٱنسَلَخَ مِنْهَا ﴾ خۆی لێ دارنی

﴿ فَأَتْبَعَهُ ٱلشَّيْطَٰنُ ﴾ شەیتان شوێنی کەوت

﴿ ٱلْغَاوِينَ ﴾ گومرایان، بە هیلاك چووان

﴿ أَخْلَدَ إِلَى ٱلْأَرْضِ ﴾ باوەشی کرد بە دنیادا

﴿ تَحْمِلْ عَلَيْهِ ﴾ هێرش بکەیتە سەری

﴿ يَلْهَثْ ﴾ زمانەملاسکی دەکا

مینگەکان و، ئەوەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ن.

وَلَقَدۡ ذَرَأۡنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرٗا مِّنَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِۖ لَهُمۡ قُلُوبٞ لَّا يَفۡقَهُونَ بِهَا وَلَهُمۡ أَعۡيُنٞ لَّا يُبۡصِرُونَ بِهَا وَلَهُمۡ ءَاذَانٞ لَّا يَسۡمَعُونَ بِهَآۚ أُوْلَٰٓئِكَ كَٱلۡأَنۡعَٰمِ بَلۡ هُمۡ أَضَلُّۚ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡغَٰفِلُونَ ﴿١٧٩﴾ وَلِلَّهِ ٱلۡأَسۡمَآءُ ٱلۡحُسۡنَىٰ فَٱدۡعُوهُ بِهَاۖ وَذَرُواْ ٱلَّذِينَ يُلۡحِدُونَ فِيٓ أَسۡمَٰٓئِهِۦۚ سَيُجۡزَوۡنَ مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿١٨٠﴾ وَمِمَّنۡ خَلَقۡنَآ أُمَّةٞ يَهۡدُونَ بِٱلۡحَقِّ وَبِهِۦ يَعۡدِلُونَ ﴿١٨١﴾ وَٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا سَنَسۡتَدۡرِجُهُم مِّنۡ حَيۡثُ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿١٨٢﴾ وَأُمۡلِي لَهُمۡۚ إِنَّ كَيۡدِي مَتِينٌ ﴿١٨٣﴾ أَوَلَمۡ يَتَفَكَّرُواْۗ مَا بِصَاحِبِهِم مِّن جِنَّةٍۚ إِنۡ هُوَ إِلَّا نَذِيرٞ مُّبِينٌ ﴿١٨٤﴾ أَوَلَمۡ يَنظُرُواْ فِي مَلَكُوتِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا خَلَقَ ٱللَّهُ مِن شَيۡءٖ وَأَنۡ عَسَىٰٓ أَن يَكُونَ قَدِ ٱقۡتَرَبَ أَجَلُهُمۡۖ فَبِأَيِّ حَدِيثِۭ بَعۡدَهُۥ يُؤۡمِنُونَ ﴿١٨٥﴾ مَن يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُۥۚ وَيَذَرُهُمۡ فِي طُغۡيَٰنِهِمۡ يَعۡمَهُونَ ﴿١٨٦﴾ يَسۡـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلسَّاعَةِ أَيَّانَ مُرۡسَىٰهَاۖ قُلۡ إِنَّمَا عِلۡمُهَا عِندَ رَبِّيۖ لَا يُجَلِّيهَا لِوَقۡتِهَآ إِلَّا هُوَۚ ثَقُلَتۡ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ لَا تَأۡتِيكُمۡ إِلَّا بَغۡتَةٗۗ يَسۡـَٔلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ عَنۡهَاۖ قُلۡ إِنَّمَا عِلۡمُهَا عِندَ ٱللَّهِ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿١٨٧﴾

وشەو ماناکانی

﴿ ذَرَأۡنَا ﴾ دروستمان کردووە

﴿ يُلۡحِدُونَ ﴾ لە ڕاستیی لادەدەن

﴿ وَبِهِۦ يَعۡدِلُونَ ﴾ بە عەدالەت کار دەکەن

﴿ سَنَسۡتَدۡرِجُهُم ﴾ دەستیان بۆ شل دەکەین

﴿ وَأُمۡلِي لَهُمۡ ﴾ مۆڵەتیان دەدەم

﴿ جِنَّةٍ ﴾ شێتیی

﴿ طُغۡيَٰنِهِمۡ ﴾ ڕۆچوونیان، یاخیی بوونیان

﴿ يَعۡمَهُونَ ﴾ کوێر و سەرگەردان دەبن

﴿ أَيَّانَ مُرۡسَىٰهَا ﴾ کەی دێت؟ کەی هەڵدەستێت؟

﴿ لَا يُجَلِّيهَا ﴾ ئاشکرای ناکا

﴿ ثَقُلَتۡ ﴾ گران و سەختە

﴿ لَا تَأۡتِيكُمۡ إِلَّا بَغۡتَةٗ ﴾ کوتوپڕ دێت

﴿ حَفِيٌّ عَنۡهَا ﴾ ئاگات لێیەتی، بۆی دەگەڕێیت

فۆرمی گەورەکردن (التفخيم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.

قُلۡ لَّآ أَمۡلِكُ لِنَفۡسِي نَفۡعٗا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُۚ وَلَوۡ كُنتُ أَعۡلَمُ ٱلۡغَيۡبَ لَٱسۡتَكۡثَرۡتُ مِنَ ٱلۡخَيۡرِ وَمَا مَسَّنِيَ ٱلسُّوٓءُۚ إِنۡ أَنَا۠ إِلَّا نَذِيرٞ وَبَشِيرٞ لِّقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ﴿١٨٨﴾ ۞ هُوَ ٱلَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفۡسٖ وَٰحِدَةٖ وَجَعَلَ مِنۡهَا زَوۡجَهَا لِيَسۡكُنَ إِلَيۡهَاۖ فَلَمَّا تَغَشَّىٰهَا حَمَلَتۡ حَمۡلًا خَفِيفٗا فَمَرَّتۡ بِهِۦۖ فَلَمَّآ أَثۡقَلَت دَّعَوَا ٱللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنۡ ءَاتَيۡتَنَا صَٰلِحٗا لَّنَكُونَنَّ مِنَ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿١٨٩﴾ فَلَمَّآ ءَاتَىٰهُمَا صَٰلِحٗا جَعَلَا لَهُۥ شُرَكَآءَ فِيمَآ ءَاتَىٰهُمَاۚ فَتَعَٰلَى ٱللَّهُ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ﴿١٩٠﴾ أَيُشۡرِكُونَ مَا لَا يَخۡلُقُ شَيۡـٔٗا وَهُمۡ يُخۡلَقُونَ ﴿١٩١﴾ وَلَا يَسۡتَطِيعُونَ لَهُمۡ نَصۡرٗا وَلَآ أَنفُسَهُمۡ يَنصُرُونَ ﴿١٩٢﴾ وَإِن تَدۡعُوهُمۡ إِلَى ٱلۡهُدَىٰ لَا يَتَّبِعُوكُمۡۚ سَوَآءٌ عَلَيۡكُمۡ أَدَعَوۡتُمُوهُمۡ أَمۡ أَنتُمۡ صَٰمِتُونَ ﴿١٩٣﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ تَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ عِبَادٌ أَمۡثَالُكُمۡۖ فَٱدۡعُوهُمۡ فَلۡيَسۡتَجِيبُواْ لَكُمۡ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿١٩٤﴾ أَلَهُمۡ أَرۡجُلٞ يَمۡشُونَ بِهَآۖ أَمۡ لَهُمۡ أَيۡدٖ يَبۡطِشُونَ بِهَآۖ أَمۡ لَهُمۡ أَعۡيُنٞ يُبۡصِرُونَ بِهَآۖ أَمۡ لَهُمۡ ءَاذَانٞ يَسۡمَعُونَ بِهَاۗ قُلِ ٱدۡعُواْ شُرَكَآءَكُمۡ ثُمَّ كِيدُونِ فَلَا تُنظِرُونِ ﴿١٩٥﴾

ربع الحزب ١٨

وشە و ماناكانی

﴿ لَآ أَمۡلِكُ لِنَفۡسِي نَفۡعٗا وَلَا ضَرًّا ﴾ هیچ قازانج و زیانێکم بە دەست خۆم نییە

﴿ تَغَشَّىٰهَا ﴾ لەگەڵی دروست بوو، چووە لای

﴿ فَمَرَّتۡ بِهِۦ ﴾ ماوەیەکی پێ چوو

﴿ أَثۡقَلَت ﴾ باری گران بوو

﴿ صَٰلِحٗا ﴾ نەوەیەکی باش

﴿ جَعَلَا لَهُۥ شُرَكَآءَ ﴾ نەوەکەیان بە ناوگەلێك ناودەنێن دەچێتەوە سەر هاوبەش بۆ خودا بڕیاردان

﴿ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ﴾ لەوەی دەیکەن بە هاوبەشی خودا

﴿ فَلَا تُنظِرُونِ ﴾ مۆڵەتم مەدەن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

إِنَّ وَلِـِّۧيَ ٱللَّهُ ٱلَّذِي نَزَّلَ ٱلۡكِتَٰبَۖ وَهُوَ يَتَوَلَّى ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١٩٦﴾ وَٱلَّذِينَ تَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ لَا يَسۡتَطِيعُونَ نَصۡرَكُمۡ وَلَآ أَنفُسَهُمۡ يَنصُرُونَ ﴿١٩٧﴾ وَإِن تَدۡعُوهُمۡ إِلَى ٱلۡهُدَىٰ لَا يَسۡمَعُواْۖ وَتَرَىٰهُمۡ يَنظُرُونَ إِلَيۡكَ وَهُمۡ لَا يُبۡصِرُونَ ﴿١٩٨﴾ خُذِ ٱلۡعَفۡوَ وَأۡمُرۡ بِٱلۡعُرۡفِ وَأَعۡرِضۡ عَنِ ٱلۡجَٰهِلِينَ ﴿١٩٩﴾ وَإِمَّا يَنزَغَنَّكَ مِنَ ٱلشَّيۡطَٰنِ نَزۡغٞ فَٱسۡتَعِذۡ بِٱللَّهِۚ إِنَّهُۥ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ إِذَا مَسَّهُمۡ طَٰٓئِفٞ مِّنَ ٱلشَّيۡطَٰنِ تَذَكَّرُواْ فَإِذَا هُم مُّبۡصِرُونَ ﴿٢٠١﴾ وَإِخۡوَٰنُهُمۡ يَمُدُّونَهُمۡ فِي ٱلۡغَيِّ ثُمَّ لَا يُقۡصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾ وَإِذَا لَمۡ تَأۡتِهِم بِـَٔايَةٖ قَالُواْ لَوۡلَا ٱجۡتَبَيۡتَهَاۚ قُلۡ إِنَّمَآ أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰٓ إِلَيَّ مِن رَّبِّيۚ هَٰذَا بَصَآئِرُ مِن رَّبِّكُمۡ وَهُدٗى وَرَحۡمَةٞ لِّقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾ وَإِذَا قُرِئَ ٱلۡقُرۡءَانُ فَٱسۡتَمِعُواْ لَهُۥ وَأَنصِتُواْ لَعَلَّكُمۡ تُرۡحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾ وَٱذۡكُر رَّبَّكَ فِي نَفۡسِكَ تَضَرُّعٗا وَخِيفَةٗ وَدُونَ ٱلۡجَهۡرِ مِنَ ٱلۡقَوۡلِ بِٱلۡغُدُوِّ وَٱلۡأٓصَالِ وَلَا تَكُن مِّنَ ٱلۡغَٰفِلِينَ ﴿٢٠٥﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ عِندَ رَبِّكَ لَا يَسۡتَكۡبِرُونَ عَنۡ عِبَادَتِهِۦ وَيُسَبِّحُونَهُۥ وَلَهُۥ يَسۡجُدُونَ ۩ ﴿٢٠٦﴾

سَجدَة

وشه و ماناكانى

﴿ لَا يُبۡصِرُونَ ﴾ نابينن

﴿ خُذِ ٱلۡعَفۡوَ ﴾ لێخۆشبوون بكه به پیشه

﴿ يَنزَغَنَّكَ ﴾ دنەت دەدا

﴿ نَزۡغٞ ﴾ بیرۆكەیه كی شەیتانیی

﴿ مَسَّهُمۡ طَٰٓئِفٞ ﴾ دالغەیه كیان تووش بوو

﴿ يَمُدُّونَهُمۡ فِي ٱلۡغَيِّ ﴾ شەیتانەكان لە گومڕاییدا كۆمەكیان دەكەن

﴿ لَا يُقۡصِرُونَ ﴾ درێغیی ناكەن

﴿ ٱجۡتَبَيۡتَهَا ﴾ هەڵتەدەبژارد

﴿ هَٰذَا بَصَآئِرُ ﴾ قورئان بەڵگەی روونە

﴿ تَضَرُّعٗا ﴾ پاڕانەوە

﴿ بِٱلۡغُدُوِّ وَٱلۡأٓصَالِ ﴾ بەیانیی و ئێواران

﴿ يَسۡجُدُونَ ﴾ كڕنووش دەبەن، نوێژ دەكەن

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە		
▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

ترتيبها ٨	سُورَةُ الأَنفَالِ	آياتها ٧٥

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

نصف الحزب ١٨

يَسۡـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلۡأَنفَالِۖ قُلِ ٱلۡأَنفَالُ لِلَّهِ وَٱلرَّسُولِۖ فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَأَصۡلِحُواْ ذَاتَ بَيۡنِكُمۡۖ وَأَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ﴿١﴾ إِنَّمَا ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ٱلَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ ٱللَّهُ وَجِلَتۡ قُلُوبُهُمۡ وَإِذَا تُلِيَتۡ عَلَيۡهِمۡ ءَايَٰتُهُۥ زَادَتۡهُمۡ إِيمَٰنٗا وَعَلَىٰ رَبِّهِمۡ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾ ٱلَّذِينَ يُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَمِمَّا رَزَقۡنَٰهُمۡ يُنفِقُونَ ﴿٣﴾ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ حَقّٗاۚ لَّهُمۡ دَرَجَٰتٌ عِندَ رَبِّهِمۡ وَمَغۡفِرَةٞ وَرِزۡقٞ كَرِيمٞ ﴿٤﴾ كَمَآ أَخۡرَجَكَ رَبُّكَ مِنۢ بَيۡتِكَ بِٱلۡحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقٗا مِّنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ لَكَٰرِهُونَ ﴿٥﴾ يُجَٰدِلُونَكَ فِي ٱلۡحَقِّ بَعۡدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى ٱلۡمَوۡتِ وَهُمۡ يَنظُرُونَ ﴿٦﴾ وَإِذۡ يَعِدُكُمُ ٱللَّهُ إِحۡدَى ٱلطَّآئِفَتَيۡنِ أَنَّهَا لَكُمۡ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيۡرَ ذَاتِ ٱلشَّوۡكَةِ تَكُونُ لَكُمۡ وَيُرِيدُ ٱللَّهُ أَن يُحِقَّ ٱلۡحَقَّ بِكَلِمَٰتِهِۦ وَيَقۡطَعَ دَابِرَ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٧﴾ لِيُحِقَّ ٱلۡحَقَّ وَيُبۡطِلَ ٱلۡبَٰطِلَ وَلَوۡ كَرِهَ ٱلۡمُجۡرِمُونَ ﴿٨﴾

وشەو ماناكانی

سوورەتی ئەنفال

﴿ٱلۡأَنفَالِ﴾ دەستكەوتەكانی جەنگی بەدر

﴿لِلَّهِ وَٱلرَّسُولِ﴾ بۆ خودا و پێغەمبەری خودایە

﴿وَأَصۡلِحُواْ ذَاتَ بَيۡنِكُمۡ﴾ نێوانی خۆتان باش بكەن

﴿وَجِلَتۡ قُلُوبُهُمۡ﴾ دڵیان دەترسێ

﴿يَتَوَكَّلُونَ﴾ پشت ئەبەستن

﴿لَكَٰرِهُونَ﴾ پێیان ناخۆشە

﴿ٱلطَّآئِفَتَيۡنِ﴾ دوو چین؛ كاروانەكە، دەستكەوتی جەنگەكە

﴿ذَاتِ ٱلشَّوۡكَةِ﴾ دڕكاوییەكە، جەنگەكە

﴿دَابِرَ ٱلۡكَٰفِرِينَ﴾ دوایی كافرەكان

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَٱسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّى مُمِدُّكُم بِأَلْفٍ
مِّنَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ مُرْدِفِينَ ﴿٩﴾ وَمَا جَعَلَهُ ٱللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ
وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِۦ قُلُوبُكُمْ ۚ وَمَا ٱلنَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾ إِذْ يُغَشِّيكُمُ ٱلنُّعَاسَ أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنَزِّلُ
عَلَيْكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً لِّيُطَهِّرَكُم بِهِۦ وَيُذْهِبَ عَنكُمْ رِجْزَ
ٱلشَّيْطَٰنِ وَلِيَرْبِطَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ ٱلْأَقْدَامَ ﴿١١﴾
إِذْ يُوحِى رَبُّكَ إِلَى ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ أَنِّى مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا۟ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۚ
سَأُلْقِى فِى قُلُوبِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ٱلرُّعْبَ فَٱضْرِبُوا۟ فَوْقَ
ٱلْأَعْنَاقِ وَٱضْرِبُوا۟ مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿١٢﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ
شَآقُّوا۟ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ ۚ وَمَن يُشَاقِقِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَإِنَّ ٱللَّهَ
شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿١٣﴾ ذَٰلِكُمْ فَذُوقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَٰفِرِينَ
عَذَابَ ٱلنَّارِ ﴿١٤﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا لَقِيتُمُ ٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ زَحْفًا فَلَا تُوَلُّوهُمُ ٱلْأَدْبَارَ ﴿١٥﴾ وَمَن يُوَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ
دُبُرَهُۥٓ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِئَةٍ فَقَدْ بَآءَ
بِغَضَبٍ مِّنَ ٱللَّهِ وَمَأْوَىٰهُ جَهَنَّمُ ۖ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿١٦﴾

وشەو ماناکانی

﴿ مُرْدِفِينَ ﴾ بەشوێن یەکدا

﴿ يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسَ ﴾ خەوەنووچکە دەیگرتن

﴿ أَمَنَةً مِّنْهُ ﴾ ئارامییەك لە خوداوە

﴿ رِجْزَ الشَّيْطَانِ ﴾ ختووکەی شەیتان

﴿ وَلِيَرْبِطَ ﴾ بەتینی بکا

﴿ أَنِّي مَعَكُمْ ﴾ من لەگەڵتانام

﴿ كُلَّ بَنَانٍ ﴾ هەموو سەرپەنجەکان، هەموو جومگەکان

﴿ شَاقُّوا ﴾ یاخیی بوون

﴿ مُتَحَرِّفًا ﴾ بۆ هونەری جەنگ گەڕان

﴿ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِئَةٍ ﴾ پاڵدان بە کۆمەڵێکەوە

﴿ بَاءَ بِغَضَبٍ ﴾ بە رقی خوداوە دەگەڕێتەوە

(تفخیم) و (قلقلة) قورس کۆکردن

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا جەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، ئانی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ قَتَلَهُمْ ۚ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ
وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ رَمَىٰ ۚ وَلِيُبْلِىَ ٱلْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَآءً حَسَنًا ۚ
إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾ ذَٰلِكُمْ وَأَنَّ ٱللَّهَ مُوهِنُ كَيْدِ
ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿١٨﴾ إِن تَسْتَفْتِحُوا۟ فَقَدْ جَآءَكُمُ ٱلْفَتْحُ ۖ
وَإِن تَنتَهُوا۟ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۖ وَإِن تَعُودُوا۟ نَعُدْ وَلَن تُغْنِىَ عَنكُمْ
فِئَتُكُمْ شَيْـًٔا وَلَوْ كَثُرَتْ وَأَنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَطِيعُوا۟ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَلَا تَوَلَّوْا۟ عَنْهُ وَأَنتُمْ
تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَا تَكُونُوا۟ كَٱلَّذِينَ قَالُوا۟ سَمِعْنَا وَهُمْ
لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾ ۞ إِنَّ شَرَّ ٱلدَّوَآبِّ عِندَ ٱللَّهِ ٱلصُّمُّ ٱلْبُكْمُ
ٱلَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَوْ عَلِمَ ٱللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَّأَسْمَعَهُمْ ۖ
وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوا۟ وَّهُم مُّعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ ٱسْتَجِيبُوا۟ لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ ۖ
وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ ٱلْمَرْءِ وَقَلْبِهِۦ وَأَنَّهُۥٓ إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَٱتَّقُوا۟ فِتْنَةً لَّا تُصِيبَنَّ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟
مِنكُمْ خَآصَّةً ۖ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

ثلاثة أرباع الجزء ١٨

وشه و ماناكانی

﴿ فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ ﴾ ئێوه نه‌تانكوشتن
﴿ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ قَتَلَهُمْ ﴾ به‌ڵكو خودا كوشتنی
﴿ وَلِيُبْلِىَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴾ بۆ ئه‌وه‌شی موسوڵمانه‌كان تاقیی بكاته‌وه
﴿ مُوهِنُ ﴾ لاوازكه‌ر
﴿ تَسْتَفْتِحُوا۟ ﴾ داوای سه‌ركه‌وتن بكه‌ن
﴿ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ﴾ ئه‌وه بۆ ئێوه باشتره
﴿ وَإِن تَعُودُوا۟ ﴾ ئه‌گه‌ر بگه‌ڕێنه‌وه بۆ حاڵه‌ته‌كه‌ی خۆتان
﴿ نَعُدْ ﴾ ده‌گه‌ڕێینه‌وه بۆ سه‌رخستنیان
﴿ فِئَتُكُمْ ﴾ كۆمه‌ڵه‌كه‌تان

مینگه‌كان و ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و.
- مینگه‌ی (الإقلاب).
- ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌كه‌یه.
- (٦،٤،٢) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبیعي)ن.

وَٱذۡكُرُوٓاْ إِذۡ أَنتُمۡ قَلِيلٞ مُّسۡتَضۡعَفُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِ تَخَافُونَ
أَن يَتَخَطَّفَكُمُ ٱلنَّاسُ فَـَٔاوَىٰكُمۡ وَأَيَّدَكُم بِنَصۡرِهِۦ وَرَزَقَكُم
مِّنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ لَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ ﴿٢٦﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
لَا تَخُونُواْ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَ وَتَخُونُوٓاْ أَمَٰنَٰتِكُمۡ وَأَنتُمۡ تَعۡلَمُونَ
﴿٢٧﴾ وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّمَآ أَمۡوَٰلُكُمۡ وَأَوۡلَٰدُكُمۡ فِتۡنَةٞ وَأَنَّ ٱللَّهَ
عِندَهُۥٓ أَجۡرٌ عَظِيمٞ ﴿٢٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِن تَتَّقُواْ
ٱللَّهَ يَجۡعَل لَّكُمۡ فُرۡقَانٗا وَيُكَفِّرۡ عَنكُمۡ سَيِّـَٔاتِكُمۡ وَيَغۡفِرۡ
لَكُمۡۗ وَٱللَّهُ ذُو ٱلۡفَضۡلِ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٢٩﴾ وَإِذۡ يَمۡكُرُ بِكَ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ لِيُثۡبِتُوكَ أَوۡ يَقۡتُلُوكَ أَوۡ يُخۡرِجُوكَۚ وَيَمۡكُرُونَ وَيَمۡكُرُ
ٱللَّهُۖ وَٱللَّهُ خَيۡرُ ٱلۡمَٰكِرِينَ ﴿٣٠﴾ وَإِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡ ءَايَٰتُنَا
قَالُواْ قَدۡ سَمِعۡنَا لَوۡ نَشَآءُ لَقُلۡنَا مِثۡلَ هَٰذَآ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّآ
أَسَٰطِيرُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿٣١﴾ وَإِذۡ قَالُواْ ٱللَّهُمَّ إِن كَانَ هَٰذَا
هُوَ ٱلۡحَقَّ مِنۡ عِندِكَ فَأَمۡطِرۡ عَلَيۡنَا حِجَارَةٗ مِّنَ ٱلسَّمَآءِ
أَوِ ٱئۡتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٖ ﴿٣٢﴾ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمۡ
وَأَنتَ فِيهِمۡۚ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ مُعَذِّبَهُمۡ وَهُمۡ يَسۡتَغۡفِرُونَ ﴿٣٣﴾

وشەو ماناکانی

﴿مُّسۡتَضۡعَفُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِ﴾ لاواز و ژێردەستەن لە زەویدا

﴿يَتَخَطَّفَكُمُ ٱلنَّاسُ﴾ خەڵك دەیانفڕاندن

﴿فَـَٔاوَىٰكُمۡ﴾ جێگەی کردنەوە

﴿وَأَيَّدَكُم بِنَصۡرِهِۦ﴾ کۆمەکی کردن بە سەرخستنتان

﴿وَرَزَقَكُم مِّنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ﴾ خواردەمەنیی پاکی پێدان

﴿فِتۡنَةٞ﴾ تاقیکردنەوە

﴿فُرۡقَانٗا﴾ رێگەچارە، رزگار بوون

﴿لِيُثۡبِتُوكَ﴾ بۆئەوەی بەندت بکەن

﴿وَيَمۡكُرُ ٱللَّهُ﴾ خودا بەرانبەریی فێڵەکەی ئەوانی کرد

﴿أَسَٰطِيرُ ٱلۡأَوَّلِينَ﴾ درۆ و دەلەسەی گەلانی پێشوو

قورس کۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.
	تەفخیمی پیتی (راء).		٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.
	سیفەتی قەلقەلە.		

وَمَا لَهُمْ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ ٱللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ ٱلْمَسْجِدِ
ٱلْحَرَامِ وَمَا كَانُوٓا۟ أَوْلِيَآءَهُۥٓ ۚ إِنْ أَوْلِيَآؤُهُۥٓ إِلَّا ٱلْمُتَّقُونَ
وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ
عِندَ ٱلْبَيْتِ إِلَّا مُكَآءً وَتَصْدِيَةً ۚ فَذُوقُوا۟ ٱلْعَذَابَ
بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ يُنفِقُونَ
أَمْوَٰلَهُمْ لِيَصُدُّوا۟ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ ۚ فَسَيُنفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ
عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ ۗ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ إِلَىٰ جَهَنَّمَ
يُحْشَرُونَ ﴿٣٦﴾ لِيَمِيزَ ٱللَّهُ ٱلْخَبِيثَ مِنَ ٱلطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ
ٱلْخَبِيثَ بَعْضَهُۥ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُۥ جَمِيعًا فَيَجْعَلَهُۥ
فِى جَهَنَّمَ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ﴿٣٧﴾ قُل لِّلَّذِينَ
كَفَرُوٓا۟ إِن يَنتَهُوا۟ يُغْفَرْ لَهُم مَّا قَدْ سَلَفَ وَإِن يَعُودُوا۟
فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾ وَقَٰتِلُوهُمْ حَتَّىٰ
لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ ٱلدِّينُ كُلُّهُۥ لِلَّهِ ۚ فَإِنِ
ٱنتَهَوْا۟ فَإِنَّ ٱللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٩﴾ وَإِن تَوَلَّوْا۟
فَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ مَوْلَىٰكُمْ ۚ نِعْمَ ٱلْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ ٱلنَّصِيرُ ﴿٤٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿وَمَا لَهُمْ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ ٱللَّهُ﴾ ئەوان چییانە تا خودا سزایان نەدا؟

﴿مُكَآءً وَتَصْدِيَةً﴾ قاو و قیژ، فیك و هوور

﴿لِيَصُدُّوا۟ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ﴾ بۆ ئەوە بەر لە رێگەی راست بگرن

﴿حَسْرَةً﴾ پەشیمانیی، خەفەت

﴿فَيَرْكُمَهُۥ جَمِيعًا﴾ بیخات بەسەر یەکا

﴿سُنَّتُ ٱلْأَوَّلِينَ﴾ عادەتی خودا لە رەفتارکردن لەگەڵ درۆزنانا

﴿فِتْنَةٌ﴾ تاقی کردنەوە

میگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

۞ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّمَا غَنِمْتُم مِّن شَىْءٍ فَأَنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُۥ وَلِلرَّسُولِ
وَلِذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينِ وَٱبْنِ ٱلسَّبِيلِ إِن
كُنتُمْ ءَامَنتُم بِٱللَّهِ وَمَآ أَنزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ ٱلْفُرْقَانِ
يَوْمَ ٱلْتَقَى ٱلْجَمْعَانِ ۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤١﴾ إِذْ
أَنتُم بِٱلْعُدْوَةِ ٱلدُّنْيَا وَهُم بِٱلْعُدْوَةِ ٱلْقُصْوَىٰ وَٱلرَّكْبُ
أَسْفَلَ مِنكُمْ ۚ وَلَوْ تَوَاعَدتُّمْ لَٱخْتَلَفْتُمْ فِى ٱلْمِيعَٰدِ
وَلَٰكِن لِّيَقْضِىَ ٱللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِّيَهْلِكَ مَنْ
هَلَكَ عَنۢ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَنْ حَىَّ عَنۢ بَيِّنَةٍ ۗ وَإِنَّ ٱللَّهَ
لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٤٢﴾ إِذْ يُرِيكَهُمُ ٱللَّهُ فِى مَنَامِكَ قَلِيلًا ۖ
وَلَوْ أَرَىٰكَهُمْ كَثِيرًا لَّفَشِلْتُمْ وَلَتَنَٰزَعْتُمْ فِى ٱلْأَمْرِ
وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ سَلَّمَ ۗ إِنَّهُۥ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿٤٣﴾ وَإِذْ
يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ ٱلْتَقَيْتُمْ فِىٓ أَعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقَلِّلُكُمْ
فِىٓ أَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِىَ ٱللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۗ وَإِلَى ٱللَّهِ
تُرْجَعُ ٱلْأُمُورُ ﴿٤٤﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً
فَٱثْبُتُوا۟ وَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٥﴾

وشەو ماناکانی

﴿ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّمَا غَنِمْتُم ﴾ بزانن ئەوەی لە جەنگی کافرانا دەستان کەوت

﴿ لِلَّهِ خُمُسَهُۥ ﴾ پێنجیەکی بۆ خودایە

﴿ يَوْمَ ٱلْفُرْقَانِ ﴾ ڕۆژی جیاکردنەوەی ڕاست و پووچ، ڕۆژی بەدر

﴿ ٱلْجَمْعَانِ ﴾ دوو کۆمەڵەکە، موسوڵمانان و کافران

﴿ بِٱلْعُدْوَةِ ٱلدُّنْيَا ﴾ لە خوارووی شیوەکەوە

﴿ وَٱلرَّكْبُ ﴾ کاروانەکەی قورەیش

﴿ لَّفَشِلْتُمْ ﴾ دەترسان، شکستتان دەخوارد

قورس کۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە

تەفخیمی پیتی لامی (الله).

تەفخیمی پیتی (راء).

سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَأَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَلَا تَنَٰزَعُواْ فَتَفۡشَلُواْ وَتَذۡهَبَ رِيحُكُمۡۖ
وَٱصۡبِرُوٓاْۚ إِنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿٤٦﴾ وَلَا تَكُونُواْ كَٱلَّذِينَ
خَرَجُواْ مِن دِيَٰرِهِم بَطَرٗا وَرِئَآءَ ٱلنَّاسِ وَيَصُدُّونَ
عَن سَبِيلِ ٱللَّهِۚ وَٱللَّهُ بِمَا يَعۡمَلُونَ مُحِيطٞ ﴿٤٧﴾ وَإِذۡ زَيَّنَ لَهُمُ
ٱلشَّيۡطَٰنُ أَعۡمَٰلَهُمۡ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمُ ٱلۡيَوۡمَ مِنَ
ٱلنَّاسِ وَإِنِّي جَارٞ لَّكُمۡۖ فَلَمَّا تَرَآءَتِ ٱلۡفِئَتَانِ نَكَصَ
عَلَىٰ عَقِبَيۡهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيٓءٞ مِّنكُمۡ إِنِّيٓ أَرَىٰ مَا لَا تَرَوۡنَ
إِنِّيٓ أَخَافُ ٱللَّهَۚ وَٱللَّهُ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ ﴿٤٨﴾ إِذۡ يَقُولُ
ٱلۡمُنَٰفِقُونَ وَٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ غَرَّ هَٰٓؤُلَآءِ دِينُهُمۡۗ
وَمَن يَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱللَّهِ فَإِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٞ ﴿٤٩﴾
وَلَوۡ تَرَىٰٓ إِذۡ يَتَوَفَّى ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ يَضۡرِبُونَ
وُجُوهَهُمۡ وَأَدۡبَٰرَهُمۡ وَذُوقُواْ عَذَابَ ٱلۡحَرِيقِ ﴿٥٠﴾ ذَٰلِكَ
بِمَا قَدَّمَتۡ أَيۡدِيكُمۡ وَأَنَّ ٱللَّهَ لَيۡسَ بِظَلَّٰمٖ لِّلۡعَبِيدِ ﴿٥١﴾
كَدَأۡبِ ءَالِ فِرۡعَوۡنَ وَٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۚ كَفَرُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ
فَأَخَذَهُمُ ٱللَّهُ بِذُنُوبِهِمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ قَوِيّٞ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ ﴿٥٢﴾

وشه و ماناکانی

﴿ وَلَا تَنَٰزَعُواْ ﴾ دووبەرەکیتان دەکرد

﴿ وَتَذۡهَبَ رِيحُكُمۡ ﴾ هێز و وره‌تان بڕوا

﴿ بَطَرٗا ﴾ سەرکەشیی، بایی بوون

﴿ وَإِنِّي جَارٞ لَّكُمۡ ﴾ من فریادڕەستانم

﴿ نَكَصَ عَلَىٰ عَقِبَيۡهِ ﴾ پاشەوپاش گەڕایەوە، پشتی هەڵکرد

﴿ غَرَّ هَٰٓؤُلَآءِ دِينُهُمۡ ﴾ ئەوانە ئایینەکەیان بایی کردن

﴿ وَمَن يَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱللَّهِ ﴾ هەرکەس پشت بە خودا ببەستێ

﴿ فَإِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٞ ﴾ خودا خاوەن دەسەڵات و حەکیمە

﴿ كَدَأۡبِ ﴾ وەك پیشەی

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (همز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ لَمۡ يَكُ مُغَيِّرٗا نِّعۡمَةً أَنۡعَمَهَا عَلَىٰ قَوۡمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُواْ
مَا بِأَنفُسِهِمۡ وَأَنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٞ ﴿٥٣﴾ كَدَأۡبِ ءَالِ
فِرۡعَوۡنَ وَٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۚ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِمۡ فَأَهۡلَكۡنَٰهُم
بِذُنُوبِهِمۡ وَأَغۡرَقۡنَآ ءَالَ فِرۡعَوۡنَۚ وَكُلّٞ كَانُواْ ظَٰلِمِينَ ﴿٥٤﴾
إِنَّ شَرَّ ٱلدَّوَآبِّ عِندَ ٱللَّهِ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فَهُمۡ لَا يُؤۡمِنُونَ ﴿٥٥﴾
ٱلَّذِينَ عَٰهَدتَّ مِنۡهُمۡ ثُمَّ يَنقُضُونَ عَهۡدَهُمۡ فِي كُلِّ مَرَّةٖ
وَهُمۡ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾ فَإِمَّا تَثۡقَفَنَّهُمۡ فِي ٱلۡحَرۡبِ فَشَرِّدۡ بِهِم
مَّنۡ خَلۡفَهُمۡ لَعَلَّهُمۡ يَذَّكَّرُونَ ﴿٥٧﴾ وَإِمَّا تَخَافَنَّ مِن
قَوۡمٍ خِيَانَةٗ فَٱنۢبِذۡ إِلَيۡهِمۡ عَلَىٰ سَوَآءٍۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلۡخَآئِنِينَ
﴿٥٨﴾ وَلَا يَحۡسَبَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ سَبَقُوٓاْۚ إِنَّهُمۡ لَا يُعۡجِزُونَ ﴿٥٩﴾
وَأَعِدُّواْ لَهُم مَّا ٱسۡتَطَعۡتُم مِّن قُوَّةٖ وَمِن رِّبَاطِ ٱلۡخَيۡلِ
تُرۡهِبُونَ بِهِۦ عَدُوَّ ٱللَّهِ وَعَدُوَّكُمۡ وَءَاخَرِينَ مِن دُونِهِمۡ
لَا تَعۡلَمُونَهُمُ ٱللَّهُ يَعۡلَمُهُمۡۚ وَمَا تُنفِقُواْ مِن شَيۡءٖ فِي سَبِيلِ
ٱللَّهِ يُوَفَّ إِلَيۡكُمۡ وَأَنتُمۡ لَا تُظۡلَمُونَ ﴿٦٠﴾ ۞ وَإِن جَنَحُواْ
لِلسَّلۡمِ فَٱجۡنَحۡ لَهَا وَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱللَّهِۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٦١﴾

ربع الحزب ١٩

وشەو ماناکانی

﴿حَتَّىٰ يُغَيِّرُواْ مَا بِأَنفُسِهِمۡ﴾ تا خۆیان حاڵی خۆیان نەگۆڕن
﴿تَثۡقَفَنَّهُمۡ﴾ تووشیان ببی، زاڵ بی بەسەریانا
﴿فَشَرِّدۡ بِهِم﴾ تەفروتوونایان کە، پەرتەوازەیان کە
﴿مِن قَوۡمٍ﴾ لە گەلێك
﴿فَٱنۢبِذۡ إِلَيۡهِمۡ﴾ پەیمانەکەیان رووبەڕوویان بکەرەوە
﴿عَلَىٰ سَوَآءٍ﴾ وەك یەك، وەك ئەوان
﴿سَبَقُوٓاْ﴾ دەرباز بوون
﴿رِّبَاطِ ٱلۡخَيۡلِ﴾ ئەسپ و مایینی بەسراوە بۆ غەزا، رەوە ئەسپ
﴿وَمَا تُنفِقُواْ﴾ هەرچی ببەخشن
﴿يُوَفَّ إِلَيۡكُمۡ﴾ خودا پاداشەکەیتان دەداتەوە
﴿جَنَحُواْ لِلسَّلۡمِ﴾ ملیان دا بۆ ئاشتیی

قورس کۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَإِن يُرِيدُوٓاْ أَن يَخۡدَعُوكَ فَإِنَّ حَسۡبَكَ ٱللَّهُۚ هُوَ ٱلَّذِيٓ أَيَّدَكَ
بِنَصۡرِهِۦ وَبِٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٦٢﴾ وَأَلَّفَ بَيۡنَ قُلُوبِهِمۡۚ لَوۡ أَنفَقۡتَ
مَا فِي ٱلۡأَرۡضِ جَمِيعٗا مَّآ أَلَّفۡتَ بَيۡنَ قُلُوبِهِمۡ وَلَٰكِنَّ
ٱللَّهَ أَلَّفَ بَيۡنَهُمۡۚ إِنَّهُۥ عَزِيزٌ حَكِيمٞ ﴿٦٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ حَسۡبُكَ
ٱللَّهُ وَمَنِ ٱتَّبَعَكَ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٦٤﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ حَرِّضِ
ٱلۡمُؤۡمِنِينَ عَلَى ٱلۡقِتَالِۚ إِن يَكُن مِّنكُمۡ عِشۡرُونَ صَٰبِرُونَ
يَغۡلِبُواْ مِاْئَتَيۡنِۚ وَإِن يَكُن مِّنكُم مِّاْئَةٞ يَغۡلِبُوٓاْ أَلۡفٗا مِّنَ
ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِأَنَّهُمۡ قَوۡمٞ لَّا يَفۡقَهُونَ ﴿٦٥﴾ ٱلۡـَٰٔنَ خَفَّفَ
ٱللَّهُ عَنكُمۡ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمۡ ضَعۡفٗاۚ فَإِن يَكُن مِّنكُم مِّاْئَةٞ
صَابِرَةٞ يَغۡلِبُواْ مِاْئَتَيۡنِۚ وَإِن يَكُن مِّنكُمۡ أَلۡفٞ يَغۡلِبُوٓاْ أَلۡفَيۡنِ
بِإِذۡنِ ٱللَّهِۗ وَٱللَّهُ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿٦٦﴾ مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَن يَكُونَ
لَهُۥٓ أَسۡرَىٰ حَتَّىٰ يُثۡخِنَ فِي ٱلۡأَرۡضِۚ تُرِيدُونَ عَرَضَ ٱلدُّنۡيَا
وَٱللَّهُ يُرِيدُ ٱلۡأٓخِرَةَۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٞ ﴿٦٧﴾ لَّوۡلَا كِتَٰبٞ مِّنَ
ٱللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمۡ فِيمَآ أَخَذۡتُمۡ عَذَابٌ عَظِيمٞ ﴿٦٨﴾ فَكُلُواْ مِمَّا
غَنِمۡتُمۡ حَلَٰلٗا طَيِّبٗاۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٦٩﴾

وشه و ماناکانی

﴿ حَسۡبَكَ ٱللَّهُ ﴾ خودات بەسە لە بەرانبەریاندا

﴿ حَرِّضِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴾ موسوڵمانان هان بدە

﴿ مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَن يَكُونَ لَهُۥٓ أَسۡرَىٰ ﴾ بۆ هیچ پێغەمبەرێك نەبووە لە جەنگدا دیل بگرێ

﴿ يُثۡخِنَ ﴾ زۆر لە دوژمن نە کوژێ و بەیدەستیان نە کا

﴿ تُرِيدُونَ عَرَضَ ٱلدُّنۡيَا ﴾ ئێوە ماڵ و کووتاڵی دنیاتان دەوێ

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

درێژکردنەوەکان (المدود) ئەندازەی

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ن.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ قُل لِّمَن فِيٓ أَيۡدِيكُم مِّنَ ٱلۡأَسۡرَىٰٓ إِن يَعۡلَمِ ٱللَّهُ
فِي قُلُوبِكُمۡ خَيۡرٗا يُؤۡتِكُمۡ خَيۡرٗا مِّمَّآ أُخِذَ مِنكُمۡ وَيَغۡفِرۡ لَكُمۡۚ
وَٱللَّهُ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٧٠﴾ وَإِن يُرِيدُواْ خِيَانَتَكَ فَقَدۡ خَانُواْ
ٱللَّهَ مِن قَبۡلُ فَأَمۡكَنَ مِنۡهُمۡۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ وَهَاجَرُواْ وَجَٰهَدُواْ بِأَمۡوَٰلِهِمۡ وَأَنفُسِهِمۡ فِي سَبِيلِ
ٱللَّهِ وَٱلَّذِينَ ءَاوَواْ وَّنَصَرُوٓاْ أُوْلَٰٓئِكَ بَعۡضُهُمۡ أَوۡلِيَآءُ بَعۡضٖۚ وَٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ وَلَمۡ يُهَاجِرُواْ مَا لَكُم مِّن وَلَٰيَتِهِم مِّن شَيۡءٍ حَتَّىٰ يُهَاجِرُواْۚ
وَإِنِ ٱسۡتَنصَرُوكُمۡ فِي ٱلدِّينِ فَعَلَيۡكُمُ ٱلنَّصۡرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوۡمِۭ
بَيۡنَكُمۡ وَبَيۡنَهُم مِّيثَٰقٞۗ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ بَصِيرٞ ﴿٧٢﴾ وَٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ بَعۡضُهُمۡ أَوۡلِيَآءُ بَعۡضٍۚ إِلَّا تَفۡعَلُوهُ تَكُن فِتۡنَةٞ فِي
ٱلۡأَرۡضِ وَفَسَادٞ كَبِيرٞ ﴿٧٣﴾ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَهَاجَرُواْ
وَجَٰهَدُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَٱلَّذِينَ ءَاوَواْ وَّنَصَرُوٓاْ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ
ٱلۡمُؤۡمِنُونَ حَقّٗاۚ لَّهُم مَّغۡفِرَةٞ وَرِزۡقٞ كَرِيمٞ ﴿٧٤﴾ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مِنۢ
بَعۡدُ وَهَاجَرُواْ وَجَٰهَدُواْ مَعَكُمۡ فَأُوْلَٰٓئِكَ مِنكُمۡۚ وَأُوْلُواْ ٱلۡأَرۡحَامِ
بَعۡضُهُمۡ أَوۡلَىٰ بِبَعۡضٖ فِي كِتَٰبِ ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمُۢ ﴿٧٥﴾

وشه‌و ماناكانی

﴿ وَإِن يُرِيدُواْ خِيَانَتَكَ ﴾ ئه‌گه‌ر ویستیان جه‌نگت له‌گه‌ڵ بكه‌ن و خیانه‌تت لێ بكه‌ن

﴿ فَأَمۡكَنَ مِنۡهُمۡ ﴾ ده‌سته‌ڵاتی دانێ

﴿ مِّيثَٰقٞ ﴾ په‌یمان

﴿ إِلَّا تَفۡعَلُوهُ ﴾ ئه‌گه‌ر وا نه‌كه‌ن

﴿ وَأُوْلُواْ ٱلۡأَرۡحَامِ ﴾ خزمی نزیك، خزمه نزیكه‌كان

﴿ أَوۡلَىٰ ﴾ له پێشترن

قورس گۆكردن (التفخیم) و قه‌لقه‌له

- ته‌فخیمی پیتی لامی (الله).
- ته‌فخیمی پیتی (راء).
- سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف): ١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت. ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان: ٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ره‌نگی سوور ره‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

سُورَةُ التَّوبَةِ

ترتيبها ٩ — آياتها ١٢٩

نصف الحزب ١٩

بَرَآءَةٌ مِّنَ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦٓ إِلَى ٱلَّذِينَ عَٰهَدتُّم مِّنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾ فَسِيحُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِى ٱللَّهِ وَأَنَّ ٱللَّهَ مُخْزِى ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٢﴾ وَأَذَٰنٌ مِّنَ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦٓ إِلَى ٱلنَّاسِ يَوْمَ ٱلْحَجِّ ٱلْأَكْبَرِ أَنَّ ٱللَّهَ بَرِىٓءٌ مِّنَ ٱلْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُۥ ۚ فَإِن تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۖ وَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِى ٱللَّهِ ۗ وَبَشِّرِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ عَٰهَدتُّم مِّنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنقُصُوكُمْ شَيْـًٔا وَلَمْ يُظَٰهِرُوا۟ عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتِمُّوٓا۟ إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ مُدَّتِهِمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلْمُتَّقِينَ ﴿٤﴾ فَإِذَا ٱنسَلَخَ ٱلْأَشْهُرُ ٱلْحُرُمُ فَٱقْتُلُوا۟ ٱلْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدتُّمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَٱحْصُرُوهُمْ وَٱقْعُدُوا۟ لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ ۚ فَإِن تَابُوا۟ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَخَلُّوا۟ سَبِيلَهُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾ وَإِنْ أَحَدٌ مِّنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ٱسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلَٰمَ ٱللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُۥ ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

وشه وماناکانی

سووره‌تی ته‌وبه

﴿ بَرَآءَةٌ مِّنَ ٱللَّهِ ﴾ به‌ریی بوون، بێزاربوون له خوداوه

﴿ فَسِيحُوا۟ ﴾ بگه‌ڕێن

﴿ عَٰهَدتُّم ﴾ په‌یمانه‌که‌یان

﴿ غَيْرُ مُعْجِزِى ٱللَّهِ ﴾ له ده‌ست خودا ده‌رناچن

﴿ وَأَذَٰنٌ ﴾ بانگه‌وازێك

﴿ يَوْمَ ٱلْحَجِّ ٱلْأَكْبَرِ ﴾ ڕۆژی حه‌جی گه‌وره

﴿ لَمْ يَنقُصُوكُمْ ﴾ هیچیان له په‌یمانه‌که که‌ل نه‌کرد

﴿ وَلَمْ يُظَٰهِرُوا۟ ﴾ پشتی دوژمنیان نه‌گرت له دژتان

﴿ ٱنسَلَخَ ٱلْأَشْهُرُ ﴾ مانگه‌کان ته‌واو بوون

﴿ وَٱحْصُرُوهُمْ ﴾ گه‌مارۆیان بده‌ن

﴿ كُلَّ مَرْصَدٍ ﴾ هه‌موو که‌له‌به‌ر و شوێن چاودێرییه‌ك

﴿ ٱسْتَجَارَكَ ﴾ په‌نای بۆ هێنای

مینگه‌کان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و،
- مینگه‌ی (الإقلاب).
- ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژکردنه‌وه‌کان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن،
- مه‌ددی متصل، له‌کاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌که‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌که‌یه.
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌که بۆ مه‌ددی له‌ناکاو (عارض) له‌کاتی وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوکمه‌که‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِندَ ٱللَّهِ وَعِندَ رَسُولِهِۦٓ إِلَّا ٱلَّذِينَ عَٰهَدتُّمْ عِندَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ ۖ فَمَا ٱسْتَقَٰمُوا۟ لَكُمْ فَٱسْتَقِيمُوا۟ لَهُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلْمُتَّقِينَ ﴿٧﴾ كَيْفَ وَإِن يَظْهَرُوا۟ عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا۟ فِيكُمْ إِلًّا وَلَا ذِمَّةً ۚ يُرْضُونَكُم بِأَفْوَٰهِهِمْ وَتَأْبَىٰ قُلُوبُهُمْ وَأَكْثَرُهُمْ فَٰسِقُونَ ﴿٨﴾ ٱشْتَرَوْا۟ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدُّوا۟ عَن سَبِيلِهِۦٓ ۚ إِنَّهُمْ سَآءَ مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٩﴾ لَا يَرْقُبُونَ فِى مُؤْمِنٍ إِلًّا وَلَا ذِمَّةً ۚ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُعْتَدُونَ ﴿١٠﴾ فَإِن تَابُوا۟ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَإِخْوَٰنُكُمْ فِى ٱلدِّينِ ۗ وَنُفَصِّلُ ٱلْـَٔايَٰتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾ وَإِن نَّكَثُوٓا۟ أَيْمَٰنَهُم مِّنۢ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا۟ فِى دِينِكُمْ فَقَٰتِلُوٓا۟ أَئِمَّةَ ٱلْكُفْرِ ۙ إِنَّهُمْ لَآ أَيْمَٰنَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنتَهُونَ ﴿١٢﴾ أَلَا تُقَٰتِلُونَ قَوْمًا نَّكَثُوٓا۟ أَيْمَٰنَهُمْ وَهَمُّوا۟ بِإِخْرَاجِ ٱلرَّسُولِ وَهُم بَدَءُوكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ۚ أَتَخْشَوْنَهُمْ ۚ فَٱللَّهُ أَحَقُّ أَن تَخْشَوْهُ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

وشەو ماناکانی

﴿فَمَا ٱسْتَقَٰمُوا۟ لَكُمْ﴾ تا لەسەر پەیمانەکەیان مانەوە

﴿يَظْهَرُوا۟ عَلَيْكُمْ﴾ پەیتان پێ ببەن

﴿لَا يَرْقُبُوا۟﴾ گوێ پێ نادەن

﴿إِلًّا﴾ خزمایەتیی

﴿ذِمَّةً﴾ پەیمان

﴿يُرْضُونَكُم بِأَفْوَٰهِهِمْ﴾ بە دەمیان رازیتان دەکەن

﴿ٱشْتَرَوْا۟﴾ کڕییان

﴿ثَمَنًا قَلِيلًا﴾ نرخێکی کەم، بەهایەکی پووچ، شوێنکەوتنی هەوا

﴿فَصَدُّوا۟﴾ بەرهەڵستییان کرد

﴿عَن سَبِيلِهِۦٓ﴾ لە دینی خودا

﴿نَّكَثُوٓا۟ أَيْمَٰنَهُم﴾ پەیمانەکانیان شکاند، هەڵیان وەشاندەوە

فێربوونی تەجوید			
فێربوونی گۆکردن (تەجوید)	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

قَٰتِلُوهُمۡ يُعَذِّبۡهُمُ ٱللَّهُ بِأَيۡدِيكُمۡ وَيُخۡزِهِمۡ وَيَنصُرۡكُمۡ
عَلَيۡهِمۡ وَيَشۡفِ صُدُورَ قَوۡمٖ مُّؤۡمِنِينَ ﴿١٤﴾ وَيُذۡهِبۡ
غَيۡظَ قُلُوبِهِمۡۗ وَيَتُوبُ ٱللَّهُ عَلَىٰ مَن يَشَآءُۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ
﴿١٥﴾ أَمۡ حَسِبۡتُمۡ أَن تُتۡرَكُواْ وَلَمَّا يَعۡلَمِ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ جَٰهَدُواْ
مِنكُمۡ وَلَمۡ يَتَّخِذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَا رَسُولِهِۦ وَلَا ٱلۡمُؤۡمِنِينَ
وَلِيجَةٗۚ وَٱللَّهُ خَبِيرُۢ بِمَا تَعۡمَلُونَ ﴿١٦﴾ مَا كَانَ لِلۡمُشۡرِكِينَ
أَن يَعۡمُرُواْ مَسَٰجِدَ ٱللَّهِ شَٰهِدِينَ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِم بِٱلۡكُفۡرِۚ
أُوْلَٰٓئِكَ حَبِطَتۡ أَعۡمَٰلُهُمۡ وَفِي ٱلنَّارِ هُمۡ خَٰلِدُونَ ﴿١٧﴾
إِنَّمَا يَعۡمُرُ مَسَٰجِدَ ٱللَّهِ مَنۡ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ
وَأَقَامَ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَى ٱلزَّكَوٰةَ وَلَمۡ يَخۡشَ إِلَّا ٱللَّهَۖ فَعَسَىٰٓ
أُوْلَٰٓئِكَ أَن يَكُونُواْ مِنَ ٱلۡمُهۡتَدِينَ ﴿١٨﴾ ۞ أَجَعَلۡتُمۡ سِقَايَةَ
ٱلۡحَآجِّ وَعِمَارَةَ ٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡحَرَامِ كَمَنۡ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ
وَجَٰهَدَ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِۚ لَا يَسۡتَوُۥنَ عِندَ ٱللَّهِۗ وَٱللَّهُ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٩﴾ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَهَاجَرُواْ وَجَٰهَدُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ
بِأَمۡوَٰلِهِمۡ وَأَنفُسِهِمۡ أَعۡظَمُ دَرَجَةً عِندَ ٱللَّهِۚ وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡفَآئِزُونَ ﴿٢٠﴾

نصف الحزب ١٩

وشەو ماناکانی

﴿ غَيۡظَ قُلُوبِهِمۡ ﴾ کینەی دڵیان

﴿ أَمۡ حَسِبۡتُمۡ ﴾ ئایا گومانتان برد؟

﴿ أَن تُتۡرَكُواْ ﴾ هەروا لێتان بگەڕێن

﴿ وَلِيجَةٗ ﴾ دۆست، نهێنی پارێز

﴿ مَا كَانَ ﴾ نابێت

﴿ لِلۡمُشۡرِكِينَ أَن يَعۡمُرُواْ مَسَٰجِدَ ٱللَّهِ ﴾ کافران مزگەوتەکان تەعمیر و نۆژەن بکەنەوە

﴿ حَبِطَتۡ أَعۡمَٰلُهُمۡ ﴾ کردەوەکانیان پووچ بووەتەوە

﴿ سِقَايَةَ ٱلۡحَآجِّ ﴾ ئاودان بە حاجییان

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُم بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ وَرِضْوَٰنٍ وَجَنَّٰتٍ لَّهُمْ فِيهَا
نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ﴿٢١﴾ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۚ إِنَّ ٱللَّهَ عِندَهُۥٓ أَجْرٌ
عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَتَّخِذُوٓا۟ ءَابَآءَكُمْ
وَإِخْوَٰنَكُمْ أَوْلِيَآءَ إِنِ ٱسْتَحَبُّوا۟ ٱلْكُفْرَ عَلَى ٱلْإِيمَٰنِ ۚ
وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ إِن
كَانَ ءَابَآؤُكُمْ وَأَبْنَآؤُكُمْ وَإِخْوَٰنُكُمْ وَأَزْوَٰجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ
وَأَمْوَٰلٌ ٱقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَٰرَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَٰكِنُ
تَرْضَوْنَهَآ أَحَبَّ إِلَيْكُم مِّنَ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَجِهَادٍ
فِى سَبِيلِهِۦ فَتَرَبَّصُوا۟ حَتَّىٰ يَأْتِىَ ٱللَّهُ بِأَمْرِهِۦ ۗ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى
ٱلْقَوْمَ ٱلْفَٰسِقِينَ ﴿٢٤﴾ لَقَدْ نَصَرَكُمُ ٱللَّهُ فِى مَوَاطِنَ
كَثِيرَةٍ ۙ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ ۙ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ
تُغْنِ عَنكُمْ شَيْـًٔا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ ٱلْأَرْضُ
بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُم مُّدْبِرِينَ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ أَنزَلَ ٱللَّهُ سَكِينَتَهُۥ
عَلَىٰ رَسُولِهِۦ وَعَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ وَأَنزَلَ جُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا
وَعَذَّبَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ۚ وَذَٰلِكَ جَزَآءُ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٢٦﴾

وشەو ماناكانی

﴿ يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُم ﴾ خودا موژدەیان دەداتێ
﴿ بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ ﴾ بە سۆز و بەزەیی خۆی
﴿ ٱسْتَحَبُّوا۟ ٱلْكُفْرَ ﴾ كوفریان هەڵبژارد
﴿ ٱقْتَرَفْتُمُوهَا ﴾ كردبووتان
﴿ كَسَادَهَا ﴾ تێداچوونی، زیانمەند بوونی
﴿ فَتَرَبَّصُوا۟ ﴾ چاوەڕوان بن
﴿ فَلَمْ تُغْنِ عَنكُمْ شَيْـًٔا ﴾ هیچ سوودی نەبوو بۆتان
﴿ بِمَا رَحُبَتْ ﴾ بەو فراوانییەی خۆی
﴿ مُّدْبِرِينَ ﴾ ڕاكردوو، شكستخواردوو
﴿ سَكِينَتَهُۥ ﴾ ئارامیی
﴿ جُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا ﴾ سەربازگەلێك كە نەتان دەبینین، فریشتە

تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
تەفخیمی پیتی (راء).
سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی نێوانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٢٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ
نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا۟ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَٰذَا ۚ
وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِن فَضْلِهِۦٓ إِن
شَآءَ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٨﴾ قَٰتِلُوا۟ الَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْءَاخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ
اللَّهُ وَرَسُولُهُۥ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا۟
الْكِتَٰبَ حَتَّىٰ يُعْطُوا۟ الْجِزْيَةَ عَن يَدٍ وَهُمْ صَٰغِرُونَ
﴿٢٩﴾ وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَٰرَى
الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ۖ ذَٰلِكَ قَوْلُهُم بِأَفْوَٰهِهِمْ ۖ
يُضَٰهِـُٔونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِن قَبْلُ ۚ قَٰتَلَهُمُ
اللَّهُ ۚ أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٣٠﴾ اتَّخَذُوٓا۟ أَحْبَارَهُمْ
وَرُهْبَٰنَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ
مَرْيَمَ وَمَآ أُمِرُوٓا۟ إِلَّا لِيَعْبُدُوٓا۟ إِلَٰهًا وَٰحِدًا ۖ
لَّآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۚ سُبْحَٰنَهُۥ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾

وشه و ماناكانى

﴿الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ﴾ كافره‌كان پیسن

﴿خِفْتُمْ عَيْلَةً﴾ له هه‌ژاریی ترسان

﴿فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِن فَضْلِهِۦٓ﴾ له‌مه‌ولا خودا له میهره‌بانیی خۆیه‌وه ده‌وڵه‌مه‌ندتان ده‌كاته‌وه

﴿يُعْطُوا۟ الْجِزْيَةَ﴾ سه‌رانه ده‌ده‌ن

﴿عَن يَدٍ﴾ به كزیی

﴿صَٰغِرُونَ﴾ سه‌ركز و داماو

﴿قَوْلُهُم بِأَفْوَٰهِهِمْ﴾ قسه‌ی ده‌میی خۆیانه

﴿يُضَٰهِـُٔونَ﴾ له‌وان ئه‌چن، له قسه‌ی ئه‌وان ئه‌چوو

﴿أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ﴾ چۆن له حه‌ق لائه‌درێن؟

﴿أَحْبَارَهُمْ﴾ زانایانی جووله‌كه

﴿وَرُهْبَٰنَهُمْ﴾ ره‌به‌ن و گۆشه‌گیره‌كانیان

﴿أَرْبَابًا﴾ كردنیان به خودا، وه‌ك خودا ئه‌یانپه‌رستن

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و،
- مینگه‌ی (الإقلاب).
- ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٤،٥) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل له‌كاتی وستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌كه‌یه.
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

يُرِيدُونَ أَن يُطْفِـُٔواْ نُورَ ٱللَّهِ بِأَفْوَٰهِهِمْ وَيَأْبَى ٱللَّهُ إِلَّآ
أَن يُتِمَّ نُورَهُۥ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿٣٢﴾ هُوَ ٱلَّذِىٓ
أَرْسَلَ رَسُولَهُۥ بِٱلْهُدَىٰ وَدِينِ ٱلْحَقِّ لِيُظْهِرَهُۥ عَلَى ٱلدِّينِ
كُلِّهِۦ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْمُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾ ۞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوٓاْ إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ ٱلْأَحْبَارِ وَٱلرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ
أَمْوَٰلَ ٱلنَّاسِ بِٱلْبَٰطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ ۗ
وَٱلَّذِينَ يَكْنِزُونَ ٱلذَّهَبَ وَٱلْفِضَّةَ وَلَا يُنفِقُونَهَا
فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يُحْمَىٰ
عَلَيْهَا فِى نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ
وَظُهُورُهُمْ ۖ هَٰذَا مَا كَنَزْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ فَذُوقُواْ مَا كُنتُمْ
تَكْنِزُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ عِدَّةَ ٱلشُّهُورِ عِندَ ٱللَّهِ ٱثْنَا عَشَرَ
شَهْرًا فِى كِتَٰبِ ٱللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ
مِنْهَآ أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ۚ ذَٰلِكَ ٱلدِّينُ ٱلْقَيِّمُ ۚ فَلَا تَظْلِمُواْ فِيهِنَّ
أَنفُسَكُمْ ۚ وَقَٰتِلُواْ ٱلْمُشْرِكِينَ كَآفَّةً كَمَا
يُقَٰتِلُونَكُمْ كَآفَّةً ۚ وَٱعْلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلْمُتَّقِينَ ﴿٣٦﴾

الحزب ٢٠

وشه و ماناکانی

﴿يُطْفِـُٔواْ نُورَ ٱللَّهِ﴾ ئايينى خودا بكوژێننەوە

﴿يُتِمَّ نُورَهُۥ﴾ شەرع و ئايينەكەی دەردەخا

﴿فِى كِتَٰبِ ٱللَّهِ﴾ لە (لوح المحفوظ)دا

﴿أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ﴾ چوار مانگە حەرامەكە: رەجەب، ذولقەعدە، ذولحەجە، موحەڕڕەم

﴿ٱلدِّينُ ٱلْقَيِّمُ﴾ ئايينى دروست، ئايينى ئیبراهیم

قورس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە

- تەفخيمى پيتى لامى (ٱللَّه).
- تەفخيمى پيتى (راء).
- سيفەتى قەلقەلە.

١. چۆنيەتى وەستان (الوقوف):
٢. نيشانەكانى وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پيتى سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پيتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتى وەستاندا حەرەكەكانى ترى لێ دادەماڵرێت. هەر بۆيە لە وەستاندا گەر پيتەكە (تەنوينى فەتحە)ى لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائى خڕيش بە (هاء)ى سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمايانەی وەستان كە بەڕەنگى سوور ڕەنگ كراون وەستانى میانەی ئايەتەكان و سەرەتای ئايەتەكان ديارى دەكەن، لەكاتى بەردەوامبوونيش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

إِنَّمَا ٱلنَّسِىٓءُ زِيَادَةٌ فِى ٱلْكُفْرِ ۖ يُضَلُّ بِهِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
يُحِلُّونَهُۥ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُۥ عَامًا لِّيُوَاطِـُٔوا۟ عِدَّةَ مَا حَرَّمَ ٱللَّهُ
فَيُحِلُّوا۟ مَا حَرَّمَ ٱللَّهُ ۚ زُيِّنَ لَهُمْ سُوٓءُ أَعْمَـٰلِهِمْ ۗ وَٱللَّهُ
لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْكَـٰفِرِينَ ﴿٣٧﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمُ ٱنفِرُوا۟ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ ٱثَّاقَلْتُمْ
إِلَى ٱلْأَرْضِ ۚ أَرَضِيتُم بِٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا مِنَ ٱلْـَٔاخِرَةِ ۚ
فَمَا مَتَـٰعُ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا فِى ٱلْـَٔاخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٨﴾
إِلَّا تَنفِرُوا۟ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا
غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْـًٔا ۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ
قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ إِلَّا تَنصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ ٱللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ثَانِىَ ٱثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِى ٱلْغَارِ إِذْ
يَقُولُ لِصَـٰحِبِهِۦ لَا تَحْزَنْ إِنَّ ٱللَّهَ مَعَنَا ۖ فَأَنزَلَ
ٱللَّهُ سَكِينَتَهُۥ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُۥ بِجُنُودٍ لَّمْ تَرَوْهَا
وَجَعَلَ كَلِمَةَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ٱلسُّفْلَىٰ ۗ
وَكَلِمَةُ ٱللَّهِ هِىَ ٱلْعُلْيَا ۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٠﴾

وشەو ماناکانی

﴿ٱلنَّسِىٓءُ﴾ دواخستن، ئاڵ و گۆڕکردنی مانگە حەرامەکان

﴿لِّيُوَاطِـُٔوا۟﴾ بۆ ئەوەی بیگونجێنن

﴿ٱنفِرُوا۟﴾ دەرچن، بڕۆن

﴿ٱثَّاقَلْتُمْ﴾ تەمەڵیی دەکەن

﴿فَمَا مَتَـٰعُ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا﴾ خۆشیی ژیانی دنیاش

﴿إِلَّا قَلِيلٌ﴾ کەمە

﴿فِى ٱلْغَارِ﴾ لە ئەشکەوتی ئەوردا

﴿لِصَـٰحِبِهِۦ﴾ بە هاوڕێکەی، ئەبوبەکر

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

ٱنفِرُواْ خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَٰهِدُواْ بِأَمْوَٰلِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَّٱتَّبَعُوكَ وَلَٰكِنۢ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ ٱلشُّقَّةُۚ وَسَيَحْلِفُونَ بِٱللَّهِ لَوِ ٱسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنفُسَهُمْ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَٰذِبُونَ ﴿٤٢﴾ عَفَا ٱللَّهُ عَنكَ لِمَ أَذِنتَ لَهُمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكَ ٱلَّذِينَ صَدَقُواْ وَتَعْلَمَ ٱلْكَٰذِبِينَ ﴿٤٣﴾ لَا يَسْتَـْٔذِنُكَ ٱلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْأٓخِرِ أَن يُجَٰهِدُواْ بِأَمْوَٰلِهِمْ وَأَنفُسِهِمْۗ وَٱللَّهُ عَلِيمُۢ بِٱلْمُتَّقِينَ ﴿٤٤﴾ إِنَّمَا يَسْتَـْٔذِنُكَ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْأٓخِرِ وَٱرْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٤٥﴾ ۞ وَلَوْ أَرَادُواْ ٱلْخُرُوجَ لَأَعَدُّواْ لَهُۥ عُدَّةً وَلَٰكِن كَرِهَ ٱللَّهُ ٱنۢبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ ٱقْعُدُواْ مَعَ ٱلْقَٰعِدِينَ ﴿٤٦﴾ لَوْ خَرَجُواْ فِيكُم مَّا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا وَلَأَوْضَعُواْ خِلَٰلَكُمْ يَبْغُونَكُمُ ٱلْفِتْنَةَ وَفِيكُمْ سَمَّٰعُونَ لَهُمْۗ وَٱللَّهُ عَلِيمُۢ بِٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٤٧﴾

ربع الحزب ٢٠

وشه و ماناكانی

﴿ خِفَافًا وَثِقَالًا ﴾ سووك و قورس، چۆن بۆتان لووا

﴿ عَرَضًا قَرِيبًا ﴾ دەستكەوتێكی ئاسان

﴿ وَسَفَرًا قَاصِدًا ﴾ سەفەرێكی نزیك، مامناوەندیی

﴿ لَّٱتَّبَعُوكَ ﴾ شوێنت دەكەوتن

﴿ ٱلشُّقَّةُ ﴾ ماوەی درێژ

﴿ ٱنۢبِعَاثَهُمْ ﴾ هەستانیان، راپەڕینیان بۆ دەرچوون

﴿ فَثَبَّطَهُمْ ﴾ هێشتنیەوە، تەمەڵی كردن

﴿ خَبَالًا ﴾ شەڕ، ترس و ناتەوانایی

﴿ وَلَأَوْضَعُواْ خِلَٰلَكُمْ ﴾ پەلەی هاورد و بردی قسەیان لە نێوانتانا دەكرد

﴿ يَبْغُونَكُمُ ٱلْفِتْنَةَ ﴾ فیتنەتان بۆ دەخوازن

قورس كۆكردن (تەفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	
	تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).		١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.
	تەفخیمی پیتی (راء).		٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.
	سیفەتی قەلقەلە.		

لَقَدِ ٱبۡتَغَوُاْ ٱلۡفِتۡنَةَ مِن قَبۡلُ وَقَلَّبُواْ لَكَ ٱلۡأُمُورَ حَتَّىٰ
جَآءَ ٱلۡحَقُّ وَظَهَرَ أَمۡرُ ٱللَّهِ وَهُمۡ كَٰرِهُونَ ﴿٤٨﴾
وَمِنۡهُم مَّن يَقُولُ ٱئۡذَن لِّي وَلَا تَفۡتِنِّيٓۚ أَلَا فِي ٱلۡفِتۡنَةِ
سَقَطُواْۗ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةُۢ بِٱلۡكَٰفِرِينَ
﴿٤٩﴾ إِن تُصِبۡكَ حَسَنَةٞ تَسُؤۡهُمۡۖ وَإِن تُصِبۡكَ
مُصِيبَةٞ يَقُولُواْ قَدۡ أَخَذۡنَآ أَمۡرَنَا مِن قَبۡلُ وَيَتَوَلَّواْ
وَّهُمۡ فَرِحُونَ ﴿٥٠﴾ قُل لَّن يُصِيبَنَآ إِلَّا مَا كَتَبَ
ٱللَّهُ لَنَا هُوَ مَوۡلَىٰنَاۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلۡيَتَوَكَّلِ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ
﴿٥١﴾ قُلۡ هَلۡ تَرَبَّصُونَ بِنَآ إِلَّآ إِحۡدَى ٱلۡحُسۡنَيَيۡنِۖ وَنَحۡنُ
نَتَرَبَّصُ بِكُمۡ أَن يُصِيبَكُمُ ٱللَّهُ بِعَذَابٖ مِّنۡ عِندِهِۦٓ
أَوۡ بِأَيۡدِينَاۖ فَتَرَبَّصُوٓاْ إِنَّا مَعَكُم مُّتَرَبِّصُونَ ﴿٥٢﴾ قُلۡ
أَنفِقُواْ طَوۡعًا أَوۡ كَرۡهٗا لَّن يُتَقَبَّلَ مِنكُمۡ إِنَّكُمۡ كُنتُمۡ
قَوۡمٗا فَٰسِقِينَ ﴿٥٣﴾ وَمَا مَنَعَهُمۡ أَن تُقۡبَلَ مِنۡهُمۡ نَفَقَٰتُهُمۡ
إِلَّآ أَنَّهُمۡ كَفَرُواْ بِٱللَّهِ وَبِرَسُولِهِۦ وَلَا يَأۡتُونَ ٱلصَّلَوٰةَ
إِلَّا وَهُمۡ كُسَالَىٰ وَلَا يُنفِقُونَ إِلَّا وَهُمۡ كَٰرِهُونَ ﴿٥٤﴾

وشه‌و ماناکانی

﴿لَقَدِ ٱبۡتَغَوُاْ﴾ ویستیان، داوایان کرد ﴿ٱلۡفِتۡنَةَ مِن قَبۡلُ﴾ فیتنه پێش ئێسته

﴿وَقَلَّبُواْ لَكَ ٱلۡأُمُورَ﴾ فرِوفێڵیان بۆ سازاندی

﴿ٱئۡذَن لِّي﴾ مۆڵه‌تم بده

﴿أَلَا فِي ٱلۡفِتۡنَةِ﴾ بزانه له کوفر و گوناهدا

﴿سَقَطُواْ﴾ که‌وتن، به‌هۆی گوتاریانه‌وه که‌وتنه فیتنه‌وه

﴿حَسَنَةٞ﴾ چاکه، ده‌ستکه‌وتی جه‌نگ

﴿تَسُؤۡهُمۡ﴾ پێیان ناخۆش ده‌بێ

﴿هَلۡ تَرَبَّصُونَ بِنَآ﴾ ئایا لێمان چاوه‌ڕوان ده‌که‌ن؟

﴿ٱلۡحُسۡنَيَيۡنِ﴾ سه‌رکه‌وتن یان شه‌هیدبوون

ميگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە	
شوێنی مینگه (الغنة).	(الإدغام) به مینگه‌وه.
مینگه‌ی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگه و.
م مینگه‌ی (الإقلاب).	ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سکون)ه‌وه دروست ده‌بن
(٥،٤) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
مه‌ددی متصل، له‌کاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌که‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌که‌یه
(٢، ٤، ٦) حه‌ره‌که بۆ مه‌ددی له‌ناکاو (عارض) له‌کاتی وه‌ستان (وقف)دا.
(٢) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوکمه‌که‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

فَلَا تُعۡجِبۡكَ أَمۡوَٰلُهُمۡ وَلَآ أَوۡلَٰدُهُمۡۚ إِنَّمَا يُرِيدُ ٱللَّهُ لِيُعَذِّبَهُم
بِهَا فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَتَزۡهَقَ أَنفُسُهُمۡ وَهُمۡ كَٰفِرُونَ ﴿٥٥﴾
وَيَحۡلِفُونَ بِٱللَّهِ إِنَّهُمۡ لَمِنكُمۡ وَمَا هُم مِّنكُمۡ وَلَٰكِنَّهُمۡ
قَوۡمٞ يَفۡرَقُونَ ﴿٥٦﴾ لَوۡ يَجِدُونَ مَلۡجَـًٔا أَوۡ مَغَٰرَٰتٍ
أَوۡ مُدَّخَلٗا لَّوَلَّوۡاْ إِلَيۡهِ وَهُمۡ يَجۡمَحُونَ ﴿٥٧﴾ وَمِنۡهُم مَّن يَلۡمِزُكَ
فِي ٱلصَّدَقَٰتِ فَإِنۡ أُعۡطُواْ مِنۡهَا رَضُواْ وَإِن لَّمۡ يُعۡطَوۡاْ مِنۡهَآ إِذَا
هُمۡ يَسۡخَطُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَوۡ أَنَّهُمۡ رَضُواْ مَآ ءَاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ
وَرَسُولُهُۥ وَقَالُواْ حَسۡبُنَا ٱللَّهُ سَيُؤۡتِينَا ٱللَّهُ مِن فَضۡلِهِۦ
وَرَسُولُهُۥٓ إِنَّآ إِلَى ٱللَّهِ رَٰغِبُونَ ﴿٥٩﴾ ۞ إِنَّمَا ٱلصَّدَقَٰتُ
لِلۡفُقَرَآءِ وَٱلۡمَسَٰكِينِ وَٱلۡعَٰمِلِينَ عَلَيۡهَا وَٱلۡمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمۡ
وَفِي ٱلرِّقَابِ وَٱلۡغَٰرِمِينَ وَفِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَٱبۡنِ ٱلسَّبِيلِۖ
فَرِيضَةٗ مِّنَ ٱللَّهِۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٞ ﴿٦٠﴾ وَمِنۡهُمُ
ٱلَّذِينَ يُؤۡذُونَ ٱلنَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أُذُنٞۚ قُلۡ أُذُنُ خَيۡرٖ
لَّكُمۡ يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ وَيُؤۡمِنُ لِلۡمُؤۡمِنِينَ وَرَحۡمَةٞ لِّلَّذِينَ
ءَامَنُواْ مِنكُمۡۚ وَٱلَّذِينَ يُؤۡذُونَ رَسُولَ ٱللَّهِ لَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿٦١﴾

نصف الحزب ٢٠

وشەو ماناكانی

﴿ وَتَزۡهَقَ أَنفُسُهُمۡ ﴾ گیانیان دەرچێ
﴿ قَوۡمٞ يَفۡرَقُونَ ﴾ کەلێکن دەترسن
﴿ مَلۡجَـًٔا ﴾ قەلایەك، پەناگەیەك
﴿ مَغَٰرَٰتٍ ﴾ ئەشکەوتگەل
﴿ مُدَّخَلٗا ﴾ کون، نەفەق
﴿ يَجۡمَحُونَ ﴾ بەپەلە دەچنە ناوی، خۆیانی تێ دەترنجێنن
﴿ يَلۡمِزُكَ ﴾ تانەت لێ دەدا
﴿ حَسۡبُنَا ٱللَّهُ ﴾ خودامان بەسە
﴿ وَٱلۡعَٰمِلِينَ عَلَيۡهَا ﴾ ئەوانەی کاری تێدا دەکەن، کۆی دەکەنەوە
﴿ ٱلرِّقَابِ ﴾ گەردن، دیل، ئازادکردنیان
﴿ وَٱلۡغَٰرِمِينَ ﴾ قەرزاران، ئەوانەی قەرز دایگرتوون
﴿ هُوَ أُذُنٞ ﴾ ئەو گوێچکەیە، هەرچی پێ بڵێن دەبیسێ
﴿ أُذُنُ خَيۡرٖ لَّكُمۡ ﴾ چاکەتان بۆ دەبیسێ

قورس کۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

يَحۡلِفُونَ بِٱللَّهِ لَكُمۡ لِيُرۡضُوكُمۡ وَٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥٓ أَحَقُّ
أَن يُرۡضُوهُ إِن كَانُواْ مُؤۡمِنِينَ ﴿٦٢﴾ أَلَمۡ يَعۡلَمُوٓاْ أَنَّهُۥ
مَن يُحَادِدِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَأَنَّ لَهُۥ نَارَ جَهَنَّمَ خَٰلِدٗا فِيهَاۚ
ذَٰلِكَ ٱلۡخِزۡيُ ٱلۡعَظِيمُ ﴿٦٣﴾ يَحۡذَرُ ٱلۡمُنَٰفِقُونَ
أَن تُنَزَّلَ عَلَيۡهِمۡ سُورَةٞ تُنَبِّئُهُم بِمَا فِي قُلُوبِهِمۡۚ قُلِ ٱسۡتَهۡزِءُوٓاْ
إِنَّ ٱللَّهَ مُخۡرِجٞ مَّا تَحۡذَرُونَ ﴿٦٤﴾ وَلَئِن سَأَلۡتَهُمۡ
لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلۡعَبُۚ قُلۡ أَبِٱللَّهِ وَءَايَٰتِهِۦ
وَرَسُولِهِۦ كُنتُمۡ تَسۡتَهۡزِءُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعۡتَذِرُواْ قَدۡ كَفَرۡتُم
بَعۡدَ إِيمَٰنِكُمۡۚ إِن نَّعۡفُ عَن طَآئِفَةٖ مِّنكُمۡ نُعَذِّبۡ طَآئِفَةَۢ
بِأَنَّهُمۡ كَانُواْ مُجۡرِمِينَ ﴿٦٦﴾ ٱلۡمُنَٰفِقُونَ وَٱلۡمُنَٰفِقَٰتُ
بَعۡضُهُم مِّنۢ بَعۡضٖۚ يَأۡمُرُونَ بِٱلۡمُنكَرِ وَيَنۡهَوۡنَ
عَنِ ٱلۡمَعۡرُوفِ وَيَقۡبِضُونَ أَيۡدِيَهُمۡۚ نَسُواْ ٱللَّهَ فَنَسِيَهُمۡۗ
إِنَّ ٱلۡمُنَٰفِقِينَ هُمُ ٱلۡفَٰسِقُونَ ﴿٦٧﴾ وَعَدَ ٱللَّهُ
ٱلۡمُنَٰفِقِينَ وَٱلۡمُنَٰفِقَٰتِ وَٱلۡكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ
فِيهَاۚ هِيَ حَسۡبُهُمۡۚ وَلَعَنَهُمُ ٱللَّهُۖ وَلَهُمۡ عَذَابٞ مُّقِيمٞ ﴿٦٨﴾

وشه و ماناكانی

﴿ مَن يُحَادِدِ ٱللَّهَ ﴾ كەسێك دوژمنایەتی خودا بكا

﴿ تُنَبِّئُهُم بِمَا فِي قُلُوبِهِمۡ ﴾ قسەی دڵیانیان پێ دەڵێین، ئەوەی لە دڵیانایە دەیدەین بە رووياندا

﴿ قُلِ ٱسۡتَهۡزِءُوٓاْ ﴾ بڵێ گاڵتەی خۆتان بكەن

﴿ مُخۡرِجٞ مَّا تَحۡذَرُونَ ﴾ ئەوەی دەیشارنەوە خودا دەری دەخات

﴿ نَخُوضُ وَنَلۡعَبُ ﴾ بە گاڵتە و گەپ كات بەسەر دەبەین

﴿ وَيَقۡبِضُونَ أَيۡدِيَهُمۡ ﴾ دەستیان ئەقووچێنن

﴿ نَسُواْ ٱللَّهَ ﴾ خودایان لەبیر چووەتەوە

﴿ فَنَسِيَهُمۡ ﴾ ئەویش لەبیری بردوونەتەوە

﴿ هِيَ حَسۡبُهُمۡ ﴾ ئاگری دۆزەخیان بەسە بۆ تۆڵە لێ سەندنەوەیان

مینگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە		ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)	
شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.			(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،			(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.			مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
			(٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
			(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

كَٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ كَانُوٓا۟ أَشَدَّ مِنكُمْ قُوَّةً وَأَكْثَرَ
أَمْوَٰلًا وَأَوْلَٰدًا فَٱسْتَمْتَعُوا۟ بِخَلَٰقِهِمْ فَٱسْتَمْتَعْتُم بِخَلَٰقِكُمْ
كَمَا ٱسْتَمْتَعَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُم بِخَلَٰقِهِمْ وَخُضْتُمْ
كَٱلَّذِى خَاضُوٓا۟ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَٰلُهُمْ فِى ٱلدُّنْيَا
وَٱلْءَاخِرَةِ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ﴿٦٩﴾ أَلَمْ يَأْتِهِمْ
نَبَأُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمِ
إِبْرَٰهِيمَ وَأَصْحَٰبِ مَدْيَنَ وَٱلْمُؤْتَفِكَٰتِ ۚ أَتَتْهُمْ
رُسُلُهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ ۖ فَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَٰكِن
كَانُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٧٠﴾ وَٱلْمُؤْمِنُونَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتُ بَعْضُهُمْ
أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۚ يَأْمُرُونَ بِٱلْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ
وَيُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤْتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَيُطِيعُونَ ٱللَّهَ
وَرَسُولَهُۥٓ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ ٱللَّهُ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾
وَعَدَ ٱللَّهُ ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا
ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا وَمَسَٰكِنَ طَيِّبَةً فِى جَنَّٰتِ عَدْنٍ ۚ
وَرِضْوَٰنٌ مِّنَ ٱللَّهِ أَكْبَرُ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٧٢﴾

وشه و ماناکانی

﴿ فَٱسْتَمْتَعُوا۟ بِخَلَٰقِهِمْ ﴾ له دنیادا رایان بوارد
﴿ وَخُضْتُمْ ﴾ رۆچوون
﴿ حَبِطَتْ أَعْمَٰلُهُمْ ﴾ کاره کانیان پووچەڵ بووەوە
﴿ أَلَمْ يَأْتِهِمْ ﴾ ئایا بۆیان نەهات، نەیان بینی؟
﴿ وَٱلْمُؤْتَفِكَٰتِ ﴾ گونده وێرانکراوه کان (گەلی لووط)
﴿ أَتَتْهُمْ رُسُلُهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ ﴾ پێغەمبەرە کانیان بە موعجیزەی ئاشکراوه هاتنە لایان
﴿ فَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ ﴾ خودا ستەمی لێ نە کردن
﴿ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴾ خۆیان بە کوفر و لادانیان ستەمیان لە خۆیان کرد

فێربوونی گۆکردن (التجويد) و قەدەغە			
تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.	
تەفخیمی پیتی (راء).	٢. نیشانەکانی وەستان:	٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.	
سیفەتی قەلقەلە.			

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ جَٰهِدِ ٱلْكُفَّارَ وَٱلْمُنَٰفِقِينَ وَٱغْلُظْ عَلَيْهِمْ ۚ
وَمَأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿٧٣﴾ يَحْلِفُونَ بِٱللَّهِ
مَا قَالُوا۟ وَلَقَدْ قَالُوا۟ كَلِمَةَ ٱلْكُفْرِ وَكَفَرُوا۟ بَعْدَ إِسْلَٰمِهِمْ
وَهَمُّوا۟ بِمَا لَمْ يَنَالُوا۟ ۚ وَمَا نَقَمُوٓا۟ إِلَّآ أَنْ أَغْنَىٰهُمُ ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ
مِن فَضْلِهِۦ ۚ فَإِن يَتُوبُوا۟ يَكُ خَيْرًا لَّهُمْ ۖ وَإِن يَتَوَلَّوْا۟ يُعَذِّبْهُمُ
ٱللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ ۚ وَمَا لَهُمْ فِى ٱلْأَرْضِ
مِن وَلِىٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٤﴾ ۞ وَمِنْهُم مَّنْ عَٰهَدَ ٱللَّهَ لَئِنْ
ءَاتَىٰنَا مِن فَضْلِهِۦ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٧٥﴾
فَلَمَّآ ءَاتَىٰهُم مِّن فَضْلِهِۦ بَخِلُوا۟ بِهِۦ وَتَوَلَّوا۟ وَّهُم مُّعْرِضُونَ
﴿٧٦﴾ فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِى قُلُوبِهِمْ إِلَىٰ يَوْمِ يَلْقَوْنَهُۥ بِمَآ أَخْلَفُوا۟
ٱللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا۟ يَكْذِبُونَ ﴿٧٧﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوٓا۟
أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَىٰهُمْ وَأَنَّ ٱللَّهَ عَلَّٰمُ
ٱلْغُيُوبِ ﴿٧٨﴾ ٱلَّذِينَ يَلْمِزُونَ ٱلْمُطَّوِّعِينَ مِنَ
ٱلْمُؤْمِنِينَ فِى ٱلصَّدَقَٰتِ وَٱلَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا
جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ ۙ سَخِرَ ٱللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

ربع الحزب ٢٠

وشە و ماناکانی

﴿ وَٱغْلُظْ عَلَيْهِمْ ﴾ توند بە لە ئاستیاندا، بەزەییت پێیاندا نەیەتەوە

﴿ وَمَا نَقَمُوٓا۟ ﴾ رقیان لە تۆ نەبووەتەوە

﴿ وَمِنْهُم ﴾ لەوانیشە

﴿ مِن فَضْلِهِۦ ﴾ لە سۆز و میهرەبانی خۆیەوە

﴿ بَخِلُوا۟ بِهِۦ وَتَوَلَّوا۟ ﴾ رژدییان کرد و پشتیان هەڵکرد

﴿ وَّهُم مُّعْرِضُونَ ﴾ لایان نەدە کردەوە و خۆیان دەبوارد

﴿ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ ﴾ نهێنی و

﴿ وَنَجْوَىٰهُمْ ﴾ پەنامەکییان دەزانێ

﴿ ٱلَّذِينَ يَلْمِزُونَ ﴾ ئەوانە توانج دەگرن

﴿ جُهْدَهُمْ ﴾ هێز و توانایان

﴿ سَخِرَ ٱللَّهُ مِنْهُمْ ﴾ خودا رسوایان دەکات

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

ٱسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِن تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً
فَلَن يَغْفِرَ ٱللَّهُ لَهُمْ ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا۟ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ ۗ
وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْفَٰسِقِينَ ﴿٨٠﴾ فَرِحَ ٱلْمُخَلَّفُونَ
بِمَقْعَدِهِمْ خِلَٰفَ رَسُولِ ٱللَّهِ وَكَرِهُوٓا۟ أَن يُجَٰهِدُوا۟ بِأَمْوَٰلِهِمْ
وَأَنفُسِهِمْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ وَقَالُوا۟ لَا تَنفِرُوا۟ فِى ٱلْحَرِّ ۗ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ
أَشَدُّ حَرًّا ۚ لَّوْ كَانُوا۟ يَفْقَهُونَ ﴿٨١﴾ فَلْيَضْحَكُوا۟ قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا۟ كَثِيرًا
جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾ فَإِن رَّجَعَكَ ٱللَّهُ إِلَىٰ طَآئِفَةٍ
مِّنْهُمْ فَٱسْتَـْٔذَنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُل لَّن تَخْرُجُوا۟ مَعِىَ أَبَدًا وَلَن
تُقَٰتِلُوا۟ مَعِىَ عَدُوًّا ۖ إِنَّكُمْ رَضِيتُم بِٱلْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَٱقْعُدُوا۟
مَعَ ٱلْخَٰلِفِينَ ﴿٨٣﴾ وَلَا تُصَلِّ عَلَىٰٓ أَحَدٍ مِّنْهُم مَّاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ
عَلَىٰ قَبْرِهِۦٓ ۖ إِنَّهُمْ كَفَرُوا۟ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَمَاتُوا۟ وَهُمْ فَٰسِقُونَ
﴿٨٤﴾ وَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَٰلُهُمْ وَأَوْلَٰدُهُمْ ۚ إِنَّمَا يُرِيدُ ٱللَّهُ أَن يُعَذِّبَهُم
بِهَا فِى ٱلدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنفُسُهُمْ وَهُمْ كَٰفِرُونَ ﴿٨٥﴾ وَإِذَآ
أُنزِلَتْ سُورَةٌ أَنْ ءَامِنُوا۟ بِٱللَّهِ وَجَٰهِدُوا۟ مَعَ رَسُولِهِ ٱسْتَـْٔذَنَكَ
أُو۟لُوا۟ ٱلطَّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوا۟ ذَرْنَا نَكُن مَّعَ ٱلْقَٰعِدِينَ ﴿٨٦﴾

وشەو ماناکانی

﴿ فَرِحَ ٱلْمُخَلَّفُونَ ﴾ ئەوانەی بەشداریی جەنگیان نەکردبوو پێخۆشحاڵ بوون

﴿ بِمَقْعَدِهِمْ ﴾ بە دانیشتنیان، بە مانەوەیان

﴿ خِلَٰفَ رَسُولِ ٱللَّهِ ﴾ دوای دەرچوونی پێغەمبەر ﷺ

﴿ لَا تَنفِرُوا۟ ﴾ دەرمەچن، مەڕۆن

﴿ فَإِن رَّجَعَكَ ٱللَّهُ ﴾ ئەگەر خودا لە جەنگ گەڕانتییەوە

﴿ طَآئِفَةٍ مِّنْهُمْ ﴾ تاقمێك لە دووڕووەکان

﴿ لِلْخُرُوجِ ﴾ بۆ ئەوەی دەرچن، بەشداریی جەنگ بکەن.

﴿ ٱلْخَٰلِفِينَ ﴾ پاشکەوتووان

﴿ وَتَزْهَقَ أَنفُسُهُمْ ﴾ گیانیان دەربچێ

﴿ أُو۟لُوا۟ ٱلطَّوْلِ مِنْهُمْ ﴾ بە دەستەڵاتەکانیان

قورسی گۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

رَضُوا۟ بِأَن يَكُونُوا۟ مَعَ ٱلْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ
لَا يَفْقَهُونَ ﴿٨٧﴾ لَٰكِنِ ٱلرَّسُولُ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مَعَهُۥ
جَٰهَدُوا۟ بِأَمْوَٰلِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ ۚ وَأُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمُ ٱلْخَيْرَٰتُ ۖ
وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿٨٨﴾ أَعَدَّ ٱللَّهُ لَهُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى
مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٨٩﴾ وَجَآءَ
ٱلْمُعَذِّرُونَ مِنَ ٱلْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ ٱلَّذِينَ كَذَبُوا۟
ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ ۚ سَيُصِيبُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
﴿٩٠﴾ لَّيْسَ عَلَى ٱلضُّعَفَآءِ وَلَا عَلَى ٱلْمَرْضَىٰ وَلَا عَلَى ٱلَّذِينَ
لَا يَجِدُونَ مَا يُنفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا۟ لِلَّهِ وَرَسُولِهِۦ ۚ
مَا عَلَى ٱلْمُحْسِنِينَ مِن سَبِيلٍ ۚ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٩١﴾
وَلَا عَلَى ٱلَّذِينَ إِذَا مَآ أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَآ أَجِدُ
مَآ أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوا۟ وَّأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ ٱلدَّمْعِ
حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا۟ مَا يُنفِقُونَ ﴿٩٢﴾ ۞ إِنَّمَا ٱلسَّبِيلُ عَلَى
ٱلَّذِينَ يَسْتَـْٔذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَآءُ ۚ رَضُوا۟ بِأَن يَكُونُوا۟
مَعَ ٱلْخَوَالِفِ وَطَبَعَ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٣﴾

وشە و ماناکانی

﴿ٱلْخَوَالِفِ﴾ ئافرەتانی ماوە لە ماڵەوە

﴿وَطُبِعَ﴾ مۆر نرا

﴿عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ﴾ بە دڵیانا

﴿ٱلْمُعَذِّرُونَ﴾ بیانوو هێنەرەوەکان

﴿حَرَجٌ﴾ گوناه، تاوان

﴿إِذَا نَصَحُوا۟ لِلَّهِ وَرَسُولِهِۦ﴾ ئەگەر لە ڕێی خودا و پێغەمبەردا ئامۆژگارییان کرد

﴿مَا عَلَى ٱلْمُحْسِنِينَ مِن سَبِيلٍ﴾ چاکەکەران جێگەی تەشەر نین

﴿تَفِيضُ مِنَ ٱلدَّمْعِ﴾ فرمێسک بە چاویاندا دەهاتە خوارەوە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

يَعۡتَذِرُونَ إِلَيۡكُمۡ إِذَا رَجَعۡتُمۡ إِلَيۡهِمۡۚ قُل لَّا تَعۡتَذِرُواْ
لَن نُّؤۡمِنَ لَكُمۡ قَدۡ نَبَّأَنَا ٱللَّهُ مِنۡ أَخۡبَارِكُمۡۚ وَسَيَرَى
ٱللَّهُ عَمَلَكُمۡ وَرَسُولُهُۥ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَٰلِمِ ٱلۡغَيۡبِ
وَٱلشَّهَٰدَةِ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٩٤﴾ سَيَحۡلِفُونَ
بِٱللَّهِ لَكُمۡ إِذَا ٱنقَلَبۡتُمۡ إِلَيۡهِمۡ لِتُعۡرِضُواْ عَنۡهُمۡۖ فَأَعۡرِضُواْ
عَنۡهُمۡۖ إِنَّهُمۡ رِجۡسٞۖ وَمَأۡوَىٰهُمۡ جَهَنَّمُ جَزَآءَۢ بِمَا كَانُواْ
يَكۡسِبُونَ ﴿٩٥﴾ يَحۡلِفُونَ لَكُمۡ لِتَرۡضَوۡاْ عَنۡهُمۡۖ فَإِن
تَرۡضَوۡاْ عَنۡهُمۡ فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يَرۡضَىٰ عَنِ ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡفَٰسِقِينَ
﴿٩٦﴾ ٱلۡأَعۡرَابُ أَشَدُّ كُفۡرٗا وَنِفَاقٗا وَأَجۡدَرُ أَلَّا يَعۡلَمُواْ
حُدُودَ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِۦۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٞ ﴿٩٧﴾ وَمِنَ
ٱلۡأَعۡرَابِ مَن يَتَّخِذُ مَا يُنفِقُ مَغۡرَمٗا وَيَتَرَبَّصُ بِكُمُ ٱلدَّوَآئِرَۚ
عَلَيۡهِمۡ دَآئِرَةُ ٱلسَّوۡءِۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٞ ﴿٩٨﴾ وَمِنَ
ٱلۡأَعۡرَابِ مَن يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ وَيَتَّخِذُ
مَا يُنفِقُ قُرُبَٰتٍ عِندَ ٱللَّهِ وَصَلَوَٰتِ ٱلرَّسُولِۚ أَلَآ إِنَّهَا قُرۡبَةٞ
لَّهُمۡۚ سَيُدۡخِلُهُمُ ٱللَّهُ فِي رَحۡمَتِهِۦٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٩٩﴾

وشه و ماناکانی

﴿ لَن نُّؤۡمِنَ لَكُمۡ ﴾ باوەڕتان پێ ناکەین
﴿ إِذَا ٱنقَلَبۡتُمۡ ﴾ کە گەڕانەوە
﴿ لِتُعۡرِضُواْ عَنۡهُمۡ ﴾ بۆ ئەوە وازیان لێ بێنن
﴿ إِنَّهُمۡ رِجۡسٞ ﴾ ئەوان چەپەڵن
﴿ وَأَجۡدَرُ ﴾ شیاوترن
﴿ مَغۡرَمٗا ﴾ سەرانە، بە زۆر لێیان وەرگیرابێ
﴿ وَيَتَرَبَّصُ بِكُمُ ٱلدَّوَآئِرَ ﴾ حەزدەکەن تووشی کارەسات ببن
﴿ عَلَيۡهِمۡ دَآئِرَةُ ٱلسَّوۡءِ ﴾ بەڵا بەسەریانا بباریّ!
﴿ قُرُبَٰتٍ عِندَ ٱللَّهِ ﴾ چاکە بێت لە لای خودا
﴿ أَلَآ إِنَّهَا قُرۡبَةٞ لَّهُمۡ ﴾ بزانە ئەوە چاکە و نزیکخەرەوەیە بۆیان

قورس کردن (التفخيم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١- چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢- نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلۡأَوَّلُونَ مِنَ ٱلۡمُهَٰجِرِينَ وَٱلۡأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ
ٱتَّبَعُوهُم بِإِحۡسَٰنٖ رَّضِيَ ٱللَّهُ عَنۡهُمۡ وَرَضُواْ عَنۡهُ وَأَعَدَّ
لَهُمۡ جَنَّٰتٖ تَجۡرِي تَحۡتَهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدٗاۚ
ذَٰلِكَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡعَظِيمُ ﴿١٠٠﴾ وَمِمَّنۡ حَوۡلَكُم مِّنَ ٱلۡأَعۡرَابِ
مُنَٰفِقُونَۖ وَمِنۡ أَهۡلِ ٱلۡمَدِينَةِ مَرَدُواْ عَلَى ٱلنِّفَاقِ لَا تَعۡلَمُهُمۡۖ
نَحۡنُ نَعۡلَمُهُمۡۚ سَنُعَذِّبُهُم مَّرَّتَيۡنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ
عَظِيمٖ ﴿١٠١﴾ وَءَاخَرُونَ ٱعۡتَرَفُواْ بِذُنُوبِهِمۡ خَلَطُواْ عَمَلٗا صَٰلِحٗا
وَءَاخَرَ سَيِّئًا عَسَى ٱللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيۡهِمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٌ ﴿١٠٢﴾
خُذۡ مِنۡ أَمۡوَٰلِهِمۡ صَدَقَةٗ تُطَهِّرُهُمۡ وَتُزَكِّيهِم بِهَا وَصَلِّ عَلَيۡهِمۡۖ
إِنَّ صَلَوٰتَكَ سَكَنٞ لَّهُمۡۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٣﴾ أَلَمۡ يَعۡلَمُوٓاْ
أَنَّ ٱللَّهَ هُوَ يَقۡبَلُ ٱلتَّوۡبَةَ عَنۡ عِبَادِهِۦ وَيَأۡخُذُ ٱلصَّدَقَٰتِ وَأَنَّ
ٱللَّهَ هُوَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾ وَقُلِ ٱعۡمَلُواْ فَسَيَرَى ٱللَّهُ عَمَلَكُمۡ
وَرَسُولُهُۥ وَٱلۡمُؤۡمِنُونَۖ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عَٰلِمِ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ
فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿١٠٥﴾ وَءَاخَرُونَ مُرۡجَوۡنَ لِأَمۡرِ
ٱللَّهِ إِمَّا يُعَذِّبُهُمۡ وَإِمَّا يَتُوبُ عَلَيۡهِمۡۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٞ ﴿١٠٦﴾

وشه و ماناکانی

﴿ مَرَدُواْ عَلَى ٱلنِّفَاقِ ﴾ لەسەر دووڕوویی ڕاهاتوون

﴿ ٱعۡتَرَفُواْ بِذُنُوبِهِمۡ ﴾ پێیان لە گوناهەکانیان نا

﴿ وَتُزَكِّيهِم بِهَا ﴾ بەوە پاکیان دەکەیتەوە

﴿ وَصَلِّ عَلَيۡهِمۡ ﴾ دۆعایان بۆ بکە و داوای لێخۆشبوونیان بۆ بکە

﴿ سَكَنٞ لَّهُمۡ ﴾ ئارامییە بۆیان

﴿ يَقۡبَلُ ٱلتَّوۡبَةَ عَنۡ عِبَادِهِۦ ﴾ خودا تەوبە لە بەندەکانی قەبووڵ ئەکا

﴿ وَيَأۡخُذُ ٱلصَّدَقَٰتِ ﴾ چاکە وەردەگرێ و پاداشی لەسەر دەداتەوە

﴿ مُرۡجَوۡنَ ﴾ دواخراون

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وشە و ماناکانی

﴿ مَسْجِدًا ضِرَارًا ﴾ مزگەوتێك بۆ زیاندان لە مزگەوتی قوبا

﴿ وَإِرْصَادًا ﴾ چاوەنداز

﴿ عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ ﴾ لەسەر پاکی و ئیخلاص بۆ خودا

﴿ عَلَىٰ شَفَا جُرُفٍ ﴾ لەسەر لێواری بیرێکی رزڵۆك و هەڵنەبەستراو

﴿ هَارٍ ﴾ قڵیشاو و داڕووخاو

﴿ فَانْهَارَ بِهِ ﴾ هەرەس بێنێ

﴿ رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ ﴾ گومان و دوودڵیی

﴿ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ ﴾ دڵیان بیچڕێ

﴿ فَاسْتَبْشِرُوا ﴾ موژدەیان بدەرێ

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ
الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِّمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِن قَبْلُ ۚ
وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ ۖ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ
﴿١٠٧﴾ لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا ۚ لَّمَسْجِدٌ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ
يَوْمٍ أَحَقُّ أَن تَقُومَ فِيهِ ۚ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَن يَتَطَهَّرُوا ۚ
وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ ﴿١٠٨﴾ أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ
عَلَىٰ تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَم مَّنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ
عَلَىٰ شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٩﴾ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً
فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَن تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١٠﴾

ربع الحزب ٢١

۞ إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُم
بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ ۚ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ
وَيُقْتَلُونَ ۖ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنجِيلِ
وَالْقُرْآنِ ۚ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ ۚ فَاسْتَبْشِرُوا
بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُم بِهِ ۚ وَذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١١﴾

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
▼ تەفخیمی پیتی (راء).
▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

ٱلتَّٰٓئِبُونَ ٱلۡعَٰبِدُونَ ٱلۡحَٰمِدُونَ ٱلسَّٰٓئِحُونَ ٱلرَّٰكِعُونَ ٱلسَّٰجِدُونَ ٱلۡأٓمِرُونَ بِٱلۡمَعۡرُوفِ وَٱلنَّاهُونَ عَنِ ٱلۡمُنكَرِ وَٱلۡحَٰفِظُونَ لِحُدُودِ ٱللَّهِۗ وَبَشِّرِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿١١٢﴾ مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَن يَسۡتَغۡفِرُواْ لِلۡمُشۡرِكِينَ وَلَوۡ كَانُوٓاْ أُوْلِي قُرۡبَىٰ مِنۢ بَعۡدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمۡ أَنَّهُمۡ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَحِيمِ ﴿١١٣﴾ وَمَا كَانَ ٱسۡتِغۡفَارُ إِبۡرَٰهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَن مَّوۡعِدَةٖ وَعَدَهَآ إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُۥٓ أَنَّهُۥ عَدُوّٞ لِّلَّهِ تَبَرَّأَ مِنۡهُۚ إِنَّ إِبۡرَٰهِيمَ لَأَوَّٰهٌ حَلِيمٞ ﴿١١٤﴾ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيُضِلَّ قَوۡمَۢا بَعۡدَ إِذۡ هَدَىٰهُمۡ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾ إِنَّ ٱللَّهَ لَهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ يُحۡيِۦ وَيُمِيتُۚ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِن وَلِيّٖ وَلَا نَصِيرٖ ﴿١١٦﴾ لَّقَد تَّابَ ٱللَّهُ عَلَى ٱلنَّبِيِّ وَٱلۡمُهَٰجِرِينَ وَٱلۡأَنصَارِ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ ٱلۡعُسۡرَةِ مِنۢ بَعۡدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٖ مِّنۡهُمۡ ثُمَّ تَابَ عَلَيۡهِمۡۚ إِنَّهُۥ بِهِمۡ رَءُوفٞ رَّحِيمٞ ﴿١١٧﴾

وشه‌وماناكانى

﴿ ٱلتَّٰٓئِبُونَ ﴾ ته‌وبه كردووه‌كان

﴿ ٱلسَّٰٓئِحُونَ ﴾ جیهادكه‌ران، رۆژووه‌وانان

﴿ لِحُدُودِ ٱللَّهِ ﴾ بۆ سنووری خودا

﴿ لَأَوَّٰهٌ ﴾ له‌خوداترس

﴿ حَلِيمٞ ﴾ خاوه‌ن به‌زه‌یی و لێبورده‌یی

﴿ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَ ﴾ تا بۆیان روون بكاته‌وه چۆن له خودا بترسن.

﴿ سَاعَةِ ٱلۡعُسۡرَةِ ﴾ كاتی ته‌نگانه و ناخۆشی

﴿ يَزِيغُ ﴾ دڵیان له جیهاد سارده‌بێته‌وه

مینگه‌كان و ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

شوێنی مینگه (الغنة). (الإدغام) به مینگه‌وه.

مینگه‌ی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه و،

م مینگه‌ی (الإقلاب). ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

(٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن

(٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.

مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌كه‌یه

(٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا.

(٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

وَعَلَى ٱلثَّلَٰثَةِ ٱلَّذِينَ خُلِّفُواْ حَتَّىٰٓ إِذَا ضَاقَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلۡأَرۡضُ
بِمَا رَحُبَتۡ وَضَاقَتۡ عَلَيۡهِمۡ أَنفُسُهُمۡ وَظَنُّوٓاْ أَن لَّا مَلۡجَأَ
مِنَ ٱللَّهِ إِلَّآ إِلَيۡهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيۡهِمۡ لِيَتُوبُوٓاْۚ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلتَّوَّابُ
ٱلرَّحِيمُ ﴿١١٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَكُونُواْ مَعَ
ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿١١٩﴾ مَا كَانَ لِأَهۡلِ ٱلۡمَدِينَةِ وَمَنۡ حَوۡلَهُم
مِّنَ ٱلۡأَعۡرَابِ أَن يَتَخَلَّفُواْ عَن رَّسُولِ ٱللَّهِ وَلَا يَرۡغَبُواْ بِأَنفُسِهِمۡ
عَن نَّفۡسِهِۦۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ لَا يُصِيبُهُمۡ ظَمَأٞ وَلَا نَصَبٞ
وَلَا مَخۡمَصَةٞ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَلَا يَطَـُٔونَ مَوۡطِئٗا يَغِيظُ
ٱلۡكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنۡ عَدُوّٖ نَّيۡلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُم
بِهِۦ عَمَلٞ صَٰلِحٌۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجۡرَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿١٢٠﴾
وَلَا يُنفِقُونَ نَفَقَةٗ صَغِيرَةٗ وَلَا كَبِيرَةٗ وَلَا يَقۡطَعُونَ
وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمۡ لِيَجۡزِيَهُمُ ٱللَّهُ أَحۡسَنَ مَا كَانُواْ
يَعۡمَلُونَ ﴿١٢١﴾ ۞ وَمَا كَانَ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ لِيَنفِرُواْ كَآفَّةٗۚ
فَلَوۡلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرۡقَةٖ مِّنۡهُمۡ طَآئِفَةٞ لِّيَتَفَقَّهُواْ فِي ٱلدِّينِ
وَلِيُنذِرُواْ قَوۡمَهُمۡ إِذَا رَجَعُوٓاْ إِلَيۡهِمۡ لَعَلَّهُمۡ يَحۡذَرُونَ ﴿١٢٢﴾

نصف الحزب ٢١

وشە و ماناکانی

﴿ بِمَا رَحُبَتۡ ﴾ بەو فراوانییەی
﴿ لِيَتُوبُوٓاْ ﴾ بۆ ئەوەی تەوبە بکەن
﴿ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ ﴾ لە خودا بترسن، خۆتان بپارێزن
﴿ وَكُونُواْ مَعَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴾ لەگەڵ راستگۆیان بن
﴿ وَلَا يَرۡغَبُواْ بِأَنفُسِهِمۡ ﴾ خۆیان لەو بە زیاتر نەزانن
﴿ نَصَبٞ ﴾ ماندوێتیی
﴿ مَخۡمَصَةٞ ﴾ برسێتیی
﴿ يَغِيظُ ٱلۡكُفَّارَ ﴾ کافرەکان تووڕە بکات
﴿ نَّيۡلًا ﴾ زیانگەیاندنێك
﴿ لِيَنفِرُواْ كَآفَّةٗ ﴾ هەموویان بچن بۆ غەزا

ڕێنماییەکانی خوێندنەوە:

ئامۆژگاریی تەجوید (التفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قَٰتِلُواْ ٱلَّذِينَ يَلُونَكُم مِّنَ ٱلۡكُفَّارِ وَلۡيَجِدُواْ فِيكُمۡ غِلۡظَةٗۚ وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلۡمُتَّقِينَ ﴿١٢٣﴾ وَإِذَا مَآ أُنزِلَتۡ سُورَةٞ فَمِنۡهُم مَّن يَقُولُ أَيُّكُمۡ زَادَتۡهُ هَٰذِهِۦٓ إِيمَٰنٗاۚ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ فَزَادَتۡهُمۡ إِيمَٰنٗا وَهُمۡ يَسۡتَبۡشِرُونَ ﴿١٢٤﴾ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٞ فَزَادَتۡهُمۡ رِجۡسًا إِلَىٰ رِجۡسِهِمۡ وَمَاتُواْ وَهُمۡ كَٰفِرُونَ ﴿١٢٥﴾ أَوَلَا يَرَوۡنَ أَنَّهُمۡ يُفۡتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٖ مَّرَّةً أَوۡ مَرَّتَيۡنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمۡ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٦﴾ وَإِذَا مَآ أُنزِلَتۡ سُورَةٞ نَّظَرَ بَعۡضُهُمۡ إِلَىٰ بَعۡضٍ هَلۡ يَرَىٰكُم مِّنۡ أَحَدٖ ثُمَّ ٱنصَرَفُواْۚ صَرَفَ ٱللَّهُ قُلُوبَهُم بِأَنَّهُمۡ قَوۡمٞ لَّا يَفۡقَهُونَ ﴿١٢٧﴾ لَقَدۡ جَآءَكُمۡ رَسُولٞ مِّنۡ أَنفُسِكُمۡ عَزِيزٌ عَلَيۡهِ مَا عَنِتُّمۡ حَرِيصٌ عَلَيۡكُم بِٱلۡمُؤۡمِنِينَ رَءُوفٞ رَّحِيمٞ ﴿١٢٨﴾ فَإِن تَوَلَّوۡاْ فَقُلۡ حَسۡبِيَ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ عَلَيۡهِ تَوَكَّلۡتُۖ وَهُوَ رَبُّ ٱلۡعَرۡشِ ٱلۡعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

سُورَةُ يُونُسَ

ترتيبها ١٠ — آياتها ١٠٩

وشەو ماناكانى

﴿يَلُونَكُم مِّنَ ٱلۡكُفَّارِ﴾ خزمە نزيكە كافرەكانتان

﴿غِلۡظَةٗ﴾ تين و رق ئەستووريى

﴿وَهُمۡ يَسۡتَبۡشِرُونَ﴾ ئەوان موژدە دەدەن

﴿فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٞ﴾ نەخۆشيى لە دڵيانداية

﴿رِجۡسًا﴾ كوفر و دووڕوويى

﴿يُفۡتَنُونَ﴾ تاقى دەكرێنەوە

﴿نَّظَرَ بَعۡضُهُمۡ إِلَىٰ بَعۡضٍ﴾ هەنديكيان بۆ هەنديكيان دەڕوانن

﴿ثُمَّ ٱنصَرَفُواْ﴾ لە پاشان گەڕانەوە، پشتيان هەڵكرد

﴿صَرَفَ ٱللَّهُ قُلُوبَهُم﴾ خودا دڵى گۆڕين

﴿عَزِيزٌ عَلَيۡهِ﴾ بەلايەوە گرانە

﴿مَا عَنِتُّمۡ﴾ زەحمەتتان، نارەحەتيتان

﴿حَسۡبِيَ ٱللَّهُ﴾ خودام بەسە

مينگەكان و، ئەوانەى ناخوێنرێنەوە

شوێنى مينگە (الغنة). (الإدغام) بە مينگەوە.

مينگەى (الإخفاء). (الإدغام)ى بێ مينگە و،

م مينگەى (الإقلاب). ئەو پيتانەى ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەى درێژكردنەوەكان (المدود)

(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەى بەهۆى (سكون)ەوە دروست دەبن

(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەى بەهۆى (هەمز)ەوە دروست دەبن.

مەددى متصل، لەكاتى وەستاندا و، ماوەكەى بە ئەندازەى (٦،٥،٤) حەرەكەيە

(٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددى لەناكاو (عارض) لەكاتى وەستان (وقف)دا.

(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەى حوكمەكەيان هاوشێوەى (المد الطبيعي)ن.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓرۚ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِ ٱلۡحَكِيمِ ﴿١﴾ أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنۡ أَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ رَجُلٖ مِّنۡهُمۡ أَنۡ أَنذِرِ ٱلنَّاسَ وَبَشِّرِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَنَّ لَهُمۡ قَدَمَ صِدۡقٍ عِندَ رَبِّهِمۡۗ قَالَ ٱلۡكَٰفِرُونَ إِنَّ هَٰذَا لَسَٰحِرٞ مُّبِينٌ ﴿٢﴾ إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٖ ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِۖ يُدَبِّرُ ٱلۡأَمۡرَۖ مَا مِن شَفِيعٍ إِلَّا مِنۢ بَعۡدِ إِذۡنِهِۦۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمۡ فَٱعۡبُدُوهُۚ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾ إِلَيۡهِ مَرۡجِعُكُمۡ جَمِيعٗاۖ وَعۡدَ ٱللَّهِ حَقًّاۚ إِنَّهُۥ يَبۡدَؤُاْ ٱلۡخَلۡقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥ لِيَجۡزِيَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ بِٱلۡقِسۡطِۚ وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَهُمۡ شَرَابٞ مِّنۡ حَمِيمٖ وَعَذَابٌ أَلِيمُۢ بِمَا كَانُواْ يَكۡفُرُونَ ﴿٤﴾ هُوَ ٱلَّذِي جَعَلَ ٱلشَّمۡسَ ضِيَآءٗ وَٱلۡقَمَرَ نُورٗا وَقَدَّرَهُۥ مَنَازِلَ لِتَعۡلَمُواْ عَدَدَ ٱلسِّنِينَ وَٱلۡحِسَابَۚ مَا خَلَقَ ٱللَّهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِٱلۡحَقِّۚ يُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ لِقَوۡمٖ يَعۡلَمُونَ ﴿٥﴾ إِنَّ فِي ٱخۡتِلَٰفِ ٱلَّيۡلِ وَٱلنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ ٱللَّهُ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَتَّقُونَ ﴿٦﴾

وشه و ماناکانی

سوورەتی یونس

﴿ قَدَمَ صِدۡقٍ ﴾ پێشینەیەکی باش، پلەیەکی بەرز

﴿ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ ﴾ دەستەڵاتی بەسەر عەرشدا گرت

﴿ مَا مِن شَفِيعٍ إِلَّا مِنۢ بَعۡدِ إِذۡنِهِۦ ﴾ بەبێ ڕەزامەندیی خودا کەس بۆی نییە تکا بکا

﴿ ذَٰلِكُمُ ﴾ ئەوە

﴿ ٱللَّهُ رَبُّكُمۡ ﴾ خودای ئێوەیە

﴿ بِٱلۡقِسۡطِ ﴾ بە عەدالەت

﴿ حَمِيمٖ ﴾ ئاوێکی زۆر گەرم

﴿ وَقَدَّرَهُۥ مَنَازِلَ ﴾ چەند قۆناغێکی بۆ دیاریی کرد

﴿ لَأٓيَٰتٖ ﴾ چەند نیشانەیەکە

فۆرمی گۆکردن (التفخیم) و، قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

إِنَّ ٱلَّذِينَ لَا يَرۡجُونَ لِقَآءَنَا وَرَضُواْ بِٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَٱطۡمَأَنُّواْ بِهَا وَٱلَّذِينَ هُمۡ عَنۡ ءَايَٰتِنَا غَٰفِلُونَ ﴿٧﴾ أُوْلَٰٓئِكَ مَأۡوَىٰهُمُ ٱلنَّارُ بِمَا كَانُواْ يَكۡسِبُونَ ﴿٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ يَهۡدِيهِمۡ رَبُّهُم بِإِيمَٰنِهِمۡۖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهِمُ ٱلۡأَنۡهَٰرُ فِي جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ ﴿٩﴾ دَعۡوَىٰهُمۡ فِيهَا سُبۡحَٰنَكَ ٱللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمۡ فِيهَا سَلَٰمٞۚ وَءَاخِرُ دَعۡوَىٰهُمۡ أَنِ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٠﴾ ۞ وَلَوۡ يُعَجِّلُ ٱللَّهُ لِلنَّاسِ ٱلشَّرَّ ٱسۡتِعۡجَالَهُم بِٱلۡخَيۡرِ لَقُضِيَ إِلَيۡهِمۡ أَجَلُهُمۡۖ فَنَذَرُ ٱلَّذِينَ لَا يَرۡجُونَ لِقَآءَنَا فِي طُغۡيَٰنِهِمۡ يَعۡمَهُونَ ﴿١١﴾ وَإِذَا مَسَّ ٱلۡإِنسَٰنَ ٱلضُّرُّ دَعَانَا لِجَنۢبِهِۦٓ أَوۡ قَاعِدًا أَوۡ قَآئِمٗا فَلَمَّا كَشَفۡنَا عَنۡهُ ضُرَّهُۥ مَرَّ كَأَن لَّمۡ يَدۡعُنَآ إِلَىٰ ضُرّٖ مَّسَّهُۥۚ كَذَٰلِكَ زُيِّنَ لِلۡمُسۡرِفِينَ مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿١٢﴾ وَلَقَدۡ أَهۡلَكۡنَا ٱلۡقُرُونَ مِن قَبۡلِكُمۡ لَمَّا ظَلَمُواْ وَجَآءَتۡهُمۡ رُسُلُهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ وَمَا كَانُواْ لِيُؤۡمِنُواْۚ كَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلۡنَٰكُمۡ خَلَٰٓئِفَ فِي ٱلۡأَرۡضِ مِنۢ بَعۡدِهِمۡ لِنَنظُرَ كَيۡفَ تَعۡمَلُونَ ﴿١٤﴾

نصف الحزب ٢١

وشەو ماناكانی

﴿لَا يَرۡجُونَ لِقَآءَنَا﴾ بە تەمای گەیشتن بە ئێمە نین

﴿دَعۡوَىٰهُمۡ﴾ دۆعایان

﴿لَقُضِيَ إِلَيۡهِمۡ أَجَلُهُمۡ﴾ تەمەنیان تەواو دەبوو، لەناو دەبران

﴿فِي طُغۡيَٰنِهِمۡ﴾ لەو ملهوڕییەدا، لەو یاخییەتییەدا

﴿يَعۡمَهُونَ﴾ کوێر دەبن، سەرسام دەبن

﴿ٱلضُّرُّ﴾ زیان و ماندوێتیی

﴿دَعَانَا لِجَنۢبِهِۦٓ﴾ بە پاڵکەوتوویی لێمان دەپاڕێنەوە

﴿ٱلۡقُرُونَ﴾ گەلانی پێشوو

﴿ظَلَمُواْ﴾ ستەمیان کرد، پێغەمبەرانیان بە درۆخستەوە

﴿جَعَلۡنَٰكُمۡ خَلَٰٓئِفَ﴾ ئێوەمان لە جێگەی ئەوان دانا

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَاتُنَا بَيِّنَٰتٍ قَالَ ٱلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ
لِقَآءَنَا ٱئْتِ بِقُرْءَانٍ غَيْرِ هَٰذَآ أَوْ بَدِّلْهُ قُلْ مَا يَكُونُ لِيٓ
أَنْ أُبَدِّلَهُۥ مِن تِلْقَآيِٕ نَفْسِيٓ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰٓ إِلَيَّ إِنِّيٓ
أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾ قُل لَّوْ شَآءَ
ٱللَّهُ مَا تَلَوْتُهُۥ عَلَيْكُمْ وَلَآ أَدْرَىٰكُم بِهِۦ فَقَدْ لَبِثْتُ
فِيكُمْ عُمُرًا مِّن قَبْلِهِۦٓ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾ فَمَنْ أَظْلَمُ
مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِـَٔايَٰتِهِۦٓ إِنَّهُۥ
لَا يُفْلِحُ ٱلْمُجْرِمُونَ ﴿١٧﴾ وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ
مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا
عِندَ ٱللَّهِ قُلْ أَتُنَبِّـُٔونَ ٱللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا
فِي ٱلْأَرْضِ سُبْحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾ وَمَا كَانَ
ٱلنَّاسُ إِلَّآ أُمَّةً وَٰحِدَةً فَٱخْتَلَفُوا۟ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ
سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
﴿١٩﴾ وَيَقُولُونَ لَوْلَآ أُنزِلَ عَلَيْهِ ءَايَةٌ مِّن رَّبِّهِۦ فَقُلْ إِنَّمَا
ٱلْغَيْبُ لِلَّهِ فَٱنتَظِرُوٓا۟ إِنِّي مَعَكُم مِّنَ ٱلْمُنتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾

وشەو ماناکانی

﴿ وَلَآ أَدْرَىٰكُم بِهِۦ ﴾ بەهۆی منەوە قورئانی پێ نەدەوتن

﴿ لَا يُفْلِحُ ٱلْمُجْرِمُونَ ﴾ تاوانباران رزگار نابن

﴿ مَا لَا يَضُرُّهُمْ ﴾ ئەوەی زیانی بۆیان نییە

﴿ وَلَا يَنفَعُهُمْ ﴾ سوودیشیان پێ ناگەیەنێ

﴿ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ ﴾ تکاکارە کانمان لەلای خودا

﴿ أَتُنَبِّـُٔونَ ٱللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ ﴾ ئایا خودا ئاگادار دەکەنەوە لە شتێك کە نەیزانێ؟!

﴿ سُبْحَٰنَهُۥ ﴾ خودا پاك و بێ گەردە

﴿ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ ﴾ ئەگەر ئەوە نەبوایە بریار دراوە سزاتان دوا بخرێت

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا جەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَإِذَآ أَذَقۡنَا ٱلنَّاسَ رَحۡمَةٗ مِّنۢ بَعۡدِ ضَرَّآءَ مَسَّتۡهُمۡ إِذَا لَهُم مَّكۡرٞ فِيٓ
ءَايَاتِنَاۚ قُلِ ٱللَّهُ أَسۡرَعُ مَكۡرًاۚ إِنَّ رُسُلَنَا يَكۡتُبُونَ مَا تَمۡكُرُونَ
﴿٢١﴾ هُوَ ٱلَّذِي يُسَيِّرُكُمۡ فِي ٱلۡبَرِّ وَٱلۡبَحۡرِۖ حَتَّىٰٓ إِذَا كُنتُمۡ فِي ٱلۡفُلۡكِ
وَجَرَيۡنَ بِهِم بِرِيحٖ طَيِّبَةٖ وَفَرِحُواْ بِهَا جَآءَتۡهَا رِيحٌ عَاصِفٞ
وَجَآءَهُمُ ٱلۡمَوۡجُ مِن كُلِّ مَكَانٖ وَظَنُّوٓاْ أَنَّهُمۡ أُحِيطَ بِهِمۡ دَعَوُاْ
ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ لَئِنۡ أَنجَيۡتَنَا مِنۡ هَٰذِهِۦ لَنَكُونَنَّ مِنَ
ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿٢٢﴾ فَلَمَّآ أَنجَىٰهُمۡ إِذَا هُمۡ يَبۡغُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِ بِغَيۡرِ
ٱلۡحَقِّۗ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّمَا بَغۡيُكُمۡ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمۖ مَّتَٰعَ ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَاۖ ثُمَّ إِلَيۡنَا مَرۡجِعُكُمۡ فَنُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٢٣﴾
إِنَّمَا مَثَلُ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا كَمَآءٍ أَنزَلۡنَٰهُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ فَٱخۡتَلَطَ بِهِۦ
نَبَاتُ ٱلۡأَرۡضِ مِمَّا يَأۡكُلُ ٱلنَّاسُ وَٱلۡأَنۡعَٰمُ حَتَّىٰٓ إِذَآ أَخَذَتِ ٱلۡأَرۡضُ
زُخۡرُفَهَا وَٱزَّيَّنَتۡ وَظَنَّ أَهۡلُهَآ أَنَّهُمۡ قَٰدِرُونَ عَلَيۡهَآ
أَتَىٰهَآ أَمۡرُنَا لَيۡلًا أَوۡ نَهَارٗا فَجَعَلۡنَٰهَا حَصِيدٗا كَأَن لَّمۡ تَغۡنَ
بِٱلۡأَمۡسِۚ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ لِقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾ وَٱللَّهُ
يَدۡعُوٓاْ إِلَىٰ دَارِ ٱلسَّلَٰمِ وَيَهۡدِي مَن يَشَآءُ إِلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٖ ﴿٢٥﴾

وشەو ماناكانى

﴿ ضَرَّآءَ مَسَّتۡهُمۡ ﴾ زیانێك كە تووشیان دەبێ

﴿ لَهُم مَّكۡرٞ ﴾ تانە و تەشەر، گاڵتەكردنیان هەیە

﴿ ٱللَّهُ أَسۡرَعُ مَكۡرًا ﴾ خودا لە تۆڵەسەندنەوەدا بە پەلەترە

﴿ هُوَ ٱلَّذِي يُسَيِّرُكُمۡ فِي ٱلۡبَرِّ وَٱلۡبَحۡرِ ﴾ ئەو ئەو خودایە كارئاسانیی رۆشتنی لە زەوی و دەریادا بۆ كردوون

﴿ رِيحٌ عَاصِفٞ ﴾ بایەكی بەهێز، گێژەڵووكە

﴿ أُحِيطَ بِهِمۡ ﴾ دەوری گرتن

﴿ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ ﴾ بە پاكیی و دینداریيەوە

﴿ يَبۡغُونَ ﴾ بەدكاریی دەكەن، یاخیی دەبن

﴿ مَثَلُ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا ﴾ نموونەی ژیانی دنیا

﴿ زُخۡرُفَهَا ﴾ جوانیی و رازاوەییەكەی

﴿ أَمۡرُنَا ﴾ فەرمانمان

﴿ حَصِيدٗا ﴾ درووێنەكراو

﴿ لَّمۡ تَغۡنَ ﴾ وەك هەر نەبووبێ

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە
- (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ن.

لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا۟ ٱلْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ ۖ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ
وَلَا ذِلَّةٌ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٦﴾ وَٱلَّذِينَ
كَسَبُوا۟ ٱلسَّيِّـَٔاتِ جَزَآءُ سَيِّئَةٍۭ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ۖ مَّا لَهُم مِّنَ
ٱللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ ۖ كَأَنَّمَآ أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطَعًا مِّنَ ٱلَّيْلِ مُظْلِمًا ۚ
أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٧﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ
جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا۟ مَكَانَكُمْ أَنتُمْ وَشُرَكَآؤُكُمْ ۚ فَزَيَّلْنَا
بَيْنَهُمْ ۖ وَقَالَ شُرَكَآؤُهُم مَّا كُنتُمْ إِيَّانَا تَعْبُدُونَ ﴿٢٨﴾ فَكَفَىٰ بِٱللَّهِ
شَهِيدًۢا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِن كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَٰفِلِينَ ﴿٢٩﴾
هُنَالِكَ تَبْلُوا۟ كُلُّ نَفْسٍ مَّآ أَسْلَفَتْ ۚ وَرُدُّوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ مَوْلَىٰهُمُ
ٱلْحَقِّ ۖ وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَفْتَرُونَ ﴿٣٠﴾ قُلْ مَن يَرْزُقُكُم
مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ ٱلسَّمْعَ وَٱلْأَبْصَٰرَ وَمَن يُخْرِجُ
ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ ٱلْمَيِّتَ مِنَ ٱلْحَىِّ وَمَن يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَ ۚ
فَسَيَقُولُونَ ٱللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾ فَذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمُ ٱلْحَقُّ ۖ
فَمَاذَا بَعْدَ ٱلْحَقِّ إِلَّا ٱلضَّلَٰلُ ۖ فَأَنَّىٰ تُصْرَفُونَ ﴿٣٢﴾ كَذَٰلِكَ
حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى ٱلَّذِينَ فَسَقُوٓا۟ أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

وشه و ماناكانی

﴿ ٱلْحُسْنَىٰ ﴾ جێگەی باش و خۆش
﴿ وَزِيَادَةٌ ﴾ روانین بۆ پەروەردگار
﴿ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ ﴾ دەموچاویان داناپۆشێ
﴿ قَتَرٌ ﴾ تۆز و خۆڵ
﴿ ذِلَّةٌ ﴾ رسوایی و سەرشۆڕی
﴿ عَاصِمٍ ﴾ پەنا، پارێزەر، کەسێ بەرگریی لە سزای خودا بکا
﴿ أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ ﴾ دەموچاویان داپۆشراوە
﴿ مَكَانَكُمْ ﴾ لەجێی خۆتان مەجووڵێن!
﴿ فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ ﴾ لە یەکیان جیاکردنەوە
﴿ تَبْلُوا۟ ﴾ تاقیی دەکرێتەوە
﴿ مَّآ أَسْلَفَتْ ﴾ ئەوەی لە پێشەوە کردوویەتی
﴿ رَبُّكُمُ ٱلْحَقُّ ﴾ خودای حەق، خودای ناسراوتان بە بەڵگە
﴿ فَأَنَّىٰ تُصْرَفُونَ ﴾ چۆن لە رێگە لادەدەن؟
﴿ حَقَّتْ ﴾ دەرکەوت، دامەزرا

قورسی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
▼ تەفخیمی پیتی (راء).
▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

قُلۡ هَلۡ مِن شُرَكَآئِكُم مَّن يَبۡدَؤُاْ ٱلۡخَلۡقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥۚ قُلِ ٱللَّهُ يَبۡدَؤُاْ
ٱلۡخَلۡقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥۖ فَأَنَّىٰ تُؤۡفَكُونَ ﴿٣٤﴾ قُلۡ هَلۡ مِن شُرَكَآئِكُم مَّن يَهۡدِيٓ
إِلَى ٱلۡحَقِّۚ قُلِ ٱللَّهُ يَهۡدِي لِلۡحَقِّۗ أَفَمَن يَهۡدِيٓ إِلَى ٱلۡحَقِّ أَحَقُّ أَن
يُتَّبَعَ أَمَّن لَّا يَهِدِّيٓ إِلَّآ أَن يُهۡدَىٰۖ فَمَا لَكُمۡ كَيۡفَ تَحۡكُمُونَ ﴿٣٥﴾
وَمَا يَتَّبِعُ أَكۡثَرُهُمۡ إِلَّا ظَنًّاۚ إِنَّ ٱلظَّنَّ لَا يُغۡنِي مِنَ ٱلۡحَقِّ شَيۡـًٔاۚ إِنَّ ٱللَّهَ
عَلِيمُۢ بِمَا يَفۡعَلُونَ ﴿٣٦﴾ وَمَا كَانَ هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانُ أَن يُفۡتَرَىٰ مِن دُونِ
ٱللَّهِ وَلَٰكِن تَصۡدِيقَ ٱلَّذِي بَيۡنَ يَدَيۡهِ وَتَفۡصِيلَ ٱلۡكِتَٰبِ لَا رَيۡبَ
فِيهِ مِن رَّبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٣٧﴾ أَمۡ يَقُولُونَ ٱفۡتَرَىٰهُۖ قُلۡ فَأۡتُواْ بِسُورَةٖ
مِّثۡلِهِۦ وَٱدۡعُواْ مَنِ ٱسۡتَطَعۡتُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿٣٨﴾
بَلۡ كَذَّبُواْ بِمَا لَمۡ يُحِيطُواْ بِعِلۡمِهِۦ وَلَمَّا يَأۡتِهِمۡ تَأۡوِيلُهُۥۚ كَذَٰلِكَ كَذَّبَ
ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۖ فَٱنظُرۡ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٣٩﴾
وَمِنۡهُم مَّن يُؤۡمِنُ بِهِۦ وَمِنۡهُم مَّن لَّا يُؤۡمِنُ بِهِۦۚ وَرَبُّكَ أَعۡلَمُ
بِٱلۡمُفۡسِدِينَ ﴿٤٠﴾ وَإِن كَذَّبُوكَ فَقُل لِّي عَمَلِي وَلَكُمۡ عَمَلُكُمۡۖ
أَنتُم بَرِيٓـُٔونَ مِمَّآ أَعۡمَلُ وَأَنَا۠ بَرِيٓءٞ مِّمَّا تَعۡمَلُونَ ﴿٤١﴾ وَمِنۡهُم مَّن
يَسۡتَمِعُونَ إِلَيۡكَۚ أَفَأَنتَ تُسۡمِعُ ٱلصُّمَّ وَلَوۡ كَانُواْ لَا يَعۡقِلُونَ ﴿٤٢﴾

وشە و ماناکانی

﴿فَأَنَّىٰ تُؤۡفَكُونَ﴾ چۆن لە ڕێگەی ڕاست لادەدرێن؟

﴿لَّا يَهِدِّيٓ﴾ خۆی لە خۆیەوە ڕێگە نادۆزێتەوە؟

﴿فَمَا لَكُمۡ﴾ چیتانە؟

﴿كَيۡفَ تَحۡكُمُونَ﴾ چۆن حوکمی وا پووچ دەدەن؟

﴿وَمَا يَتَّبِعُ أَكۡثَرُهُمۡ﴾ زۆربیان هەر شوێنی ﴿إِلَّا ظَنًّا﴾ گومان ئەکەون

﴿يَأۡتِهِمۡ تَأۡوِيلُهُۥ﴾ ئەنجامەکەییان بۆ دەردەکەوێ

﴿لِّي عَمَلِي وَلَكُمۡ عَمَلُكُمۡ﴾ من و کاری خۆم، ئێوەش و کاری خۆتان

﴿وَمِنۡهُم مَّن يَسۡتَمِعُونَ إِلَيۡكَ﴾ هی وایان هەیە گوێت لێ ئەگرن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

وَمِنْهُم مَّن يَنظُرُ إِلَيْكَ ۚ أَفَأَنتَ تَهْدِى ٱلْعُمْىَ وَلَوْ كَانُوا۟
لَا يُبْصِرُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَظْلِمُ ٱلنَّاسَ شَيْـًٔا وَلَـٰكِنَّ
ٱلنَّاسَ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوٓا۟ إِلَّا
سَاعَةً مِّنَ ٱلنَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ ۚ قَدْ خَسِرَ ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِلِقَآءِ ٱللَّهِ
وَمَا كَانُوا۟ مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾ وَإِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ ٱلَّذِى نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ
فَإِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ ٱللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾ وَلِكُلِّ
أُمَّةٍ رَّسُولٌ ۖ فَإِذَا جَآءَ رَسُولُهُمْ قُضِىَ بَيْنَهُم بِٱلْقِسْطِ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَـٰذَا ٱلْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَـٰدِقِينَ
﴿٤٨﴾ قُل لَّآ أَمْلِكُ لِنَفْسِى ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُ ۗ لِكُلِّ أُمَّةٍ
أَجَلٌ ۚ إِذَا جَآءَ أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَـْٔخِرُونَ سَاعَةً ۖ وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾
قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِنْ أَتَىٰكُمْ عَذَابُهُۥ بَيَـٰتًا أَوْ نَهَارًا مَّاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ
ٱلْمُجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾ أَثُمَّ إِذَا مَا وَقَعَ ءَامَنتُم بِهِۦٓ ۚ ءَآلْـَٔـٰنَ وَقَدْ كُنتُم بِهِۦ
تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ ذُوقُوا۟ عَذَابَ ٱلْخُلْدِ
هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾ ۞ وَيَسْتَنۢبِـُٔونَكَ
أَحَقٌّ هُوَ ۖ قُلْ إِى وَرَبِّىٓ إِنَّهُۥ لَحَقٌّ ۖ وَمَآ أَنتُم بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾

ربع الحزب ٢٢

وشەو ماناکانی

﴿ أَفَأَنتَ تَهْدِى ٱلْعُمْىَ ﴾ ئایا تۆ چاوساغیی کوێر دەکەیت؟

﴿ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَظْلِمُ ٱلنَّاسَ شَيْـًٔا ﴾ خودا هیچ ستەم لە کەس ناکا

﴿ بِٱلْقِسْطِ ﴾ بە عەدالەت

﴿ أَرَءَيْتُمْ ﴾ ئایا بینیتان؟

﴿ بَيَـٰتًا ﴾ لە خەودا

﴿ ءَآلْـَٔـٰنَ ﴾ ئێستە باوەڕی پێ دەکەن؟

﴿ وَيَسْتَنۢبِـُٔونَكَ ﴾ لێت دەپرسن

﴿ إِى وَرَبِّىٓ ﴾ ئەرێ وەڵڵا! بەڵێ سوێند بە خوا!

﴿ بِمُعْجِزِينَ ﴾ لە دەست خودا دەرناچن

قورسی گۆکردن (التفخیم) و، قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ وَأَسَرُّوا
النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٤﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَلَا إِنَّ
وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُم مَّوْعِظَةٌ
مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ
﴿٥٧﴾ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَٰلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا
يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾ قُلْ أَرَأَيْتُم مَّا أَنزَلَ اللَّهُ لَكُم مِّن رِّزْقٍ
فَجَعَلْتُم مِّنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ آللَّهُ أَذِنَ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ
تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾ وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ
لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾ وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِن قُرْآنٍ
وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ
فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَن رَّبِّكَ مِن مِّثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِن ذَٰلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٦١﴾

وشه و ماناكانى

﴿لَافْتَدَتْ بِهِ﴾ له بارتەقای خۆیدا دەیدا

﴿وَأَسَرُّوا النَّدَامَةَ﴾ پەشیمانییان دەردەبڕی

﴿خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ﴾ لەو ماڵی دنیایە باشترە کە کۆی دەکەنەوە

﴿أَرَأَيْتُم﴾ پێم بڵێن، ئایا بینیتان؟

﴿فَجَعَلْتُم مِّنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا﴾ حەرام و حەڵاڵتان لێ دروست کرد

﴿آللَّهُ أَذِنَ لَكُمْ﴾ ئایا خودا ڕێگەی ئەوەی پێدان؟

﴿أَذِنَ لَكُمْ﴾ لەوە ئاگاداری کردنەوە

﴿تَفْتَرُونَ﴾ درۆ دەکەن

﴿تَكُونُ فِي شَأْنٍ﴾ هەرکارێکت بێ

﴿تُفِيضُونَ فِيهِ﴾ دەستی پێ دەکەن، تێیدا ڕۆ دەچن

﴿وَمَا يَعْزُبُ﴾ ون نابێ، دوور ناکەوێتەوە

﴿مِثْقَالِ ذَرَّةٍ﴾ بچووکترین شت

میگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:

- شوێنی میگە (الغنة).
- (الإدغام) بە میگەوە.
- میگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ میگە و.
- م میگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

أَلَآ إِنَّ أَوۡلِيَآءَ ٱللَّهِ لَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ﴿٦٢﴾ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ لَهُمُ ٱلۡبُشۡرَىٰ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِۚ لَا تَبۡدِيلَ لِكَلِمَٰتِ ٱللَّهِۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡعَظِيمُ ﴿٦٤﴾ وَلَا يَحۡزُنكَ قَوۡلُهُمۡۘ إِنَّ ٱلۡعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًاۚ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٦٥﴾ أَلَآ إِنَّ لِلَّهِ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِي ٱلۡأَرۡضِۗ وَمَا يَتَّبِعُ ٱلَّذِينَ يَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ شُرَكَآءَۚ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا ٱلظَّنَّ وَإِنۡ هُمۡ إِلَّا يَخۡرُصُونَ ﴿٦٦﴾ هُوَ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ ٱلَّيۡلَ لِتَسۡكُنُواْ فِيهِ وَٱلنَّهَارَ مُبۡصِرًاۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَسۡمَعُونَ ﴿٦٧﴾ قَالُواْ ٱتَّخَذَ ٱللَّهُ وَلَدٗاۗ سُبۡحَٰنَهُۥۖ هُوَ ٱلۡغَنِيُّۖ لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ إِنۡ عِندَكُم مِّن سُلۡطَٰنِۭ بِهَٰذَآۚ أَتَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٦٨﴾ قُلۡ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَفۡتَرُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَ لَا يُفۡلِحُونَ ﴿٦٩﴾ مَتَٰعٞ فِي ٱلدُّنۡيَا ثُمَّ إِلَيۡنَا مَرۡجِعُهُمۡ ثُمَّ نُذِيقُهُمُ ٱلۡعَذَابَ ٱلشَّدِيدَ بِمَا كَانُواْ يَكۡفُرُونَ ﴿٧٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿أَوۡلِيَآءَ ٱللَّهِ﴾ پیاوچاکان

﴿لَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ﴾ هیچ ترسیان نییە

﴿وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ﴾ خەفەتیش ناخۆن

﴿إِنَّ ٱلۡعِزَّةَ لِلَّهِ﴾ دەسەڵات و توانایی هەر بۆ خودایە

﴿يَخۡرُصُونَ﴾ درۆ دەکەن

﴿سُبۡحَٰنَهُۥ﴾ خودا پاك و بێ عەیبە

﴿سُلۡطَٰنِۭ﴾ دەسەڵات، بەڵگە

﴿يَفۡتَرُونَ﴾ هەڵی دەبەستن

﴿مَتَٰعٞ فِي ٱلدُّنۡيَا﴾ رابواردنێکی کەمی دنیا

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

۞ وَٱتۡلُ عَلَيۡهِمۡ نَبَأَ نُوحٍ إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِۦ يَٰقَوۡمِ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيۡكُم مَّقَامِي وَتَذۡكِيرِي بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ فَعَلَى ٱللَّهِ تَوَكَّلۡتُ فَأَجۡمِعُوٓاْ أَمۡرَكُمۡ وَشُرَكَآءَكُمۡ ثُمَّ لَا يَكُنۡ أَمۡرُكُمۡ عَلَيۡكُمۡ غُمَّةٗ ثُمَّ ٱقۡضُوٓاْ إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ ﴿٧١﴾ فَإِن تَوَلَّيۡتُمۡ فَمَا سَأَلۡتُكُم مِّنۡ أَجۡرٍۖ إِنۡ أَجۡرِيَ إِلَّا عَلَى ٱللَّهِۖ وَأُمِرۡتُ أَنۡ أَكُونَ مِنَ ٱلۡمُسۡلِمِينَ ﴿٧٢﴾ فَكَذَّبُوهُ فَنَجَّيۡنَٰهُ وَمَن مَّعَهُۥ فِي ٱلۡفُلۡكِ وَجَعَلۡنَٰهُمۡ خَلَٰٓئِفَ وَأَغۡرَقۡنَا ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَاۖ فَٱنظُرۡ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُنذَرِينَ ﴿٧٣﴾ ثُمَّ بَعَثۡنَا مِنۢ بَعۡدِهِۦ رُسُلًا إِلَىٰ قَوۡمِهِمۡ فَجَآءُوهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ فَمَا كَانُواْ لِيُؤۡمِنُواْ بِمَا كَذَّبُواْ بِهِۦ مِن قَبۡلُۚ كَذَٰلِكَ نَطۡبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِ ٱلۡمُعۡتَدِينَ ﴿٧٤﴾ ثُمَّ بَعَثۡنَا مِنۢ بَعۡدِهِم مُّوسَىٰ وَهَٰرُونَ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ وَمَلَإِيْهِۦ بِـَٔايَٰتِنَا فَٱسۡتَكۡبَرُواْ وَكَانُواْ قَوۡمٗا مُّجۡرِمِينَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا جَآءَهُمُ ٱلۡحَقُّ مِنۡ عِندِنَا قَالُوٓاْ إِنَّ هَٰذَا لَسِحۡرٞ مُّبِينٞ ﴿٧٦﴾ قَالَ مُوسَىٰٓ أَتَقُولُونَ لِلۡحَقِّ لَمَّا جَآءَكُمۡۖ أَسِحۡرٌ هَٰذَا وَلَا يُفۡلِحُ ٱلسَّٰحِرُونَ ﴿٧٧﴾ قَالُوٓاْ أَجِئۡتَنَا لِتَلۡفِتَنَا عَمَّا وَجَدۡنَا عَلَيۡهِ ءَابَآءَنَا وَتَكُونَ لَكُمَا ٱلۡكِبۡرِيَآءُ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا نَحۡنُ لَكُمَا بِمُؤۡمِنِينَ ﴿٧٨﴾

وشه و ماناکانی

«كَبُرَ عَلَيۡكُم» به لاتانەوە گرانە

«مَّقَامِي» مانەوەم لە ناوتانا

«فَأَجۡمِعُوٓاْ أَمۡرَكُمۡ» هێزی خۆتان کۆ کەنەوە

«وَشُرَكَآءَكُمۡ» هاوبەشەکانیشتان

«غُمَّةٗ» تەنگانە

«ٱقۡضُوٓاْ إِلَيَّ» چیتان لە دەست دێ بیکەن، چیتان هەیە بمدەنێ.

«وَلَا تُنظِرُونِ» مۆڵەتم مەدەن

«وَجَعَلۡنَٰهُمۡ خَلَٰٓئِفَ» کردمانن بە جێنشینی ئەوان

«نَطۡبَعُ» مۆر ئەکەین

«لِتَلۡفِتَنَا» بۆ ئەوەی لامان دەی، بمانگۆڕی

مینگەکان و، ئەوەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حرکەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ن.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ٱئْتُونِى بِكُلِّ سَـٰحِرٍ عَلِيمٍ ﴿٧٩﴾ فَلَمَّا جَآءَ ٱلسَّحَرَةُ قَالَ لَهُم مُّوسَىٰٓ أَلْقُوا۟ مَآ أَنتُم مُّلْقُونَ ﴿٨٠﴾ فَلَمَّآ أَلْقَوْا۟ قَالَ مُوسَىٰ مَا جِئْتُم بِهِ ٱلسِّحْرُ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ سَيُبْطِلُهُۥٓ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٨١﴾ وَيُحِقُّ ٱللَّهُ ٱلْحَقَّ بِكَلِمَـٰتِهِۦ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْمُجْرِمُونَ ﴿٨٢﴾ فَمَآ ءَامَنَ لِمُوسَىٰٓ إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّن قَوْمِهِۦ عَلَىٰ خَوْفٍ مِّن فِرْعَوْنَ وَمَلَإِي۟هِمْ أَن يَفْتِنَهُمْ ۚ وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِى ٱلْأَرْضِ وَإِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلْمُسْرِفِينَ ﴿٨٣﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ يَـٰقَوْمِ إِن كُنتُمْ ءَامَنتُم بِٱللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوٓا۟ إِن كُنتُم مُّسْلِمِينَ ﴿٨٤﴾ فَقَالُوا۟ عَلَى ٱللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ ٱلظَّـٰلِمِينَ ﴿٨٥﴾ وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ ٱلْقَوْمِ ٱلْكَـٰفِرِينَ ﴿٨٦﴾ وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَن تَبَوَّءَا لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتًا وَٱجْعَلُوا۟ بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ ۗ وَبَشِّرِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٧﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَآ إِنَّكَ ءَاتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُۥ زِينَةً وَأَمْوَٰلًا فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا۟ عَن سَبِيلِكَ ۖ رَبَّنَا ٱطْمِسْ عَلَىٰٓ أَمْوَٰلِهِمْ وَٱشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا۟ حَتَّىٰ يَرَوُا۟ ٱلْعَذَابَ ٱلْأَلِيمَ ﴿٨٨﴾

وشه و ماناکانی

﴿مَا جِئْتُم بِهِ ٱلسِّحْرُ﴾ ئەوەی کردووتانە جادووە

﴿أَن يَفْتِنَهُمْ﴾ تاقییان بکاتەوە

﴿لَعَالٍ فِى ٱلْأَرْضِ﴾ خۆبەزلزانە لە زەویدا

﴿وَإِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلْمُسْرِفِينَ﴾ لە زیادەڕۆیانە

﴿لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً﴾ مەمان کە بە جێگەی سزا

﴿تَبَوَّءَا لِقَوْمِكُمَا﴾ جێگە بۆ گەلە کەتان بگرن

﴿قِبْلَةً﴾ مزگەوتی ڕووەو قیبلە

﴿ٱطْمِسْ عَلَىٰٓ أَمْوَٰلِهِمْ﴾ سامانە کەیان لەناوبەرە

﴿وَٱشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ﴾ دڵیان مۆر بکە، بیگرە

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

قَالَ قَدْ أُجِيبَت دَّعْوَتُكُمَا فَٱسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَآنِّ سَبِيلَ
ٱلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾ ۞ وَجَٰوَزْنَا بِبَنِيٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱلْبَحْرَ
فَأَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُۥ بَغْيًا وَعَدْوًاۖ حَتَّىٰٓ إِذَآ أَدْرَكَهُ
ٱلْغَرَقُ قَالَ ءَامَنتُ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱلَّذِيٓ ءَامَنَتْ بِهِۦ بَنُوٓاْ إِسْرَٰٓءِيلَ
وَأَنَا۠ مِنَ ٱلْمُسْلِمِينَ ﴿٩٠﴾ ءَآلْـَٰٔنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنتَ
مِنَ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾ فَٱلْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ
خَلْفَكَ ءَايَةًۚ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ ٱلنَّاسِ عَنْ ءَايَٰتِنَا لَغَٰفِلُونَ ﴿٩٢﴾
وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِيٓ إِسْرَٰٓءِيلَ مُبَوَّأَ صِدْقٍ وَرَزَقْنَٰهُم مِّنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ
فَمَا ٱخْتَلَفُواْ حَتَّىٰ جَآءَهُمُ ٱلْعِلْمُۚ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ
فِيمَا كَانُواْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾ فَإِن كُنتَ فِي شَكٍّ مِّمَّآ أَنزَلْنَآ إِلَيْكَ
فَسْـَٔلِ ٱلَّذِينَ يَقْرَءُونَ ٱلْكِتَٰبَ مِن قَبْلِكَۚ لَقَدْ جَآءَكَ
ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلْمُمْتَرِينَ ﴿٩٤﴾ وَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ فَتَكُونَ مِنَ ٱلْخَٰسِرِينَ
﴿٩٥﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ
﴿٩٦﴾ وَلَوْ جَآءَتْهُمْ كُلُّ ءَايَةٍ حَتَّىٰ يَرَوُاْ ٱلْعَذَابَ ٱلْأَلِيمَ ﴿٩٧﴾

الحزب ٢٢

وشه و ماناكانى

﴿ بَغْيًا وَعَدْوًا ﴾ ستەم و دوژمنایەتیی

﴿ ءَآلْـَٰٔنَ ﴾ ئێستە، (ئێستە باوەڕ دەکەی؟)

﴿ فَٱلْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ ﴾ ئەمڕۆ لاشەکەت رزگار دەکەین

﴿ لِمَنْ خَلْفَكَ ﴾ بۆ ئەوانەی لە دوای تۆوەن

﴿ ءَايَةً ﴾ نیشانە، پەند

﴿ بَوَّأْنَا ﴾ نیشتەجێیمان کردن

﴿ مُبَوَّأَ صِدْقٍ ﴾ جێگەیەکی ڕاست و باش

﴿ فَمَا ٱخْتَلَفُوٓاْ ﴾ جیاوازییان نەبوو

﴿ ٱلْمُمْتَرِينَ ﴾ گومان دروستکەران

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ ءَامَنَتْ فَنَفَعَهَآ إِيمَٰنُهَآ إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ لَمَّآ
ءَامَنُواْ كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ ٱلْخِزْيِ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَمَتَّعْنَٰهُمْ
إِلَىٰ حِينٍ ﴿٩٨﴾ وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ لَءَامَنَ مَن فِى ٱلْأَرْضِ كُلُّهُمْ
جَمِيعًا ۚ أَفَأَنتَ تُكْرِهُ ٱلنَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُواْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٩﴾ وَمَا
كَانَ لِنَفْسٍ أَن تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۚ وَيَجْعَلُ ٱلرِّجْسَ
عَلَى ٱلَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٠﴾ قُلِ ٱنظُرُواْ مَاذَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ ۚ وَمَا تُغْنِى ٱلْءَايَٰتُ وَٱلنُّذُرُ عَن قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾
فَهَلْ يَنتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ ٱلَّذِينَ خَلَوْاْ مِن قَبْلِهِمْ ۚ
قُلْ فَٱنتَظِرُوٓاْ إِنِّى مَعَكُم مِّنَ ٱلْمُنتَظِرِينَ ﴿١٠٢﴾ ثُمَّ نُنَجِّى
رُسُلَنَا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ۚ كَذَٰلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنجِ ٱلْمُؤْمِنِينَ
﴿١٠٣﴾ قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِن كُنتُمْ فِى شَكٍّ مِّن دِينِى فَلَآ أَعْبُدُ ٱلَّذِينَ
تَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَٰكِنْ أَعْبُدُ ٱللَّهَ ٱلَّذِى يَتَوَفَّىٰكُمْ ۖ وَأُمِرْتُ
أَنْ أَكُونَ مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٤﴾ وَأَنْ أَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا
وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٥﴾ وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ ٱللَّهِ
مَا لَا يَنفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ ۖ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِّنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٠٦﴾

وشه و ماناکانی

﴿فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ ءَامَنَتْ﴾ کاشکی گەلێك -خەڵکی گوندێك- لەوانەی پێشوو باوەڕیان بە پێغەمبەرەکەیان بهێنایە.

﴿فَنَفَعَهَآ إِيمَٰنُهَآ﴾ باوەڕەکەی سوودی بۆی ببوایە

﴿عَذَابَ ٱلْخِزْيِ﴾ سزای ڕسواکەر

﴿وَيَجْعَلُ ٱلرِّجْسَ﴾ سزا و تووڕەیی دەخاتە ئەستۆی

﴿مِثْلَ أَيَّامِ ٱلَّذِينَ خَلَوْاْ﴾ وەك ڕۆژانی ئەوانەی پێشوو

﴿أَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ﴾ ڕاست ڕوو بکەرە ئایین

﴿حَنِيفًا﴾ دوور لە ئایینە پووچەکان

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَإِن يَمْسَسْكَ ٱللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُۥٓ إِلَّا هُوَ ۖ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَآدَّ لِفَضْلِهِۦ ۚ يُصِيبُ بِهِۦ مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ ۚ وَهُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٠٧﴾ قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ قَدْ جَآءَكُمُ ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّكُمْ ۖ فَمَنِ ٱهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِى لِنَفْسِهِۦ ۖ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۖ وَمَآ أَنَا۠ عَلَيْكُم بِوَكِيلٍ ﴿١٠٨﴾ وَٱتَّبِعْ مَا يُوحَىٰٓ إِلَيْكَ وَٱصْبِرْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ ٱللَّهُ ۚ وَهُوَ خَيْرُ ٱلْحَٰكِمِينَ ﴿١٠٩﴾

سُورَةُ هُودٍ

ترتيبها ١١ — آياتها ١٢٣

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓر ۚ كِتَٰبٌ أُحْكِمَتْ ءَايَٰتُهُۥ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِن لَّدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ﴿١﴾ أَلَّا تَعْبُدُوٓا۟ إِلَّا ٱللَّهَ ۚ إِنَّنِى لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ﴿٢﴾ وَأَنِ ٱسْتَغْفِرُوا۟ رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوٓا۟ إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُم مَّتَٰعًا حَسَنًا إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِى فَضْلٍ فَضْلَهُۥ ۖ وَإِن تَوَلَّوْا۟ فَإِنِّىٓ أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ﴿٣﴾ إِلَى ٱللَّهِ مَرْجِعُكُمْ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤﴾ أَلَآ إِنَّهُمْ يَثْنُونَ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا۟ مِنْهُ ۚ أَلَا حِينَ يَسْتَغْشُونَ ثِيَابَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ۚ إِنَّهُۥ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿٥﴾

وشە و ماناکانی

﴿ فَلَا كَاشِفَ لَهُۥٓ إِلَّا هُوَ ﴾ ئەوە نەبێ کەس لای نابا

﴿ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَآدَّ لِفَضْلِهِۦ ﴾ ئەگەر ویستی خێری پێت ببێ ئەوە کەس ناتوانێ بەری لێ بگرێ

﴿ بِوَكِيلٍ ﴾ پارێزەر و چاودێر

سوورەتی هوود

﴿ فُصِّلَتْ ﴾ بەش بەش کراوە، جیاکراوەتەوە

﴿ يَثْنُونَ صُدُورَهُمْ ﴾ دڵیان پڕ دەکەن لە کینە

﴿ لِيَسْتَخْفُوا۟ مِنْهُ ﴾ بۆئەوەی لەوی بشانەوە

﴿ يَسْتَغْشُونَ ثِيَابَهُمْ ﴾ بە پۆشاکەکانیان خۆیان دادەپۆشن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَمَا مِن دَآبَّةٖ فِي ٱلۡأَرۡضِ إِلَّا عَلَى ٱللَّهِ رِزۡقُهَا وَيَعۡلَمُ مُسۡتَقَرَّهَا
وَمُسۡتَوۡدَعَهَاۚ كُلّٞ فِي كِتَٰبٖ مُّبِينٖ ﴿٦﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي خَلَقَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٖ وَكَانَ عَرۡشُهُۥ
عَلَى ٱلۡمَآءِ لِيَبۡلُوَكُمۡ أَيُّكُمۡ أَحۡسَنُ عَمَلٗاۗ وَلَئِن قُلۡتَ
إِنَّكُم مَّبۡعُوثُونَ مِنۢ بَعۡدِ ٱلۡمَوۡتِ لَيَقُولَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ
إِنۡ هَٰذَآ إِلَّا سِحۡرٞ مُّبِينٞ ﴿٧﴾ وَلَئِنۡ أَخَّرۡنَا عَنۡهُمُ ٱلۡعَذَابَ إِلَىٰٓ
أُمَّةٖ مَّعۡدُودَةٖ لَّيَقُولُنَّ مَا يَحۡبِسُهُۥٓۗ أَلَا يَوۡمَ يَأۡتِيهِمۡ لَيۡسَ
مَصۡرُوفًا عَنۡهُمۡ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُواْ بِهِۦ يَسۡتَهۡزِءُونَ ﴿٨﴾
وَلَئِنۡ أَذَقۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ مِنَّا رَحۡمَةٗ ثُمَّ نَزَعۡنَٰهَا مِنۡهُ إِنَّهُۥ
لَيَـُٔوسٞ كَفُورٞ ﴿٩﴾ وَلَئِنۡ أَذَقۡنَٰهُ نَعۡمَآءَ بَعۡدَ ضَرَّآءَ
مَسَّتۡهُ لَيَقُولَنَّ ذَهَبَ ٱلسَّيِّـَٔاتُ عَنِّيٓۚ إِنَّهُۥ لَفَرِحٞ فَخُورٌ ﴿١٠﴾
إِلَّا ٱلَّذِينَ صَبَرُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُم مَّغۡفِرَةٞ
وَأَجۡرٞ كَبِيرٞ ﴿١١﴾ فَلَعَلَّكَ تَارِكُۢ بَعۡضَ مَا يُوحَىٰٓ إِلَيۡكَ
وَضَآئِقُۢ بِهِۦ صَدۡرُكَ أَن يَقُولُواْ لَوۡلَآ أُنزِلَ عَلَيۡهِ كَنزٌ أَوۡ جَآءَ
مَعَهُۥ مَلَكٌۚ إِنَّمَآ أَنتَ نَذِيرٞۚ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ وَكِيلٌ ﴿١٢﴾

وشه‌و ماناكانی

﴿ وَيَعۡلَمُ مُسۡتَقَرَّهَا ﴾ جێگه‌ی پاراستنه‌كه‌ی له‌ پشت و سنگدا ده‌زانێ

﴿ وَمُسۡتَوۡدَعَهَا ﴾ شوێنی تیا پارێزراو، منداڵدان

﴿ لِيَبۡلُوَكُمۡ ﴾ تا تاقیتان بكاته‌وه‌

﴿ أَحۡسَنُ عَمَلٗا ﴾ كرداری جوانتره‌

﴿ أُمَّةٖ مَّعۡدُودَةٖ ﴾ چه‌ند رۆژێكی دیاریكراو

﴿ لَّيَقُولُنَّ مَا يَحۡبِسُهُۥ ﴾ ئه‌ڵێن: بۆ سزاكه‌ نایه‌ت؟

﴿ أَلَا يَوۡمَ يَأۡتِيهِمۡ ﴾ بزانه‌ له‌و رۆژه‌دا كه‌ دێت

﴿ لَيۡسَ مَصۡرُوفًا عَنۡهُمۡ ﴾ هیچ شتێك لێیانی دوور ناخاته‌وه‌

﴿ وَحَاقَ بِهِم ﴾ ده‌دات به‌ سه‌ریانا

﴿ إِنَّهُۥ لَيَـُٔوسٞ ﴾ ئه‌و له‌و كاته‌دا هیوابڕاوبوو

﴿ كَفُورٞ ﴾ زۆر كافر و ناسوپاسه‌

﴿ ضَرَّآءَ مَسَّتۡهُ ﴾ تووشی زیانێك ببێت

﴿ فَلَعَلَّكَ تَارِكُۢ بَعۡضَ مَا يُوحَىٰٓ إِلَيۡكَ ﴾ له‌وانه‌یه‌ تۆ واز له‌ هه‌ندێ له‌وانه‌ بهێنیت كه‌ بۆت نێردراوه‌

قورس كۆكردن (تفخیم) و قه‌لقه‌له‌:
- ▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (الله).
- ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له‌.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):
١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت. ئه‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه‌ خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه‌ له‌ وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه‌ (ته‌نوینی فه‌تحه‌)ی له‌سه‌ر بوو به‌ (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه‌ و، تائی خڕیش به‌ (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه‌.

٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:
٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه‌ به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له‌ خوێندنه‌وه‌ چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه‌ ده‌گۆڕێن.

أَمْ يَقُولُونَ ٱفْتَرَىٰهُ ۖ قُلْ فَأْتُوا۟ بِعَشْرِ سُوَرٍ مِّثْلِهِۦ مُفْتَرَيَٰتٍ
وَٱدْعُوا۟ مَنِ ٱسْتَطَعْتُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿١٣﴾
فَإِلَّمْ يَسْتَجِيبُوا۟ لَكُمْ فَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّمَآ أُنزِلَ بِعِلْمِ ٱللَّهِ وَأَن لَّآ إِلَٰهَ
إِلَّا هُوَ ۖ فَهَلْ أَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴿١٤﴾ مَن كَانَ يُرِيدُ ٱلْحَيَوٰةَ
ٱلدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَٰلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ
﴿١٥﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِى ٱلْءَاخِرَةِ إِلَّا ٱلنَّارُ ۖ وَحَبِطَ
مَا صَنَعُوا۟ فِيهَا وَبَٰطِلٌ مَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ أَفَمَن كَانَ
عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّهِۦ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ وَمِن قَبْلِهِۦ كِتَٰبُ
مُوسَىٰٓ إِمَامًا وَرَحْمَةً ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِۦ ۚ وَمَن يَكْفُرْ بِهِۦ
مِنَ ٱلْأَحْزَابِ فَٱلنَّارُ مَوْعِدُهُۥ ۚ فَلَا تَكُ فِى مِرْيَةٍ مِّنْهُ ۚ إِنَّهُ ٱلْحَقُّ
مِن رَّبِّكَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٧﴾ وَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ يُعْرَضُونَ
عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ ٱلْأَشْهَٰدُ هَٰٓؤُلَآءِ ٱلَّذِينَ كَذَبُوا۟ عَلَىٰ
رَبِّهِمْ ۚ أَلَا لَعْنَةُ ٱللَّهِ عَلَى ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٨﴾ ٱلَّذِينَ يَصُدُّونَ
عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُم بِٱلْءَاخِرَةِ هُمْ كَٰفِرُونَ ﴿١٩﴾

وشه و ماناکانی

﴿ لَا يُبْخَسُونَ ﴾ هیچ لە پاداشیان کەم نایێتەوە

﴿ وَحَبِطَ ﴾ پووچ بووەوە

﴿ بَيِّنَةٍ ﴾ بە بەڵگە و دەلیلی روون

﴿ شَاهِدٌ ﴾ شایەتە

﴿ مِرْيَةٍ مِّنْهُ ﴾ گومان لەوەدا کە لەلای خوداوە نێردراوەتە خوارەوە

﴿ ٱلْأَشْهَٰدُ ﴾ شایەتەکان: پێغەمبەران، فریشتەکان، ئەندامەکان

﴿ كَذَبُوا۟ عَلَىٰ رَبِّهِمْ ﴾ درۆیان بە دەم خوداوە کرد

﴿ يَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ ﴾ خەڵک لە ئایینی خودا دوور دەخەنەوە

﴿ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا ﴾ رێگەی چەوت و چەوتیلیان دەوێ

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

أُوْلَٰٓئِكَ لَمْ يَكُونُواْ مُعْجِزِينَ فِي ٱلْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُم مِّن
دُونِ ٱللَّهِ مِنْ أَوْلِيَآءَۘ يُضَٰعَفُ لَهُمُ ٱلْعَذَابُۚ مَا كَانُواْ يَسْتَطِيعُونَ
ٱلسَّمْعَ وَمَا كَانُواْ يُبْصِرُونَ ﴿٢٠﴾ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓاْ
أَنفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُواْ يَفْتَرُونَ ﴿٢١﴾ لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ
فِي ٱلْأٓخِرَةِ هُمُ ٱلْأَخْسَرُونَ ﴿٢٢﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَأَخْبَتُوٓاْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُوْلَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْجَنَّةِۖ
هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٣﴾ ۞ مَثَلُ ٱلْفَرِيقَيْنِ كَٱلْأَعْمَىٰ
وَٱلْأَصَمِّ وَٱلْبَصِيرِ وَٱلسَّمِيعِۚ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًاۚ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ
﴿٢٤﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِۦٓ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢٥﴾
أَن لَّا تَعْبُدُوٓاْ إِلَّا ٱللَّهَۖ إِنِّيٓ أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ أَلِيمٍ
﴿٢٦﴾ فَقَالَ ٱلْمَلَأُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِن قَوْمِهِۦ مَا نَرَىٰكَ إِلَّا بَشَرًا
مِّثْلَنَا وَمَا نَرَىٰكَ ٱتَّبَعَكَ إِلَّا ٱلَّذِينَ هُمْ أَرَاذِلُنَا بَادِيَ
ٱلرَّأْيِ وَمَا نَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِن فَضْلِۭ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَٰذِبِينَ
﴿٢٧﴾ قَالَ يَٰقَوْمِ أَرَءَيْتُمْ إِن كُنتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَءَاتَىٰنِي رَحْمَةً
مِّنْ عِندِهِۦ فَعُمِّيَتْ عَلَيْكُمْ أَنُلْزِمُكُمُوهَا وَأَنتُمْ لَهَا كَٰرِهُونَ ﴿٢٨﴾

ربع الحزب ٢٣

وشه‌و ماناكانی

﴿ مُعْجِزِينَ ﴾ ناتوانن خۆیان قوتار كەن
﴿ مَا كَانُواْ يَسْتَطِيعُونَ ٱلسَّمْعَ ﴾ ناتوانن شتی بەسوود ببیسن
﴿ وَمَا كَانُواْ يُبْصِرُونَ ﴾ ناشتوانن شت ببینن
﴿ لَا جَرَمَ ﴾ گومانی تێدا نییە
﴿ وَأَخْبَتُوٓاْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ ﴾ بۆ خودای خۆیان داسەكنان، ملكەچی بوون
﴿ ٱلْمَلَأُ ﴾ گەورە و سەركردەكان، دەم چەرمووان
﴿ أَرَاذِلُنَا ﴾ هیچ و پووچەكانمان
﴿ بَادِيَ ٱلرَّأْيِ ﴾ بە ئاشكرا
﴿ أَرَءَيْتُمْ ﴾ پێم بڵێن، ئایا دیتان؟
﴿ فَعُمِّيَتْ عَلَيْكُمْ ﴾ لێتان شاررایەوە

قورسی گۆكردن (التفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَيَٰقَوْمِ لَآ أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا ۖ إِنْ أَجْرِىَ إِلَّا عَلَى ٱللَّهِ ۚ وَمَآ
أَنَا۠ بِطَارِدِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ ۚ إِنَّهُم مُّلَٰقُوا۟ رَبِّهِمْ وَلَٰكِنِّىٓ أَرَىٰكُمْ
قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿٢٩﴾ وَيَٰقَوْمِ مَن يَنصُرُنِى مِنَ ٱللَّهِ إِن طَرَدتُّهُمْ ۚ
أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣٠﴾ وَلَآ أَقُولُ لَكُمْ عِندِى خَزَآئِنُ ٱللَّهِ وَلَآ
أَعْلَمُ ٱلْغَيْبَ وَلَآ أَقُولُ إِنِّى مَلَكٌ وَلَآ أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِىٓ
أَعْيُنُكُمْ لَن يُؤْتِيَهُمُ ٱللَّهُ خَيْرًا ۖ ٱللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِىٓ أَنفُسِهِمْ ۖ إِنِّىٓ إِذًا
لَّمِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٣١﴾ قَالُوا۟ يَٰنُوحُ قَدْ جَٰدَلْتَنَا فَأَكْثَرْتَ
جِدَٰلَنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ
إِنَّمَا يَأْتِيكُم بِهِ ٱللَّهُ إِن شَآءَ وَمَآ أَنتُم بِمُعْجِزِينَ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَنفَعُكُمْ
نُصْحِىٓ إِنْ أَرَدتُّ أَنْ أَنصَحَ لَكُمْ إِن كَانَ ٱللَّهُ يُرِيدُ أَن يُغْوِيَكُمْ ۚ
هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٣٤﴾ أَمْ يَقُولُونَ ٱفْتَرَىٰهُ ۖ
قُلْ إِنِ ٱفْتَرَيْتُهُۥ فَعَلَىَّ إِجْرَامِى وَأَنَا۠ بَرِىٓءٌ مِّمَّا تُجْرِمُونَ ﴿٣٥﴾
وَأُوحِىَ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُۥ لَن يُؤْمِنَ مِن قَوْمِكَ إِلَّا مَن قَدْ ءَامَنَ
فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا۟ يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾ وَٱصْنَعِ ٱلْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا
وَوَحْيِنَا وَلَا تُخَٰطِبْنِى فِى ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓا۟ ۚ إِنَّهُم مُّغْرَقُونَ ﴿٣٧﴾

وشە و ماناکانی

﴿ خَزَآئِنُ ٱللَّهِ ﴾ گەنجینەی خودا

﴿ تَزْدَرِىٓ أَعْيُنُكُمْ ﴾ بە سووك پێیاندا دەڕوانن، چاوتان پیایاندا هەڵنایەت

﴿ فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ ﴾ هەڕەشە کەت بێنە جێ

﴿ وَمَآ أَنتُم بِمُعْجِزِينَ ﴾ ئێوە خۆتان پێ دەرباز ناکرێ

﴿ أَن يُغْوِيَكُمْ ﴾ گومڕاتان بکا

﴿ فَعَلَىَّ إِجْرَامِى ﴾ تاوانی خۆم لەسەر خۆمە

﴿ فَلَا تَبْتَئِسْ ﴾ بێ هیوا مەبە

﴿ بِأَعْيُنِنَا ﴾ بە چاودێریی ئێمە

﴿ وَوَحْيِنَا ﴾ فەرمانی ئێمە

﴿ وَلَا تُخَٰطِبْنِى فِى ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓا۟ ﴾ لەبارەی ستەمکارانەوە قسەم لەگەڵ مەکە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

وَيَصۡنَعُ ٱلۡفُلۡكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيۡهِ مَلَأٞ مِّن قَوۡمِهِۦ سَخِرُواْ
مِنۡهُۚ قَالَ إِن تَسۡخَرُواْ مِنَّا فَإِنَّا نَسۡخَرُ مِنكُمۡ كَمَا تَسۡخَرُونَ ﴿٣٨﴾
فَسَوۡفَ تَعۡلَمُونَ مَن يَأۡتِيهِ عَذَابٞ يُخۡزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيۡهِ عَذَابٞ
مُّقِيمٌ ﴿٣٩﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَ أَمۡرُنَا وَفَارَ ٱلتَّنُّورُ قُلۡنَا ٱحۡمِلۡ فِيهَا
مِن كُلّٖ زَوۡجَيۡنِ ٱثۡنَيۡنِ وَأَهۡلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيۡهِ ٱلۡقَوۡلُ
وَمَنۡ ءَامَنَۚ وَمَآ ءَامَنَ مَعَهُۥٓ إِلَّا قَلِيلٞ ﴿٤٠﴾ ۞ وَقَالَ ٱرۡكَبُواْ
فِيهَا بِسۡمِ ٱللَّهِ مَجۡر۪ىٰهَا وَمُرۡسَىٰهَآۚ إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٤١﴾ وَهِيَ
تَجۡرِي بِهِمۡ فِي مَوۡجٖ كَٱلۡجِبَالِ وَنَادَىٰ نُوحٌ ٱبۡنَهُۥ وَكَانَ
فِي مَعۡزِلٖ يَٰبُنَيَّ ٱرۡكَب مَّعَنَا وَلَا تَكُن مَّعَ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٤٢﴾
قَالَ سَـَٔاوِيٓ إِلَىٰ جَبَلٖ يَعۡصِمُنِي مِنَ ٱلۡمَآءِۚ قَالَ لَا عَاصِمَ
ٱلۡيَوۡمَ مِنۡ أَمۡرِ ٱللَّهِ إِلَّا مَن رَّحِمَۚ وَحَالَ بَيۡنَهُمَا ٱلۡمَوۡجُ فَكَانَ
مِنَ ٱلۡمُغۡرَقِينَ ﴿٤٣﴾ وَقِيلَ يَٰٓأَرۡضُ ٱبۡلَعِي مَآءَكِ وَيَٰسَمَآءُ
أَقۡلِعِي وَغِيضَ ٱلۡمَآءُ وَقُضِيَ ٱلۡأَمۡرُ وَٱسۡتَوَتۡ عَلَى ٱلۡجُودِيِّۖ وَقِيلَ
بُعۡدٗا لِّلۡقَوۡمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٤٤﴾ وَنَادَىٰ نُوحٞ رَّبَّهُۥ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ
ٱبۡنِي مِنۡ أَهۡلِي وَإِنَّ وَعۡدَكَ ٱلۡحَقُّ وَأَنتَ أَحۡكَمُ ٱلۡحَٰكِمِينَ ﴿٤٥﴾

وشەو ماناکانی

﴿وَيَحِلُّ عَلَيۡهِ﴾ دێتە سەری، دەڕژێ بەسەریا
﴿وَفَارَ ٱلتَّنُّورُ﴾ ئاو لە تەنوورەوە هەڵقوڵا
﴿سَبَقَ عَلَيۡهِ ٱلۡقَوۡلُ﴾ بڕیاری لەناوچوونیان دەرچوو
﴿مَجۡر۪ىٰهَا﴾ کاتی سەرناوکەوتنی، ڕۆیشتنی
﴿وَمُرۡسَىٰهَآ﴾ کاتی نیشتنەوەی
﴿سَـَٔاوِيٓ﴾ پەنا دەبەم، سەردەکەوم
﴿لَا عَاصِمَ﴾ هیچ پارێزەر و فریادڕەسێك نییە
﴿إِلَّا مَن رَّحِمَ﴾ کەسێك نەبێ خودا بە سۆزی خۆی ڕزگاری بکا
﴿أَقۡلِعِي﴾ خۆش بکەرەوە
﴿وَغِيضَ ٱلۡمَآءُ﴾ ئاو ڕۆچوو، نیشتەوە
﴿وَٱسۡتَوَتۡ عَلَى ٱلۡجُودِيِّ﴾ بەسەر کێوی (جوودی)یەوە لەنگەری گرت
﴿بُعۡدٗا﴾ لەوەلاتر ڕۆن، دوور بن!

قورس کردن (التفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰە).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

قَالَ يَٰنُوحُ إِنَّهُۥ لَيۡسَ مِنۡ أَهۡلِكَۖ إِنَّهُۥ عَمَلٌ غَيۡرُ صَٰلِحٖۖ فَلَا تَسۡـَٔلۡنِ
مَا لَيۡسَ لَكَ بِهِۦ عِلۡمٌۖ إِنِّيٓ أَعِظُكَ أَن تَكُونَ مِنَ ٱلۡجَٰهِلِينَ ﴿٤٦﴾
قَالَ رَبِّ إِنِّيٓ أَعُوذُ بِكَ أَنۡ أَسۡـَٔلَكَ مَا لَيۡسَ لِي بِهِۦ عِلۡمٞۖ وَإِلَّا
تَغۡفِرۡ لِي وَتَرۡحَمۡنِيٓ أَكُن مِّنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ ﴿٤٧﴾ قِيلَ يَٰنُوحُ
ٱهۡبِطۡ بِسَلَٰمٖ مِّنَّا وَبَرَكَٰتٍ عَلَيۡكَ وَعَلَىٰٓ أُمَمٖ مِّمَّن مَّعَكَۚ
وَأُمَمٞ سَنُمَتِّعُهُمۡ ثُمَّ يَمَسُّهُم مِّنَّا عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿٤٨﴾ تِلۡكَ
مِنۡ أَنۢبَآءِ ٱلۡغَيۡبِ نُوحِيهَآ إِلَيۡكَۖ مَا كُنتَ تَعۡلَمُهَآ أَنتَ وَلَا قَوۡمُكَ
مِن قَبۡلِ هَٰذَاۖ فَٱصۡبِرۡۖ إِنَّ ٱلۡعَٰقِبَةَ لِلۡمُتَّقِينَ ﴿٤٩﴾ وَإِلَىٰ عَادٍ
أَخَاهُمۡ هُودٗاۚ قَالَ يَٰقَوۡمِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ مَا لَكُم مِّنۡ إِلَٰهٍ
غَيۡرُهُۥٓۖ إِنۡ أَنتُمۡ إِلَّا مُفۡتَرُونَ ﴿٥٠﴾ يَٰقَوۡمِ لَآ أَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَيۡهِ
أَجۡرًاۖ إِنۡ أَجۡرِيَ إِلَّا عَلَى ٱلَّذِي فَطَرَنِيٓۚ أَفَلَا تَعۡقِلُونَ ﴿٥١﴾
وَيَٰقَوۡمِ ٱسۡتَغۡفِرُواْ رَبَّكُمۡ ثُمَّ تُوبُوٓاْ إِلَيۡهِ يُرۡسِلِ ٱلسَّمَآءَ
عَلَيۡكُم مِّدۡرَارٗا وَيَزِدۡكُمۡ قُوَّةً إِلَىٰ قُوَّتِكُمۡ وَلَا تَتَوَلَّوۡاْ
مُجۡرِمِينَ ﴿٥٢﴾ قَالُواْ يَٰهُودُ مَا جِئۡتَنَا بِبَيِّنَةٖ وَمَا نَحۡنُ
بِتَارِكِيٓ ءَالِهَتِنَا عَن قَوۡلِكَ وَمَا نَحۡنُ لَكَ بِمُؤۡمِنِينَ ﴿٥٣﴾

وشە و ماناکانی

﴿ وَبَرَكَٰتٍ ﴾ خێر و چاکە

﴿ مِنۡ أَنۢبَآءِ ٱلۡغَيۡبِ ﴾ لە هەواڵی پێوار و پەنامەکین

﴿ فَٱصۡبِرۡ ﴾ خۆت بگرە

﴿ إِلَّا مُفۡتَرُونَ ﴾ درۆزنان نەبێ

﴿ فَطَرَنِيٓ ﴾ دروستی کردووم

﴿ ٱلسَّمَآءَ ﴾ باران

﴿ مِّدۡرَارٗا ﴾ بە لێزمە

﴿ وَلَا تَتَوَلَّوۡاْ ﴾ پشت هەڵ مەکەن

﴿ مُجۡرِمِينَ ﴾ بە تاوانباریی

﴿ عَن قَوۡلِكَ ﴾ لەبەر قسەی تۆ

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ـە.

إِن نَّقُولُ إِلَّا ٱعْتَرَىٰكَ بَعْضُ ءَالِهَتِنَا بِسُوٓءٍ ۗ قَالَ إِنِّىٓ أُشْهِدُ ٱللَّهَ
وَٱشْهَدُوٓا۟ أَنِّى بَرِىٓءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾ مِن دُونِهِۦ ۖ فَكِيدُونِى
جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنظِرُونِ ﴿٥٥﴾ إِنِّى تَوَكَّلْتُ عَلَى ٱللَّهِ رَبِّى وَرَبِّكُم ۚ مَّا
مِن دَآبَّةٍ إِلَّا هُوَ ءَاخِذٌۢ بِنَاصِيَتِهَآ ۚ إِنَّ رَبِّى عَلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ
﴿٥٦﴾ فَإِن تَوَلَّوْا۟ فَقَدْ أَبْلَغْتُكُم مَّآ أُرْسِلْتُ بِهِۦٓ إِلَيْكُمْ ۚ وَيَسْتَخْلِفُ
رَبِّى قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّونَهُۥ شَيْـًٔا ۚ إِنَّ رَبِّى عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ حَفِيظٌ
﴿٥٧﴾ وَلَمَّا جَآءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مَعَهُۥ بِرَحْمَةٍ
مِّنَّا وَنَجَّيْنَٰهُم مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٨﴾ وَتِلْكَ عَادٌ ۖ جَحَدُوا۟ بِـَٔايَٰتِ
رَبِّهِمْ وَعَصَوْا۟ رُسُلَهُۥ وَٱتَّبَعُوٓا۟ أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٥٩﴾ وَأُتْبِعُوا۟
فِى هَٰذِهِ ٱلدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۗ أَلَآ إِنَّ عَادًا كَفَرُوا۟ رَبَّهُمْ ۗ أَلَا
بُعْدًا لِّعَادٍ قَوْمِ هُودٍ ﴿٦٠﴾ ۞ وَإِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَٰلِحًا ۚ قَالَ
يَٰقَوْمِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُۥ ۖ هُوَ أَنشَأَكُم مِّنَ ٱلْأَرْضِ
وَٱسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَٱسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تُوبُوٓا۟ إِلَيْهِ ۚ إِنَّ رَبِّى قَرِيبٌ مُّجِيبٌ
﴿٦١﴾ قَالُوا۟ يَٰصَٰلِحُ قَدْ كُنتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَٰذَآ ۖ أَتَنْهَىٰنَآ أَن
نَّعْبُدَ مَا يَعْبُدُ ءَابَآؤُنَا وَإِنَّنَا لَفِى شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَآ إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٦٢﴾

نصف الحزب ٢٣

وشە و ماناکانی

﴿ ٱعْتَرَىٰكَ ﴾ تووشت بوو

﴿ بِسُوٓءٍ ﴾ بە شێتیی

﴿ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴾ لە هاوبەشدانان بۆ خودا

﴿ فَكِيدُونِى جَمِيعًا ﴾ هەمووتان وەرنە پێشەوە

﴿ لَا تُنظِرُونِ ﴾ مۆڵەتم مەدەن

﴿ ءَاخِذٌۢ بِنَاصِيَتِهَآ ﴾ سەرڕشتە و جڵەوی بەدەستی ئەوەوەیە

﴿ حَفِيظٌ ﴾ چاودێر، پارێزەر

﴿ جَبَّارٍ ﴾ ملهوڕ

﴿ عَنِيدٍ ﴾ سەرسەخت

﴿ بُعْدًا لِّعَادٍ ﴾ عاد دووربن لە ڕەحمەتی خودا!

﴿ وَٱسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا ﴾ ئێوەی کرد بە جێنشینی ئەوان

قورس کردن (التفخیم) و، قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.

قَالَ يَٰقَوۡمِ أَرَءَيۡتُمۡ إِن كُنتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٖ مِّن رَّبِّي وَءَاتَىٰنِي
مِنۡهُ رَحۡمَةٗ فَمَن يَنصُرُنِي مِنَ ٱللَّهِ إِنۡ عَصَيۡتُهُۥۖ فَمَا تَزِيدُونَنِي
غَيۡرَ تَخۡسِيرٖ ﴿٦٣﴾ وَيَٰقَوۡمِ هَٰذِهِۦ نَاقَةُ ٱللَّهِ لَكُمۡ ءَايَةٗ
فَذَرُوهَا تَأۡكُلۡ فِيٓ أَرۡضِ ٱللَّهِۖ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوٓءٖ فَيَأۡخُذَكُمۡ
عَذَابٞ قَرِيبٞ ﴿٦٤﴾ فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُواْ فِي دَارِكُمۡ
ثَلَٰثَةَ أَيَّامٖۖ ذَٰلِكَ وَعۡدٌ غَيۡرُ مَكۡذُوبٖ ﴿٦٥﴾ فَلَمَّا جَآءَ
أَمۡرُنَا نَجَّيۡنَا صَٰلِحٗا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَعَهُۥ بِرَحۡمَةٖ مِّنَّا
وَمِنۡ خِزۡيِ يَوۡمِئِذٍۚ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ ٱلۡقَوِيُّ ٱلۡعَزِيزُ ﴿٦٦﴾ وَأَخَذَ
ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ ٱلصَّيۡحَةُ فَأَصۡبَحُواْ فِي دِيَٰرِهِمۡ جَٰثِمِينَ
﴿٦٧﴾ كَأَن لَّمۡ يَغۡنَوۡاْ فِيهَآۗ أَلَآ إِنَّ ثَمُودَاْ كَفَرُواْ رَبَّهُمۡۗ أَلَا بُعۡدٗا
لِّثَمُودَ ﴿٦٨﴾ وَلَقَدۡ جَآءَتۡ رُسُلُنَآ إِبۡرَٰهِيمَ بِٱلۡبُشۡرَىٰ قَالُواْ
سَلَٰمٗاۖ قَالَ سَلَٰمٞۖ فَمَا لَبِثَ أَن جَآءَ بِعِجۡلٍ حَنِيذٖ ﴿٦٩﴾ فَلَمَّا
رَءَآ أَيۡدِيَهُمۡ لَا تَصِلُ إِلَيۡهِ نَكِرَهُمۡ وَأَوۡجَسَ مِنۡهُمۡ خِيفَةٗۚ
قَالُواْ لَا تَخَفۡ إِنَّآ أُرۡسِلۡنَآ إِلَىٰ قَوۡمِ لُوطٖ ﴿٧٠﴾ وَٱمۡرَأَتُهُۥ قَآئِمَةٞ
فَضَحِكَتۡ فَبَشَّرۡنَٰهَا بِإِسۡحَٰقَ وَمِن وَرَآءِ إِسۡحَٰقَ يَعۡقُوبَ ﴿٧١﴾

وشەو ماناکانی

﴿ أَرَءَيۡتُمۡ ﴾ پێم بڵێن، بینیتان؟
﴿ بَيِّنَةٖ ﴾ بەڵگەیەك
﴿ تَخۡسِيرٖ ﴾ زیانمەندیی
﴿ ءَايَةٗ ﴾ نیشانەیەك موعجیزەیەك
﴿ فَذَرُوهَا ﴾ لێی گەڕێن
﴿ وَعۡدٌ غَيۡرُ مَكۡذُوبٖ ﴾ بەڵێنێکە درۆی تێدا نییە
﴿ ٱلصَّيۡحَةُ ﴾ گرمەیەك، دەنگێك لە ئاسمانەوە
﴿ جَٰثِمِينَ ﴾ مردوون
﴿ لَّمۡ يَغۡنَوۡاْ فِيهَآ ﴾ وەك هەر نەبووبن تیایا
﴿ بُعۡدٗا لِّثَمُودَ ﴾ لەوەلاتر بڕۆن، دووریی بۆ گەلی ثەموود!
﴿ فَمَا لَبِثَ ﴾ زۆری پێ نەچوو
﴿ بِعِجۡلٍ حَنِيذٖ ﴾ گوێرەیەکی بە بەرد برژاوی هێنا
﴿ نَكِرَهُمۡ ﴾ نەیناسین
﴿ وَأَوۡجَسَ مِنۡهُمۡ خِيفَةٗ ﴾ ترسی لێ نیشت لێیانەوە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

قَالَتۡ يَٰوَيۡلَتَىٰٓ ءَأَلِدُ وَأَنَا۠ عَجُوزٞ وَهَٰذَا بَعۡلِي شَيۡخًاۖ إِنَّ هَٰذَا
لَشَيۡءٌ عَجِيبٞ ﴿٧٢﴾ قَالُوٓاْ أَتَعۡجَبِينَ مِنۡ أَمۡرِ ٱللَّهِۖ رَحۡمَتُ ٱللَّهِ
وَبَرَكَٰتُهُۥ عَلَيۡكُمۡ أَهۡلَ ٱلۡبَيۡتِۚ إِنَّهُۥ حَمِيدٞ مَّجِيدٞ ﴿٧٣﴾ فَلَمَّا ذَهَبَ
عَنۡ إِبۡرَٰهِيمَ ٱلرَّوۡعُ وَجَآءَتۡهُ ٱلۡبُشۡرَىٰ يُجَٰدِلُنَا فِي قَوۡمِ لُوطٍ ﴿٧٤﴾
إِنَّ إِبۡرَٰهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّٰهٞ مُّنِيبٞ ﴿٧٥﴾ يَٰٓإِبۡرَٰهِيمُ أَعۡرِضۡ عَنۡ هَٰذَآۖ إِنَّهُۥ
قَدۡ جَآءَ أَمۡرُ رَبِّكَۖ وَإِنَّهُمۡ ءَاتِيهِمۡ عَذَابٌ غَيۡرُ مَرۡدُودٖ ﴿٧٦﴾ وَلَمَّا
جَآءَتۡ رُسُلُنَا لُوطٗا سِيٓءَ بِهِمۡ وَضَاقَ بِهِمۡ ذَرۡعٗا وَقَالَ هَٰذَا
يَوۡمٌ عَصِيبٞ ﴿٧٧﴾ وَجَآءَهُۥ قَوۡمُهُۥ يُهۡرَعُونَ إِلَيۡهِ وَمِن قَبۡلُ كَانُواْ
يَعۡمَلُونَ ٱلسَّيِّـَٔاتِۚ قَالَ يَٰقَوۡمِ هَٰٓؤُلَآءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطۡهَرُ لَكُمۡۖ
فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَلَا تُخۡزُونِ فِي ضَيۡفِيٓۖ أَلَيۡسَ مِنكُمۡ رَجُلٞ رَّشِيدٞ
﴿٧٨﴾ قَالُواْ لَقَدۡ عَلِمۡتَ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنۡ حَقّٖ وَإِنَّكَ لَتَعۡلَمُ مَا نُرِيدُ
﴿٧٩﴾ قَالَ لَوۡ أَنَّ لِي بِكُمۡ قُوَّةً أَوۡ ءَاوِيٓ إِلَىٰ رُكۡنٖ شَدِيدٖ ﴿٨٠﴾ قَالُواْ
يَٰلُوطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَن يَصِلُوٓاْ إِلَيۡكَۖ فَأَسۡرِ بِأَهۡلِكَ بِقِطۡعٖ
مِّنَ ٱلَّيۡلِ وَلَا يَلۡتَفِتۡ مِنكُمۡ أَحَدٌ إِلَّا ٱمۡرَأَتَكَۖ إِنَّهُۥ مُصِيبُهَا
مَآ أَصَابَهُمۡۚ إِنَّ مَوۡعِدَهُمُ ٱلصُّبۡحُۚ أَلَيۡسَ ٱلصُّبۡحُ بِقَرِيبٖ ﴿٨١﴾

وشەو ماناکانی

﴿ يَٰوَيۡلَتَىٰٓ ﴾ قوڕبەسەرم! ماڵکاول خۆم!
﴿ مَّجِيدٞ ﴾ بەخشندەیە
﴿ ٱلرَّوۡعُ ﴾ ترس
﴿ لَحَلِيمٌ ﴾ لەسەرخۆیە
﴿ أَوَّٰهٞ ﴾ زۆر لە خودا ترسە
﴿ مُّنِيبٞ ﴾ گەڕاوە بۆلای خودا
﴿ أَعۡرِضۡ عَنۡ هَٰذَآ ﴾ دەست لەمە هەڵگرە، وازبێنە
﴿ جَآءَ أَمۡرُ رَبِّكَ ﴾ فریشتەکانی خودا هاتن
﴿ سِيٓءَ بِهِمۡ ﴾ حاڵی تێك چوو، پێی ناخۆش بوو
﴿ وَضَاقَ بِهِمۡ ذَرۡعٗا ﴾ تەنگی پێ هەڵچنرا
﴿ يَوۡمٌ عَصِيبٞ ﴾ ڕۆژێکی سەختە، ڕۆژێکی ڕەشە
﴿ يُهۡرَعُونَ إِلَيۡهِ ﴾ بە پەلە -هەڵەداوان- هاتن بۆلای
﴿ وَلَا تُخۡزُونِ ﴾ ئابڕووم مەبەن
﴿ مِنۡ حَقّٖ ﴾ حەقمان بەسەریانەوە نییە
﴿ ءَاوِيٓ إِلَىٰ رُكۡنٖ ﴾ پەنام بېردایە بۆ پەنایەکی باش و پتەو
﴿ بِقِطۡعٖ مِّنَ ٱلَّيۡلِ ﴾ لە بەشێکی شەودا

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

فَلَمَّا جَآءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَٰلِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا
حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ مَّنضُودٍ ﴿٨٢﴾ مُّسَوَّمَةً عِندَ رَبِّكَ
وَمَا هِيَ مِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ بِبَعِيدٍ ﴿٨٣﴾ ۞ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ
شُعَيْبًا قَالَ يَٰقَوْمِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُۥ
وَلَا تَنقُصُوا۟ ٱلْمِكْيَالَ وَٱلْمِيزَانَ إِنِّيٓ أَرَىٰكُم بِخَيْرٍ
وَإِنِّيٓ أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ﴿٨٤﴾ وَيَٰقَوْمِ
أَوْفُوا۟ ٱلْمِكْيَالَ وَٱلْمِيزَانَ بِٱلْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا۟
ٱلنَّاسَ أَشْيَآءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا۟ فِي ٱلْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٨٥﴾
بَقِيَّتُ ٱللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ وَمَآ أَنَا۠ عَلَيْكُم
بِحَفِيظٍ ﴿٨٦﴾ قَالُوا۟ يَٰشُعَيْبُ أَصَلَوٰتُكَ تَأْمُرُكَ أَن
نَّتْرُكَ مَا يَعْبُدُ ءَابَآؤُنَآ أَوْ أَن نَّفْعَلَ فِيٓ أَمْوَٰلِنَا مَا نَشَٰٓؤُا۟
إِنَّكَ لَأَنتَ ٱلْحَلِيمُ ٱلرَّشِيدُ ﴿٨٧﴾ قَالَ يَٰقَوْمِ أَرَءَيْتُمْ إِن
كُنتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَرَزَقَنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَآ أُرِيدُ أَنْ
أُخَالِفَكُمْ إِلَىٰ مَآ أَنْهَىٰكُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا ٱلْإِصْلَٰحَ
مَا ٱسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِيٓ إِلَّا بِٱللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴿٨٨﴾

الحزب ٢٤

وشه و ماناكانی

﴿ سِجِّيلٍ ﴾ قوڕی سووركراوه، سه‌نگی گڵ، به‌رده‌قوڕینه

﴿ مَّنضُودٍ ﴾ یه‌ك به‌دوای یه‌كدا

﴿ مُّسَوَّمَةً ﴾ دیاریكراو

﴿ أَرَىٰكُم بِخَيْرٍ ﴾ وا ده‌زانم حاڵتان باشه

﴿ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ﴾ ڕۆژێكی دژوار و به هیلاك ده‌ر

﴿ بِٱلْقِسْطِ ﴾ به عه‌داله‌ت

﴿ وَلَا تَبْخَسُوا۟ ﴾ كه‌م مه‌كه‌نه‌وه

﴿ وَلَا تَعْثَوْا۟ ﴾ خراپ مه‌كه‌ن، خراپه بڵاو مه‌كه‌نه‌وه

﴿ بَقِيَّتُ ٱللَّهِ ﴾ به‌شی خودا، ئه‌وه‌ی خودا بۆی بڕداون

﴿ بِحَفِيظٍ ﴾ به چاودێر

﴿ أَرَءَيْتُمْ ﴾ ئایا بینیتان؟

﴿ بَيِّنَةٍ ﴾ ڕووناكیی، ڕووناك

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و، ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.
- م مینگه‌ی (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٤،٥) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌كاتی وستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤،٥،٦) حه‌ره‌كه‌یه
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

وَيَٰقَوۡمِ لَا يَجۡرِمَنَّكُمۡ شِقَاقِيٓ أَن يُصِيبَكُم مِّثۡلُ مَآ أَصَابَ
قَوۡمَ نُوحٍ أَوۡ قَوۡمَ هُودٍ أَوۡ قَوۡمَ صَٰلِحٖۚ وَمَا قَوۡمُ لُوطٖ مِّنكُم
بِبَعِيدٖ ﴿٨٩﴾ وَٱسۡتَغۡفِرُواْ رَبَّكُمۡ ثُمَّ تُوبُوٓاْ إِلَيۡهِۚ إِنَّ رَبِّي
رَحِيمٞ وَدُودٞ ﴿٩٠﴾ قَالُواْ يَٰشُعَيۡبُ مَا نَفۡقَهُ كَثِيرٗا مِّمَّا تَقُولُ
وَإِنَّا لَنَرَىٰكَ فِينَا ضَعِيفٗاۖ وَلَوۡلَا رَهۡطُكَ لَرَجَمۡنَٰكَۖ وَمَآ أَنتَ
عَلَيۡنَا بِعَزِيزٖ ﴿٩١﴾ قَالَ يَٰقَوۡمِ أَرَهۡطِيٓ أَعَزُّ عَلَيۡكُم مِّنَ
ٱللَّهِ وَٱتَّخَذۡتُمُوهُ وَرَآءَكُمۡ ظِهۡرِيًّاۖ إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعۡمَلُونَ
مُحِيطٞ ﴿٩٢﴾ وَيَٰقَوۡمِ ٱعۡمَلُواْ عَلَىٰ مَكَانَتِكُمۡ إِنِّي عَٰمِلٞۖ
سَوۡفَ تَعۡلَمُونَ مَن يَأۡتِيهِ عَذَابٞ يُخۡزِيهِ وَمَنۡ هُوَ
كَٰذِبٞۖ وَٱرۡتَقِبُوٓاْ إِنِّي مَعَكُمۡ رَقِيبٞ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا جَآءَ
أَمۡرُنَا نَجَّيۡنَا شُعَيۡبٗا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَعَهُۥ بِرَحۡمَةٖ مِّنَّا وَأَخَذَتِ
ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ ٱلصَّيۡحَةُ فَأَصۡبَحُواْ فِي دِيَٰرِهِمۡ جَٰثِمِينَ ﴿٩٤﴾
كَأَن لَّمۡ يَغۡنَوۡاْ فِيهَآۗ أَلَا بُعۡدٗا لِّمَدۡيَنَ كَمَا بَعِدَتۡ ثَمُودُ ﴿٩٥﴾ وَلَقَدۡ
أَرۡسَلۡنَا مُوسَىٰ بِـَٔايَٰتِنَا وَسُلۡطَٰنٖ مُّبِينٍ ﴿٩٦﴾ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ
وَمَلَإِيْهِۦ فَٱتَّبَعُوٓاْ أَمۡرَ فِرۡعَوۡنَۖ وَمَآ أَمۡرُ فِرۡعَوۡنَ بِرَشِيدٖ ﴿٩٧﴾

وشەو ماناکانی

﴿ لَا يَجۡرِمَنَّكُمۡ ﴾ هانتان نەدا، تووشتان نەکا

﴿ شِقَاقِيٓ ﴾ سەرپێچی لە کاری من

﴿ أَن يُصِيبَكُم ﴾ تووشتان بکا

﴿ قَوۡمَ نُوحٍ ﴾ گەلی نووح

﴿ قَوۡمَ صَٰلِحٖ ﴾ گەلی صالح

﴿ رَهۡطُكَ ﴾ کۆمەلەکەت، هۆزەکەت

﴿ وَرَآءَكُمۡ ظِهۡرِيًّا ﴾ (فڕێتان داوەتە) پشتی خۆتانەوە

﴿ مَكَانَتِكُمۡ ﴾ هێز و تواناتان

﴿ وَٱرۡتَقِبُوٓاْ ﴾ چاوەڕوان بن

﴿ ٱلصَّيۡحَةُ ﴾ نالە و نرکە، دەنگێکی ئاسمانیی

﴿ جَٰثِمِينَ ﴾ مردوو، لەناوچوو

﴿ لَّمۡ يَغۡنَوۡاْ فِيهَآ ﴾ وەك هەر تیا نەبووبن

﴿ بُعۡدٗا لِّمَدۡيَنَ ﴾ مەدیەن لەوەلاتر رۆن!

﴿ بَعِدَتۡ ثَمُودُ ﴾ وەك ئەموود رۆشتن

﴿ وَسُلۡطَٰنٖ مُّبِينٍ ﴾ بەڵگەیەکی روون

فۆرمی گۆکردن (تصحیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

يَقۡدُمُ قَوۡمَهُۥ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ فَأَوۡرَدَهُمُ ٱلنَّارَۖ وَبِئۡسَ ٱلۡوِرۡدُ ٱلۡمَوۡرُودُ ٩٨ وَأُتۡبِعُواْ فِي هَٰذِهِۦ لَعۡنَةٗ وَيَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۚ بِئۡسَ ٱلرِّفۡدُ ٱلۡمَرۡفُودُ ٩٩ ذَٰلِكَ مِنۡ أَنۢبَآءِ ٱلۡقُرَىٰ نَقُصُّهُۥ عَلَيۡكَۖ مِنۡهَا قَآئِمٞ وَحَصِيدٞ ١٠٠ وَمَا ظَلَمۡنَٰهُمۡ وَلَٰكِن ظَلَمُوٓاْ أَنفُسَهُمۡۖ فَمَآ أَغۡنَتۡ عَنۡهُمۡ ءَالِهَتُهُمُ ٱلَّتِي يَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مِن شَيۡءٖ لَّمَّا جَآءَ أَمۡرُ رَبِّكَۖ وَمَا زَادُوهُمۡ غَيۡرَ تَتۡبِيبٖ ١٠١ وَكَذَٰلِكَ أَخۡذُ رَبِّكَ إِذَآ أَخَذَ ٱلۡقُرَىٰ وَهِيَ ظَٰلِمَةٌۚ إِنَّ أَخۡذَهُۥٓ أَلِيمٞ شَدِيدٌ ١٠٢ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّمَنۡ خَافَ عَذَابَ ٱلۡأٓخِرَةِۚ ذَٰلِكَ يَوۡمٞ مَّجۡمُوعٞ لَّهُ ٱلنَّاسُ وَذَٰلِكَ يَوۡمٞ مَّشۡهُودٞ ١٠٣ وَمَا نُؤَخِّرُهُۥٓ إِلَّا لِأَجَلٖ مَّعۡدُودٖ ١٠٤ يَوۡمَ يَأۡتِ لَا تَكَلَّمُ نَفۡسٌ إِلَّا بِإِذۡنِهِۦۚ فَمِنۡهُمۡ شَقِيّٞ وَسَعِيدٞ ١٠٥ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ شَقُواْ فَفِي ٱلنَّارِ لَهُمۡ فِيهَا زَفِيرٞ وَشَهِيقٌ ١٠٦ خَٰلِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ ٱلسَّمَٰوَٰتُ وَٱلۡأَرۡضُ إِلَّا مَا شَآءَ رَبُّكَۚ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٞ لِّمَا يُرِيدُ ١٠٧

ربع الحزب ٢٤

۞ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ سُعِدُواْ فَفِي ٱلۡجَنَّةِ خَٰلِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ ٱلسَّمَٰوَٰتُ وَٱلۡأَرۡضُ إِلَّا مَا شَآءَ رَبُّكَۖ عَطَآءً غَيۡرَ مَجۡذُوذٖ ١٠٨

وشە و ماناکانی

﴿يَقۡدُمُ قَوۡمَهُۥ﴾ دەکەوێتە پێش گەلەکەیەوە

﴿فَأَوۡرَدَهُمُ ٱلنَّارَ﴾ دەیانخاتە ئاگرەوە

﴿ٱلۡوِرۡدُ ٱلۡمَوۡرُودُ﴾ چ شوێنێکی خراپە شوێنەکەیان!

﴿ٱلرِّفۡدُ ٱلۡمَرۡفُودُ﴾ ئەو بەشەی پێیان دراوە، نەفرینی خودا

﴿وَحَصِيدٞ﴾ دروێنە کراو

﴿وَمَا ظَلَمۡنَٰهُمۡ﴾ ستەممان لێ نەکردن

﴿ظَلَمُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ﴾ ستەمیان لە خۆیان کرد

﴿فَمَآ أَغۡنَتۡ﴾ فریایان نەکەوت، دادی نەدان

﴿عَنۡهُمۡ﴾ لە سزا

﴿يَدۡعُونَ﴾ ئەیپەرستن

﴿غَيۡرَ تَتۡبِيبٖ﴾ جگە لە لەناوبردن

﴿زَفِيرٞ﴾ هەنسکە هەنسک

﴿وَشَهِيقٌ﴾ کوتە، تەنگەنەفەسی

﴿غَيۡرَ مَجۡذُوذٖ﴾ نەبراوە

مینگەکان و ئەو وشانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ە.

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٖ مِّمَّا يَعْبُدُ هَٰٓؤُلَآءِۚ مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا يَعْبُدُ
ءَابَآؤُهُم مِّن قَبْلُۚ وَإِنَّا لَمُوَفُّوهُمْ نَصِيبَهُمْ غَيْرَ مَنقُوصٖ ﴿١٠٩﴾
وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ فَٱخْتُلِفَ فِيهِۚ وَلَوْلَا كَلِمَةٞ
سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْۚ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكّٖ مِّنْهُ مُرِيبٖ
﴿١١٠﴾ وَإِنَّ كُلّٗا لَّمَّا لَيُوَفِّيَنَّهُمْ رَبُّكَ أَعْمَٰلَهُمْۚ إِنَّهُۥ بِمَا يَعْمَلُونَ
خَبِيرٞ ﴿١١١﴾ فَٱسْتَقِمْ كَمَآ أُمِرْتَ وَمَن تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْاْۚ
إِنَّهُۥ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٞ ﴿١١٢﴾ وَلَا تَرْكَنُوٓاْ إِلَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ
فَتَمَسَّكُمُ ٱلنَّارُ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِنْ أَوْلِيَآءَ ثُمَّ
لَا تُنصَرُونَ ﴿١١٣﴾ وَأَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ طَرَفَيِ ٱلنَّهَارِ وَزُلَفٗا مِّنَ
ٱلَّيْلِۚ إِنَّ ٱلْحَسَنَٰتِ يُذْهِبْنَ ٱلسَّيِّـَٔاتِۚ ذَٰلِكَ ذِكْرَىٰ لِلذَّٰكِرِينَ
﴿١١٤﴾ وَٱصْبِرْ فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿١١٥﴾ فَلَوْلَا
كَانَ مِنَ ٱلْقُرُونِ مِن قَبْلِكُمْ أُوْلُواْ بَقِيَّةٖ يَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْفَسَادِ
فِي ٱلْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلٗا مِّمَّنْ أَنجَيْنَا مِنْهُمْۗ وَٱتَّبَعَ ٱلَّذِينَ
ظَلَمُواْ مَآ أُتْرِفُواْ فِيهِ وَكَانُواْ مُجْرِمِينَ ﴿١١٦﴾ وَمَا كَانَ
رَبُّكَ لِيُهْلِكَ ٱلْقُرَىٰ بِظُلْمٖ وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ ﴿١١٧﴾

وشەو ماناكانی

﴿وَلَوْلَا كَلِمَةٞ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ﴾ ئەگەر ئەوە نەبوایە كە خودا بڕیاری داوە سزایان دوا بخات

﴿لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ﴾ هەر لە كاتی تاوانە كانیاندا سزایان بەسەردا دەڕژا

﴿مُرِيبٖ﴾ گوماناویی

﴿وَإِنَّ كُلّٗا﴾ هەر یەكێك، هەر بەرەیەك لە ڕاستگۆیان و درۆزنان

﴿وَلَا تَطْغَوْاْ﴾ یاخی مەبن، یاخیی مەبن

﴿وَلَا تَرْكَنُوٓاْ﴾ مەچن بۆ لایان، پاڵیان پێوە مەدەن

﴿طَرَفَيِ ٱلنَّهَارِ﴾ بەیانیی و ئێوارە

﴿وَزُلَفٗا مِّنَ ٱلَّيْلِ﴾ كەمێكی شەویش

﴿ذِكْرَىٰ لِلذَّٰكِرِينَ﴾ ئامۆژگاری و بیرخەرەوەیە بۆ كەسانێك پەند وەرگرن

﴿ٱلْقُرُونِ﴾ گەلانی پێشوو

﴿أُوْلُواْ بَقِيَّةٖ﴾ خاوەنی خێر و چاكە

﴿مَآ أُتْرِفُواْ فِيهِ﴾ مشەخۆریی، خۆشگوزەرانیی، زیادەڕەویی تیایدا

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ ٱلنَّاسَ أُمَّةً وَٰحِدَةً ۖ وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ
إِلَّا مَن رَّحِمَ رَبُّكَ ۚ وَلِذَٰلِكَ خَلَقَهُمْ ۗ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ ﴿١١٨﴾
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ ٱلْجِنَّةِ وَٱلنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١١٩﴾ وَكُلًّا نَّقُصُّ
عَلَيْكَ مِنْ أَنۢبَآءِ ٱلرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهِۦ فُؤَادَكَ ۚ وَجَآءَكَ فِى هَٰذِهِ
ٱلْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٠﴾ وَقُل لِّلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
ٱعْمَلُوا۟ عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنَّا عَٰمِلُونَ ﴿١٢١﴾ وَٱنتَظِرُوٓا۟ إِنَّا مُنتَظِرُونَ
﴿١٢٢﴾ وَلِلَّهِ غَيْبُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ ٱلْأَمْرُ كُلُّهُۥ
فَٱعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ ۚ وَمَا رَبُّكَ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٢٣﴾

سُورَةُ يُوسُفَ

ترتيبها ١٢ — آياتها ١١١

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓر ۚ تِلْكَ ءَايَٰتُ ٱلْكِتَٰبِ ٱلْمُبِينِ ﴿١﴾ إِنَّآ أَنزَلْنَٰهُ قُرْءَٰنًا عَرَبِيًّا
لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ ٱلْقَصَصِ
بِمَآ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانَ وَإِن كُنتَ مِن قَبْلِهِۦ
لَمِنَ ٱلْغَٰفِلِينَ ﴿٣﴾ إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَٰٓأَبَتِ إِنِّى رَأَيْتُ
أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِى سَٰجِدِينَ ﴿٤﴾

وشه و ماناکانی

﴿ وَتَمَّتْ ﴾ تەواو بوو، بڕیار درا

﴿ نَقُصُّ عَلَيْكَ ﴾ بۆتی دەگێڕینەوە

﴿ مَا نُثَبِّتُ بِهِۦ فُؤَادَكَ ﴾ ئەوەی دڵت دامەزرێنێ

﴿ مَكَانَتِكُمْ ﴾ ئەوپەڕی هێز و تواناتان

سوورەتی یوسف

﴿ أَحْسَنَ ٱلْقَصَصِ ﴾ جوانترین چیرۆك و بەسەرهات

﴿ لَمِنَ ٱلْغَٰفِلِينَ ﴾ لە بێ ئاگایان بوون

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە: شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە. مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و. مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ە

قَالَ يَٰبُنَيَّ لَا تَقۡصُصۡ رُءۡيَاكَ عَلَىٰٓ إِخۡوَتِكَ فَيَكِيدُواْ لَكَ كَيۡدًاۖ إِنَّ ٱلشَّيۡطَٰنَ لِلۡإِنسَٰنِ عَدُوّٞ مُّبِينٞ ﴿٥﴾ وَكَذَٰلِكَ يَجۡتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِن تَأۡوِيلِ ٱلۡأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعۡمَتَهُۥ عَلَيۡكَ وَعَلَىٰٓ ءَالِ يَعۡقُوبَ كَمَآ أَتَمَّهَا عَلَىٰٓ أَبَوَيۡكَ مِن قَبۡلُ إِبۡرَٰهِيمَ وَإِسۡحَٰقَۚ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٞ ﴿٦﴾ ۞ لَّقَدۡ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخۡوَتِهِۦٓ ءَايَٰتٞ لِّلسَّآئِلِينَ ﴿٧﴾ إِذۡ قَالُواْ لَيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَىٰٓ أَبِينَا مِنَّا وَنَحۡنُ عُصۡبَةٌ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٍ ﴿٨﴾ ٱقۡتُلُواْ يُوسُفَ أَوِ ٱطۡرَحُوهُ أَرۡضٗا يَخۡلُ لَكُمۡ وَجۡهُ أَبِيكُمۡ وَتَكُونُواْ مِنۢ بَعۡدِهِۦ قَوۡمٗا صَٰلِحِينَ ﴿٩﴾ قَالَ قَآئِلٞ مِّنۡهُمۡ لَا تَقۡتُلُواْ يُوسُفَ وَأَلۡقُوهُ فِي غَيَٰبَتِ ٱلۡجُبِّ يَلۡتَقِطۡهُ بَعۡضُ ٱلسَّيَّارَةِ إِن كُنتُمۡ فَٰعِلِينَ ﴿١٠﴾ قَالُواْ يَٰٓأَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأۡمَ۫نَّا عَلَىٰ يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُۥ لَنَٰصِحُونَ ﴿١١﴾ أَرۡسِلۡهُ مَعَنَا غَدٗا يَرۡتَعۡ وَيَلۡعَبۡ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ ﴿١٢﴾ قَالَ إِنِّي لَيَحۡزُنُنِيٓ أَن تَذۡهَبُواْ بِهِۦ وَأَخَافُ أَن يَأۡكُلَهُ ٱلذِّئۡبُ وَأَنتُمۡ عَنۡهُ غَٰفِلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُواْ لَئِنۡ أَكَلَهُ ٱلذِّئۡبُ وَنَحۡنُ عُصۡبَةٌ إِنَّآ إِذٗا لَّخَٰسِرُونَ ﴿١٤﴾

نصف الحزب ٢٤

وشە و ماناکانی

﴿ فَيَكِيدُواْ لَكَ ﴾ فێڵێکت لێ بکەن

﴿ تَأۡوِيلِ ٱلۡأَحَادِيثِ ﴾ خەو لێکدانەوە، خەو پەرژێن

﴿ وَنَحۡنُ عُصۡبَةٌ ﴾ ئێمەش کۆمەڵێك بین

﴿ ضَلَٰلٖ مُّبِينٍ ﴾ گومڕاییەکی ئاشکرادا

﴿ يَخۡلُ لَكُمۡ وَجۡهُ أَبِيكُمۡ ﴾ بەردەمی باوکتان بۆ چۆڵ بێ

﴿ غَيَٰبَتِ ٱلۡجُبِّ ﴾ تاریکایی بیر

﴿ ٱلسَّيَّارَةِ ﴾ کاروان

﴿ يَرۡتَعۡ ﴾ بە ئارەزووی خۆی دەخوا

﴿ وَيَلۡعَبۡ ﴾ یاریی دەکا

فێرگەی گۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

فَلَمَّا ذَهَبُواْ بِهِۦ وَأَجۡمَعُوٓاْ أَن يَجۡعَلُوهُ فِي غَيَٰبَتِ ٱلۡجُبِّۚ وَأَوۡحَيۡنَآ
إِلَيۡهِ لَتُنَبِّئَنَّهُم بِأَمۡرِهِمۡ هَٰذَا وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ ﴿١٥﴾ وَجَآءُوٓ
أَبَاهُمۡ عِشَآءً يَبۡكُونَ ﴿١٦﴾ قَالُواْ يَٰٓأَبَانَآ إِنَّا ذَهَبۡنَا نَسۡتَبِقُ
وَتَرَكۡنَا يُوسُفَ عِندَ مَتَٰعِنَا فَأَكَلَهُ ٱلذِّئۡبُۖ وَمَآ أَنتَ
بِمُؤۡمِنٖ لَّنَا وَلَوۡ كُنَّا صَٰدِقِينَ ﴿١٧﴾ وَجَآءُو عَلَىٰ قَمِيصِهِۦ
بِدَمٖ كَذِبٖۚ قَالَ بَلۡ سَوَّلَتۡ لَكُمۡ أَنفُسُكُمۡ أَمۡرٗاۖ فَصَبۡرٞ جَمِيلٞۖ
وَٱللَّهُ ٱلۡمُسۡتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾ وَجَآءَتۡ سَيَّارَةٞ فَأَرۡسَلُواْ
وَارِدَهُمۡ فَأَدۡلَىٰ دَلۡوَهُۥۖ قَالَ يَٰبُشۡرَىٰ هَٰذَا غُلَٰمٞۚ وَأَسَرُّوهُ بِضَٰعَةٗۚ
وَٱللَّهُ عَلِيمُۢ بِمَا يَعۡمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَشَرَوۡهُ بِثَمَنِۭ بَخۡسٖ
دَرَٰهِمَ مَعۡدُودَةٖ وَكَانُواْ فِيهِ مِنَ ٱلزَّٰهِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَقَالَ
ٱلَّذِي ٱشۡتَرَىٰهُ مِن مِّصۡرَ لِٱمۡرَأَتِهِۦٓ أَكۡرِمِي مَثۡوَىٰهُ عَسَىٰٓ
أَن يَنفَعَنَآ أَوۡ نَتَّخِذَهُۥ وَلَدٗاۚ وَكَذَٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي
ٱلۡأَرۡضِ وَلِنُعَلِّمَهُۥ مِن تَأۡوِيلِ ٱلۡأَحَادِيثِۚ وَٱللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰٓ
أَمۡرِهِۦ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٢١﴾ وَلَمَّا بَلَغَ
أَشُدَّهُۥٓ ءَاتَيۡنَٰهُ حُكۡمٗا وَعِلۡمٗاۚ وَكَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٢٢﴾

وشه و ماناكانی

﴿ وَأَجۡمَعُوٓاْ ﴾ بریاریان دا

﴿ نَسۡتَبِقُ ﴾ كێ بەركێیمان دەكرد، تیراندازیمان دەكرد

﴿ سَوَّلَتۡ ﴾ بۆی رازاندوونەتەوە

﴿ فَصَبۡرٞ جَمِيلٞ ﴾ خۆڕاگریی باشە

﴿ وَارِدَهُمۡ ﴾ پێش قافڵە، ئاوهێنەر

﴿ فَأَدۡلَىٰ دَلۡوَهُۥ ﴾ دۆڵچەكەی شۆڕ كردەوە

﴿ وَأَسَرُّوهُ ﴾ شاردیانەوە

﴿ بِضَٰعَةٗ ﴾ كووتاڵ، شت و مەكی بازرگانیی

﴿ وَشَرَوۡهُ ﴾ فرۆشتیان

﴿ بِثَمَنِۭ بَخۡسٖ ﴾ بە نرخێكی ناچیز

﴿ أَكۡرِمِي مَثۡوَىٰهُ ﴾ ریزی لێ بگرە

﴿ غَالِبٌ عَلَىٰٓ أَمۡرِهِۦ ﴾ دەستی بەسەر هەموو شتێكدا دەڕوا

﴿ بَلَغَ أَشُدَّهُۥٓ ﴾ گەیی یە هەرەتی لاویی

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.

مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،

م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن

(٤،٥) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.

مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەكەیە

(٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا

(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَرَٰوَدَتۡهُ ٱلَّتِي هُوَ فِي بَيۡتِهَا عَن نَّفۡسِهِۦ وَغَلَّقَتِ ٱلۡأَبۡوَٰبَ
وَقَالَتۡ هَيۡتَ لَكَۚ قَالَ مَعَاذَ ٱللَّهِۖ إِنَّهُۥ رَبِّيٓ أَحۡسَنَ مَثۡوَايَۖ
إِنَّهُۥ لَا يُفۡلِحُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَلَقَدۡ هَمَّتۡ بِهِۦۖ وَهَمَّ بِهَا
لَوۡلَآ أَن رَّءَا بُرۡهَٰنَ رَبِّهِۦۚ كَذَٰلِكَ لِنَصۡرِفَ عَنۡهُ ٱلسُّوٓءَ
وَٱلۡفَحۡشَآءَۚ إِنَّهُۥ مِنۡ عِبَادِنَا ٱلۡمُخۡلَصِينَ ﴿٢٤﴾ وَٱسۡتَبَقَا
ٱلۡبَابَ وَقَدَّتۡ قَمِيصَهُۥ مِن دُبُرٖ وَأَلۡفَيَا سَيِّدَهَا لَدَا ٱلۡبَابِۚ
قَالَتۡ مَا جَزَآءُ مَنۡ أَرَادَ بِأَهۡلِكَ سُوٓءًا إِلَّآ أَن يُسۡجَنَ أَوۡ عَذَابٌ
أَلِيمٞ ﴿٢٥﴾ قَالَ هِيَ رَٰوَدَتۡنِي عَن نَّفۡسِيۚ وَشَهِدَ شَاهِدٞ مِّنۡ
أَهۡلِهَآ إِن كَانَ قَمِيصُهُۥ قُدَّ مِن قُبُلٖ فَصَدَقَتۡ وَهُوَ مِنَ
ٱلۡكَٰذِبِينَ ﴿٢٦﴾ وَإِن كَانَ قَمِيصُهُۥ قُدَّ مِن دُبُرٖ فَكَذَبَتۡ وَهُوَ
مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٢٧﴾ فَلَمَّا رَءَا قَمِيصَهُۥ قُدَّ مِن دُبُرٖ قَالَ إِنَّهُۥ
مِن كَيۡدِكُنَّۖ إِنَّ كَيۡدَكُنَّ عَظِيمٞ ﴿٢٨﴾ يُوسُفُ أَعۡرِضۡ عَنۡ
هَٰذَاۚ وَٱسۡتَغۡفِرِي لِذَنۢبِكِۖ إِنَّكِ كُنتِ مِنَ ٱلۡخَاطِـِٔينَ
﴿٢٩﴾ ۞ وَقَالَ نِسۡوَةٞ فِي ٱلۡمَدِينَةِ ٱمۡرَأَتُ ٱلۡعَزِيزِ تُرَٰوِدُ فَتَىٰهَا
عَن نَّفۡسِهِۦۖ قَدۡ شَغَفَهَا حُبًّاۖ إِنَّا لَنَرَىٰهَا فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ﴿٣٠﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٢٤

وشه و ماناکانی

﴿ وَرَٰوَدَتۡهُ ﴾ حەزی لێکرد، شەیدای بوو
﴿ هَيۡتَ لَكَ ﴾ وەرە پێشەوە، دەست بە کار بە
﴿ مَعَاذَ ٱللَّهِ ﴾ پەنا ئەگرم بە خودا
﴿ إِنَّهُۥ رَبِّيٓ ﴾ ئەو گەورەی منە
﴿ أَحۡسَنَ مَثۡوَايَ ﴾ رێزی لێگرتووم
﴿ هَمَّتۡ بِهِۦ ﴾ زولێخا عەودالی بوو، کەوتە شوێنی
﴿ وَهَمَّ بِهَا ﴾ یوسفیش حەزی لێکرد (ئەگەر بەڵگەی خودایی نەبوایە)
﴿ ٱلۡمُخۡلَصِينَ ﴾ پاڵفتەکراو، هەڵبژێرراو
﴿ وَٱسۡتَبَقَا ٱلۡبَابَ ﴾ رایان کرد بۆ دەرگاکە
﴿ وَقَدَّتۡ قَمِيصَهُۥ ﴾ زولێخا کراسەکەی داتلێشان
﴿ وَأَلۡفَيَا سَيِّدَهَا ﴾ گەیشتن بە مێردەکەی
﴿ وَشَهِدَ شَاهِدٞ ﴾ منداڵێك شایەتیی دا
﴿ شَغَفَهَا حُبًّا ﴾ خۆشەویستی یوسف ئارامی لێ بڕیوە

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەتانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

قورس کردن (التفخيم) و قەلقەلە
ئەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
ئەفخیمی پیتی (راء).
سیفەتی قەلقەلە.

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَـًٔا وَءَاتَتْ
كُلَّ وَٰحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ ٱخْرُجْ عَلَيْهِنَّ ۖ فَلَمَّا رَأَيْنَهُۥٓ أَكْبَرْنَهُۥ
وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَـٰشَ لِلَّهِ مَا هَـٰذَا بَشَرًا إِنْ هَـٰذَآ إِلَّا مَلَكٌ
كَرِيمٌ ﴿٣١﴾ قَالَتْ فَذَٰلِكُنَّ ٱلَّذِى لُمْتُنَّنِى فِيهِ ۖ وَلَقَدْ رَٰوَدتُّهُۥ عَن
نَّفْسِهِۦ فَٱسْتَعْصَمَ ۖ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ مَآ ءَامُرُهُۥ لَيُسْجَنَنَّ وَلَيَكُونًا
مِّنَ ٱلصَّـٰغِرِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ رَبِّ ٱلسِّجْنُ أَحَبُّ إِلَىَّ مِمَّا يَدْعُونَنِىٓ
إِلَيْهِ ۖ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّى كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُن مِّنَ ٱلْجَـٰهِلِينَ
﴿٣٣﴾ فَٱسْتَجَابَ لَهُۥ رَبُّهُۥ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ
ٱلْعَلِيمُ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ بَدَا لَهُم مِّنۢ بَعْدِ مَا رَأَوُا۟ ٱلْـَٔايَـٰتِ لَيَسْجُنُنَّهُۥ
حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٣٥﴾ وَدَخَلَ مَعَهُ ٱلسِّجْنَ فَتَيَانِ ۖ قَالَ أَحَدُهُمَآ
إِنِّىٓ أَرَىٰنِىٓ أَعْصِرُ خَمْرًا ۖ وَقَالَ ٱلْـَٔاخَرُ إِنِّىٓ أَرَىٰنِىٓ أَحْمِلُ فَوْقَ
رَأْسِى خُبْزًا تَأْكُلُ ٱلطَّيْرُ مِنْهُ ۖ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِۦٓ ۖ إِنَّا نَرَىٰكَ مِنَ
ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٣٦﴾ قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِۦٓ إِلَّا نَبَّأْتُكُمَا
بِتَأْوِيلِهِۦ قَبْلَ أَن يَأْتِيَكُمَا ۚ ذَٰلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِى رَبِّىٓ ۚ إِنِّى تَرَكْتُ
مِلَّةَ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَهُم بِٱلْـَٔاخِرَةِ هُمْ كَـٰفِرُونَ ﴿٣٧﴾

وشه و ماناکانی

﴿ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَـًٔا ﴾ جێگەی دانیشتنی بۆ ساز کردن

﴿ أَكْبَرْنَهُۥ ﴾ پێی سەرسام بوون، بە گەورەیان زانی

﴿ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ ﴾ دەستی خۆیان لەت و پەت کرد

﴿ حَـٰشَ لِلَّهِ ﴾ پەنا بە خودا، نامەخوا

﴿ فَٱسْتَعْصَمَ ﴾ خۆی گرت، نەچووە ژێر رکێفی

﴿ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ ﴾ دڵم دەچێ بۆ لایان، حەزیان لێ دەکەم

﴿ ثُمَّ بَدَا لَهُم ﴾ دوایی بۆیان دەرکەوت

﴿ مِّنۢ بَعْدِ مَا رَأَوُا۟ ٱلْـَٔايَـٰتِ ﴾ پاش ئەوەی چەند نیشانەیەکیان دی

﴿ لَيَسْجُنُنَّهُۥ حَتَّىٰ حِينٍ ﴾ تا ماوەیەك زیندانیی بکەن

﴿ أَعْصِرُ خَمْرًا ﴾ ترێم ئەگوشیی و ئەمکرد بە شەراب

﴿ ذَٰلِكُمَا ﴾ ئەمانە و هەواڵی ئەمانە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ ءَابَآءِىٓ إِبْرَٰهِيمَ وَإِسْحَٰقَ وَيَعْقُوبَ ۚ مَا كَانَ لَنَآ أَن نُّشْرِكَ بِاللَّهِ مِن شَىْءٍ ۚ ذَٰلِكَ مِن فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٨﴾ يَٰصَٰحِبَىِ السِّجْنِ ءَأَرْبَابٌ مُّتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهُ الْوَٰحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٣٩﴾ مَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِهِۦٓ إِلَّآ أَسْمَآءً سَمَّيْتُمُوهَآ أَنتُمْ وَءَابَآؤُكُم مَّآ أَنزَلَ اللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَٰنٍ ۚ إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ ۚ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوٓا۟ إِلَّآ إِيَّاهُ ۚ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾ يَٰصَٰحِبَىِ السِّجْنِ أَمَّآ أَحَدُكُمَا فَيَسْقِى رَبَّهُۥ خَمْرًا ۖ وَأَمَّا الْءَاخَرُ فَيُصْلَبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ مِن رَّأْسِهِۦ ۚ قُضِىَ الْأَمْرُ الَّذِى فِيهِ تَسْتَفْتِيَانِ ﴿٤١﴾ وَقَالَ لِلَّذِى ظَنَّ أَنَّهُۥ نَاجٍ مِّنْهُمَا اذْكُرْنِى عِندَ رَبِّكَ فَأَنسَىٰهُ الشَّيْطَٰنُ ذِكْرَ رَبِّهِۦ فَلَبِثَ فِى السِّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ ﴿٤٢﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّىٓ أَرَىٰ سَبْعَ بَقَرَٰتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعَ سُنۢبُلَٰتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَٰتٍ ۖ يَٰٓأَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِى فِى رُءْيَٰىَ إِن كُنتُمْ لِلرُّءْيَا تَعْبُرُونَ ﴿٤٣﴾

وشە و ماناكانی

﴿مَا كَانَ لَنَآ﴾ بۆ ئێمە نابێ

﴿لَا يَشْكُرُونَ﴾ سوپاسگوزاری خودا نابن

﴿الدِّينُ الْقَيِّمُ﴾ ئایینی ڕاست و ڕەوان

﴿فَيَسْقِى رَبَّهُۥ خَمْرًا﴾ شەراب دەدا بە گەورەكەی

﴿قُضِىَ﴾ بڕایەوە

﴿تَسْتَفْتِيَانِ﴾ داوای خەوپەرژێنە كە یتان دەكرد

﴿عِجَافٌ﴾ لەڕ و لاواز

﴿تَعْبُرُونَ﴾ لێكدانەوەی خەو دەزانن

قورس كردن (تفخیم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰە).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

قَالُوٓا۟ أَضْغَٰثُ أَحْلَٰمٍ ۖ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ ٱلْأَحْلَٰمِ بِعَٰلِمِينَ ﴿٤٤﴾
وَقَالَ ٱلَّذِى نَجَا مِنْهُمَا وَٱدَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا۠ أُنَبِّئُكُم بِتَأْوِيلِهِۦ
فَأَرْسِلُونِ ﴿٤٥﴾ يُوسُفُ أَيُّهَا ٱلصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِى سَبْعِ بَقَرَٰتٍ
سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعِ سُنۢبُلَٰتٍ خُضْرٍ
وَأُخَرَ يَابِسَٰتٍ لَّعَلِّىٓ أَرْجِعُ إِلَى ٱلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾ قَالَ
تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأَبًا فَمَا حَصَدتُّمْ فَذَرُوهُ فِى سُنۢبُلِهِۦٓ إِلَّا
قَلِيلًا مِّمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ يَأْتِى مِنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ
مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّا تُحْصِنُونَ ﴿٤٨﴾ ثُمَّ يَأْتِى مِنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ
عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ ٱلنَّاسُ وَفِيهِ يَعْصِرُونَ ﴿٤٩﴾ وَقَالَ ٱلْمَلِكُ ٱئْتُونِى
بِهِۦ ۖ فَلَمَّا جَآءَهُ ٱلرَّسُولُ قَالَ ٱرْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَسْـَٔلْهُ مَا بَالُ
ٱلنِّسْوَةِ ٱلَّٰتِى قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ ۚ إِنَّ رَبِّى بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾ قَالَ
مَا خَطْبُكُنَّ إِذْ رَٰوَدتُّنَّ يُوسُفَ عَن نَّفْسِهِۦ ۚ قُلْنَ حَٰشَ لِلَّهِ
مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِن سُوٓءٍ ۚ قَالَتِ ٱمْرَأَتُ ٱلْعَزِيزِ ٱلْـَٰٔنَ حَصْحَصَ
ٱلْحَقُّ أَنَا۠ رَٰوَدتُّهُۥ عَن نَّفْسِهِۦ وَإِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٥١﴾ ذَٰلِكَ
لِيَعْلَمَ أَنِّى لَمْ أَخُنْهُ بِٱلْغَيْبِ وَأَنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى كَيْدَ ٱلْخَآئِنِينَ ﴿٥٢﴾

وشە و ماناکانی

﴿ أَضْغَٰثُ أَحْلَٰمٍ ﴾ خەوی پڕ و پووچە
﴿ وَٱدَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ ﴾ پاش ماوەیەك بیری کەوتەوە
﴿ دَأَبًا ﴾ ئیرەتیی، وەك ساڵانی پێشوو
﴿ تُحْصِنُونَ ﴾ پاشەکەوتتان کردووە
﴿ يُغَاثُ ٱلنَّاسُ ﴾ خەڵك دەبووژێنەوە
﴿ يَعْصِرُونَ ﴾ میوە دەگوشن
﴿ مَا بَالُ ٱلنِّسْوَةِ ﴾ ژنەکان کە دەستی خۆیان لەت و پەت کرد چ دەڵێن؟ حاڵیان چۆنە؟ بۆ وایان کرد؟
﴿ مَا خَطْبُكُنَّ ﴾ دەنگوباسی ئێوە چییە؟
﴿ إِذْ رَٰوَدتُّنَّ يُوسُفَ عَن نَّفْسِهِۦ ﴾ کە دەورەی یوسفتان دا و هەندێ شتتان لێ ویست!
﴿ حَٰشَ لِلَّهِ ﴾ پەنا بە خودا
﴿ حَصْحَصَ ٱلْحَقُّ ﴾ ڕاستیی ئاشکرا بوو
﴿ وَإِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴾ ئەو لە ڕاستگۆیانە

مینگەکان، و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و.
مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
(٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

۞ وَمَآ أُبَرِّئُ نَفۡسِيٓۚ إِنَّ ٱلنَّفۡسَ لَأَمَّارَةُۢ بِٱلسُّوٓءِ إِلَّا مَا رَحِمَ
رَبِّيٓۚ إِنَّ رَبِّي غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٥٣﴾ وَقَالَ ٱلۡمَلِكُ ٱئۡتُونِي بِهِۦٓ أَسۡتَخۡلِصۡهُ
لِنَفۡسِيۖ فَلَمَّا كَلَّمَهُۥ قَالَ إِنَّكَ ٱلۡيَوۡمَ لَدَيۡنَا مَكِينٌ أَمِينٞ ﴿٥٤﴾ قَالَ
ٱجۡعَلۡنِي عَلَىٰ خَزَآئِنِ ٱلۡأَرۡضِۖ إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٞ ﴿٥٥﴾ وَكَذَٰلِكَ
مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي ٱلۡأَرۡضِ يَتَبَوَّأُ مِنۡهَا حَيۡثُ يَشَآءُۚ نُصِيبُ
بِرَحۡمَتِنَا مَن نَّشَآءُۖ وَلَا نُضِيعُ أَجۡرَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٥٦﴾ وَلَأَجۡرُ
ٱلۡأٓخِرَةِ خَيۡرٞ لِّلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾ وَجَآءَ إِخۡوَةُ
يُوسُفَ فَدَخَلُواْ عَلَيۡهِ فَعَرَفَهُمۡ وَهُمۡ لَهُۥ مُنكِرُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَمَّا
جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمۡ قَالَ ٱئۡتُونِي بِأَخٖ لَّكُم مِّنۡ أَبِيكُمۡۚ أَلَا تَرَوۡنَ
أَنِّيٓ أُوفِي ٱلۡكَيۡلَ وَأَنَا۠ خَيۡرُ ٱلۡمُنزِلِينَ ﴿٥٩﴾ فَإِن لَّمۡ تَأۡتُونِي بِهِۦ فَلَا
كَيۡلَ لَكُمۡ عِندِي وَلَا تَقۡرَبُونِ ﴿٦٠﴾ قَالُواْ سَنُرَٰوِدُ عَنۡهُ أَبَاهُ
وَإِنَّا لَفَٰعِلُونَ ﴿٦١﴾ وَقَالَ لِفِتۡيَٰنِهِ ٱجۡعَلُواْ بِضَٰعَتَهُمۡ فِي رِحَالِهِمۡ
لَعَلَّهُمۡ يَعۡرِفُونَهَآ إِذَا ٱنقَلَبُوٓاْ إِلَىٰٓ أَهۡلِهِمۡ لَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُونَ
﴿٦٢﴾ فَلَمَّا رَجَعُوٓاْ إِلَىٰٓ أَبِيهِمۡ قَالُواْ يَٰٓأَبَانَا مُنِعَ مِنَّا ٱلۡكَيۡلُ
فَأَرۡسِلۡ مَعَنَآ أَخَانَا نَكۡتَلۡ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ ﴿٦٣﴾

وشەو ماناكانى

﴿ مَكِينٌ ﴾ خاوەن پلە و پايەيە

﴿ يَتَبَوَّأُ مِنۡهَا ﴾ لە كوێ بيبەوێ دادەنيشێ

﴿ وَهُمۡ لَهُۥ مُنكِرُونَ ﴾ ئەوان نەيان دەناسى، خۆيان لێ گێل دەكرد

﴿ جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمۡ ﴾ پێويستييەكانيانى بۆ جێبەجێكردن

﴿ سَنُرَٰوِدُ عَنۡهُ أَبَاهُ ﴾ هەوڵ لە تەك باوكيدا دەدەين

﴿ بِضَٰعَتَهُمۡ ﴾ كووتاڵەكەيان، پارە و پووڵەكەيان

﴿ رِحَالِهِمۡ ﴾ بارەكانيان

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پيتى سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پيتەكە خۆى سكوندار نەبێت لەكاتى وەستاندا حەرەكەكانى ترى لێ دادەماڵرێت. هەر بۆيە لە وەستاندا گەر پيتەكە (تەنوينى فەتحە)ى لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائى خڕيش بە (هاء)ى سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمايانەى وەستان كە بەڕەنگى سوور ڕەنگ كراون وەستانى ميانەى ئايەتەكان و سەرەتاى ئايەتەكان ديارى دەكەن، لەكاتى بەردەواميوونيش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.	١. چۆنيەتى وەستان (الوقوف): ٢. نيشانەكانى وەستان:	تەفخيمى پيتى لامى (اللّٰه). تەفخيمى پيتى (راء). سيفەتى قەلقەلە.

قَالَ هَلْ ءَامَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَآ أَمِنتُكُمْ عَلَىٰٓ أَخِيهِ مِن قَبْلُ فَٱللَّهُ خَيْرٌ حَٰفِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ ٱلرَّٰحِمِينَ ﴿٦٤﴾ وَلَمَّا فَتَحُوا۟ مَتَٰعَهُمْ وَجَدُوا۟ بِضَٰعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا۟ يَٰٓأَبَانَا مَا نَبْغِى هَٰذِهِۦ بِضَٰعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا وَنَزْدَادُ كَيْلَ بَعِيرٍ ذَٰلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ﴿٦٥﴾ قَالَ لَنْ أُرْسِلَهُۥ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُؤْتُونِ مَوْثِقًا مِّنَ ٱللَّهِ لَتَأْتُنَّنِى بِهِۦٓ إِلَّآ أَن يُحَاطَ بِكُمْ فَلَمَّآ ءَاتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ ٱللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٦٦﴾ وَقَالَ يَٰبَنِىَّ لَا تَدْخُلُوا۟ مِنۢ بَابٍ وَٰحِدٍ وَٱدْخُلُوا۟ مِنْ أَبْوَٰبٍ مُّتَفَرِّقَةٍ وَمَآ أُغْنِى عَنكُم مِّنَ ٱللَّهِ مِن شَىْءٍ إِنِ ٱلْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ ٱلْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٧﴾ وَلَمَّا دَخَلُوا۟ مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُم مَّا كَانَ يُغْنِى عَنْهُم مِّنَ ٱللَّهِ مِن شَىْءٍ إِلَّا حَاجَةً فِى نَفْسِ يَعْقُوبَ قَضَىٰهَا وَإِنَّهُۥ لَذُو عِلْمٍ لِّمَا عَلَّمْنَٰهُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾ وَلَمَّا دَخَلُوا۟ عَلَىٰ يُوسُفَ ءَاوَىٰٓ إِلَيْهِ أَخَاهُ قَالَ إِنِّىٓ أَنَا۠ أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٦٩﴾

وشە و ماناكانی

﴿ مَتَٰعَهُمْ ﴾ بارە كانیان، ئەوەی هێنابوویان

﴿ مَا نَبْغِى ﴾ چیمان دەوێ؟

﴿ مَوْثِقًا ﴾ پەیمانێك

﴿ يُحَاطَ بِكُمْ ﴾ گەمارۆ بدرێن، هیچ دەستەلاتتان نەمێنێ

﴿ وَكِيلٌ ﴾ ئاگادار و چاودێرە

﴿ وَمَآ أُغْنِى عَنكُم ﴾ هیچم بۆ ئێوە بۆ ناكرێ

﴿ إِنِ ٱلْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ ﴾ حوكم و بڕیار هەر هی خودایە

﴿ ءَاوَىٰٓ إِلَيْهِ أَخَاهُ ﴾ براكەی بردە لای خۆی

﴿ فَلَا تَبْتَئِسْ ﴾ خەفەت مەخۆ

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

فَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ ٱلسِّقَايَةَ فِى رَحْلِ أَخِيهِ ثُمَّ
أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا ٱلْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسَٰرِقُونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا۟ وَأَقْبَلُوا۟
عَلَيْهِم مَّاذَا تَفْقِدُونَ ﴿٧١﴾ قَالُوا۟ نَفْقِدُ صُوَاعَ ٱلْمَلِكِ
وَلِمَن جَآءَ بِهِۦ حِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا۠ بِهِۦ زَعِيمٌ ﴿٧٢﴾ قَالُوا۟ تَٱللَّهِ
لَقَدْ عَلِمْتُم مَّا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِى ٱلْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَٰرِقِينَ
﴿٧٣﴾ قَالُوا۟ فَمَا جَزَٰٓؤُهُۥٓ إِن كُنتُمْ كَٰذِبِينَ ﴿٧٤﴾ قَالُوا۟ جَزَٰٓؤُهُۥ
مَن وُجِدَ فِى رَحْلِهِۦ فَهُوَ جَزَٰٓؤُهُۥ ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلظَّٰلِمِينَ
﴿٧٥﴾ فَبَدَأَ بِأَوْعِيَتِهِمْ قَبْلَ وِعَآءِ أَخِيهِ ثُمَّ ٱسْتَخْرَجَهَا مِن
وِعَآءِ أَخِيهِ ۚ كَذَٰلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ ۖ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ
فِى دِينِ ٱلْمَلِكِ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ ۚ نَرْفَعُ دَرَجَٰتٍ مَّن نَّشَآءُ ۗ
وَفَوْقَ كُلِّ ذِى عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾ ۞ قَالُوٓا۟ إِن يَسْرِقْ
فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَّهُۥ مِن قَبْلُ ۚ فَأَسَرَّهَا يُوسُفُ فِى نَفْسِهِۦ
وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ ۚ قَالَ أَنتُمْ شَرٌّ مَّكَانًا ۖ وَٱللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا
تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾ قَالُوا۟ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْعَزِيزُ إِنَّ لَهُۥٓ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا
فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُۥٓ ۖ إِنَّا نَرَىٰكَ مِنَ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾

ربع الحزب ٢٥

وشەو ماناكانی

﴿ ٱلسِّقَايَةَ ﴾ مەنەكە، پێوانەكە
﴿ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ ﴾ جارچییەك جاڕی دا
﴿ ٱلْعِيرُ ﴾ كاروانەكە
﴿ صُوَاعَ ٱلْمَلِكِ ﴾ مەنی پاشا
﴿ زَعِيمٌ ﴾ كەفیل، دەستەبەر
﴿ كِدْنَا لِيُوسُفَ ﴾ فێڵمان بۆ یوسف كرد
﴿ مَا كَانَ ﴾ نەدەبوو
﴿ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ ﴾ براكەی وەربگرێ
﴿ فِى دِينِ ٱلْمَلِكِ ﴾ لە قانوونی پاشادا، لە یاسای باویاندا
﴿ وَلَمْ يُبْدِهَا ﴾ بۆی دەرنەخستن، پێی نەوتن

قورس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

قَالَ مَعَاذَ ٱللَّهِ أَن نَّأۡخُذَ إِلَّا مَن وَجَدۡنَا مَتَٰعَنَا عِندَهُۥٓ إِنَّآ
إِذٗا لَّظَٰلِمُونَ ﴿٧٩﴾ فَلَمَّا ٱسۡتَيۡـَٔسُواْ مِنۡهُ خَلَصُواْ نَجِيّٗاۖ
قَالَ كَبِيرُهُمۡ أَلَمۡ تَعۡلَمُوٓاْ أَنَّ أَبَاكُمۡ قَدۡ أَخَذَ عَلَيۡكُم
مَّوۡثِقٗا مِّنَ ٱللَّهِ وَمِن قَبۡلُ مَا فَرَّطتُمۡ فِي يُوسُفَۖ فَلَنۡ أَبۡرَحَ
ٱلۡأَرۡضَ حَتَّىٰ يَأۡذَنَ لِيٓ أَبِيٓ أَوۡ يَحۡكُمَ ٱللَّهُ لِيۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلۡحَٰكِمِينَ
﴿٨٠﴾ ٱرۡجِعُوٓاْ إِلَىٰٓ أَبِيكُمۡ فَقُولُواْ يَٰٓأَبَانَآ إِنَّ ٱبۡنَكَ سَرَقَ
وَمَا شَهِدۡنَآ إِلَّا بِمَا عَلِمۡنَا وَمَا كُنَّا لِلۡغَيۡبِ حَٰفِظِينَ
﴿٨١﴾ وَسۡـَٔلِ ٱلۡقَرۡيَةَ ٱلَّتِي كُنَّا فِيهَا وَٱلۡعِيرَ ٱلَّتِيٓ أَقۡبَلۡنَا فِيهَاۖ
وَإِنَّا لَصَٰدِقُونَ ﴿٨٢﴾ قَالَ بَلۡ سَوَّلَتۡ لَكُمۡ أَنفُسُكُمۡ أَمۡرٗاۖ
فَصَبۡرٞ جَمِيلٌۖ عَسَى ٱللَّهُ أَن يَأۡتِيَنِي بِهِمۡ جَمِيعًاۚ إِنَّهُۥ هُوَ
ٱلۡعَلِيمُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٨٣﴾ وَتَوَلَّىٰ عَنۡهُمۡ وَقَالَ يَٰٓأَسَفَىٰ عَلَىٰ
يُوسُفَ وَٱبۡيَضَّتۡ عَيۡنَاهُ مِنَ ٱلۡحُزۡنِ فَهُوَ كَظِيمٞ ﴿٨٤﴾
قَالُواْ تَٱللَّهِ تَفۡتَؤُاْ تَذۡكُرُ يُوسُفَ حَتَّىٰ تَكُونَ حَرَضًا
أَوۡ تَكُونَ مِنَ ٱلۡهَٰلِكِينَ ﴿٨٥﴾ قَالَ إِنَّمَآ أَشۡكُواْ بَثِّي
وَحُزۡنِيٓ إِلَى ٱللَّهِ وَأَعۡلَمُ مِنَ ٱللَّهِ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٨٦﴾

وشەو ماناکانی

﴿ مَعَاذَ ٱللَّهِ ﴾ پەنا بە خودا! چۆن شتی وا دەبێ؟
﴿ إِنَّآ إِذٗا لَّظَٰلِمُونَ ﴾ ئەوکاتە ئێمە لە ستەمکەران دەبین
﴿ ٱسۡتَيۡـَٔسُواْ مِنۡهُ ﴾ کە لێی هیوابڕاو بوون
﴿ خَلَصُواْ نَجِيّٗا ﴾ کەوتنە چپە چپ
﴿ مَا فَرَّطتُمۡ ﴾ چ کارێکتان لە ئاستیدا کرد؟ چیتان پێ کرد؟
﴿ يَأۡذَنَ لِيٓ أَبِيٓ ﴾ باوکم ڕێگەم نەدات
﴿ يَحۡكُمَ ٱللَّهُ لِي ﴾ یان خودا فەرمانم پێ نەدا، ڕێگەیەکم پیشان نەدا
﴿ وَٱلۡعِيرَ ﴾ کاروانەکە
﴿ سَوَّلَتۡ ﴾ پیشانی داون، بۆی ڕازاندوونەتەوە
﴿ يَٰٓأَسَفَىٰ ﴾ ئاخ و داخ ﴿ وَٱبۡيَضَّتۡ عَيۡنَاهُ ﴾ چاوەکانی سپی بوونەوە
﴿ كَظِيمٞ ﴾ خەمەکانی دەپێچایە دڵی خۆی
﴿ تَفۡتَؤُاْ ﴾ هەمیشە، هەر لەبیری ناکەی
﴿ تَكُونَ حَرَضًا ﴾ بە هیلاك دەچی، دەکەویتە جێگە
﴿ بَثِّي ﴾ خەم و پەژارەم

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ە.

يَٰبَنِيَّ ٱذْهَبُوا۟ فَتَحَسَّسُوا۟ مِن يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَا۟يْـَٔسُوا۟
مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ ۖ إِنَّهُۥ لَا يَا۟يْـَٔسُ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلْكَٰفِرُونَ
﴿٨٧﴾ فَلَمَّا دَخَلُوا۟ عَلَيْهِ قَالُوا۟ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْعَزِيزُ مَسَّنَا وَأَهْلَنَا ٱلضُّرُّ
وَجِئْنَا بِبِضَٰعَةٍ مُّزْجَىٰةٍ فَأَوْفِ لَنَا ٱلْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَآ ۖ
إِنَّ ٱللَّهَ يَجْزِى ٱلْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٨﴾ قَالَ هَلْ عَلِمْتُم مَّا فَعَلْتُم
بِيُوسُفَ وَأَخِيهِ إِذْ أَنتُمْ جَٰهِلُونَ ﴿٨٩﴾ قَالُوٓا۟ أَءِنَّكَ
لَأَنتَ يُوسُفُ ۖ قَالَ أَنَا۠ يُوسُفُ وَهَٰذَآ أَخِى ۖ قَدْ مَنَّ ٱللَّهُ
عَلَيْنَآ ۖ إِنَّهُۥ مَن يَتَّقِ وَيَصْبِرْ فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ
ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾ قَالُوا۟ تَٱللَّهِ لَقَدْ ءَاثَرَكَ ٱللَّهُ عَلَيْنَا
وَإِن كُنَّا لَخَٰطِـِٔينَ ﴿٩١﴾ قَالَ لَا تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ
ٱلْيَوْمَ ۖ يَغْفِرُ ٱللَّهُ لَكُمْ ۖ وَهُوَ أَرْحَمُ ٱلرَّٰحِمِينَ ﴿٩٢﴾
ٱذْهَبُوا۟ بِقَمِيصِى هَٰذَا فَأَلْقُوهُ عَلَىٰ وَجْهِ أَبِى يَأْتِ بَصِيرًا
وَأْتُونِى بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا فَصَلَتِ
ٱلْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّى لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ ۖ لَوْلَآ أَن
تُفَنِّدُونِ ﴿٩٤﴾ قَالُوا۟ تَٱللَّهِ إِنَّكَ لَفِى ضَلَٰلِكَ ٱلْقَدِيمِ ﴿٩٥﴾

وشه و ماناکانی

﴿ فَتَحَسَّسُوا۟ مِن يُوسُفَ ﴾ به شوێن یوسفدا بگەڕێن
﴿ رَّوْحِ ٱللَّهِ ﴾ میهرەبانیی خودا
﴿ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلْكَٰفِرُونَ ﴾ کەلە کافر و لە خودا یاخییەکان نەبێ
﴿ ٱلضُّرُّ ﴾ زیان، لاوازیی
﴿ بِبِضَٰعَةٍ مُّزْجَىٰةٍ ﴾ کووتاڵێکی ئایەخ و بێ بایەخ
﴿ ءَاثَرَكَ ٱللَّهُ عَلَيْنَا ﴾ هەڵی بژاردی لەناو ئێمەدا، کردتی بە گەورەی ئێمە
﴿ لَا تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ ﴾ جێگەی تانە و تەشەر نین، سەرزەنشت ناکرێن
﴿ ٱلْيَوْمَ يَغْفِرُ ٱللَّهُ لَكُمْ ﴾ ئەمڕۆ، خودا لێتان خۆش دەبێ
﴿ يَأْتِ بَصِيرًا ﴾ چاوەکانی چاك دەبنەوە، بینا دەبێتەوە
﴿ فَصَلَتِ ٱلْعِيرُ ﴾ کاروانەکە کەوتە رێ
﴿ تُفَنِّدُونِ ﴾ گاڵتەم پێ نەکەن
﴿ ضَلَٰلِكَ ﴾ هەڵە و پەڵەکەت

قورس کۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

فَلَمَّآ أَن جَآءَ ٱلۡبَشِيرُ أَلۡقَىٰهُ عَلَىٰ وَجۡهِهِۦ فَٱرۡتَدَّ بَصِيرٗاۖ قَالَ
أَلَمۡ أَقُل لَّكُمۡ إِنِّيٓ أَعۡلَمُ مِنَ ٱللَّهِ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٩٦﴾ قَالُواْ
يَٰٓأَبَانَا ٱسۡتَغۡفِرۡ لَنَا ذُنُوبَنَآ إِنَّا كُنَّا خَٰطِـِٔينَ ﴿٩٧﴾ قَالَ سَوۡفَ
أَسۡتَغۡفِرُ لَكُمۡ رَبِّيٓۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾ فَلَمَّا
دَخَلُواْ عَلَىٰ يُوسُفَ ءَاوَىٰٓ إِلَيۡهِ أَبَوَيۡهِ وَقَالَ ٱدۡخُلُواْ مِصۡرَ
إِن شَآءَ ٱللَّهُ ءَامِنِينَ ﴿٩٩﴾ وَرَفَعَ أَبَوَيۡهِ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ وَخَرُّواْ
لَهُۥ سُجَّدٗاۖ وَقَالَ يَٰٓأَبَتِ هَٰذَا تَأۡوِيلُ رُءۡيَٰيَ مِن قَبۡلُ قَدۡ جَعَلَهَا
رَبِّي حَقّٗاۖ وَقَدۡ أَحۡسَنَ بِيٓ إِذۡ أَخۡرَجَنِي مِنَ ٱلسِّجۡنِ وَجَآءَ بِكُم
مِّنَ ٱلۡبَدۡوِ مِنۢ بَعۡدِ أَن نَّزَغَ ٱلشَّيۡطَٰنُ بَيۡنِي وَبَيۡنَ إِخۡوَتِيٓۚ إِنَّ
رَبِّي لَطِيفٞ لِّمَا يَشَآءُۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡعَلِيمُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿١٠٠﴾ ۞ رَبِّ
قَدۡ ءَاتَيۡتَنِي مِنَ ٱلۡمُلۡكِ وَعَلَّمۡتَنِي مِن تَأۡوِيلِ ٱلۡأَحَادِيثِۚ فَاطِرَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ أَنتَ وَلِيِّۦ فِي ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِۖ تَوَفَّنِي
مُسۡلِمٗا وَأَلۡحِقۡنِي بِٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١٠١﴾ ذَٰلِكَ مِنۡ أَنۢبَآءِ ٱلۡغَيۡبِ
نُوحِيهِ إِلَيۡكَۖ وَمَا كُنتَ لَدَيۡهِمۡ إِذۡ أَجۡمَعُوٓاْ أَمۡرَهُمۡ وَهُمۡ يَمۡكُرُونَ
﴿١٠٢﴾ وَمَآ أَكۡثَرُ ٱلنَّاسِ وَلَوۡ حَرَصۡتَ بِمُؤۡمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

نصف الحزب ٢٥

وشه و ماناكانى

﴿ خَٰطِـِٔينَ ﴾ هەڵەمان كردبوو

﴿ ءَاوَىٰٓ إِلَيۡهِ أَبَوَيۡهِ ﴾ باوك و دايكى بردنە لاى خۆى

﴿ سُجَّدٗا ﴾ كوڕنووشى ڕێز

﴿ ٱلۡبَدۡوِ ﴾ دەشت، لادێ

﴿ نَّزَغَ ٱلشَّيۡطَٰنُ ﴾ شەيتان كەوتە ناو بەينمانەوە

﴿ فَاطِرَ ﴾ بەديهێنەر

﴿ ذَٰلِكَ ﴾ ئەوەى گێڕرايەوە لە بەسەرهاتى يوسف و باوك و براكانى

﴿ مِنۡ أَنۢبَآءِ ٱلۡغَيۡبِ ﴾ لە هەواڵى ناديار و پەنامەكيى و نەزانراو

﴿ نُوحِيهِ إِلَيۡكَ ﴾ دەينێرين بۆ تۆ

﴿ أَجۡمَعُوٓاْ أَمۡرَهُمۡ ﴾ قسەيان كرد بە يەك

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە

وَمَا تَسْـَٔلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَٰلَمِينَ ﴿١٠٤﴾
وَكَأَيِّن مِّنْ ءَايَةٍ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا
وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٥﴾ وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُم بِٱللَّهِ إِلَّا
وَهُم مُّشْرِكُونَ ﴿١٠٦﴾ أَفَأَمِنُوٓا۟ أَن تَأْتِيَهُمْ غَٰشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ ٱللَّهِ
أَوْ تَأْتِيَهُمُ ٱلسَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٧﴾ قُلْ هَٰذِهِۦ
سَبِيلِىٓ أَدْعُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ ۚ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا۠ وَمَنِ ٱتَّبَعَنِى ۖ وَسُبْحَٰنَ
ٱللَّهِ وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾ وَمَآ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ
إِلَّا رِجَالًا نُّوحِىٓ إِلَيْهِم مِّنْ أَهْلِ ٱلْقُرَىٰٓ ۗ أَفَلَمْ يَسِيرُوا۟ فِى
ٱلْأَرْضِ فَيَنظُرُوا۟ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۗ
وَلَدَارُ ٱلْءَاخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ ٱتَّقَوْا۟ ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾ حَتَّىٰٓ
إِذَا ٱسْتَيْـَٔسَ ٱلرُّسُلُ وَظَنُّوٓا۟ أَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا۟ جَآءَهُمْ
نَصْرُنَا فَنُجِّىَ مَن نَّشَآءُ ۖ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ ٱلْقَوْمِ ٱلْمُجْرِمِينَ
﴿١١٠﴾ لَقَدْ كَانَ فِى قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِّأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ ۗ مَا كَانَ
حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَٰكِن تَصْدِيقَ ٱلَّذِى بَيْنَ يَدَيْهِ
وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَىْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾

وشە و ماناكانی

﴿ إِنْ هُوَ إِلَّا ﴾ ئەوە هەر ئەوەیە
﴿ وَكَأَيِّن مِّنْ ءَايَةٍ ﴾ زۆر ئایەت و نیشانە هەیە
﴿ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا ﴾ بە لایدا دەڕۆن
﴿ إِلَّا وَهُم مُّشْرِكُونَ ﴾ ئەوان هەر كافر و بێ بڕوان
﴿ غَٰشِيَةٌ ﴾ سزایەك، بەڵایەك
﴿ بَغْتَةً ﴾ كوتوپڕ
﴿ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ ﴾ بە بەرچاوڕوونییەوە
﴿ ٱسْتَيْـَٔسَ ﴾ بێ هیوا بوون
﴿ بَأْسُنَا ﴾ سزای ئێمە
﴿ عِبْرَةٌ ﴾ پەند، دەرس
﴿ لِّأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ ﴾ بۆ هۆشیاران، دڵ زیندووان
﴿ يُفْتَرَىٰ ﴾ هەڵبەستری

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

۱. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
۲. نیشانەكانی وەستان:

۱- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.
۲- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

سُورَةُ الرَّعۡدِ

ترتيبها ١٣ — آياتها ٤٣

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓرۚ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِۗ وَٱلَّذِيٓ أُنزِلَ إِلَيۡكَ مِن رَّبِّكَ ٱلۡحَقُّ
وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يُؤۡمِنُونَ ﴿١﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِي رَفَعَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ بِغَيۡرِ
عَمَدٖ تَرَوۡنَهَاۖ ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِۖ وَسَخَّرَ ٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَۖ كُلّٞ
يَجۡرِي لِأَجَلٖ مُّسَمّٗىۚ يُدَبِّرُ ٱلۡأَمۡرَ يُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ لَعَلَّكُم بِلِقَآءِ
رَبِّكُمۡ تُوقِنُونَ ﴿٢﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي مَدَّ ٱلۡأَرۡضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَٰسِيَ
وَأَنۡهَٰرٗاۖ وَمِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ جَعَلَ فِيهَا زَوۡجَيۡنِ ٱثۡنَيۡنِۖ يُغۡشِي ٱلَّيۡلَ
ٱلنَّهَارَۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٣﴾ وَفِي ٱلۡأَرۡضِ
قِطَعٞ مُّتَجَٰوِرَٰتٞ وَجَنَّٰتٞ مِّنۡ أَعۡنَٰبٖ وَزَرۡعٞ وَنَخِيلٞ صِنۡوَانٞ
وَغَيۡرُ صِنۡوَانٖ يُسۡقَىٰ بِمَآءٖ وَٰحِدٖ وَنُفَضِّلُ بَعۡضَهَا عَلَىٰ بَعۡضٖ
فِي ٱلۡأُكُلِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَعۡقِلُونَ ﴿٤﴾
۞ وَإِن تَعۡجَبۡ فَعَجَبٞ قَوۡلُهُمۡ أَءِذَا كُنَّا تُرَٰبًا أَءِنَّا لَفِي خَلۡقٖ
جَدِيدٍۗ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِرَبِّهِمۡۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ ٱلۡأَغۡلَٰلُ
فِيٓ أَعۡنَاقِهِمۡۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِۖ هُمۡ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٥﴾

نصف الحزب ٢٥

وشه و ماناکانی

سووره‌تی ڕه‌عد

﴿ تِلۡكَ ﴾ ئه‌م سووره‌ته

﴿ بِغَيۡرِ عَمَدٖ ﴾ به‌بێ ستوون، بێ کۆڵه‌که

﴿ ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ ﴾ ده‌سته‌ڵاتی به‌سه‌ر عه‌رشدا گرت، خستییه ژێر ده‌ستی خۆی

﴿ مَدَّ ٱلۡأَرۡضَ ﴾ زه‌ویی ڕاخستووه

﴿ رَوَٰسِيَ ﴾ کێوه کان، مێخ

﴿ زَوۡجَيۡنِ ﴾ دوو جۆر

﴿ يُغۡشِي ٱلَّيۡلَ ٱلنَّهَارَ ﴾ شه‌و ڕۆژ داده‌پۆشێ

﴿ قِطَعٞ ﴾ پارچه پارچه

﴿ وَنَخِيلٞ صِنۡوَانٞ ﴾ دارخورمای دووسێ په‌ل له‌سه‌ر یه‌ك بنج

﴿ ٱلۡأُكُلِ ﴾ خواردنه کان

ئه‌ندازه‌ی درێژکردنه‌وه‌کان (المدود)
(٦) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سکون)ه‌وه دروست ده‌بن
(٥،٤) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
مه‌ددی متصل، له‌کاتی وەستاندا و، ماوه‌که‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤،٥،٦) حه‌ره‌که‌یه
(٢، ٤، ٦) حه‌ره‌که بۆ مه‌ددی له‌ناکاو (عارض) له‌کاتی وه‌ستان (وقف)
(٢) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوکمه‌که‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

مینگه‌کان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه
شوێنی مینگه (الغنة). (الإدغام) به مینگه‌وه.
مینگه‌ی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه و،
م مینگه‌ی (الإقلاب). ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِن
قَبْلِهِمُ الْمَثُلَاتُ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ عَلَىٰ ظُلْمِهِمْ
وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٦﴾ وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا
أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ إِنَّمَا أَنتَ مُنذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ
﴿٧﴾ اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنثَىٰ وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ
وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِندَهُ بِمِقْدَارٍ ﴿٨﴾ عَالِمُ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ ﴿٩﴾ سَوَاءٌ مِّنكُم مَّنْ أَسَرَّ
الْقَوْلَ وَمَن جَهَرَ بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ
بِالنَّهَارِ ﴿١٠﴾ لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِّن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ
مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ
وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُم مِّن دُونِهِ مِن
وَالٍ ﴿١١﴾ هُوَ الَّذِي يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَيُنشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ﴿١٢﴾ وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ
وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا
مَن يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْمِحَالِ ﴿١٣﴾

وشه و ماناکانی

﴿وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ﴾ پەلەی خراپەت پێش چاکە لێ دەکەن.
﴿الْمَثُلَاتُ﴾ تۆڵەی سەخت
﴿مَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ﴾ لێخۆشبوونی خەڵك
﴿لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ﴾ کاشکی ئایەتێکی لەلای خودای خۆیەوە بۆ بهاتایە!
﴿وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ﴾ ئەوەی مندالدانی ئافرەت دەیخات، یان ئەوەی لە مندالدانیدا لە خوێن و تۆو کەم و زیاد دەکات
﴿بِمِقْدَارٍ﴾ بە ئەندازەی پێویست
﴿الْكَبِيرُ﴾ گەورە، بالادەست
﴿الْمُتَعَالِ﴾ خاوەن دەستەلات بەسەر هەموو شتێکدا
﴿وَسَارِبٌ﴾ بە رۆژ لەناو تاقمەکەیدا دەڕوات
﴿لَهُ مُعَقِّبَاتٌ﴾ فریشتەگەلی نۆبەنچی بۆ پارازتنی
﴿مِنْ أَمْرِ اللَّهِ﴾ بە فەرمانی خودا
﴿مِن وَالٍ﴾ لە کۆمەککەر و پارێزەر
﴿السَّحَابَ الثِّقَالَ﴾ هەوری گران، ئاوس بە ئاوی باران
﴿شَدِيدُ الْمِحَالِ﴾ تۆڵەسەخت، بەهێز

فۆرس کۆلکردن (تەفخیم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰە).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

لَهُۥ دَعۡوَةُ ٱلۡحَقِّۚ وَٱلَّذِينَ يَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ لَا يَسۡتَجِيبُونَ لَهُم بِشَيۡءٍ إِلَّا
كَبَٰسِطِ كَفَّيۡهِ إِلَى ٱلۡمَآءِ لِيَبۡلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَٰلِغِهِۦۚ وَمَا دُعَآءُ ٱلۡكَٰفِرِينَ
إِلَّا فِي ضَلَٰلٖ ﴿١٤﴾ وَلِلَّهِ يَسۡجُدُ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ طَوۡعٗا
وَكَرۡهٗا وَظِلَٰلُهُم بِٱلۡغُدُوِّ وَٱلۡأٓصَالِ۩ ﴿١٥﴾ قُلۡ مَن رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِ قُلِ ٱللَّهُۚ قُلۡ أَفَٱتَّخَذۡتُم مِّن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ لَا يَمۡلِكُونَ لِأَنفُسِهِمۡ
نَفۡعٗا وَلَا ضَرّٗاۚ قُلۡ هَلۡ يَسۡتَوِي ٱلۡأَعۡمَىٰ وَٱلۡبَصِيرُ أَمۡ هَلۡ تَسۡتَوِي
ٱلظُّلُمَٰتُ وَٱلنُّورُۗ أَمۡ جَعَلُواْ لِلَّهِ شُرَكَآءَ خَلَقُواْ كَخَلۡقِهِۦ فَتَشَٰبَهَ ٱلۡخَلۡقُ
عَلَيۡهِمۡۚ قُلِ ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖ وَهُوَ ٱلۡوَٰحِدُ ٱلۡقَهَّٰرُ ﴿١٦﴾ أَنزَلَ مِنَ
ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَسَالَتۡ أَوۡدِيَةُۢ بِقَدَرِهَا فَٱحۡتَمَلَ ٱلسَّيۡلُ زَبَدٗا رَّابِيٗاۚ
وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيۡهِ فِي ٱلنَّارِ ٱبۡتِغَآءَ حِلۡيَةٍ أَوۡ مَتَٰعٖ زَبَدٞ مِّثۡلُهُۥۚ كَذَٰلِكَ
يَضۡرِبُ ٱللَّهُ ٱلۡحَقَّ وَٱلۡبَٰطِلَۚ فَأَمَّا ٱلزَّبَدُ فَيَذۡهَبُ جُفَآءٗۖ وَأَمَّا مَا
يَنفَعُ ٱلنَّاسَ فَيَمۡكُثُ فِي ٱلۡأَرۡضِۚ كَذَٰلِكَ يَضۡرِبُ ٱللَّهُ ٱلۡأَمۡثَالَ ﴿١٧﴾
لِلَّذِينَ ٱسۡتَجَابُواْ لِرَبِّهِمُ ٱلۡحُسۡنَىٰۚ وَٱلَّذِينَ لَمۡ يَسۡتَجِيبُواْ لَهُۥ
لَوۡ أَنَّ لَهُم مَّا فِي ٱلۡأَرۡضِ جَمِيعٗا وَمِثۡلَهُۥ مَعَهُۥ لَٱفۡتَدَوۡاْ بِهِۦٓۚ
أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ سُوٓءُ ٱلۡحِسَابِ وَمَأۡوَىٰهُمۡ جَهَنَّمُۖ وَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ ﴿١٨﴾

سجدة

وشەو ماناکانی

﴿ لَهُۥ دَعۡوَةُ ٱلۡحَقِّ ﴾ بانگی ڕاستیی بۆ ئەوە، بانگی یەکتاپەرستیی

﴿ وَلِلَّهِ يَسۡجُدُ ﴾ کڕنووش بۆ خودا دەبا

﴿ وَظِلَٰلُهُم ﴾ سێبەرەکانیشیان، ملکەچبوونی بۆ فەرمانی خودا

﴿ بِٱلۡغُدُوِّ ﴾ لە بەیانیاندا

﴿ وَٱلۡأٓصَالِ ﴾ لە ئێواراندا

﴿ بِقَدَرِهَا ﴾ بە ئەندازەی خۆی

﴿ وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيۡهِ فِي ٱلنَّارِ ﴾ لەوانەی ئاگریان بۆ دەکەنەوە تا پاڵفتە و پاکیان بکەنەوە

﴿ ٱبۡتِغَآءَ حِلۡيَةٍ ﴾ بۆ ئەوەی خشڵی لێ دروست بکەن

﴿ زَبَدٞ ﴾ کەف

﴿ جُفَآءٗ ﴾ دەڕوا، فڕێ دەدرێ، بێ سوود

﴿ وَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ ﴾ خراپ جێگەیەکە، ڕاخراوێکی بەدە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي).

۞ أَفَمَن يَعْلَمُ أَنَّمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ ٱلْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَىٰٓ ۚ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿١٩﴾ ٱلَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ ٱللَّهِ وَلَا يَنقُضُونَ ٱلْمِيثَٰقَ ﴿٢٠﴾ وَٱلَّذِينَ يَصِلُونَ مَآ أَمَرَ ٱللَّهُ بِهِۦٓ أَن يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوٓءَ ٱلْحِسَابِ ﴿٢١﴾ وَٱلَّذِينَ صَبَرُوا۟ ٱبْتِغَآءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَأَنفَقُوا۟ مِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرَءُونَ بِٱلْحَسَنَةِ ٱلسَّيِّئَةَ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ عُقْبَى ٱلدَّارِ ﴿٢٢﴾ جَنَّٰتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا وَمَن صَلَحَ مِنْ ءَابَآئِهِمْ وَأَزْوَٰجِهِمْ وَذُرِّيَّٰتِهِمْ ۖ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِم مِّن كُلِّ بَابٍ ﴿٢٣﴾ سَلَٰمٌ عَلَيْكُم بِمَا صَبَرْتُمْ ۚ فَنِعْمَ عُقْبَى ٱلدَّارِ ﴿٢٤﴾ وَٱلَّذِينَ يَنقُضُونَ عَهْدَ ٱللَّهِ مِنۢ بَعْدِ مِيثَٰقِهِۦ وَيَقْطَعُونَ مَآ أَمَرَ ٱللَّهُ بِهِۦٓ أَن يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِى ٱلْأَرْضِ ۙ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمُ ٱللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوٓءُ ٱلدَّارِ ﴿٢٥﴾ ٱللَّهُ يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ لِمَن يَشَآءُ وَيَقْدِرُ ۚ وَفَرِحُوا۟ بِٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَمَا ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا فِى ٱلْءَاخِرَةِ إِلَّا مَتَٰعٌ ﴿٢٦﴾ وَيَقُولُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لَوْلَآ أُنزِلَ عَلَيْهِ ءَايَةٌ مِّن رَّبِّهِۦ ۗ قُلْ إِنَّ ٱللَّهَ يُضِلُّ مَن يَشَآءُ وَيَهْدِىٓ إِلَيْهِ مَنْ أَنَابَ ﴿٢٧﴾ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكْرِ ٱللَّهِ ۗ أَلَا بِذِكْرِ ٱللَّهِ تَطْمَئِنُّ ٱلْقُلُوبُ ﴿٢٨﴾

الحزب ٢٦

وشه و ماناكانى

﴿ وَيَدْرَءُونَ ﴾ لا دەبەن، دەسڕنەوە

﴿ عُقْبَى ٱلدَّارِ ﴾ پاشەڕۆژى باش

﴿ وَمَن صَلَحَ مِنْ ءَابَآئِهِمْ ﴾ ئەوانەى باشن لە باوك و دايكە كانيان

﴿ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِم مِّن كُلِّ بَابٍ ﴾ فريشتە لە هەموو دەرگاكانەوە دەچن بۆ لايان

﴿ بِمَا صَبَرْتُمْ ﴾ بە هۆى خۆڕاگريتانەوە

﴿ سُوٓءُ ٱلدَّارِ ﴾ پاشەڕۆژى خراپ، شوێنى نابار

﴿ وَيَقْدِرُ ﴾ تەنگى دەكاتەوە

﴿ مَتَٰعٌ ﴾ شتێكى كەم، پووچ

﴿ أَنَابَ ﴾ گەڕايەوە بۆ لاى خودا

قوڕس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە

- تەفخيمى پيتى لامى (اللّٰه).
- تەفخيمى پيتى (راء).
- سيفەتى قەلقەلە.

١. چۆنيەتى وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پيتى سكوندار دەكرێت، ئەنانەت گەر پيتەكە خۆى سكوندار نەبێت لەكاتى وەستاندا حەرەكەكانى ترى لێ دادەماڵرێت. هەر بۆيە لە وەستاندا گەر پيتەكە (تەنوينى فەتحە)ى لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائى خڕيش بە (هاء)ى سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نيشانەكانى وەستان:

٢- ئەو هێمايانەى وەستان كە بەرەنگى سوور ڕەنگ كراون وەستانى ميانەى ئايەتەكان و سەرەتاى ئايەتەكان ديارى دەكەن، لەكاتى بەردەوامبوونيش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ طُوبَىٰ لَهُمۡ وَحُسۡنُ
مَـَٔابٖ ﴿٢٩﴾ كَذَٰلِكَ أَرۡسَلۡنَٰكَ فِيٓ أُمَّةٖ قَدۡ خَلَتۡ مِن قَبۡلِهَآ أُمَمٞ
لِّتَتۡلُوَاْ عَلَيۡهِمُ ٱلَّذِيٓ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ وَهُمۡ يَكۡفُرُونَ بِٱلرَّحۡمَٰنِۚ
قُلۡ هُوَ رَبِّي لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ عَلَيۡهِ تَوَكَّلۡتُ وَإِلَيۡهِ مَتَابِ ﴿٣٠﴾
وَلَوۡ أَنَّ قُرۡءَانٗا سُيِّرَتۡ بِهِ ٱلۡجِبَالُ أَوۡ قُطِّعَتۡ بِهِ ٱلۡأَرۡضُ أَوۡ كُلِّمَ
بِهِ ٱلۡمَوۡتَىٰۗ بَل لِّلَّهِ ٱلۡأَمۡرُ جَمِيعًاۗ أَفَلَمۡ يَاْيۡـَٔسِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ
أَن لَّوۡ يَشَآءُ ٱللَّهُ لَهَدَى ٱلنَّاسَ جَمِيعٗاۗ وَلَا يَزَالُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ
تُصِيبُهُم بِمَا صَنَعُواْ قَارِعَةٌ أَوۡ تَحُلُّ قَرِيبٗا مِّن دَارِهِمۡ حَتَّىٰ يَأۡتِيَ
وَعۡدُ ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُخۡلِفُ ٱلۡمِيعَادَ ﴿٣١﴾ وَلَقَدِ ٱسۡتُهۡزِئَ بِرُسُلٖ
مِّن قَبۡلِكَ فَأَمۡلَيۡتُ لِلَّذِينَ كَفَرُواْ ثُمَّ أَخَذۡتُهُمۡۖ فَكَيۡفَ كَانَ
عِقَابِ ﴿٣٢﴾ أَفَمَنۡ هُوَ قَآئِمٌ عَلَىٰ كُلِّ نَفۡسِۭ بِمَا كَسَبَتۡۗ وَجَعَلُواْ
لِلَّهِ شُرَكَآءَ قُلۡ سَمُّوهُمۡۚ أَمۡ تُنَبِّـُٔونَهُۥ بِمَا لَا يَعۡلَمُ فِي ٱلۡأَرۡضِ أَم
بِظَٰهِرٖ مِّنَ ٱلۡقَوۡلِۗ بَلۡ زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُواْ مَكۡرُهُمۡ وَصُدُّواْ عَنِ
ٱلسَّبِيلِۗ وَمَن يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنۡ هَادٖ ﴿٣٣﴾ لَّهُمۡ عَذَابٞ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَاۖ وَلَعَذَابُ ٱلۡأٓخِرَةِ أَشَقُّۖ وَمَا لَهُم مِّنَ ٱللَّهِ مِن وَاقٖ ﴿٣٤﴾

وشه‌و ماناكانی

﴿ طُوبَىٰ لَهُمۡ ﴾ شوێنی پاك و خاوێنیان هه‌یه

﴿ وَحُسۡنُ مَـَٔابٖ ﴾ گه‌ڕانه‌وه بۆ شوێنی جوان و نایاب

﴿ قَدۡ خَلَتۡ ﴾ رابورد، رۆیی

﴿ وَإِلَيۡهِ مَتَابِ ﴾ بۆ لای خودا ده‌گه‌ڕێمه‌وه

﴿ سُيِّرَتۡ بِهِ ٱلۡجِبَالُ ﴾ كێوی پێ ده‌خرێته رێ

﴿ أَوۡ قُطِّعَتۡ بِهِ ٱلۡأَرۡضُ ﴾ یا زه‌وی پێ پارچه پارچه بكرێت

﴿ أَوۡ كُلِّمَ بِهِ ٱلۡمَوۡتَىٰ ﴾ یا قسه‌ی له ته‌ك مردوودا پێ بكرێت

﴿ أَفَلَمۡ يَاْيۡـَٔسِ ﴾ ئایا نه‌یزانی، یا بێ هیوا نه‌بوو؟

﴿ قَارِعَةٌ ﴾ به‌ڵایه‌ك

﴿ فَأَمۡلَيۡتُ ﴾ مۆڵه‌تم دا

﴿ وَاقٖ ﴾ پارێزه‌ر

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

(٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن

(٤،٥) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.

مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌كه

(٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا

(٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبیعی)ن.

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

شوێنی مینگه (الغنة). (الإدغام) به مینگه‌وه.

مینگه‌ی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه و،

مینگه‌ی (الإقلاب). ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

۞ مَّثَلُ ٱلْجَنَّةِ ٱلَّتِى وُعِدَ ٱلْمُتَّقُونَ ۖ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ ۖ
أُكُلُهَا دَآئِمٌ وَظِلُّهَا ۚ تِلْكَ عُقْبَى ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوا۟ ۖ وَّعُقْبَى
ٱلْكَٰفِرِينَ ٱلنَّارُ ﴿٣٥﴾ وَٱلَّذِينَ ءَاتَيْنَٰهُمُ ٱلْكِتَٰبَ يَفْرَحُونَ
بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ ۖ وَمِنَ ٱلْأَحْزَابِ مَن يُنكِرُ بَعْضَهُۥ ۚ قُلْ إِنَّمَآ أُمِرْتُ
أَنْ أَعْبُدَ ٱللَّهَ وَلَآ أُشْرِكَ بِهِۦٓ ۚ إِلَيْهِ أَدْعُوا۟ وَإِلَيْهِ مَـَٔابِ ﴿٣٦﴾
وَكَذَٰلِكَ أَنزَلْنَٰهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا ۚ وَلَئِنِ ٱتَّبَعْتَ أَهْوَآءَهُم بَعْدَمَا
جَآءَكَ مِنَ ٱلْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ ٱللَّهِ مِن وَلِىٍّ وَلَا وَاقٍ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ
أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَٰجًا وَذُرِّيَّةً ۚ وَمَا كَانَ
لِرَسُولٍ أَن يَأْتِىَ بِـَٔايَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۗ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ﴿٣٨﴾
يَمْحُوا۟ ٱللَّهُ مَا يَشَآءُ وَيُثْبِتُ ۖ وَعِندَهُۥٓ أُمُّ ٱلْكِتَٰبِ ﴿٣٩﴾
وَإِن مَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ ٱلَّذِى نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ
ٱلْبَلَٰغُ وَعَلَيْنَا ٱلْحِسَابُ ﴿٤٠﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّا نَأْتِى ٱلْأَرْضَ نَنقُصُهَا
مِنْ أَطْرَافِهَا ۚ وَٱللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِۦ ۚ وَهُوَ سَرِيعُ
ٱلْحِسَابِ ﴿٤١﴾ وَقَدْ مَكَرَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ ٱلْمَكْرُ جَمِيعًا ۖ
يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ ۗ وَسَيَعْلَمُ ٱلْكُفَّٰرُ لِمَنْ عُقْبَى ٱلدَّارِ ﴿٤٢﴾

وشه و ماناكانى

﴿ أُكُلُهَا دَآئِمٌ ﴾ خۆراكى بەردەوامە

﴿ وَٱلَّذِينَ ءَاتَيْنَٰهُمُ ٱلْكِتَٰبَ ﴾ ئەوانەى كتێبمان داونەتێ

﴿ يَفْرَحُونَ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ ﴾ دڵخۆش دەبن بەوەى بۆ تۆ هاتووە

﴿ وَمِنَ ٱلْأَحْزَابِ مَن يُنكِرُ بَعْضَهُۥ ﴾ هەندێكیش لەوانەى كتێبيان دراوەتێ باوەڕ بە هەندێ لەمەى تۆ ناكەن

﴿ وَإِلَيْهِ مَـَٔابِ ﴾ گەڕانەوە بۆ لاى ئەوە

﴿ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ﴾ هەر شتێك ماوەى ديارى كراوى هەيە

﴿ أُمُّ ٱلْكِتَٰبِ ﴾ (لوح المحفوظ) زانستى خودايى

﴿ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِۦ ﴾ كەس ناتوانێ بەرپەرچى كارى بداتەوە

قورس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە:

▼ تەفخيمى پيتى لامى (اللّٰه).

▼ تەفخيمى پيتى (راء).

▼ سيفەتى قەلقەلە.

١- چۆنيەتى وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پيتى سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پيتەكە خۆى سكوندار نەبێت لەكاتى وەستاندا حەرەكەكانى ترى لێ دادەماڵرێت. هەر بۆيە لە وەستاندا گەر پيتەكە (تەنوينى فەتحە)ى لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائى خڕيش بە (هاء)ى سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- نيشانەكانى وەستان:

٢- ئەو هێمايانەى وەستان كە بەرەنگى سوور ڕەنگ كراون وەستانى ميانەى ئايەتەكان و سەرەتاى ئايەتەكان ديارى دەكەن، لەكاتى بەردەوامبوونيش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَيَقُولُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَسۡتَ مُرۡسَلٗاۚ قُلۡ كَفَىٰ بِٱللَّهِ
شَهِيدَۢا بَيۡنِي وَبَيۡنَكُمۡ وَمَنۡ عِندَهُۥ عِلۡمُ ٱلۡكِتَٰبِ ﴿٤٣﴾

سُورَةُ إِبۡرَاهِيمَ

ترتيبها ١٤ — آياتها ٥٢

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓرۚ كِتَٰبٌ أَنزَلۡنَٰهُ إِلَيۡكَ لِتُخۡرِجَ ٱلنَّاسَ مِنَ ٱلظُّلُمَٰتِ
إِلَى ٱلنُّورِ بِإِذۡنِ رَبِّهِمۡ إِلَىٰ صِرَٰطِ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡحَمِيدِ ﴿١﴾
ٱللَّهِ ٱلَّذِي لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ وَوَيۡلٞ
لِّلۡكَٰفِرِينَ مِنۡ عَذَابٖ شَدِيدٍ ﴿٢﴾ ٱلَّذِينَ يَسۡتَحِبُّونَ
ٱلۡحَيَوٰةَ ٱلدُّنۡيَا عَلَى ٱلۡأٓخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ
وَيَبۡغُونَهَا عِوَجًاۚ أُوْلَٰٓئِكَ فِي ضَلَٰلِۭ بَعِيدٖ ﴿٣﴾ وَمَآ أَرۡسَلۡنَا
مِن رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانِ قَوۡمِهِۦ لِيُبَيِّنَ لَهُمۡۖ فَيُضِلُّ ٱللَّهُ
مَن يَشَآءُ وَيَهۡدِي مَن يَشَآءُۚ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ
﴿٤﴾ وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا مُوسَىٰ بِـَٔايَٰتِنَآ أَنۡ أَخۡرِجۡ
قَوۡمَكَ مِنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ وَذَكِّرۡهُم بِأَيَّىٰمِ
ٱللَّهِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّكُلِّ صَبَّارٖ شَكُورٖ ﴿٥﴾

وشه و ماناکانی

سووره‌تی ئیبراهیم

﴿مِنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ﴾ له کوفره‌وه بۆ ئیمان

﴿بِإِذۡنِ رَبِّهِمۡ﴾ به فه‌رمانی خودای خۆیان

﴿ٱلۡعَزِيزِ﴾ بالاّ و ته‌وانا

﴿ٱلۡحَمِيدِ﴾ سوپاسکراو

﴿وَوَيۡلٞ﴾ ماڵکاولیی زیانمه‌ندیی، شیویك له دۆزه‌خدا

﴿يَسۡتَحِبُّونَ﴾ هه‌ڵده‌بژێرن، خۆشیان ده‌وێ

﴿وَيَبۡغُونَهَا عِوَجًا﴾ به لاریی ده‌یانه‌وێ

﴿بِلِسَانِ قَوۡمِهِۦ﴾ به زمانی گه‌له‌که‌ی

﴿لِيُبَيِّنَ لَهُمۡ﴾ تابۆیان روون بکاته‌وه

﴿بِأَيَّىٰمِ ٱللَّهِ﴾ به رۆژه‌کانی خودا، رۆژه‌کانی تۆڵه، رۆژه‌کانی خۆشیی و سه‌رکه‌وتن.

مینگه‌کان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه:
- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و،
- مینگه‌ی (الإقلاب).
- ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژکردنه‌وه‌کان (المدود):
- (٦) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سکون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌کاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌که‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌که‌یه
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌که بۆ مه‌ددی له‌ناکاو (عارض) له‌کاتی وه‌ستان (وقف)دا
- (٢) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوکمه‌که‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)یه

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ ٱذْكُرُوا۟ نِعْمَةَ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ أَنجَىٰكُم مِّنْ ءَالِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوٓءَ ٱلْعَذَابِ وَيُذَبِّحُونَ أَبْنَآءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَآءَكُمْ ۚ وَفِى ذَٰلِكُم بَلَآءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٦﴾ وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ ۖ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِى لَشَدِيدٌ ﴿٧﴾ وَقَالَ مُوسَىٰٓ إِن تَكْفُرُوٓا۟ أَنتُمْ وَمَن فِى ٱلْأَرْضِ جَمِيعًا فَإِنَّ ٱللَّهَ لَغَنِىٌّ حَمِيدٌ ﴿٨﴾ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَؤُا۟ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ ۛ وَٱلَّذِينَ مِنۢ بَعْدِهِمْ ۛ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا ٱللَّهُ ۚ جَآءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ فَرَدُّوٓا۟ أَيْدِيَهُمْ فِىٓ أَفْوَٰهِهِمْ وَقَالُوٓا۟ إِنَّا كَفَرْنَا بِمَآ أُرْسِلْتُم بِهِۦ وَإِنَّا لَفِى شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَنَآ إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٩﴾ ۞ قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِى ٱللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُم مِّن ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرَكُمْ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ قَالُوٓا۟ إِنْ أَنتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا تُرِيدُونَ أَن تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ ءَابَآؤُنَا فَأْتُونَا بِسُلْطَٰنٍ مُّبِينٍ ﴿١٠﴾

نصف الحزب ٢٦

وشه و ماناکانی

﴿يَسُومُونَكُمْ﴾ پێتان دەچێژن

﴿وَيَسْتَحْيُونَ نِسَآءَكُمْ﴾ مێینەکانتان زیندە دەهێڵنەوە

﴿بَلَآءٌ﴾ تاقیی کردنەوە

﴿تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ﴾ خودا رایگەیاند، خودا بڕیاری دا

﴿فَرَدُّوٓا۟ أَيْدِيَهُمْ فِىٓ أَفْوَٰهِهِمْ﴾ دەستیانیان کردەوە بە دەمیاندا

﴿مُرِيبٍ﴾ گوماناویی

﴿فَاطِرِ﴾ بەدیهێنەر

﴿بِسُلْطَٰنٍ﴾ بە بەڵگە

فۆرمی گۆکردن (تەفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.
	▼ تەفخیمی پیتی (راء).	٢. نیشانەکانی وەستان:	٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.
	▼ سینەتی قەلقەلە.		

قَالَتۡ لَهُمۡ رُسُلُهُمۡ إِن نَّحۡنُ إِلَّا بَشَرٞ مِّثۡلُكُمۡ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ
يَمُنُّ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦۖ وَمَا كَانَ لَنَآ أَن نَّأۡتِيَكُم
بِسُلۡطَٰنٍ إِلَّا بِإِذۡنِ ٱللَّهِۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلۡيَتَوَكَّلِ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ
﴿١١﴾ وَمَا لَنَآ أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى ٱللَّهِ وَقَدۡ هَدَىٰنَا سُبُلَنَاۚ
وَلَنَصۡبِرَنَّ عَلَىٰ مَآ ءَاذَيۡتُمُونَاۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلۡيَتَوَكَّلِ ٱلۡمُتَوَكِّلُونَ
﴿١٢﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لِرُسُلِهِمۡ لَنُخۡرِجَنَّكُم مِّنۡ
أَرۡضِنَآ أَوۡ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَاۖ فَأَوۡحَىٰٓ إِلَيۡهِمۡ رَبُّهُمۡ لَنُهۡلِكَنَّ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٣﴾ وَلَنُسۡكِنَنَّكُمُ ٱلۡأَرۡضَ مِنۢ بَعۡدِهِمۡۚ
ذَٰلِكَ لِمَنۡ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ ﴿١٤﴾ وَٱسۡتَفۡتَحُواْ
وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٖ ﴿١٥﴾ مِّن وَرَآئِهِۦ جَهَنَّمُ وَيُسۡقَىٰ
مِن مَّآءٖ صَدِيدٖ ﴿١٦﴾ يَتَجَرَّعُهُۥ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُۥ
وَيَأۡتِيهِ ٱلۡمَوۡتُ مِن كُلِّ مَكَانٖ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٖۖ وَمِن
وَرَآئِهِۦ عَذَابٌ غَلِيظٞ ﴿١٧﴾ مَّثَلُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِرَبِّهِمۡۖ
أَعۡمَٰلُهُمۡ كَرَمَادٍ ٱشۡتَدَّتۡ بِهِ ٱلرِّيحُ فِي يَوۡمٍ عَاصِفٖۖ لَّا يَقۡدِرُونَ
مِمَّا كَسَبُواْ عَلَىٰ شَيۡءٖۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلضَّلَٰلُ ٱلۡبَعِيدُ ﴿١٨﴾

وشه و ماناکانی

﴿ خَافَ مَقَامِي ﴾ له من ترسا، له وەستان له بەردەمی مندا ترسا

﴿ وَٱسۡتَفۡتَحُواْ ﴾ داوای سەرکەوتنیان کرد

﴿ وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ ﴾ هەموو یاخیی و سەرکەشان تیداچوون

﴿ عَنِيدٖ ﴾ سەرسەخت، ملهوڕ

﴿ صَدِيدٖ ﴾ کێم و جەراعەت

﴿ يَتَجَرَّعُهُۥ ﴾ دەیجوێ، لوولی دەدا

﴿ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُۥ ﴾ ناتوانێ قووتی بدا

﴿ لَّا يَقۡدِرُونَ مِمَّا كَسَبُواْ عَلَىٰ شَيۡءٖ ﴾ هیچیان له کردەوەکانی دنیایان دەست ناکەوێ

﴿ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلضَّلَٰلُ ٱلۡبَعِيدُ ﴾ ئەوەیە گومڕایی تەواو

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە

أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّ ۚ إِن يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٩﴾ وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿٢٠﴾ وَبَرَزُوا۟ لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ ٱلضُّعَفَٰٓؤُا۟ لِلَّذِينَ ٱسْتَكْبَرُوٓا۟ إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنتُم مُّغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ ٱللَّهِ مِن شَىْءٍ ۚ قَالُوا۟ لَوْ هَدَىٰنَا ٱللَّهُ لَهَدَيْنَٰكُمْ ۖ سَوَآءٌ عَلَيْنَآ أَجَزِعْنَآ أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِن مَّحِيصٍ ﴿٢١﴾ وَقَالَ ٱلشَّيْطَٰنُ لَمَّا قُضِىَ ٱلْأَمْرُ إِنَّ ٱللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ ٱلْحَقِّ وَوَعَدتُّكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ ۖ وَمَا كَانَ لِىَ عَلَيْكُم مِّن سُلْطَٰنٍ إِلَّآ أَن دَعَوْتُكُمْ فَٱسْتَجَبْتُمْ لِى ۖ فَلَا تَلُومُونِى وَلُومُوٓا۟ أَنفُسَكُم ۖ مَّآ أَنَا۠ بِمُصْرِخِكُمْ وَمَآ أَنتُم بِمُصْرِخِىَّ ۖ إِنِّى كَفَرْتُ بِمَآ أَشْرَكْتُمُونِ مِن قَبْلُ ۗ إِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٢﴾ وَأُدْخِلَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ ۖ تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَٰمٌ ﴿٢٣﴾ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِى ٱلسَّمَآءِ ﴿٢٤﴾

وشه و ماناکانی

﴿ وَبَرَزُوا۟ ﴾ له گۆڕ دەرچوون

﴿ فَقَالَ ٱلضُّعَفَٰٓؤُا۟ ﴾ لاواز و بێ دەستەڵاتەکان وتیان

﴿ إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا ﴾ ئێمە شوێنکەوتووی ئێوە بووین

﴿ مُّغْنُونَ عَنَّا ﴾ ئێمان لا دەدەن، لەسەرمان کەم دەکەنەوە؟

﴿ مَّحِيصٍ ﴾ شوێنێ بۆ هەڵهاتن

﴿ سُلْطَٰنٍ ﴾ دەستەڵات، بەڵگە

﴿ بِمُصْرِخِكُمْ ﴾ فریاکەوتنتان

﴿ بِمُصْرِخِىَّ ﴾ فریاکەوتنمان

﴿ كَلِمَةً طَيِّبَةً ﴾ وتەیەکی جوان و شیرین

﴿ وَفَرْعُهَا ﴾ لق و پۆپی

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا جەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەکانی وەستان:

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

تُؤۡتِيٓ أُكُلَهَا كُلَّ حِينِۭ بِإِذۡنِ رَبِّهَاۗ وَيَضۡرِبُ ٱللَّهُ ٱلۡأَمۡثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمۡ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٥﴾ وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ
كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ ٱجۡتُثَّتۡ مِن فَوۡقِ ٱلۡأَرۡضِ مَا لَهَا مِن قَرَارٖ
﴿٢٦﴾ يُثَبِّتُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱلۡقَوۡلِ ٱلثَّابِتِ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَا وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِۖ وَيُضِلُّ ٱللَّهُ ٱلظَّٰلِمِينَۚ وَيَفۡعَلُ
ٱللَّهُ مَا يَشَآءُ ﴿٢٧﴾ ۞ أَلَمۡ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ بَدَّلُواْ نِعۡمَتَ ٱللَّهِ كُفۡرٗا
وَأَحَلُّواْ قَوۡمَهُمۡ دَارَ ٱلۡبَوَارِ ﴿٢٨﴾ جَهَنَّمَ يَصۡلَوۡنَهَاۖ وَبِئۡسَ
ٱلۡقَرَارُ ﴿٢٩﴾ وَجَعَلُواْ لِلَّهِ أَندَادٗا لِّيُضِلُّواْ عَن سَبِيلِهِۦۗ قُلۡ
تَمَتَّعُواْ فَإِنَّ مَصِيرَكُمۡ إِلَى ٱلنَّارِ ﴿٣٠﴾ قُل لِّعِبَادِيَ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ يُقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُنفِقُواْ مِمَّا رَزَقۡنَٰهُمۡ سِرّٗا وَعَلَانِيَةٗ
مِّن قَبۡلِ أَن يَأۡتِيَ يَوۡمٞ لَّا بَيۡعٞ فِيهِ وَلَا خِلَٰلٌ ﴿٣١﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِي خَلَقَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَأَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَأَخۡرَجَ
بِهِۦ مِنَ ٱلثَّمَرَٰتِ رِزۡقٗا لَّكُمۡۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلۡفُلۡكَ لِتَجۡرِيَ
فِي ٱلۡبَحۡرِ بِأَمۡرِهِۦۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلۡأَنۡهَٰرَ ﴿٣٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُمُ
ٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَ دَآئِبَيۡنِۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَ ﴿٣٣﴾

حِزۡبُ ٢٦

وشەو ماناکانی

﴿ تُؤۡتِيٓ أُكُلَهَا ﴾ بەرەکەی دەدا

﴿ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ ﴾ وشەیەکی ناشیرینی قیزەون

﴿ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ ﴾ وەك دارێکی پیس، کووژاڵك

﴿ ٱجۡتُثَّتۡ ﴾ ریشەکێش کرا

﴿ بِٱلۡقَوۡلِ ٱلثَّابِتِ ﴾ بە وتەی دامەزراو

﴿ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا ﴾ لە ژیانی دنیادا، لە گۆڕ و کاتی پرسیاردا

﴿ دَارَ ٱلۡبَوَارِ ﴾ خانووی کاول، دۆزەخ

﴿ يَصۡلَوۡنَهَا ﴾ دەچنە ناوی

﴿ أَندَادٗا ﴾ هاوبەشەکان

﴿ وَلَا خِلَٰلٌ ﴾ نە هاوڕێیەتیی، نە خۆشەویستیی

﴿ دَآئِبَيۡنِ ﴾ بەردەوام بن

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)یە

وَءَاتَىٰكُم مِّن كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ ۚ وَإِن تَعُدُّوا۟ نِعْمَتَ ٱللَّهِ
لَا تُحْصُوهَآ ۗ إِنَّ ٱلْإِنسَٰنَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ﴿٣٤﴾ وَإِذْ
قَالَ إِبْرَٰهِيمُ رَبِّ ٱجْعَلْ هَٰذَا ٱلْبَلَدَ ءَامِنًا وَٱجْنُبْنِى وَبَنِىَّ
أَن نَّعْبُدَ ٱلْأَصْنَامَ ﴿٣٥﴾ رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِّنَ ٱلنَّاسِ ۖ
فَمَن تَبِعَنِى فَإِنَّهُۥ مِنِّى ۖ وَمَنْ عَصَانِى فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٦﴾
رَّبَّنَآ إِنِّىٓ أَسْكَنتُ مِن ذُرِّيَّتِى بِوَادٍ غَيْرِ ذِى زَرْعٍ عِندَ بَيْتِكَ
ٱلْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ فَٱجْعَلْ أَفْـِٔدَةً مِّنَ ٱلنَّاسِ
تَهْوِىٓ إِلَيْهِمْ وَٱرْزُقْهُم مِّنَ ٱلثَّمَرَٰتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾
رَبَّنَآ إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِى وَمَا نُعْلِنُ ۗ وَمَا يَخْفَىٰ عَلَى ٱللَّهِ مِن شَىْءٍ
فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا فِى ٱلسَّمَآءِ ﴿٣٨﴾ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِى وَهَبَ لِى
عَلَى ٱلْكِبَرِ إِسْمَٰعِيلَ وَإِسْحَٰقَ ۚ إِنَّ رَبِّى لَسَمِيعُ ٱلدُّعَآءِ ﴿٣٩﴾
رَبِّ ٱجْعَلْنِى مُقِيمَ ٱلصَّلَوٰةِ وَمِن ذُرِّيَّتِى ۚ رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ
دُعَآءِ ﴿٤٠﴾ رَبَّنَا ٱغْفِرْ لِى وَلِوَٰلِدَىَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ
ٱلْحِسَابُ ﴿٤١﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ ٱللَّهَ غَٰفِلًا عَمَّا يَعْمَلُ
ٱلظَّٰلِمُونَ ۚ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ ٱلْأَبْصَٰرُ ﴿٤٢﴾

وشەو ماناكانی

﴿ مِّن كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ ﴾ لە هەرچی ئەوانەی داواتان كردوون

﴿ لَا تُحْصُوهَآ ﴾ نایان ژمێرن، ناتوانن بیان ژمێرن

﴿ لَظَلُومٌ ﴾ ستەمگەرە

﴿ كَفَّارٌ ﴾ زۆر كوفركەرە

﴿ هَٰذَا ٱلْبَلَدَ ﴾ ئەم شارە، مەككە

﴿ وَٱجْنُبْنِى ﴾ بمپارێزە

﴿ وَمِن ذُرِّيَّتِى ﴾ لە نەوەكانیشم

﴿ تَهْوِىٓ إِلَيْهِمْ ﴾ بە پەرۆشەوە بچن بۆ لایان

﴿ تَشْخَصُ فِيهِ ٱلْأَبْصَٰرُ ﴾ چاو تیایدا ئەبڵەق دەبێ

قورس كۆكردن (تەفخیم) و قەلقەلە

تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

تەفخیمی پیتی (راء).

سیفەتی قەلقەلە.

١- چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢- نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

مُهۡطِعِينَ مُقۡنِعِي رُءُوسِهِمۡ لَا يَرۡتَدُّ إِلَيۡهِمۡ طَرۡفُهُمۡۖ وَأَفۡـِٔدَتُهُمۡ هَوَآءٞ ﴿٤٣﴾ وَأَنذِرِ ٱلنَّاسَ يَوۡمَ يَأۡتِيهِمُ ٱلۡعَذَابُ فَيَقُولُ ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ رَبَّنَآ أَخِّرۡنَآ إِلَىٰٓ أَجَلٖ قَرِيبٖ نُّجِبۡ دَعۡوَتَكَ وَنَتَّبِعِ ٱلرُّسُلَۗ أَوَلَمۡ تَكُونُوٓاْ أَقۡسَمۡتُم مِّن قَبۡلُ مَا لَكُم مِّن زَوَالٖ ﴿٤٤﴾ وَسَكَنتُمۡ فِي مَسَٰكِنِ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ وَتَبَيَّنَ لَكُمۡ كَيۡفَ فَعَلۡنَا بِهِمۡ وَضَرَبۡنَا لَكُمُ ٱلۡأَمۡثَالَ ﴿٤٥﴾ وَقَدۡ مَكَرُواْ مَكۡرَهُمۡ وَعِندَ ٱللَّهِ مَكۡرُهُمۡ وَإِن كَانَ مَكۡرُهُمۡ لِتَزُولَ مِنۡهُ ٱلۡجِبَالُ ﴿٤٦﴾ فَلَا تَحۡسَبَنَّ ٱللَّهَ مُخۡلِفَ وَعۡدِهِۦ رُسُلَهُۥٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٞ ذُو ٱنتِقَامٖ ﴿٤٧﴾ يَوۡمَ تُبَدَّلُ ٱلۡأَرۡضُ غَيۡرَ ٱلۡأَرۡضِ وَٱلسَّمَٰوَٰتُۖ وَبَرَزُواْ لِلَّهِ ٱلۡوَٰحِدِ ٱلۡقَهَّارِ ﴿٤٨﴾ وَتَرَى ٱلۡمُجۡرِمِينَ يَوۡمَئِذٖ مُّقَرَّنِينَ فِي ٱلۡأَصۡفَادِ ﴿٤٩﴾ سَرَابِيلُهُم مِّن قَطِرَانٖ وَتَغۡشَىٰ وُجُوهَهُمُ ٱلنَّارُ ﴿٥٠﴾ لِيَجۡزِيَ ٱللَّهُ كُلَّ نَفۡسٖ مَّا كَسَبَتۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَرِيعُ ٱلۡحِسَابِ ﴿٥١﴾ هَٰذَا بَلَٰغٞ لِّلنَّاسِ وَلِيُنذَرُواْ بِهِۦ وَلِيَعۡلَمُوٓاْ أَنَّمَا هُوَ إِلَٰهٞ وَٰحِدٞ وَلِيَذَّكَّرَ أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ ﴿٥٢﴾

وشه و ماناکانی

﴿مُهۡطِعِينَ﴾ بەپەلە

﴿مُقۡنِعِي رُءُوسِهِمۡ﴾ بە ملڕەپیی

﴿لَا يَرۡتَدُّ إِلَيۡهِمۡ طَرۡفُهُمۡ﴾ چاویان بۆ هەڵنابڕێت

﴿وَأَفۡـِٔدَتُهُمۡ هَوَآءٞ﴾ دڵیان بۆش و بەتاڵە

﴿مَا لَكُم مِّن زَوَالٖ﴾ لەناو ناچن، هەمیشە دەمێننەوە

﴿مُّقَرَّنِينَ﴾ بەسراون بە یەکەوە

﴿ٱلۡأَصۡفَادِ﴾ کۆت و زەنجیر

﴿سَرَابِيلُهُم﴾ کراس و پۆشاکەکانیان

﴿وَتَغۡشَىٰ وُجُوهَهُمُ﴾ دەموچاویان دادەپۆشێ

﴿بَلَٰغٞ لِّلنَّاسِ﴾ پەیامێکی باڵا، جاڕێکی ئاشکرا

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە

ترتيبها ١٥ — سُورَةُ الحِجۡرِ — آياتها ٩٩

الجزء ١٤ الحزب ٢٧

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓرۚ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِ وَقُرۡءَانٖ مُّبِينٖ ﴿١﴾ رُّبَمَا يَوَدُّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَوۡ كَانُواْ مُسۡلِمِينَ ﴿٢﴾ ذَرۡهُمۡ يَأۡكُلُواْ وَيَتَمَتَّعُواْ وَيُلۡهِهِمُ ٱلۡأَمَلُۖ فَسَوۡفَ يَعۡلَمُونَ ﴿٣﴾ وَمَآ أَهۡلَكۡنَا مِن قَرۡيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٞ مَّعۡلُومٞ ﴿٤﴾ مَّا تَسۡبِقُ مِنۡ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسۡتَـٔۡخِرُونَ ﴿٥﴾ وَقَالُواْ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِي نُزِّلَ عَلَيۡهِ ٱلذِّكۡرُ إِنَّكَ لَمَجۡنُونٞ ﴿٦﴾ لَّوۡ مَا تَأۡتِينَا بِٱلۡمَلَـٰٓئِكَةِ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّـٰدِقِينَ ﴿٧﴾ مَا نُنَزِّلُ ٱلۡمَلَـٰٓئِكَةَ إِلَّا بِٱلۡحَقِّ وَمَا كَانُوٓاْ إِذٗا مُّنظَرِينَ ﴿٨﴾ إِنَّا نَحۡنُ نَزَّلۡنَا ٱلذِّكۡرَ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ ﴿٩﴾ وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ فِي شِيَعِ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٠﴾ وَمَا يَأۡتِيهِم مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُواْ بِهِۦ يَسۡتَهۡزِءُونَ ﴿١١﴾ كَذَٰلِكَ نَسۡلُكُهُۥ فِي قُلُوبِ ٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿١٢﴾ لَا يُؤۡمِنُونَ بِهِۦۖ وَقَدۡ خَلَتۡ سُنَّةُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ وَلَوۡ فَتَحۡنَا عَلَيۡهِم بَابٗا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ فَظَلُّواْ فِيهِ يَعۡرُجُونَ ﴿١٤﴾ لَقَالُوٓاْ إِنَّمَا سُكِّرَتۡ أَبۡصَٰرُنَا بَلۡ نَحۡنُ قَوۡمٞ مَّسۡحُورُونَ ﴿١٥﴾

وشەو ماناکانی

سوورەتی حیجر

﴿ رُّبَمَا ﴾ وا دەبینێت، زۆرجار

﴿ ذَرۡهُمۡ ﴾ لێیان گەڕێ

﴿ وَلَهَا كِتَابٞ ﴾ کاتێکی دیاریکراوی هەیە

﴿ لَّوۡ مَا تَأۡتِينَا ﴾ کاشکی بهاتایەتە لامان

﴿ إِلَّا بِٱلۡحَقِّ ﴾ بە ڕاستیی نەبێ

﴿ مُّنظَرِينَ ﴾ مۆڵەتدراو، دواخراو

﴿ ٱلذِّكۡرَ ﴾ قورئان

﴿ شِيَعِ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴾ گەلانی پێشوو

﴿ نَسۡلُكُهُۥ ﴾ دەیخەینە

﴿ خَلَتۡ سُنَّةُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴾ عادەتی خودا لەو گەلانەدا تێپەڕی

﴿ يَعۡرُجُونَ ﴾ سەردەکەون

﴿ سُكِّرَتۡ أَبۡصَٰرُنَا ﴾ چاومان بەستراوە

﴿ قَوۡمٞ مَّسۡحُورُونَ ﴾ گەلێکین جادوومان لێ کراوە

قورس کۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي ٱلسَّمَآءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّٰهَا لِلنَّٰظِرِينَ ﴿١٦﴾
وَحَفِظْنَٰهَا مِن كُلِّ شَيْطَٰنٍ رَّجِيمٍ ﴿١٧﴾ إِلَّا مَنِ ٱسْتَرَقَ ٱلسَّمْعَ
فَأَتْبَعَهُۥ شِهَابٌ مُّبِينٌ ﴿١٨﴾ وَٱلْأَرْضَ مَدَدْنَٰهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا
رَوَٰسِيَ وَأَنۢبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ شَيْءٍ مَّوْزُونٍ ﴿١٩﴾ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا
مَعَٰيِشَ وَمَن لَّسْتُمْ لَهُۥ بِرَٰزِقِينَ ﴿٢٠﴾ وَإِن مِّن شَيْءٍ إِلَّا عِندَنَا
خَزَآئِنُهُۥ وَمَا نُنَزِّلُهُۥٓ إِلَّا بِقَدَرٍ مَّعْلُومٍ ﴿٢١﴾ وَأَرْسَلْنَا ٱلرِّيَٰحَ
لَوَٰقِحَ فَأَنزَلْنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَسْقَيْنَٰكُمُوهُ وَمَآ أَنتُمْ لَهُۥ
بِخَٰزِنِينَ ﴿٢٢﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِۦ وَنُمِيتُ وَنَحْنُ ٱلْوَٰرِثُونَ ﴿٢٣﴾
وَلَقَدْ عَلِمْنَا ٱلْمُسْتَقْدِمِينَ مِنكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا ٱلْمُسْتَـْٔخِرِينَ ﴿٢٤﴾
وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُۥ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ
مِن صَلْصَٰلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٢٦﴾ وَٱلْجَآنَّ خَلَقْنَٰهُ مِن قَبْلُ مِن نَّارِ
ٱلسَّمُومِ ﴿٢٧﴾ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَٰٓئِكَةِ إِنِّي خَٰلِقٌۢ بَشَرًا مِّن
صَلْصَٰلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٢٨﴾ فَإِذَا سَوَّيْتُهُۥ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِن
رُّوحِي فَقَعُواْ لَهُۥ سَٰجِدِينَ ﴿٢٩﴾ فَسَجَدَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ
أَجْمَعُونَ ﴿٣٠﴾ إِلَّآ إِبْلِيسَ أَبَىٰٓ أَن يَكُونَ مَعَ ٱلسَّٰجِدِينَ ﴿٣١﴾

وشه و ماناكانى

﴿ بُرُوجًا ﴾ خولگه، بورج ﴿ رَجِيمٍ ﴾ دوورخراوه، بەردبارانكراو ﴿ ٱسْتَرَقَ ٱلسَّمْعَ ﴾ بە دزییەوە گوێ بگرێ ﴿ فَأَتْبَعَهُۥ ﴾ دوای دەكەوێ ﴿ شِهَابٌ ﴾ بڵێسەیەك ﴿ وَٱلْأَرْضَ مَدَدْنَٰهَا ﴾ زەویمان راخستووە ﴿ مَّوْزُونٍ ﴾ دیاریكراو ﴿ مَعَٰيِشَ ﴾ هۆكەلی ژیان ﴿ عِندَنَا خَزَآئِنُهُۥ ﴾ گەنجینەكەی لە لای ئێمەیە ﴿ نُنَزِّلُهُۥٓ ﴾ دەینێرینە خوارێ ﴿ بِقَدَرٍ مَّعْلُومٍ ﴾ بە ئەندازەیەكی دیار و زانراو ﴿ ٱلرِّيَٰحَ لَوَٰقِحَ ﴾ بایەكان نێر و مێ دەكەن، ئاوس دەكەن ﴿ وَنَحْنُ ٱلْوَٰرِثُونَ ﴾ هەر ئێمەش دەمێنینەوە، هەموو شت هی ئێمەیە ﴿ صَلْصَٰلٍ ﴾ قوڕی سوورەوەكراو ﴿ حَمَإٍ ﴾ قوڕەڕەشە ﴿ مَّسْنُونٍ ﴾ لەسەر شێوەی ئادەمزاد ﴿ نَّارِ ٱلسَّمُومِ ﴾ ئاگری سەخت ﴿ سَوَّيْتُهُۥ ﴾ دروستم كرد ﴿ سَٰجِدِينَ ﴾ كڕنووش بردوو ﴿ أَبَىٰٓ ﴾ سەرپێچیی كرد

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە			ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.			(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،			(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
م مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.			مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
				(٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
				(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە

قَالَ يَٰٓإِبۡلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ ٱلسَّٰجِدِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ لَمۡ أَكُن
لِّأَسۡجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقۡتَهُۥ مِن صَلۡصَٰلٖ مِّنۡ حَمَإٖ مَّسۡنُونٖ ﴿٣٣﴾ قَالَ
فَٱخۡرُجۡ مِنۡهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٞ ﴿٣٤﴾ وَإِنَّ عَلَيۡكَ ٱللَّعۡنَةَ إِلَىٰ يَوۡمِ
ٱلدِّينِ ﴿٣٥﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنظِرۡنِيٓ إِلَىٰ يَوۡمِ يُبۡعَثُونَ ﴿٣٦﴾ قَالَ فَإِنَّكَ
مِنَ ٱلۡمُنظَرِينَ ﴿٣٧﴾ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡوَقۡتِ ٱلۡمَعۡلُومِ ﴿٣٨﴾ قَالَ رَبِّ بِمَآ
أَغۡوَيۡتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَأُغۡوِيَنَّهُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿٣٩﴾
إِلَّا عِبَادَكَ مِنۡهُمُ ٱلۡمُخۡلَصِينَ ﴿٤٠﴾ قَالَ هَٰذَا صِرَٰطٌ عَلَيَّ
مُسۡتَقِيمٌ ﴿٤١﴾ إِنَّ عِبَادِي لَيۡسَ لَكَ عَلَيۡهِمۡ سُلۡطَٰنٌ إِلَّا مَنِ
ٱتَّبَعَكَ مِنَ ٱلۡغَاوِينَ ﴿٤٢﴾ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوۡعِدُهُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿٤٣﴾
لَهَا سَبۡعَةُ أَبۡوَٰبٖ لِّكُلِّ بَابٖ مِّنۡهُمۡ جُزۡءٞ مَّقۡسُومٌ ﴿٤٤﴾ إِنَّ
ٱلۡمُتَّقِينَ فِي جَنَّٰتٖ وَعُيُونٍ ﴿٤٥﴾ ٱدۡخُلُوهَا بِسَلَٰمٍ ءَامِنِينَ ﴿٤٦﴾
وَنَزَعۡنَا مَا فِي صُدُورِهِم مِّنۡ غِلٍّ إِخۡوَٰنًا عَلَىٰ سُرُرٖ مُّتَقَٰبِلِينَ
﴿٤٧﴾ لَا يَمَسُّهُمۡ فِيهَا نَصَبٞ وَمَا هُم مِّنۡهَا بِمُخۡرَجِينَ ﴿٤٨﴾
۞ نَبِّئۡ عِبَادِيٓ أَنِّيٓ أَنَا ٱلۡغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٤٩﴾ وَأَنَّ عَذَابِي
هُوَ ٱلۡعَذَابُ ٱلۡأَلِيمُ ﴿٥٠﴾ وَنَبِّئۡهُمۡ عَن ضَيۡفِ إِبۡرَٰهِيمَ ﴿٥١﴾

ربع الحزب ٢٧

وشه و ماناكانی

﴿ مَا لَكَ ﴾ چيته؟
﴿ رَجِيمٞ ﴾ دەركراو، ئاگر باران كراو
﴿ ٱللَّعۡنَةَ ﴾ دەركراو، نەفرين
﴿ فَأَنظِرۡنِيٓ ﴾ مۆڵەتم بدە
﴿ إِلَىٰ يَوۡمِ يُبۡعَثُونَ ﴾ بۆ ئەو رۆژەی زيندوو دەكرێنەوە
﴿ وَلَأُغۡوِيَنَّهُمۡ ﴾ گومڕايان دەكەم، سەريان لێ دەشێوێنم
﴿ ٱلۡمُخۡلَصِينَ ﴾ پاڵفتە كراو، هەڵبژێرراو
﴿ صِرَٰطٌ عَلَيَّ ﴾ رێگەمە
﴿ سُلۡطَٰنٌ ﴾ توانا، دەسەڵات
﴿ جُزۡءٞ مَّقۡسُومٌ ﴾ بەشێكی دیاریكراو
﴿ غِلٍّ ﴾ رق و كينە
﴿ نَصَبٞ ﴾ ماندووێتیی
﴿ ضَيۡفِ إِبۡرَٰهِيمَ ﴾ میوانەكانی حەزرەتی ئیبراهیم

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور رەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە

إِذۡ دَخَلُواْ عَلَيۡهِ فَقَالُواْ سَلَٰمٗا قَالَ إِنَّا مِنكُمۡ وَجِلُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُواْ
لَا تَوۡجَلۡ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَٰمٍ عَلِيمٖ ﴿٥٣﴾ قَالَ أَبَشَّرۡتُمُونِي عَلَىٰٓ أَن
مَّسَّنِيَ ٱلۡكِبَرُ فَبِمَ تُبَشِّرُونَ ﴿٥٤﴾ قَالُواْ بَشَّرۡنَٰكَ بِٱلۡحَقِّ
فَلَا تَكُن مِّنَ ٱلۡقَٰنِطِينَ ﴿٥٥﴾ قَالَ وَمَن يَقۡنَطُ مِن رَّحۡمَةِ
رَبِّهِۦٓ إِلَّا ٱلضَّآلُّونَ ﴿٥٦﴾ قَالَ فَمَا خَطۡبُكُمۡ أَيُّهَا ٱلۡمُرۡسَلُونَ
﴿٥٧﴾ قَالُوٓاْ إِنَّآ أُرۡسِلۡنَآ إِلَىٰ قَوۡمٖ مُّجۡرِمِينَ ﴿٥٨﴾ إِلَّآ ءَالَ لُوطٍ
إِنَّا لَمُنَجُّوهُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿٥٩﴾ إِلَّا ٱمۡرَأَتَهُۥ قَدَّرۡنَآ إِنَّهَا لَمِنَ
ٱلۡغَٰبِرِينَ ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا جَآءَ ءَالَ لُوطٍ ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ
إِنَّكُمۡ قَوۡمٞ مُّنكَرُونَ ﴿٦٢﴾ قَالُواْ بَلۡ جِئۡنَٰكَ بِمَا كَانُواْ فِيهِ
يَمۡتَرُونَ ﴿٦٣﴾ وَأَتَيۡنَٰكَ بِٱلۡحَقِّ وَإِنَّا لَصَٰدِقُونَ ﴿٦٤﴾ فَأَسۡرِ
بِأَهۡلِكَ بِقِطۡعٖ مِّنَ ٱلَّيۡلِ وَٱتَّبِعۡ أَدۡبَٰرَهُمۡ وَلَا يَلۡتَفِتۡ مِنكُمۡ أَحَدٞ
وَٱمۡضُواْ حَيۡثُ تُؤۡمَرُونَ ﴿٦٥﴾ وَقَضَيۡنَآ إِلَيۡهِ ذَٰلِكَ ٱلۡأَمۡرَ أَنَّ
دَابِرَ هَٰٓؤُلَآءِ مَقۡطُوعٞ مُّصۡبِحِينَ ﴿٦٦﴾ وَجَآءَ أَهۡلُ ٱلۡمَدِينَةِ
يَسۡتَبۡشِرُونَ ﴿٦٧﴾ قَالَ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ ضَيۡفِي فَلَا تَفۡضَحُونِ ﴿٦٨﴾ وَٱتَّقُواْ
ٱللَّهَ وَلَا تُخۡزُونِ ﴿٦٩﴾ قَالُوٓاْ أَوَلَمۡ نَنۡهَكَ عَنِ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٧٠﴾

وشەو ماناكانى

﴿ وَجِلُونَ ﴾ ترساو
﴿ ٱلۡقَٰنِطِينَ ﴾ هیوا براو
﴿ فَمَا خَطۡبُكُمۡ ﴾ گرفتتان چیە؟
﴿ قَدَّرۡنَآ ﴾ زانیمان، دیاریمان کرد
﴿ ٱلۡغَٰبِرِينَ ﴾ رابوردووان
﴿ قَوۡمٞ مُّنكَرُونَ ﴾ کۆمەڵێکی نەناسراون
﴿ فِيهِ يَمۡتَرُونَ ﴾ گومانیان تیایدا هەیە
﴿ بِقِطۡعٖ مِّنَ ٱلَّيۡلِ ﴾ لە بەشێکی شەودا
﴿ وَٱتَّبِعۡ أَدۡبَٰرَهُمۡ ﴾ بکەوە شوێنیان، بە دوایانەوە بە
﴿ وَلَا يَلۡتَفِتۡ مِنكُمۡ أَحَدٞ ﴾ کەستان لا نەکاتەوە
﴿ وَقَضَيۡنَآ إِلَيۡهِ ﴾ ناردمان بۆ لای، بڕیارمان بۆ دا
﴿ دَابِرَ هَٰٓؤُلَآءِ ﴾ دوایی ئەمانە، دالەوازیان
﴿ مُّصۡبِحِينَ ﴾ لە بەرەبەیانا
﴿ يَسۡتَبۡشِرُونَ ﴾ خۆشحاڵ بوون، مژدەیان بە یەکدی دەدا
﴿ عَنِ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴾ لە میوانداریی خەڵك

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

قَالَ هَٰٓؤُلَآءِ بَنَاتِيٓ إِن كُنتُمۡ فَٰعِلِينَ ﴿٧١﴾ لَعَمۡرُكَ إِنَّهُمۡ لَفِي سَكۡرَتِهِمۡ يَعۡمَهُونَ ﴿٧٢﴾ فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلصَّيۡحَةُ مُشۡرِقِينَ ﴿٧٣﴾ فَجَعَلۡنَا عَٰلِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمۡطَرۡنَا عَلَيۡهِمۡ حِجَارَةٗ مِّن سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّلۡمُتَوَسِّمِينَ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهَا لَبِسَبِيلٖ مُّقِيمٍ ﴿٧٦﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٧٧﴾ وَإِن كَانَ أَصۡحَٰبُ ٱلۡأَيۡكَةِ لَظَٰلِمِينَ ﴿٧٨﴾ فَٱنتَقَمۡنَا مِنۡهُمۡ وَإِنَّهُمَا لَبِإِمَامٖ مُّبِينٖ ﴿٧٩﴾ وَلَقَدۡ كَذَّبَ أَصۡحَٰبُ ٱلۡحِجۡرِ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿٨٠﴾ وَءَاتَيۡنَٰهُمۡ ءَايَٰتِنَا فَكَانُواْ عَنۡهَا مُعۡرِضِينَ ﴿٨١﴾ وَكَانُواْ يَنۡحِتُونَ مِنَ ٱلۡجِبَالِ بُيُوتًا ءَامِنِينَ ﴿٨٢﴾ فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلصَّيۡحَةُ مُصۡبِحِينَ ﴿٨٣﴾ فَمَآ أَغۡنَىٰ عَنۡهُم مَّا كَانُواْ يَكۡسِبُونَ ﴿٨٤﴾ وَمَا خَلَقۡنَا ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَمَا بَيۡنَهُمَآ إِلَّا بِٱلۡحَقِّۗ وَإِنَّ ٱلسَّاعَةَ لَأٓتِيَةٞۖ فَٱصۡفَحِ ٱلصَّفۡحَ ٱلۡجَمِيلَ ﴿٨٥﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ ٱلۡخَلَّٰقُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٨٦﴾ وَلَقَدۡ ءَاتَيۡنَٰكَ سَبۡعٗا مِّنَ ٱلۡمَثَانِي وَٱلۡقُرۡءَانَ ٱلۡعَظِيمَ ﴿٨٧﴾ لَا تَمُدَّنَّ عَيۡنَيۡكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعۡنَا بِهِۦٓ أَزۡوَٰجٗا مِّنۡهُمۡ وَلَا تَحۡزَنۡ عَلَيۡهِمۡ وَٱخۡفِضۡ جَنَاحَكَ لِلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٨٨﴾ وَقُلۡ إِنِّيٓ أَنَا ٱلنَّذِيرُ ٱلۡمُبِينُ ﴿٨٩﴾ كَمَآ أَنزَلۡنَا عَلَى ٱلۡمُقۡتَسِمِينَ ﴿٩٠﴾

وشەو ماناكانی

﴿ لَعَمۡرُكَ ﴾ بە گیانی تۆ! ﴿ سَكۡرَتِهِمۡ ﴾ سەرخۆشیی و گومڕایی ﴿ يَعۡمَهُونَ ﴾ كوێرن، نابینان ﴿ ٱلصَّيۡحَةُ ﴾ نڕكە و ناڵە ﴿ مُشۡرِقِينَ ﴾ بەیانیی ﴿ سِجِّيلٍ ﴾ سەنگی گڵ، بەردی فوڕین ﴿ لِلۡمُتَوَسِّمِينَ ﴾ بۆ ئەوانەی بیردەكەنەوە، بۆ شت دەڕوانن ﴿ لَبِسَبِيلٖ مُّقِيمٍ ﴾ ڕێگەیەكی چەسپاو و دامەزراوە ﴿ أَصۡحَٰبُ ٱلۡأَيۡكَةِ ﴾ خاوەنانی باخەكە (گەلی شوعەیب) ﴿ وَإِنَّهُمَا ﴾ كۆمەڵی (لوط) و (شوعەیب) ﴿ لَبِإِمَامٖ مُّبِينٖ ﴾ ڕێگەیەكی ڕوون و دیاریان هەبوو ﴿ ٱلۡحِجۡرِ ﴾ ماڵەكانی گەلی ثەموود ﴿ سَبۡعٗا ﴾ حەوت ئایەت، سوورەتی فاتیحە ﴿ مِّنَ ٱلۡمَثَانِي ﴾ لەوانەن دووپات دەبنەوە، زۆر دەخوێنرێن ﴿ أَزۡوَٰجٗا مِّنۡهُمۡ ﴾ چەند جۆرێك لەوان، لە كافران ﴿ وَٱخۡفِضۡ جَنَاحَكَ ﴾ خۆت نەرم و لەسەرخۆ بكە ﴿ ٱلۡمُقۡتَسِمِينَ ﴾ خاوەن كتێبەكان

قورس كۆكردن (التفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا جەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

ٱلَّذِينَ جَعَلُواْ ٱلۡقُرۡءَانَ عِضِينَ ﴿٩١﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَسۡـَٔلَنَّهُمۡ
أَجۡمَعِينَ ﴿٩٢﴾ عَمَّا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿٩٣﴾ فَٱصۡدَعۡ بِمَا تُؤۡمَرُ وَأَعۡرِضۡ
عَنِ ٱلۡمُشۡرِكِينَ ﴿٩٤﴾ إِنَّا كَفَيۡنَٰكَ ٱلۡمُسۡتَهۡزِءِينَ ﴿٩٥﴾ ٱلَّذِينَ
يَجۡعَلُونَ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَۚ فَسَوۡفَ يَعۡلَمُونَ ﴿٩٦﴾ وَلَقَدۡ نَعۡلَمُ
أَنَّكَ يَضِيقُ صَدۡرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿٩٧﴾ فَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ وَكُن
مِّنَ ٱلسَّٰجِدِينَ ﴿٩٨﴾ وَٱعۡبُدۡ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأۡتِيَكَ ٱلۡيَقِينُ ﴿٩٩﴾

سُورَةُ النَّحۡلِ

ترتيبها ١٦ — آياتها ١٢٨

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

أَتَىٰٓ أَمۡرُ ٱللَّهِ فَلَا تَسۡتَعۡجِلُوهُۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ
﴿١﴾ يُنَزِّلُ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةَ بِٱلرُّوحِ مِنۡ أَمۡرِهِۦ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦٓ
أَنۡ أَنذِرُوٓاْ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنَا۠ فَٱتَّقُونِ ﴿٢﴾ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضَ بِٱلۡحَقِّۚ تَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ﴿٣﴾ خَلَقَ
ٱلۡإِنسَٰنَ مِن نُّطۡفَةٖ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٞ مُّبِينٞ ﴿٤﴾ وَٱلۡأَنۡعَٰمَ
خَلَقَهَاۖ لَكُمۡ فِيهَا دِفۡءٞ وَمَنَٰفِعُ وَمِنۡهَا تَأۡكُلُونَ
﴿٥﴾ وَلَكُمۡ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرِيحُونَ وَحِينَ تَسۡرَحُونَ ﴿٦﴾

حزب ٢٧

وشه‌و ماناكانى

﴿ عِضِينَ ﴾ به‌ش - به‌ش، قورئانیان به‌ش به‌ش كردووه

﴿ فَٱصۡدَعۡ بِمَا تُؤۡمَرُ ﴾ په‌یامه‌كه‌ت رابگه‌یه‌نه

﴿ ٱلۡيَقِينُ ﴾ مردن

سووره‌تی نه‌حل

﴿ وَتَعَٰلَىٰ ﴾ خودا بالآیه، بالآ ده‌سته

﴿ بِٱلرُّوحِ ﴾ به وه‌حی، به قورئانه‌وه

﴿ نُّطۡفَةٖ ﴾ تنۆك (تۆوی نێر و مێ)

﴿ فَإِذَا هُوَ ﴾ كه‌چی ئه‌و ﴿ خَصِيمٞ ﴾ دوژمنێكی سه‌رسه‌خته

﴿ مُّبِينٞ ﴾ دوژمنایه‌تیه‌كه‌ی ئاشكرایه

﴿ فِيهَا دِفۡءٞ ﴾ گه‌رمیی و ئارامیی تێدایه ﴿ وَمَنَٰفِعُ ﴾ قازانجگه‌لێك

﴿ فِيهَا جَمَالٌ ﴾ جوانیی تێدایه

﴿ حِينَ تُرِيحُونَ ﴾ كاتێ ئێواران به‌ره‌و ماڵی ده‌كه‌نه‌وه

﴿ وَحِينَ تَسۡرَحُونَ ﴾ كه به‌یانیان بۆ له‌وه‌ڕ ده‌ری ده‌كه‌ن

مینگه‌كان و ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه:
- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و.
- م مینگه‌ی (الإقلاب).
- ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود):
- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌كه‌یه
- (٦،٤،٢) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن

وَتَحۡمِلُ أَثۡقَالَكُمۡ إِلَىٰ بَلَدٖ لَّمۡ تَكُونُواْ بَٰلِغِيهِ إِلَّا بِشِقِّ
ٱلۡأَنفُسِۚ إِنَّ رَبَّكُمۡ لَرَءُوفٞ رَّحِيمٞ ﴿٧﴾ وَٱلۡخَيۡلَ وَٱلۡبِغَالَ
وَٱلۡحَمِيرَ لِتَرۡكَبُوهَا وَزِينَةٗۚ وَيَخۡلُقُ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٨﴾
وَعَلَى ٱللَّهِ قَصۡدُ ٱلسَّبِيلِ وَمِنۡهَا جَآئِرٞۚ وَلَوۡ شَآءَ لَهَدَىٰكُمۡ
أَجۡمَعِينَ ﴿٩﴾ هُوَ ٱلَّذِيٓ أَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗۖ لَّكُم مِّنۡهُ
شَرَابٞ وَمِنۡهُ شَجَرٞ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿١٠﴾ يُنۢبِتُ لَكُم
بِهِ ٱلزَّرۡعَ وَٱلزَّيۡتُونَ وَٱلنَّخِيلَ وَٱلۡأَعۡنَٰبَ وَمِن كُلِّ
ٱلثَّمَرَٰتِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١١﴾
وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَ وَٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَۖ وَٱلنُّجُومُ
مُسَخَّرَٰتُۢ بِأَمۡرِهِۦٓۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَعۡقِلُونَ
﴿١٢﴾ وَمَا ذَرَأَ لَكُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ مُخۡتَلِفًا أَلۡوَٰنُهُۥٓۚ إِنَّ
فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّقَوۡمٖ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي
سَخَّرَ ٱلۡبَحۡرَ لِتَأۡكُلُواْ مِنۡهُ لَحۡمٗا طَرِيّٗا وَتَسۡتَخۡرِجُواْ
مِنۡهُ حِلۡيَةٗ تَلۡبَسُونَهَاۖ وَتَرَى ٱلۡفُلۡكَ مَوَاخِرَ فِيهِ
وَلِتَبۡتَغُواْ مِن فَضۡلِهِۦ وَلَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ ﴿١٤﴾

وشە و ماناکانی

﴿ وَتَحۡمِلُ أَثۡقَالَكُمۡ ﴾ کۆڵ و بارەکانتان هەڵدەگرن

﴿ بِشِقِّ ٱلۡأَنفُسِ ﴾ زۆر بە زەحمەت

﴿ وَيَخۡلُقُ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴾ شتی واش دروست دەکات ئێوە نازانن چیە

﴿ قَصۡدُ ٱلسَّبِيلِ ﴾ ڕێگەی مامناوەندیی

﴿ وَمِنۡهَا جَآئِرٞ ﴾ هەیانە لە ڕێگەی ڕاست لایداوە

﴿ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴾ ئاژەڵەکەتانی تیا دەلەوەڕێنن

﴿ ذَرَأَ لَكُمۡ ﴾ بۆی دروست کردوون

﴿ وَتَسۡتَخۡرِجُواْ مِنۡهُ ﴾ لێی دەردێنن

﴿ مَوَاخِرَ فِيهِ ﴾ کەشتیی تیا دەڕوا، دەریاکە لەت دەکا

قورس کردن (تەفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سینەنی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَأَلْقَىٰ فِي ٱلْأَرْضِ رَوَٰسِيَ أَن تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَٰرًا وَسُبُلًا
لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾ وَعَلَٰمَٰتٍ ۚ وَبِٱلنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ
﴿١٦﴾ أَفَمَن يَخْلُقُ كَمَن لَّا يَخْلُقُ ۗ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾ وَإِن
تَعُدُّوا۟ نِعْمَةَ ٱللَّهِ لَا تُحْصُوهَآ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٨﴾
وَٱللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿١٩﴾ وَٱلَّذِينَ يَدْعُونَ
مِن دُونِ ٱللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْوَٰتٌ غَيْرُ
أَحْيَآءٍ ۖ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٢١﴾ إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ ۚ
فَٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْـَٔاخِرَةِ قُلُوبُهُم مُّنكِرَةٌ وَهُم مُّسْتَكْبِرُونَ
﴿٢٢﴾ لَا جَرَمَ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ۚ إِنَّهُۥ
لَا يُحِبُّ ٱلْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٢٣﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُم مَّاذَآ أَنزَلَ رَبُّكُمْ ۙ
قَالُوٓا۟ أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾ لِيَحْمِلُوٓا۟ أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً
يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۙ وَمِنْ أَوْزَارِ ٱلَّذِينَ يُضِلُّونَهُم بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ أَلَا
سَآءَ مَا يَزِرُونَ ﴿٢٥﴾ قَدْ مَكَرَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ
فَأَتَى ٱللَّهُ بُنْيَٰنَهُم مِّنَ ٱلْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ ٱلسَّقْفُ
مِن فَوْقِهِمْ وَأَتَىٰهُمُ ٱلْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

وشەو ماناكانی

﴿ رَوَٰسِيَ ﴾ كێوی چەسپاو
﴿ أَن تَمِيدَ بِكُمْ ﴾ نەك لەرەتان پێ بكا، بتان هەژێنێ
﴿ وَعَلَٰمَٰتٍ ﴾ نیشانەشن بۆ ڕێگە
﴿ لَا تُحْصُوهَآ ﴾ ناتوانن بیانژمێرن
﴿ مِن دُونِ ٱللَّهِ ﴾ بێجگە لە خودا
﴿ لَا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا ﴾ هیچیان پێ دروست ناكرێت
﴿ وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴾ خۆیان دروستكراون، دەیانتاشن
﴿ لَا جَرَمَ ﴾ بێ گومان
﴿ أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴾ داستانەكانی پێشوون
﴿ أَوْزَارَهُمْ ﴾ بارەكانیان، تاوانەكانیان
﴿ ٱلْقَوَاعِدِ ﴾ بناغە، ستوون، كۆڵەكە

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەكەیە
- (٢،٤،٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)

ثُمَّ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ يُخۡزِيهِمۡ وَيَقُولُ أَيۡنَ شُرَكَآءِيَ ٱلَّذِينَ كُنتُمۡ تُشَٰٓقُّونَ فِيهِمۡۚ قَالَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡعِلۡمَ إِنَّ ٱلۡخِزۡيَ ٱلۡيَوۡمَ وَٱلسُّوٓءَ عَلَى ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٢٧﴾ ٱلَّذِينَ تَتَوَفَّىٰهُمُ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ ظَالِمِيٓ أَنفُسِهِمۡۖ فَأَلۡقَوُاْ ٱلسَّلَمَ مَا كُنَّا نَعۡمَلُ مِن سُوٓءِۭۚ بَلَىٰٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمُۢ بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٢٨﴾ فَٱدۡخُلُوٓاْ أَبۡوَٰبَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَاۖ فَلَبِئۡسَ مَثۡوَى ٱلۡمُتَكَبِّرِينَ ﴿٢٩﴾ ۞ وَقِيلَ لِلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ مَاذَآ أَنزَلَ رَبُّكُمۡۚ قَالُواْ خَيۡرٗاۗ لِّلَّذِينَ أَحۡسَنُواْ فِي هَٰذِهِ ٱلدُّنۡيَا حَسَنَةٞۚ وَلَدَارُ ٱلۡأٓخِرَةِ خَيۡرٞۚ وَلَنِعۡمَ دَارُ ٱلۡمُتَّقِينَ ﴿٣٠﴾ جَنَّٰتُ عَدۡنٖ يَدۡخُلُونَهَا تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُۖ لَهُمۡ فِيهَا مَا يَشَآءُونَۚ كَذَٰلِكَ يَجۡزِي ٱللَّهُ ٱلۡمُتَّقِينَ ﴿٣١﴾ ٱلَّذِينَ تَتَوَفَّىٰهُمُ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَٰمٌ عَلَيۡكُمُ ٱدۡخُلُواْ ٱلۡجَنَّةَ بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٣٢﴾ هَلۡ يَنظُرُونَ إِلَّآ أَن تَأۡتِيَهُمُ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ أَوۡ يَأۡتِيَ أَمۡرُ رَبِّكَۚ كَذَٰلِكَ فَعَلَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۚ وَمَا ظَلَمَهُمُ ٱللَّهُ وَلَٰكِن كَانُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ يَظۡلِمُونَ ﴿٣٣﴾ فَأَصَابَهُمۡ سَيِّـَٔاتُ مَا عَمِلُواْ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُواْ بِهِۦ يَسۡتَهۡزِءُونَ ﴿٣٤﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٢٧

وشه و ماناكانی

﴿ يُخۡزِيهِمۡ ﴾ رسوایان دەكات

﴿ تُشَٰٓقُّونَ فِيهِمۡ ﴾ دوژمنایەتیی و بەرانبەرکێتان تێدا دەکردن

﴿ ٱلۡخِزۡيَ ﴾ رسوایی

﴿ وَٱلسُّوٓءَ ﴾ سزا

﴿ فَأَلۡقَوُاْ ٱلسَّلَمَ ﴾ ئیسلامەتییان دەربڕی

﴿ مَثۡوَى ٱلۡمُتَكَبِّرِينَ ﴾ جێگای فیز و دەمارزلان

﴿ طَيِّبِينَ ﴾ پاك و جوان

﴿ وَحَاقَ بِهِم ﴾ بۆیان هات، ڕژا بەسەریانا

قورس کۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَقَالَ ٱلَّذِينَ أَشۡرَكُواْ لَوۡ شَآءَ ٱللَّهُ مَا عَبَدۡنَا مِن دُونِهِۦ مِن
شَيۡءٖ نَّحۡنُ وَلَآ ءَابَآؤُنَا وَلَا حَرَّمۡنَا مِن دُونِهِۦ مِن شَيۡءٖۚ كَذَٰلِكَ
فَعَلَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۚ فَهَلۡ عَلَى ٱلرُّسُلِ إِلَّا ٱلۡبَلَٰغُ ٱلۡمُبِينُ
﴿٣٥﴾ وَلَقَدۡ بَعَثۡنَا فِي كُلِّ أُمَّةٖ رَّسُولًا أَنِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ
وَٱجۡتَنِبُواْ ٱلطَّٰغُوتَۖ فَمِنۡهُم مَّنۡ هَدَى ٱللَّهُ وَمِنۡهُم مَّنۡ
حَقَّتۡ عَلَيۡهِ ٱلضَّلَٰلَةُۚ فَسِيرُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَٱنظُرُواْ كَيۡفَ
كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُكَذِّبِينَ ﴿٣٦﴾ إِن تَحۡرِصۡ عَلَىٰ هُدَىٰهُمۡ
فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَن يُضِلُّۖ وَمَا لَهُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٣٧﴾
وَأَقۡسَمُواْ بِٱللَّهِ جَهۡدَ أَيۡمَٰنِهِمۡ لَا يَبۡعَثُ ٱللَّهُ مَن يَمُوتُۚ بَلَىٰ
وَعۡدًا عَلَيۡهِ حَقّٗا وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٣٨﴾
لِيُبَيِّنَ لَهُمُ ٱلَّذِي يَخۡتَلِفُونَ فِيهِ وَلِيَعۡلَمَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ أَنَّهُمۡ
كَانُواْ كَٰذِبِينَ ﴿٣٩﴾ إِنَّمَا قَوۡلُنَا لِشَيۡءٍ إِذَآ أَرَدۡنَٰهُ أَن نَّقُولَ
لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾ وَٱلَّذِينَ هَاجَرُواْ فِي ٱللَّهِ مِنۢ بَعۡدِ مَا ظُلِمُواْ
لَنُبَوِّئَنَّهُمۡ فِي ٱلدُّنۡيَا حَسَنَةٗۖ وَلَأَجۡرُ ٱلۡأٓخِرَةِ أَكۡبَرُۚ لَوۡ كَانُواْ
يَعۡلَمُونَ ﴿٤١﴾ ٱلَّذِينَ صَبَرُواْ وَعَلَىٰ رَبِّهِمۡ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

وشەو ماناکانی

﴿ ٱلَّذِينَ أَشۡرَكُواْ ﴾ بێ باوەڕەکان، ئەوانەی کافر بوون

﴿ لَوۡ شَآءَ ٱللَّهُ مَا عَبَدۡنَا مِن دُونِهِۦ مِن شَيۡءٖ ﴾ ئەگەر خودا بیویستایە جگە لە خۆی بەندایەتیی کەسی دیمان نەدەکرد

﴿ وَٱجۡتَنِبُواْ ٱلطَّٰغُوتَ ﴾ خۆتان لە بەندایەتیکردنی بت و طاغووت پیارێزن

﴿ حَقَّتۡ ﴾ دامەزراو، بڕیار درا

﴿ فَمِنۡهُم ﴾ لەوانەیە

﴿ حَقَّتۡ عَلَيۡهِ ٱلضَّلَٰلَةُ ﴾ گومڕایی بووە بە بەشی (بە هۆی کردەوەیەوە)

﴿ جَهۡدَ أَيۡمَٰنِهِمۡ ﴾ سوێندی بەهێزیان، بە هەموو توانای سوێندیان

﴿ لَنُبَوِّئَنَّهُمۡ ﴾ جێگەیان بۆ دەکەینەوە

﴿ حَسَنَةٗ ﴾ شوێنی باش، بەخشراوی باش

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَمَآ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ إِلَّا رِجَالٗا نُّوحِيٓ إِلَيۡهِمۡۖ فَسۡـَٔلُوٓاْ أَهۡلَ ٱلذِّكۡرِ إِن كُنتُمۡ لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٤٣﴾ بِٱلۡبَيِّنَٰتِ وَٱلزُّبُرِۗ وَأَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلذِّكۡرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيۡهِمۡ وَلَعَلَّهُمۡ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٤﴾ أَفَأَمِنَ ٱلَّذِينَ مَكَرُواْ ٱلسَّيِّـَٔاتِ أَن يَخۡسِفَ ٱللَّهُ بِهِمُ ٱلۡأَرۡضَ أَوۡ يَأۡتِيَهُمُ ٱلۡعَذَابُ مِنۡ حَيۡثُ لَا يَشۡعُرُونَ ﴿٤٥﴾ أَوۡ يَأۡخُذَهُمۡ فِي تَقَلُّبِهِمۡ فَمَا هُم بِمُعۡجِزِينَ ﴿٤٦﴾ أَوۡ يَأۡخُذَهُمۡ عَلَىٰ تَخَوُّفٖ فَإِنَّ رَبَّكُمۡ لَرَءُوفٞ رَّحِيمٌ ﴿٤٧﴾ أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ إِلَىٰ مَا خَلَقَ ٱللَّهُ مِن شَيۡءٖ يَتَفَيَّؤُاْ ظِلَٰلُهُۥ عَنِ ٱلۡيَمِينِ وَٱلشَّمَآئِلِ سُجَّدٗا لِّلَّهِ وَهُمۡ دَٰخِرُونَ ﴿٤٨﴾ وَلِلَّهِ يَسۡجُدُ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِ مِن دَآبَّةٖ وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ وَهُمۡ لَا يَسۡتَكۡبِرُونَ ﴿٤٩﴾ يَخَافُونَ رَبَّهُم مِّن فَوۡقِهِمۡ وَيَفۡعَلُونَ مَا يُؤۡمَرُونَ ۩ ﴿٥٠﴾ ۞ وَقَالَ ٱللَّهُ لَا تَتَّخِذُوٓاْ إِلَٰهَيۡنِ ٱثۡنَيۡنِۖ إِنَّمَا هُوَ إِلَٰهٞ وَٰحِدٞ فَإِيَّٰيَ فَٱرۡهَبُونِ ﴿٥١﴾ وَلَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَلَهُ ٱلدِّينُ وَاصِبًاۚ أَفَغَيۡرَ ٱللَّهِ تَتَّقُونَ ﴿٥٢﴾ وَمَا بِكُم مِّن نِّعۡمَةٖ فَمِنَ ٱللَّهِۖ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ ٱلضُّرُّ فَإِلَيۡهِ تَجۡـَٔرُونَ ﴿٥٣﴾ ثُمَّ إِذَا كَشَفَ ٱلضُّرَّ عَنكُمۡ إِذَا فَرِيقٞ مِّنكُم بِرَبِّهِمۡ يُشۡرِكُونَ ﴿٥٤﴾

سجدة - الحزب ٢٨

وشەو ماناكانی

﴿ أَهۡلَ ٱلذِّكۡرِ ﴾ زانایان، خاوەن باوەڕانی ئەهلی کیتاب ﴿ بِٱلۡبَيِّنَٰتِ ﴾ بە بەڵگە و نیشانەوە ﴿ وَٱلزُّبُرِ ﴾ پەیامی شەرع و ڕێنومایی ﴿ يَخۡسِفَ ﴾ ڕۆیان بیا بە زەویدا ﴿ تَقَلُّبِهِمۡ ﴾ لەکاتی گەڕان و هاتوچۆیاندا ﴿ بِمُعۡجِزِينَ ﴾ دەرباز نابن ﴿ تَخَوُّفٖ ﴾ بە ترسەوە ﴿ مِن شَيۡءٖ ﴾ شتی سێبەردار ﴿ يَتَفَيَّؤُاْ ظِلَٰلُهُۥ ﴾ سێبەرەکەی دەگەڕێ ﴿ سُجَّدٗا لِّلَّهِ ﴾ کڕنووش بردوو بۆ خودا ﴿ وَهُمۡ دَٰخِرُونَ ﴾ بە سەرکزیی و ملکەچیی ﴿ ٱلدِّينُ ﴾ فەرمانبەرداری ﴿ وَاصِبًا ﴾ هەمیشە، پاڵفتە ﴿ تَجۡـَٔرُونَ ﴾ هاوار دەکەن، دەپاڕێنەوە

قورس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	
١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.	
٢.نیشانەکانی وەستان:	٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.	

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ وَيَجْعَلُونَ
لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللَّهِ لَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ
تَفْتَرُونَ ﴿٥٦﴾ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ
﴿٥٧﴾ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنْثَى ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ
﴿٥٨﴾ يَتَوَارَى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَى هُونٍ
أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَى وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
﴿٦٠﴾ وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ
يُؤَخِّرُهُمْ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ
سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦١﴾ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ
وَتَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَى لَا جَرَمَ أَنَّ
لَهُمُ النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُفْرَطُونَ ﴿٦٢﴾ تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى أُمَمٍ مِنْ
قَبْلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ
الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٦٤﴾

وشه‌و ماناكانی

﴿ لِيَكْفُرُوا بِمَا ﴾
﴿ آتَيْنَاهُمْ ﴾ كافر ده‌بن به‌وه‌ی پێمان داون
﴿ فَتَمَتَّعُوا ﴾ رابوێرن
﴿ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴾ له‌مه‌ولا ده‌زانن چیتان به‌سه‌ر دێنین
﴿ تَفْتَرُونَ ﴾ درۆ هه‌ڵده‌به‌ستن
﴿ كَظِيمٌ ﴾ رقاوی، پێشخواردووه‌وه
﴿ يَتَوَارَى ﴾ خۆی ده‌شارێته‌وه
﴿ هُونٍ ﴾ كزیی و داماویی
﴿ يَدُسُّهُ ﴾ بیكا به‌ ژێر (خۆڵه‌وه)
﴿ مَثَلُ السَّوْءِ ﴾ وێنه و نموونه‌ی ناشیرین
﴿ لَا جَرَمَ ﴾ بێ گومان
﴿ مُفْرَطُونَ ﴾ به‌ په‌له ده‌برێن بۆ دۆزه‌خ، له‌ پێشه‌وه‌ن

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه	
شوێنی مینگه (الغنة).	(الإدغام) به مینگه‌وه.
مینگه‌ی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگه و،
م مینگه‌ی (الإقلاب).	ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)
(٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
(٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌كه‌یه
(٦،٤،٢) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا
(٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبیعی)ه

وَٱللَّهُ أَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَحۡيَا بِهِ ٱلۡأَرۡضَ بَعۡدَ مَوۡتِهَآۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةً لِّقَوۡمٍ يَسۡمَعُونَ ﴿٦٥﴾ وَإِنَّ لَكُمۡ فِي ٱلۡأَنۡعَٰمِ لَعِبۡرَةًۖ نُّسۡقِيكُم مِّمَّا فِي بُطُونِهِۦ مِنۢ بَيۡنِ فَرۡثٖ وَدَمٖ لَّبَنًا خَالِصًا سَآئِغٗا لِّلشَّٰرِبِينَ ﴿٦٦﴾ وَمِن ثَمَرَٰتِ ٱلنَّخِيلِ وَٱلۡأَعۡنَٰبِ تَتَّخِذُونَ مِنۡهُ سَكَرٗا وَرِزۡقًا حَسَنًاۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةً لِّقَوۡمٍ يَعۡقِلُونَ ﴿٦٧﴾ وَأَوۡحَىٰ رَبُّكَ إِلَى ٱلنَّحۡلِ أَنِ ٱتَّخِذِي مِنَ ٱلۡجِبَالِ بُيُوتٗا وَمِنَ ٱلشَّجَرِ وَمِمَّا يَعۡرِشُونَ ﴿٦٨﴾ ثُمَّ كُلِي مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ فَٱسۡلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلٗاۚ يَخۡرُجُ مِنۢ بُطُونِهَا شَرَابٞ مُّخۡتَلِفٌ أَلۡوَٰنُهُۥ فِيهِ شِفَآءٞ لِّلنَّاسِۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٦٩﴾ وَٱللَّهُ خَلَقَكُمۡ ثُمَّ يَتَوَفَّىٰكُمۡۚ وَمِنكُم مَّن يُرَدُّ إِلَىٰٓ أَرۡذَلِ ٱلۡعُمُرِ لِكَيۡ لَا يَعۡلَمَ بَعۡدَ عِلۡمٖ شَيۡـًٔاۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٞ قَدِيرٞ ﴿٧٠﴾ وَٱللَّهُ فَضَّلَ بَعۡضَكُمۡ عَلَىٰ بَعۡضٖ فِي ٱلرِّزۡقِۚ فَمَا ٱلَّذِينَ فُضِّلُواْ بِرَآدِّي رِزۡقِهِمۡ عَلَىٰ مَا مَلَكَتۡ أَيۡمَٰنُهُمۡ فَهُمۡ فِيهِ سَوَآءٌۚ أَفَبِنِعۡمَةِ ٱللَّهِ يَجۡحَدُونَ ﴿٧١﴾ وَٱللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنۡ أَنفُسِكُمۡ أَزۡوَٰجٗا وَجَعَلَ لَكُم مِّنۡ أَزۡوَٰجِكُم بَنِينَ وَحَفَدَةٗ وَرَزَقَكُم مِّنَ ٱلطَّيِّبَٰتِۚ أَفَبِٱلۡبَٰطِلِ يُؤۡمِنُونَ وَبِنِعۡمَتِ ٱللَّهِ هُمۡ يَكۡفُرُونَ ﴿٧٢﴾

وشە و ماناکانی

﴿ لَعِبۡرَةً ﴾ پەند و دەرسە

﴿ فَرۡثٖ ﴾ پیسی، ریخ، ریتاڵە

﴿ سَكَرٗا ﴾ شەراب

﴿ وَأَوۡحَىٰ رَبُّكَ ﴾ پەیامی نارد، رای سپارد

﴿ بُيُوتٗا ﴾ ماڵ، لانە، هەنگەلان

﴿ يَعۡرِشُونَ ﴾ دروستی دەکەن، هەڵی دەبەستن

﴿ ذُلُلٗا ﴾ رام، ئاسانکراو

﴿ أَرۡذَلِ ٱلۡعُمُرِ ﴾ پیریی، خەرەفان

﴿ وَٱللَّهُ فَضَّلَ بَعۡضَكُمۡ عَلَىٰ بَعۡضٖ فِي ٱلرِّزۡقِ ﴾ خودا رۆزیی بە هەندێکتان زیاتر لە هەندێکتانی داوە

﴿ فَهُمۡ ﴾ ئەوان، هەموویان

﴿ فِيهِ سَوَآءٌ ﴾ تیایدا وەك یەك هاوبەشن

﴿ وَحَفَدَةٗ ﴾ نەوە

﴿ أَفَبِٱلۡبَٰطِلِ يُؤۡمِنُونَ ﴾ ئایا باوەڕ بە شتی پڕوپووچ دەکەن؟

قورسی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە:

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَيَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَمۡلِكُ لَهُمۡ رِزۡقٗا مِّنَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِ شَيۡـٔٗا وَلَا يَسۡتَطِيعُونَ ﴿٧٣﴾ فَلَا تَضۡرِبُواْ لِلَّهِ ٱلۡأَمۡثَالَۚ
إِنَّ ٱللَّهَ يَعۡلَمُ وَأَنتُمۡ لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٧٤﴾ ۞ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا عَبۡدٗا
مَّمۡلُوكٗا لَّا يَقۡدِرُ عَلَىٰ شَيۡءٖ وَمَن رَّزَقۡنَٰهُ مِنَّا رِزۡقًا حَسَنٗا
فَهُوَ يُنفِقُ مِنۡهُ سِرّٗا وَجَهۡرًاۖ هَلۡ يَسۡتَوُۥنَۚ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِۚ
بَلۡ أَكۡثَرُهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٧٥﴾ وَضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلٗا رَّجُلَيۡنِ
أَحَدُهُمَآ أَبۡكَمُ لَا يَقۡدِرُ عَلَىٰ شَيۡءٖ وَهُوَ كَلٌّ عَلَىٰ
مَوۡلَىٰهُ أَيۡنَمَا يُوَجِّههُّ لَا يَأۡتِ بِخَيۡرٍ هَلۡ يَسۡتَوِي هُوَ وَمَن
يَأۡمُرُ بِٱلۡعَدۡلِ وَهُوَ عَلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٖ ﴿٧٦﴾ وَلِلَّهِ غَيۡبُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ وَمَآ أَمۡرُ ٱلسَّاعَةِ إِلَّا كَلَمۡحِ ٱلۡبَصَرِ
أَوۡ هُوَ أَقۡرَبُۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ﴿٧٧﴾ وَٱللَّهُ
أَخۡرَجَكُم مِّنۢ بُطُونِ أُمَّهَٰتِكُمۡ لَا تَعۡلَمُونَ شَيۡـٔٗا وَجَعَلَ
لَكُمُ ٱلسَّمۡعَ وَٱلۡأَبۡصَٰرَ وَٱلۡأَفۡـِٔدَةَ لَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ
﴿٧٨﴾ أَلَمۡ يَرَوۡاْ إِلَى ٱلطَّيۡرِ مُسَخَّرَٰتٖ فِي جَوِّ ٱلسَّمَآءِ
مَا يُمۡسِكُهُنَّ إِلَّا ٱللَّهُۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ﴿٧٩﴾

ربع الحزب ٢٨

وشه و ماناکانی

﴿لَا يَقۡدِرُ عَلَىٰ شَيۡءٖ﴾ دەستەلاتی هیچی نییە

﴿وَمَن رَّزَقۡنَٰهُ مِنَّا﴾ کەسێکیش لە لای خۆمانەوە رۆزیمان دابێتێ

﴿رِزۡقًا حَسَنٗا﴾ رۆزییەکی جوان و پوخت

﴿فَهُوَ يُنفِقُ مِنۡهُ﴾ ئەویش لێی دەبەخشێتەوە

﴿أَحَدُهُمَآ أَبۡكَمُ﴾ یەکێکیان لاڵی زکماکە

﴿كَلٌّ﴾ بارە

﴿كَلَمۡحِ ٱلۡبَصَرِ﴾ بە چاو تروکاندنێك

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە: شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە. مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە. مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود): (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن. (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن. مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە. (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف). (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ن.

وَٱللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنۢ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُم مِّن جُلُودِ
ٱلْأَنْعَٰمِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ
وَمِنْ أَصْوَافِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَآ أَثَٰثًا وَمَتَٰعًا إِلَىٰ حِينٍ
﴿٨٠﴾ وَٱللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّمَّا خَلَقَ ظِلَٰلًا وَجَعَلَ لَكُم
مِّنَ ٱلْجِبَالِ أَكْنَٰنًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَٰبِيلَ تَقِيكُمُ
ٱلْحَرَّ وَسَرَٰبِيلَ تَقِيكُم بَأْسَكُمْ كَذَٰلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُۥ
عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾ فَإِن تَوَلَّوْا۟ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ
ٱلْبَلَٰغُ ٱلْمُبِينُ ﴿٨٢﴾ يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ ٱللَّهِ ثُمَّ يُنكِرُونَهَا
وَأَكْثَرُهُمُ ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿٨٣﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِن كُلِّ أُمَّةٍ
شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ
﴿٨٤﴾ وَإِذَا رَءَا ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ ٱلْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ
يُنظَرُونَ ﴿٨٥﴾ وَإِذَا رَءَا ٱلَّذِينَ أَشْرَكُوا۟ شُرَكَآءَهُمْ
قَالُوا۟ رَبَّنَا هَٰٓؤُلَآءِ شُرَكَآؤُنَا ٱلَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا۟ مِن دُونِكَ
فَأَلْقَوْا۟ إِلَيْهِمُ ٱلْقَوْلَ إِنَّكُمْ لَكَٰذِبُونَ ﴿٨٦﴾ وَأَلْقَوْا۟
إِلَى ٱللَّهِ يَوْمَئِذٍ ٱلسَّلَمَ وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَفْتَرُونَ ﴿٨٧﴾

وشە و ماناکانی

﴿ سَكَنًا ﴾ جێگەی نیشتەجێ بوون

﴿ وَجَعَلَ لَكُم مِّن جُلُودِ ٱلْأَنْعَٰمِ بُيُوتًا ﴾ لە پێستی ئاژەڵیش ماڵی بۆ دابین کردوون

﴿ تَسْتَخِفُّونَهَا ﴾ لەکاتی گواستنەوەدا سووکە

﴿ يَوْمَ ظَعْنِكُمْ ﴾ کاتی بارکردنتان

﴿ أَثَٰثًا ﴾ رایەخ، پێخەف

﴿ وَمَتَٰعًا ﴾ جێگەی سوود

﴿ ظِلَٰلًا ﴾ سێبەر

﴿ أَكْنَٰنًا ﴾ ئەشکەوت و کەوێڵ

﴿ سَرَٰبِيلَ ﴾ پۆشاک

﴿ تَقِيكُم بَأْسَكُمْ ﴾ لەکاتی جەنگدا خۆتانی پێ دەپارێزن

﴿ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴾ عوزر و بیانوویان لێ وەرناگیرێ

﴿ يُنظَرُونَ ﴾ مۆڵەت نادرێن

﴿ ٱلسَّلَمَ ﴾ ملکەچیی، ئاشتیی

قورس کردن (تەفخیم) و، قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَصَدُّواْ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ زِدۡنَٰهُمۡ عَذَابًا فَوۡقَ
ٱلۡعَذَابِ بِمَا كَانُواْ يُفۡسِدُونَ ٨٨ وَيَوۡمَ نَبۡعَثُ فِي كُلِّ
أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيۡهِم مِّنۡ أَنفُسِهِمۡۖ وَجِئۡنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَىٰ
هَٰٓؤُلَآءِۚ وَنَزَّلۡنَا عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ تِبۡيَٰنًا لِّكُلِّ شَيۡءٍ وَهُدًى
وَرَحۡمَةً وَبُشۡرَىٰ لِلۡمُسۡلِمِينَ ٨٩ ۞ إِنَّ ٱللَّهَ يَأۡمُرُ بِٱلۡعَدۡلِ
وَٱلۡإِحۡسَٰنِ وَإِيتَآيِٕ ذِي ٱلۡقُرۡبَىٰ وَيَنۡهَىٰ عَنِ ٱلۡفَحۡشَآءِ
وَٱلۡمُنكَرِ وَٱلۡبَغۡيِۚ يَعِظُكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَذَكَّرُونَ
٩٠ وَأَوۡفُواْ بِعَهۡدِ ٱللَّهِ إِذَا عَٰهَدتُّمۡ وَلَا تَنقُضُواْ ٱلۡأَيۡمَٰنَ
بَعۡدَ تَوۡكِيدِهَا وَقَدۡ جَعَلۡتُمُ ٱللَّهَ عَلَيۡكُمۡ كَفِيلًاۚ إِنَّ
ٱللَّهَ يَعۡلَمُ مَا تَفۡعَلُونَ ٩١ وَلَا تَكُونُواْ كَٱلَّتِي نَقَضَتۡ
غَزۡلَهَا مِنۢ بَعۡدِ قُوَّةٍ أَنكَٰثًا تَتَّخِذُونَ أَيۡمَٰنَكُمۡ دَخَلَۢا
بَيۡنَكُمۡ أَن تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرۡبَىٰ مِنۡ أُمَّةٍۚ إِنَّمَا يَبۡلُوكُمُ
ٱللَّهُ بِهِۦۚ وَلَيُبَيِّنَنَّ لَكُمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ مَا كُنتُمۡ فِيهِ تَخۡتَلِفُونَ ٩٢
وَلَوۡ شَآءَ ٱللَّهُ لَجَعَلَكُمۡ أُمَّةً وَٰحِدَةً وَلَٰكِن يُضِلُّ مَن
يَشَآءُ وَيَهۡدِي مَن يَشَآءُۚ وَلَتُسۡـَٔلُنَّ عَمَّا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ٩٣

نصف الحزب ٢٨

وشه و ماناكانى

﴿ يَأۡمُرُ بِٱلۡعَدۡلِ ﴾ فەرمان بە عەدالەت دەدا

﴿ وَٱلۡإِحۡسَٰنِ ﴾ چاكە

﴿ ٱلۡفَحۡشَآءِ ﴾ تاوان، خراپەی ناهەموار

﴿ وَٱلۡبَغۡيِ ﴾ دەستدرێژیی

﴿ كَفِيلًا ﴾ چاودێر، شایەت

﴿ قُوَّةٍ ﴾ هێز، پتەویی

﴿ أَنكَٰثًا ﴾ هەڵی وەشێنێتەوە، شیی كاتەوە

﴿ دَخَلَۢا بَيۡنَكُمۡ ﴾ فێڵ و ناپاكیی لە ناوتانا

﴿ أَن تَكُونَ أُمَّةٌ ﴾ وا بێ گەلێكیان

﴿ هِيَ أَرۡبَىٰ ﴾ زیاتر بێ، بەتواناتر بێ

﴿ يَبۡلُوكُمُ ٱللَّهُ بِهِۦ ﴾ خودا تاقیتان دەكاتەوە پێی

میگەكان و، نەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،
م مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن.
(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە.
(٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

وَلَا تَتَّخِذُوٓاْ أَيۡمَٰنَكُمۡ دَخَلَۢا بَيۡنَكُمۡ فَتَزِلَّ قَدَمُۢ بَعۡدَ ثُبُوتِهَا
وَتَذُوقُواْ ٱلسُّوٓءَ بِمَا صَدَدتُّمۡ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِۖ وَلَكُمۡ عَذَابٌ
عَظِيمٞ ﴿٩٤﴾ وَلَا تَشۡتَرُواْ بِعَهۡدِ ٱللَّهِ ثَمَنٗا قَلِيلًاۚ إِنَّمَا عِندَ ٱللَّهِ
هُوَ خَيۡرٞ لَّكُمۡ إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ﴿٩٥﴾ مَا عِندَكُمۡ يَنفَدُۖ
وَمَا عِندَ ٱللَّهِ بَاقٖۗ وَلَنَجۡزِيَنَّ ٱلَّذِينَ صَبَرُوٓاْ أَجۡرَهُم بِأَحۡسَنِ
مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿٩٦﴾ مَنۡ عَمِلَ صَٰلِحٗا مِّن ذَكَرٍ
أَوۡ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤۡمِنٞ فَلَنُحۡيِيَنَّهُۥ حَيَوٰةٗ طَيِّبَةٗۖ وَلَنَجۡزِيَنَّهُمۡ
أَجۡرَهُم بِأَحۡسَنِ مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿٩٧﴾ فَإِذَا قَرَأۡتَ ٱلۡقُرۡءَانَ
فَٱسۡتَعِذۡ بِٱللَّهِ مِنَ ٱلشَّيۡطَٰنِ ٱلرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾ إِنَّهُۥ لَيۡسَ لَهُۥ سُلۡطَٰنٌ
عَلَى ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَلَىٰ رَبِّهِمۡ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٩٩﴾ إِنَّمَا
سُلۡطَٰنُهُۥ عَلَى ٱلَّذِينَ يَتَوَلَّوۡنَهُۥ وَٱلَّذِينَ هُم بِهِۦ مُشۡرِكُونَ
﴿١٠٠﴾ وَإِذَا بَدَّلۡنَآ ءَايَةٗ مَّكَانَ ءَايَةٖ وَٱللَّهُ أَعۡلَمُ
بِمَا يُنَزِّلُ قَالُوٓاْ إِنَّمَآ أَنتَ مُفۡتَرِۭۚ بَلۡ أَكۡثَرُهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ
﴿١٠١﴾ قُلۡ نَزَّلَهُۥ رُوحُ ٱلۡقُدُسِ مِن رَّبِّكَ بِٱلۡحَقِّ لِيُثَبِّتَ
ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَهُدٗى وَبُشۡرَىٰ لِلۡمُسۡلِمِينَ ﴿١٠٢﴾

وشه و ماناکانی

﴿دَخَلًا﴾ ﴿بَيۡنَكُمۡ﴾ فرو فێڵی ناوتان

﴿ثَمَنٗا قَلِيلًا﴾ نرخێکی کەم

﴿يَنفَدُ﴾ تەواو دەبێ، دەبڕێتەوە

﴿فَٱسۡتَعِذۡ بِٱللَّهِ﴾ پەنا بە خودا بگرە

﴿سُلۡطَٰنٌ﴾ دەستەڵات، سەرپەرشتیی

﴿يَتَوَلَّوۡنَهُۥ﴾ دەیکەن بە گەورە و ئاغا

﴿قَالُوٓاْ إِنَّمَآ أَنتَ مُفۡتَرِۭ﴾ وتیان: تۆ هەر درۆزنی

﴿رُوحُ ٱلۡقُدُسِ﴾ گیانێکی پاک، جیبریل

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	
تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).			١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەمانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.
تەفخیمی پیتی (راء).		٢. نیشانەکانی وەستان:	٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.
سیفەتی قەلقەلە.			

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُۥ بَشَرٌ لِّسَانُ ٱلَّذِى يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِىٌّ وَهَٰذَا لِسَانٌ عَرَبِىٌّ مُّبِينٌ ﴿١٠٣﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ ٱللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾ إِنَّمَا يَفْتَرِى ٱلْكَذِبَ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْكَٰذِبُونَ ﴿١٠٥﴾ مَن كَفَرَ بِٱللَّهِ مِنۢ بَعْدِ إِيمَٰنِهِۦٓ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُۥ مُطْمَئِنٌّۢ بِٱلْإِيمَٰنِ وَلَٰكِن مَّن شَرَحَ بِٱلْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ ٱللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمُ ٱسْتَحَبُّوا۟ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا عَلَى ٱلْـَٔاخِرَةِ وَأَنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿١٠٧﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ طَبَعَ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَسَمْعِهِمْ وَأَبْصَٰرِهِمْ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْغَٰفِلُونَ ﴿١٠٨﴾ لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِى ٱلْـَٔاخِرَةِ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ﴿١٠٩﴾ ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا۟ مِنۢ بَعْدِ مَا فُتِنُوا۟ ثُمَّ جَٰهَدُوا۟ وَصَبَرُوٓا۟ إِنَّ رَبَّكَ مِنۢ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٠﴾

وشە و ماناکانی

﴿يُعَلِّمُهُۥ﴾ فێری دەکا

﴿يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ﴾ دەیدەنە پاڵی

﴿إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ﴾ کەسێ نەبێ کە زۆری لێ بکرێ

﴿مَّن شَرَحَ بِٱلْكُفْرِ صَدْرًا﴾ دڵی لەسەر بێباوەڕیی دامەزراوە

﴿ٱسْتَحَبُّوا۟﴾ هەڵیان بژارد، خۆشیان ویست

﴿طَبَعَ﴾ مۆری کرد

﴿لَا جَرَمَ﴾ گومانی تێدا نییە

﴿لِلَّذِينَ هَاجَرُوا۟﴾ بۆ ئەوانەی کە کۆچیان کردووە

﴿فُتِنُوا۟﴾ تاقیی کرانەوە، سزا دران

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.

مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،

م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن

(٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.

مەددی متصل. لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە.

(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.

(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

نصف الحزب ٢٨

يَوۡمَ تَأۡتِي كُلُّ نَفۡسٖ تُجَٰدِلُ عَن نَّفۡسِهَا وَتُوَفَّىٰ كُلُّ
نَفۡسٖ مَّا عَمِلَتۡ وَهُمۡ لَا يُظۡلَمُونَ ١١١ وَضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلٗا
قَرۡيَةٗ كَانَتۡ ءَامِنَةٗ مُّطۡمَئِنَّةٗ يَأۡتِيهَا رِزۡقُهَا رَغَدٗا
مِّن كُلِّ مَكَانٖ فَكَفَرَتۡ بِأَنۡعُمِ ٱللَّهِ فَأَذَٰقَهَا ٱللَّهُ لِبَاسَ
ٱلۡجُوعِ وَٱلۡخَوۡفِ بِمَا كَانُواْ يَصۡنَعُونَ ١١٢ وَلَقَدۡ
جَآءَهُمۡ رَسُولٞ مِّنۡهُمۡ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ ٱلۡعَذَابُ وَهُمۡ
ظَٰلِمُونَ ١١٣ فَكُلُواْ مِمَّا رَزَقَكُمُ ٱللَّهُ حَلَٰلٗا طَيِّبٗا
وَٱشۡكُرُواْ نِعۡمَتَ ٱللَّهِ إِن كُنتُمۡ إِيَّاهُ تَعۡبُدُونَ ١١٤
إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيۡكُمُ ٱلۡمَيۡتَةَ وَٱلدَّمَ وَلَحۡمَ ٱلۡخِنزِيرِ وَمَآ
أُهِلَّ لِغَيۡرِ ٱللَّهِ بِهِۦۖ فَمَنِ ٱضۡطُرَّ غَيۡرَ بَاغٖ وَلَا عَادٖ فَإِنَّ
ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ١١٥ وَلَا تَقُولُواْ لِمَا تَصِفُ أَلۡسِنَتُكُمُ
ٱلۡكَذِبَ هَٰذَا حَلَٰلٞ وَهَٰذَا حَرَامٞ لِّتَفۡتَرُواْ عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَۚ
إِنَّ ٱلَّذِينَ يَفۡتَرُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَ لَا يُفۡلِحُونَ ١١٦ مَتَٰعٞ قَلِيلٞ
وَلَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ١١٧ وَعَلَى ٱلَّذِينَ هَادُواْ حَرَّمۡنَا مَا قَصَصۡنَا عَلَيۡكَ
مِن قَبۡلُۖ وَمَا ظَلَمۡنَٰهُمۡ وَلَٰكِن كَانُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ يَظۡلِمُونَ ١١٨

وشه و ماناکانی

﴿ تُجَٰدِلُ عَن نَّفۡسِهَا ﴾ هەرکەس بەرگریی لە خۆی دەکا

﴿ وَضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلٗا قَرۡيَةٗ ﴾ خودا نموونە بە گوندێك دەهێنێتەوە

﴿ رَغَدٗا ﴾ جوان، زۆر

﴿ وَٱلدَّمَ ﴾ خوێن

﴿ وَلَحۡمَ ٱلۡخِنزِيرِ ﴾ گۆشتی بەراز

﴿ أُهِلَّ لِغَيۡرِ ٱللَّهِ بِهِۦ ﴾ ناوی غەیری خودای لەسەر برابێ

﴿ ٱضۡطُرَّ ﴾ ناچار ببێ

﴿ غَيۡرَ بَاغٖ ﴾ زیادەڕەویی نەکا

﴿ وَلَا عَادٖ ﴾ لە پێویست لانەدا

قورس کۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُواْ ٱلسُّوٓءَ بِجَهَٰلَةٖ ثُمَّ تَابُواْ مِنۢ
بَعۡدِ ذَٰلِكَ وَأَصۡلَحُوٓاْ إِنَّ رَبَّكَ مِنۢ بَعۡدِهَا لَغَفُورٞ رَّحِيمٌ ﴿١١٩﴾
إِنَّ إِبۡرَٰهِيمَ كَانَ أُمَّةٗ قَانِتٗا لِّلَّهِ حَنِيفٗا وَلَمۡ يَكُ مِنَ ٱلۡمُشۡرِكِينَ
﴿١٢٠﴾ شَاكِرٗا لِّأَنۡعُمِهِۚ ٱجۡتَبَىٰهُ وَهَدَىٰهُ إِلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٖ
﴿١٢١﴾ وَءَاتَيۡنَٰهُ فِي ٱلدُّنۡيَا حَسَنَةٗۖ وَإِنَّهُۥ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ لَمِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ
﴿١٢٢﴾ ثُمَّ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ أَنِ ٱتَّبِعۡ مِلَّةَ إِبۡرَٰهِيمَ حَنِيفٗاۖ وَمَا كَانَ
مِنَ ٱلۡمُشۡرِكِينَ ﴿١٢٣﴾ إِنَّمَا جُعِلَ ٱلسَّبۡتُ عَلَى ٱلَّذِينَ
ٱخۡتَلَفُواْ فِيهِۚ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ فِيمَا
كَانُواْ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾ ٱدۡعُ إِلَىٰ سَبِيلِ رَبِّكَ بِٱلۡحِكۡمَةِ
وَٱلۡمَوۡعِظَةِ ٱلۡحَسَنَةِۖ وَجَٰدِلۡهُم بِٱلَّتِي هِيَ أَحۡسَنُۚ إِنَّ رَبَّكَ
هُوَ أَعۡلَمُ بِمَن ضَلَّ عَن سَبِيلِهِۦۖ وَهُوَ أَعۡلَمُ بِٱلۡمُهۡتَدِينَ ﴿١٢٥﴾
وَإِنۡ عَاقَبۡتُمۡ فَعَاقِبُواْ بِمِثۡلِ مَا عُوقِبۡتُم بِهِۦۖ وَلَئِن صَبَرۡتُمۡ
لَهُوَ خَيۡرٞ لِّلصَّٰبِرِينَ ﴿١٢٦﴾ وَٱصۡبِرۡ وَمَا صَبۡرُكَ إِلَّا بِٱللَّهِۚ
وَلَا تَحۡزَنۡ عَلَيۡهِمۡ وَلَا تَكُ فِي ضَيۡقٖ مِّمَّا يَمۡكُرُونَ
﴿١٢٧﴾ إِنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَواْ وَّٱلَّذِينَ هُم مُّحۡسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

وشه و ماناکانی

﴿ بِجَهَٰلَةٖ ﴾ به نەفامیی
﴿ ثُمَّ تَابُواْ مِنۢ بَعۡدِ ذَٰلِكَ ﴾ دوای کردەوە بەدەکانیان پەشیمان بوونەوە، تەوبەیان کرد
﴿ وَأَصۡلَحُوٓاْ ﴾ خۆیان باش کرد
﴿ إِنَّ رَبَّكَ مِنۢ بَعۡدِهَا ﴾ دوای ئەوە خودات
﴿ كَانَ أُمَّةٗ ﴾ مامۆستایەك بوو، تەنیا خۆی خاوەن باوەڕ بوو
﴿ قَانِتٗا لِّلَّهِ ﴾ ملکەچ بوو بۆ خودا
﴿ حَنِيفٗا ﴾ لەسەر ڕێگەی ڕاست
﴿ ٱجۡتَبَىٰهُ ﴾ هەڵی بژارد
﴿ حَسَنَةٗ ﴾ چاکەیەك، ڕەوشتێکی باش
﴿ مِلَّةَ إِبۡرَٰهِيمَ ﴾ ئایینی ئیبراهیم، خودا بەیەك ناس
﴿ جُعِلَ ٱلسَّبۡتُ ﴾ تەرخانکردنی شەممە بۆ خوداپەرستیی تیایدا
﴿ ضَيۡقٖ ﴾ تەنگەتاویی، تەنگەنەفەسیی

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و.
م مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

سُورَةُ الإِسۡرَاءِ

ترتيبها ١٧ — آياتها ١١١

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الجزء ١٥ الحزب ٢٩

سُبۡحَٰنَ ٱلَّذِيٓ أَسۡرَىٰ بِعَبۡدِهِۦ لَيۡلٗا مِّنَ ٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡحَرَامِ
إِلَى ٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡأَقۡصَا ٱلَّذِي بَٰرَكۡنَا حَوۡلَهُۥ لِنُرِيَهُۥ مِنۡ ءَايَٰتِنَآۚ إِنَّهُۥ
هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ ١ وَءَاتَيۡنَا مُوسَى ٱلۡكِتَٰبَ وَجَعَلۡنَٰهُ
هُدٗى لِّبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ أَلَّا تَتَّخِذُواْ مِن دُونِي وَكِيلٗا ٢
ذُرِّيَّةَ مَنۡ حَمَلۡنَا مَعَ نُوحٍۚ إِنَّهُۥ كَانَ عَبۡدٗا شَكُورٗا ٣
وَقَضَيۡنَآ إِلَىٰ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ فِي ٱلۡكِتَٰبِ لَتُفۡسِدُنَّ فِي ٱلۡأَرۡضِ
مَرَّتَيۡنِ وَلَتَعۡلُنَّ عُلُوّٗا كَبِيرٗا ٤ فَإِذَا جَآءَ وَعۡدُ أُولَىٰهُمَا بَعَثۡنَا
عَلَيۡكُمۡ عِبَادٗا لَّنَآ أُوْلِي بَأۡسٖ شَدِيدٖ فَجَاسُواْ خِلَٰلَ ٱلدِّيَارِۚ
وَكَانَ وَعۡدٗا مَّفۡعُولٗا ٥ ثُمَّ رَدَدۡنَا لَكُمُ ٱلۡكَرَّةَ عَلَيۡهِمۡ
وَأَمۡدَدۡنَٰكُم بِأَمۡوَٰلٖ وَبَنِينَ وَجَعَلۡنَٰكُمۡ أَكۡثَرَ نَفِيرًا ٦
إِنۡ أَحۡسَنتُمۡ أَحۡسَنتُمۡ لِأَنفُسِكُمۡۖ وَإِنۡ أَسَأۡتُمۡ فَلَهَاۚ فَإِذَا جَآءَ
وَعۡدُ ٱلۡأٓخِرَةِ لِيَسُـُٔواْ وُجُوهَكُمۡ وَلِيَدۡخُلُواْ ٱلۡمَسۡجِدَ
كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٖ وَلِيُتَبِّرُواْ مَا عَلَوۡاْ تَتۡبِيرًا ٧

وشه و ماناکانی

سوورەتی ئیسراء

﴿ أَسۡرَىٰ بِعَبۡدِهِۦ ﴾ شەورەویی بە بەندەی خۆی کرد

﴿ لِنُرِيَهُۥ ﴾ بۆ ئەوەی پیشانی بدەین

﴿ وَكِيلٗا ﴾ چاودێر، پارێزەر

﴿ ذُرِّيَّةَ ﴾ نەوەی

﴿ وَلَتَعۡلُنَّ ﴾ بەرز دەبنەوە، خاوەن دەست دەبن

﴿ وَعۡدُ أُولَىٰهُمَا ﴾ بەڵێنی یەکەمیان

﴿ أُوْلِي بَأۡسٖ ﴾ خاوەن هێز

﴿ فَجَاسُواْ ﴾ گەڕان، هاتوچۆیان کرد

﴿ خِلَٰلَ ٱلدِّيَارِ ﴾ لەناو خانووەکاندا

﴿ ٱلۡكَرَّةَ ﴾ گەڕانەوە، توانا

﴿ نَفِيرًا ﴾ ژمارەی زۆر

﴿ لِيَسُـُٔواْ وُجُوهَكُمۡ ﴾ ئازارتان بدەن، رووتان تاڵ بکەن

﴿ وَلِيُتَبِّرُواْ ﴾ لەناوبەرن

﴿ مَا عَلَوۡاْ ﴾ سەرکەوتن بەسەریا، دەستیان بەسەردا گرت

قورس کۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يَرْحَمَكُمْ ۚ وَإِنْ عُدتُّمْ عُدْنَا ۘ وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَٰفِرِينَ
حَصِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانَ يَهْدِى لِلَّتِى هِىَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ
ٱلْمُؤْمِنِينَ ٱلَّذِينَ يَعْمَلُونَ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾
وَأَنَّ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْـَٔاخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٠﴾
وَيَدْعُ ٱلْإِنسَٰنُ بِٱلشَّرِّ دُعَآءَهُۥ بِٱلْخَيْرِ ۖ وَكَانَ ٱلْإِنسَٰنُ عَجُولًا ﴿١١﴾
وَجَعَلْنَا ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ ءَايَتَيْنِ ۖ فَمَحَوْنَآ ءَايَةَ ٱلَّيْلِ وَجَعَلْنَآ ءَايَةَ
ٱلنَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا۟ فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا۟ عَدَدَ
ٱلسِّنِينَ وَٱلْحِسَابَ ۚ وَكُلَّ شَىْءٍ فَصَّلْنَٰهُ تَفْصِيلًا ﴿١٢﴾ وَكُلَّ
إِنسَٰنٍ أَلْزَمْنَٰهُ طَٰٓئِرَهُۥ فِى عُنُقِهِۦ ۖ وَنُخْرِجُ لَهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ كِتَٰبًا
يَلْقَىٰهُ مَنشُورًا ﴿١٣﴾ ٱقْرَأْ كِتَٰبَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ ٱلْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا
﴿١٤﴾ مَّنِ ٱهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِى لِنَفْسِهِۦ ۖ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ
عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ
رَسُولًا ﴿١٥﴾ وَإِذَآ أَرَدْنَآ أَن نُّهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا۟ فِيهَا
فَحَقَّ عَلَيْهَا ٱلْقَوْلُ فَدَمَّرْنَٰهَا تَدْمِيرًا ﴿١٦﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ
ٱلْقُرُونِ مِنۢ بَعْدِ نُوحٍ ۗ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِۦ خَبِيرًۢا بَصِيرًا ﴿١٧﴾

وشه و ماناکانی

﴿ وَإِنْ عُدتُّمْ ﴾ ئەگەر هاتنەوە، گەڕانەوە بۆ خراپە
﴿ عُدْنَا ﴾ دەگەڕێینەوە بۆ تۆڵە لێکردنەوەتان
﴿ حَصِيرًا ﴾ راخراو، جێگە
﴿ هِىَ أَقْوَمُ ﴾ باشترین ڕێگە
﴿ وَيَدْعُ ٱلْإِنسَٰنُ بِٱلشَّرِّ ﴾ ئادەمیزاد دوعای شەڕ دەکات
﴿ دُعَآءَهُۥ بِٱلْخَيْرِ ﴾ وەك چۆن دوعای خێر دەکات
﴿ ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ ﴾ شەو و ڕۆژ
﴿ فَمَحَوْنَآ ءَايَةَ ٱلَّيْلِ ﴾ شەومان کووژاندەوە
﴿ ءَايَةَ ٱلنَّهَارِ مُبْصِرَةً ﴾ ڕۆژمان ڕووناك کرد
﴿ أَلْزَمْنَٰهُ طَٰٓئِرَهُۥ ﴾ کردەوەکانیمان پێیەوە لکان
﴿ حَسِيبًا ﴾ حسابکەر، ژمێرەر
﴿ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ ﴾ کەس کۆڵ و باری کەسی دی هەڵناگرێ
﴿ أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا ﴾ داوای فەرمانبەرداریی خودامان لە مشەخۆران کرد
﴿ فَفَسَقُوا۟ ﴾ زیادەڕەویی و بەدکارییان هەڵبژارد
﴿ فَدَمَّرْنَٰهَا ﴾ وێرانمان کرد
﴿ ٱلْقُرُونِ ﴾ گەلانی پێشوو

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

مَّن كَانَ يُرِيدُ ٱلۡعَاجِلَةَ عَجَّلۡنَا لَهُۥ فِيهَا مَا نَشَآءُ لِمَن نُّرِيدُ ثُمَّ
جَعَلۡنَا لَهُۥ جَهَنَّمَ يَصۡلَىٰهَا مَذۡمُومٗا مَّدۡحُورٗا ١٨ وَمَنۡ أَرَادَ
ٱلۡأٓخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعۡيَهَا وَهُوَ مُؤۡمِنٞ فَأُوْلَٰٓئِكَ كَانَ
سَعۡيُهُم مَّشۡكُورٗا ١٩ كُلّٗا نُّمِدُّ هَٰٓؤُلَآءِ وَهَٰٓؤُلَآءِ مِنۡ عَطَآءِ
رَبِّكَۚ وَمَا كَانَ عَطَآءُ رَبِّكَ مَحۡظُورًا ٢٠ ٱنظُرۡ كَيۡفَ فَضَّلۡنَا
بَعۡضَهُمۡ عَلَىٰ بَعۡضٖۚ وَلَلۡأٓخِرَةُ أَكۡبَرُ دَرَجَٰتٖ وَأَكۡبَرُ تَفۡضِيلٗا
٢١ لَّا تَجۡعَلۡ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَ فَتَقۡعُدَ مَذۡمُومٗا مَّخۡذُولٗا ٢٢
۞ وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعۡبُدُوٓاْ إِلَّآ إِيَّاهُ وَبِٱلۡوَٰلِدَيۡنِ إِحۡسَٰنًاۚ إِمَّا
يَبۡلُغَنَّ عِندَكَ ٱلۡكِبَرَ أَحَدُهُمَآ أَوۡ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُل لَّهُمَآ
أُفّٖ وَلَا تَنۡهَرۡهُمَا وَقُل لَّهُمَا قَوۡلٗا كَرِيمٗا ٢٣ وَٱخۡفِضۡ
لَهُمَا جَنَاحَ ٱلذُّلِّ مِنَ ٱلرَّحۡمَةِ وَقُل رَّبِّ ٱرۡحَمۡهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي
صَغِيرٗا ٢٤ رَّبُّكُمۡ أَعۡلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمۡۚ إِن تَكُونُواْ صَٰلِحِينَ
فَإِنَّهُۥ كَانَ لِلۡأَوَّٰبِينَ غَفُورٗا ٢٥ وَءَاتِ ذَا ٱلۡقُرۡبَىٰ حَقَّهُۥ
وَٱلۡمِسۡكِينَ وَٱبۡنَ ٱلسَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرۡ تَبۡذِيرًا ٢٦ إِنَّ ٱلۡمُبَذِّرِينَ
كَانُوٓاْ إِخۡوَٰنَ ٱلشَّيَٰطِينِۖ وَكَانَ ٱلشَّيۡطَٰنُ لِرَبِّهِۦ كَفُورٗا ٢٧

ربع الحزب ٢٩

وشه و ماناکانی

﴿ يَصۡلَىٰهَا ﴾ دەچێتە ناوی
﴿ مَّدۡحُورٗا ﴾ دوورخراوە لە سۆزی خودا
﴿ مَحۡظُورًا ﴾ بەری ناگیرێ
﴿ مَّخۡذُولٗا ﴾ رسوا و بێ کۆمەککەر
﴿ وَقَضَىٰ رَبُّكَ ﴾ خودای تۆ بڕیاری دا
﴿ أُفّٖ ﴾ ئۆف، وشەی دەربڕینی ناخۆشیی لە شتێك
﴿ وَلَا تَنۡهَرۡهُمَا ﴾ مەچۆ بە گژیانا، قسەی ناخۆشیان پێ مەڵێ
﴿ قَوۡلٗا كَرِيمٗا ﴾ وتەیەکی شیرین و باش
﴿ لِلۡأَوَّٰبِينَ ﴾ ئەوانەی پاشگەز دەبنەوە و لە خراپە دەگەڕێنەوە
﴿ وَءَاتِ ذَا ٱلۡقُرۡبَىٰ حَقَّهُۥ ﴾ بەشی خزمان بدە

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە:
- تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەوانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامیوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَإِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ ٱبْتِغَآءَ رَحْمَةٍ مِّن رَّبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُل لَّهُمْ قَوْلًا
مَّيْسُورًا ﴿٢٨﴾ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا
كُلَّ ٱلْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا ﴿٢٩﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ
لِمَن يَشَآءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ بِعِبَادِهِۦ خَبِيرًۢا بَصِيرًا ﴿٣٠﴾ وَلَا تَقْتُلُوٓا۟
أَوْلَٰدَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَٰقٍ ۖ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ ۚ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ
خِطْـًٔا كَبِيرًا ﴿٣١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا۟ ٱلزِّنَىٰٓ ۖ إِنَّهُۥ كَانَ فَٰحِشَةً وَسَآءَ
سَبِيلًا ﴿٣٢﴾ وَلَا تَقْتُلُوا۟ ٱلنَّفْسَ ٱلَّتِى حَرَّمَ ٱللَّهُ إِلَّا بِٱلْحَقِّ ۗ وَمَن
قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِيِّهِۦ سُلْطَٰنًا فَلَا يُسْرِف فِّى
ٱلْقَتْلِ ۖ إِنَّهُۥ كَانَ مَنصُورًا ﴿٣٣﴾ وَلَا تَقْرَبُوا۟ مَالَ ٱلْيَتِيمِ إِلَّا بِٱلَّتِى
هِىَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُۥ ۚ وَأَوْفُوا۟ بِٱلْعَهْدِ ۖ إِنَّ ٱلْعَهْدَ كَانَ
مَسْـُٔولًا ﴿٣٤﴾ وَأَوْفُوا۟ ٱلْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا۟ بِٱلْقِسْطَاسِ ٱلْمُسْتَقِيمِ ۚ
ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٥﴾ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِۦ عِلْمٌ ۚ
إِنَّ ٱلسَّمْعَ وَٱلْبَصَرَ وَٱلْفُؤَادَ كُلُّ أُو۟لَٰٓئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْـُٔولًا ﴿٣٦﴾
وَلَا تَمْشِ فِى ٱلْأَرْضِ مَرَحًا ۖ إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ ٱلْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ
ٱلْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٧﴾ كُلُّ ذَٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهُۥ عِندَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٨﴾

وشە و ماناکانی

﴿ وَإِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ ﴾ یا پشتیان تێ دەکەی
﴿ ٱبْتِغَآءَ رَحْمَةٍ مِّن رَّبِّكَ ﴾ چاوەڕوانی میهرەبانیی خودا دەکەی
﴿ يَدَكَ مَغْلُولَةً ﴾ دەستت مەقووچێنە
﴿ تَبْسُطْهَا كُلَّ ٱلْبَسْطِ ﴾ دەستت بەرەڵا مەکە، رژگان و پژگان مەکە
﴿ مَّحْسُورًا ﴾ پەشیمان، خەماویی
﴿ وَيَقْدِرُ ﴾ ئەی گرێتەوە
﴿ خَشْيَةَ إِمْلَٰقٍ ﴾ لە ترسی برسێتیی و نەبوونیی
﴿ خِطْـًٔا كَبِيرًا ﴾ تاوانێکی گەورەیە
﴿ سُلْطَٰنًا ﴾ ماف، دەستەڵات
﴿ يَبْلُغَ أَشُدَّهُۥ ﴾ دەگاتە هەرەتی هێز و توانای
﴿ بِٱلْقِسْطَاسِ ٱلْمُسْتَقِيمِ ﴾ بە ترازووی راست
﴿ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴾ ئەنجامێکی باشی دەبێ
﴿ وَلَا تَقْفُ ﴾ مەکەوە شوێن
﴿ مَرَحًا ﴾ خۆشیی و سەرکەشیی

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

ذَٰلِكَ مِمَّآ أَوۡحَىٰٓ إِلَيۡكَ رَبُّكَ مِنَ ٱلۡحِكۡمَةِۗ وَلَا تَجۡعَلۡ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا
ءَاخَرَ فَتُلۡقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومٗا مَّدۡحُورًا ﴿٣٩﴾ أَفَأَصۡفَىٰكُمۡ رَبُّكُم
بِٱلۡبَنِينَ وَٱتَّخَذَ مِنَ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةِ إِنَٰثًاۚ إِنَّكُمۡ لَتَقُولُونَ قَوۡلًا عَظِيمٗا ﴿٤٠﴾
وَلَقَدۡ صَرَّفۡنَا فِي هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانِ لِيَذَّكَّرُواْ وَمَا يَزِيدُهُمۡ إِلَّا نُفُورٗا ﴿٤١﴾
قُل لَّوۡ كَانَ مَعَهُۥٓ ءَالِهَةٞ كَمَا يَقُولُونَ إِذٗا لَّٱبۡتَغَوۡاْ إِلَىٰ ذِي ٱلۡعَرۡشِ سَبِيلٗا
﴿٤٢﴾ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوّٗا كَبِيرٗا ﴿٤٣﴾ تُسَبِّحُ لَهُ ٱلسَّمَٰوَٰتُ
ٱلسَّبۡعُ وَٱلۡأَرۡضُ وَمَن فِيهِنَّۚ وَإِن مِّن شَيۡءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمۡدِهِۦ وَلَٰكِن
لَّا تَفۡقَهُونَ تَسۡبِيحَهُمۡۗ إِنَّهُۥ كَانَ حَلِيمًا غَفُورٗا ﴿٤٤﴾ وَإِذَا قَرَأۡتَ
ٱلۡقُرۡءَانَ جَعَلۡنَا بَيۡنَكَ وَبَيۡنَ ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡأٓخِرَةِ حِجَابٗا
مَّسۡتُورٗا ﴿٤٥﴾ وَجَعَلۡنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمۡ أَكِنَّةً أَن يَفۡقَهُوهُ وَفِيٓ ءَاذَانِهِمۡ
وَقۡرٗاۚ وَإِذَا ذَكَرۡتَ رَبَّكَ فِي ٱلۡقُرۡءَانِ وَحۡدَهُۥ وَلَّوۡاْ عَلَىٰٓ أَدۡبَٰرِهِمۡ نُفُورٗا
﴿٤٦﴾ نَّحۡنُ أَعۡلَمُ بِمَا يَسۡتَمِعُونَ بِهِۦٓ إِذۡ يَسۡتَمِعُونَ إِلَيۡكَ وَإِذۡ هُمۡ نَجۡوَىٰٓ
إِذۡ يَقُولُ ٱلظَّٰلِمُونَ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلٗا مَّسۡحُورًا ﴿٤٧﴾ ٱنظُرۡ
كَيۡفَ ضَرَبُواْ لَكَ ٱلۡأَمۡثَالَ فَضَلُّواْ فَلَا يَسۡتَطِيعُونَ سَبِيلٗا ﴿٤٨﴾
وَقَالُوٓاْ أَءِذَا كُنَّا عِظَٰمٗا وَرُفَٰتًا أَءِنَّا لَمَبۡعُوثُونَ خَلۡقٗا جَدِيدٗا ﴿٤٩﴾

وشەو ماناکانی

﴿ذَٰلِكَ مِمَّآ أَوۡحَىٰٓ إِلَيۡكَ رَبُّكَ مِنَ ٱلۡحِكۡمَةِ﴾ ئەمانە بەشێکن لەوەی کە خودا لە حیکمەت و زانیاریی بۆی ناردوویت

﴿مَّدۡحُورًا﴾ دەرکراویی، دوورخراوەیی لە میهرەبانیی خودا

﴿أَفَأَصۡفَىٰكُمۡ رَبُّكُم﴾ ئایا خودا ئێوەی هەڵبژاردووە؟

﴿صَرَّفۡنَا﴾ ئاڵ و گۆڕمان کرد

﴿نُفُورٗا﴾ دووریی، لووتەلایی

﴿لَّٱبۡتَغَوۡاْ﴾ داوایان دەکرد ﴿سَبِيلٗا﴾ ڕێگەی چەوت

﴿حِجَابٗا مَّسۡتُورٗا﴾ پەردەیەکی داپۆشێنەر ﴿أَكِنَّةً﴾ پەردە، لێڵایی

﴿وَقۡرٗا﴾ گوێگرانیی

﴿هُمۡ نَجۡوَىٰٓ﴾ چپەچپ دەکەن

﴿مَّسۡحُورًا﴾ جادوولێکراو

﴿وَرُفَٰتًا﴾ پارچە پارچە، ورد بوو

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە: ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

۞ قُلْ كُونُوا۟ حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿٥٠﴾ أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِى صُدُورِكُمْ ۚ فَسَيَقُولُونَ مَن يُعِيدُنَا ۖ قُلِ ٱلَّذِى فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ۚ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هُوَ ۖ قُلْ عَسَىٰٓ أَن يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥١﴾ يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِۦ وَتَظُنُّونَ إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٢﴾ وَقُل لِّعِبَادِى يَقُولُوا۟ ٱلَّتِى هِىَ أَحْسَنُ ۚ إِنَّ ٱلشَّيْطَٰنَ يَنزَغُ بَيْنَهُمْ ۚ إِنَّ ٱلشَّيْطَٰنَ كَانَ لِلْإِنسَٰنِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٥٣﴾ رَّبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ ۖ إِن يَشَأْ يَرْحَمْكُمْ أَوْ إِن يَشَأْ يُعَذِّبْكُمْ ۚ وَمَآ أَرْسَلْنَٰكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿٥٤﴾ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۗ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ ٱلنَّبِيِّۦنَ عَلَىٰ بَعْضٍ ۖ وَءَاتَيْنَا دَاوُۥدَ زَبُورًا ﴿٥٥﴾ قُلِ ٱدْعُوا۟ ٱلَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِهِۦ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ ٱلضُّرِّ عَنكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿٥٦﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ ٱلْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُۥ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُۥٓ ۚ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ﴿٥٧﴾ وَإِن مِّن قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا ۚ كَانَ ذَٰلِكَ فِى ٱلْكِتَٰبِ مَسْطُورًا ﴿٥٨﴾

وشه و ماناکانی

﴿قُلْ كُونُوا۟ حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا﴾ بڵێ: ببن به بەرد یا به ئاسن

﴿أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِى صُدُورِكُمْ﴾ یان به شتێك لەوانەی به لاتانەوه گەورەیه

﴿فَطَرَكُمْ﴾ بەدیهێناون

﴿فَسَيُنْغِضُونَ﴾ به گاڵته کردنەوه (سەر) بادەدەن

﴿بِحَمْدِهِۦ﴾ به ملکەچیی بۆ خودا

﴿يَنزَغُ بَيْنَهُمْ﴾ ئاژاوەیان له نێودا دروست دەکات

﴿زَبُورًا﴾ کتێبی ئامۆژگاریی و فێرکردن

﴿تَحْوِيلًا﴾ لابردنی، گۆڕینی

﴿ٱلْوَسِيلَةَ﴾ هۆی نزیکبوونەوه، نزیکبوونەوه به خوداپەرستیی

مینگەکان و، ئەوەندەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگه (الغنة). (الإدغام) به مینگەوه.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوه.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکه بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوه دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکه بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوه دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی به ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیه
- (٢، ٤، ٦) حەرەکه بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکه بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَمَا مَنَعَنَآ أَن نُّرۡسِلَ بِٱلۡأٓيَٰتِ إِلَّآ أَن كَذَّبَ بِهَا ٱلۡأَوَّلُونَۚ
وَءَاتَيۡنَا ثَمُودَ ٱلنَّاقَةَ مُبۡصِرَةٗ فَظَلَمُواْ بِهَاۚ وَمَا نُرۡسِلُ بِٱلۡأٓيَٰتِ
إِلَّا تَخۡوِيفٗا ٥٩ وَإِذۡ قُلۡنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِٱلنَّاسِۚ وَمَا
جَعَلۡنَا ٱلرُّءۡيَا ٱلَّتِيٓ أَرَيۡنَٰكَ إِلَّا فِتۡنَةٗ لِّلنَّاسِ وَٱلشَّجَرَةَ ٱلۡمَلۡعُونَةَ
فِي ٱلۡقُرۡءَانِۚ وَنُخَوِّفُهُمۡ فَمَا يَزِيدُهُمۡ إِلَّا طُغۡيَٰنٗا كَبِيرٗا ٦٠
وَإِذۡ قُلۡنَا لِلۡمَلَٰٓئِكَةِ ٱسۡجُدُواْ لِأٓدَمَ فَسَجَدُوٓاْ إِلَّآ إِبۡلِيسَ
قَالَ ءَأَسۡجُدُ لِمَنۡ خَلَقۡتَ طِينٗا ٦١ قَالَ أَرَءَيۡتَكَ هَٰذَا ٱلَّذِي
كَرَّمۡتَ عَلَيَّ لَئِنۡ أَخَّرۡتَنِ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡقِيَٰمَةِ لَأَحۡتَنِكَنَّ
ذُرِّيَّتَهُۥٓ إِلَّا قَلِيلٗا ٦٢ قَالَ ٱذۡهَبۡ فَمَن تَبِعَكَ مِنۡهُمۡ فَإِنَّ
جَهَنَّمَ جَزَآؤُكُمۡ جَزَآءٗ مَّوۡفُورٗا ٦٣ وَٱسۡتَفۡزِزۡ مَنِ ٱسۡتَطَعۡتَ
مِنۡهُم بِصَوۡتِكَ وَأَجۡلِبۡ عَلَيۡهِم بِخَيۡلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكۡهُمۡ
فِي ٱلۡأَمۡوَٰلِ وَٱلۡأَوۡلَٰدِ وَعِدۡهُمۡۚ وَمَا يَعِدُهُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ إِلَّا
غُرُورًا ٦٤ إِنَّ عِبَادِي لَيۡسَ لَكَ عَلَيۡهِمۡ سُلۡطَٰنٞۚ وَكَفَىٰ
بِرَبِّكَ وَكِيلٗا ٦٥ رَّبُّكُمُ ٱلَّذِي يُزۡجِي لَكُمُ ٱلۡفُلۡكَ
فِي ٱلۡبَحۡرِ لِتَبۡتَغُواْ مِن فَضۡلِهِۦٓۚ إِنَّهُۥ كَانَ بِكُمۡ رَحِيمٗا ٦٦

وشەو ماناکانی

﴿وَمَا مَنَعَنَآ أَن نُّرۡسِلَ بِٱلۡأٓيَٰتِ﴾ هەر ئەوە بوو کە نەیهێشت ئێمە موعجیزە و نیشانە بنێرین

﴿مُبۡصِرَةٗ﴾ روون و روونکەرەوە

﴿فَظَلَمُواْ بِهَا﴾ پێی کافر بوون

﴿أَحَاطَ بِٱلنَّاسِ﴾ هەموو مرۆڤی خستووەتە ژێر دەستەڵاتی خۆی

﴿وَٱلشَّجَرَةَ ٱلۡمَلۡعُونَةَ﴾ داری زەققووم

﴿طُغۡيَٰنٗا﴾ لادان و بایی بوون

﴿أَرَءَيۡتَكَ﴾ پێم بڵێ، ئایا دیت؟

﴿لَأَحۡتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهُۥٓ﴾ نەوەکانی بنەبڕ دەکەم

﴿وَٱسۡتَفۡزِزۡ﴾ بیان ترسێنە، تووڕەیان بکە

﴿وَأَجۡلِبۡ عَلَيۡهِم﴾ بیان دەرە پێش، لێیان خوڕە

﴿بِخَيۡلِكَ وَرَجِلِكَ﴾ بە سوارە و پیادەکانت

﴿غُرُورًا﴾ فرت و فێڵ، بایی کردن

﴿عَلَيۡهِمۡ سُلۡطَٰنٞ﴾ دەستەڵات بەسەریانا، توانای فریودانیان

﴿يُزۡجِي﴾ ئەنێرێ

قورس کۆکردن (تفخيم) و، قەلقەلە	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَإِذَا مَسَّكُمُ ٱلضُّرُّ فِى ٱلْبَحْرِ ضَلَّ مَن تَدْعُونَ إِلَّآ إِيَّاهُ ۖ فَلَمَّا نَجَّىٰكُمْ إِلَى ٱلْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ ۚ وَكَانَ ٱلْإِنسَٰنُ كَفُورًا ﴿٦٧﴾ أَفَأَمِنتُمْ أَن يَخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ ٱلْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا۟ لَكُمْ وَكِيلًا ﴿٦٨﴾ أَمْ أَمِنتُمْ أَن يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَىٰ فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِّنَ ٱلرِّيحِ فَيُغْرِقَكُم بِمَا كَفَرْتُمْ ۙ ثُمَّ لَا تَجِدُوا۟ لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِۦ تَبِيعًا ﴿٦٩﴾ ۞ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِىٓ ءَادَمَ وَحَمَلْنَٰهُمْ فِى ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ وَرَزَقْنَٰهُم مِّنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَفَضَّلْنَٰهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ﴿٧٠﴾ يَوْمَ نَدْعُوا۟ كُلَّ أُنَاسٍۭ بِإِمَٰمِهِمْ ۖ فَمَنْ أُوتِىَ كِتَٰبَهُۥ بِيَمِينِهِۦ فَأُو۟لَٰٓئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَٰبَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧١﴾ وَمَن كَانَ فِى هَٰذِهِۦٓ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِى ٱلْءَاخِرَةِ أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٧٢﴾ وَإِن كَادُوا۟ لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ ٱلَّذِىٓ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ لِتَفْتَرِىَ عَلَيْنَا غَيْرَهُۥ ۖ وَإِذًا لَّٱتَّخَذُوكَ خَلِيلًا ﴿٧٣﴾ وَلَوْلَآ أَن ثَبَّتْنَٰكَ لَقَدْ كِدتَّ تَرْكَنُ إِلَيْهِمْ شَيْـًٔا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾ إِذًا لَّأَذَقْنَٰكَ ضِعْفَ ٱلْحَيَوٰةِ وَضِعْفَ ٱلْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٢٩

وشه و ماناکانی

﴿ضَلَّ مَن تَدْعُونَ﴾ دەستان بەردەبێ لەوانەی لە دنیادا دەتان پەرستن

﴿أَن يَخْسِفَ بِكُمْ﴾ بەزەویدا رۆتان ببا

﴿حَاصِبًا﴾ بایەکی بەتین وردەبەرد هەڵگری

﴿قَاصِفًا﴾ بایەکی بەهێز و کاولکەر

﴿تَبِيعًا﴾ کۆمەککەر

﴿فَتِيلًا﴾ بە ئەندازەی تەڵی ناو درزی ناوکە خورما

﴿لَيَفْتِنُونَكَ﴾ دەتخەنە فیتنە و ئاژاوەوە

﴿لِتَفْتَرِىَ عَلَيْنَا﴾ بۆ ئەوەی درۆمان بە دەممەوە بکەیت

﴿تَرْكَنُ إِلَيْهِمْ﴾ پاڵیان پێوە بدەی، بچیتە لایان

﴿ضِعْفَ ٱلْحَيَوٰةِ﴾ سزای دووچەندان لە دنیادا

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ە.

وَإِن كَادُوا۟ لَيَسْتَفِزُّونَكَ مِنَ ٱلْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا ۖ وَإِذًا لَّا يَلْبَثُونَ خِلَٰفَكَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٧٦﴾ سُنَّةَ مَن قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِن رُّسُلِنَا ۖ وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ﴿٧٧﴾ أَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ لِدُلُوكِ ٱلشَّمْسِ إِلَىٰ غَسَقِ ٱلَّيْلِ وَقُرْءَانَ ٱلْفَجْرِ ۖ إِنَّ قُرْءَانَ ٱلْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ﴿٧٨﴾ وَمِنَ ٱلَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِۦ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰٓ أَن يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا ﴿٧٩﴾ وَقُل رَّبِّ أَدْخِلْنِى مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِى مُخْرَجَ صِدْقٍ وَٱجْعَل لِّى مِن لَّدُنكَ سُلْطَٰنًا نَّصِيرًا ﴿٨٠﴾ وَقُلْ جَآءَ ٱلْحَقُّ وَزَهَقَ ٱلْبَٰطِلُ ۚ إِنَّ ٱلْبَٰطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٨١﴾ وَنُنَزِّلُ مِنَ ٱلْقُرْءَانِ مَا هُوَ شِفَآءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ۙ وَلَا يَزِيدُ ٱلظَّٰلِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾ وَإِذَآ أَنْعَمْنَا عَلَى ٱلْإِنسَٰنِ أَعْرَضَ وَنَـَٔا بِجَانِبِهِۦ ۖ وَإِذَا مَسَّهُ ٱلشَّرُّ كَانَ يَـُٔوسًا ﴿٨٣﴾ قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَىٰ شَاكِلَتِهِۦ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَىٰ سَبِيلًا ﴿٨٤﴾ وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلرُّوحِ ۖ قُلِ ٱلرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّى وَمَآ أُوتِيتُم مِّنَ ٱلْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٥﴾ وَلَئِن شِئْنَا لَنَذْهَبَنَّ بِٱلَّذِىٓ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِۦ عَلَيْنَا وَكِيلًا ﴿٨٦﴾

وشه و ماناكانى

﴿لَيَسْتَفِزُّونَكَ﴾ بترسێنن، بێ ئارامت بكەن ﴿تَحْوِيلًا﴾ گۆڕین، لابردن ﴿لِدُلُوكِ ٱلشَّمْسِ﴾ بۆ خۆرئاوا بوون ﴿غَسَقِ ٱلَّيْلِ﴾ تاریكایی شەو ﴿وَقُرْءَانَ ٱلْفَجْرِ﴾ نوێژی بەیانی ﴿فَتَهَجَّدْ﴾ شەونوێژ بكە ﴿نَافِلَةً لَّكَ﴾ بەندایەتییەكی تایبەت بە تۆوە ﴿مَقَامًا مَّحْمُودًا﴾ جێگایەكی باڵا و شایستە، وەستان بۆ شەفاعەت ﴿مُدْخَلَ صِدْقٍ﴾ شوێنێكی شیاو و دروست ﴿سُلْطَٰنًا نَّصِيرًا﴾ دەسەڵاتێك سەركەوتن و سەربەرزیی تێدابێ ﴿وَزَهَقَ ٱلْبَٰطِلُ﴾ لاچوو، نەما، ناڕاستیی تێكشكا ﴿خَسَارًا﴾ تێداچوون بە بۆنەی كوفرەوە ﴿وَنَـَٔا بِجَانِبِهِۦ﴾ لووتەلا بوو، خۆی بادا ﴿كَانَ يَـُٔوسًا﴾ هیوابڕاو بوو ﴿شَاكِلَتِهِۦ﴾ هەڵس و كەوت و ئاكاری خۆی ﴿وَكِيلًا﴾ چاودێر

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	٢. نیشانەكانی وەستان:	٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

إِلَّا رَحۡمَةٗ مِّن رَّبِّكَۚ إِنَّ فَضۡلَهُۥ كَانَ عَلَيۡكَ كَبِيرٗا ٨٧ قُل لَّئِنِ ٱجۡتَمَعَتِ ٱلۡإِنسُ وَٱلۡجِنُّ عَلَىٰٓ أَن يَأۡتُواْ بِمِثۡلِ هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانِ لَا يَأۡتُونَ بِمِثۡلِهِۦ وَلَوۡ كَانَ بَعۡضُهُمۡ لِبَعۡضٖ ظَهِيرٗا ٨٨ وَلَقَدۡ صَرَّفۡنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانِ مِن كُلِّ مَثَلٖ فَأَبَىٰٓ أَكۡثَرُ ٱلنَّاسِ إِلَّا كُفُورٗا ٨٩ وَقَالُواْ لَن نُّؤۡمِنَ لَكَ حَتَّىٰ تَفۡجُرَ لَنَا مِنَ ٱلۡأَرۡضِ يَنۢبُوعًا ٩٠ أَوۡ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٞ مِّن نَّخِيلٖ وَعِنَبٖ فَتُفَجِّرَ ٱلۡأَنۡهَٰرَ خِلَٰلَهَا تَفۡجِيرًا ٩١ أَوۡ تُسۡقِطَ ٱلسَّمَآءَ كَمَا زَعَمۡتَ عَلَيۡنَا كِسَفًا أَوۡ تَأۡتِيَ بِٱللَّهِ وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةِ قَبِيلًا ٩٢ أَوۡ يَكُونَ لَكَ بَيۡتٞ مِّن زُخۡرُفٍ أَوۡ تَرۡقَىٰ فِي ٱلسَّمَآءِ وَلَن نُّؤۡمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّىٰ تُنَزِّلَ عَلَيۡنَا كِتَٰبٗا نَّقۡرَؤُهُۥۗ قُلۡ سُبۡحَانَ رَبِّي هَلۡ كُنتُ إِلَّا بَشَرٗا رَّسُولٗا ٩٣ وَمَا مَنَعَ ٱلنَّاسَ أَن يُؤۡمِنُوٓاْ إِذۡ جَآءَهُمُ ٱلۡهُدَىٰٓ إِلَّآ أَن قَالُوٓاْ أَبَعَثَ ٱللَّهُ بَشَرٗا رَّسُولٗا ٩٤ قُل لَّوۡ كَانَ فِي ٱلۡأَرۡضِ مَلَٰٓئِكَةٞ يَمۡشُونَ مُطۡمَئِنِّينَ لَنَزَّلۡنَا عَلَيۡهِم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ مَلَكٗا رَّسُولٗا ٩٥ قُلۡ كَفَىٰ بِٱللَّهِ شَهِيدَۢا بَيۡنِي وَبَيۡنَكُمۡۚ إِنَّهُۥ كَانَ بِعِبَادِهِۦ خَبِيرَۢا بَصِيرٗا ٩٦

وشەو ماناکانی

﴿ظَهِيرٗا﴾ پشت و پەنا

﴿صَرَّفۡنَا﴾ ئاڵ و گۆڕمان پێ کرد

﴿كُلِّ مَثَلٖ﴾ هەموو نموونەیەکی جوان

﴿فَأَبَىٰٓ﴾ ملی نەدا، سەرپێچیی کرد

﴿كُفُورٗا﴾ ئینکاریی، لە ڕاست لادان

﴿قَبِيلًا﴾ کۆمەڵ، کۆمەککەر

﴿زُخۡرُفٍ﴾ زێڕ، شتی جوان

﴿إِلَّآ أَن قَالُوٓاْ﴾ لەبەر ئەوەبوو ئەیانوت

﴿أَبَعَثَ ٱللَّهُ بَشَرٗا رَّسُولٗا﴾ ئایا خودا مرۆی کردووە بە پەیامبەر؟

﴿شَهِيدَۢا بَيۡنِي وَبَيۡنَكُمۡ﴾ شایەت بێ لە نێوانماندا

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

وَمَن يَهْدِ ٱللَّهُ فَهُوَ ٱلْمُهْتَدِ ۖ وَمَن يُضْلِلْ فَلَن تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَآءَ
مِن دُونِهِۦ ۖ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمْيًا وَبُكْمًا
وَصُمًّا ۖ مَّأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ ۖ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَٰهُمْ سَعِيرًا ﴿٩٧﴾
ذَٰلِكَ جَزَآؤُهُم بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا وَقَالُوٓا۟ أَءِذَا كُنَّا عِظَٰمًا
وَرُفَٰتًا أَءِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٩٨﴾ ۞ أَوَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّ ٱللَّهَ
ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَىٰٓ أَن يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ
وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَّا رَيْبَ فِيهِ فَأَبَى ٱلظَّٰلِمُونَ إِلَّا كُفُورًا ﴿٩٩﴾
قُل لَّوْ أَنتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَآئِنَ رَحْمَةِ رَبِّىٓ إِذًا لَّأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ
ٱلْإِنفَاقِ ۚ وَكَانَ ٱلْإِنسَٰنُ قَتُورًا ﴿١٠٠﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَىٰ تِسْعَ
ءَايَٰتٍۭ بَيِّنَٰتٍ ۖ فَسْـَٔلْ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ إِذْ جَآءَهُمْ فَقَالَ لَهُۥ فِرْعَوْنُ
إِنِّى لَأَظُنُّكَ يَٰمُوسَىٰ مَسْحُورًا ﴿١٠١﴾ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَآ أَنزَلَ
هَٰٓؤُلَآءِ إِلَّا رَبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ بَصَآئِرَ وَإِنِّى لَأَظُنُّكَ
يَٰفِرْعَوْنُ مَثْبُورًا ﴿١٠٢﴾ فَأَرَادَ أَن يَسْتَفِزَّهُم مِّنَ ٱلْأَرْضِ
فَأَغْرَقْنَٰهُ وَمَن مَّعَهُۥ جَمِيعًا ﴿١٠٣﴾ وَقُلْنَا مِنۢ بَعْدِهِۦ لِبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ
ٱسْكُنُوا۟ ٱلْأَرْضَ فَإِذَا جَآءَ وَعْدُ ٱلْءَاخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا ﴿١٠٤﴾

الحزب ٣٠

وشه و ماناكانى

﴿ خَبَتْ ﴾ كووژایه‌وه

﴿ سَعِيرًا ﴾ بڵێسه و گڕپه

﴿ وَرُفَٰتًا ﴾ پارچه پارچه، ورد و خاش

﴿ قَتُورًا ﴾ ڕژد و ده‌ست قووچاو

﴿ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَىٰ تِسْعَ ءَايَٰتٍ ﴾ نۆ موعجیزه و نیشانه‌مان دا به مووسا

﴿ مَسْحُورًا ﴾ جادوولێكراو

﴿ بَصَآئِرَ ﴾ نیشانه گه‌لی ڕوون

﴿ مَثْبُورًا ﴾ له‌ناوچوو، تێداچوو

﴿ يَسْتَفِزَّهُم ﴾ تووڕه‌یان ده‌كا، ئۆقره‌یان له‌به‌ر ده‌بڕێ

﴿ لَفِيفًا ﴾ كۆمه‌ڵێك

قورس كۆكردن (تصحیم) و، قه‌لقه‌له

- ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ته‌فخیمی پیتی (راء).
- سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):
٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:

١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت، ئه‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

وَبِالْحَقِّ أَنزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ ۗ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿١٠٥﴾
وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَىٰ مُكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنزِيلًا ﴿١٠٦﴾
قُلْ آمِنُوا بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا ۚ إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِن قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَىٰ
عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿١٠٧﴾ وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِن كَانَ
وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ﴿١٠٨﴾ وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ
خُشُوعًا ۩ ﴿١٠٩﴾ قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوِ ادْعُوا الرَّحْمَٰنَ ۖ أَيًّا مَّا تَدْعُوا فَلَهُ
الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ ۚ وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ
بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ﴿١١٠﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن
لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ وَلِيٌّ مِّنَ الذُّلِّ ۖ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا ﴿١١١﴾

سجدة

سُورَةُ الكَهْفِ

ترتيبها ١٨ — آياتها ١١٠

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنزَلَ عَلَىٰ عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَل لَّهُ عِوَجًا ۜ ﴿١﴾
قَيِّمًا لِّيُنذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا مِّن لَّدُنْهُ وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ
يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿٢﴾ مَّاكِثِينَ
فِيهِ أَبَدًا ﴿٣﴾ وَيُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ﴿٤﴾

وشە و ماناکانی

﴿ فَرَقْنَاهُ ﴾ بەش بەشمان کردووە

﴿ عَلَىٰ مُكْثٍ ﴾ بە هێواشیی، لەسەرخۆ

﴿ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ ﴾ لە پەورووو دەکەون، سوجدە دەبەن

﴿ لَمَفْعُولًا ﴾ هەر دەبێ، گومانی تێدا نییە

﴿ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا ﴾ مەیشارەوە

سوورەتی کەهف

﴿ يَجْعَل لَّهُ عِوَجًا ﴾ هیچ لاریی تێدا نییە

﴿ قَيِّمًا ﴾ راست و رەوان

﴿ بَأْسًا ﴾ سزایەك، تۆڵەیەکی بە پەلە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ە

مَّا لَهُم بِهِۦ مِنۡ عِلۡمٖ وَلَا لِأٓبَآئِهِمۡۚ كَبُرَتۡ كَلِمَةٗ تَخۡرُجُ مِنۡ
أَفۡوَٰهِهِمۡۚ إِن يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبٗا ﴿٥﴾ فَلَعَلَّكَ بَٰخِعٞ نَّفۡسَكَ
عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِمۡ إِن لَّمۡ يُؤۡمِنُواْ بِهَٰذَا ٱلۡحَدِيثِ أَسَفًا ﴿٦﴾ إِنَّا
جَعَلۡنَا مَا عَلَى ٱلۡأَرۡضِ زِينَةٗ لَّهَا لِنَبۡلُوَهُمۡ أَيُّهُمۡ أَحۡسَنُ عَمَلٗا
﴿٧﴾ وَإِنَّا لَجَٰعِلُونَ مَا عَلَيۡهَا صَعِيدٗا جُرُزًا ﴿٨﴾ أَمۡ حَسِبۡتَ
أَنَّ أَصۡحَٰبَ ٱلۡكَهۡفِ وَٱلرَّقِيمِ كَانُواْ مِنۡ ءَايَٰتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾
إِذۡ أَوَى ٱلۡفِتۡيَةُ إِلَى ٱلۡكَهۡفِ فَقَالُواْ رَبَّنَآ ءَاتِنَا مِن لَّدُنكَ رَحۡمَةٗ
وَهَيِّئۡ لَنَا مِنۡ أَمۡرِنَا رَشَدٗا ﴿١٠﴾ فَضَرَبۡنَا عَلَىٰٓ ءَاذَانِهِمۡ فِي
ٱلۡكَهۡفِ سِنِينَ عَدَدٗا ﴿١١﴾ ثُمَّ بَعَثۡنَٰهُمۡ لِنَعۡلَمَ أَيُّ ٱلۡحِزۡبَيۡنِ
أَحۡصَىٰ لِمَا لَبِثُوٓاْ أَمَدٗا ﴿١٢﴾ نَّحۡنُ نَقُصُّ عَلَيۡكَ نَبَأَهُم بِٱلۡحَقِّۚ
إِنَّهُمۡ فِتۡيَةٌ ءَامَنُواْ بِرَبِّهِمۡ وَزِدۡنَٰهُمۡ هُدٗى ﴿١٣﴾ وَرَبَطۡنَا
عَلَىٰ قُلُوبِهِمۡ إِذۡ قَامُواْ فَقَالُواْ رَبُّنَا رَبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ
لَن نَّدۡعُوَاْ مِن دُونِهِۦٓ إِلَٰهٗاۖ لَّقَدۡ قُلۡنَآ إِذٗا شَطَطًا ﴿١٤﴾ هَٰٓؤُلَآءِ
قَوۡمُنَا ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ ءَالِهَةٗۖ لَّوۡلَا يَأۡتُونَ عَلَيۡهِم
بِسُلۡطَٰنِۭ بَيِّنٖۖ فَمَنۡ أَظۡلَمُ مِمَّنِ ٱفۡتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبٗا ﴿١٥﴾

وشەو ماناكانی

﴿ مَّا لَهُم بِهِۦ مِنۡ عِلۡمٖ ﴾ هیچی لە بارەوە نازانن
﴿ وَلَا لِأٓبَآئِهِمۡ ﴾ هەروەها لە بارەی باوکەکانیشیانەوە
﴿ كَبُرَتۡ كَلِمَةٗ ﴾ وشەیەی زۆر ناشیرینە
﴿ بَٰخِعٞ نَّفۡسَكَ ﴾ خۆت بکوژی
﴿ أَسَفًا ﴾ لەخەم و خەفەتدا
﴿ لِنَبۡلُوَهُمۡ ﴾ تا تاقییان بکەینەوە
﴿ أَحۡسَنُ عَمَلٗا ﴾ کرداری لە هەموویان جوانتر بێ
﴿ صَعِيدٗا جُرُزًا ﴾ زەوییەکی رەق و وشك
﴿ أَمۡ حَسِبۡتَ ﴾ ئایا گومانت بردووە؟
﴿ أَصۡحَٰبَ ٱلۡكَهۡفِ ﴾ یارانی ئەشکەوتەکە
﴿ وَٱلرَّقِيمِ ﴾ تەتە بەرد
﴿ أَوَى ٱلۡفِتۡيَةُ ﴾ گەنجەکان پەنایان بۆ برد
﴿ رَشَدٗا ﴾ رێگەی راست
﴿ فَضَرَبۡنَا عَلَىٰٓ ءَاذَانِهِمۡ ﴾ خەومان لێ خستن
﴿ بَعَثۡنَٰهُمۡ ﴾ زیندوومان کردنەوە، بەهۆشمان هێنانەوە
﴿ أَمَدٗا ﴾ ماوەیەك
﴿ وَرَبَطۡنَا ﴾ هێز و ورەمان پێ بەخشین
﴿ شَطَطًا ﴾ قسەی لە راستیی دوور

قورس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا جەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَإِذِ ٱعۡتَزَلۡتُمُوهُمۡ وَمَا يَعۡبُدُونَ إِلَّا ٱللَّهَ فَأۡوُۥٓاْ إِلَى ٱلۡكَهۡفِ
يَنشُرۡ لَكُمۡ رَبُّكُم مِّن رَّحۡمَتِهِۦ وَيُهَيِّئۡ لَكُم مِّنۡ أَمۡرِكُم مِّرۡفَقٗا
﴿١٦﴾ ۞ وَتَرَى ٱلشَّمۡسَ إِذَا طَلَعَت تَّزَٰوَرُ عَن كَهۡفِهِمۡ ذَاتَ
ٱلۡيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَت تَّقۡرِضُهُمۡ ذَاتَ ٱلشِّمَالِ وَهُمۡ فِي فَجۡوَةٖ
مِّنۡهُۚ ذَٰلِكَ مِنۡ ءَايَٰتِ ٱللَّهِۗ مَن يَهۡدِ ٱللَّهُ فَهُوَ ٱلۡمُهۡتَدِۖ وَمَن
يُضۡلِلۡ فَلَن تَجِدَ لَهُۥ وَلِيّٗا مُّرۡشِدٗا ﴿١٧﴾ وَتَحۡسَبُهُمۡ أَيۡقَاظٗا
وَهُمۡ رُقُودٞۚ وَنُقَلِّبُهُمۡ ذَاتَ ٱلۡيَمِينِ وَذَاتَ ٱلشِّمَالِۖ وَكَلۡبُهُم
بَٰسِطٞ ذِرَاعَيۡهِ بِٱلۡوَصِيدِۚ لَوِ ٱطَّلَعۡتَ عَلَيۡهِمۡ لَوَلَّيۡتَ مِنۡهُمۡ
فِرَارٗا وَلَمُلِئۡتَ مِنۡهُمۡ رُعۡبٗا ﴿١٨﴾ وَكَذَٰلِكَ بَعَثۡنَٰهُمۡ
لِيَتَسَآءَلُواْ بَيۡنَهُمۡۚ قَالَ قَآئِلٞ مِّنۡهُمۡ كَمۡ لَبِثۡتُمۡۖ قَالُواْ لَبِثۡنَا
يَوۡمًا أَوۡ بَعۡضَ يَوۡمٖۚ قَالُواْ رَبُّكُمۡ أَعۡلَمُ بِمَا لَبِثۡتُمۡ فَٱبۡعَثُوٓاْ
أَحَدَكُم بِوَرِقِكُمۡ هَٰذِهِۦٓ إِلَى ٱلۡمَدِينَةِ فَلۡيَنظُرۡ أَيُّهَآ أَزۡكَىٰ
طَعَامٗا فَلۡيَأۡتِكُم بِرِزۡقٖ مِّنۡهُ وَلۡيَتَلَطَّفۡ وَلَا يُشۡعِرَنَّ
بِكُمۡ أَحَدًا ﴿١٩﴾ إِنَّهُمۡ إِن يَظۡهَرُواْ عَلَيۡكُمۡ يَرۡجُمُوكُمۡ
أَوۡ يُعِيدُوكُمۡ فِي مِلَّتِهِمۡ وَلَن تُفۡلِحُوٓاْ إِذًا أَبَدٗا ﴿٢٠﴾

ربع الحزب ٣٠

وشه و ماناكانى

﴿فَأۡوُۥٓاْ إِلَى ٱلۡكَهۡفِ﴾ بچن بۆ ئەشکەوتەکە

﴿مِّرۡفَقٗا﴾ هۆکاری ژیان

﴿تَّزَٰوَرُ﴾ لادەدا

﴿تَّقۡرِضُهُمۡ﴾ لێیان لادەدا

﴿فَجۡوَةٖ مِّنۡهُ﴾ لە بۆشایی یەکیدا

﴿بِٱلۡوَصِيدِ﴾ لەبەر دەرگای ئەشکەوتەکەدا

﴿رُعۡبٗا﴾ ترس

﴿بَعَثۡنَٰهُمۡ﴾ زیندوومان کردنەوە

﴿بِوَرِقِكُمۡ﴾ پارە و پوولەکەتان

﴿أَزۡكَىٰ طَعَامٗا﴾ باشترین خواردن

﴿يَظۡهَرُواْ عَلَيۡكُمۡ﴾ دەستیان بەسەرتانا بێ

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَكَذَٰلِكَ أَعْثَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوٓا۟ أَنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ ٱلسَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَآ إِذْ يَتَنَٰزَعُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ ۖ فَقَالُوا۟ ٱبْنُوا۟ عَلَيْهِم بُنْيَٰنًا ۖ رَّبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ ۚ قَالَ ٱلَّذِينَ غَلَبُوا۟ عَلَىٰٓ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا ﴿٢١﴾ سَيَقُولُونَ ثَلَٰثَةٌ رَّابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًۢا بِٱلْغَيْبِ ۖ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ ۚ قُل رَّبِّىٓ أَعْلَمُ بِعِدَّتِهِم مَّا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ ۗ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَآءً ظَٰهِرًا وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِم مِّنْهُمْ أَحَدًا ﴿٢٢﴾ وَلَا تَقُولَنَّ لِشَا۟ىْءٍ إِنِّى فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا ﴿٢٣﴾ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ ۚ وَٱذْكُر رَّبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَىٰٓ أَن يَهْدِيَنِ رَبِّى لِأَقْرَبَ مِنْ هَٰذَا رَشَدًا ﴿٢٤﴾ وَلَبِثُوا۟ فِى كَهْفِهِمْ ثَلَٰثَ مِا۟ئَةٍ سِنِينَ وَٱزْدَادُوا۟ تِسْعًا ﴿٢٥﴾ قُلِ ٱللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا۟ ۖ لَهُۥ غَيْبُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ أَبْصِرْ بِهِۦ وَأَسْمِعْ ۚ مَا لَهُم مِّن دُونِهِۦ مِن وَلِىٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِى حُكْمِهِۦٓ أَحَدًا ﴿٢٦﴾ وَٱتْلُ مَآ أُوحِىَ إِلَيْكَ مِن كِتَابِ رَبِّكَ ۖ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَٰتِهِۦ وَلَن تَجِدَ مِن دُونِهِۦ مُلْتَحَدًا ﴿٢٧﴾

وشه و ماناكانى

﴿ أَعْثَرْنَا عَلَيْهِمْ ﴾ خەڵكمان لێ ئاگادار كردنەوە

﴿ رَجْمًۢا بِٱلْغَيْبِ ﴾ لە خۆیانەوە، بێ بەڵگە

﴿ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ ﴾ لە بارەیانەوە موجادەلە مەكە، زۆری لەسەر مەڕۆ

﴿ إِلَّا مِرَآءً ظَٰهِرًا ﴾ ئەوەندە نەبێ كە لە گێڕانەوەكە وەردەگیرێ

﴿ وَلَا تَقُولَنَّ لِشَا۟ىْءٍ إِنِّى فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا ﴾ بە هیچ شتێك مەڵێ سبەینێ ئەوە دەكەم

﴿ وَٱذْكُر رَّبَّكَ ﴾ یادی خودای خۆت بكە ﴿ إِذَا نَسِيتَ ﴾ ئەگەر (إن شاء الله) كردنت لەبیرچوو

﴿ رَشَدًا ﴾ راستیی، هیدایەت

﴿ أَبْصِرْ بِهِۦ ﴾ پیشانی بدە

﴿ مُلْتَحَدًا ﴾ جێگەیەك، ئارامگایەك

قورس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور رەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَٱصۡبِرۡ نَفۡسَكَ مَعَ ٱلَّذِينَ يَدۡعُونَ رَبَّهُم بِٱلۡغَدَوٰةِ وَٱلۡعَشِيِّ
يُرِيدُونَ وَجۡهَهُۥۖ وَلَا تَعۡدُ عَيۡنَاكَ عَنۡهُمۡ تُرِيدُ زِينَةَ ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَاۖ وَلَا تُطِعۡ مَنۡ أَغۡفَلۡنَا قَلۡبَهُۥ عَن ذِكۡرِنَا وَٱتَّبَعَ هَوَىٰهُ وَكَانَ
أَمۡرُهُۥ فُرُطٗا ﴿٢٨﴾ وَقُلِ ٱلۡحَقُّ مِن رَّبِّكُمۡۖ فَمَن شَآءَ فَلۡيُؤۡمِن وَمَن
شَآءَ فَلۡيَكۡفُرۡۚ إِنَّآ أَعۡتَدۡنَا لِلظَّٰلِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمۡ سُرَادِقُهَاۚ
وَإِن يَسۡتَغِيثُواْ يُغَاثُواْ بِمَآءٖ كَٱلۡمُهۡلِ يَشۡوِي ٱلۡوُجُوهَۚ بِئۡسَ
ٱلشَّرَابُ وَسَآءَتۡ مُرۡتَفَقًا ﴿٢٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجۡرَ مَنۡ أَحۡسَنَ عَمَلًا ﴿٣٠﴾ أُوْلَٰٓئِكَ
لَهُمۡ جَنَّٰتُ عَدۡنٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهِمُ ٱلۡأَنۡهَٰرُ يُحَلَّوۡنَ فِيهَا مِنۡ أَسَاوِرَ
مِن ذَهَبٖ وَيَلۡبَسُونَ ثِيَابًا خُضۡرٗا مِّن سُندُسٖ وَإِسۡتَبۡرَقٖ مُّتَّكِـِٔينَ
فِيهَا عَلَى ٱلۡأَرَآئِكِۚ نِعۡمَ ٱلثَّوَابُ وَحَسُنَتۡ مُرۡتَفَقٗا ﴿٣١﴾ ۞ وَٱضۡرِبۡ
لَهُم مَّثَلٗا رَّجُلَيۡنِ جَعَلۡنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيۡنِ مِنۡ أَعۡنَٰبٖ وَحَفَفۡنَٰهُمَا
بِنَخۡلٖ وَجَعَلۡنَا بَيۡنَهُمَا زَرۡعٗا ﴿٣٢﴾ كِلۡتَا ٱلۡجَنَّتَيۡنِ ءَاتَتۡ أُكُلَهَا وَلَمۡ
تَظۡلِم مِّنۡهُ شَيۡـٔٗاۚ وَفَجَّرۡنَا خِلَٰلَهُمَا نَهَرٗا ﴿٣٣﴾ وَكَانَ لَهُۥ ثَمَرٞ فَقَالَ
لِصَٰحِبِهِۦ وَهُوَ يُحَاوِرُهُۥٓ أَنَا۠ أَكۡثَرُ مِنكَ مَالٗا وَأَعَزُّ نَفَرٗا ﴿٣٤﴾

نصف الحزب ٣٠

وشەو ماناکانی

﴿ أَغۡفَلۡنَا قَلۡبَهُۥ ﴾ دڵیمان بێ ئاگا کرد
﴿ فُرُطٗا ﴾ شپرزە و بێ سەروبەر
﴿ سُرَادِقُهَا ﴾ بڵێسەکەی
﴿ كَٱلۡمُهۡلِ ﴾ وەك کانزای تواوە
﴿ وَسَآءَتۡ مُرۡتَفَقًا ﴾ جێگەیەکی زۆر خراپە
﴿ سُندُسٖ ﴾ حەریر، دیباجی تەنك
﴿ وَإِسۡتَبۡرَقٖ ﴾ دیباجی ئەستوور
﴿ ٱلۡأَرَآئِكِ ﴾ رایەخ
﴿ جَنَّتَيۡنِ ﴾ دوو باخ
﴿ وَحَفَفۡنَٰهُمَا ﴾ دەورمان گرتوون
﴿ أُكُلَهَا ﴾ خۆراکەکەی
﴿ وَلَمۡ تَظۡلِم ﴾ لێی کەم نابێتەوە
﴿ وَفَجَّرۡنَا خِلَٰلَهُمَا ﴾ لە نێوانیاندا (جۆگەمان) رەوان کردووە
﴿ ثَمَرٞ ﴾ بەروبووم
﴿ وَأَعَزُّ نَفَرٗا ﴾ کەس و کارم زۆرترە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

وَدَخَلَ جَنَّتَهُۥ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِۦ قَالَ مَآ أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَٰذِهِۦٓ
أَبَدًا ﴿٣٥﴾ وَمَآ أَظُنُّ ٱلسَّاعَةَ قَآئِمَةً وَلَئِن رُّدِدتُّ إِلَىٰ رَبِّى
لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنقَلَبًا ﴿٣٦﴾ قَالَ لَهُۥ صَاحِبُهُۥ وَهُوَ يُحَاوِرُهُۥٓ
أَكَفَرْتَ بِٱلَّذِى خَلَقَكَ مِن تُرَابٍ ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّىٰكَ رَجُلًا
﴿٣٧﴾ لَّٰكِنَّا۠ هُوَ ٱللَّهُ رَبِّى وَلَآ أُشْرِكُ بِرَبِّىٓ أَحَدًا ﴿٣٨﴾ وَلَوْلَآ إِذْ
دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَآءَ ٱللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِٱللَّهِ ۚ إِن تَرَنِ أَنَا۠
أَقَلَّ مِنكَ مَالًا وَوَلَدًا ﴿٣٩﴾ فَعَسَىٰ رَبِّىٓ أَن يُؤْتِيَنِ خَيْرًا مِّن
جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ فَتُصْبِحَ صَعِيدًا
زَلَقًا ﴿٤٠﴾ أَوْ يُصْبِحَ مَآؤُهَا غَوْرًا فَلَن تَسْتَطِيعَ لَهُۥ طَلَبًا ﴿٤١﴾
وَأُحِيطَ بِثَمَرِهِۦ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ عَلَىٰ مَآ أَنفَقَ فِيهَا وَهِىَ خَاوِيَةٌ
عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَٰلَيْتَنِى لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّىٓ أَحَدًا ﴿٤٢﴾ وَلَمْ تَكُن لَّهُۥ
فِئَةٌ يَنصُرُونَهُۥ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ﴿٤٣﴾ هُنَالِكَ ٱلْوَلَٰيَةُ
لِلَّهِ ٱلْحَقِّ ۚ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا ﴿٤٤﴾ وَٱضْرِبْ لَهُم مَّثَلَ ٱلْحَيَوٰةِ
ٱلدُّنْيَا كَمَآءٍ أَنزَلْنَٰهُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ فَٱخْتَلَطَ بِهِۦ نَبَاتُ ٱلْأَرْضِ
فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ ٱلرِّيَٰحُ ۗ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾

وشه و ماناكانی

﴿وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِۦ﴾ ستەمی لە خۆی کردووە
﴿تَبِيدَ﴾ لەناو دەچێ
﴿مُنقَلَبًا﴾ جێگە و شوێن
﴿لَّٰكِنَّا۠ هُوَ ٱللَّهُ رَبِّى﴾ بەڵام ئەوە خودای منە
﴿حُسْبَانًا﴾ سزایەک، گرمە و ترکەیەک
﴿فَتُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا﴾ دەبێ بە زەوییەکی لووس و پووس، بێ گژوگیا
﴿غَوْرًا﴾ رۆچوو بە زەویدا
﴿وَأُحِيطَ بِثَمَرِهِۦ﴾ بەرووبوومەکەی لەناو برا
﴿يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ﴾ لە داخ و خەفەتدا دەستی دەدا بە دەستیدا
﴿خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا﴾ کەوتووە بەسەر یەکدا (داری بەسەر بەردییەوە نەماوە)
﴿ٱلْوَلَٰيَةُ لِلَّهِ﴾ دەسەڵات تەنیا هی خودایە
﴿وَخَيْرٌ عُقْبًا﴾ ئەنجامێکی باش
﴿هَشِيمًا﴾ پڵ و پووش
﴿تَذْرُوهُ ٱلرِّيَٰحُ﴾ با دەیفڕێنێ

قورس کۆکردن (تفخيم) و، قەلقەلە
▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
▼ تەفخیمی پیتی (راء).
▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف).
٢. نیشانەکانی وەستان:

١. هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.
٢. ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.

ٱلۡمَالُ وَٱلۡبَنُونَ زِينَةُ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۖ وَٱلۡبَٰقِيَٰتُ ٱلصَّٰلِحَٰتُ
خَيۡرٌ عِندَ رَبِّكَ ثَوَابٗا وَخَيۡرٌ أَمَلٗا ﴿٤٦﴾ وَيَوۡمَ نُسَيِّرُ ٱلۡجِبَالَ وَتَرَى
ٱلۡأَرۡضَ بَارِزَةٗ وَحَشَرۡنَٰهُمۡ فَلَمۡ نُغَادِرۡ مِنۡهُمۡ أَحَدٗا ﴿٤٧﴾ وَعُرِضُواْ
عَلَىٰ رَبِّكَ صَفّٗا لَّقَدۡ جِئۡتُمُونَا كَمَا خَلَقۡنَٰكُمۡ أَوَّلَ مَرَّةِۭۚ بَلۡ زَعَمۡتُمۡ
أَلَّن نَّجۡعَلَ لَكُم مَّوۡعِدٗا ﴿٤٨﴾ وَوُضِعَ ٱلۡكِتَٰبُ فَتَرَى ٱلۡمُجۡرِمِينَ
مُشۡفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَٰوَيۡلَتَنَا مَالِ هَٰذَا ٱلۡكِتَٰبِ
لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةٗ وَلَا كَبِيرَةً إِلَّآ أَحۡصَىٰهَاۚ وَوَجَدُواْ مَا عَمِلُواْ
حَاضِرٗاۗ وَلَا يَظۡلِمُ رَبُّكَ أَحَدٗا ﴿٤٩﴾ وَإِذۡ قُلۡنَا لِلۡمَلَٰٓئِكَةِ ٱسۡجُدُواْ
لِأٓدَمَ فَسَجَدُوٓاْ إِلَّآ إِبۡلِيسَ كَانَ مِنَ ٱلۡجِنِّ فَفَسَقَ عَنۡ أَمۡرِ رَبِّهِۦٓۗ
أَفَتَتَّخِذُونَهُۥ وَذُرِّيَّتَهُۥٓ أَوۡلِيَآءَ مِن دُونِي وَهُمۡ لَكُمۡ عَدُوُّۢۚ
بِئۡسَ لِلظَّٰلِمِينَ بَدَلٗا ﴿٥٠﴾ ۞ مَّآ أَشۡهَدتُّهُمۡ خَلۡقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِ وَلَا خَلۡقَ أَنفُسِهِمۡ وَمَا كُنتُ مُتَّخِذَ ٱلۡمُضِلِّينَ عَضُدٗا
﴿٥١﴾ وَيَوۡمَ يَقُولُ نَادُواْ شُرَكَآءِيَ ٱلَّذِينَ زَعَمۡتُمۡ فَدَعَوۡهُمۡ
فَلَمۡ يَسۡتَجِيبُواْ لَهُمۡ وَجَعَلۡنَا بَيۡنَهُم مَّوۡبِقٗا ﴿٥٢﴾ وَرَءَا ٱلۡمُجۡرِمُونَ
ٱلنَّارَ فَظَنُّوٓاْ أَنَّهُم مُّوَاقِعُوهَا وَلَمۡ يَجِدُواْ عَنۡهَا مَصۡرِفٗا ﴿٥٣﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٣٠

وشه‌و ماناكانی

﴿ وَٱلۡبَٰقِيَٰتُ ٱلصَّٰلِحَٰتُ ﴾ كرده‌وه چاكه‌كان
﴿ وَخَيۡرٌ أَمَلٗا ﴾ باشتر له‌وه‌ی چاوه‌ڕوان ده‌كرێ
﴿ بَارِزَةٗ ﴾ ئاشكرایه
﴿ مَّوۡعِدٗا ﴾ كاتێكی دیاری كراو
﴿ وَوُضِعَ ٱلۡكِتَٰبُ ﴾ نامه‌ی كرده‌وه داده‌نرێ
﴿ مُشۡفِقِينَ ﴾ ترساون
﴿ يَٰوَيۡلَتَنَا ﴾ ماڵكاول خۆمان!
﴿ لَا يُغَادِرُ ﴾ هیچ ناهێڵێته‌وه
﴿ أَحۡصَىٰهَا ﴾ هه‌مووی ژماردووه، هه‌مووی تێدایه
﴿ ٱسۡجُدُواْ لِأٓدَمَ ﴾ كڕنووشی ڕێز بۆ ئادەم بەرن
﴿ عَضُدٗا ﴾ كۆمه‌كه‌ر
﴿ مَّوۡبِقٗا ﴾ له‌ناوبه‌ر، ئاگر ﴿ مُّوَاقِعُوهَا ﴾ ده‌كه‌ونه ناوی
﴿ مَصۡرِفٗا ﴾ ڕێگه‌ی ده‌رچوون

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه:
- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و، ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.
- مینگه‌ی (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود):
- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن.
- (٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌كه‌یه.
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِى هَٰذَا ٱلْقُرْءَانِ لِلنَّاسِ مِن كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ
ٱلْإِنسَٰنُ أَكْثَرَ شَىْءٍ جَدَلًا ﴿٥٤﴾ وَمَا مَنَعَ ٱلنَّاسَ أَن يُؤْمِنُوٓا۟
إِذْ جَآءَهُمُ ٱلْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا۟ رَبَّهُمْ إِلَّآ أَن تَأْتِيَهُمْ سُنَّةُ
ٱلْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ ٱلْعَذَابُ قُبُلًا ﴿٥٥﴾ وَمَا نُرْسِلُ ٱلْمُرْسَلِينَ
إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ ۚ وَيُجَٰدِلُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِٱلْبَٰطِلِ
لِيُدْحِضُوا۟ بِهِ ٱلْحَقَّ ۖ وَٱتَّخَذُوٓا۟ ءَايَٰتِى وَمَآ أُنذِرُوا۟ هُزُوًا ﴿٥٦﴾ وَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّن ذُكِّرَ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِۦ فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِىَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ ۚ
إِنَّا جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَن يَفْقَهُوهُ وَفِىٓ ءَاذَانِهِمْ وَقْرًا ۖ
وَإِن تَدْعُهُمْ إِلَى ٱلْهُدَىٰ فَلَن يَهْتَدُوٓا۟ إِذًا أَبَدًا ﴿٥٧﴾ وَرَبُّكَ
ٱلْغَفُورُ ذُو ٱلرَّحْمَةِ ۖ لَوْ يُؤَاخِذُهُم بِمَا كَسَبُوا۟ لَعَجَّلَ لَهُمُ
ٱلْعَذَابَ ۚ بَل لَّهُم مَّوْعِدٌ لَّن يَجِدُوا۟ مِن دُونِهِۦ مَوْئِلًا ﴿٥٨﴾
وَتِلْكَ ٱلْقُرَىٰٓ أَهْلَكْنَٰهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا۟ وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِم
مَّوْعِدًا ﴿٥٩﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِفَتَىٰهُ لَآ أَبْرَحُ حَتَّىٰٓ
أَبْلُغَ مَجْمَعَ ٱلْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِىَ حُقُبًا ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا بَلَغَا
مَجْمَعَ بَيْنِهِمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَٱتَّخَذَ سَبِيلَهُۥ فِى ٱلْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٦١﴾

وشه وماناكانى

﴿صَرَّفْنَا﴾ گۆڕیمان، بە چەند شێوە گێڕامانەوە
﴿كُلِّ مَثَلٍ﴾ هەموو نموونەیەك
﴿إِلَّآ أَن تَأْتِيَهُمْ سُنَّةُ ٱلْأَوَّلِينَ﴾ مەگەر ئەوەی بەسەر گەلانی پێشوودا هاتووە، بەسەر ئەمانیشدا بێت
﴿قُبُلًا﴾ جۆراوجۆر، رووبەڕوو
﴿لِيُدْحِضُوا۟﴾ بۆ ئەوەی پووچی بکەنەوە
﴿هُزُوًا﴾ گاڵتە، سووکایەتیی
﴿أَكِنَّةً﴾ پەردەی زۆر
﴿وَقْرًا﴾ کەڕیی
﴿مَوْئِلًا﴾ جێگە، پەناگە
﴿لِمَهْلِكِهِم﴾ لەناوبردنیان
﴿لِفَتَىٰهُ﴾ هاوڕێکەی، یوشع
﴿مَجْمَعَ ٱلْبَحْرَيْنِ﴾ دوواوانەکە، دوو ئاوانەکە، گەیشتنیان بە یەك
﴿أَمْضِىَ حُقُبًا﴾ ماوەیەکی زۆر بڕۆم
﴿سَرَبًا﴾ ڕێگە، ڕێچکە

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَىٰهُ ءَاتِنَا غَدَآءَنَا لَقَدۡ لَقِينَا مِن سَفَرِنَا
هَٰذَا نَصَبٗا ﴿٦٢﴾ قَالَ أَرَءَيۡتَ إِذۡ أَوَيۡنَآ إِلَى ٱلصَّخۡرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ
ٱلۡحُوتَ وَمَآ أَنسَىٰنِيهُ إِلَّا ٱلشَّيۡطَٰنُ أَنۡ أَذۡكُرَهُۥۚ وَٱتَّخَذَ سَبِيلَهُۥ
فِي ٱلۡبَحۡرِ عَجَبٗا ﴿٦٣﴾ قَالَ ذَٰلِكَ مَا كُنَّا نَبۡغِۚ فَٱرۡتَدَّا عَلَىٰٓ ءَاثَارِهِمَا
قَصَصٗا ﴿٦٤﴾ فَوَجَدَا عَبۡدٗا مِّنۡ عِبَادِنَآ ءَاتَيۡنَٰهُ رَحۡمَةٗ مِّنۡ
عِندِنَا وَعَلَّمۡنَٰهُ مِن لَّدُنَّا عِلۡمٗا ﴿٦٥﴾ قَالَ لَهُۥ مُوسَىٰ هَلۡ أَتَّبِعُكَ
عَلَىٰٓ أَن تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمۡتَ رُشۡدٗا ﴿٦٦﴾ قَالَ إِنَّكَ لَن تَسۡتَطِيعَ
مَعِيَ صَبۡرٗا ﴿٦٧﴾ وَكَيۡفَ تَصۡبِرُ عَلَىٰ مَا لَمۡ تُحِطۡ بِهِۦ خُبۡرٗا ﴿٦٨﴾ قَالَ
سَتَجِدُنِيٓ إِن شَآءَ ٱللَّهُ صَابِرٗا وَلَآ أَعۡصِي لَكَ أَمۡرٗا ﴿٦٩﴾ قَالَ
فَإِنِ ٱتَّبَعۡتَنِي فَلَا تَسۡـَٔلۡنِي عَن شَيۡءٍ حَتَّىٰٓ أُحۡدِثَ لَكَ مِنۡهُ ذِكۡرٗا
﴿٧٠﴾ فَٱنطَلَقَا حَتَّىٰٓ إِذَا رَكِبَا فِي ٱلسَّفِينَةِ خَرَقَهَاۖ قَالَ أَخَرَقۡتَهَا
لِتُغۡرِقَ أَهۡلَهَا لَقَدۡ جِئۡتَ شَيۡـًٔا إِمۡرٗا ﴿٧١﴾ قَالَ أَلَمۡ أَقُلۡ إِنَّكَ
لَن تَسۡتَطِيعَ مَعِيَ صَبۡرٗا ﴿٧٢﴾ قَالَ لَا تُؤَاخِذۡنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا
تُرۡهِقۡنِي مِنۡ أَمۡرِي عُسۡرٗا ﴿٧٣﴾ فَٱنطَلَقَا حَتَّىٰٓ إِذَا لَقِيَا غُلَٰمٗا فَقَتَلَهُۥ
قَالَ أَقَتَلۡتَ نَفۡسٗا زَكِيَّةَۢ بِغَيۡرِ نَفۡسٖ لَّقَدۡ جِئۡتَ شَيۡـٔٗا نُّكۡرٗا ﴿٧٤﴾

وشەو ماناكانی

﴿نَصَبًا﴾ ماندوێتیی
﴿أَرَءَيْتَ﴾ ئایا دیوتە؟ پێم بڵێ
﴿أَوَيْنَآ﴾ چووین
﴿عَجَبًا﴾ سەرسوڕهێنەر
﴿مَا كُنَّا نَبْغِ﴾ ئەوەی بۆی دەگەڕام
﴿فَارْتَدَّا عَلَىٰٓ ءَاثَارِهِمَا﴾ بە ڕێگەی خۆیاندا گەڕانەوە
﴿قَصَصًا﴾ بە شوێنەکەدا دەگەڕان، بۆ شوێنەکەی خۆیان دەگەڕان
﴿عَبْدًا﴾ خضر
﴿رُشْدًا﴾ ڕاست و دروست
﴿خُبْرًا﴾ زانست، ئاگاداریی
﴿شَيْـًٔا إِمْرًا﴾ شتێکی ناڕەوا
﴿وَلَا تُرْهِقْنِي﴾ بارم گران مەکە
﴿عُسْرًا﴾ زەحمەت و نارەحەتیی
﴿شَيْـًٔا نُّكْرًا﴾ شتێکی خراپ و بێ جێ

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (همز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
(٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

قَالَ أَلَمْ أَقُل لَّكَ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٥﴾ قَالَ إِن
سَأَلْتُكَ عَن شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِن لَّدُنِّي عُذْرًا
﴿٧٦﴾ فَانطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا أَهْلَهَا فَأَبَوْا
أَن يُضَيِّفُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَن يَنقَضَّ فَأَقَامَهُ
قَالَ لَوْ شِئْتَ لَاتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا ﴿٧٧﴾ قَالَ هَٰذَا فِرَاقُ بَيْنِي
وَبَيْنِكَ سَأُنَبِّئُكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِع عَّلَيْهِ صَبْرًا ﴿٧٨﴾ أَمَّا
السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسَاكِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدتُّ أَنْ أَعِيبَهَا
وَكَانَ وَرَاءَهُم مَّلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ﴿٧٩﴾ وَأَمَّا الْغُلَامُ
فَكَانَ أَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا أَن يُرْهِقَهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا
﴿٨٠﴾ فَأَرَدْنَا أَن يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِّنْهُ زَكَوٰةً وَأَقْرَبَ رُحْمًا
﴿٨١﴾ وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ
تَحْتَهُ كَنزٌ لَّهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَن يَبْلُغَا
أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنزَهُمَا رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ وَمَا فَعَلْتُهُ
عَنْ أَمْرِي ذَٰلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِع عَّلَيْهِ صَبْرًا ﴿٨٢﴾ وَيَسْأَلُونَكَ
عَن ذِي الْقَرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُم مِّنْهُ ذِكْرًا ﴿٨٣﴾

وشه و ماناكانی

﴿فَأَبَوْا﴾ ئه‌یان كرد

﴿يَنقَضَّ﴾ ئه‌ڕووخێ

﴿بِتَأْوِيلِ﴾ لێكدانه‌وه‌ی، ئه‌نجامی

﴿وَرَاءَهُم﴾ له پێشیانه‌وه، له‌سه‌ر رێگه‌یاندا

﴿غَصْبًا﴾ به زۆر

﴿يُرْهِقَهُمَا﴾ بیانخاته ژێر باری (كوفره‌وه)

﴿زَكَوٰةً﴾ پاك و خاوێن

﴿وَأَقْرَبَ رُحْمًا﴾ باش بۆیان، چاكه‌كه‌ر له‌گه‌ڵیاندا

﴿يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا﴾ ده‌گه‌نه هه‌ره‌تی تواناییان

﴿وَيَسْأَلُونَكَ﴾ پرسیارت لێ ده‌كه‌ن

﴿ذِي الْقَرْنَيْنِ﴾ پاشای (ذی القرنین) ناو، خاوه‌نی زانست و حیكمه‌ت

﴿قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُم مِّنْهُ ذِكْرًا﴾ بڵێ: باسیتان بۆ ده‌كه‌م، به‌سه‌رهاتیتان بۆ ده‌گێڕمه‌وه

قورسی گۆكردن (تفخيم) و، قه‌لقه‌له:

- ▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):
٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:

١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت. ئه‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُۥ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَءَاتَيۡنَٰهُ مِن كُلِّ شَيۡءٖ سَبَبٗا ﴿٨٤﴾ فَأَتۡبَعَ سَبَبًا
﴿٨٥﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا بَلَغَ مَغۡرِبَ ٱلشَّمۡسِ وَجَدَهَا تَغۡرُبُ فِي عَيۡنٍ حَمِئَةٖ
وَوَجَدَ عِندَهَا قَوۡمٗاۗ قُلۡنَا يَٰذَا ٱلۡقَرۡنَيۡنِ إِمَّآ أَن تُعَذِّبَ وَإِمَّآ أَن تَتَّخِذَ
فِيهِمۡ حُسۡنٗا ﴿٨٦﴾ قَالَ أَمَّا مَن ظَلَمَ فَسَوۡفَ نُعَذِّبُهُۥ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِۦ
فَيُعَذِّبُهُۥ عَذَابٗا نُّكۡرٗا ﴿٨٧﴾ وَأَمَّا مَنۡ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَٰلِحٗا فَلَهُۥ جَزَآءً
ٱلۡحُسۡنَىٰۖ وَسَنَقُولُ لَهُۥ مِنۡ أَمۡرِنَا يُسۡرٗا ﴿٨٨﴾ ثُمَّ أَتۡبَعَ سَبَبًا ﴿٨٩﴾ حَتَّىٰٓ
إِذَا بَلَغَ مَطۡلِعَ ٱلشَّمۡسِ وَجَدَهَا تَطۡلُعُ عَلَىٰ قَوۡمٖ لَّمۡ نَجۡعَل لَّهُم مِّن
دُونِهَا سِتۡرٗا ﴿٩٠﴾ كَذَٰلِكَۖ وَقَدۡ أَحَطۡنَا بِمَا لَدَيۡهِ خُبۡرٗا ﴿٩١﴾ ثُمَّ أَتۡبَعَ
سَبَبًا ﴿٩٢﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا بَلَغَ بَيۡنَ ٱلسَّدَّيۡنِ وَجَدَ مِن دُونِهِمَا قَوۡمٗا
لَّا يَكَادُونَ يَفۡقَهُونَ قَوۡلٗا ﴿٩٣﴾ قَالُواْ يَٰذَا ٱلۡقَرۡنَيۡنِ إِنَّ يَأۡجُوجَ وَمَأۡجُوجَ
مُفۡسِدُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَهَلۡ نَجۡعَلُ لَكَ خَرۡجًا عَلَىٰٓ أَن تَجۡعَلَ بَيۡنَنَا وَبَيۡنَهُمۡ
سَدّٗا ﴿٩٤﴾ قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيۡرٞ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجۡعَلۡ بَيۡنَكُمۡ
وَبَيۡنَهُمۡ رَدۡمًا ﴿٩٥﴾ ءَاتُونِي زُبَرَ ٱلۡحَدِيدِۖ حَتَّىٰٓ إِذَا سَاوَىٰ بَيۡنَ ٱلصَّدَفَيۡنِ
قَالَ ٱنفُخُواْۖ حَتَّىٰٓ إِذَا جَعَلَهُۥ نَارٗا قَالَ ءَاتُونِيٓ أُفۡرِغۡ عَلَيۡهِ قِطۡرٗا
﴿٩٦﴾ فَمَا ٱسۡطَٰعُوٓاْ أَن يَظۡهَرُوهُ وَمَا ٱسۡتَطَٰعُواْ لَهُۥ نَقۡبٗا ﴿٩٧﴾

وشه و ماناكانى

﴿سَبَبًا﴾ هۆكار
﴿فَأَتْبَعَ سَبَبًا﴾ كەوتە شوێن هۆكارەكە
﴿تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ﴾ لە چاوگەیەك دەریایەكی (لیخن)دا ئاوا دەبێ. ﴿حَمِئَةٍ﴾ زەلكاو، لیخن، قوڕی ڕەش ﴿حُسْنًا﴾ بانگهێشتكردنیان بۆ لای ئایین
﴿عَذَابًا نُكْرًا﴾ سزایەكی سەخت و ناهەموار
﴿سِتْرًا﴾ پۆشاكێك
﴿السَّدَّيْنِ﴾ دوو كێو
﴿يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ﴾ هەجووج و مەجووج، دوو هۆز لە نەوەی (یافث)ی كوڕی نووح
﴿خَرْجًا﴾ پارەیە، حەقدەستێك
﴿سَدًّا﴾ بەربەستێك
﴿رَدْمًا﴾ بەستێكی بەتین ﴿زُبَرَ الْحَدِيدِ﴾ پارچەپارچەی ئاسن، وردە ئاسن
﴿الصَّدَفَيْنِ﴾ دوو تاشەی كێوەكە
﴿قِطْرًا﴾ مسی تواوە ﴿يَظْهَرُوهُ﴾ بچنە سەری
﴿نَقْبًا﴾ كونی بكەن

مینگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود):
- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە
- (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

قَالَ هَٰذَا رَحْمَةٌ مِّن رَّبِّي ۖ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ ۖ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ﴿٩٨﴾ ۞ وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ ۖ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَجَمَعْنَاهُمْ جَمْعًا ﴿٩٩﴾ وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِّلْكَافِرِينَ عَرْضًا ﴿١٠٠﴾ الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَن ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا ﴿١٠١﴾ أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِن دُونِي أَوْلِيَاءَ ۚ إِنَّا أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا ﴿١٠٢﴾ قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُم بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿١٠٣﴾ الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا ﴿١٠٥﴾ ذَٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي هُزُوًا ﴿١٠٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٠٧﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا ﴿١٠٨﴾ قُل لَّوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِّكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَن تَنفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا ﴿١٠٩﴾ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ ۖ فَمَن كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴿١١٠﴾

ربع الحزب ٣١

وشه و ماناكانى

﴿ جَعَلَهُ دَكَّاءَ ﴾ ورد وردى دەكا

﴿ يَمُوجُ ﴾ شەپۆل دەدا

﴿ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ﴾ فوو دەكرێ بە كەرەنادا

﴿ غِطَاءٍ ﴾ پەردە، پەردەی ئەستوور

﴿ نُزُلًا ﴾ شوێنێك

﴿ الْفِرْدَوْسِ ﴾ شوێنی باڵای بەهەشت

﴿ حِوَلًا ﴾ گۆڕان، دەرچوون لێی

﴿ مِدَادًا ﴾ مەرەكەب

﴿ لِّكَلِمَاتِ رَبِّي ﴾ بۆ وشەكانی خودام

﴿ لَنَفِدَ الْبَحْرُ ﴾ دەریاكە تەواو دەبێ

﴿ مَدَدًا ﴾ كۆمەك

﴿ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ﴾ بڵێ: منیش هەر بەندەیێكم وەكوو ئێوە

قورس كۆكردن (التفخيم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا جەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

سُورَةُ مَرۡيَمَ

ترتيبها ١٩ — آياتها ٩٨

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

كٓهيعٓصٓ ﴿١﴾ ذِكۡرُ رَحۡمَتِ رَبِّكَ عَبۡدَهُۥ زَكَرِيَّآ ﴿٢﴾ إِذۡ نَادَىٰ رَبَّهُۥ نِدَآءً خَفِيّٗا ﴿٣﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ ٱلۡعَظۡمُ مِنِّي وَٱشۡتَعَلَ ٱلرَّأۡسُ شَيۡبٗا وَلَمۡ أَكُنۢ بِدُعَآئِكَ رَبِّ شَقِيّٗا ﴿٤﴾ وَإِنِّي خِفۡتُ ٱلۡمَوَٰلِيَ مِن وَرَآءِي وَكَانَتِ ٱمۡرَأَتِي عَاقِرٗا فَهَبۡ لِي مِن لَّدُنكَ وَلِيّٗا ﴿٥﴾ يَرِثُنِي وَيَرِثُ مِنۡ ءَالِ يَعۡقُوبَۖ وَٱجۡعَلۡهُ رَبِّ رَضِيّٗا ﴿٦﴾ يَٰزَكَرِيَّآ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَٰمٍ ٱسۡمُهُۥ يَحۡيَىٰ لَمۡ نَجۡعَل لَّهُۥ مِن قَبۡلُ سَمِيّٗا ﴿٧﴾ قَالَ رَبِّ أَنَّىٰ يَكُونُ لِي غُلَٰمٞ وَكَانَتِ ٱمۡرَأَتِي عَاقِرٗا وَقَدۡ بَلَغۡتُ مِنَ ٱلۡكِبَرِ عِتِيّٗا ﴿٨﴾ قَالَ كَذَٰلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٞ وَقَدۡ خَلَقۡتُكَ مِن قَبۡلُ وَلَمۡ تَكُ شَيۡـٔٗا ﴿٩﴾ قَالَ رَبِّ ٱجۡعَل لِّيٓ ءَايَةٗۚ قَالَ ءَايَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ ٱلنَّاسَ ثَلَٰثَ لَيَالٖ سَوِيّٗا ﴿١٠﴾ فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوۡمِهِۦ مِنَ ٱلۡمِحۡرَابِ فَأَوۡحَىٰٓ إِلَيۡهِمۡ أَن سَبِّحُواْ بُكۡرَةٗ وَعَشِيّٗا ﴿١١﴾

وشه و ماناکانی

سووره‌تی مه‌ریه‌م

﴿ نِدَآءً خَفِيّٗا ﴾ بانگێکی نه‌رم

﴿ وَهَنَ ٱلۡعَظۡمُ ﴾ ئێسکم لاواز بووه

﴿ وَٱشۡتَعَلَ ٱلرَّأۡسُ شَيۡبٗا ﴾ پیریی به‌ری ناوه له‌سه‌رم

﴿ شَقِيّٗا ﴾ یاخیی

﴿ خِفۡتُ ٱلۡمَوَٰلِيَ ﴾ له خزمه‌کانم ترسام

﴿ وَكَانَتِ ٱمۡرَأَتِي عَاقِرٗا ﴾ ژنه‌که‌م نه‌زۆکه، یان له‌به‌ر پیریی له سککردن که‌وتووه

﴿ وَلِيّٗا ﴾ کوڕێك شوێنم بگرێته‌وه

﴿ رَضِيّٗا ﴾ جێگه‌ی ره‌زامه‌ندیی بێ

﴿ أَنَّىٰ يَكُونُ ﴾ چۆن شتی وا ده‌بێ؟

﴿ عِتِيّٗا ﴾ پیریه‌کی سه‌خت ﴿ ءَايَةٗ ﴾ نیشانه‌یه‌ك، ناونیشانێك ﴿ سَوِيّٗا ﴾ ته‌ندروستیی باش، بێ نه‌خۆشیی

﴿ مِنَ ٱلۡمِحۡرَابِ ﴾ له میحرابه‌وه، له شوێنی نوێژه‌که‌یه‌وه

﴿ بُكۡرَةٗ وَعَشِيّٗا ﴾ به‌یانیی و ئێواره

مینگه‌کان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و، ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.
- م مینگه‌ی (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ی درێژکردنه‌وه‌کان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سکون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌کاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌که‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌که‌یه
- (٦،٤،٢) حه‌ره‌که بۆ مه‌ددی له‌ناکاو (عارض) له‌کاتی وه‌ستان (وقف)دا
- (٢) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوکمه‌که‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبیعي)ن

يَٰيَحْيَىٰ خُذِ ٱلْكِتَٰبَ بِقُوَّةٍ ۖ وَءَاتَيْنَٰهُ ٱلْحُكْمَ صَبِيًّا ﴿١٢﴾ وَحَنَانًا مِّن لَّدُنَّا وَزَكَوٰةً ۖ وَكَانَ تَقِيًّا ﴿١٣﴾ وَبَرًّۢا بِوَٰلِدَيْهِ وَلَمْ يَكُن جَبَّارًا عَصِيًّا ﴿١٤﴾ وَسَلَٰمٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ﴿١٥﴾ وَٱذْكُرْ فِى ٱلْكِتَٰبِ مَرْيَمَ إِذِ ٱنتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا ﴿١٦﴾ فَٱتَّخَذَتْ مِن دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَآ إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٧﴾ قَالَتْ إِنِّىٓ أَعُوذُ بِٱلرَّحْمَٰنِ مِنكَ إِن كُنتَ تَقِيًّا ﴿١٨﴾ قَالَ إِنَّمَآ أَنَا۠ رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَٰمًا زَكِيًّا ﴿١٩﴾ قَالَتْ أَنَّىٰ يَكُونُ لِى غُلَٰمٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِى بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ﴿٢٠﴾ قَالَ كَذَٰلِكِ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَىَّ هَيِّنٌ ۖ وَلِنَجْعَلَهُۥٓ ءَايَةً لِّلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِّنَّا ۚ وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا ﴿٢١﴾ ۞ فَحَمَلَتْهُ فَٱنتَبَذَتْ بِهِۦ مَكَانًا قَصِيًّا ﴿٢٢﴾ فَأَجَآءَهَا ٱلْمَخَاضُ إِلَىٰ جِذْعِ ٱلنَّخْلَةِ قَالَتْ يَٰلَيْتَنِى مِتُّ قَبْلَ هَٰذَا وَكُنتُ نَسْيًا مَّنسِيًّا ﴿٢٣﴾ فَنَادَىٰهَا مِن تَحْتِهَآ أَلَّا تَحْزَنِى قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾ وَهُزِّىٓ إِلَيْكِ بِجِذْعِ ٱلنَّخْلَةِ تُسَٰقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾

نصف الحزب ٣١

وشە و ماناکانی

﴿بِقُوَّةٍ﴾ بەهێز و توانا ﴿ٱلْحُكْمَ﴾ تێگەیشتن لە تەورات، بەندایەتیی خودا ﴿وَحَنَانًا﴾ سۆز و بەزەیی ﴿جَبَّارًا عَصِيًّا﴾ ملهوڕی سەرسەخت ﴿ٱنتَبَذَتْ﴾ گۆشەگیر بوو ﴿رُوحَنَا﴾ جیبریل ﴿بَشَرًا سَوِيًّا﴾ مرۆیەکی تەواو ﴿غُلَٰمًا زَكِيًّا﴾ گەنجێکی خاوێن ﴿بَغِيًّا﴾ خراپ، داوێن پیس ﴿مَكَانًا قَصِيًّا﴾ شوێنێکی دوور ﴿فَأَجَآءَهَا ٱلْمَخَاضُ﴾ ژان گرتی ﴿نَسْيًا مَّنسِيًّا﴾ هەر نەبوایەم، لەبیرچووەوە ﴿فَنَادَىٰهَا﴾ بانگی کرد ﴿سَرِيًّا﴾ کانی یەك، جۆگەلەیەك ﴿رُطَبًا جَنِيًّا﴾ فەریکە خورما، خورمای تەڕ

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فَإِمَّا تَرَيِنَّ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي
إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَٰنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنسِيًّا ﴿٢٦﴾
فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ قَالُوا يَا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا
فَرِيًّا ﴿٢٧﴾ يَا أُخْتَ هَارُونَ مَا كَانَ أَبُوكِ امْرَأَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ
أُمُّكِ بَغِيًّا ﴿٢٨﴾ فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَن كَانَ فِي
الْمَهْدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾ قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي
نَبِيًّا ﴿٣٠﴾ وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ
وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ﴿٣١﴾ وَبَرًّا بِوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي
جَبَّارًا شَقِيًّا ﴿٣٢﴾ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدتُّ وَيَوْمَ أَمُوتُ
وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾ ذَٰلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ
الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٣٤﴾ مَا كَانَ لِلَّهِ أَن يَتَّخِذَ مِن وَلَدٍ سُبْحَانَهُ
إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُن فَيَكُونُ ﴿٣٥﴾ وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ
فَاعْبُدُوهُ هَٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٣٦﴾ فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِن
بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِن مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣٧﴾ أَسْمِعْ بِهِمْ
وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُونَنَا لَٰكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾

وشە و ماناکانی

﴿وَقَرِّي عَيْنًا﴾ چاوت روون بێتەوە
﴿صَوْمًا﴾ ڕۆژوو، بێدەنگیی
﴿فَأَتَتْ بِهِ﴾ هێنای
﴿تَحْمِلُهُ﴾ بە باوەشیەوە بوو
﴿شَيْئًا فَرِيًّا﴾ شتێکی گەورە، شتێکی نەجێی باوەڕ
﴿كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا﴾ منداڵی بەربێشکە
﴿قَالَ﴾ عیسا فەرمووی
﴿آتَانِيَ الْكِتَابَ﴾ کتێبی داومێ
﴿وَبَرًّا بِوَالِدَتِي﴾ لەگەڵ دایکم چاک بم
﴿قَوْلَ الْحَقِّ﴾ وتاری ڕاست
﴿يَمْتَرُونَ﴾ لێی بەگومانن، دوودڵن
﴿قَضَىٰ أَمْرًا﴾ بڕیارێکی دا
﴿أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ﴾ پێیان ببیه و پێیان ببینه

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَأَنذِرۡهُمۡ يَوۡمَ ٱلۡحَسۡرَةِ إِذۡ قُضِيَ ٱلۡأَمۡرُ وَهُمۡ فِي غَفۡلَةٖ وَهُمۡ لَا يُؤۡمِنُونَ
﴿٣٩﴾ إِنَّا نَحۡنُ نَرِثُ ٱلۡأَرۡضَ وَمَنۡ عَلَيۡهَا وَإِلَيۡنَا يُرۡجَعُونَ ﴿٤٠﴾ وَٱذۡكُرۡ
فِي ٱلۡكِتَٰبِ إِبۡرَٰهِيمَۚ إِنَّهُۥ كَانَ صِدِّيقٗا نَّبِيًّا ﴿٤١﴾ إِذۡ قَالَ لِأَبِيهِ يَٰٓأَبَتِ
لِمَ تَعۡبُدُ مَا لَا يَسۡمَعُ وَلَا يُبۡصِرُ وَلَا يُغۡنِي عَنكَ شَيۡـٔٗا ﴿٤٢﴾ يَٰٓأَبَتِ
إِنِّي قَدۡ جَآءَنِي مِنَ ٱلۡعِلۡمِ مَا لَمۡ يَأۡتِكَ فَٱتَّبِعۡنِيٓ أَهۡدِكَ صِرَٰطٗا
سَوِيّٗا ﴿٤٣﴾ يَٰٓأَبَتِ لَا تَعۡبُدِ ٱلشَّيۡطَٰنَۖ إِنَّ ٱلشَّيۡطَٰنَ كَانَ لِلرَّحۡمَٰنِ
عَصِيّٗا ﴿٤٤﴾ يَٰٓأَبَتِ إِنِّيٓ أَخَافُ أَن يَمَسَّكَ عَذَابٞ مِّنَ ٱلرَّحۡمَٰنِ
فَتَكُونَ لِلشَّيۡطَٰنِ وَلِيّٗا ﴿٤٥﴾ قَالَ أَرَاغِبٌ أَنتَ عَنۡ ءَالِهَتِي
يَٰٓإِبۡرَٰهِيمُۖ لَئِن لَّمۡ تَنتَهِ لَأَرۡجُمَنَّكَۖ وَٱهۡجُرۡنِي مَلِيّٗا ﴿٤٦﴾ قَالَ
سَلَٰمٌ عَلَيۡكَۖ سَأَسۡتَغۡفِرُ لَكَ رَبِّيٓۖ إِنَّهُۥ كَانَ بِي حَفِيّٗا ﴿٤٧﴾
وَأَعۡتَزِلُكُمۡ وَمَا تَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَأَدۡعُواْ رَبِّي عَسَىٰٓ
أَلَّآ أَكُونَ بِدُعَآءِ رَبِّي شَقِيّٗا ﴿٤٨﴾ فَلَمَّا ٱعۡتَزَلَهُمۡ وَمَا يَعۡبُدُونَ
مِن دُونِ ٱللَّهِ وَهَبۡنَا لَهُۥٓ إِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَۖ وَكُلّٗا جَعَلۡنَا نَبِيّٗا ﴿٤٩﴾
وَوَهَبۡنَا لَهُم مِّن رَّحۡمَتِنَا وَجَعَلۡنَا لَهُمۡ لِسَانَ صِدۡقٍ عَلِيّٗا ﴿٥٠﴾
وَٱذۡكُرۡ فِي ٱلۡكِتَٰبِ مُوسَىٰٓۚ إِنَّهُۥ كَانَ مُخۡلَصٗا وَكَانَ رَسُولٗا نَّبِيّٗا ﴿٥١﴾

وشە و ماناكانی

﴿ يَوۡمَ ٱلۡحَسۡرَةِ ﴾ ڕۆژی پەشیمانیی

﴿ إِذۡ قُضِيَ ٱلۡأَمۡرُ ﴾ کە کار بڕایەوە

﴿ وَهُمۡ فِي غَفۡلَةٖ ﴾ ئەوان لە بێ ئاگاییدان

﴿ صِرَٰطٗا سَوِيّٗا ﴾ ڕێگەیەکی ڕاست و دروست

﴿ عَصِيّٗا ﴾ یاخیی، سەرکەش

﴿ وَلِيّٗا ﴾ هاوڕێ

﴿ وَٱهۡجُرۡنِي مَلِيّٗا ﴾ زۆر لێم دووربە

﴿ حَفِيّٗا ﴾ میهرەبان، بەڕێز

﴿ شَقِيّٗا ﴾ بەدبەخت

﴿ لِسَانَ صِدۡقٍ ﴾ زمانێکی ڕاست

﴿ كَانَ مُخۡلَصٗا ﴾ هەڵبژێردراو بوو

قورس کۆکردن (تەفخیم) و قەلقەلە:

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وستان (الوقوف):

١- هەموو وستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وستان:

٢- ئەو هێمایانەی وستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَنَادَيْنَاهُ مِن جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ﴿٥٢﴾ وَوَهَبْنَا لَهُ مِن رَّحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ﴿٥٣﴾ وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ﴿٥٤﴾ وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِندَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ﴿٥٥﴾ وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَّبِيًّا ﴿٥٦﴾ وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِم مِّنَ النَّبِيِّينَ مِن ذُرِّيَّةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِن ذُرِّيَّةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَٰنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ۩ ﴿٥٨﴾ ۞ فَخَلَفَ مِن بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا ﴿٥٩﴾ إِلَّا مَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا ﴿٦٠﴾ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَٰنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا ﴿٦١﴾ لَّا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ﴿٦٢﴾ تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَن كَانَ تَقِيًّا ﴿٦٣﴾ وَمَا نَتَنَزَّلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَٰلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴿٦٤﴾

سجدة
واجبة
الجزء ١٦

وشه و ماناکانی

﴿وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا﴾ نزیکمان خستەوە بۆ گفتوگۆ

﴿وَاجْتَبَيْنَا﴾ هەڵمان بژارد

﴿وَبُكِيًّا﴾ بە گریانەوە

﴿خَلْفٌ﴾ نەوەیەك

﴿يَلْقَوْنَ غَيًّا﴾ دەچنە (غی)ەوە کە شیوێکە لە دۆزەخدا

﴿مَأْتِيًّا﴾ هاتووە

﴿لَغْوًا﴾ قسەی پڕوپووچ

﴿وَمَا نَتَنَزَّلُ﴾ نایەینە خوارەوە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەکاتی وستانیدا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە

رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَيۡنَهُمَا فَٱعۡبُدۡهُ وَٱصۡطَبِرۡ لِعِبَٰدَتِهِۦۚ هَلۡ تَعۡلَمُ لَهُۥ سَمِيّٗا ﴿٦٥﴾ وَيَقُولُ ٱلۡإِنسَٰنُ أَءِذَا مَا مِتُّ لَسَوۡفَ أُخۡرَجُ حَيًّا ﴿٦٦﴾ أَوَلَا يَذۡكُرُ ٱلۡإِنسَٰنُ أَنَّا خَلَقۡنَٰهُ مِن قَبۡلُ وَلَمۡ يَكُ شَيۡـٔٗا ﴿٦٧﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَحۡشُرَنَّهُمۡ وَٱلشَّيَٰطِينَ ثُمَّ لَنُحۡضِرَنَّهُمۡ حَوۡلَ جَهَنَّمَ جِثِيّٗا ﴿٦٨﴾ ثُمَّ لَنَنزِعَنَّ مِن كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمۡ أَشَدُّ عَلَى ٱلرَّحۡمَٰنِ عِتِيّٗا ﴿٦٩﴾ ثُمَّ لَنَحۡنُ أَعۡلَمُ بِٱلَّذِينَ هُمۡ أَوۡلَىٰ بِهَا صِلِيّٗا ﴿٧٠﴾ وَإِن مِّنكُمۡ إِلَّا وَارِدُهَاۚ كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتۡمٗا مَّقۡضِيّٗا ﴿٧١﴾ ثُمَّ نُنَجِّي ٱلَّذِينَ ٱتَّقَواْ وَّنَذَرُ ٱلظَّٰلِمِينَ فِيهَا جِثِيّٗا ﴿٧٢﴾ وَإِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡ ءَايَٰتُنَا بَيِّنَٰتٖ قَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَيُّ ٱلۡفَرِيقَيۡنِ خَيۡرٞ مَّقَامٗا وَأَحۡسَنُ نَدِيّٗا ﴿٧٣﴾ وَكَمۡ أَهۡلَكۡنَا قَبۡلَهُم مِّن قَرۡنٍ هُمۡ أَحۡسَنُ أَثَٰثٗا وَرِءۡيٗا ﴿٧٤﴾ قُلۡ مَن كَانَ فِي ٱلضَّلَٰلَةِ فَلۡيَمۡدُدۡ لَهُ ٱلرَّحۡمَٰنُ مَدًّاۚ حَتَّىٰٓ إِذَا رَأَوۡاْ مَا يُوعَدُونَ إِمَّا ٱلۡعَذَابَ وَإِمَّا ٱلسَّاعَةَ فَسَيَعۡلَمُونَ مَنۡ هُوَ شَرّٞ مَّكَانٗا وَأَضۡعَفُ جُندٗا ﴿٧٥﴾ وَيَزِيدُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ٱهۡتَدَوۡاْ هُدٗىۗ وَٱلۡبَٰقِيَٰتُ ٱلصَّٰلِحَٰتُ خَيۡرٌ عِندَ رَبِّكَ ثَوَابٗا وَخَيۡرٞ مَّرَدًّا ﴿٧٦﴾

وشەو ماناکانی

﴿ هَلۡ تَعۡلَمُ لَهُۥ سَمِيّٗا ﴾ ئایا پێشتر ناوی وات بیستووە؟

﴿ جِثِيّٗا ﴾ بە چۆکدا هاتوون

﴿ عِتِيّٗا ﴾ یاخیی، سەرکەش

﴿ صِلِيّٗا ﴾ گەرمییەکەی دەچەژن

﴿ وَارِدُهَا ﴾ پێی دەگەن، بەسەریدا دەڕۆن

﴿ خَيۡرٞ مَّقَامٗا ﴾ جێگای باشترە

﴿ وَأَحۡسَنُ نَدِيّٗا ﴾ کۆڕ و دیوەخانی رازاوە

﴿ قَرۡنٍ ﴾ گەل

﴿ أَحۡسَنُ أَثَٰثٗا ﴾ رایەخی جوانە

﴿ وَرِءۡيٗا ﴾ دیمەنی قەشەنگە

﴿ فَلۡيَمۡدُدۡ لَهُ ﴾ مۆڵەتی بدا

﴿ وَأَضۡعَفُ جُندٗا ﴾ سەربازی لاوازە

﴿ وَٱلۡبَٰقِيَٰتُ ٱلصَّٰلِحَٰتُ ﴾ کردەوەی باش

﴿ وَخَيۡرٞ مَّرَدًّا ﴾ باشترین ئاکام و پاشەڕۆژە

قورس گۆکردن (التفخيم) و: قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

أَفَرَءَيْتَ ٱلَّذِى كَفَرَ بِـَٔايَٰتِنَا وَقَالَ لَأُوتَيَنَّ مَالًا وَوَلَدًا ﴿٧٧﴾ أَطَّلَعَ ٱلْغَيْبَ أَمِ ٱتَّخَذَ عِندَ ٱلرَّحْمَٰنِ عَهْدًا ﴿٧٨﴾ كَلَّا ۚ سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَمُدُّ لَهُۥ مِنَ ٱلْعَذَابِ مَدًّا ﴿٧٩﴾ وَنَرِثُهُۥ مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا ﴿٨٠﴾ وَٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِ ٱللَّهِ ءَالِهَةً لِّيَكُونُوا۟ لَهُمْ عِزًّا ﴿٨١﴾ كَلَّا ۚ سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا ﴿٨٢﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّآ أَرْسَلْنَا ٱلشَّيَٰطِينَ عَلَى ٱلْكَٰفِرِينَ تَؤُزُّهُمْ أَزًّا ﴿٨٣﴾ فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ ۖ إِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَدًّا ﴿٨٤﴾ يَوْمَ نَحْشُرُ ٱلْمُتَّقِينَ إِلَى ٱلرَّحْمَٰنِ وَفْدًا ﴿٨٥﴾ وَنَسُوقُ ٱلْمُجْرِمِينَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وِرْدًا ﴿٨٦﴾ لَّا يَمْلِكُونَ ٱلشَّفَٰعَةَ إِلَّا مَنِ ٱتَّخَذَ عِندَ ٱلرَّحْمَٰنِ عَهْدًا ﴿٨٧﴾ وَقَالُوا۟ ٱتَّخَذَ ٱلرَّحْمَٰنُ وَلَدًا ﴿٨٨﴾ لَّقَدْ جِئْتُمْ شَيْـًٔا إِدًّا ﴿٨٩﴾ تَكَادُ ٱلسَّمَٰوَٰتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنشَقُّ ٱلْأَرْضُ وَتَخِرُّ ٱلْجِبَالُ هَدًّا ﴿٩٠﴾ أَن دَعَوْا۟ لِلرَّحْمَٰنِ وَلَدًا ﴿٩١﴾ وَمَا يَنۢبَغِى لِلرَّحْمَٰنِ أَن يَتَّخِذَ وَلَدًا ﴿٩٢﴾ إِن كُلُّ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ إِلَّآ ءَاتِى ٱلرَّحْمَٰنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾ لَّقَدْ أَحْصَىٰهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ﴿٩٤﴾ وَكُلُّهُمْ ءَاتِيهِ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ فَرْدًا ﴿٩٥﴾

وشه و ماناكانی

﴿ أَفَرَءَيْتَ ﴾ ئایا دیوته؟ پێم بڵێ

﴿ أَطَّلَعَ ﴾ ئایا دیویەتی؟ یان دەزانێ؟ ﴿ ٱلْغَيْبَ ﴾ پێوار، پەنامەکیی

﴿ أَمِ ٱتَّخَذَ عِندَ ٱلرَّحْمَٰنِ عَهْدًا ﴾ یان بەڵێنێکی لە خودا وەرگرتووە؟

﴿ وَنَمُدُّ لَهُۥ ﴾ بۆی درێژ دەکەینەوە

﴿ عِزًّا ﴾ کۆمەك و پشتیوان

﴿ ضِدًّا ﴾ رکەبەر و دژ ﴿ تَؤُزُّهُمْ أَزًّا ﴾ بە تاوان لە ڕێ لایان دەدەن

﴿ وَفْدًا ﴾ بەسواریی

﴿ وِرْدًا ﴾ بە تینوێتی، یان وەك ئاژەڵ کە دەبرێ بۆ سەرئاو ﴿ شَيْـًٔا إِدًّا ﴾ شتێکی نابار

﴿ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ ﴾ لێیەوە، بە هۆیەوە، شەق بەرن

﴿ وَتَخِرُّ ٱلْجِبَالُ هَدًّا ﴾ کێوەکان داهورووژێن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.

مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،

مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن

(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن

مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە

(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا

(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن

إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ ٱلرَّحْمَٰنُ وُدًّا ﴿٩٦﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَٰهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ ٱلْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِۦ قَوْمًا لُّدًّا ﴿٩٧﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّن قَرْنٍ هَلْ تُحِسُّ مِنْهُم مِّنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًۢا ﴿٩٨﴾

سُورَةُ طه

ترتيبها ٢٠ — آياتها ١٣٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الجزء ٣٢

طه ﴿١﴾ مَآ أَنزَلْنَا عَلَيْكَ ٱلْقُرْءَانَ لِتَشْقَىٰٓ ﴿٢﴾ إِلَّا تَذْكِرَةً لِّمَن يَخْشَىٰ ﴿٣﴾ تَنزِيلًا مِّمَّنْ خَلَقَ ٱلْأَرْضَ وَٱلسَّمَٰوَٰتِ ٱلْعُلَى ﴿٤﴾ ٱلرَّحْمَٰنُ عَلَى ٱلْعَرْشِ ٱسْتَوَىٰ ﴿٥﴾ لَهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ ٱلثَّرَىٰ ﴿٦﴾ وَإِن تَجْهَرْ بِٱلْقَوْلِ فَإِنَّهُۥ يَعْلَمُ ٱلسِّرَّ وَأَخْفَى ﴿٧﴾ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ لَهُ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ ﴿٨﴾ وَهَلْ أَتَىٰكَ حَدِيثُ مُوسَىٰٓ ﴿٩﴾ إِذْ رَءَا نَارًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ ٱمْكُثُوٓا۟ إِنِّىٓ ءَانَسْتُ نَارًا لَّعَلِّىٓ ءَاتِيكُم مِّنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ أَجِدُ عَلَى ٱلنَّارِ هُدًى ﴿١٠﴾ فَلَمَّآ أَتَىٰهَا نُودِىَ يَٰمُوسَىٰٓ ﴿١١﴾ إِنِّىٓ أَنَا۠ رَبُّكَ فَٱخْلَعْ نَعْلَيْكَ ۖ إِنَّكَ بِٱلْوَادِ ٱلْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٢﴾

وشه و ماناكانی

﴿وُدًّا﴾ خۆشەویستیی

﴿قَوْمًا لُّدًّا﴾ گەلێكی سەرسەخت

﴿قَرْنٍ﴾ گەل

﴿تُحِسُّ﴾ هەست دەكەیت

﴿رِكْزًا﴾ چپەیەك، سرتەیەك

سوورەتی طاها

﴿لِتَشْقَىٰٓ﴾ بۆ ئەوەی تووشی زەحمەت بی

﴿عَلَى ٱلْعَرْشِ ٱسْتَوَىٰ﴾ دەستەلاتی بەسەر عەرشدا گرت

﴿وَأَخْفَى﴾ نهێنی

﴿ءَانَسْتُ نَارًا﴾ ئاگرێكم دیوە

﴿بِقَبَسٍ﴾ بە چلۆسكێك

﴿هُدًى﴾ رێنوێنێك

﴿ٱلْمُقَدَّسِ﴾ پاك، پیرۆز

﴿طُوًى﴾ شیوی طووا

قورس كۆكردن (التفخيم) و قەلقەلە		وەستان (الوقوف): ١. چۆنیەتی وەستان ٢. نیشانەكانی وەستان	
	تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). تەفخیمی پیتی (راء). سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور رەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَأَنَا ٱخۡتَرۡتُكَ فَٱسۡتَمِعۡ لِمَا يُوحَىٰٓ ﴿١٣﴾ إِنَّنِيٓ أَنَا ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنَا۠
فَٱعۡبُدۡنِي وَأَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ لِذِكۡرِيٓ ﴿١٤﴾ إِنَّ ٱلسَّاعَةَ ءَاتِيَةٌ
أَكَادُ أُخۡفِيهَا لِتُجۡزَىٰ كُلُّ نَفۡسِۭ بِمَا تَسۡعَىٰ ﴿١٥﴾ فَلَا يَصُدَّنَّكَ
عَنۡهَا مَن لَّا يُؤۡمِنُ بِهَا وَٱتَّبَعَ هَوَىٰهُ فَتَرۡدَىٰ ﴿١٦﴾ وَمَا تِلۡكَ
بِيَمِينِكَ يَٰمُوسَىٰ ﴿١٧﴾ قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّؤُاْ عَلَيۡهَا
وَأَهُشُّ بِهَا عَلَىٰ غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا مَـَٔارِبُ أُخۡرَىٰ ﴿١٨﴾ قَالَ أَلۡقِهَا
يَٰمُوسَىٰ ﴿١٩﴾ فَأَلۡقَىٰهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسۡعَىٰ ﴿٢٠﴾ قَالَ خُذۡهَا
وَلَا تَخَفۡۖ سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا ٱلۡأُولَىٰ ﴿٢١﴾ وَٱضۡمُمۡ يَدَكَ
إِلَىٰ جَنَاحِكَ تَخۡرُجۡ بَيۡضَآءَ مِنۡ غَيۡرِ سُوٓءٍ ءَايَةً أُخۡرَىٰ ﴿٢٢﴾ لِنُرِيَكَ
مِنۡ ءَايَٰتِنَا ٱلۡكُبۡرَى ﴿٢٣﴾ ٱذۡهَبۡ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ إِنَّهُۥ طَغَىٰ ﴿٢٤﴾ قَالَ
رَبِّ ٱشۡرَحۡ لِي صَدۡرِي ﴿٢٥﴾ وَيَسِّرۡ لِيٓ أَمۡرِي ﴿٢٦﴾ وَٱحۡلُلۡ عُقۡدَةً مِّن
لِّسَانِي ﴿٢٧﴾ يَفۡقَهُواْ قَوۡلِي ﴿٢٨﴾ وَٱجۡعَل لِّي وَزِيرًا مِّنۡ أَهۡلِي ﴿٢٩﴾ هَٰرُونَ
أَخِي ﴿٣٠﴾ ٱشۡدُدۡ بِهِۦٓ أَزۡرِي ﴿٣١﴾ وَأَشۡرِكۡهُ فِيٓ أَمۡرِي ﴿٣٢﴾ كَيۡ نُسَبِّحَكَ
كَثِيرًا ﴿٣٣﴾ وَنَذۡكُرَكَ كَثِيرًا ﴿٣٤﴾ إِنَّكَ كُنتَ بِنَا بَصِيرًا ﴿٣٥﴾ قَالَ قَدۡ
أُوتِيتَ سُؤۡلَكَ يَٰمُوسَىٰ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدۡ مَنَنَّا عَلَيۡكَ مَرَّةً أُخۡرَىٰٓ ﴿٣٧﴾

وشه و ماناكانی

﴿ وَأَنَا ٱخۡتَرۡتُكَ ﴾ من هەڵم بژاردووی
﴿ فَٱسۡتَمِعۡ لِمَا يُوحَىٰ ﴾ گوێ بگرە بۆ ئەوەی بۆتی دەنێرین
﴿ أَكَادُ أُخۡفِيهَا ﴾ لەوانەیە بیشارمەوە
﴿ فَتَرۡدَىٰ ﴾ لەناو بچی ﴿ أَتَوَكَّؤُاْ عَلَيۡهَا ﴾ خۆم دەدەم بەسەریا
﴿ وَأَهُشُّ بِهَا ﴾ گەڵای پێ دەوەرێنم
﴿ مَـَٔارِبُ أُخۡرَىٰ ﴾ چەند كاری دیش
﴿ حَيَّةٌ تَسۡعَىٰ ﴾ مارێكە دەڕوا
﴿ سِيرَتَهَا ٱلۡأُولَىٰ ﴾ وەك جاری پێشووی خۆی ﴿ إِلَىٰ جَنَاحِكَ ﴾ بۆ بن باخەڵت، بۆ ژێر باڵت
﴿ بَيۡضَآءَ ﴾ سپی
﴿ غَيۡرِ سُوٓءٍ ﴾ بێ نەخۆشیی، بێ بەڵەكیی ﴿ طَغَىٰ ﴾ یاخیی بووە، سنووری بەزاندووە ﴿ وَزِيرًا ﴾ پشت و پەنایەك
﴿ أَزۡرِي ﴾ هێز و توانام ﴿ وَأَشۡرِكۡهُ فِيٓ أَمۡرِي ﴾ بیكەم بە هاوبەش و هاوكاری خۆم ﴿ أُوتِيتَ سُؤۡلَكَ ﴾ داواكەت جێبەجێ كرا

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ە

إِذْ أَوْحَيْنَآ إِلَىٰٓ أُمِّكَ مَا يُوحَىٰٓ ﴿٣٨﴾ أَنِ ٱقْذِفِيهِ فِى ٱلتَّابُوتِ فَٱقْذِفِيهِ

فِى ٱلْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ ٱلْيَمُّ بِٱلسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ لِّى وَعَدُوٌّ لَّهُۥ ۚ وَأَلْقَيْتُ

عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِّنِّى وَلِتُصْنَعَ عَلَىٰ عَيْنِىٓ ﴿٣٩﴾ إِذْ تَمْشِىٓ أُخْتُكَ

فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن يَكْفُلُهُۥ ۖ فَرَجَعْنَٰكَ إِلَىٰٓ أُمِّكَ كَىْ تَقَرَّ

عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَٰكَ مِنَ ٱلْغَمِّ وَفَتَنَّٰكَ فُتُونًا ۚ

فَلَبِثْتَ سِنِينَ فِىٓ أَهْلِ مَدْيَنَ ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ يَٰمُوسَىٰ ﴿٤٠﴾

وَٱصْطَنَعْتُكَ لِنَفْسِى ﴿٤١﴾ ٱذْهَبْ أَنتَ وَأَخُوكَ بِـَٔايَٰتِى وَلَا تَنِيَا

فِى ذِكْرِى ﴿٤٢﴾ ٱذْهَبَآ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُۥ طَغَىٰ ﴿٤٣﴾ فَقُولَا لَهُۥ قَوْلًا لَّيِّنًا

لَّعَلَّهُۥ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ ﴿٤٤﴾ قَالَا رَبَّنَآ إِنَّنَا نَخَافُ أَن يَفْرُطَ عَلَيْنَآ

أَوْ أَن يَطْغَىٰ ﴿٤٥﴾ قَالَ لَا تَخَافَآ ۖ إِنَّنِى مَعَكُمَآ أَسْمَعُ وَأَرَىٰ

﴿٤٦﴾ فَأْتِيَاهُ فَقُولَآ إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ

وَلَا تُعَذِّبْهُمْ ۖ قَدْ جِئْنَٰكَ بِـَٔايَةٍ مِّن رَّبِّكَ ۖ وَٱلسَّلَٰمُ عَلَىٰ مَنِ ٱتَّبَعَ

ٱلْهُدَىٰٓ ﴿٤٧﴾ إِنَّا قَدْ أُوحِىَ إِلَيْنَآ أَنَّ ٱلْعَذَابَ عَلَىٰ مَن كَذَّبَ

وَتَوَلَّىٰ ﴿٤٨﴾ قَالَ فَمَن رَّبُّكُمَا يَٰمُوسَىٰ ﴿٤٩﴾ قَالَ رَبُّنَا ٱلَّذِىٓ أَعْطَىٰ

كُلَّ شَىْءٍ خَلْقَهُۥ ثُمَّ هَدَىٰ ﴿٥٠﴾ قَالَ فَمَا بَالُ ٱلْقُرُونِ ٱلْأُولَىٰ ﴿٥١﴾

وشەو ماناکانی

﴿ فَٱقْذِفِيهِ فِى ٱلْيَمِّ ﴾ فڕێی دەرە دەریاوە
﴿ وَلِتُصْنَعَ عَلَىٰ عَيْنِىٓ ﴾ لە ژێر چاودێری مندا دروست بکرێ
﴿ مَن يَكْفُلُهُۥ ﴾ کێ چاودێریی دەکا
﴿ تَقَرَّ عَيْنُهَا ﴾ چاوی پێی روون بێتەوە
﴿ وَفَتَنَّٰكَ فُتُونًا ﴾ هەڵمان بژاردی بە هەڵبژاردن
﴿ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ ﴾ لەکاتی خۆیدا هاتی
﴿ وَٱصْطَنَعْتُكَ لِنَفْسِى ﴾ بۆ خۆمم دروست کردی
﴿ وَلَا تَنِيَا فِى ذِكْرِى ﴾ لە یادی من ماندوو نەبی
﴿ يَفْرُطَ عَلَيْنَآ ﴾ زوو سزامان بدا
﴿ يَطْغَىٰ ﴾ سەرکەش بێ
﴿ إِنَّنِى مَعَكُمَآ ﴾ من لەگەڵتانام
﴿ وَٱلسَّلَٰمُ عَلَىٰ مَنِ ٱتَّبَعَ ٱلْهُدَىٰٓ ﴾ خۆشیی و ئاشتیی بۆ ئەوانەی رێگەی راست دەگرن
﴿ خَلْقَهُۥ ﴾ شێوەی شیاوی
﴿ هَدَىٰ ﴾ رێنومایی کرد
﴿ فَمَا بَالُ ٱلْقُرُونِ ﴾ ئەی گەلەکانی پێشوو چی؟

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.
	▼ تەفخیمی پیتی (راء).	٢. نیشانەکانی وەستان:	٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.
	▼ سیفەتی قەلقەلە.		

قَالَ عِلۡمُهَا عِندَ رَبِّي فِي كِتَٰبٖۖ لَّا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنسَى ﴿٥٢﴾ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ ٱلۡأَرۡضَ مَهۡدٗا وَسَلَكَ لَكُمۡ فِيهَا سُبُلٗا وَأَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَأَخۡرَجۡنَا بِهِۦٓ أَزۡوَٰجٗا مِّن نَّبَاتٖ شَتَّىٰ ﴿٥٣﴾ كُلُواْ وَٱرۡعَوۡاْ أَنۡعَٰمَكُمۡۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّأُوْلِي ٱلنُّهَىٰ ﴿٥٤﴾ ۞ مِنۡهَا خَلَقۡنَٰكُمۡ وَفِيهَا نُعِيدُكُمۡ وَمِنۡهَا نُخۡرِجُكُمۡ تَارَةً أُخۡرَىٰ ﴿٥٥﴾ وَلَقَدۡ أَرَيۡنَٰهُ ءَايَٰتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَىٰ ﴿٥٦﴾ قَالَ أَجِئۡتَنَا لِتُخۡرِجَنَا مِنۡ أَرۡضِنَا بِسِحۡرِكَ يَٰمُوسَىٰ ﴿٥٧﴾ فَلَنَأۡتِيَنَّكَ بِسِحۡرٖ مِّثۡلِهِۦ فَٱجۡعَلۡ بَيۡنَنَا وَبَيۡنَكَ مَوۡعِدٗا لَّا نُخۡلِفُهُۥ نَحۡنُ وَلَآ أَنتَ مَكَانٗا سُوٗى ﴿٥٨﴾ قَالَ مَوۡعِدُكُمۡ يَوۡمُ ٱلزِّينَةِ وَأَن يُحۡشَرَ ٱلنَّاسُ ضُحٗى ﴿٥٩﴾ فَتَوَلَّىٰ فِرۡعَوۡنُ فَجَمَعَ كَيۡدَهُۥ ثُمَّ أَتَىٰ ﴿٦٠﴾ قَالَ لَهُم مُّوسَىٰ وَيۡلَكُمۡ لَا تَفۡتَرُواْ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبٗا فَيُسۡحِتَكُم بِعَذَابٖۖ وَقَدۡ خَابَ مَنِ ٱفۡتَرَىٰ ﴿٦١﴾ فَتَنَٰزَعُوٓاْ أَمۡرَهُم بَيۡنَهُمۡ وَأَسَرُّواْ ٱلنَّجۡوَىٰ ﴿٦٢﴾ قَالُوٓاْ إِنۡ هَٰذَٰنِ لَسَٰحِرَٰنِ يُرِيدَانِ أَن يُخۡرِجَاكُم مِّنۡ أَرۡضِكُم بِسِحۡرِهِمَا وَيَذۡهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ ٱلۡمُثۡلَىٰ ﴿٦٣﴾ فَأَجۡمِعُواْ كَيۡدَكُمۡ ثُمَّ ٱئۡتُواْ صَفّٗاۚ وَقَدۡ أَفۡلَحَ ٱلۡيَوۡمَ مَنِ ٱسۡتَعۡلَىٰ ﴿٦٤﴾

ربع الحزب ٣٢

وشه‌و ماناكانی

﴿ لَّا يَضِلُّ رَبِّي ﴾ هیچ شتێك له خودام ون نابێ
﴿ مَهۡدٗا ﴾ رایه‌خ
﴿ سُبُلٗا ﴾ رێگه‌گه‌لی جیا جیا
﴿ أَزۡوَٰجٗا ﴾ جووت جووت، نێر و مێ
﴿ شَتَّىٰ ﴾ جیاواز، هه‌مه‌چه‌شنه
﴿ لِّأُوْلِي ٱلنُّهَىٰ ﴾ بۆ خاوه‌ن دڵان، بۆ دڵ زیندووان
﴿ وَأَبَىٰ ﴾ ملی نه‌دا، باوه‌ڕی نه‌هێنا
﴿ مَكَانٗا سُوٗى ﴾ ده‌شتایی یه‌ك، ته‌ختانییه‌ك
﴿ يَوۡمُ ٱلزِّينَةِ ﴾ رۆژی جه‌ژن
﴿ فَجَمَعَ كَيۡدَهُۥ ﴾ هه‌رچی فێڵی هه‌بوو كۆی كردنه‌وه، جادووگه‌ره‌كانی كۆكرده‌وه
﴿ فَيُسۡحِتَكُم ﴾ له‌ناوتان به‌رێ، پاكتان بكاته‌وه، تاقتان ده‌رنه‌چێ
﴿ وَأَسَرُّواْ ٱلنَّجۡوَىٰ ﴾ كه‌وتنه چپه‌چپ
﴿ بِطَرِيقَتِكُمُ ٱلۡمُثۡلَىٰ ﴾ به رێگه چاك و شایانه‌كه‌تان

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة). (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه و،
- مینگه‌ی (الإقلاب). ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌كه‌یه
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)یه

قَالُواْ يَٰمُوسَىٰٓ إِمَّآ أَن تُلۡقِيَ وَإِمَّآ أَن نَّكُونَ أَوَّلَ مَنۡ أَلۡقَىٰ ﴿٦٥﴾ قَالَ بَلۡ أَلۡقُواْۖ فَإِذَا حِبَالُهُمۡ وَعِصِيُّهُمۡ يُخَيَّلُ إِلَيۡهِ مِن سِحۡرِهِمۡ أَنَّهَا تَسۡعَىٰ ﴿٦٦﴾ فَأَوۡجَسَ فِي نَفۡسِهِۦ خِيفَةٗ مُّوسَىٰ ﴿٦٧﴾ قُلۡنَا لَا تَخَفۡ إِنَّكَ أَنتَ ٱلۡأَعۡلَىٰ ﴿٦٨﴾ وَأَلۡقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلۡقَفۡ مَا صَنَعُوٓاْۖ إِنَّمَا صَنَعُواْ كَيۡدُ سَٰحِرٖۖ وَلَا يُفۡلِحُ ٱلسَّاحِرُ حَيۡثُ أَتَىٰ ﴿٦٩﴾ فَأُلۡقِيَ ٱلسَّحَرَةُ سُجَّدٗا قَالُوٓاْ ءَامَنَّا بِرَبِّ هَٰرُونَ وَمُوسَىٰ ﴿٧٠﴾ قَالَ ءَامَنتُمۡ لَهُۥ قَبۡلَ أَنۡ ءَاذَنَ لَكُمۡۖ إِنَّهُۥ لَكَبِيرُكُمُ ٱلَّذِي عَلَّمَكُمُ ٱلسِّحۡرَۖ فَلَأُقَطِّعَنَّ أَيۡدِيَكُمۡ وَأَرۡجُلَكُم مِّنۡ خِلَٰفٖ وَلَأُصَلِّبَنَّكُمۡ فِي جُذُوعِ ٱلنَّخۡلِ وَلَتَعۡلَمُنَّ أَيُّنَآ أَشَدُّ عَذَابٗا وَأَبۡقَىٰ ﴿٧١﴾ قَالُواْ لَن نُّؤۡثِرَكَ عَلَىٰ مَا جَآءَنَا مِنَ ٱلۡبَيِّنَٰتِ وَٱلَّذِي فَطَرَنَاۖ فَٱقۡضِ مَآ أَنتَ قَاضٍۖ إِنَّمَا تَقۡضِي هَٰذِهِ ٱلۡحَيَوٰةَ ٱلدُّنۡيَآ ﴿٧٢﴾ إِنَّآ ءَامَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغۡفِرَ لَنَا خَطَٰيَٰنَا وَمَآ أَكۡرَهۡتَنَا عَلَيۡهِ مِنَ ٱلسِّحۡرِۗ وَٱللَّهُ خَيۡرٞ وَأَبۡقَىٰٓ ﴿٧٣﴾ إِنَّهُۥ مَن يَأۡتِ رَبَّهُۥ مُجۡرِمٗا فَإِنَّ لَهُۥ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحۡيَىٰ ﴿٧٤﴾ وَمَن يَأۡتِهِۦ مُؤۡمِنٗا قَدۡ عَمِلَ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فَأُوْلَٰٓئِكَ لَهُمُ ٱلدَّرَجَٰتُ ٱلۡعُلَىٰ ﴿٧٥﴾ جَنَّٰتُ عَدۡنٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَاۚ وَذَٰلِكَ جَزَآءُ مَن تَزَكَّىٰ ﴿٧٦﴾

وشه و ماناكانی

﴿قَالَ﴾ مووسا پێی وتن
﴿بَلۡ أَلۡقُواْ﴾ نەء ئێوە جادووەكانی خۆتان بخەنە كار
﴿فَأَوۡجَسَ فِي نَفۡسِهِۦ﴾ مووسا لە دڵی خۆیدا هەستی كرد
﴿إِنَّكَ أَنتَ ٱلۡأَعۡلَىٰ﴾ تۆ باڵایت
﴿تَلۡقَفۡ﴾ لووش دەدا
﴿لَن نُّؤۡثِرَكَ﴾ هەڵت نابژێرین، بایەخت پێ نادەین
﴿وَٱلَّذِي فَطَرَنَا﴾ ئەو خودایەی بەدیی هێناوین
﴿فَٱقۡضِ مَآ أَنتَ قَاضٍ﴾ چیت لە دەست دێ بیكە
﴿تَزَكَّىٰ﴾ پاك بووەوە لە كوفر

قورس كۆكردن (تفخيم) و: قەلقەلە	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَلَقَدۡ أَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنۡ أَسۡرِ بِعِبَادِي فَٱضۡرِبۡ لَهُمۡ طَرِيقٗا
فِي ٱلۡبَحۡرِ يَبَسٗا لَّا تَخَٰفُ دَرَكٗا وَلَا تَخۡشَىٰ ﴿٧٧﴾ فَأَتۡبَعَهُمۡ فِرۡعَوۡنُ
بِجُنُودِهِۦ فَغَشِيَهُم مِّنَ ٱلۡيَمِّ مَا غَشِيَهُمۡ ﴿٧٨﴾ وَأَضَلَّ فِرۡعَوۡنُ قَوۡمَهُۥ
وَمَا هَدَىٰ ﴿٧٩﴾ يَٰبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ قَدۡ أَنجَيۡنَٰكُم مِّنۡ عَدُوِّكُمۡ وَوَٰعَدۡنَٰكُمۡ
جَانِبَ ٱلطُّورِ ٱلۡأَيۡمَنَ وَنَزَّلۡنَا عَلَيۡكُمُ ٱلۡمَنَّ وَٱلسَّلۡوَىٰ ﴿٨٠﴾ كُلُواْ
مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقۡنَٰكُمۡ وَلَا تَطۡغَوۡاْ فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيۡكُمۡ غَضَبِيۖ
وَمَن يَحۡلِلۡ عَلَيۡهِ غَضَبِي فَقَدۡ هَوَىٰ ﴿٨١﴾ وَإِنِّي لَغَفَّارٞ لِّمَن تَابَ
وَءَامَنَ وَعَمِلَ صَٰلِحٗا ثُمَّ ٱهۡتَدَىٰ ﴿٨٢﴾ ۞ وَمَآ أَعۡجَلَكَ عَن
قَوۡمِكَ يَٰمُوسَىٰ ﴿٨٣﴾ قَالَ هُمۡ أُوْلَآءِ عَلَىٰٓ أَثَرِي وَعَجِلۡتُ إِلَيۡكَ
رَبِّ لِتَرۡضَىٰ ﴿٨٤﴾ قَالَ فَإِنَّا قَدۡ فَتَنَّا قَوۡمَكَ مِنۢ بَعۡدِكَ وَأَضَلَّهُمُ
ٱلسَّامِرِيُّ ﴿٨٥﴾ فَرَجَعَ مُوسَىٰٓ إِلَىٰ قَوۡمِهِۦ غَضۡبَٰنَ أَسِفٗاۚ قَالَ
يَٰقَوۡمِ أَلَمۡ يَعِدۡكُمۡ رَبُّكُمۡ وَعۡدًا حَسَنًاۚ أَفَطَالَ عَلَيۡكُمُ
ٱلۡعَهۡدُ أَمۡ أَرَدتُّمۡ أَن يَحِلَّ عَلَيۡكُمۡ غَضَبٞ مِّن رَّبِّكُمۡ فَأَخۡلَفۡتُم
مَّوۡعِدِي ﴿٨٦﴾ قَالُواْ مَآ أَخۡلَفۡنَا مَوۡعِدَكَ بِمَلۡكِنَا وَلَٰكِنَّا حُمِّلۡنَآ
أَوۡزَارٗا مِّن زِينَةِ ٱلۡقَوۡمِ فَقَذَفۡنَٰهَا فَكَذَٰلِكَ أَلۡقَى ٱلسَّامِرِيُّ ﴿٨٧﴾

نصف الحزب ٣٢

وشه و ماناكانى

﴿أَسۡرِ بِعِبَادِي﴾ شەو بەندەكانم (كۆمەڵەكەت) ببە

﴿يَبَسٗا﴾ وشكانیی

﴿لَّا تَخَٰفُ دَرَكٗا﴾ ناترسی پێت بگەن

﴿وَلَا تَخۡشَىٰ﴾ بیمی خنكانت نییە

﴿فَغَشِيَهُم﴾ دای بەسەریانا

﴿وَلَا تَطۡغَوۡاْ﴾ یاپی مەبن، یاخیی مەبن

﴿فَيَحِلَّ عَلَيۡكُمۡ﴾ بۆتان بێ، بڕژێ بەسەرتانا

﴿هَوَىٰ﴾ تێداچوو، بە تووناچوو

﴿وَمَآ أَعۡجَلَكَ﴾ چ پەلەیەكت بوو؟

﴿فَتَنَّا قَوۡمَكَ﴾ گەلەكەمان تاقیی كردەوە

﴿أَسِفٗا﴾ خەفەتبار

﴿مَّوۡعِدِي﴾ بەڵێنەكەم

﴿بِمَلۡكِنَا﴾ بە هێز و توانای خۆم

﴿أَوۡزَارٗا﴾ كۆڵ و بار، قورسایی

﴿مِّن زِينَةِ ٱلۡقَوۡمِ﴾ لە خشڵ و زێڕی گەلەكە

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكە[…]
- (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)[…]
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)[…]

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا لَّهُۥ خُوَارٌ فَقَالُوا۟ هَٰذَآ إِلَٰهُكُمْ
وَإِلَٰهُ مُوسَىٰ فَنَسِىَ ﴿٨٨﴾ أَفَلَا يَرَوْنَ أَلَّا يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا
يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ﴿٨٩﴾ وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَٰرُونُ مِن قَبْلُ
يَٰقَوْمِ إِنَّمَا فُتِنتُم بِهِۦ ۖ وَإِنَّ رَبَّكُمُ ٱلرَّحْمَٰنُ فَٱتَّبِعُونِى وَأَطِيعُوٓا۟
أَمْرِى ﴿٩٠﴾ قَالُوا۟ لَن نَّبْرَحَ عَلَيْهِ عَٰكِفِينَ حَتَّىٰ يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَىٰ
﴿٩١﴾ قَالَ يَٰهَٰرُونُ مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوٓا۟ ﴿٩٢﴾ أَلَّا تَتَّبِعَنِ ۖ
أَفَعَصَيْتَ أَمْرِى ﴿٩٣﴾ قَالَ يَبْنَؤُمَّ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِى وَلَا بِرَأْسِىٓ ۖ
إِنِّى خَشِيتُ أَن تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ
قَوْلِى ﴿٩٤﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَٰسَٰمِرِىُّ ﴿٩٥﴾ قَالَ بَصُرْتُ
بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا۟ بِهِۦ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ ٱلرَّسُولِ
فَنَبَذْتُهَا وَكَذَٰلِكَ سَوَّلَتْ لِى نَفْسِى ﴿٩٦﴾ قَالَ
فَٱذْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِى ٱلْحَيَوٰةِ أَن تَقُولَ لَا مِسَاسَ ۖ وَإِنَّ لَكَ
مَوْعِدًا لَّن تُخْلَفَهُۥ ۖ وَٱنظُرْ إِلَىٰٓ إِلَٰهِكَ ٱلَّذِى ظَلْتَ عَلَيْهِ
عَاكِفًا ۖ لَّنُحَرِّقَنَّهُۥ ثُمَّ لَنَنسِفَنَّهُۥ فِى ٱلْيَمِّ نَسْفًا ﴿٩٧﴾ إِنَّمَآ
إِلَٰهُكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِى لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۚ وَسِعَ كُلَّ شَىْءٍ عِلْمًا ﴿٩٨﴾

وشەو ماناکانی

﴿ عِجْلًا جَسَدًا ﴾ لەشە گوێرەکەیەك
﴿ لَّهُۥ خُوَارٌ ﴾ ئەی بۆڕاند
﴿ فَمَا خَطْبُكَ ﴾ ئەوە چی بوو کردت؟
﴿ بَصُرْتُ ﴾ بینیم، زانیم
﴿ أَثَرِ ٱلرَّسُولِ ﴾ شوێن پێی ئەسپی جیبریل
﴿ فَنَبَذْتُهَا ﴾ کردمە ناو زێڕە تواوەکەوە
﴿ سَوَّلَتْ ﴾ بۆی جوان کردم
﴿ لَا مِسَاسَ ﴾ کەس لێم نەکەوێ، توخنم نەکەوێ
﴿ لَّن تُخْلَفَهُۥ ﴾ لێی دەرناچی
﴿ ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا ﴾ دەتپەرست
﴿ لَّنُحَرِّقَنَّهُۥ ﴾ دەیسووتێنین
﴿ لَنَنسِفَنَّهُۥ ﴾ ئەیوەشێنین، هەڵی ئەپرژێنین
﴿ فِى ٱلْيَمِّ نَسْفًا ﴾ بە دەریاکەدا بە وەشاندن

قورس کۆکردن (تفخیم) و، قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

كَذَٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ ۚ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِن لَّدُنَّا
ذِكْرًا ﴿٩٩﴾ مَّنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا
﴿١٠٠﴾ خَالِدِينَ فِيهِ ۖ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا ﴿١٠١﴾ يَوْمَ يُنفَخُ
فِي الصُّورِ ۚ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿١٠٢﴾ يَتَخَافَتُونَ
بَيْنَهُمْ إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا عَشْرًا ﴿١٠٣﴾ نَّحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ
أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ﴿١٠٤﴾ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ
فَقُلْ يَنسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ﴿١٠٥﴾ فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿١٠٦﴾
لَّا تَرَىٰ فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ﴿١٠٧﴾ يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ
لَا عِوَجَ لَهُ ۖ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَٰنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا
﴿١٠٨﴾ يَوْمَئِذٍ لَّا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَٰنُ وَرَضِيَ لَهُ
قَوْلًا ﴿١٠٩﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ
عِلْمًا ﴿١١٠﴾ ۞ وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ ۖ وَقَدْ خَابَ مَنْ
حَمَلَ ظُلْمًا ﴿١١١﴾ وَمَن يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا
يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ﴿١١٢﴾ وَكَذَٰلِكَ أَنزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا
وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿١١٣﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٣٢

وشەو ماناکانی

﴿وِزْرًا﴾ تاوان، کۆڵی گوناه
﴿زُرْقًا﴾ چاوشین، چاودەرپۆقیو
﴿يَتَخَافَتُونَ﴾ چپە دەکەن
﴿أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً﴾ لە هەموویان چاکتر، ڕێگە ڕاستتر
﴿يَنسِفُهَا﴾ هەڵی دەکەنێ ﴿قَاعًا﴾ زەوییەکی تەخت
﴿صَفْصَفًا﴾ لووس و بێ گیا ﴿عِوَجًا﴾ چاڵیی، لاریی
﴿أَمْتًا﴾ بەرزایی، کۆسپ ﴿لَا عِوَجَ لَهُ﴾ ملەجڕێ ناکرێ، شوێنی دەکەوێ
﴿وَعَنَتِ الْوُجُوهُ﴾ هەموو خەڵك مل دەدەن ﴿لِلْحَيِّ﴾ بۆ خودا، کە هەر ئەو زیندووی ڕاستە
﴿الْقَيُّومِ﴾ سەرپەرشتیکار، پێداڕاگەیی و
﴿حَمَلَ ظُلْمًا﴾ تاوان بارێەتی، گوناهی بە کۆڵەوەیە ﴿هَضْمًا﴾ کەمکردنەوە
﴿وَصَرَّفْنَا فِيهِ﴾ بە گەلێ جۆر گۆڕیمان

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

فَتَعَٰلَى ٱللَّهُ ٱلْمَلِكُ ٱلْحَقُّ ۗ وَلَا تَعْجَلْ بِٱلْقُرْءَانِ مِن قَبْلِ أَن
يُقْضَىٰٓ إِلَيْكَ وَحْيُهُۥ ۖ وَقُل رَّبِّ زِدْنِى عِلْمًا ﴿١١٤﴾ وَلَقَدْ عَهِدْنَآ
إِلَىٰٓ ءَادَمَ مِن قَبْلُ فَنَسِىَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُۥ عَزْمًا ﴿١١٥﴾ وَإِذْ قُلْنَا
لِلْمَلَٰٓئِكَةِ ٱسْجُدُوا۟ لِءَادَمَ فَسَجَدُوٓا۟ إِلَّآ إِبْلِيسَ أَبَىٰ
﴿١١٦﴾ فَقُلْنَا يَٰٓـَٔادَمُ إِنَّ هَٰذَا عَدُوٌّ لَّكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا
مِنَ ٱلْجَنَّةِ فَتَشْقَىٰٓ ﴿١١٧﴾ إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَىٰ ﴿١١٨﴾
وَأَنَّكَ لَا تَظْمَؤُا۟ فِيهَا وَلَا تَضْحَىٰ ﴿١١٩﴾ فَوَسْوَسَ إِلَيْهِ
ٱلشَّيْطَٰنُ قَالَ يَٰٓـَٔادَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَىٰ شَجَرَةِ ٱلْخُلْدِ وَمُلْكٍ
لَّا يَبْلَىٰ ﴿١٢٠﴾ فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا سَوْءَٰتُهُمَا وَطَفِقَا
يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِن وَرَقِ ٱلْجَنَّةِ ۚ وَعَصَىٰٓ ءَادَمُ رَبَّهُۥ فَغَوَىٰ ﴿١٢١﴾
ثُمَّ ٱجْتَبَٰهُ رَبُّهُۥ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَىٰ ﴿١٢٢﴾ قَالَ ٱهْبِطَا مِنْهَا
جَمِيعًۢا ۖ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۖ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّى هُدًى
فَمَنِ ٱتَّبَعَ هُدَاىَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَىٰ ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن
ذِكْرِى فَإِنَّ لَهُۥ مَعِيشَةً ضَنكًا وَنَحْشُرُهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ
أَعْمَىٰ ﴿١٢٤﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِىٓ أَعْمَىٰ وَقَدْ كُنتُ بَصِيرًا ﴿١٢٥﴾

وشەو ماناکانی

﴿ أَن يُقْضَىٰٓ إِلَيْكَ ﴾ بە تەواویی بتگاتێ

﴿ عَهِدْنَآ إِلَىٰٓ ءَادَمَ ﴾ پەیمانمان دا بە ئادەم، وەحیمان بۆ نارد

﴿ أَبَىٰ ﴾ ملی نەدا

﴿ وَلَا تَعْرَىٰ ﴾ رووت نەبی

﴿ وَلَا تَضْحَىٰ ﴾ هەتاو لێت نەدا

﴿ لَّا يَبْلَىٰ ﴾ لەناو ناچێ

﴿ سَوْءَٰتُهُمَا ﴾ شەرمیان، عەورەتیان

﴿ وَعَصَىٰٓ ءَادَمُ ﴾ ئادەم لە فەرمانە کە دەرچوو

﴿ فَغَوَىٰ ﴾ لە رێ لایدا

﴿ ٱجْتَبَٰهُ ﴾ هەڵی بژارد

﴿ عَن ذِكْرِى ﴾ لە ئایینی من، لە خوێندنەوەی کتێبەکەم

﴿ مَعِيشَةً ضَنكًا ﴾ ژیانێکی تاڵ

﴿ أَعْمَىٰ ﴾ کوێر، بە کوێریی

﴿ وَقَدْ كُنتُ بَصِيرًا ﴾ چاوم ساغ بوو

قورس کردن (التفخیم) و، قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامیوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

قَالَ كَذَٰلِكَ أَتَتۡكَ ءَايَٰتُنَا فَنَسِيتَهَاۖ وَكَذَٰلِكَ ٱلۡيَوۡمَ تُنسَىٰ ﴿١٢٦﴾ وَكَذَٰلِكَ
نَجۡزِي مَنۡ أَسۡرَفَ وَلَمۡ يُؤۡمِنۢ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِۦۚ وَلَعَذَابُ ٱلۡأٓخِرَةِ أَشَدُّ
وَأَبۡقَىٰٓ ﴿١٢٧﴾ أَفَلَمۡ يَهۡدِ لَهُمۡ كَمۡ أَهۡلَكۡنَا قَبۡلَهُم مِّنَ ٱلۡقُرُونِ يَمۡشُونَ
فِي مَسَٰكِنِهِمۡۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّأُوْلِي ٱلنُّهَىٰ ﴿١٢٨﴾ وَلَوۡلَا كَلِمَةٞ
سَبَقَتۡ مِن رَّبِّكَ لَكَانَ لِزَامٗا وَأَجَلٞ مُّسَمّٗى ﴿١٢٩﴾ فَٱصۡبِرۡ عَلَىٰ
مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ قَبۡلَ طُلُوعِ ٱلشَّمۡسِ وَقَبۡلَ غُرُوبِهَاۖ
وَمِنۡ ءَانَآيِٕ ٱلَّيۡلِ فَسَبِّحۡ وَأَطۡرَافَ ٱلنَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرۡضَىٰ ﴿١٣٠﴾ وَلَا
تَمُدَّنَّ عَيۡنَيۡكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعۡنَا بِهِۦٓ أَزۡوَٰجٗا مِّنۡهُمۡ زَهۡرَةَ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا
لِنَفۡتِنَهُمۡ فِيهِۚ وَرِزۡقُ رَبِّكَ خَيۡرٞ وَأَبۡقَىٰ ﴿١٣١﴾ وَأۡمُرۡ أَهۡلَكَ بِٱلصَّلَوٰةِ
وَٱصۡطَبِرۡ عَلَيۡهَاۖ لَا نَسۡـَٔلُكَ رِزۡقٗاۖ نَّحۡنُ نَرۡزُقُكَۗ وَٱلۡعَٰقِبَةُ لِلتَّقۡوَىٰ
﴿١٣٢﴾ وَقَالُواْ لَوۡلَا يَأۡتِينَا بِـَٔايَةٖ مِّن رَّبِّهِۦٓۚ أَوَلَمۡ تَأۡتِهِم بَيِّنَةُ مَا فِي
ٱلصُّحُفِ ٱلۡأُولَىٰ ﴿١٣٣﴾ وَلَوۡ أَنَّآ أَهۡلَكۡنَٰهُم بِعَذَابٖ مِّن قَبۡلِهِۦ
لَقَالُواْ رَبَّنَا لَوۡلَآ أَرۡسَلۡتَ إِلَيۡنَا رَسُولٗا فَنَتَّبِعَ ءَايَٰتِكَ مِن
قَبۡلِ أَن نَّذِلَّ وَنَخۡزَىٰ ﴿١٣٤﴾ قُلۡ كُلّٞ مُّتَرَبِّصٞ فَتَرَبَّصُواْۖ
فَسَتَعۡلَمُونَ مَنۡ أَصۡحَٰبُ ٱلصِّرَٰطِ ٱلسَّوِيِّ وَمَنِ ٱهۡتَدَىٰ ﴿١٣٥﴾

وشە و ماناکانی

﴿فَنَسِيتَهَا﴾ پشتت تێ کرد، لەبیری خۆتت بردەوە ﴿تُنسَىٰ﴾ بە کوێری دەمێنیتەوە
﴿أَسۡرَفَ﴾ زیادەڕەویی کرد ﴿وَأَبۡقَىٰٓ﴾ ماوەتر
﴿أَفَلَمۡ يَهۡدِ لَهُمۡ﴾ ئایا نەیان بینی؟ یان نەیان زانی؟ ﴿كَمۡ أَهۡلَكۡنَا﴾ چەندمان لەناوبرد
﴿لِّأُوْلِي ٱلنُّهَىٰ﴾ بۆ دڵ هۆشیاران
﴿لَكَانَ لِزَامٗا﴾ زووتر لەناو دەبران
﴿وَأَجَلٞ مُّسَمّٗى﴾ کاتێکی دیاریکراو، ڕۆژی قیامەت
﴿وَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ﴾ سوپاسی خودای خۆت بکە، نوێژ بکە
﴿ءَانَآيِٕ ٱلَّيۡلِ﴾ کاتە کانی شەو
﴿أَزۡوَٰجٗا مِّنۡهُمۡ﴾ چینگەلێك لە کافران
﴿زَهۡرَةَ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا﴾ جوانیی ژیانی دنیا
﴿لِنَفۡتِنَهُمۡ فِيهِ﴾ تاقیان بکەینەوە پێی
﴿بَيِّنَةُ﴾ قورئان، موعجیزە ﴿مِّن قَبۡلِهِۦ﴾ پێش ئەوەی، پێش ڕوونکردنەوەی
﴿وَنَخۡزَىٰ﴾ ڕسوا ببین ﴿مُّتَرَبِّصٞ﴾ چاوەڕوانن
﴿ٱلصِّرَٰطِ ٱلسَّوِيِّ﴾ ڕێگەی ڕاست

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە

وشه و ماناكانی

سُورَةُ الأَنبِيَاءِ

ترتيبها ٢١ — آياتها ١١٢

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِى غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ ﴿١﴾ مَا يَأْتِيهِم مِّن ذِكْرٍ مِّن رَّبِّهِم مُّحْدَثٍ إِلَّا ٱسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٢﴾ لَاهِيَةً قُلُوبُهُمْ ۗ وَأَسَرُّوا۟ ٱلنَّجْوَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ هَلْ هَٰذَآ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ۖ أَفَتَأْتُونَ ٱلسِّحْرَ وَأَنتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٣﴾ قَٰلَ رَبِّى يَعْلَمُ ٱلْقَوْلَ فِى ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ ۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٤﴾ بَلْ قَالُوٓا۟ أَضْغَٰثُ أَحْلَٰمٍۭ بَلِ ٱفْتَرَىٰهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بِـَٔايَةٍ كَمَآ أُرْسِلَ ٱلْأَوَّلُونَ ﴿٥﴾ مَآ ءَامَنَتْ قَبْلَهُم مِّن قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَٰهَآ ۖ أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ وَمَآ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُّوحِىٓ إِلَيْهِمْ ۖ فَسْـَٔلُوٓا۟ أَهْلَ ٱلذِّكْرِ إِن كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧﴾ وَمَا جَعَلْنَٰهُمْ جَسَدًا لَّا يَأْكُلُونَ ٱلطَّعَامَ وَمَا كَانُوا۟ خَٰلِدِينَ ﴿٨﴾ ثُمَّ صَدَقْنَٰهُمُ ٱلْوَعْدَ فَأَنجَيْنَٰهُمْ وَمَن نَّشَآءُ وَأَهْلَكْنَا ٱلْمُسْرِفِينَ ﴿٩﴾ لَقَدْ أَنزَلْنَآ إِلَيْكُمْ كِتَٰبًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ ۖ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠﴾

سوورەتی ئەنبیاء

﴿ ٱقْتَرَبَ ﴾ نزیك بووەوە

﴿ ذِكْرٍ ﴾ قورئان

﴿ مُّحْدَثٍ ﴾ تازە

بێ ﴿ لَاهِيَةً قُلُوبُهُمْ ﴾ دڵیان بێ ئاگا بوو

﴿ وَأَسَرُّوا۟ ٱلنَّجْوَى ﴾ بە چپەوە قسەیان دەكرد

﴿ أَضْغَٰثُ أَحْلَٰمٍ ﴾ قسەی پڕوپووچ

﴿ إِلَّا رِجَالًا ﴾ پیاون مەلائیكە نین

﴿ جَسَدًا ﴾ لەش و لاریان هەیە

﴿ فِيهِ ذِكْرُكُمْ ﴾ باستان، ڕێزتانی تێدایە

قورس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە:

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَكَمْ قَصَمْنَا مِن قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا
ءَاخَرِينَ ﴿١١﴾ فَلَمَّآ أَحَسُّواْ بَأْسَنَآ إِذَا هُم مِّنْهَا يَرْكُضُونَ ﴿١٢﴾
لَا تَرْكُضُواْ وَٱرْجِعُوٓاْ إِلَىٰ مَآ أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسَٰكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تُسْـَٔلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُواْ يَٰوَيْلَنَآ إِنَّا كُنَّا ظَٰلِمِينَ ﴿١٤﴾ فَمَا زَالَت تِّلْكَ
دَعْوَىٰهُمْ حَتَّىٰ جَعَلْنَٰهُمْ حَصِيدًا خَٰمِدِينَ ﴿١٥﴾ وَمَا خَلَقْنَا
ٱلسَّمَآءَ وَٱلْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَٰعِبِينَ ﴿١٦﴾ لَوْ أَرَدْنَآ أَن نَّتَّخِذَ لَهْوًا
لَّٱتَّخَذْنَٰهُ مِن لَّدُنَّآ إِن كُنَّا فَٰعِلِينَ ﴿١٧﴾ بَلْ نَقْذِفُ بِٱلْحَقِّ
عَلَى ٱلْبَٰطِلِ فَيَدْمَغُهُۥ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ ۚ وَلَكُمُ ٱلْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ
﴿١٨﴾ وَلَهُۥ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ وَمَنْ عِندَهُۥ لَا يَسْتَكْبِرُونَ
عَنْ عِبَادَتِهِۦ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾ يُسَبِّحُونَ ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ
لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾ أَمِ ٱتَّخَذُوٓاْ ءَالِهَةً مِّنَ ٱلْأَرْضِ هُمْ يُنشِرُونَ
﴿٢١﴾ لَوْ كَانَ فِيهِمَآ ءَالِهَةٌ إِلَّا ٱللَّهُ لَفَسَدَتَا ۚ فَسُبْحَٰنَ ٱللَّهِ رَبِّ ٱلْعَرْشِ
عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾ لَا يُسْـَٔلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْـَٔلُونَ ﴿٢٣﴾ أَمِ
ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ ءَالِهَةً ۖ قُلْ هَاتُواْ بُرْهَٰنَكُمْ ۖ هَٰذَا ذِكْرُ مَن مَّعِىَ
وَذِكْرُ مَن قَبْلِى ۗ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ٱلْحَقَّ ۖ فَهُم مُّعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

وشه و ماناکانی

﴿وَكَمْ قَصَمْنَا﴾ چەندمان لەناوبرد
﴿أَحَسُّواْ بَأْسَنَآ﴾ هەستیان بە سزا و هێزی ئێمە کرد
﴿يَرْكُضُونَ﴾ رادەکەن
﴿أُتْرِفْتُمْ فِيهِ﴾ مشەخۆریتان تێدا کرد
﴿حَصِيدًا﴾ دووراوە
﴿خَٰمِدِينَ﴾ مردوون
﴿نَّتَّخِذَ لَهْوًا﴾ بمان ویستایە گاڵتە و یاریی بکەین
﴿نَقْذِفُ بِٱلْحَقِّ﴾ راست دەهاوێژین، راستیی دەدەین
﴿فَيَدْمَغُهُۥ﴾ لەناوی دەبا
﴿زَاهِقٌ﴾ تێداچووە
﴿ٱلْوَيْلُ﴾ ماڵکاولیی
﴿وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ﴾ ماندوو نابن
﴿لَا يَفْتُرُونَ﴾ خاو نابنەوە، سارد نابنەوە
﴿هُمْ يُنشِرُونَ﴾ ئەوان زیندوویان دەکەنەوە
﴿لَفَسَدَتَا﴾ تێکدەچوون

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن

وَمَآ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِيٓ إِلَيۡهِ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ
إِلَّآ أَنَا۠ فَٱعۡبُدُونِ ﴿٢٥﴾ وَقَالُواْ ٱتَّخَذَ ٱلرَّحۡمَٰنُ وَلَدٗاۗ سُبۡحَٰنَهُۥۚ
بَلۡ عِبَادٞ مُّكۡرَمُونَ ﴿٢٦﴾ لَا يَسۡبِقُونَهُۥ بِٱلۡقَوۡلِ وَهُم
بِأَمۡرِهِۦ يَعۡمَلُونَ ﴿٢٧﴾ يَعۡلَمُ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُمۡ
وَلَا يَشۡفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ٱرۡتَضَىٰ وَهُم مِّنۡ خَشۡيَتِهِۦ مُشۡفِقُونَ
﴿٢٨﴾ ۞ وَمَن يَقُلۡ مِنۡهُمۡ إِنِّيٓ إِلَٰهٞ مِّن دُونِهِۦ فَذَٰلِكَ نَجۡزِيهِ
جَهَنَّمَۚ كَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٩﴾ أَوَلَمۡ يَرَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ
أَنَّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ كَانَتَا رَتۡقٗا فَفَتَقۡنَٰهُمَاۖ وَجَعَلۡنَا
مِنَ ٱلۡمَآءِ كُلَّ شَيۡءٍ حَيٍّۚ أَفَلَا يُؤۡمِنُونَ ﴿٣٠﴾ وَجَعَلۡنَا فِي ٱلۡأَرۡضِ
رَوَٰسِيَ أَن تَمِيدَ بِهِمۡ وَجَعَلۡنَا فِيهَا فِجَاجٗا سُبُلٗا لَّعَلَّهُمۡ
يَهۡتَدُونَ ﴿٣١﴾ وَجَعَلۡنَا ٱلسَّمَآءَ سَقۡفٗا مَّحۡفُوظٗاۖ وَهُمۡ عَنۡ
ءَايَٰتِهَا مُعۡرِضُونَ ﴿٣٢﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَ وَٱلشَّمۡسَ
وَٱلۡقَمَرَۖ كُلّٞ فِي فَلَكٖ يَسۡبَحُونَ ﴿٣٣﴾ وَمَا جَعَلۡنَا لِبَشَرٖ مِّن قَبۡلِكَ
ٱلۡخُلۡدَۖ أَفَإِيْن مِّتَّ فَهُمُ ٱلۡخَٰلِدُونَ ﴿٣٤﴾ كُلُّ نَفۡسٖ ذَآئِقَةُ
ٱلۡمَوۡتِۗ وَنَبۡلُوكُم بِٱلشَّرِّ وَٱلۡخَيۡرِ فِتۡنَةٗۖ وَإِلَيۡنَا تُرۡجَعُونَ ﴿٣٥﴾

ربع الحزب ٣٣

وشەو ماناكانی

﴿ وَلَدٗا ﴾ کوڕ، نەوە

﴿ سُبۡحَٰنَهُۥ ﴾ خودا پاك و بێ گەردە

﴿ بَلۡ عِبَادٞ مُّكۡرَمُونَ ﴾ چەند بەندەیەكی بەڕێزن

﴿ مُشۡفِقُونَ ﴾ دەترسن

﴿ كَانَتَا رَتۡقٗا ﴾ لكابوون بە یەكەوە

﴿ فَفَتَقۡنَٰهُمَا ﴾ جیامان كردنەوە

﴿ رَوَٰسِيَ ﴾ كێوی بەرز، مێخ

﴿ أَن تَمِيدَ بِهِمۡ ﴾ تا زەویی نەهەژێ

﴿ فِجَاجٗا سُبُلٗا ﴾ ڕێگەی فراوان

﴿ سَقۡفٗا مَّحۡفُوظٗا ﴾ سەربانێكی پارێزراو

﴿ فِي فَلَكٖ يَسۡبَحُونَ ﴾ لە شوێنێكدا دەخولێنەوە، مەلە دەكەن

﴿ وَنَبۡلُوكُم ﴾ تاقیتان دەكەینەوە

قورس گۆکردن

▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تای خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَإِذَا رَءَاكَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِن يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا
أَهَٰذَا ٱلَّذِي يَذۡكُرُ ءَالِهَتَكُمۡ وَهُم بِذِكۡرِ ٱلرَّحۡمَٰنِ
هُمۡ كَٰفِرُونَ ٣٦ خُلِقَ ٱلۡإِنسَٰنُ مِنۡ عَجَلٖۚ سَأُوْرِيكُمۡ
ءَايَٰتِي فَلَا تَسۡتَعۡجِلُونِ ٣٧ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلۡوَعۡدُ
إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ٣٨ لَوۡ يَعۡلَمُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ حِينَ
لَا يَكُفُّونَ عَن وُجُوهِهِمُ ٱلنَّارَ وَلَا عَن ظُهُورِهِمۡ وَلَا
هُمۡ يُنصَرُونَ ٣٩ بَلۡ تَأۡتِيهِم بَغۡتَةٗ فَتَبۡهَتُهُمۡ فَلَا
يَسۡتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمۡ يُنظَرُونَ ٤٠ وَلَقَدِ ٱسۡتُهۡزِئَ
بِرُسُلٖ مِّن قَبۡلِكَ فَحَاقَ بِٱلَّذِينَ سَخِرُواْ مِنۡهُم مَّا كَانُواْ بِهِۦ
يَسۡتَهۡزِءُونَ ٤١ قُلۡ مَن يَكۡلَؤُكُم بِٱلَّيۡلِ وَٱلنَّهَارِ مِنَ
ٱلرَّحۡمَٰنِۚ بَلۡ هُمۡ عَن ذِكۡرِ رَبِّهِم مُّعۡرِضُونَ ٤٢ أَمۡ
لَهُمۡ ءَالِهَةٞ تَمۡنَعُهُم مِّن دُونِنَاۚ لَا يَسۡتَطِيعُونَ نَصۡرَ
أَنفُسِهِمۡ وَلَا هُم مِّنَّا يُصۡحَبُونَ ٤٣ بَلۡ مَتَّعۡنَا هَٰٓؤُلَآءِ
وَءَابَآءَهُمۡ حَتَّىٰ طَالَ عَلَيۡهِمُ ٱلۡعُمُرُۗ أَفَلَا يَرَوۡنَ أَنَّا نَأۡتِي
ٱلۡأَرۡضَ نَنقُصُهَا مِنۡ أَطۡرَافِهَآۚ أَفَهُمُ ٱلۡغَٰلِبُونَ ٤٤

وشە و ماناکانی

﴿ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ ﴾ کافرەکان

﴿ يَذۡكُرُ ﴾

﴿ ءَالِهَتَكُمۡ ﴾ ناوی خوداکانتان دەبات

﴿ وَهُم بِذِكۡرِ ٱلرَّحۡمَٰنِ هُمۡ كَٰفِرُونَ ﴾ خۆشیان بە ناشیرینکردنی ناوی خودا خۆیان کافر دەکەن

﴿ لَا يَكُفُّونَ ﴾ ناتوانن لایدەن، ناتوانن بەرگریی بکەن.

﴿ بَغۡتَةٗ ﴾ کوتوپڕ

﴿ فَتَبۡهَتُهُمۡ ﴾ سەرگەردانیان دەکا

﴿ يُنظَرُونَ ﴾ مۆڵەت دەدرێن

﴿ فَحَاقَ ﴾ باریی بەسەریانا

﴿ يَكۡلَؤُكُم ﴾ چاودێریتان دەکا

﴿ يُصۡحَبُونَ ﴾ هاوڕێتمان نابن، کۆمەک ناکرێن

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُم بِالْوَحْيِ ۚ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا
مَا يُنذَرُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَئِن مَّسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ
لَيَقُولُنَّ يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٦﴾ وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ
الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا ۖ وَإِن كَانَ
مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا ۗ وَكَفَىٰ بِنَا حَاسِبِينَ
﴿٤٧﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُم مِّنَ
السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ ﴿٤٩﴾ وَهَٰذَا ذِكْرٌ مُّبَارَكٌ أَنزَلْنَاهُ ۚ أَفَأَنتُمْ لَهُ
مُنكِرُونَ ﴿٥٠﴾ ۞ وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِن قَبْلُ وَكُنَّا
بِهِ عَالِمِينَ ﴿٥١﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَٰذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي
أَنتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ ﴿٥٣﴾
قَالَ لَقَدْ كُنتُمْ أَنتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٥٤﴾ قَالُوا
أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنتَ مِنَ اللَّاعِبِينَ ﴿٥٥﴾ قَالَ بَل رَّبُّكُمْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ وَأَنَا عَلَىٰ ذَٰلِكُم مِّنَ الشَّاهِدِينَ
﴿٥٦﴾ وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُم بَعْدَ أَن تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ ﴿٥٧﴾

نصف الحزب ٣٢

وشه و ماناکانی

﴿ نَفْحَةٌ ﴾ بەشێکی کەم
﴿ الْقِسْطَ ﴾ عەدالەت
﴿ مِثْقَالَ حَبَّةٍ ﴾ کێشی دەنکێك، بچووکترین شت
﴿ مُشْفِقُونَ ﴾ ترساون
﴿ أَنتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴾ ئێوە دەیان پەرستن
﴿ فَطَرَهُنَّ ﴾ بەدیی هێناون
﴿ وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ ﴾ سوێند بە خوا فێڵێکیان لێ دەکەم

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

فَجَعَلَهُمْ جُذَٰذًا إِلَّا كَبِيرًا لَّهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿٥٨﴾ قَالُوا مَن فَعَلَ هَٰذَا بِـَٔالِهَتِنَآ إِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٥٩﴾ قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُۥٓ إِبْرَٰهِيمُ ﴿٦٠﴾ قَالُوا فَأْتُوا بِهِۦ عَلَىٰٓ أَعْيُنِ ٱلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿٦١﴾ قَالُوٓا ءَأَنتَ فَعَلْتَ هَٰذَا بِـَٔالِهَتِنَا يَٰٓإِبْرَٰهِيمُ ﴿٦٢﴾ قَالَ بَلْ فَعَلَهُۥ كَبِيرُهُمْ هَٰذَا فَسْـَٔلُوهُمْ إِن كَانُوا يَنطِقُونَ ﴿٦٣﴾ فَرَجَعُوٓا إِلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوٓا إِنَّكُمْ أَنتُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٦٤﴾ ثُمَّ نُكِسُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هَٰٓؤُلَآءِ يَنطِقُونَ ﴿٦٥﴾ قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَنفَعُكُمْ شَيْـًٔا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٦﴾ أُفٍّ لَّكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا حَرِّقُوهُ وَٱنصُرُوٓا ءَالِهَتَكُمْ إِن كُنتُمْ فَٰعِلِينَ ﴿٦٨﴾ قُلْنَا يَٰنَارُ كُونِى بَرْدًا وَسَلَٰمًا عَلَىٰٓ إِبْرَٰهِيمَ ﴿٦٩﴾ وَأَرَادُوا بِهِۦ كَيْدًا فَجَعَلْنَٰهُمُ ٱلْأَخْسَرِينَ ﴿٧٠﴾ وَنَجَّيْنَٰهُ وَلُوطًا إِلَى ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِى بَٰرَكْنَا فِيهَا لِلْعَٰلَمِينَ ﴿٧١﴾ وَوَهَبْنَا لَهُۥٓ إِسْحَٰقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَا صَٰلِحِينَ ﴿٧٢﴾

وشه و ماناكانى

﴿ جُذَٰذًا ﴾ ورد و خاش

﴿ إِلَّا كَبِيرًا لَّهُمْ ﴾ گەورەيەكيان نەبێ

﴿ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ ﴾ بەڵكو بچنەوە بۆ لای

﴿ عَلَىٰٓ أَعْيُنِ ٱلنَّاسِ ﴾ بە بەرچاوی خەڵكەوە

﴿ نُكِسُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ ﴾ سەریان داخست

﴿ أُفٍّ لَّكُمْ ﴾ ئاخ لە دەستتان!

﴿ بَرْدًا وَسَلَٰمًا ﴾ سارد و بێ زیان

﴿ إِلَى ٱلْأَرْضِ ﴾ بۆ ئەو زەوییەی

﴿ ٱلَّتِى بَٰرَكْنَا فِيهَا ﴾ ئەوەی كە پیرۆزمان كردووە

﴿ نَافِلَةً ﴾ بەخششێك

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.

مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،

مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن

(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن

مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە

(٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا

(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَجَعَلْنَٰهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَآ إِلَيْهِمْ فِعْلَ ٱلْخَيْرَٰتِ وَإِقَامَ ٱلصَّلَوٰةِ وَإِيتَآءَ ٱلزَّكَوٰةِ ۖ وَكَانُوا۟ لَنَا عَٰبِدِينَ ﴿٧٣﴾ وَلُوطًا ءَاتَيْنَٰهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَٰهُ مِنَ ٱلْقَرْيَةِ ٱلَّتِى كَانَت تَّعْمَلُ ٱلْخَبَٰٓئِثَ ۗ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ قَوْمَ سَوْءٍ فَٰسِقِينَ ﴿٧٤﴾ وَأَدْخَلْنَٰهُ فِى رَحْمَتِنَآ ۖ إِنَّهُۥ مِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٧٥﴾ وَنُوحًا إِذْ نَادَىٰ مِن قَبْلُ فَٱسْتَجَبْنَا لَهُۥ فَنَجَّيْنَٰهُ وَأَهْلَهُۥ مِنَ ٱلْكَرْبِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾ وَنَصَرْنَٰهُ مِنَ ٱلْقَوْمِ ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَآ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ قَوْمَ سَوْءٍ فَأَغْرَقْنَٰهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٧٧﴾ وَدَاوُۥدَ وَسُلَيْمَٰنَ إِذْ يَحْكُمَانِ فِى ٱلْحَرْثِ إِذْ نَفَشَتْ فِيهِ غَنَمُ ٱلْقَوْمِ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شَٰهِدِينَ ﴿٧٨﴾ فَفَهَّمْنَٰهَا سُلَيْمَٰنَ ۚ وَكُلًّا ءَاتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا ۚ وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُۥدَ ٱلْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَٱلطَّيْرَ ۚ وَكُنَّا فَٰعِلِينَ ﴿٧٩﴾ وَعَلَّمْنَٰهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَّكُمْ لِتُحْصِنَكُم مِّنۢ بَأْسِكُمْ ۖ فَهَلْ أَنتُمْ شَٰكِرُونَ ﴿٨٠﴾ وَلِسُلَيْمَٰنَ ٱلرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِى بِأَمْرِهِۦٓ إِلَى ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِى بَٰرَكْنَا فِيهَا ۚ وَكُنَّا بِكُلِّ شَىْءٍ عَٰلِمِينَ ﴿٨١﴾

وشەو ماناكانى

﴿ يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا ﴾ بە فەرمانى ئێمە دەچن بەڕێوە
﴿ وَأَوْحَيْنَآ إِلَيْهِمْ فِعْلَ ٱلْخَيْرَٰتِ ﴾ پێمان وتن كارى چاكە و خوداپەرستیى بكەن
﴿ حُكْمًا وَعِلْمًا ﴾ زانست و پێغەمبەرايەتيى
﴿ قَوْمَ سَوْءٍ ﴾ گەلێكى بەد
﴿ ٱلْحَرْثِ ﴾ كشت و كاڵ، مێو
﴿ نَفَشَتْ فِيهِ ﴾ شەو تێى بەرەڵا بوو
﴿ صَنْعَةَ لَبُوسٍ ﴾ دروستكردنى پۆشاك، زرێ
﴿ لِتُحْصِنَكُم ﴾ تا بتان پارێزێ
﴿ بَأْسِكُمْ ﴾ هێز و دەستەڵات، ئازارى جەنگ
﴿ عَاصِفَةً ﴾ بايەكى بەهێز

قورس كردن (تفخيم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سيفەتى قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَمِنَ ٱلشَّيَٰطِينِ مَن يَغُوصُونَ لَهُۥ وَيَعۡمَلُونَ عَمَلٗا دُونَ ذَٰلِكَۖ وَكُنَّا لَهُمۡ حَٰفِظِينَ ﴿٨٢﴾ ۞ وَأَيُّوبَ إِذۡ نَادَىٰ رَبَّهُۥٓ أَنِّي مَسَّنِيَ ٱلضُّرُّ وَأَنتَ أَرۡحَمُ ٱلرَّٰحِمِينَ ﴿٨٣﴾ فَٱسۡتَجَبۡنَا لَهُۥ فَكَشَفۡنَا مَا بِهِۦ مِن ضُرّٖۖ وَءَاتَيۡنَٰهُ أَهۡلَهُۥ وَمِثۡلَهُم مَّعَهُمۡ رَحۡمَةٗ مِّنۡ عِندِنَا وَذِكۡرَىٰ لِلۡعَٰبِدِينَ ﴿٨٤﴾ وَإِسۡمَٰعِيلَ وَإِدۡرِيسَ وَذَا ٱلۡكِفۡلِۖ كُلّٞ مِّنَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿٨٥﴾ وَأَدۡخَلۡنَٰهُمۡ فِي رَحۡمَتِنَآۖ إِنَّهُم مِّنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٨٦﴾ وَذَا ٱلنُّونِ إِذ ذَّهَبَ مُغَٰضِبٗا فَظَنَّ أَن لَّن نَّقۡدِرَ عَلَيۡهِ فَنَادَىٰ فِي ٱلظُّلُمَٰتِ أَن لَّآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنتَ سُبۡحَٰنَكَ إِنِّي كُنتُ مِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٨٧﴾ فَٱسۡتَجَبۡنَا لَهُۥ وَنَجَّيۡنَٰهُ مِنَ ٱلۡغَمِّۚ وَكَذَٰلِكَ نُـۨجِي ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٨٨﴾ وَزَكَرِيَّآ إِذۡ نَادَىٰ رَبَّهُۥ رَبِّ لَا تَذَرۡنِي فَرۡدٗا وَأَنتَ خَيۡرُ ٱلۡوَٰرِثِينَ ﴿٨٩﴾ فَٱسۡتَجَبۡنَا لَهُۥ وَوَهَبۡنَا لَهُۥ يَحۡيَىٰ وَأَصۡلَحۡنَا لَهُۥ زَوۡجَهُۥٓۚ إِنَّهُمۡ كَانُواْ يُسَٰرِعُونَ فِي ٱلۡخَيۡرَٰتِ وَيَدۡعُونَنَا رَغَبٗا وَرَهَبٗاۖ وَكَانُواْ لَنَا خَٰشِعِينَ ﴿٩٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿يَغُوصُونَ لَهُۥ﴾ بۆ ئەو خۆیان لە دەریا دەهاون

﴿وَكُنَّا لَهُمۡ حَٰفِظِينَ﴾ ئێمە ئەمان پاراستن

﴿وَذَا ٱلۡكِفۡلِ﴾ هەندێك دەڵێن (ئیلیاس) بووە

﴿وَذَا ٱلنُّونِ﴾ یونس، خاوەنی نەهەنگەکە، هاوڕێی

﴿مُغَٰضِبٗا﴾ بەتووڕەیی

﴿لَّن نَّقۡدِرَ عَلَيۡهِ﴾ دەستەلاتمان بەسەریدا ناشکێ

﴿رَغَبٗا وَرَهَبٗا﴾ تەماع و ترس

﴿خَٰشِعِينَ﴾ بە ملکەچیی

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ە.

وَٱلَّتِىٓ أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِن رُّوحِنَا
وَجَعَلْنَٰهَا وَٱبْنَهَآ ءَايَةً لِّلْعَٰلَمِينَ ﴿٩١﴾ إِنَّ هَٰذِهِۦٓ
أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَٰحِدَةً وَأَنَا۠ رَبُّكُمْ فَٱعْبُدُونِ ﴿٩٢﴾
وَتَقَطَّعُوٓا۟ أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ ۖ كُلٌّ إِلَيْنَا رَٰجِعُونَ ﴿٩٣﴾
فَمَن يَعْمَلْ مِنَ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ
لِسَعْيِهِۦ وَإِنَّا لَهُۥ كَٰتِبُونَ ﴿٩٤﴾ وَحَرَٰمٌ عَلَىٰ قَرْيَةٍ
أَهْلَكْنَٰهَآ أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٩٥﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا فُتِحَتْ
يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُم مِّن كُلِّ حَدَبٍ يَنسِلُونَ ﴿٩٦﴾
وَٱقْتَرَبَ ٱلْوَعْدُ ٱلْحَقُّ فَإِذَا هِىَ شَٰخِصَةٌ أَبْصَٰرُ ٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ يَٰوَيْلَنَا قَدْ كُنَّا فِى غَفْلَةٍ مِّنْ هَٰذَا بَلْ كُنَّا
ظَٰلِمِينَ ﴿٩٧﴾ إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ
ٱللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ أَنتُمْ لَهَا وَٰرِدُونَ ﴿٩٨﴾ لَوْ كَانَ
هَٰٓؤُلَآءِ ءَالِهَةً مَّا وَرَدُوهَا ۖ وَكُلٌّ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٩٩﴾
لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
سَبَقَتْ لَهُم مِّنَّا ٱلْحُسْنَىٰٓ أُو۟لَٰٓئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ﴿١٠١﴾

وشه و ماناکانی

﴿أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا﴾ خۆی له حەرام پاراست
﴿مِن رُّوحِنَا﴾ له رۆحی خۆمانەوه که جبیریله
﴿أُمَّتُكُمْ﴾ گەلی ئێوه
﴿وَتَقَطَّعُوٓا۟ أَمْرَهُمْ﴾ پارچه پارچه بوون
﴿وَحَرَٰمٌ﴾ حەرام کراوه
﴿أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ﴾ ئەوان ناگەڕێنەوه
﴿حَدَبٍ﴾ بەرزایی یەك
﴿يَنسِلُونَ﴾ دەردەپەڕن
﴿ٱلْوَعْدُ ٱلْحَقُّ﴾ پەیمانی راست، قیامەت و پاداش
﴿شَٰخِصَةٌ أَبْصَٰرُ﴾ چاویان دەردەپەڕێ، ئەبلەق دەبن
﴿حَصَبُ جَهَنَّمَ﴾ بەرد و سووتەمەنیی دۆزەخ
﴿لَهَا وَٰرِدُونَ﴾ دەچنه ناوی
﴿زَفِيرٌ﴾ لرخه و تەنگەنەفەسیی
﴿ٱلْحُسْنَىٰٓ﴾ جێگەی باش

قورس کردن (تفخيم) و قەلقەلە
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە له وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو به (ئەلف) دەخوێنرێتەوه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوه.
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش له خوێندنەوه چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا ۖ وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنفُسُهُمْ خَالِدُونَ ﴿١٠٢﴾ لَا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ هَٰذَا يَوْمُكُمُ الَّذِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ ﴿١٠٣﴾ يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ ۚ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيدُهُ ۚ وَعْدًا عَلَيْنَا ۚ إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٠٤﴾ وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِن بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴿١٠٥﴾ إِنَّ فِي هَٰذَا لَبَلَاغًا لِّقَوْمٍ عَابِدِينَ ﴿١٠٦﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٧﴾ قُلْ إِنَّمَا يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ ۖ فَهَلْ أَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴿١٠٨﴾ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُلْ آذَنتُكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ ۖ وَإِنْ أَدْرِي أَقَرِيبٌ أَم بَعِيدٌ مَّا تُوعَدُونَ ﴿١٠٩﴾ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ ﴿١١٠﴾ وَإِنْ أَدْرِي لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١١١﴾ قَالَ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ ۗ وَرَبُّنَا الرَّحْمَٰنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ ﴿١١٢﴾

سُورَةُ الحَجّ

ترتيبها ٢٢ — آياتها ٧٨

وشه و ماناكانى

﴿حَسِيسَهَا﴾ دەنگ و گرپەی

﴿الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ﴾ ترسە گەورەكە

﴿السِّجِلِّ﴾ لاپەڕە، كاغەز

﴿لِلْكُتُبِ﴾ بۆ كتێب، بۆ نووسین

﴿نُّعِيدُهُ﴾ وەك خۆی لێ دەكەینەوە

﴿وَعْدًا عَلَيْنَا﴾ بەڵێنە لەسەرمان

﴿فَاعِلِينَ﴾ دەیكەین

﴿الزَّبُورِ﴾ پەیامە نێرراوەكان

﴿الذِّكْرِ﴾ (لوح المحفوظ)

﴿لَبَلَاغًا﴾ پەیامێكە

﴿آذَنتُكُمْ﴾ بانگم كردن

﴿عَلَىٰ سَوَاءٍ﴾ وەك یەك

﴿وَإِنْ أَدْرِي﴾ چووزانم

﴿فِتْنَةٌ لَّكُمْ﴾ تاقیكردنەوەیە بۆ ئێوە

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُواْ رَبَّكُمۡۚ إِنَّ زَلۡزَلَةَ ٱلسَّاعَةِ شَيۡءٌ
عَظِيمٞ ١ يَوۡمَ تَرَوۡنَهَا تَذۡهَلُ كُلُّ مُرۡضِعَةٍ عَمَّآ
أَرۡضَعَتۡ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمۡلٍ حَمۡلَهَا وَتَرَى ٱلنَّاسَ
سُكَٰرَىٰ وَمَا هُم بِسُكَٰرَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ ٱللَّهِ شَدِيدٞ
٢ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يُجَٰدِلُ فِي ٱللَّهِ بِغَيۡرِ عِلۡمٖ وَيَتَّبِعُ كُلَّ
شَيۡطَٰنٖ مَّرِيدٖ ٣ كُتِبَ عَلَيۡهِ أَنَّهُۥ مَن تَوَلَّاهُ فَأَنَّهُۥ يُضِلُّهُۥ
وَيَهۡدِيهِ إِلَىٰ عَذَابِ ٱلسَّعِيرِ ٤ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِن كُنتُمۡ فِي
رَيۡبٖ مِّنَ ٱلۡبَعۡثِ فَإِنَّا خَلَقۡنَٰكُم مِّن تُرَابٖ ثُمَّ مِن نُّطۡفَةٖ ثُمَّ
مِنۡ عَلَقَةٖ ثُمَّ مِن مُّضۡغَةٖ مُّخَلَّقَةٖ وَغَيۡرِ مُخَلَّقَةٖ لِّنُبَيِّنَ لَكُمۡۚ
وَنُقِرُّ فِي ٱلۡأَرۡحَامِ مَا نَشَآءُ إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمّٗى ثُمَّ نُخۡرِجُكُمۡ
طِفۡلٗا ثُمَّ لِتَبۡلُغُوٓاْ أَشُدَّكُمۡۖ وَمِنكُم مَّن يُتَوَفَّىٰ ١
وَمِنكُم مَّن يُرَدُّ إِلَىٰٓ أَرۡذَلِ ٱلۡعُمُرِ لِكَيۡلَا يَعۡلَمَ مِنۢ
بَعۡدِ عِلۡمٖ شَيۡـٔٗاۚ وَتَرَى ٱلۡأَرۡضَ هَامِدَةٗ فَإِذَآ أَنزَلۡنَا عَلَيۡهَا
ٱلۡمَآءَ ٱهۡتَزَّتۡ وَرَبَتۡ وَأَنۢبَتَتۡ مِن كُلِّ زَوۡجِۭ بَهِيجٖ ٥

وشه و ماناكانی

سووره‌تی حه‌ج

﴿ زَلۡزَلَةَ ٱلسَّاعَةِ ﴾ بوومه‌له‌رزه‌ی رۆژی قیامه‌ت

﴿ تَذۡهَلُ ﴾ له‌بیری ده‌چێ

﴿ مَّرِيدٖ ﴾ یاخیی

﴿ نُّطۡفَةٖ ﴾ تۆوی نێر و مێ

﴿ عَلَقَةٖ ﴾ خوێنپاره

﴿ مُّضۡغَةٖ ﴾ گۆشتپاره

﴿ مُّخَلَّقَةٖ ﴾ دیمه‌ن ده‌رکه‌وتوو

﴿ لِتَبۡلُغُوٓاْ أَشُدَّكُمۡ ﴾ تا ده‌گه‌نه هێز و تواناتان

﴿ أَرۡذَلِ ٱلۡعُمُرِ ﴾ پیریی و په‌رتووتی

﴿ ٱهۡتَزَّتۡ ﴾ هه‌ژا

﴿ وَرَبَتۡ ﴾ به‌رزبووه‌وه، وه‌خۆکه‌وت

﴿ زَوۡجِۭ بَهِيجٖ ﴾ دوو جۆری جوان

قورس کردن (تفخیم) و قه‌لقه‌له

▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (ٱللَّه).

▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).

▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):

٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:

١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت. ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡحَقُّ وَأَنَّهُۥ يُحۡيِ ٱلۡمَوۡتَىٰ وَأَنَّهُۥ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ٦ وَأَنَّ ٱلسَّاعَةَ ءَاتِيَةٞ لَّا رَيۡبَ فِيهَا وَأَنَّ ٱللَّهَ يَبۡعَثُ مَن فِي ٱلۡقُبُورِ ٧ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يُجَٰدِلُ فِي ٱللَّهِ بِغَيۡرِ عِلۡمٖ وَلَا هُدٗى وَلَا كِتَٰبٖ مُّنِيرٖ ٨ ثَانِيَ عِطۡفِهِۦ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِۖ لَهُۥ فِي ٱلدُّنۡيَا خِزۡيٞۖ وَنُذِيقُهُۥ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ عَذَابَ ٱلۡحَرِيقِ ٩ ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتۡ يَدَاكَ وَأَنَّ ٱللَّهَ لَيۡسَ بِظَلَّٰمٖ لِّلۡعَبِيدِ ١٠ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَعۡبُدُ ٱللَّهَ عَلَىٰ حَرۡفٖۖ فَإِنۡ أَصَابَهُۥ خَيۡرٌ ٱطۡمَأَنَّ بِهِۦۖ وَإِنۡ أَصَابَتۡهُ فِتۡنَةٌ ٱنقَلَبَ عَلَىٰ وَجۡهِهِۦ خَسِرَ ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةَۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلۡخُسۡرَانُ ٱلۡمُبِينُ ١١ يَدۡعُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُۥ وَمَا لَا يَنفَعُهُۥۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلضَّلَٰلُ ٱلۡبَعِيدُ ١٢ يَدۡعُواْ لَمَن ضَرُّهُۥٓ أَقۡرَبُ مِن نَّفۡعِهِۦۚ لَبِئۡسَ ٱلۡمَوۡلَىٰ وَلَبِئۡسَ ٱلۡعَشِيرُ ١٣ إِنَّ ٱللَّهَ يُدۡخِلُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ جَنَّٰتٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَفۡعَلُ مَا يُرِيدُ ١٤ مَن كَانَ يَظُنُّ أَن لَّن يَنصُرَهُ ٱللَّهُ فِي ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِ فَلۡيَمۡدُدۡ بِسَبَبٍ إِلَى ٱلسَّمَآءِ ثُمَّ لۡيَقۡطَعۡ فَلۡيَنظُرۡ هَلۡ يُذۡهِبَنَّ كَيۡدُهُۥ مَا يَغِيظُ ١٥

وشه و ماناكانى

﴿ ثَانِيَ عِطۡفِهِۦ ﴾ ملى بادەدا

﴿ خِزۡيٞ ﴾ رسوايى

﴿ عَلَىٰ حَرۡفٖ ﴾ لەسەر لايەك، لەسەر قەراخێك

﴿ مَا لَا يَضُرُّهُۥ وَمَا لَا يَنفَعُهُۥ ﴾ ئەوەى نە زيانى پێ دەگەيێنێ نە قازانجى بۆى دەبێ

﴿ ٱلضَّلَٰلُ ٱلۡبَعِيدُ ﴾ گومڕاييەكى ئاشكرا

﴿ ٱلۡمَوۡلَىٰ ﴾ كۆمەككەر

﴿ ٱلۡعَشِيرُ ﴾ هاوڕێ، هاودەم

﴿ يَنصُرَهُ ٱللَّهُ ﴾ خودا كۆمەكى بكا

﴿ بِسَبَبٍ إِلَى ٱلسَّمَآءِ ﴾ بە هۆيەكەوە بۆ ئاسمان، يان بۆ ميچى خانووەكەى

﴿ ثُمَّ لۡيَقۡطَعۡ ﴾ لە پاشا خۆى بخنكێنێ

﴿ كَيۡدُهُۥ ﴾ فێڵەكەى، ئەوەى خۆى بە خۆى كرد

﴿ مَا يَغِيظُ ﴾ ئەوەى تووڕەى دەكات

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە
- (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن

وَكَذَٰلِكَ أَنزَلۡنَٰهُ ءَايَٰتِۭ بَيِّنَٰتٖ وَأَنَّ ٱللَّهَ يَهۡدِي مَن يُرِيدُ ﴿١٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَٱلَّذِينَ هَادُواْ وَٱلصَّٰبِـِٔينَ وَٱلنَّصَٰرَىٰ وَٱلۡمَجُوسَ وَٱلَّذِينَ أَشۡرَكُوٓاْ إِنَّ ٱللَّهَ يَفۡصِلُ بَيۡنَهُمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ شَهِيدٌ ﴿١٧﴾ أَلَمۡ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ يَسۡجُدُۤ لَهُۥ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِي ٱلۡأَرۡضِ وَٱلشَّمۡسُ وَٱلۡقَمَرُ وَٱلنُّجُومُ وَٱلۡجِبَالُ وَٱلشَّجَرُ وَٱلدَّوَآبُّ وَكَثِيرٞ مِّنَ ٱلنَّاسِۖ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيۡهِ ٱلۡعَذَابُۗ وَمَن يُهِنِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِن مُّكۡرِمٍۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَفۡعَلُ مَا يَشَآءُ۩ ﴿١٨﴾ ۞ هَٰذَانِ خَصۡمَانِ ٱخۡتَصَمُواْ فِي رَبِّهِمۡۖ فَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ قُطِّعَتۡ لَهُمۡ ثِيَابٞ مِّن نَّارٖ يُصَبُّ مِن فَوۡقِ رُءُوسِهِمُ ٱلۡحَمِيمُ ﴿١٩﴾ يُصۡهَرُ بِهِۦ مَا فِي بُطُونِهِمۡ وَٱلۡجُلُودُ ﴿٢٠﴾ وَلَهُم مَّقَٰمِعُ مِنۡ حَدِيدٖ ﴿٢١﴾ كُلَّمَآ أَرَادُوٓاْ أَن يَخۡرُجُواْ مِنۡهَا مِنۡ غَمٍّ أُعِيدُواْ فِيهَا وَذُوقُواْ عَذَابَ ٱلۡحَرِيقِ ﴿٢٢﴾ إِنَّ ٱللَّهَ يُدۡخِلُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ جَنَّٰتٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ يُحَلَّوۡنَ فِيهَا مِنۡ أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٖ وَلُؤۡلُؤٗاۖ وَلِبَاسُهُمۡ فِيهَا حَرِيرٞ ﴿٢٣﴾

سَجْدَةٌ
ربع الحزب ٣٤

وشەو ماناكانی

﴿ وَٱلصَّٰبِـِٔينَ ﴾ ئەوانەی ئەستێرە و مەلائیكە دەپەرستن

﴿ يَسۡجُدُۤ لَهُۥ ﴾ كوڕنووشی بۆ دەبا

﴿ حَقَّ عَلَيۡهِ ﴾ دەسەپێ بەسەریا

﴿ هَٰذَانِ خَصۡمَانِ ﴾ ئەمانە دوو دوژمنن

﴿ ٱلۡحَمِيمُ ﴾ ئاوی گەرم

﴿ يُصۡهَرُ بِهِۦ ﴾ پێی دەتوێتەوە

﴿ مَقَٰمِعُ ﴾ كوتەك، قەمچیی

قورس كۆكردن (التفخيم) و، قەلقەلە:
- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَهُدُوٓاْ إِلَى ٱلطَّيِّبِ مِنَ ٱلۡقَوۡلِ وَهُدُوٓاْ إِلَىٰ صِرَٰطِ ٱلۡحَمِيدِ ٢٤ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ وَٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡحَرَامِ ٱلَّذِي جَعَلۡنَٰهُ لِلنَّاسِ سَوَآءً ٱلۡعَٰكِفُ فِيهِ وَٱلۡبَادِۚ وَمَن يُرِدۡ فِيهِ بِإِلۡحَادِۭ بِظُلۡمٖ نُّذِقۡهُ مِنۡ عَذَابٍ أَلِيمٖ ٢٥ وَإِذۡ بَوَّأۡنَا لِإِبۡرَٰهِيمَ مَكَانَ ٱلۡبَيۡتِ أَن لَّا تُشۡرِكۡ بِي شَيۡـٔٗا وَطَهِّرۡ بَيۡتِيَ لِلطَّآئِفِينَ وَٱلۡقَآئِمِينَ وَٱلرُّكَّعِ ٱلسُّجُودِ ٢٦ وَأَذِّن فِي ٱلنَّاسِ بِٱلۡحَجِّ يَأۡتُوكَ رِجَالٗا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٖ يَأۡتِينَ مِن كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٖ ٢٧ لِّيَشۡهَدُواْ مَنَٰفِعَ لَهُمۡ وَيَذۡكُرُواْ ٱسۡمَ ٱللَّهِ فِيٓ أَيَّامٖ مَّعۡلُومَٰتٍ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُم مِّنۢ بَهِيمَةِ ٱلۡأَنۡعَٰمِۖ فَكُلُواْ مِنۡهَا وَأَطۡعِمُواْ ٱلۡبَآئِسَ ٱلۡفَقِيرَ ٢٨ ثُمَّ لۡيَقۡضُواْ تَفَثَهُمۡ وَلۡيُوفُواْ نُذُورَهُمۡ وَلۡيَطَّوَّفُواْ بِٱلۡبَيۡتِ ٱلۡعَتِيقِ ٢٩ ذَٰلِكَ وَمَن يُعَظِّمۡ حُرُمَٰتِ ٱللَّهِ فَهُوَ خَيۡرٞ لَّهُۥ عِندَ رَبِّهِۦۗ وَأُحِلَّتۡ لَكُمُ ٱلۡأَنۡعَٰمُ إِلَّا مَا يُتۡلَىٰ عَلَيۡكُمۡۖ فَٱجۡتَنِبُواْ ٱلرِّجۡسَ مِنَ ٱلۡأَوۡثَٰنِ وَٱجۡتَنِبُواْ قَوۡلَ ٱلزُّورِ ٣٠

وشه و ماناکانی

﴿ وَهُدُوٓاْ ﴾ رێنومایی کرا

﴿ صِرَٰطِ ٱلۡحَمِيدِ ﴾ ڕێگەی ئیسلام

﴿ وَٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡحَرَامِ ﴾ مەککە، کابە

﴿ ٱلۡعَٰكِفُ فِيهِ ﴾ ئەوانەی خوداپەرستیی تێدا دەکەن

﴿ وَٱلۡبَادِ ﴾ دەشتەکیی

﴿ بِإِلۡحَادِۭ بِظُلۡمٖ ﴾ لادەدا لە ڕاستییەوە بۆ ناڕەوایی

﴿ بَوَّأۡنَا لِإِبۡرَٰهِيمَ ﴾ جێگەمان بۆ ئیبراهیم سازکرد

﴿ وَأَذِّن فِي ٱلنَّاسِ ﴾ جاڕ بدە بەناو خەڵکدا

﴿ رِجَالٗا ﴾ پیادە

﴿ ضَامِرٖ ﴾ وشتری لەڕ

﴿ فَجٍّ عَمِيقٖ ﴾ ڕێگەیەکی قووڵ

﴿ بَهِيمَةِ ٱلۡأَنۡعَٰمِ ﴾ ئاژەڵ

﴿ لۡيَقۡضُواْ تَفَثَهُمۡ ﴾ ئیحرام بشکێنن و خۆیان پاك بکەنەوە

﴿ حُرُمَٰتِ ٱللَّهِ ﴾ سنوورەکانی خودا، کارەکانی حەج

﴿ ٱلرِّجۡسَ ﴾ پیسی

﴿ قَوۡلَ ٱلزُّورِ ﴾ قسەی درۆ

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ـە

حُنَفَآءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِۦۚ وَمَن يُشْرِكْ بِٱللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ ٱلسَّمَآءِ فَتَخْطَفُهُ ٱلطَّيْرُ أَوْ تَهْوِى بِهِ ٱلرِّيحُ فِى مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴿٣١﴾ ذَٰلِكَ وَمَن يُعَظِّمْ شَعَٰٓئِرَ ٱللَّهِ فَإِنَّهَا مِن تَقْوَى ٱلْقُلُوبِ ﴿٣٢﴾ لَكُمْ فِيهَا مَنَٰفِعُ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَآ إِلَى ٱلْبَيْتِ ٱلْعَتِيقِ ﴿٣٣﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنسَكًا لِّيَذْكُرُوا۟ ٱسْمَ ٱللَّهِ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُم مِّنۢ بَهِيمَةِ ٱلْأَنْعَٰمِ ۗ فَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ فَلَهُۥٓ أَسْلِمُوا۟ ۗ وَبَشِّرِ ٱلْمُخْبِتِينَ ﴿٣٤﴾ ٱلَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ ٱللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَٱلصَّٰبِرِينَ عَلَىٰ مَآ أَصَابَهُمْ وَٱلْمُقِيمِى ٱلصَّلَوٰةِ وَمِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَٱلْبُدْنَ جَعَلْنَٰهَا لَكُم مِّن شَعَٰٓئِرِ ٱللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ ۖ فَٱذْكُرُوا۟ ٱسْمَ ٱللَّهِ عَلَيْهَا صَوَآفَّ ۖ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا۟ مِنْهَا وَأَطْعِمُوا۟ ٱلْقَانِعَ وَٱلْمُعْتَرَّ ۚ كَذَٰلِكَ سَخَّرْنَٰهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٣٦﴾ لَن يَنَالَ ٱللَّهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَآؤُهَا وَلَٰكِن يَنَالُهُ ٱلتَّقْوَىٰ مِنكُمْ ۚ كَذَٰلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا۟ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَىٰكُمْ ۗ وَبَشِّرِ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٣٧﴾ ۞ إِنَّ ٱللَّهَ يُدَٰفِعُ عَنِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ﴿٣٨﴾

نصف الحزب ٣٤

وشەو ماناکانی

﴿حُنَفَآءَ لِلَّهِ﴾ لادەر لە پووچەوە بۆ راست

﴿تَهْوِى بِهِ ٱلرِّيحُ﴾ با دەیبا

﴿مَكَانٍ سَحِيقٍ﴾ شوێنێکی دوور، قووڵ

﴿شَعَٰٓئِرَ ٱللَّهِ﴾ ئەو حەیوانانەی دەبرێن بۆ مەککە بۆ سەربڕین

﴿وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ﴾ دڵیان دەترسێ

﴿مَحِلُّهَآ﴾ شوێنی سەربڕینەکە

﴿مَنسَكًا﴾ شوێنی خوداپەرستیی، یان حەیوان سەربڕین

﴿وَبَشِّرِ ٱلْمُخْبِتِينَ﴾ موژدە بدە بە لە خوداترسان

﴿وَٱلْبُدْنَ﴾ وشتر

﴿شَعَٰٓئِرِ ٱللَّهِ﴾ کار و پەیامەکانی حەج

﴿صَوَآفَّ﴾ وەستێنراو و رزکراو

﴿وَجَبَتْ جُنُوبُهَا﴾ دوای سەربڕین لار بووەوە و کەوت

﴿وَأَطْعِمُوا۟ ٱلْقَانِعَ﴾ لێی بدەن بە سواڵکەر

﴿وَٱلْمُعْتَرَّ﴾ ئەوانەی شەرم دەکەن داوا بکەن

قورس کۆکردن (تفخیم) و. قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَٰتَلُونَ بِأَنَّهُمۡ ظُلِمُواْۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ نَصۡرِهِمۡ
لَقَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ ٱلَّذِينَ أُخۡرِجُواْ مِن دِيَٰرِهِم بِغَيۡرِ حَقٍّ إِلَّآ أَن
يَقُولُواْ رَبُّنَا ٱللَّهُۗ وَلَوۡلَا دَفۡعُ ٱللَّهِ ٱلنَّاسَ بَعۡضَهُم بِبَعۡضٖ لَّهُدِّمَتۡ
صَوَٰمِعُ وَبِيَعٞ وَصَلَوَٰتٞ وَمَسَٰجِدُ يُذۡكَرُ فِيهَا ٱسۡمُ ٱللَّهِ
كَثِيرٗاۗ وَلَيَنصُرَنَّ ٱللَّهُ مَن يَنصُرُهُۥٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَقَوِيٌّ
عَزِيزٌ ﴿٤٠﴾ ٱلَّذِينَ إِن مَّكَّنَّٰهُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ أَقَامُواْ ٱلصَّلَوٰةَ
وَءَاتَوُاْ ٱلزَّكَوٰةَ وَأَمَرُواْ بِٱلۡمَعۡرُوفِ وَنَهَوۡاْ عَنِ ٱلۡمُنكَرِۗ
وَلِلَّهِ عَٰقِبَةُ ٱلۡأُمُورِ ﴿٤١﴾ وَإِن يُكَذِّبُوكَ فَقَدۡ كَذَّبَتۡ
قَبۡلَهُمۡ قَوۡمُ نُوحٖ وَعَادٞ وَثَمُودُ ﴿٤٢﴾ وَقَوۡمُ إِبۡرَٰهِيمَ وَقَوۡمُ لُوطٖ ﴿٤٣﴾
وَأَصۡحَٰبُ مَدۡيَنَۖ وَكُذِّبَ مُوسَىٰ فَأَمۡلَيۡتُ لِلۡكَٰفِرِينَ ثُمَّ
أَخَذۡتُهُمۡۖ فَكَيۡفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٤٤﴾ فَكَأَيِّن مِّن قَرۡيَةٍ
أَهۡلَكۡنَٰهَا وَهِيَ ظَالِمَةٞ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا
وَبِئۡرٖ مُّعَطَّلَةٖ وَقَصۡرٖ مَّشِيدٍ ﴿٤٥﴾ أَفَلَمۡ يَسِيرُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ
فَتَكُونَ لَهُمۡ قُلُوبٞ يَعۡقِلُونَ بِهَآ أَوۡ ءَاذَانٞ يَسۡمَعُونَ بِهَاۖ فَإِنَّهَا
لَا تَعۡمَى ٱلۡأَبۡصَٰرُ وَلَٰكِن تَعۡمَى ٱلۡقُلُوبُ ٱلَّتِي فِي ٱلصُّدُورِ ﴿٤٦﴾

وشه و ماناكانى

﴿ أُذِنَ ﴾ ڕێگەدراوە
﴿ يُقَٰتَلُونَ ﴾ جەنگیان لە دژ دەکرێت
﴿ صَوَٰمِعُ ﴾ پەرستگای گاوران
﴿ وَبِيَعٞ ﴾ کەنیسەکان
﴿ وَصَلَوَٰتٞ ﴾ کەنشتەی جووەکان
﴿ وَمَسَٰجِدُ ﴾ مزگەوتەکان
﴿ وَأَصۡحَٰبُ مَدۡيَنَ ﴾ گەلی شوعەیب
﴿ فَأَمۡلَيۡتُ لِلۡكَٰفِرِينَ ﴾ مۆڵەتی کافرەکانم دا
﴿ كَانَ نَكِيرِ ﴾ چۆن لەناوبران؟ چۆن تۆڵەیان لێ کرایەوە؟
﴿ فَكَأَيِّن مِّن قَرۡيَةٍ ﴾ زۆرێك لە دێهاتەکان
﴿ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا ﴾ کەوتووە بەسەر یەکدا، داری بە سەر بەردییەوە نەماوە
﴿ وَقَصۡرٖ مَّشِيدٍ ﴾ کۆشکی بڵندی چۆڵ

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِٱلْعَذَابِ وَلَن يُخْلِفَ ٱللَّهُ وَعْدَهُۥ وَإِنَّ يَوْمًا
عِندَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٤٧﴾ وَكَأَيِّن مِّن
قَرْيَةٍ أَمْلَيْتُ لَهَا وَهِىَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخَذْتُهَا وَإِلَىَّ ٱلْمَصِيرُ
﴿٤٨﴾ قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّمَآ أَنَا۠ لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٤٩﴾ فَٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥٠﴾
وَٱلَّذِينَ سَعَوْا۟ فِىٓ ءَايَٰتِنَا مُعَٰجِزِينَ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْجَحِيمِ
﴿٥١﴾ وَمَآ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ وَلَا نَبِىٍّ إِلَّآ إِذَا تَمَنَّىٰٓ
أَلْقَى ٱلشَّيْطَٰنُ فِىٓ أُمْنِيَّتِهِۦ فَيَنسَخُ ٱللَّهُ مَا يُلْقِى ٱلشَّيْطَٰنُ
ثُمَّ يُحْكِمُ ٱللَّهُ ءَايَٰتِهِۦ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٢﴾ لِّيَجْعَلَ
مَا يُلْقِى ٱلشَّيْطَٰنُ فِتْنَةً لِّلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَٱلْقَاسِيَةِ
قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ لَفِى شِقَاقٍۭ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾ وَلِيَعْلَمَ
ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَيُؤْمِنُوا۟ بِهِۦ
فَتُخْبِتَ لَهُۥ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَهَادِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِلَىٰ صِرَٰطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٤﴾ وَلَا يَزَالُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فِى مِرْيَةٍ مِّنْهُ حَتَّىٰ
تَأْتِيَهُمُ ٱلسَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿٥٥﴾

وشه و ماناكانی

﴿وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِٱلْعَذَابِ﴾ پەلەی ناردنی سزات لێ دەكەن
﴿وَلَن يُخْلِفَ ٱللَّهُ وَعْدَهُۥ﴾ خودا پێچەوانەی بەڵێنی خۆی ناكات
﴿أَمْلَيْتُ لَهَا﴾ مۆڵەتیم دا
﴿مُعَٰجِزِينَ﴾ لە دەستمان دەرناچن
﴿تَمَنَّىٰٓ﴾ خوێندییەوە
﴿أَلْقَى ٱلشَّيْطَٰنُ فِىٓ أُمْنِيَّتِهِۦ﴾ شەیتان گومانی خستە ناو خوێندراوەوەكەوە
﴿فَتُخْبِتَ لَهُۥ﴾ دڵیان لە سەری دابمەزرێ
﴿مِرْيَةٍ مِّنْهُ﴾ شك و گومان لە قورئاندا
﴿يَوْمٍ عَقِيمٍ﴾ رۆژێكی نەزۆك، رۆژێك كە رۆژی دی بە دوادا نایەت، رۆژی قیامەت

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.
٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

قورس كۆكردن (تفخيم) و، قەلقەلە
تەفخیمی پیتی لامی (الله).
تەفخیمی پیتی (راء).
سیفەتی قەلقەلە.

ٱلْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ لِّلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ ۚ فَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فِى جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ ﴿٥٦﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
وَكَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا فَأُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٥٧﴾
وَٱلَّذِينَ هَاجَرُوا۟ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوٓا۟ أَوْ مَاتُوا۟
لَيَرْزُقَنَّهُمُ ٱللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا ۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ
ٱلرَّٰزِقِينَ ﴿٥٨﴾ لَيُدْخِلَنَّهُم مُّدْخَلًا يَرْضَوْنَهُۥ ۗ وَإِنَّ
ٱللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿٥٩﴾ ۞ ذَٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ

ثلاثة أرباع الحزب ٣٤

مَا عُوقِبَ بِهِۦ ثُمَّ بُغِىَ عَلَيْهِ لَيَنصُرَنَّهُ ٱللَّهُ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ
لَعَفُوٌّ غَفُورٌ ﴿٦٠﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ يُولِجُ ٱلَّيْلَ فِى
ٱلنَّهَارِ وَيُولِجُ ٱلنَّهَارَ فِى ٱلَّيْلِ وَأَنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌۢ بَصِيرٌ
﴿٦١﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن
دُونِهِۦ هُوَ ٱلْبَٰطِلُ وَأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْعَلِىُّ ٱلْكَبِيرُ ﴿٦٢﴾
أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ أَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَتُصْبِحُ ٱلْأَرْضُ
مُخْضَرَّةً ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿٦٣﴾ لَّهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۗ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَهُوَ ٱلْغَنِىُّ ٱلْحَمِيدُ ﴿٦٤﴾

وشه و ماناکانی

﴿ مُّدْخَلًا ﴾ بەهەشت

﴿ ثُمَّ بُغِىَ عَلَيْهِ ﴾ هەمتر ستەمی لێ کرایەوە

﴿ يُولِجُ ﴾ دەخاتە

﴿ إِنَّ ٱللَّهَ لَطِيفٌ ﴾ خودا ئاگای لە هەموو شتە، زانستی دەگاتە هەموو خوردەیەك

﴿ خَبِيرٌ ﴾ شارەزایە

﴿ لَّهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ﴾ هەرچی لە زەوییەکان و ئاسمانەکاندایە هەمووی هی ئەون

﴿ ٱلْغَنِىُّ ﴾ دەوڵەمەند و بێ نیاز لە کەس

﴿ ٱلْحَمِيدُ ﴾ شیاوی سوپاسکردن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِى ٱلْأَرْضِ وَٱلْفُلْكَ تَجْرِى فِى ٱلْبَحْرِ
بِأَمْرِهِۦ وَيُمْسِكُ ٱلسَّمَآءَ أَن تَقَعَ عَلَى ٱلْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِۦٓ ۗ إِنَّ
ٱللَّهَ بِٱلنَّاسِ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٦٥﴾ وَهُوَ ٱلَّذِىٓ أَحْيَاكُمْ
ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ۗ إِنَّ ٱلْإِنسَٰنَ لَكَفُورٌ ﴿٦٦﴾
لِّكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ ۖ فَلَا يُنَٰزِعُنَّكَ
فِى ٱلْأَمْرِ ۚ وَٱدْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ ۖ إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُّسْتَقِيمٍ ﴿٦٧﴾
وَإِن جَٰدَلُوكَ فَقُلِ ٱللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٦٨﴾ ٱللَّهُ يَحْكُمُ
بَيْنَكُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ فِيمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٦٩﴾
أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِى ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ
فِى كِتَٰبٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾ وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ
ٱللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِۦ سُلْطَٰنًا وَمَا لَيْسَ لَهُم بِهِۦ عِلْمٌ ۗ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ
مِن نَّصِيرٍ ﴿٧١﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتُنَا بَيِّنَٰتٍ تَعْرِفُ فِى
وُجُوهِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ٱلْمُنكَرَ ۖ يَكَادُونَ يَسْطُونَ
بِٱلَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتِنَا ۗ قُلْ أَفَأُنَبِّئُكُم بِشَرٍّ مِّن
ذَٰلِكُمُ ۗ ٱلنَّارُ وَعَدَهَا ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ۖ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿٧٢﴾

وشە و ماناکانی

﴿أَلَمْ تَرَ﴾ ئایا نازانی؟
﴿سَخَّرَ﴾ رامکردووە
﴿وَٱلْفُلْكَ﴾ کەشتیی
﴿لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ نەرم و نیان و لەسەرخۆ و بە بەزەی
﴿أَحْيَاكُمْ﴾ زیندووی کردوونەوە
﴿ثُمَّ يُمِيتُكُمْ﴾ لە پاشان دەتان مرێنێ
﴿ثُمَّ يُحْيِيكُمْ﴾ جارێکی دی زیندووتان دەکاتەوە
﴿مَنسَكًا﴾ ڕێ و شوێنی خوداپەرستیی
﴿سُلْطَٰنًا﴾ بەڵگە
﴿ٱلْمُنكَرَ﴾ شتی ناشیرین، ڕووگرژیی
﴿يَسْطُونَ﴾ هەڵمەت دەبەن

ڕوونکردنەوە
قورس گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە: ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.
١. جۆنیەتی وەستان (الوقوف): ١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.
٢. نیشانەکانی وەستان: ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَٱسْتَمِعُوا۟ لَهُۥٓ ۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ
تَدْعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ لَن يَخْلُقُوا۟ ذُبَابًا وَلَوِ ٱجْتَمَعُوا۟ لَهُۥ ۖ
وَإِن يَسْلُبْهُمُ ٱلذُّبَابُ شَيْـًٔا لَّا يَسْتَنقِذُوهُ مِنْهُ ۚ ضَعُفَ
ٱلطَّالِبُ وَٱلْمَطْلُوبُ ﴿٧٣﴾ مَا قَدَرُوا۟ ٱللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِۦٓ ۗ إِنَّ
ٱللَّهَ لَقَوِىٌّ عَزِيزٌ ﴿٧٤﴾ ٱللَّهُ يَصْطَفِى مِنَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ
رُسُلًا وَمِنَ ٱلنَّاسِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌۢ بَصِيرٌ ﴿٧٥﴾ يَعْلَمُ
مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۗ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرْجَعُ ٱلْأُمُورُ ﴿٧٦﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱرْكَعُوا۟ وَٱسْجُدُوا۟ وَٱعْبُدُوا۟
رَبَّكُمْ وَٱفْعَلُوا۟ ٱلْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۩ ﴿٧٧﴾ سجدة
وَجَٰهِدُوا۟ فِى ٱللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِۦ ۚ هُوَ ٱجْتَبَىٰكُمْ وَمَا جَعَلَ
عَلَيْكُمْ فِى ٱلدِّينِ مِنْ حَرَجٍ ۚ مِّلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَٰهِيمَ ۚ هُوَ سَمَّىٰكُمُ
ٱلْمُسْلِمِينَ مِن قَبْلُ وَفِى هَٰذَا لِيَكُونَ ٱلرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ
وَتَكُونُوا۟ شُهَدَآءَ عَلَى ٱلنَّاسِ ۚ فَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُوا۟ ٱلزَّكَوٰةَ
وَٱعْتَصِمُوا۟ بِٱللَّهِ هُوَ مَوْلَىٰكُمْ ۖ فَنِعْمَ ٱلْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ ٱلنَّصِيرُ ﴿٧٨﴾

سُورَةُ المُؤْمِنُونَ

ترتيبها ٢٣ — آياتها ١١٨

وشه و ماناکانی

﴿مِن دُونِ ٱللَّهِ﴾ بێجگە لە خودا، بتە کانیان

﴿لَن يَخْلُقُوا۟ ذُبَابًا﴾ مێشێکیان پێ دروست ناکرێت

﴿وَإِن يَسْلُبْهُمُ ٱلذُّبَابُ شَيْـًٔا﴾ ئەگەر مێشیش شتێکیان لێ بفڕێنێ

﴿مَا قَدَرُوا۟ ٱللَّهَ﴾ ڕێزیان لە خودا نەگرت

﴿هُوَ ٱجْتَبَىٰكُمْ﴾ ئەو هەڵی بژاردن

﴿حَرَجٍ﴾ زەحمەت، قورسایی

﴿هُوَ مَوْلَىٰكُمْ﴾ ئەو سەرپەرشتیکارتانە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٢﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ﴿٤﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٥﴾ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٦﴾ فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن سُلَالَةٍ مِّن طِينٍ ﴿١٢﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿١٣﴾ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٤﴾ ثُمَّ إِنَّكُم بَعْدَ ذَٰلِكَ لَمَيِّتُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ ﴿١٧﴾

وشه و ماناكانی

سووره‌تی موئمینوون

﴿أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ﴾ خاوه‌ن باوه‌ڕان رزگار بوون

﴿خَاشِعُونَ﴾ ملکه‌چ و فه‌رمانبه‌رداران

﴿الْعَادُونَ﴾ زیادڕۆیشتووان

﴿الْفِرْدَوْسَ﴾ شوێنی باڵای به‌هه‌شت

﴿سُلَالَةٍ﴾ پوخته و پاڵفته

﴿قَرَارٍ مَّكِينٍ﴾ شوێنێکی پته‌و و پارێزراو

﴿عَلَقَةً﴾ خوێنپاره

﴿مُضْغَةً﴾ گۆشتپاره

﴿خَلْقًا آخَرَ﴾ دروستکردنێکی دی

﴿فَتَبَارَكَ اللَّهُ﴾ خودا پیرۆز و باڵاده‌سته

﴿سَبْعَ طَرَائِقَ﴾ حه‌وت ڕێگه

قورس کردن (تفخیم) و قه‌لقه‌له:

- ▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):

١- هه‌موو وه‌ستانه‌کان له‌سه‌ر پیتی سکوندار ده‌کرێت. ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌که خۆی سکوندار نه‌بێت له‌کاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌که‌کانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌که (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سکوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢. نیشانه‌کانی وه‌ستان:

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان که به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ کراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌کان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌کان دیاری ده‌که‌ن، له‌کاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوکمێك هه‌ن که ده‌گۆڕێن.

وَأَنزَلْنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءًۢ بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَّٰهُ فِى ٱلْأَرْضِ ۖ وَإِنَّا عَلَىٰ ذَهَابٍۭ
بِهِۦ لَقَٰدِرُونَ ﴿١٨﴾ فَأَنشَأْنَا لَكُم بِهِۦ جَنَّٰتٍ مِّن نَّخِيلٍ وَأَعْنَٰبٍ
لَّكُمْ فِيهَا فَوَٰكِهُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿١٩﴾ وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِن
طُورِ سَيْنَآءَ تَنۢبُتُ بِٱلدُّهْنِ وَصِبْغٍ لِّلْءَاكِلِينَ ﴿٢٠﴾ وَإِنَّ لَكُمْ فِى
ٱلْأَنْعَٰمِ لَعِبْرَةً ۖ نُّسْقِيكُم مِّمَّا فِى بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَٰفِعُ كَثِيرَةٌ
وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢١﴾ وَعَلَيْهَا وَعَلَى ٱلْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ
أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِۦ فَقَالَ يَٰقَوْمِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ
غَيْرُهُۥٓ ۖ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ ٱلْمَلَؤُا۟ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِن قَوْمِهِۦ مَا هَٰذَآ
إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُرِيدُ أَن يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ لَأَنزَلَ
مَلَٰٓئِكَةً مَّا سَمِعْنَا بِهَٰذَا فِىٓ ءَابَآئِنَا ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا
رَجُلٌۢ بِهِۦ جِنَّةٌ فَتَرَبَّصُوا۟ بِهِۦ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢٥﴾ قَالَ رَبِّ ٱنصُرْنِى
بِمَا كَذَّبُونِ ﴿٢٦﴾ فَأَوْحَيْنَآ إِلَيْهِ أَنِ ٱصْنَعِ ٱلْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا
وَوَحْيِنَا فَإِذَا جَآءَ أَمْرُنَا وَفَارَ ٱلتَّنُّورُ ۙ فَٱسْلُكْ فِيهَا مِن
كُلٍّ زَوْجَيْنِ ٱثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ ٱلْقَوْلُ
مِنْهُمْ ۖ وَلَا تُخَٰطِبْنِى فِى ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓا۟ ۖ إِنَّهُم مُّغْرَقُونَ ﴿٢٧﴾

وشه و ماناكانی

﴿ بِقَدَرٍ ﴾ بە ئەندازە
﴿ وَشَجَرَةً ﴾ دارێك، زەیتوون
﴿ بِٱلدُّهْنِ ﴾ بە ڕۆنەوە، ڕۆنی هەیە
﴿ وَصِبْغٍ لِّلْءَاكِلِينَ ﴾ پێخور بۆ بخۆران
﴿ ٱلْأَنْعَٰمِ ﴾ ئاژەڵ
﴿ لَعِبْرَةً ﴾ پەندو دەرز
﴿ وَعَلَيْهَا ﴾ بەسەر وشترەوە
﴿ ٱلْمَلَؤُا۟ ﴾ دەمچەرمووان، پیاوانی ناسراو
﴿ يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ ﴾ خۆیتان بە زل بەسەردا دەگرێ
﴿ بِهِۦ جِنَّةٌ ﴾ شێتە
﴿ فَتَرَبَّصُوا۟ بِهِۦ ﴾ چاوەڕوانی بن
﴿ بِأَعْيُنِنَا ﴾ لەژێر چاودێریماندا
﴿ وَفَارَ ٱلتَّنُّورُ ﴾ ئاو لە تەنوورەوە هەڵقوڵا
﴿ فَٱسْلُكْ فِيهَا ﴾ بخەرە ناوی
﴿ مِن كُلٍّ ﴾ لە هەموو نێر و مێیەك
﴿ زَوْجَيْنِ ٱثْنَيْنِ ﴾ جووتێك
﴿ وَأَهْلَكَ ﴾ خێزانەكەت
﴿ سَبَقَ عَلَيْهِ ٱلْقَوْلُ ﴾ بڕیاری بۆ دەرچووە، لەناو دەچێ

مێنگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مێنگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مێنگەوە.
- مێنگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مێنگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مێنگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

فَإِذَا ٱسْتَوَيْتَ أَنتَ وَمَن مَّعَكَ عَلَى ٱلْفُلْكِ فَقُلِ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِى نَجَّىٰنَا
مِنَ ٱلْقَوْمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٨﴾ وَقُل رَّبِّ أَنزِلْنِى مُنزَلًا مُّبَارَكًا وَأَنتَ خَيْرُ
ٱلْمُنزِلِينَ ﴿٢٩﴾ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ وَإِن كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ أَنشَأْنَا
مِنۢ بَعْدِهِمْ قَرْنًا ءَاخَرِينَ ﴿٣١﴾ فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ أَنِ ٱعْبُدُوا۟
ٱللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُۥٓ ۖ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣٢﴾ وَقَالَ ٱلْمَلَأُ مِن قَوْمِهِ
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَكَذَّبُوا۟ بِلِقَآءِ ٱلْءَاخِرَةِ وَأَتْرَفْنَٰهُمْ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا
مَا هَٰذَآ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا
تَشْرَبُونَ ﴿٣٣﴾ وَلَئِنْ أَطَعْتُم بَشَرًا مِّثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذًا لَّخَٰسِرُونَ
﴿٣٤﴾ أَيَعِدُكُمْ أَنَّكُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنتُمْ تُرَابًا وَعِظَٰمًا أَنَّكُم مُّخْرَجُونَ
﴿٣٥﴾ ۞ هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ ﴿٣٦﴾ إِنْ هِىَ إِلَّا حَيَاتُنَا
ٱلدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٣٧﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ
ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُۥ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٣٨﴾ قَالَ رَبِّ
ٱنصُرْنِى بِمَا كَذَّبُونِ ﴿٣٩﴾ قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَّيُصْبِحُنَّ نَٰدِمِينَ ﴿٤٠﴾
فَأَخَذَتْهُمُ ٱلصَّيْحَةُ بِٱلْحَقِّ فَجَعَلْنَٰهُمْ غُثَآءً ۚ فَبُعْدًا لِّلْقَوْمِ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٤١﴾ ثُمَّ أَنشَأْنَا مِنۢ بَعْدِهِمْ قُرُونًا ءَاخَرِينَ ﴿٤٢﴾

ربع الحزب ٣٥

وشه و ماناكانی

﴿ ٱسْتَوَيْتَ ﴾ دەستەڵاتت بەسەردا گرت

﴿ نَجَّىٰنَا مِنَ ٱلْقَوْمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴾ لە گەلە ستەمكارەكانی رزگار كردین

﴿ مُنزَلًا ﴾ جێگەیەك شوێنی دابەزین و نیشتنەوە

﴿ لَمُبْتَلِينَ ﴾ تاقیكەرەوەین، بەندەكانمان تاقی دەكەینەوە

﴿ قَرْنًا ءَاخَرِينَ ﴾ گەلێكی دی

﴿ ٱلْمَلَأُ ﴾ ناسراوانی گەلەكە

﴿ وَأَتْرَفْنَٰهُمْ ﴾ خۆشگوزەرانمان كردبوون

﴿ هَيْهَاتَ ﴾ زۆر دوورە، تازە تێپەڕی!

﴿ فَأَخَذَتْهُمُ ٱلصَّيْحَةُ ﴾ گرمە و نركە دای بەسەریانا

﴿ فَجَعَلْنَٰهُمْ غُثَآءً ﴾ وەك كەفی سەر ئاومان لێكردن

﴿ فَبُعْدًا ﴾ دووری لە سۆز و میهرەبانیی خودا

﴿ قُرُونًا ءَاخَرِينَ ﴾ گەلانێكی دی

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە:
- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

۱. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
۱- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

۲. نیشانەكانی وەستان:
۲- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَـْٔخِرُونَ ﴿٤٣﴾ ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرَا
كُلَّ مَا جَآءَ أُمَّةً رَّسُولُهَا كَذَّبُوهُ فَأَتْبَعْنَا بَعْضَهُم بَعْضًا وَجَعَلْنَٰهُمْ
أَحَادِيثَ فَبُعْدًا لِّقَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾ ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ
هَٰرُونَ بِـَٔايَٰتِنَا وَسُلْطَٰنٍ مُّبِينٍ ﴿٤٥﴾ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَإِيْهِۦ
فَٱسْتَكْبَرُوا۟ وَكَانُوا۟ قَوْمًا عَالِينَ ﴿٤٦﴾ فَقَالُوٓا۟ أَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا
وَقَوْمُهُمَا لَنَا عَٰبِدُونَ ﴿٤٧﴾ فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا۟ مِنَ ٱلْمُهْلَكِينَ
﴿٤٨﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾ وَجَعَلْنَا
ٱبْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُۥٓ ءَايَةً وَءَاوَيْنَٰهُمَآ إِلَىٰ رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ
﴿٥٠﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلرُّسُلُ كُلُوا۟ مِنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَٱعْمَلُوا۟ صَٰلِحًا إِنِّى بِمَا
تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٥١﴾ وَإِنَّ هَٰذِهِۦٓ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَٰحِدَةً وَأَنَا۠ رَبُّكُمْ
فَٱتَّقُونِ ﴿٥٢﴾ فَتَقَطَّعُوٓا۟ أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍۭ بِمَا لَدَيْهِمْ
فَرِحُونَ ﴿٥٣﴾ فَذَرْهُمْ فِى غَمْرَتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٥٤﴾ أَيَحْسَبُونَ أَنَّمَا
نُمِدُّهُم بِهِۦ مِن مَّالٍ وَبَنِينَ ﴿٥٥﴾ نُسَارِعُ لَهُمْ فِى ٱلْخَيْرَٰتِ ۚ بَل لَّا يَشْعُرُونَ
﴿٥٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ هُم مِّنْ خَشْيَةِ رَبِّهِم مُّشْفِقُونَ ﴿٥٧﴾ وَٱلَّذِينَ هُم
بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾ وَٱلَّذِينَ هُم بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾

وشه و ماناكانى

﴿ مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا ﴾ هيچ گەلێك ئاكامی لێی پێش ناکەوێ
﴿ وَمَا يَسْتَـْٔخِرُونَ ﴾ دواش ناكەوێ
﴿ تَتْرَا ﴾ بەشوێن یەكدا دێن
﴿ وَجَعَلْنَٰهُمْ أَحَادِيثَ ﴾ كردمانن بە دەنگوباس
﴿ وَسُلْطَٰنٍ مُّبِينٍ ﴾ بەڵگە و دەسەڵاتی ئاشكرا
﴿ قَوْمًا عَالِينَ ﴾ گەلێكی دەماراویی و فیزڵ
﴿ وَءَاوَيْنَٰهُمَآ ﴾ حەشمانانە، بردمانن
﴿ إِلَىٰ رَبْوَةٍ ﴾ بۆ تەپۆڵكەیەكی بەرز
﴿ وَمَعِينٍ ﴾ سەرچاوەیەك
﴿ أُمَّتُكُمْ ﴾ گەلەكەتانە
﴿ فَتَقَطَّعُوٓا۟ أَمْرَهُم ﴾ بەش بەش بوون
﴿ زُبُرًا ﴾ پارچە پارچە
﴿ غَمْرَتِهِمْ ﴾ نەفامیی و نەزانیاندا
﴿ أَنَّمَا نُمِدُّهُم بِهِۦ ﴾ ئەوەی كە دەیاندەینێ
﴿ مُّشْفِقُونَ ﴾ دەترسن

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،
م مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)
(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە
(٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە

وَٱلَّذِينَ يُؤْتُونَ مَآ ءَاتَوا۟ وَّقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَٰجِعُونَ ﴿٦٠﴾
أُو۟لَٰٓئِكَ يُسَٰرِعُونَ فِى ٱلْخَيْرَٰتِ وَهُمْ لَهَا سَٰبِقُونَ ﴿٦١﴾ وَلَا نُكَلِّفُ
نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۖ وَلَدَيْنَا كِتَٰبٌ يَنطِقُ بِٱلْحَقِّ ۚ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٢﴾
بَلْ قُلُوبُهُمْ فِى غَمْرَةٍ مِّنْ هَٰذَا وَلَهُمْ أَعْمَٰلٌ مِّن دُونِ ذَٰلِكَ هُمْ لَهَا
عَٰمِلُونَ ﴿٦٣﴾ حَتَّىٰٓ إِذَآ أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِم بِٱلْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجْـَٔرُونَ
﴿٦٤﴾ لَا تَجْـَٔرُوا۟ ٱلْيَوْمَ ۖ إِنَّكُم مِّنَّا لَا تُنصَرُونَ ﴿٦٥﴾ قَدْ كَانَتْ ءَايَٰتِى
تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنتُمْ عَلَىٰٓ أَعْقَٰبِكُمْ تَنكِصُونَ ﴿٦٦﴾ مُسْتَكْبِرِينَ
بِهِۦ سَٰمِرًا تَهْجُرُونَ ﴿٦٧﴾ أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا۟ ٱلْقَوْلَ أَمْ جَآءَهُم مَّا لَمْ يَأْتِ
ءَابَآءَهُمُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾ أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا۟ رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُۥ مُنكِرُونَ
﴿٦٩﴾ أَمْ يَقُولُونَ بِهِۦ جِنَّةٌۢ ۚ بَلْ جَآءَهُم بِٱلْحَقِّ وَأَكْثَرُهُمْ لِلْحَقِّ
كَٰرِهُونَ ﴿٧٠﴾ وَلَوِ ٱتَّبَعَ ٱلْحَقُّ أَهْوَآءَهُمْ لَفَسَدَتِ ٱلسَّمَٰوَٰتُ
وَٱلْأَرْضُ وَمَن فِيهِنَّ ۚ بَلْ أَتَيْنَٰهُم بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ عَن
ذِكْرِهِم مُّعْرِضُونَ ﴿٧١﴾ أَمْ تَسْـَٔلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَاجُ رَبِّكَ خَيْرٌ ۖ
وَهُوَ خَيْرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ﴿٧٢﴾ وَإِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٧٣﴾
وَإِنَّ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْـَٔاخِرَةِ عَنِ ٱلصِّرَٰطِ لَنَٰكِبُونَ ﴿٧٤﴾

وشه و ماناكانی

﴿ يُؤْتُونَ مَآ ءَاتَوا۟ ﴾ ئەوەی کە دەیاندرێتێ
﴿ وَّقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ ﴾ دڵیان دەترسێ
﴿ وَهُمْ لَهَا سَٰبِقُونَ ﴾ ئەوان زوو کردوویانن، ئەوان لە پێشبڕکێدان تیایدا
﴿ وُسْعَهَا ﴾ توانا و دەستەلاتی
﴿ غَمْرَةٍ ﴾ نەفامیی، نەزانیی
﴿ مُتْرَفِيهِم ﴾ مشەخۆرەکانیان
﴿ يَجْـَٔرُونَ ﴾ هاوار دەکەن
﴿ تَنكِصُونَ ﴾ دەگەڕانەوە، پاشگەز دەبوونەوە
﴿ مُسْتَكْبِرِينَ بِهِۦ ﴾ فیزی پێوە دەکەن
﴿ سَٰمِرًا ﴾ شەو دەمەتەقێ دەکەن
﴿ تَهْجُرُونَ ﴾ قسەی بێ جێ و بەرز و نزم دەکەن
﴿ بِهِۦ جِنَّةٌۢ ﴾ شێتە
﴿ بِذِكْرِهِمْ ﴾ بە شانازییانەوە، قورئان
﴿ خَرْجًا ﴾ ماڵێك، خەرجییەك
﴿ لَنَٰكِبُونَ ﴾ لا دەدەن لە راستیی

قورسی گۆکردن (تفخیم) و، قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

۱. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ۲. نیشانەکانی وەستان:

۱- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

۲- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

نصف الحزب ٣٥

۞ وَلَوْ رَحِمْنَٰهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِم مِّن ضُرٍّ لَّلَجُّواْ فِي طُغْيَٰنِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٥﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَٰهُم بِٱلْعَذَابِ فَمَا ٱسْتَكَانُواْ لِرَبِّهِمْ وَمَا يَتَضَرَّعُونَ ﴿٧٦﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ إِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٧﴾ وَهُوَ ٱلَّذِيٓ أَنشَأَ لَكُمُ ٱلسَّمْعَ وَٱلْأَبْصَٰرَ وَٱلْأَفْـِٔدَةَ ۚ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي ٱلْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٩﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي يُحْيِۦ وَيُمِيتُ وَلَهُ ٱخْتِلَٰفُ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٨٠﴾ بَلْ قَالُواْ مِثْلَ مَا قَالَ ٱلْأَوَّلُونَ ﴿٨١﴾ قَالُوٓاْ أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَٰمًا أَءِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٨٢﴾ لَقَدْ وُعِدْنَا نَحْنُ وَءَابَآؤُنَا هَٰذَا مِن قَبْلُ إِنْ هَٰذَآ إِلَّآ أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٨٣﴾ قُل لِّمَنِ ٱلْأَرْضُ وَمَن فِيهَآ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٨٥﴾ قُلْ مَن رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ ٱلسَّبْعِ وَرَبُّ ٱلْعَرْشِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٨٦﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾ قُلْ مَنۢ بِيَدِهِۦ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٨﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ فَأَنَّىٰ تُسْحَرُونَ ﴿٨٩﴾

وشە و ماناکانی

«لَّلَجُّواْ فِي طُغْيَٰنِهِمْ» دریژە دەدەن بە لاساریی و سەرەڕۆیی

«يَعْمَهُونَ» سەرگەردانن

«فَمَا ٱسْتَكَانُواْ» خۆیان کز نەدەکرد، سەریان دانەنەوان

«وَمَا يَتَضَرَّعُونَ» هیچ نەدەپاڕانەوە

«مُبْلِسُونَ» بێ هیوان، سەرلێشێواون

«ذَرَأَكُمْ» دروستی کردوون

«مَلَكُوتُ» موڵك و سامانی زۆر

«يُجِيرُ» پەنا دەدا

«وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ» کەس توانای بەسەر ئەودا نییە

«فَأَنَّىٰ تُسْحَرُونَ» چۆن جادووتان لێ دەکرێت؟

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٦،٤) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

بَلْ أَتَيْنَٰهُم بِٱلْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَٰذِبُونَ ﴿٩٠﴾ مَا ٱتَّخَذَ ٱللَّهُ مِن وَلَدٍ
وَمَا كَانَ مَعَهُۥ مِنْ إِلَٰهٍ ۚ إِذًا لَّذَهَبَ كُلُّ إِلَٰهٍۭ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَا
بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ۚ سُبْحَٰنَ ٱللَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٩١﴾ عَٰلِمِ
ٱلْغَيْبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ فَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٩٢﴾ قُل رَّبِّ
إِمَّا تُرِيَنِّى مَا يُوعَدُونَ ﴿٩٣﴾ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِى فِى ٱلْقَوْمِ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٩٤﴾ وَإِنَّا عَلَىٰٓ أَن نُّرِيَكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَٰدِرُونَ ﴿٩٥﴾
ٱدْفَعْ بِٱلَّتِى هِىَ أَحْسَنُ ٱلسَّيِّئَةَ ۚ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ ﴿٩٦﴾
وَقُل رَّبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَٰتِ ٱلشَّيَٰطِينِ ﴿٩٧﴾ وَأَعُوذُ بِكَ
رَبِّ أَن يَحْضُرُونِ ﴿٩٨﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَ أَحَدَهُمُ ٱلْمَوْتُ قَالَ رَبِّ
ٱرْجِعُونِ ﴿٩٩﴾ لَعَلِّىٓ أَعْمَلُ صَٰلِحًا فِيمَا تَرَكْتُ ۚ كَلَّآ ۚ إِنَّهَا كَلِمَةٌ
هُوَ قَآئِلُهَا ۖ وَمِن وَرَآئِهِم بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٠٠﴾ فَإِذَا نُفِخَ
فِى ٱلصُّورِ فَلَآ أَنسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَآءَلُونَ ﴿١٠١﴾
فَمَن ثَقُلَتْ مَوَٰزِينُهُۥ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾ وَمَنْ
خَفَّتْ مَوَٰزِينُهُۥ فَأُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ فِى جَهَنَّمَ
خَٰلِدُونَ ﴿١٠٣﴾ تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ ٱلنَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَٰلِحُونَ ﴿١٠٤﴾

وشەو ماناكانی

﴿ إِذًا لَّذَهَبَ كُلُّ إِلَٰهٍۭ بِمَا خَلَقَ ﴾ ئەوكاتە هەر خودایەك بەشە دروستكراوی خۆی دەبرد

﴿ وَلَعَلَا بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ﴾ هەندێكیان بەسەر هەندێكیاندا زاڵ دەبوون

﴿ أَعُوذُ بِكَ ﴾ پەنا بە تۆ دەگرم

﴿ هَمَزَٰتِ ٱلشَّيَٰطِينِ ﴾ دنەدان و داڵغەی شەیتانەكان

﴿ وَمِن وَرَآئِهِم ﴾ لە پێشیانەوە

﴿ بَرْزَخٌ ﴾ بەست، بەین

﴿ تَلْفَحُ ﴾ دەسووتێنێ

﴿ كَٰلِحُونَ ﴾ دەموچاو هەڵقرچاو

قورس كۆكردن (تفخيم) و، قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

أَلَمۡ تَكُنۡ ءَايَٰتِي تُتۡلَىٰ عَلَيۡكُمۡ فَكُنتُم بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٠٥﴾ قَالُواْ
رَبَّنَا غَلَبَتۡ عَلَيۡنَا شِقۡوَتُنَا وَكُنَّا قَوۡمٗا ضَآلِّينَ ﴿١٠٦﴾ رَبَّنَآ
أَخۡرِجۡنَا مِنۡهَا فَإِنۡ عُدۡنَا فَإِنَّا ظَٰلِمُونَ ﴿١٠٧﴾ قَالَ ٱخۡسَـُٔواْ فِيهَا
وَلَا تُكَلِّمُونِ ﴿١٠٨﴾ إِنَّهُۥ كَانَ فَرِيقٞ مِّنۡ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَآ
ءَامَنَّا فَٱغۡفِرۡ لَنَا وَٱرۡحَمۡنَا وَأَنتَ خَيۡرُ ٱلرَّٰحِمِينَ ﴿١٠٩﴾ فَٱتَّخَذۡتُمُوهُمۡ
سِخۡرِيًّا حَتَّىٰٓ أَنسَوۡكُمۡ ذِكۡرِي وَكُنتُم مِّنۡهُمۡ تَضۡحَكُونَ ﴿١١٠﴾
إِنِّي جَزَيۡتُهُمُ ٱلۡيَوۡمَ بِمَا صَبَرُوٓاْ أَنَّهُمۡ هُمُ ٱلۡفَآئِزُونَ ﴿١١١﴾ قَٰلَ
كَمۡ لَبِثۡتُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿١١٢﴾ قَالُواْ لَبِثۡنَا يَوۡمًا أَوۡ بَعۡضَ
يَوۡمٖ فَسۡـَٔلِ ٱلۡعَآدِّينَ ﴿١١٣﴾ قَٰلَ إِن لَّبِثۡتُمۡ إِلَّا قَلِيلٗاۖ لَّوۡ أَنَّكُمۡ
كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ﴿١١٤﴾ أَفَحَسِبۡتُمۡ أَنَّمَا خَلَقۡنَٰكُمۡ عَبَثٗا وَأَنَّكُمۡ
إِلَيۡنَا لَا تُرۡجَعُونَ ﴿١١٥﴾ فَتَعَٰلَى ٱللَّهُ ٱلۡمَلِكُ ٱلۡحَقُّۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا
هُوَ رَبُّ ٱلۡعَرۡشِ ٱلۡكَرِيمِ ﴿١١٦﴾ وَمَن يَدۡعُ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا
ءَاخَرَ لَا بُرۡهَٰنَ لَهُۥ بِهِۦ فَإِنَّمَا حِسَابُهُۥ عِندَ رَبِّهِۦٓۚ إِنَّهُۥ لَا يُفۡلِحُ
ٱلۡكَٰفِرُونَ ﴿١١٧﴾ وَقُل رَّبِّ ٱغۡفِرۡ وَٱرۡحَمۡ وَأَنتَ خَيۡرُ ٱلرَّٰحِمِينَ ﴿١١٨﴾

سُورَةُ النُّورِ

ترتيبها ٢٤ — آياتها ٦٤

وشه و ماناکانی

﴿ غَلَبَتۡ عَلَيۡنَا ﴾ زاڵ بووه بەسەرمانا

﴿ شِقۡوَتُنَا ﴾ خۆشیی و رابواردنە کاتمان، بەدبەختییە کەمان

﴿ ٱخۡسَـُٔواْ فِيهَا ﴾ تێیدا بێدەنگ بن!

﴿ سِخۡرِيًّا ﴾ گاڵتەپێکراو

﴿ قَٰلَ كَمۡ لَبِثۡتُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴾ وتی: ئێوە چەند ساڵ لە زەویدا مانەوە؟

﴿ فَسۡـَٔلِ ٱلۡعَآدِّينَ ﴾ لە حسابگەران بپرسن

﴿ إِن لَّبِثۡتُمۡ ﴾ نە ماونەتەوە

﴿ فَتَعَٰلَى ٱللَّهُ ﴾ خودا بەرز و باڵایە و دوورە لە ناتەوانایی

میگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەکاتی وستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سُورَةٌ أَنزَلْنَٰهَا وَفَرَضْنَٰهَا وَأَنزَلْنَا فِيهَآ ءَايَٰتٍۭ بَيِّنَٰتٍ لَّعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١﴾ ٱلزَّانِيَةُ وَٱلزَّانِى فَٱجْلِدُوا۟ كُلَّ وَٰحِدٍ مِّنْهُمَا مِا۟ئَةَ جَلْدَةٍ ۖ وَلَا تَأْخُذْكُم بِهِمَا رَأْفَةٌ فِى دِينِ ٱللَّهِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ ۖ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَآئِفَةٌ مِّنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾ ٱلزَّانِى لَا يَنكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَٱلزَّانِيَةُ لَا يَنكِحُهَآ إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ ۚ وَحُرِّمَ ذَٰلِكَ عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾ وَٱلَّذِينَ يَرْمُونَ ٱلْمُحْصَنَٰتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا۟ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَآءَ فَٱجْلِدُوهُمْ ثَمَٰنِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا۟ لَهُمْ شَهَٰدَةً أَبَدًا ۚ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْفَٰسِقُونَ ﴿٤﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُوا۟ مِنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ وَأَصْلَحُوا۟ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾ وَٱلَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَٰجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَآءُ إِلَّآ أَنفُسُهُمْ فَشَهَٰدَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَٰدَٰتٍۭ بِٱللَّهِ ۙ إِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٦﴾ وَٱلْخَٰمِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ ٱللَّهِ عَلَيْهِ إِن كَانَ مِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ ﴿٧﴾ وَيَدْرَؤُا۟ عَنْهَا ٱلْعَذَابَ أَن تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَٰدَٰتٍۭ بِٱللَّهِ ۙ إِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ ﴿٨﴾ وَٱلْخَٰمِسَةَ أَنَّ غَضَبَ ٱللَّهِ عَلَيْهَآ إِن كَانَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٩﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ وَأَنَّ ٱللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

وشه و ماناکانی

سوورەتی نوور

﴿ سُورَةٌ ﴾ ئەم سوورەتە

﴿ وَفَرَضْنَٰهَا ﴾ پێویستمان کردووە

﴿ ٱلزَّانِيَةُ وَٱلزَّانِى ﴾ ژن و پیاوی زیناکەر

﴿ فَٱجْلِدُوا۟ ﴾ لێیان بدەن بە قەمچی

﴿ يَرْمُونَ ٱلْمُحْصَنَٰتِ ﴾ زینا دەدەنە پاڵ ئافرەتە داوێن پاکەکان

﴿ وَيَدْرَؤُا۟ عَنْهَا ٱلْعَذَابَ ﴾ سزا لە خۆی دوور دەخاتەوە

فێربوونی گۆکردن (تەفخیم) و قەلقەلە			
▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.	
	٢. نیشانەکانی وەستان:	٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.	

إِنَّ ٱلَّذِينَ جَآءُو بِٱلْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنكُمْ ۚ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم ۖ بَلْ هُوَ
خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ لِكُلِّ ٱمْرِئٍ مِّنْهُم مَّا ٱكْتَسَبَ مِنَ ٱلْإِثْمِ ۚ وَٱلَّذِى تَوَلَّىٰ
كِبْرَهُۥ مِنْهُمْ لَهُۥ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١﴾ لَّوْلَآ إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ ٱلْمُؤْمِنُونَ
وَٱلْمُؤْمِنَٰتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا۟ هَٰذَآ إِفْكٌ مُّبِينٌ ﴿١٢﴾ لَّوْلَا
جَآءُو عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَآءَ ۚ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا۟ بِٱلشُّهَدَآءِ فَأُو۟لَٰٓئِكَ
عِندَ ٱللَّهِ هُمُ ٱلْكَٰذِبُونَ ﴿١٣﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ
فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِى مَآ أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾
إِذْ تَلَقَّوْنَهُۥ بِأَلْسِنَتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُم مَّا لَيْسَ لَكُم بِهِۦ عِلْمٌ
وَتَحْسَبُونَهُۥ هَيِّنًا وَهُوَ عِندَ ٱللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ وَلَوْلَآ إِذْ سَمِعْتُمُوهُ
قُلْتُم مَّا يَكُونُ لَنَآ أَن نَّتَكَلَّمَ بِهَٰذَا سُبْحَٰنَكَ هَٰذَا بُهْتَٰنٌ عَظِيمٌ
﴿١٦﴾ يَعِظُكُمُ ٱللَّهُ أَن تَعُودُوا۟ لِمِثْلِهِۦٓ أَبَدًا إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿١٧﴾
وَيُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمُ ٱلْءَايَٰتِ ۚ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
يُحِبُّونَ أَن تَشِيعَ ٱلْفَٰحِشَةُ فِى ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾ وَلَوْلَا
فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ وَأَنَّ ٱللَّهَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٠﴾

وشەو ماناكانى

﴿ بِٱلْإِفْكِ ﴾ درۆ گەورەكە

﴿ عُصْبَةٌ مِّنكُمْ ﴾ کۆمەڵێك بوون لە خۆتان

﴿ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ﴾ بەڵكو ئەوە بۆ ئێوە باش بوو

﴿ لِكُلِّ ٱمْرِئٍ مِّنْهُم مَّا ٱكْتَسَبَ مِنَ ٱلْإِثْمِ ﴾ هەرکەسێك لەوانە بەشی خۆی لە سزای تاوانەکەی هەیە

﴿ تَوَلَّىٰ كِبْرَهُۥ ﴾ بەشی زۆری تاوانەکەی کەوتە ئەستۆ

﴿ لَّوْلَا جَآءُو عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَآءَ ﴾ با ئەوانە چوار شایەتیان لەسەر قسە (درۆ) کەیان بهێنایە

﴿ أَفَضْتُمْ فِيهِ ﴾ تێیدا ڕۆچوون

﴿ وَتَحْسَبُونَهُۥ هَيِّنًا ﴾ بە کارێکی ئاسانی دەزانن

﴿ سُبْحَٰنَكَ ﴾ خودایە! پاك و بێ عەیبی

﴿ بُهْتَٰنٌ ﴾ بوختانێك و هەڵبەستراوێك

﴿ أَن تَشِيعَ ٱلْفَٰحِشَةُ ﴾ زینا و داوێن پیسی بڵاو ببێتەوە

مینگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکە…
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف…
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (الف الطبيعي)…

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّبِعُواْ خُطُوَٰتِ ٱلشَّيۡطَٰنِۚ وَمَن يَتَّبِعۡ
خُطُوَٰتِ ٱلشَّيۡطَٰنِ فَإِنَّهُۥ يَأۡمُرُ بِٱلۡفَحۡشَآءِ وَٱلۡمُنكَرِۚ وَلَوۡلَا فَضۡلُ
ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡ وَرَحۡمَتُهُۥ مَا زَكَىٰ مِنكُم مِّنۡ أَحَدٍ أَبَدٗا وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يُزَكِّي
مَن يَشَآءُۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٞ ﴿٢١﴾ وَلَا يَأۡتَلِ أُوْلُواْ ٱلۡفَضۡلِ مِنكُمۡ
وَٱلسَّعَةِ أَن يُؤۡتُوٓاْ أُوْلِي ٱلۡقُرۡبَىٰ وَٱلۡمَسَٰكِينَ وَٱلۡمُهَٰجِرِينَ فِي
سَبِيلِ ٱللَّهِۖ وَلۡيَعۡفُواْ وَلۡيَصۡفَحُوٓاْۗ أَلَا تُحِبُّونَ أَن يَغۡفِرَ ٱللَّهُ لَكُمۡۚ
وَٱللَّهُ غَفُورٞ رَّحِيمٌ ﴿٢٢﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَرۡمُونَ ٱلۡمُحۡصَنَٰتِ ٱلۡغَٰفِلَٰتِ
ٱلۡمُؤۡمِنَٰتِ لُعِنُواْ فِي ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِ وَلَهُمۡ عَذَابٌ عَظِيمٞ ﴿٢٣﴾
يَوۡمَ تَشۡهَدُ عَلَيۡهِمۡ أَلۡسِنَتُهُمۡ وَأَيۡدِيهِمۡ وَأَرۡجُلُهُم بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ
﴿٢٤﴾ يَوۡمَئِذٖ يُوَفِّيهِمُ ٱللَّهُ دِينَهُمُ ٱلۡحَقَّ وَيَعۡلَمُونَ أَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡحَقُّ
ٱلۡمُبِينُ ﴿٢٥﴾ ٱلۡخَبِيثَٰتُ لِلۡخَبِيثِينَ وَٱلۡخَبِيثُونَ لِلۡخَبِيثَٰتِۖ
وَٱلطَّيِّبَٰتُ لِلطَّيِّبِينَ وَٱلطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَٰتِۚ أُوْلَٰٓئِكَ مُبَرَّءُونَ
مِمَّا يَقُولُونَۖ لَهُم مَّغۡفِرَةٞ وَرِزۡقٞ كَرِيمٞ ﴿٢٦﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ لَا تَدۡخُلُواْ بُيُوتًا غَيۡرَ بُيُوتِكُمۡ حَتَّىٰ تَسۡتَأۡنِسُواْ
وَتُسَلِّمُواْ عَلَىٰٓ أَهۡلِهَاۚ ذَٰلِكُمۡ خَيۡرٞ لَّكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾

وشه و ماناكانى

﴿خُطُوَٰتِ ٱلشَّيۡطَٰنِ﴾ هەنگاوەكانى شەیتان
﴿بِٱلۡفَحۡشَآءِ﴾ بە كاری ناشیرین
﴿وَٱلۡمُنكَرِ﴾ دزوار و نارەوا
﴿مَا زَكَىٰ﴾ پاك نەدەبووەوە
﴿وَلَا يَأۡتَلِ﴾ سوێند نەخوا
﴿أُوْلُواْ ٱلۡفَضۡلِ﴾ چاكەکەران و دەهەندەكان
﴿وَٱلسَّعَةِ﴾ دەوڵەمەندیی
﴿ٱلۡمُحۡصَنَٰتِ ٱلۡغَٰفِلَٰتِ﴾ داوێن پاکە بێ ئاگاكان
﴿دِينَهُمُ ٱلۡحَقَّ﴾ تۆڵەی شیاو و پڕ بە پێستی خۆیان
﴿تَسۡتَأۡنِسُواْ﴾ داوای مۆڵەت دەكەن

قورس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

فَإِن لَّمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ ۖ وَإِن
قِيلَ لَكُمُ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا ۖ هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
عَلِيمٌ ﴿٢٨﴾ لَّيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ
فِيهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٢٩﴾
قُل لِّلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ۚ
ذَٰلِكَ أَزْكَىٰ لَهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٣٠﴾ وَقُل لِّلْمُؤْمِنَاتِ
يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ
زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ۖ وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ ۖ
وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ
آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ
أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ
أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ
الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ ۖ
وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِن زِينَتِهِنَّ ۚ وَتُوبُوا
إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣١﴾

وشەو ماناکانی

﴿يُؤْذَنَ لَكُمْ﴾ رێگەتان دەدرێ، مۆڵەت دەدرێن
﴿فَارْجِعُوا﴾ بگەڕێنەوە ﴿أَزْكَىٰ لَكُمْ﴾ باشترە بۆتان
﴿جُنَاحٌ﴾ گوناه
﴿غَيْرَ مَسْكُونَةٍ﴾ کەسی تێدا نەبێ
﴿مَتَاعٌ لَّكُمْ﴾ کەلوپەلتان ﴿يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ﴾ چاویان بگرن، چاویان داخەن
﴿زِينَتَهُنَّ﴾ جوانییەکانیان
﴿مَا ظَهَرَ مِنْهَا﴾ ئەوەی بە دەرەوەیە
﴿وَلْيَضْرِبْنَ﴾ با (سەرپۆشەکانیان) بدەن ﴿بِخُمُرِهِنَّ﴾ بەسەر پۆشەکانیان
﴿عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ﴾ بەسەر سنگ و بەرۆکیاندا
﴿لِبُعُولَتِهِنَّ﴾ بۆ مێردەکانیان
﴿نِسَائِهِنَّ﴾ ئافرەتە داوێن پاکەکانیان
﴿أُولِي الْإِرْبَةِ﴾ ئەوانەی ئیشیان بە ئافرەت هەیە
﴿لَمْ يَظْهَرُوا﴾ نەگەیونەتە کاتی ئارەزوو

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان لەوقفدا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە

وَأَنكِحُواْ ٱلۡأَيَٰمَىٰ مِنكُمۡ وَٱلصَّٰلِحِينَ مِنۡ عِبَادِكُمۡ وَإِمَآئِكُمۡۚ إِن
يَكُونُواْ فُقَرَآءَ يُغۡنِهِمُ ٱللَّهُ مِن فَضۡلِهِۦۗ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٞ ﴿٣٢﴾
وَلۡيَسۡتَعۡفِفِ ٱلَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغۡنِيَهُمُ ٱللَّهُ مِن فَضۡلِهِۦۗ
وَٱلَّذِينَ يَبۡتَغُونَ ٱلۡكِتَٰبَ مِمَّا مَلَكَتۡ أَيۡمَٰنُكُمۡ فَكَاتِبُوهُمۡ إِنۡ
عَلِمۡتُمۡ فِيهِمۡ خَيۡرٗاۖ وَءَاتُوهُم مِّن مَّالِ ٱللَّهِ ٱلَّذِيٓ ءَاتَىٰكُمۡۚ وَلَا
تُكۡرِهُواْ فَتَيَٰتِكُمۡ عَلَى ٱلۡبِغَآءِ إِنۡ أَرَدۡنَ تَحَصُّنٗا لِّتَبۡتَغُواْ عَرَضَ ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَاۚ وَمَن يُكۡرِههُّنَّ فَإِنَّ ٱللَّهَ مِنۢ بَعۡدِ إِكۡرَٰهِهِنَّ غَفُورٞ رَّحِيمٞ
﴿٣٣﴾ وَلَقَدۡ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكُمۡ ءَايَٰتٖ مُّبَيِّنَٰتٖ وَمَثَلٗا مِّنَ ٱلَّذِينَ خَلَوۡاْ
مِن قَبۡلِكُمۡ وَمَوۡعِظَةٗ لِّلۡمُتَّقِينَ ﴿٣٤﴾ ۞ ٱللَّهُ نُورُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِۚ مَثَلُ نُورِهِۦ كَمِشۡكَوٰةٖ فِيهَا مِصۡبَاحٌۖ ٱلۡمِصۡبَاحُ فِي زُجَاجَةٍۖ
ٱلزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوۡكَبٞ دُرِّيّٞ يُوقَدُ مِن شَجَرَةٖ مُّبَٰرَكَةٖ زَيۡتُونَةٖ
لَّا شَرۡقِيَّةٖ وَلَا غَرۡبِيَّةٖ يَكَادُ زَيۡتُهَا يُضِيٓءُ وَلَوۡ لَمۡ تَمۡسَسۡهُ نَارٞۚ
نُّورٌ عَلَىٰ نُورٖۚ يَهۡدِي ٱللَّهُ لِنُورِهِۦ مَن يَشَآءُۚ وَيَضۡرِبُ ٱللَّهُ ٱلۡأَمۡثَٰلَ
لِلنَّاسِۗ وَٱللَّهُ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٞ ﴿٣٥﴾ فِي بُيُوتٍ أَذِنَ ٱللَّهُ أَن تُرۡفَعَ
وَيُذۡكَرَ فِيهَا ٱسۡمُهُۥ يُسَبِّحُ لَهُۥ فِيهَا بِٱلۡغُدُوِّ وَٱلۡأٓصَالِ ﴿٣٦﴾

ربع الحزب ٣٦

وشه و ماناکانی

﴿ وَأَنكِحُواْ ٱلۡأَيَٰمَىٰ ﴾ کەنج و کەنیزەکەکانتان بدەن بە شوو و ژنیان بۆ بێنن

﴿ وَلۡيَسۡتَعۡفِفِ ﴾ با خۆیان بپارێزن

﴿ يَبۡتَغُونَ ٱلۡكِتَٰبَ ﴾ ئەو بەندانەی دەیانەوێ نووسراوی خۆئازادکردنیان بێ

﴿ فَتَيَٰتِكُمۡ ﴾ کیژەکانتان

﴿ ٱلۡبِغَآءِ ﴾ زینا

﴿ تَحَصُّنٗا ﴾ خۆیان بپارێزن

﴿ ٱللَّهُ نُورُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ ﴾ خودا رووناککەرەوەی ئاسمانەکانە

﴿ كَمِشۡكَوٰةٖ ﴾ وەك پەنجەرەیەك، کلاوڕۆژنەیەك

﴿ مِصۡبَاحٌ ﴾ چرایەك

﴿ زُجَاجَةٍ ﴾ شووشەیەك

﴿ كَوۡكَبٞ دُرِّيّٞ ﴾ ئەستێرەیەکی درەخشان

﴿ بُيُوتٍ ﴾ ماڵگەلێك، مزگەوتەکان

﴿ أَن تُرۡفَعَ ﴾ بەرز رابگیرێ

﴿ بِٱلۡغُدُوِّ وَٱلۡأٓصَالِ ﴾ بەیانیی و ئێوارە

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا جەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

رِجَالٞ لَّا تُلۡهِيهِمۡ تِجَٰرَةٞ وَلَا بَيۡعٌ عَن ذِكۡرِ ٱللَّهِ وَإِقَامِ ٱلصَّلَوٰةِ وَإِيتَآءِ ٱلزَّكَوٰةِ يَخَافُونَ يَوۡمٗا تَتَقَلَّبُ فِيهِ ٱلۡقُلُوبُ وَٱلۡأَبۡصَٰرُ ﴿٣٧﴾ لِيَجۡزِيَهُمُ ٱللَّهُ أَحۡسَنَ مَا عَمِلُواْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضۡلِهِۦۗ وَٱللَّهُ يَرۡزُقُ مَن يَشَآءُ بِغَيۡرِ حِسَابٖ ﴿٣٨﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ أَعۡمَٰلُهُمۡ كَسَرَابِۭ بِقِيعَةٖ يَحۡسَبُهُ ٱلظَّمۡـَٔانُ مَآءً حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَهُۥ لَمۡ يَجِدۡهُ شَيۡـٔٗا وَوَجَدَ ٱللَّهَ عِندَهُۥ فَوَفَّىٰهُ حِسَابَهُۥۗ وَٱللَّهُ سَرِيعُ ٱلۡحِسَابِ ﴿٣٩﴾ أَوۡ كَظُلُمَٰتٖ فِي بَحۡرٖ لُّجِّيّٖ يَغۡشَىٰهُ مَوۡجٞ مِّن فَوۡقِهِۦ مَوۡجٞ مِّن فَوۡقِهِۦ سَحَابٞۚ ظُلُمَٰتُۢ بَعۡضُهَا فَوۡقَ بَعۡضٍ إِذَآ أَخۡرَجَ يَدَهُۥ لَمۡ يَكَدۡ يَرَىٰهَاۗ وَمَن لَّمۡ يَجۡعَلِ ٱللَّهُ لَهُۥ نُورٗا فَمَا لَهُۥ مِن نُّورٍ ﴿٤٠﴾ أَلَمۡ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُۥ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَٱلطَّيۡرُ صَٰٓفَّٰتٖۖ كُلّٞ قَدۡ عَلِمَ صَلَاتَهُۥ وَتَسۡبِيحَهُۥۗ وَٱللَّهُ عَلِيمُۢ بِمَا يَفۡعَلُونَ ﴿٤١﴾ وَلِلَّهِ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ وَإِلَى ٱللَّهِ ٱلۡمَصِيرُ ﴿٤٢﴾ أَلَمۡ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ يُزۡجِي سَحَابٗا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيۡنَهُۥ ثُمَّ يَجۡعَلُهُۥ رُكَامٗا فَتَرَى ٱلۡوَدۡقَ يَخۡرُجُ مِنۡ خِلَٰلِهِۦ وَيُنَزِّلُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مِن جِبَالٖ فِيهَا مِنۢ بَرَدٖ فَيُصِيبُ بِهِۦ مَن يَشَآءُ وَيَصۡرِفُهُۥ عَن مَّن يَشَآءُۖ يَكَادُ سَنَا بَرۡقِهِۦ يَذۡهَبُ بِٱلۡأَبۡصَٰرِ ﴿٤٣﴾

وشه و ماناكانى

﴿ عَن ذِكۡرِ ٱللَّهِ ﴾ يادى خودا، ناوه جوانه‌كانى خودا
﴿ وَإِقَامِ ٱلصَّلَوٰةِ ﴾ نوێژ كردن
﴿ وَإِيتَآءِ ٱلزَّكَوٰةِ ﴾ زه‌كاتى ماڵ دان
﴿ تَتَقَلَّبُ ﴾ ده‌گۆڕێ
﴿ بِغَيۡرِ حِسَابٖ ﴾ به بێ ئه‌ندازه
﴿ كَسَرَابِۭ ﴾ وه‌ك تراويلكه
﴿ بِقِيعَةٖ ﴾ له زه‌وييه‌كى ته‌ختدا
﴿ بَحۡرٖ لُّجِّيّٖ ﴾ ده‌ريايه‌كى قووڵ
﴿ يَغۡشَىٰهُ ﴾ ده‌كه‌وێته سه‌رى
﴿ سَحَابٞ ﴾ هه‌ورێك
﴿ صَٰٓفَّٰتٖ ﴾ باڵه‌كانيان راخستووه، درێژ كردووه
﴿ يُزۡجِي سَحَابٗا ﴾ هه‌ورێك ده‌نێرێ
﴿ يَجۡعَلُهُۥ رُكَامٗا ﴾ ده‌يپه‌ستێنێته سه‌ريه‌ك
﴿ ٱلۡوَدۡقَ ﴾ باران
﴿ مِنۡ خِلَٰلِهِۦ ﴾ له هه‌وره‌كه‌وه
﴿ سَنَا بَرۡقِهِۦ ﴾ تيشكى بروسكه‌كه‌ى

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ى ناخوێنرێنه‌وه:
- شوێنى مينگه (الغنة).
- (الإدغام) به مينگه‌وه.
- مينگه‌ى (الإخفاء).
- (الإدغام)ى بێ مينگه و، ئه‌و پيتانه‌ى ناخوێنرێنه‌وه.
- م مينگه‌ى (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ى درێژكردنه‌وه‌كان (المدود):
- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى به‌هۆى (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٤،٥) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى به‌هۆى (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددى متصل، له‌كاتى وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ى به ئه‌ندازه‌ى (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌كه‌يه
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددى له‌ناكاو (عارض) له‌كاتى وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى حوكمه‌كه‌يان هاوشێوه‌ى (المد الطبيعي)ن.

يُقَلِّبُ ٱللَّهُ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبۡرَةٗ لِّأُوْلِي ٱلۡأَبۡصَٰرِ ﴿٤٤﴾ وَٱللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَآبَّةٖ مِّن مَّآءٖۖ فَمِنۡهُم مَّن يَمۡشِي عَلَىٰ بَطۡنِهِۦ وَمِنۡهُم مَّن يَمۡشِي عَلَىٰ رِجۡلَيۡنِ وَمِنۡهُم مَّن يَمۡشِي عَلَىٰٓ أَرۡبَعٖۚ يَخۡلُقُ ٱللَّهُ مَا يَشَآءُۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ﴿٤٥﴾ لَّقَدۡ أَنزَلۡنَآ ءَايَٰتٖ مُّبَيِّنَٰتٖۚ وَٱللَّهُ يَهۡدِي مَن يَشَآءُ إِلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٖ ﴿٤٦﴾ وَيَقُولُونَ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَبِٱلرَّسُولِ وَأَطَعۡنَا ثُمَّ يَتَوَلَّىٰ فَرِيقٞ مِّنۡهُم مِّنۢ بَعۡدِ ذَٰلِكَۚ وَمَآ أُوْلَٰٓئِكَ بِٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِذَا دُعُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ لِيَحۡكُمَ بَيۡنَهُمۡ إِذَا فَرِيقٞ مِّنۡهُم مُّعۡرِضُونَ ﴿٤٨﴾ وَإِن يَكُن لَّهُمُ ٱلۡحَقُّ يَأۡتُوٓاْ إِلَيۡهِ مُذۡعِنِينَ ﴿٤٩﴾ أَفِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ أَمِ ٱرۡتَابُوٓاْ أَمۡ يَخَافُونَ أَن يَحِيفَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِمۡ وَرَسُولُهُۥۚ بَلۡ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّمَا كَانَ قَوۡلَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ إِذَا دُعُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ لِيَحۡكُمَ بَيۡنَهُمۡ أَن يَقُولُواْ سَمِعۡنَا وَأَطَعۡنَاۚ وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ ﴿٥١﴾ وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَيَخۡشَ ٱللَّهَ وَيَتَّقۡهِ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡفَآئِزُونَ ﴿٥٢﴾ ۞ وَأَقۡسَمُواْ بِٱللَّهِ جَهۡدَ أَيۡمَٰنِهِمۡ لَئِنۡ أَمَرۡتَهُمۡ لَيَخۡرُجُنَّۖ قُل لَّا تُقۡسِمُواْۖ طَاعَةٞ مَّعۡرُوفَةٌۚ إِنَّ ٱللَّهَ خَبِيرُۢ بِمَا تَعۡمَلُونَ ﴿٥٣﴾

نصف الحزب ٣٦

وشه و ماناكانی

﴿يُقَلِّبُ ٱللَّهُ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَ﴾ خودا شەو و رۆژ دەگۆڕێ

﴿لَعِبۡرَةٗ﴾ نیشانەیەكی، پەندێكی

﴿لِّأُوْلِي ٱلۡأَبۡصَٰرِ﴾ بۆ ئەوانەی بەرچاوڕوونن

﴿عَلَىٰ بَطۡنِهِۦ﴾ بە سكەخشێ

﴿مُذۡعِنِينَ﴾ ملكەچن

﴿أَن يَحِيفَ﴾ ستەم بكا

﴿جَهۡدَ أَيۡمَٰنِهِمۡ﴾ سوێندی گەورەیان

﴿طَاعَةٞ مَّعۡرُوفَةٌ﴾ بەندایەتیكردنێكی ناسراوە، بەس سەرزارەكییە

قوڕس كۆكردن (تفخیم) و، قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ
وَعَلَيْكُم مَّا حُمِّلْتُمْ وَإِن تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ
إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٥٤﴾ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ
الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ
وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي
شَيْئًا وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٥﴾
وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿٥٦﴾ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ
وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ وَلَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٥٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
لِيَسْتَأْذِنكُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنكُمْ
ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِّن قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُم مِّنَ الظَّهِيرَةِ
وَمِن بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَّكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَّافُونَ عَلَيْكُم بَعْضُكُمْ عَلَىٰ
بَعْضٍ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٨﴾

وشه و ماناكانی

﴿ مَا حُمِّلَ ﴾ ئەوەی فەرمانی پێدراوە بیگەیەنێ
﴿ مَّا حُمِّلْتُمْ ﴾ ئەوەی لەسەرتان بڕیاردراوە
﴿ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ ﴾ دەیان کا بە جێگر
﴿ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ ﴾ دینە کەیان بۆ پتەو و دامەزراو دەکا
﴿ لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا ﴾ هاوبەشم بۆ بڕیار نادەن
﴿ مُعْجِزِينَ ﴾ لە دەست دەرچن
﴿ جُنَاحٌ ﴾ گوناه

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە

وَإِذَا بَلَغَ ٱلۡأَطۡفَٰلُ مِنكُمُ ٱلۡحُلُمَ فَلۡيَسۡتَـٔۡذِنُواْ كَمَا ٱسۡتَـٔۡذَنَ
ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۚ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمۡ ءَايَٰتِهِۦۗ وَٱللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٞ ﴿٥٩﴾ وَٱلۡقَوَٰعِدُ مِنَ ٱلنِّسَآءِ ٱلَّٰتِي لَا يَرۡجُونَ
نِكَاحٗا فَلَيۡسَ عَلَيۡهِنَّ جُنَاحٌ أَن يَضَعۡنَ ثِيَابَهُنَّ
غَيۡرَ مُتَبَرِّجَٰتِۭ بِزِينَةٖۖ وَأَن يَسۡتَعۡفِفۡنَ خَيۡرٞ لَّهُنَّۗ وَٱللَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٞ ﴿٦٠﴾ لَّيۡسَ عَلَى ٱلۡأَعۡمَىٰ حَرَجٞ وَلَا عَلَى ٱلۡأَعۡرَجِ
حَرَجٞ وَلَا عَلَى ٱلۡمَرِيضِ حَرَجٞ وَلَا عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمۡ أَن تَأۡكُلُواْ
مِنۢ بُيُوتِكُمۡ أَوۡ بُيُوتِ ءَابَآئِكُمۡ أَوۡ بُيُوتِ أُمَّهَٰتِكُمۡ
أَوۡ بُيُوتِ إِخۡوَٰنِكُمۡ أَوۡ بُيُوتِ أَخَوَٰتِكُمۡ أَوۡ بُيُوتِ
أَعۡمَٰمِكُمۡ أَوۡ بُيُوتِ عَمَّٰتِكُمۡ أَوۡ بُيُوتِ أَخۡوَٰلِكُمۡ
أَوۡ بُيُوتِ خَٰلَٰتِكُمۡ أَوۡ مَا مَلَكۡتُم مَّفَاتِحَهُۥٓ
أَوۡ صَدِيقِكُمۡۚ لَيۡسَ عَلَيۡكُمۡ جُنَاحٌ أَن تَأۡكُلُواْ
جَمِيعًا أَوۡ أَشۡتَاتٗاۚ فَإِذَا دَخَلۡتُم بُيُوتٗا فَسَلِّمُواْ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمۡ
تَحِيَّةٗ مِّنۡ عِندِ ٱللَّهِ مُبَٰرَكَةٗ طَيِّبَةٗۚ كَذَٰلِكَ
يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمُ ٱلۡأٓيَٰتِ لَعَلَّكُمۡ تَعۡقِلُونَ ﴿٦١﴾

وشەو ماناکانی

﴿ ٱلۡحُلُمَ ﴾ قۆناغی باڵغ بوون
﴿ كَمَا ٱسۡتَـٔۡذَنَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡ ﴾ وەك ئەوەی ئەوانەی پێش ئەوان مۆڵەتیان وەرگرت
﴿ وَٱلۡقَوَٰعِدُ مِنَ ٱلنِّسَآءِ ﴾ پیرەژنە لێکەوتووەکان
﴿ مُتَبَرِّجَٰتِۭ بِزِينَةٖ ﴾ خۆیان نەرازێننەوە
﴿ مَا مَلَكۡتُم مَّفَاتِحَهُۥٓ ﴾ ئەوەی لە ژێر دەستانایە
﴿ أَشۡتَاتٗا ﴾ بەش بەش
﴿ فَسَلِّمُواْ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمۡ ﴾ سەلام لە خۆتان بکەن
﴿ مِّنۡ عِندِ ٱللَّهِ ﴾ لە لای خودای پەروەردگارەوە
﴿ مُبَٰرَكَةٗ ﴾ پیرۆز
﴿ طَيِّبَةٗ ﴾ جوان

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

إِنَّمَا ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَإِذَا كَانُواْ مَعَهُۥ
عَلَىٰٓ أَمۡرٖ جَامِعٖ لَّمۡ يَذۡهَبُواْ حَتَّىٰ يَسۡتَـٔۡذِنُوهُۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَسۡتَـٔۡذِنُونَكَ
أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ يُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦۚ فَإِذَا ٱسۡتَـٔۡذَنُوكَ
لِبَعۡضِ شَأۡنِهِمۡ فَأۡذَن لِّمَن شِئۡتَ مِنۡهُمۡ وَٱسۡتَغۡفِرۡ لَهُمُ
ٱللَّهَۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٦٢﴾ لَّا تَجۡعَلُواْ دُعَآءَ ٱلرَّسُولِ
بَيۡنَكُمۡ كَدُعَآءِ بَعۡضِكُم بَعۡضٗاۚ قَدۡ يَعۡلَمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ
يَتَسَلَّلُونَ مِنكُمۡ لِوَاذٗاۚ فَلۡيَحۡذَرِ ٱلَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنۡ أَمۡرِهِۦٓ
أَن تُصِيبَهُمۡ فِتۡنَةٌ أَوۡ يُصِيبَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾ أَلَآ إِنَّ لِلَّهِ
مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ قَدۡ يَعۡلَمُ مَآ أَنتُمۡ عَلَيۡهِ وَيَوۡمَ
يُرۡجَعُونَ إِلَيۡهِ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُواْۗ وَٱللَّهُ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمُۢ ﴿٦٤﴾

سُورَةُ الفُرۡقَانِ

ترتيبها ٢٥ — آياتها ٧٧

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

تَبَارَكَ ٱلَّذِي نَزَّلَ ٱلۡفُرۡقَانَ عَلَىٰ عَبۡدِهِۦ لِيَكُونَ لِلۡعَٰلَمِينَ نَذِيرًا
﴿١﴾ ٱلَّذِي لَهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَلَمۡ يَتَّخِذۡ وَلَدٗا وَلَمۡ
يَكُن لَّهُۥ شَرِيكٞ فِي ٱلۡمُلۡكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيۡءٖ فَقَدَّرَهُۥ تَقۡدِيرٗا ﴿٢﴾

نصف الحزب ٣٦

وشه و ماناكانی

﴿ أَمۡرٖ جَامِعٖ ﴾ كارێكی به بایه‌خ

﴿ دُعَآءَ ٱلرَّسُولِ ﴾ بانگكردنتان له لایه‌نی پێغه‌مبه‌ره‌وه

﴿ يَتَسَلَّلُونَ مِنكُمۡ ﴾ لێتان به دزییه‌وه ده‌رده‌چن

﴿ لِوَاذٗا ﴾ خۆیان ده‌ده‌نه په‌نای یه‌كتری

﴿ يُخَالِفُونَ عَنۡ أَمۡرِهِۦٓ ﴾ له فه‌رمانی پێغه‌مبه‌ر ده‌رده‌چن

﴿ فِتۡنَةٌ ﴾ تاقی كردنه‌وه‌یه‌ك، به‌ڵایه‌ك

سووره‌تی فورقان

﴿ تَبَارَكَ ٱلَّذِي ﴾ به‌رزیی و بڵندیی بۆ ئه‌و خودایه‌ی

﴿ نَزَّلَ ٱلۡفُرۡقَانَ ﴾ قورئانی ناردووه‌ته خواره‌وه

﴿ فَقَدَّرَهُۥ ﴾ ئه‌ندازه‌ی دیاریی كردووه

مینگه‌كان و ئه‌وه‌ی ناخوێنرێته‌وه:
- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و.
- مینگه‌ی (الإقلاب).
- ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود):
- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٤،٥) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤،٥،٦) حه‌ره‌كه‌یه
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبیعی)ن

وَٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ ءَالِهَةً لَّا يَخۡلُقُونَ شَيۡـًٔا وَهُمۡ يُخۡلَقُونَ
وَلَا يَمۡلِكُونَ لِأَنفُسِهِمۡ ضَرًّا وَلَا نَفۡعًا وَلَا يَمۡلِكُونَ مَوۡتًا
وَلَا حَيَوٰةً وَلَا نُشُورًا ﴿٣﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّآ إِفۡكٌ
ٱفۡتَرَىٰهُ وَأَعَانَهُۥ عَلَيۡهِ قَوۡمٌ ءَاخَرُونَۖ فَقَدۡ جَآءُو ظُلۡمًا وَزُورًا
﴿٤﴾ وَقَالُوٓاْ أَسَٰطِيرُ ٱلۡأَوَّلِينَ ٱكۡتَتَبَهَا فَهِيَ تُمۡلَىٰ
عَلَيۡهِ بُكۡرَةً وَأَصِيلًا ﴿٥﴾ قُلۡ أَنزَلَهُ ٱلَّذِي يَعۡلَمُ ٱلسِّرَّ
فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ إِنَّهُۥ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٦﴾ وَقَالُواْ
مَالِ هَٰذَا ٱلرَّسُولِ يَأۡكُلُ ٱلطَّعَامَ وَيَمۡشِي فِي ٱلۡأَسۡوَاقِ
لَوۡلَآ أُنزِلَ إِلَيۡهِ مَلَكٌ فَيَكُونَ مَعَهُۥ نَذِيرًا ﴿٧﴾ أَوۡ يُلۡقَىٰٓ
إِلَيۡهِ كَنزٌ أَوۡ تَكُونُ لَهُۥ جَنَّةٌ يَأۡكُلُ مِنۡهَاۚ وَقَالَ
ٱلظَّٰلِمُونَ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَّسۡحُورًا ﴿٨﴾ ٱنظُرۡ
كَيۡفَ ضَرَبُواْ لَكَ ٱلۡأَمۡثَٰلَ فَضَلُّواْ فَلَا يَسۡتَطِيعُونَ
سَبِيلًا ﴿٩﴾ تَبَارَكَ ٱلَّذِيٓ إِن شَآءَ جَعَلَ لَكَ خَيۡرًا مِّن ذَٰلِكَ
جَنَّٰتٍ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ وَيَجۡعَل لَّكَ قُصُورًۢا ﴿١٠﴾ بَلۡ
كَذَّبُواْ بِٱلسَّاعَةِۖ وَأَعۡتَدۡنَا لِمَن كَذَّبَ بِٱلسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١١﴾

وشه و ماناكانی

﴿ نُشُورًا ﴾ زیندوبوونەوە
﴿ إِفۡكٌ ٱفۡتَرَىٰهُ ﴾ درۆیەکە هەڵی بەستووە
﴿ وَأَعَانَهُۥ عَلَيۡهِ ﴾ کۆمەکیان کردووە لەسەری
﴿ قَوۡمٌ ءَاخَرُونَ ﴾ گەلێکی دی
﴿ ظُلۡمًا ﴾ ستەم، درۆیەکی ئاشکرا
﴿ وَزُورًا ﴾ درۆیەکی گەورە
﴿ أَسَٰطِيرُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴾ ئەفسانەی پێشینانە
﴿ ٱكۡتَتَبَهَا ﴾ لێی وەرگرتوون
﴿ بُكۡرَةً وَأَصِيلًا ﴾ بەیانیی و ئێوارە
﴿ يَعۡلَمُ ٱلسِّرَّ ﴾ نهێنی و پێواران دەزانێ
﴿ جَنَّةٌ يَأۡكُلُ مِنۡهَا ﴾ باخێك لە بەرەکەی بخوا
﴿ رَجُلًا مَّسۡحُورًا ﴾ پیاوێکە جادووی لێ کراوە
﴿ سَعِيرًا ﴾ ئاگرێکی گەورە

قورس کردن (تفخيم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
▼ تەفخیمی پیتی (راء).
▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف)
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

إِذَا رَأَتْهُم مِّن مَّكَانٍۭ بَعِيدٍ سَمِعُواْ لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا ﴿١٢﴾ وَإِذَآ
أُلْقُواْ مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقَرَّنِينَ دَعَوْاْ هُنَالِكَ ثُبُورًا ﴿١٣﴾
لَّا تَدْعُواْ ٱلْيَوْمَ ثُبُورًا وَٰحِدًا وَٱدْعُواْ ثُبُورًا كَثِيرًا ﴿١٤﴾ قُلْ
أَذَٰلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ ٱلْخُلْدِ ٱلَّتِي وُعِدَ ٱلْمُتَّقُونَ ۚ كَانَتْ
لَهُمْ جَزَآءً وَمَصِيرًا ﴿١٥﴾ لَّهُمْ فِيهَا مَا يَشَآءُونَ خَٰلِدِينَ ۚ
كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ وَعْدًا مَّسْـُٔولًا ﴿١٦﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا
يَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ فَيَقُولُ ءَأَنتُمْ أَضْلَلْتُمْ عِبَادِي
هَٰٓؤُلَآءِ أَمْ هُمْ ضَلُّواْ ٱلسَّبِيلَ ﴿١٧﴾ قَالُواْ سُبْحَٰنَكَ مَا كَانَ
يَنۢبَغِي لَنَآ أَن نَّتَّخِذَ مِن دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَآءَ وَلَٰكِن مَّتَّعْتَهُمْ
وَءَابَآءَهُمْ حَتَّىٰ نَسُواْ ٱلذِّكْرَ وَكَانُواْ قَوْمًۢا بُورًا ﴿١٨﴾ فَقَدْ
كَذَّبُوكُم بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا
نَصْرًا ۚ وَمَن يَظْلِم مِّنكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿١٩﴾
وَمَآ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ إِلَّآ إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ
ٱلطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي ٱلْأَسْوَاقِ ۗ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ
لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ ۗ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٢٠﴾

وشه و ماناكانى

﴿ تَغَيُّظًا ﴾ قڵپه و کوڵانی

﴿ وَزَفِيرًا ﴾ لرفه و گریەی

﴿ مُّقَرَّنِينَ ﴾ کۆت و زنجیرکراون

﴿ ثُبُورًا ﴾ ماڵکاولیی

﴿ وَعْدًا مَّسْـُٔولًا ﴾ بەڵێنێك لێی دەپرسرێتەوە

﴿ نَسُواْ ٱلذِّكْرَ ﴾ یادی خودایان لەبیرچووە

﴿ قَوْمًۢا بُورًا ﴾ گەلێکی تێداچوو

﴿ صَرْفًا ﴾ خۆ بواردن

﴿ لَيَأْكُلُونَ ٱلطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي ٱلْأَسْوَاقِ ﴾ خۆراك ئەخۆن و بە بازاڕدا دەگەڕێن.

﴿ فِتْنَةً ﴾ تاقیی کردنەوە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)یە

۞ وَقَالَ ٱلَّذِينَ لَا يَرۡجُونَ لِقَآءَنَا لَوۡلَآ أُنزِلَ عَلَيۡنَا ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ
أَوۡ نَرَىٰ رَبَّنَاۗ لَقَدِ ٱسۡتَكۡبَرُواْ فِيٓ أَنفُسِهِمۡ وَعَتَوۡ عُتُوّٗا كَبِيرٗا
﴿٢١﴾ يَوۡمَ يَرَوۡنَ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةَ لَا بُشۡرَىٰ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُجۡرِمِينَ وَيَقُولُونَ
حِجۡرٗا مَّحۡجُورٗا ﴿٢٢﴾ وَقَدِمۡنَآ إِلَىٰ مَا عَمِلُواْ مِنۡ عَمَلٖ فَجَعَلۡنَٰهُ
هَبَآءٗ مَّنثُورًا ﴿٢٣﴾ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَنَّةِ يَوۡمَئِذٍ خَيۡرٞ مُّسۡتَقَرّٗا
وَأَحۡسَنُ مَقِيلٗا ﴿٢٤﴾ وَيَوۡمَ تَشَقَّقُ ٱلسَّمَآءُ بِٱلۡغَمَٰمِ وَنُزِّلَ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ
تَنزِيلًا ﴿٢٥﴾ ٱلۡمُلۡكُ يَوۡمَئِذٍ ٱلۡحَقُّ لِلرَّحۡمَٰنِۚ وَكَانَ يَوۡمًا عَلَى
ٱلۡكَٰفِرِينَ عَسِيرٗا ﴿٢٦﴾ وَيَوۡمَ يَعَضُّ ٱلظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيۡهِ يَقُولُ
يَٰلَيۡتَنِي ٱتَّخَذۡتُ مَعَ ٱلرَّسُولِ سَبِيلٗا ﴿٢٧﴾ يَٰوَيۡلَتَىٰ لَيۡتَنِي لَمۡ أَتَّخِذۡ
فُلَانًا خَلِيلٗا ﴿٢٨﴾ لَّقَدۡ أَضَلَّنِي عَنِ ٱلذِّكۡرِ بَعۡدَ إِذۡ جَآءَنِيۗ
وَكَانَ ٱلشَّيۡطَٰنُ لِلۡإِنسَٰنِ خَذُولٗا ﴿٢٩﴾ وَقَالَ ٱلرَّسُولُ
يَٰرَبِّ إِنَّ قَوۡمِي ٱتَّخَذُواْ هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانَ مَهۡجُورٗا ﴿٣٠﴾ وَكَذَٰلِكَ
جَعَلۡنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوّٗا مِّنَ ٱلۡمُجۡرِمِينَۗ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ هَادِيٗا
وَنَصِيرٗا ﴿٣١﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَوۡلَا نُزِّلَ عَلَيۡهِ ٱلۡقُرۡءَانُ جُمۡلَةٗ
وَٰحِدَةٗۚ كَذَٰلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِۦ فُؤَادَكَۖ وَرَتَّلۡنَٰهُ تَرۡتِيلٗا ﴿٣٢﴾

وشه و ماناكانی

﴿ عُتُوّٗا ﴾ سەرسەختییەكی زۆر

﴿ حِجۡرٗا مَّحۡجُورٗا ﴾ موژدە بۆ ئێوە نییە

﴿ هَبَآءٗ ﴾ ئەو وردیلانەی لە كونەوە لە تەك تیشكی خۆردا دەبینرێن

﴿ مَّنثُورًا ﴾ ڕۆیشتووە و بڵاوبووەتەوە

﴿ مَقِيلٗا ﴾ شوێنی حەوانەوەی پێش نیوەڕووان

﴿ تَشَقَّقُ ٱلسَّمَآءُ ﴾ ئاسمان كەرت دەبێ

﴿ بِٱلۡغَمَٰمِ ﴾ بە هەوری سپیی

﴿ سَبِيلٗا ﴾ ڕێگەیەك

﴿ لِلۡإِنسَٰنِ خَذُولٗا ﴾ شەیتان مرۆ ڕسوا دەكات

﴿ مَهۡجُورٗا ﴾ واز لێ هێنراوە

﴿ وَرَتَّلۡنَٰهُ ﴾ خوێندمانەوە

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَلَا يَأۡتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئۡنَٰكَ بِٱلۡحَقِّ وَأَحۡسَنَ تَفۡسِيرًا ﴿٣٣﴾
ٱلَّذِينَ يُحۡشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمۡ إِلَىٰ جَهَنَّمَ أُوْلَٰٓئِكَ شَرّٞ
مَّكَانٗا وَأَضَلُّ سَبِيلٗا ﴿٣٤﴾ وَلَقَدۡ ءَاتَيۡنَا مُوسَى ٱلۡكِتَٰبَ
وَجَعَلۡنَا مَعَهُۥٓ أَخَاهُ هَٰرُونَ وَزِيرٗا ﴿٣٥﴾ فَقُلۡنَا ٱذۡهَبَآ إِلَى
ٱلۡقَوۡمِ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا فَدَمَّرۡنَٰهُمۡ تَدۡمِيرٗا ﴿٣٦﴾ وَقَوۡمَ
نُوحٖ لَّمَّا كَذَّبُواْ ٱلرُّسُلَ أَغۡرَقۡنَٰهُمۡ وَجَعَلۡنَٰهُمۡ لِلنَّاسِ
ءَايَةٗۖ وَأَعۡتَدۡنَا لِلظَّٰلِمِينَ عَذَابًا أَلِيمٗا ﴿٣٧﴾ وَعَادٗا وَثَمُودَاْ
وَأَصۡحَٰبَ ٱلرَّسِّ وَقُرُونَۢا بَيۡنَ ذَٰلِكَ كَثِيرٗا ﴿٣٨﴾ وَكُلّٗا ضَرَبۡنَا
لَهُ ٱلۡأَمۡثَٰلَۖ وَكُلّٗا تَبَّرۡنَا تَتۡبِيرٗا ﴿٣٩﴾ وَلَقَدۡ أَتَوۡاْ عَلَى ٱلۡقَرۡيَةِ
ٱلَّتِيٓ أُمۡطِرَتۡ مَطَرَ ٱلسَّوۡءِۚ أَفَلَمۡ يَكُونُواْ يَرَوۡنَهَاۚ بَلۡ
كَانُواْ لَا يَرۡجُونَ نُشُورٗا ﴿٤٠﴾ وَإِذَا رَأَوۡكَ إِن يَتَّخِذُونَكَ
إِلَّا هُزُوًا أَهَٰذَا ٱلَّذِي بَعَثَ ٱللَّهُ رَسُولًا ﴿٤١﴾ إِن كَادَ
لَيُضِلُّنَا عَنۡ ءَالِهَتِنَا لَوۡلَآ أَن صَبَرۡنَا عَلَيۡهَاۚ وَسَوۡفَ
يَعۡلَمُونَ حِينَ يَرَوۡنَ ٱلۡعَذَابَ مَنۡ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٢﴾ أَرَءَيۡتَ
مَنِ ٱتَّخَذَ إِلَٰهَهُۥ هَوَىٰهُ أَفَأَنتَ تَكُونُ عَلَيۡهِ وَكِيلًا ﴿٤٣﴾

وشەو ماناکانی

﴿ وَلَا يَأۡتُونَكَ بِمَثَلٍ ﴾ نموونەیەکت بۆ ناهێننەوە
﴿ إِلَّا جِئۡنَٰكَ بِٱلۡحَقِّ ﴾ ئێمە نموونەی راستت بۆ ئەهێنینەوە
﴿ وَأَحۡسَنَ تَفۡسِيرًا ﴾ جوانترین لێکدانەوە
﴿ شَرّٞ مَّكَانٗا ﴾ جێگەیەکی خراپ
﴿ وَأَضَلُّ سَبِيلٗا ﴾ رێگە لێ شێواوە
﴿ فَدَمَّرۡنَٰهُمۡ ﴾ کاولمان کردن، نوغرۆمان کردن
﴿ وَأَصۡحَٰبَ ٱلرَّسِّ ﴾ یارانی بیرەکە
﴿ وَقُرُونَۢا ﴾ گەلانێك
﴿ تَبَّرۡنَا تَتۡبِيرٗا ﴾ بەشێوەیەکی خراپ وێرانمان کرد
﴿ مَطَرَ ٱلسَّوۡءِ ﴾ بارانێکی وێران کەر، بەردباران
﴿ لَا يَرۡجُونَ نُشُورٗا ﴾ بە هیوای زیندووبوونەوە نین
﴿ هُزُوًا ﴾ گاڵتەت پێ دەکەن
﴿ أَرَءَيۡتَ ﴾ پێم بڵێ، ئایا دەزانی؟
﴿ وَكِيلًا ﴾ چاودێر، پارێزەر

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
(٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ە

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا
كَالْأَنْعَٰمِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَىٰ رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ
ٱلظِّلَّ وَلَوْ شَآءَ لَجَعَلَهُۥ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا ٱلشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا
﴿٤٥﴾ ثُمَّ قَبَضْنَٰهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿٤٦﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ
لَكُمُ ٱلَّيْلَ لِبَاسًا وَٱلنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ ٱلنَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾
وَهُوَ ٱلَّذِىٓ أَرْسَلَ ٱلرِّيَٰحَ بُشْرًۢا بَيْنَ يَدَىْ رَحْمَتِهِۦ ۚ وَأَنزَلْنَا
مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾ لِّنُحْـِۧىَ بِهِۦ بَلْدَةً مَّيْتًا وَنُسْقِيَهُۥ
مِمَّا خَلَقْنَآ أَنْعَٰمًا وَأَنَاسِىَّ كَثِيرًا ﴿٤٩﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَٰهُ بَيْنَهُمْ
لِيَذَّكَّرُوا۟ فَأَبَىٰٓ أَكْثَرُ ٱلنَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾ وَلَوْ شِئْنَا
لَبَعَثْنَا فِى كُلِّ قَرْيَةٍ نَّذِيرًا ﴿٥١﴾ فَلَا تُطِعِ ٱلْكَٰفِرِينَ
وَجَٰهِدْهُم بِهِۦ جِهَادًا كَبِيرًا ﴿٥٢﴾ ۞ وَهُوَ ٱلَّذِى مَرَجَ
ٱلْبَحْرَيْنِ هَٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا
وَحِجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٥٣﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى خَلَقَ مِنَ ٱلْمَآءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُۥ
نَسَبًا وَصِهْرًا ۗ وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾ وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ
مَا لَا يَنفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ ۗ وَكَانَ ٱلْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِۦ ظَهِيرًا ﴿٥٥﴾

ربع الحزب ٣٧

وشەو ماناكانی

﴿ٱلَّيْلَ لِبَاسًا﴾ شەوی كردووە بە داپۆشەر وەك پۆشاك

﴿وَٱلنَّوْمَ سُبَاتًا﴾ خەوی كردووە بە هۆی ئارامی

﴿ٱلنَّهَارَ نُشُورًا﴾ رۆژی كردووە بە كاتی وروژان و بڵاوبوونەوە

﴿ٱلرِّيَٰحَ بُشْرًۢا﴾ بای كردووە بە مژدە

﴿صَرَّفْنَٰهُ بَيْنَهُمْ﴾ بارانمان بۆ جێگەكان ناردووە

﴿كُفُورًا﴾ ناسوپاسی

﴿مَرَجَ ٱلْبَحْرَيْنِ﴾ دوو دەریای پێكەوە ڕەوان كرد

﴿مِلْحٌ أُجَاجٌ﴾ زۆر سوێر و تاڵ

﴿بَرْزَخًا﴾ نێوانێك، لەمپەرێك

﴿وَحِجْرًا مَّحْجُورًا﴾ نێوانی وەها كە نەیەڵێ تێكەڵاو بن

﴿نَسَبًا﴾ پشت و تیرە

﴿وَصِهْرًا﴾ ژن و ژنخوازیی، زاوا و خەزوور

﴿عَلَىٰ رَبِّهِۦ ظَهِيرًا﴾ دەبنە كۆمەك دژی خودا

یاساكانی (تفخیم) و قەلقەلە:
- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، ئالی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَمَآ أَرْسَلْنَٰكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٦﴾ قُلْ مَآ أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَن شَآءَ أَن يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِۦ سَبِيلًا ﴿٥٧﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى ٱلْحَىِّ ٱلَّذِى لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِۦ ۚ وَكَفَىٰ بِهِۦ بِذُنُوبِ عِبَادِهِۦ خَبِيرًا ﴿٥٨﴾ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِى سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ ٱسْتَوَىٰ عَلَى ٱلْعَرْشِ ۚ ٱلرَّحْمَٰنُ فَسْـَٔلْ بِهِۦ خَبِيرًا ﴿٥٩﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱسْجُدُوا۟ لِلرَّحْمَٰنِ قَالُوا۟ وَمَا ٱلرَّحْمَٰنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ۩ ﴿٦٠﴾ تَبَارَكَ ٱلَّذِى جَعَلَ فِى ٱلسَّمَآءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَٰجًا وَقَمَرًا مُّنِيرًا ﴿٦١﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَنْ أَرَادَ أَن يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿٦٢﴾ وَعِبَادُ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى ٱلْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ ٱلْجَٰهِلُونَ قَالُوا۟ سَلَٰمًا ﴿٦٣﴾ وَٱلَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَٰمًا ﴿٦٤﴾ وَٱلَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ ۖ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿٦٥﴾ إِنَّهَا سَآءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٦﴾ وَٱلَّذِينَ إِذَآ أَنفَقُوا۟ لَمْ يُسْرِفُوا۟ وَلَمْ يَقْتُرُوا۟ وَكَانَ بَيْنَ ذَٰلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾

سَجدَة

وشەو ماناکانی

﴿ وَسَبِّحْ ﴾ خودا پاك و باڵا رابگرە

﴿ بِحَمْدِهِۦ ﴾ بە سوپاسگوزاریی بۆی

﴿ ٱسْتَوَىٰ عَلَى ٱلْعَرْشِ ﴾ دەستەڵاتی بەسەر عەرشدا گرت

﴿ وَزَادَهُمْ نُفُورًا ﴾ دوورکەوتنەوەیان زیاتر بوو

﴿ بُرُوجًا ﴾ جێگە جێگە، وێستگە

﴿ خِلْفَةً ﴾ جێگری یەکتر

﴿ هَوْنًا ﴾ لەسەرخۆ

﴿ قَالُوا۟ سَلَٰمًا ﴾ دەڵێن: دوورین لە ئازارمان

﴿ كَانَ غَرَامًا ﴾ پێوەلکاوە، لێی جوێ نابێتەوە

﴿ قَوَامًا ﴾ مامناوەندیی

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.

مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،

م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن

(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.

مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە

(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا

(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ۚ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ﴿٦٩﴾ إِلَّا مَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٧٠﴾ وَمَن تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ﴿٧١﴾ وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ﴿٧٢﴾ وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ﴿٧٣﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ﴿٧٤﴾ أُولَٰئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا ﴿٧٥﴾ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٧٦﴾ قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ ۖ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ﴿٧٧﴾

سُورَةُ الشُّعَرَاءِ

ترتيبها ٢٦ — آياتها ٢٢٧

وشە و ماناکانی

﴿حَرَّمَ اللَّهُ﴾ خودا حەرامیی کردووە

﴿يَلْقَ أَثَامًا﴾ تووشی سزایەکیی سەخت دەبێت

﴿مَرُّوا بِاللَّغْوِ﴾ بە لای قسەی پڕوپووچ و هەڵەج و بەڵەجدا بڕۆن

﴿مَرُّوا كِرَامًا﴾ خۆیان بە دوور دەگرن

﴿لَمْ يَخِرُّوا﴾ ناکەون بەسەریدا، نادەن بە لایدا

﴿قُرَّةَ أَعْيُنٍ﴾ چاوڕوونیی، چاوفێنکیی

﴿إِمَامًا﴾ پێشەوا

﴿يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ﴾ بە شوێنی باڵای بەهەشت پاداش دەدرێنەوە

﴿مَا يَعْبَأُ بِكُمْ﴾ خودا چیتان لێ دەکا؟ چی لێتان دەوێ؟

﴿دُعَاؤُكُمْ﴾ خودا پەرستیتان

﴿يَكُونُ لِزَامًا﴾ سزایەکی هەمیشەیی و پێوەلکاو دەبێ

قورس کۆکردن (تفخیم) و: قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰە).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

نصف الحزب ٣٧

طسٓمٓ ١ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِ ٱلۡمُبِينِ ٢ لَعَلَّكَ بَٰخِعٞ نَّفۡسَكَ
أَلَّا يَكُونُواْ مُؤۡمِنِينَ ٣ إِن نَّشَأۡ نُنَزِّلۡ عَلَيۡهِم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ ءَايَةٗ فَظَلَّتۡ
أَعۡنَٰقُهُمۡ لَهَا خَٰضِعِينَ ٤ وَمَا يَأۡتِيهِم مِّن ذِكۡرٖ مِّنَ ٱلرَّحۡمَٰنِ مُحۡدَثٍ
إِلَّا كَانُواْ عَنۡهُ مُعۡرِضِينَ ٥ فَقَدۡ كَذَّبُواْ فَسَيَأۡتِيهِمۡ أَنۢبَٰٓؤُاْ مَا كَانُواْ
بِهِۦ يَسۡتَهۡزِءُونَ ٦ أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ إِلَى ٱلۡأَرۡضِ كَمۡ أَنۢبَتۡنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوۡجٖ
كَرِيمٍ ٧ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗۖ وَمَا كَانَ أَكۡثَرُهُم مُّؤۡمِنِينَ ٨ وَإِنَّ
رَبَّكَ لَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ٩ وَإِذۡ نَادَىٰ رَبُّكَ مُوسَىٰٓ أَنِ ٱئۡتِ ٱلۡقَوۡمَ
ٱلظَّٰلِمِينَ ١٠ قَوۡمَ فِرۡعَوۡنَۚ أَلَا يَتَّقُونَ ١١ قَالَ رَبِّ إِنِّيٓ أَخَافُ
أَن يُكَذِّبُونِ ١٢ وَيَضِيقُ صَدۡرِي وَلَا يَنطَلِقُ لِسَانِي فَأَرۡسِلۡ
إِلَىٰ هَٰرُونَ ١٣ وَلَهُمۡ عَلَيَّ ذَنۢبٞ فَأَخَافُ أَن يَقۡتُلُونِ ١٤ قَالَ
كَلَّاۖ فَٱذۡهَبَا بِـَٔايَٰتِنَآۖ إِنَّا مَعَكُم مُّسۡتَمِعُونَ ١٥ فَأۡتِيَا فِرۡعَوۡنَ
فَقُولَآ إِنَّا رَسُولُ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ١٦ أَنۡ أَرۡسِلۡ مَعَنَا بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ
١٧ قَالَ أَلَمۡ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدٗا وَلَبِثۡتَ فِينَا مِنۡ عُمُرِكَ سِنِينَ ١٨
وَفَعَلۡتَ فَعۡلَتَكَ ٱلَّتِي فَعَلۡتَ وَأَنتَ مِنَ ٱلۡكَٰفِرِينَ ١٩

وشه و ماناكانى

سووره‌تی شوعه‌راء

﴿بَٰخِعٞ نَّفۡسَكَ﴾ له‌ داخا خۆت بكوژی

﴿ءَايَةٗ﴾ نیشانه‌یه‌ك، موعجیزه‌یه‌ك

﴿أَعۡنَٰقُهُمۡ﴾ گه‌ردنیان، ئه‌ستۆیان

﴿مُحۡدَثٍ﴾ تازه، تازه باو

﴿زَوۡجٖ كَرِيمٍ﴾ به‌شێكی به‌سوود

﴿ٱلۡعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ﴾ به‌ ده‌سته‌ڵات و به‌سۆز و به‌زه‌یی

﴿ٱلۡكَٰفِرِينَ﴾ ناسوپاس و سه‌رسه‌ختان

مینگه‌كان و ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به‌ مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و.
- مینگه‌ی (الإقلاب).
- ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (همز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به‌ ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌كه‌یه.
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

قَالَ فَعَلْتُهَآ إِذًا وَأَنَا۠ مِنَ ٱلضَّآلِّينَ ﴿٢٠﴾ فَفَرَرْتُ مِنكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ
فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٢١﴾ وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا
عَلَيَّ أَنْ عَبَّدتَّ بَنِيٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ﴿٢٢﴾ قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ
﴿٢٣﴾ قَالَ رَبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَآ إِن كُنتُم مُّوقِنِينَ
﴿٢٤﴾ قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُۥٓ أَلَا تَسْتَمِعُونَ ﴿٢٥﴾ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ ءَابَآئِكُمُ
ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٢٦﴾ قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ ٱلَّذِيٓ أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ﴿٢٧﴾
قَالَ رَبُّ ٱلْمَشْرِقِ وَٱلْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَآ إِن كُنتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾ قَالَ
لَئِنِ ٱتَّخَذْتَ إِلَٰهًا غَيْرِي لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ ٱلْمَسْجُونِينَ ﴿٢٩﴾ قَالَ
أَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُّبِينٍ ﴿٣٠﴾ قَالَ فَأْتِ بِهِۦٓ إِن كُنتَ مِنَ
ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٣١﴾ فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿٣٢﴾ وَنَزَعَ يَدَهُۥ
فَإِذَا هِيَ بَيْضَآءُ لِلنَّٰظِرِينَ ﴿٣٣﴾ قَالَ لِلْمَلَإِ حَوْلَهُۥٓ إِنَّ هَٰذَا لَسَٰحِرٌ
عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾ يُرِيدُ أَن يُخْرِجَكُم مِّنْ أَرْضِكُم بِسِحْرِهِۦ فَمَاذَا
تَأْمُرُونَ ﴿٣٥﴾ قَالُوٓا۟ أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَٱبْعَثْ فِي ٱلْمَدَآئِنِ حَٰشِرِينَ
﴿٣٦﴾ يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَّارٍ عَلِيمٍ ﴿٣٧﴾ فَجُمِعَ ٱلسَّحَرَةُ
لِمِيقَٰتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٣٨﴾ وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنتُم مُّجْتَمِعُونَ ﴿٣٩﴾

وشه و ماناكانى

﴿ ٱلضَّآلِّينَ ﴾ گومڕایان ﴿ حُكْمًا ﴾ دەسته‌ڵات، پێغەمبەرێتیی

﴿ عَبَّدتَّ بَنِيٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ﴾ بەنو ئیسرائیلیەكانت كردووە بە بەندە

﴿ إِن كُنتُم مُّوقِنِينَ ﴾ ئەگەر باوەڕدارن

﴿ لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ ٱلْمَسْجُونِينَ ﴾ لەگەڵ زیندانییەكانت دادەنێم

﴿ بِشَيْءٍ مُّبِينٍ ﴾ بە بەڵگەیەكی ڕوون

﴿ وَنَزَعَ يَدَهُۥ ﴾ دەستی لە بن باخەڵی دەرهێنا

﴿ هِيَ بَيْضَآءُ ﴾ سپیی بوو ﴿ لِلْمَلَإِ ﴾ بە سەرگەورە و دیارەكان

﴿ أَرْجِهْ وَأَخَاهُ ﴾ كاری خۆی و براكەی دوا بخە

﴿ حَٰشِرِينَ ﴾ پۆلیس، كۆكەرەوەی خەڵك

﴿ هَلْ أَنتُم مُّجْتَمِعُونَ ﴾ ئایا ئێوە كۆ نابنەوە؟

قورسی (تەفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا جوڵەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ ٱلسَّحَرَةَ إِن كَانُواْ هُمُ ٱلْغَٰلِبِينَ ﴿٤٠﴾ فَلَمَّا جَآءَ ٱلسَّحَرَةُ
قَالُواْ لِفِرْعَوْنَ أَئِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ ٱلْغَٰلِبِينَ ﴿٤١﴾ قَالَ نَعَمْ
وَإِنَّكُمْ إِذًا لَّمِنَ ٱلْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٢﴾ قَالَ لَهُم مُّوسَىٰٓ أَلْقُواْ مَآ أَنتُم مُّلْقُونَ
﴿٤٣﴾ فَأَلْقَوْاْ حِبَالَهُمْ وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُواْ بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ
ٱلْغَٰلِبُونَ ﴿٤٤﴾ فَأَلْقَىٰ مُوسَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ
﴿٤٥﴾ فَأُلْقِيَ ٱلسَّحَرَةُ سَٰجِدِينَ ﴿٤٦﴾ قَالُوٓاْ ءَامَنَّا بِرَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٤٧﴾
رَبِّ مُوسَىٰ وَهَٰرُونَ ﴿٤٨﴾ قَالَ ءَامَنتُمْ لَهُۥ قَبْلَ أَنْ ءَاذَنَ لَكُمْ إِنَّهُۥ
لَكَبِيرُكُمُ ٱلَّذِي عَلَّمَكُمُ ٱلسِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ لَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ
وَأَرْجُلَكُم مِّنْ خِلَٰفٍ وَلَأُصَلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٩﴾ قَالُواْ لَا ضَيْرَ إِنَّآ
إِلَىٰ رَبِّنَا مُنقَلِبُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّا نَطْمَعُ أَن يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَٰيَٰنَآ أَن كُنَّآ
أَوَّلَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥١﴾ ۞ وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِيٓ إِنَّكُم
مُّتَّبَعُونَ ﴿٥٢﴾ فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي ٱلْمَدَآئِنِ حَٰشِرِينَ ﴿٥٣﴾ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ
لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ ﴿٥٤﴾ وَإِنَّهُمْ لَنَا لَغَآئِظُونَ ﴿٥٥﴾ وَإِنَّا لَجَمِيعٌ حَٰذِرُونَ
﴿٥٦﴾ فَأَخْرَجْنَٰهُم مِّن جَنَّٰتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٧﴾ وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٥٨﴾
كَذَٰلِكَ وَأَوْرَثْنَٰهَا بَنِيٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ﴿٥٩﴾ فَأَتْبَعُوهُم مُّشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٣٧

وشەو ماناكانى

﴿ لَمِنَ ٱلْمُقَرَّبِينَ ﴾ لە نزیکانی من دەبن

﴿ بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ ﴾ بە گەورەیی فیرعەون!

﴿ تَلْقَفُ ﴾ هەڵدەلووشی

﴿ مَا يَأْفِكُونَ ﴾ جادووە درۆکەیان

﴿ لَا ضَيْرَ ﴾ زیانی نییە

﴿ إِنَّكُم مُّتَّبَعُونَ ﴾ دەکەونە شوێنتان

﴿ حَٰشِرِينَ ﴾ خەڵك كۆكەرەوە

﴿ لَشِرْذِمَةٌ ﴾ كۆمەڵۆكەیەكن

﴿ حَٰذِرُونَ ﴾ بەپارێزبن، دەترسن

﴿ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴾ جێگەیەكی جوان و خۆش

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود):
- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

فَلَمَّا تَرَٰٓءَا ٱلۡجَمۡعَانِ قَالَ أَصۡحَٰبُ مُوسَىٰٓ إِنَّا لَمُدۡرَكُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ كَلَّآۖ إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهۡدِينِ ﴿٦٢﴾ فَأَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنِ ٱضۡرِب بِّعَصَاكَ ٱلۡبَحۡرَۖ فَٱنفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرۡقٖ كَٱلطَّوۡدِ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٦٣﴾ وَأَزۡلَفۡنَا ثَمَّ ٱلۡأٓخَرِينَ ﴿٦٤﴾ وَأَنجَيۡنَا مُوسَىٰ وَمَن مَّعَهُۥٓ أَجۡمَعِينَ ﴿٦٥﴾ ثُمَّ أَغۡرَقۡنَا ٱلۡأٓخَرِينَ ﴿٦٦﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗۖ وَمَا كَانَ أَكۡثَرُهُم مُّؤۡمِنِينَ ﴿٦٧﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾ وَٱتۡلُ عَلَيۡهِمۡ نَبَأَ إِبۡرَٰهِيمَ ﴿٦٩﴾ إِذۡ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوۡمِهِۦ مَا تَعۡبُدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالُواْ نَعۡبُدُ أَصۡنَامٗا فَنَظَلُّ لَهَا عَٰكِفِينَ ﴿٧١﴾ قَالَ هَلۡ يَسۡمَعُونَكُمۡ إِذۡ تَدۡعُونَ ﴿٧٢﴾ أَوۡ يَنفَعُونَكُمۡ أَوۡ يَضُرُّونَ ﴿٧٣﴾ قَالُواْ بَلۡ وَجَدۡنَآ ءَابَآءَنَا كَذَٰلِكَ يَفۡعَلُونَ ﴿٧٤﴾ قَالَ أَفَرَءَيۡتُم مَّا كُنتُمۡ تَعۡبُدُونَ ﴿٧٥﴾ أَنتُمۡ وَءَابَآؤُكُمُ ٱلۡأَقۡدَمُونَ ﴿٧٦﴾ فَإِنَّهُمۡ عَدُوّٞ لِّيٓ إِلَّا رَبَّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٧٧﴾ ٱلَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهۡدِينِ ﴿٧٨﴾ وَٱلَّذِي هُوَ يُطۡعِمُنِي وَيَسۡقِينِ ﴿٧٩﴾ وَإِذَا مَرِضۡتُ فَهُوَ يَشۡفِينِ ﴿٨٠﴾ وَٱلَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحۡيِينِ ﴿٨١﴾ وَٱلَّذِيٓ أَطۡمَعُ أَن يَغۡفِرَ لِي خَطِيٓـَٔتِي يَوۡمَ ٱلدِّينِ ﴿٨٢﴾ رَبِّ هَبۡ لِي حُكۡمٗا وَأَلۡحِقۡنِي بِٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٨٣﴾

وشەو ماناكانی

﴿ تَرَٰٓءَا ٱلۡجَمۡعَانِ ﴾ دوو کۆمەڵەکە لە یەك دەرکەوتن

﴿ لَمُدۡرَكُونَ ﴾ پێمان دەگەن

﴿ إِنَّ مَعِيَ رَبِّي ﴾ خودام لە تەكدایە

﴿ سَيَهۡدِينِ ﴾ ڕێگەم پیشان دەدا

﴿ فَٱنفَلَقَ ﴾ کەرت بوو، شەق بوو

﴿ فِرۡقٖ ﴾ پارچەیەك

﴿ كَٱلطَّوۡدِ ٱلۡعَظِيمِ ﴾ وەك کێوێکی گەورە

﴿ وَأَزۡلَفۡنَا ثَمَّ ٱلۡأٓخَرِينَ ﴾ ئەوانی دیشمان لە دەریاکە نزیك کردەوە

﴿ ٱلۡعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴾ بە دەستەڵات و بە بەزەیی

﴿ عَٰكِفِينَ ﴾ بەندایەتیی دەكەن

﴿ أَفَرَءَيۡتُم ﴾ ئایا دیوتانە؟ هەواڵم بدەنێ

﴿ رَبِّ هَبۡ لِي حُكۡمٗا ﴾ خودایە زانست و پێغەمبەرایەتیم پێ بیەخشە

قورس کۆکردن (تفخیم) و، قەلقەلە	
▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).	
▼ تەفخیمی پیتی (راء).	
▼ سیفەتی قەلقەلە.	

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَٱجۡعَل لِّي لِسَانَ صِدۡقٖ فِي ٱلۡأٓخِرِينَ ﴿٨٤﴾ وَٱجۡعَلۡنِي مِن وَرَثَةِ جَنَّةِ
ٱلنَّعِيمِ ﴿٨٥﴾ وَٱغۡفِرۡ لِأَبِيٓ إِنَّهُۥ كَانَ مِنَ ٱلضَّآلِّينَ ﴿٨٦﴾ وَلَا تُخۡزِنِي يَوۡمَ
يُبۡعَثُونَ ﴿٨٧﴾ يَوۡمَ لَا يَنفَعُ مَالٞ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنۡ أَتَى ٱللَّهَ بِقَلۡبٖ
سَلِيمٖ ﴿٨٩﴾ وَأُزۡلِفَتِ ٱلۡجَنَّةُ لِلۡمُتَّقِينَ ﴿٩٠﴾ وَبُرِّزَتِ ٱلۡجَحِيمُ لِلۡغَاوِينَ
﴿٩١﴾ وَقِيلَ لَهُمۡ أَيۡنَ مَا كُنتُمۡ تَعۡبُدُونَ ﴿٩٢﴾ مِن دُونِ ٱللَّهِ هَلۡ يَنصُرُونَكُمۡ
أَوۡ يَنتَصِرُونَ ﴿٩٣﴾ فَكُبۡكِبُواْ فِيهَا هُمۡ وَٱلۡغَاوُۥنَ ﴿٩٤﴾ وَجُنُودُ إِبۡلِيسَ
أَجۡمَعُونَ ﴿٩٥﴾ قَالُواْ وَهُمۡ فِيهَا يَخۡتَصِمُونَ ﴿٩٦﴾ تَٱللَّهِ إِن كُنَّا لَفِي
ضَلَٰلٖ مُّبِينٍ ﴿٩٧﴾ إِذۡ نُسَوِّيكُم بِرَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٩٨﴾ وَمَآ أَضَلَّنَآ
إِلَّا ٱلۡمُجۡرِمُونَ ﴿٩٩﴾ فَمَا لَنَا مِن شَٰفِعِينَ ﴿١٠٠﴾ وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٖ ﴿١٠١﴾
فَلَوۡ أَنَّ لَنَا كَرَّةٗ فَنَكُونَ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿١٠٢﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗۖ وَمَا كَانَ
أَكۡثَرُهُم مُّؤۡمِنِينَ ﴿١٠٣﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾ كَذَّبَتۡ
قَوۡمُ نُوحٍ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿١٠٥﴾ إِذۡ قَالَ لَهُمۡ أَخُوهُمۡ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٠٦﴾
إِنِّي لَكُمۡ رَسُولٌ أَمِينٞ ﴿١٠٧﴾ فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٠٨﴾ وَمَآ أَسۡـَٔلُكُمۡ
عَلَيۡهِ مِنۡ أَجۡرٍۖ إِنۡ أَجۡرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٠٩﴾ فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ
وَأَطِيعُونِ ﴿١١٠﴾ ۞ قَالُوٓاْ أَنُؤۡمِنُ لَكَ وَٱتَّبَعَكَ ٱلۡأَرۡذَلُونَ ﴿١١١﴾

الحزب ٣٨

وشەو ماناكانی

﴿لِسَانَ صِدۡقٖ﴾ زمانێكی راست

﴿وَلَا تُخۡزِنِي﴾ رسوام مەكە

﴿بِقَلۡبٖ سَلِيمٖ﴾ بە دڵێكی دامەزراوەوە

﴿وَأُزۡلِفَتِ ٱلۡجَنَّةُ﴾ بەهەشت نزیك خرایەوە

﴿وَبُرِّزَتِ ٱلۡجَحِيمُ﴾ دۆزەخیش دەرخرا

﴿لِلۡغَاوِينَ﴾ بۆ گومڕایان

﴿فَكُبۡكِبُواْ﴾ بەتەكان سەرەوژێر كران

﴿نُسَوِّيكُم بِرَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ﴾ لە تەك خودادا یەكسانتان دەكەین

﴿حَمِيمٖ﴾ نزیك

﴿كَرَّةٗ﴾ گەڕانەوەیەك

﴿وَٱتَّبَعَكَ ٱلۡأَرۡذَلُونَ﴾ هیچ و پووچەكانت شوێن دەكەون

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

قَالَ وَمَا عِلۡمِي بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ١١٢ إِنۡ حِسَابُهُمۡ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّيۖ
لَوۡ تَشۡعُرُونَ ١١٣ وَمَآ أَنَا۠ بِطَارِدِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ١١٤ إِنۡ أَنَا۠ إِلَّا نَذِيرٞ مُّبِينٞ
١١٥ قَالُواْ لَئِن لَّمۡ تَنتَهِ يَٰنُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡمَرۡجُومِينَ ١١٦ قَالَ
رَبِّ إِنَّ قَوۡمِي كَذَّبُونِ ١١٧ فَٱفۡتَحۡ بَيۡنِي وَبَيۡنَهُمۡ فَتۡحٗا وَنَجِّنِي وَمَن
مَّعِيَ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ١١٨ فَأَنجَيۡنَٰهُ وَمَن مَّعَهُۥ فِي ٱلۡفُلۡكِ ٱلۡمَشۡحُونِ
١١٩ ثُمَّ أَغۡرَقۡنَا بَعۡدُ ٱلۡبَاقِينَ ١٢٠ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗۖ وَمَا كَانَ
أَكۡثَرُهُم مُّؤۡمِنِينَ ١٢١ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ١٢٢ كَذَّبَتۡ
عَادٌ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ١٢٣ إِذۡ قَالَ لَهُمۡ أَخُوهُمۡ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ١٢٤ إِنِّي لَكُمۡ
رَسُولٌ أَمِينٞ ١٢٥ فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ١٢٦ وَمَآ أَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَيۡهِ
مِنۡ أَجۡرٍۖ إِنۡ أَجۡرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ١٢٧ أَتَبۡنُونَ بِكُلِّ رِيعٍ
ءَايَةٗ تَعۡبَثُونَ ١٢٨ وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمۡ تَخۡلُدُونَ ١٢٩
وَإِذَا بَطَشۡتُم بَطَشۡتُمۡ جَبَّارِينَ ١٣٠ فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ١٣١
وَٱتَّقُواْ ٱلَّذِيٓ أَمَدَّكُم بِمَا تَعۡلَمُونَ ١٣٢ أَمَدَّكُم بِأَنۡعَٰمٖ وَبَنِينَ ١٣٣
وَجَنَّٰتٖ وَعُيُونٍ ١٣٤ إِنِّيٓ أَخَافُ عَلَيۡكُمۡ عَذَابَ يَوۡمٍ عَظِيمٖ
١٣٥ قَالُواْ سَوَآءٌ عَلَيۡنَآ أَوَعَظۡتَ أَمۡ لَمۡ تَكُن مِّنَ ٱلۡوَٰعِظِينَ ١٣٦

وشه و ماناکانی

﴿ قَالَ وَمَا عِلۡمِي بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴾ وتی: من چووزانم پێشتر چییان دەکرد؟

﴿ ٱلۡمَرۡجُومِينَ ﴾ بەرد باران کراوان

﴿ فَٱفۡتَحۡ ﴾ حوکم بکە

﴿ ٱلۡمَشۡحُونِ ﴾ پڕ لە خەڵك و ئاژەڵ و...

﴿ رِيعٍ ﴾ تەپۆڵکە

﴿ ءَايَةٗ ﴾ نیشانەیەك، شوێنێکی بەرز

﴿ تَعۡبَثُونَ ﴾ تەخشان و پەخشان دەکەن، کاری پڕوپووچ دەکەن

﴿ مَصَانِعَ ﴾ کۆشك و قەڵا

﴿ أَمَدَّكُم ﴾ داویەپێتان، کۆمەکی پێ کردوون

قوڕس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

إِنْ هَٰذَآ إِلَّا خُلُقُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿١٣٧﴾ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿١٣٨﴾ فَكَذَّبُوهُ
فَأَهْلَكْنَٰهُمْ ۗ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُم مُّؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾ وَإِنَّ
رَبَّكَ لَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٤٠﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٤١﴾ إِذْ قَالَ
لَهُمْ أَخُوهُمْ صَٰلِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٤٢﴾ إِنِّى لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٣﴾
فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٤٤﴾ وَمَآ أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِىَ
إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٤٥﴾ أَتُتْرَكُونَ فِى مَا هَٰهُنَآ ءَامِنِينَ ﴿١٤٦﴾
فِى جَنَّٰتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٧﴾ وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ ﴿١٤٨﴾
وَتَنْحِتُونَ مِنَ ٱلْجِبَالِ بُيُوتًا فَٰرِهِينَ ﴿١٤٩﴾ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ
﴿١٥٠﴾ وَلَا تُطِيعُوٓا۟ أَمْرَ ٱلْمُسْرِفِينَ ﴿١٥١﴾ ٱلَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِى ٱلْأَرْضِ
وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾ قَالُوٓا۟ إِنَّمَآ أَنتَ مِنَ ٱلْمُسَحَّرِينَ ﴿١٥٣﴾ مَآ أَنتَ
إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا فَأْتِ بِـَٔايَةٍ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿١٥٤﴾ قَالَ
هَٰذِهِۦ نَاقَةٌ لَّهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿١٥٥﴾ وَلَا تَمَسُّوهَا
بِسُوٓءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٦﴾ فَعَقَرُوهَا فَأَصْبَحُوا۟
نَٰدِمِينَ ﴿١٥٧﴾ فَأَخَذَهُمُ ٱلْعَذَابُ ۗ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً ۖ وَمَا كَانَ
أَكْثَرُهُم مُّؤْمِنِينَ ﴿١٥٨﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٥٩﴾

وشه و ماناكانی

﴿ خُلُقُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴾ پیشەی گەلانی پێشوو

﴿ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴾ ئێمە سزا نادرێین

﴿ ءَامِنِينَ ﴾ ئاسوودە و بێ زیانین

﴿ طَلْعُهَا ﴾ بەرەكەی

﴿ هَضِيمٌ ﴾ تەڕ و گەییو

﴿ فَٰرِهِينَ ﴾ جوان و رازاوە

﴿ ٱلْمُسْرِفِينَ ﴾ زیادەڕەوان

﴿ مِنَ ٱلْمُسَحَّرِينَ ﴾ لە جادوولێكراوان

﴿ لَّهَا شِرْبٌ ﴾ بەشە خواردنەوەی خۆی هەیە

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە		ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)	
شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە. مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و، مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.			(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن. (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن. مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە. (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا. (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٦٠﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطٌ أَلَا تَتَّقُونَ
﴿١٦١﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٦٢﴾ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٦٣﴾ وَمَآ
أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٦٤﴾
أَتَأْتُونَ ٱلذُّكْرَانَ مِنَ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٦٥﴾ وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُم
مِّنْ أَزْوَٰجِكُم ۚ بَلْ أَنتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿١٦٦﴾ قَالُوا۟ لَئِن لَّمْ تَنتَهِ يَٰلُوطُ
لَتَكُونَنَّ مِنَ ٱلْمُخْرَجِينَ ﴿١٦٧﴾ قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُم مِّنَ ٱلْقَالِينَ ﴿١٦٨﴾
رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٩﴾ فَنَجَّيْنَٰهُ وَأَهْلَهُۥٓ أَجْمَعِينَ ﴿١٧٠﴾
إِلَّا عَجُوزًا فِي ٱلْغَٰبِرِينَ ﴿١٧١﴾ ثُمَّ دَمَّرْنَا ٱلْـَٔاخَرِينَ ﴿١٧٢﴾ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِم
مَّطَرًا ۖ فَسَآءَ مَطَرُ ٱلْمُنذَرِينَ ﴿١٧٣﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَـَٔايَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُم
مُّؤْمِنِينَ ﴿١٧٤﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٧٥﴾ كَذَّبَ أَصْحَٰبُ
لْـَٔيْكَةِ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٦﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾ إِنِّي لَكُمْ
رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧٨﴾ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٧٩﴾ وَمَآ أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ
مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٨٠﴾ ۞ أَوْفُوا۟ ٱلْكَيْلَ وَلَا
تَكُونُوا۟ مِنَ ٱلْمُخْسِرِينَ ﴿١٨١﴾ وَزِنُوا۟ بِٱلْقِسْطَاسِ ٱلْمُسْتَقِيمِ ﴿١٨٢﴾
وَلَا تَبْخَسُوا۟ ٱلنَّاسَ أَشْيَآءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا۟ فِي ٱلْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿١٨٣﴾

ربع الحزب ٣٨

وشە و ماناکانی

﴿ قَوْمٌ عَادُونَ ﴾ گەلێکی زیادەڕۆ
﴿ مِّنَ ٱلْقَالِينَ ﴾ لە رقاوییەکان
﴿ فِي ٱلْغَٰبِرِينَ ﴾ لەوانەن کە سزا دەدرێن
﴿ مَّطَرًا ﴾ بارانێك، بەردباران
﴿ أَصْحَٰبُ لْـَٔيْكَةِ ﴾ خاوەن باخەکە
﴿ مِنَ ٱلْمُخْسِرِينَ ﴾ ئەوانەی گزیی لە کێش دەکەن
﴿ بِٱلْقِسْطَاسِ ٱلْمُسْتَقِيمِ ﴾ بە ترازووی ڕاست
﴿ وَلَا تَبْخَسُوا۟ ﴾ کەم مەکەنەوە
﴿ وَلَا تَعْثَوْا۟ ﴾ بەدکاریی مەکەن

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
▼ تەفخیمی پیتی (راء).
▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِبِلَّةَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٨٤﴾ قَالُوا إِنَّمَا أَنتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٨٥﴾ وَمَا أَنتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَإِن نَّظُنُّكَ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿١٨٦﴾ فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسَفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٨٧﴾ قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨٨﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابُ يَوْمِ الظُّلَّةِ ۚ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٨٩﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُم مُّؤْمِنِينَ ﴿١٩٠﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٩١﴾ وَإِنَّهُ لَتَنزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾ عَلَىٰ قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُّبِينٍ ﴿١٩٥﴾ وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٩٦﴾ أَوَلَمْ يَكُن لَّهُمْ آيَةً أَن يَعْلَمَهُ عُلَمَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٩٧﴾ وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ﴿١٩٨﴾ فَقَرَأَهُ عَلَيْهِم مَّا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿١٩٩﴾ كَذَٰلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٠٠﴾ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٢٠١﴾ فَيَأْتِيَهُم بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٠٢﴾ فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنظَرُونَ ﴿٢٠٣﴾ أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٢٠٤﴾ أَفَرَأَيْتَ إِن مَّتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿٢٠٥﴾ ثُمَّ جَاءَهُم مَّا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٢٠٦﴾

وشه و ماناكانى

﴿ وَالْجِبِلَّةَ الْأَوَّلِينَ ﴾ دروستكراوانى پێشوو، گەلانى پێشوو

﴿ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴾ لەوانەی جادوویان لێ کراوە

﴿ كِسَفًا ﴾ پارچەیەك سزا

﴿ الظُّلَّةِ ﴾ هەورێك، سێبەرێك

﴿ زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ﴾ کتێبەکانی پێشوو

﴿ بَغْتَةً ﴾ کوتوپڕ

﴿ هَلْ نَحْنُ مُنظَرُونَ ﴾ ئایا مۆڵەت دەدرێین؟ دوا دەخرێین؟

﴿ أَفَرَأَيْتَ ﴾ پێم بڵێن، ئایا دیوتە؟

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

مَآ أَغۡنَىٰ عَنۡهُم مَّا كَانُواْ يُمَتَّعُونَ ﴿٢٠٧﴾ وَمَآ أَهۡلَكۡنَا مِن قَرۡيَةٍ إِلَّا
لَهَا مُنذِرُونَ ﴿٢٠٨﴾ ذِكۡرَىٰ وَمَا كُنَّا ظَٰلِمِينَ ﴿٢٠٩﴾ وَمَا تَنَزَّلَتۡ بِهِ
ٱلشَّيَٰطِينُ ﴿٢١٠﴾ وَمَا يَنۢبَغِي لَهُمۡ وَمَا يَسۡتَطِيعُونَ ﴿٢١١﴾ إِنَّهُمۡ
عَنِ ٱلسَّمۡعِ لَمَعۡزُولُونَ ﴿٢١٢﴾ فَلَا تَدۡعُ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَ فَتَكُونَ
مِنَ ٱلۡمُعَذَّبِينَ ﴿٢١٣﴾ وَأَنذِرۡ عَشِيرَتَكَ ٱلۡأَقۡرَبِينَ ﴿٢١٤﴾ وَٱخۡفِضۡ
جَنَاحَكَ لِمَنِ ٱتَّبَعَكَ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٢١٥﴾ فَإِنۡ عَصَوۡكَ فَقُلۡ إِنِّي
بَرِيٓءٞ مِّمَّا تَعۡمَلُونَ ﴿٢١٦﴾ وَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱلۡعَزِيزِ ٱلرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾ ٱلَّذِي
يَرَىٰكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقَلُّبَكَ فِي ٱلسَّٰجِدِينَ ﴿٢١٩﴾ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ
ٱلۡعَلِيمُ ﴿٢٢٠﴾ هَلۡ أُنَبِّئُكُمۡ عَلَىٰ مَن تَنَزَّلُ ٱلشَّيَٰطِينُ ﴿٢٢١﴾ تَنَزَّلُ عَلَىٰ
كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٖ ﴿٢٢٢﴾ يُلۡقُونَ ٱلسَّمۡعَ وَأَكۡثَرُهُمۡ كَٰذِبُونَ ﴿٢٢٣﴾
وَٱلشُّعَرَآءُ يَتَّبِعُهُمُ ٱلۡغَاوُۥنَ ﴿٢٢٤﴾ أَلَمۡ تَرَ أَنَّهُمۡ فِي كُلِّ وَادٖ
يَهِيمُونَ ﴿٢٢٥﴾ وَأَنَّهُمۡ يَقُولُونَ مَا لَا يَفۡعَلُونَ ﴿٢٢٦﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَذَكَرُواْ ٱللَّهَ كَثِيرٗا وَٱنتَصَرُواْ مِنۢ
بَعۡدِ مَا ظُلِمُواْۗ وَسَيَعۡلَمُ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓاْ أَيَّ مُنقَلَبٖ يَنقَلِبُونَ ﴿٢٢٧﴾

سُورَةُ النَّمۡلِ

ترتيبها ٢٧ — آياتها ٩٣

وشە و ماناکانی

﴿ مَآ أَغۡنَىٰ عَنۡهُم ﴾ هیچ سوودی بۆیان نەبوو

﴿ وَمَا تَنَزَّلَتۡ بِهِ ٱلشَّيَٰطِينُ ﴾ شەیتانەکان نەیان هێناوەتە خوارەوە

﴿ وَمَا يَنۢبَغِي لَهُمۡ ﴾ بۆشیان ناشێ

﴿ وَمَا يَسۡتَطِيعُونَ ﴾ ناشتوانن

﴿ عَنِ ٱلسَّمۡعِ ﴾ لە گوێگرتن

﴿ لَمَعۡزُولُونَ ﴾ دوورخراونەتەوە

﴿ وَٱخۡفِضۡ جَنَاحَكَ ﴾ باڵت شۆڕ بکەرەوە، خۆت نەرم بکە

﴿ وَتَقَلُّبَكَ فِي ٱلسَّٰجِدِينَ ﴾ ئەمدیوەودیو کردنت لەناو نوێژکەراندا

﴿ أَفَّاكٍ أَثِيمٖ ﴾ درۆزنی تاوانبار

﴿ يَهِيمُونَ ﴾ سەرگەردان دەبن

قورسی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا جووڵەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان: ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

نصف الحزب ٣٨

طسٓۚ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡقُرۡءَانِ وَكِتَابٖ مُّبِينٍ ١ هُدٗى وَبُشۡرَىٰ لِلۡمُؤۡمِنِينَ ٢ ٱلَّذِينَ يُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَهُم بِٱلۡأٓخِرَةِ هُمۡ يُوقِنُونَ ٣ إِنَّ ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡأٓخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمۡ أَعۡمَٰلَهُمۡ فَهُمۡ يَعۡمَهُونَ ٤ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَهُمۡ سُوٓءُ ٱلۡعَذَابِ وَهُمۡ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ هُمُ ٱلۡأَخۡسَرُونَ ٥ وَإِنَّكَ لَتُلَقَّى ٱلۡقُرۡءَانَ مِن لَّدُنۡ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ٦ إِذۡ قَالَ مُوسَىٰ لِأَهۡلِهِۦٓ إِنِّيٓ ءَانَسۡتُ نَارٗا سَـَٔاتِيكُم مِّنۡهَا بِخَبَرٍ أَوۡ ءَاتِيكُم بِشِهَابٖ قَبَسٖ لَّعَلَّكُمۡ تَصۡطَلُونَ ٧ فَلَمَّا جَآءَهَا نُودِيَ أَنۢ بُورِكَ مَن فِي ٱلنَّارِ وَمَنۡ حَوۡلَهَا وَسُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ٨ يَٰمُوسَىٰٓ إِنَّهُۥٓ أَنَا ٱللَّهُ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ٩ وَأَلۡقِ عَصَاكَۚ فَلَمَّا رَءَاهَا تَهۡتَزُّ كَأَنَّهَا جَآنّٞ وَلَّىٰ مُدۡبِرٗا وَلَمۡ يُعَقِّبۡۚ يَٰمُوسَىٰ لَا تَخَفۡ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَّ ٱلۡمُرۡسَلُونَ ١٠ إِلَّا مَن ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسۡنَۢا بَعۡدَ سُوٓءٖ فَإِنِّي غَفُورٞ رَّحِيمٞ ١١ وَأَدۡخِلۡ يَدَكَ فِي جَيۡبِكَ تَخۡرُجۡ بَيۡضَآءَ مِنۡ غَيۡرِ سُوٓءٖۖ فِي تِسۡعِ ءَايَٰتٍ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ وَقَوۡمِهِۦٓۚ إِنَّهُمۡ كَانُواْ قَوۡمٗا فَٰسِقِينَ ١٢ فَلَمَّا جَآءَتۡهُمۡ ءَايَٰتُنَا مُبۡصِرَةٗ قَالُواْ هَٰذَا سِحۡرٞ مُّبِينٞ ١٣

وشه و ماناكانى

سووره‌تى نه‌مل

﴿ هُدًى ﴾ رێگه پیشانده‌ر

﴿ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ﴾ كوێر ئه‌بن

﴿ ءَانَسْتُ نَارًا ﴾ ئاگرێكم دیوه

﴿ بِشِهَابٍ قَبَسٍ ﴾ چڵۆسكێك، بڵێسه‌ی ئاگر

﴿ تَصْطَلُونَ ﴾ خۆتان گه‌رم بكه‌نه‌وه

﴿ بُورِكَ ﴾ پیرۆز و پاكه

﴿ تَهْتَزُّ ﴾ به په‌له ده‌جووڵێته‌وه

﴿ كَأَنَّهَا جَانٌّ ﴾ ده‌ڵێی تووله‌ماره

﴿ وَلَمْ يُعَقِّبْ ﴾ لای نه‌كرده‌وه، پاشه‌وپاش نه‌گه‌ڕایه‌وه

﴿ فِي جَيْبِكَ ﴾ له یه‌خه‌ی كراسه‌كه‌ت

﴿ بَيْضَاءَ ﴾ سپی

﴿ غَيْرِ سُوءٍ ﴾ به‌بێ نه‌خۆشی

﴿ مُبْصِرَةً ﴾ روون و ئاشكرا

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة). (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه و،
- مینگه‌ی (الإقلاب). ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌كه‌یه
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

وَجَحَدُوا۟ بِهَا وَٱسْتَيْقَنَتْهَآ أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا ۚ فَٱنظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَـٰقِبَةُ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا دَاوُۥدَ وَسُلَيْمَـٰنَ عِلْمًا ۖ
وَقَالَا ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِى فَضَّلَنَا عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾
وَوَرِثَ سُلَيْمَـٰنُ دَاوُۥدَ ۖ وَقَالَ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ عُلِّمْنَا مَنطِقَ ٱلطَّيْرِ
وَأُوتِينَا مِن كُلِّ شَىْءٍ ۖ إِنَّ هَـٰذَا لَهُوَ ٱلْفَضْلُ ٱلْمُبِينُ ﴿١٦﴾ وَحُشِرَ
لِسُلَيْمَـٰنَ جُنُودُهُۥ مِنَ ٱلْجِنِّ وَٱلْإِنسِ وَٱلطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٧﴾
حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوْا۟ عَلَىٰ وَادِ ٱلنَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّمْلُ ٱدْخُلُوا۟
مَسَـٰكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَـٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ
﴿١٨﴾ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّن قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِىٓ أَنْ أَشْكُرَ
نِعْمَتَكَ ٱلَّتِىٓ أَنْعَمْتَ عَلَىَّ وَعَلَىٰ وَٰلِدَىَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَـٰلِحًا
تَرْضَىٰهُ وَأَدْخِلْنِى بِرَحْمَتِكَ فِى عِبَادِكَ ٱلصَّـٰلِحِينَ ﴿١٩﴾
وَتَفَقَّدَ ٱلطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِىَ لَآ أَرَى ٱلْهُدْهُدَ أَمْ كَانَ مِنَ
ٱلْغَآئِبِينَ ﴿٢٠﴾ لَأُعَذِّبَنَّهُۥ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَأَا۟ذْبَحَنَّهُۥٓ
أَوْ لَيَأْتِيَنِّى بِسُلْطَـٰنٍ مُّبِينٍ ﴿٢١﴾ فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ
أَحَطتُ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهِۦ وَجِئْتُكَ مِن سَبَإٍۭ بِنَبَإٍ يَقِينٍ ﴿٢٢﴾

وشەو ماناکانی

﴿ وَجَحَدُوا۟ بِهَا وَٱسْتَيْقَنَتْهَآ أَنفُسُهُمْ ﴾ بە دڵ ئینکارییان کرد

﴿ وَعُلُوًّا ﴾ لەبەر دەمار و نەفس زلیی

﴿ ٱلَّذِى فَضَّلَنَا عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴾ ئەو خودایەی ڕێزی لە زۆر لە بەندەکانی خۆی زیاتر گرتووین

﴿ مَنطِقَ ٱلطَّيْرِ ﴾ زمانی باڵندە

﴿ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴾ کۆدەکرێنەوە، دەوەستێنرێن تا بەر و دوایان یەك دەگرن.

﴿ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ ﴾ نەتان پلیشێنێتەوە، نەتان هاڕێ

﴿ أَوْزِعْنِىٓ ﴾ فێرم بکە

﴿ بِسُلْطَـٰنٍ مُّبِينٍ ﴾ بە بەڵگەیەکی ڕوون

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١- چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢- نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

إِنِّي وَجَدتُّ ٱمۡرَأَةٗ تَمۡلِكُهُمۡ وَأُوتِيَتۡ مِن كُلِّ شَيۡءٖ وَلَهَا عَرۡشٌ عَظِيمٞ ﴿٢٣﴾ وَجَدتُّهَا وَقَوۡمَهَا يَسۡجُدُونَ لِلشَّمۡسِ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ أَعۡمَٰلَهُمۡ فَصَدَّهُمۡ عَنِ ٱلسَّبِيلِ فَهُمۡ لَا يَهۡتَدُونَ ﴿٢٤﴾ أَلَّاۤ يَسۡجُدُواْۤ لِلَّهِ ٱلَّذِي يُخۡرِجُ ٱلۡخَبۡءَ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَيَعۡلَمُ مَا تُخۡفُونَ وَمَا تُعۡلِنُونَ ﴿٢٥﴾ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ ٱلۡعَرۡشِ ٱلۡعَظِيمِ ۩ ﴿٢٦﴾ ۞ قَالَ سَنَنظُرُ أَصَدَقۡتَ أَمۡ كُنتَ مِنَ ٱلۡكَٰذِبِينَ ﴿٢٧﴾ ٱذۡهَب بِّكِتَٰبِي هَٰذَا فَأَلۡقِهۡ إِلَيۡهِمۡ ثُمَّ تَوَلَّ عَنۡهُمۡ فَٱنظُرۡ مَاذَا يَرۡجِعُونَ ﴿٢٨﴾ قَالَتۡ يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡمَلَؤُاْ إِنِّيٓ أُلۡقِيَ إِلَيَّ كِتَٰبٞ كَرِيمٌ ﴿٢٩﴾ إِنَّهُۥ مِن سُلَيۡمَٰنَ وَإِنَّهُۥ بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿٣٠﴾ أَلَّا تَعۡلُواْ عَلَيَّ وَأۡتُونِي مُسۡلِمِينَ ﴿٣١﴾ قَالَتۡ يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡمَلَؤُاْ أَفۡتُونِي فِيٓ أَمۡرِي مَا كُنتُ قَاطِعَةً أَمۡرًا حَتَّىٰ تَشۡهَدُونِ ﴿٣٢﴾ قَالُواْ نَحۡنُ أُوْلُواْ قُوَّةٖ وَأُوْلُواْ بَأۡسٖ شَدِيدٖ وَٱلۡأَمۡرُ إِلَيۡكِ فَٱنظُرِي مَاذَا تَأۡمُرِينَ ﴿٣٣﴾ قَالَتۡ إِنَّ ٱلۡمُلُوكَ إِذَا دَخَلُواْ قَرۡيَةً أَفۡسَدُوهَا وَجَعَلُوٓاْ أَعِزَّةَ أَهۡلِهَآ أَذِلَّةٗۚ وَكَذَٰلِكَ يَفۡعَلُونَ ﴿٣٤﴾ وَإِنِّي مُرۡسِلَةٌ إِلَيۡهِم بِهَدِيَّةٖ فَنَاظِرَةُۢ بِمَ يَرۡجِعُ ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴿٣٥﴾

سجدة / نصف الحزب ٣٨

وشەو ماناكانى

﴿ إِنِّي وَجَدتُّ ٱمۡرَأَةٗ ﴾ من ژنێکم دۆزیوەتەوە

﴿ وَأُوتِيَتۡ مِن كُلِّ شَيۡءٖ ﴾ هەموو شتێکی هەیە

﴿ يُخۡرِجُ ٱلۡخَبۡءَ ﴾ شاراوە دەردەخات

﴿ تَوَلَّ عَنۡهُمۡ ﴾ لێیان دوور کەوەرەوە

﴿ أَلَّا تَعۡلُواْ عَلَيَّ ﴾ خۆتان بە گەورە بەسەرما مەگرن

﴿ مُسۡلِمِينَ ﴾ خاوەن باوەڕ و ملکەچ

﴿ تَشۡهَدُونِ ﴾ ئاگادار بن، بزانن

﴿ وَأُوْلُواْ بَأۡسٖ ﴾ خاوەن دەستەڵاتین

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن

فَلَمَّا جَآءَ سُلَيۡمَٰنَ قَالَ أَتُمِدُّونَنِ بِمَالٖ فَمَآ ءَاتَىٰنِۦَ ٱللَّهُ خَيۡرٞ مِّمَّآ
ءَاتَىٰكُمۚ بَلۡ أَنتُم بِهَدِيَّتِكُمۡ تَفۡرَحُونَ ﴿٣٦﴾ ٱرۡجِعۡ إِلَيۡهِمۡ فَلَنَأۡتِيَنَّهُم
بِجُنُودٖ لَّا قِبَلَ لَهُم بِهَا وَلَنُخۡرِجَنَّهُم مِّنۡهَآ أَذِلَّةٗ وَهُمۡ صَٰغِرُونَ ﴿٣٧﴾ قَالَ
يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡمَلَؤُاْ أَيُّكُمۡ يَأۡتِينِي بِعَرۡشِهَا قَبۡلَ أَن يَأۡتُونِي مُسۡلِمِينَ ﴿٣٨﴾
قَالَ عِفۡرِيتٞ مِّنَ ٱلۡجِنِّ أَنَا۠ ءَاتِيكَ بِهِۦ قَبۡلَ أَن تَقُومَ مِن مَّقَامِكَۖ وَإِنِّي
عَلَيۡهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٞ ﴿٣٩﴾ قَالَ ٱلَّذِي عِندَهُۥ عِلۡمٞ مِّنَ ٱلۡكِتَٰبِ أَنَا۠ ءَاتِيكَ
بِهِۦ قَبۡلَ أَن يَرۡتَدَّ إِلَيۡكَ طَرۡفُكَۚ فَلَمَّا رَءَاهُ مُسۡتَقِرًّا عِندَهُۥ قَالَ هَٰذَا
مِن فَضۡلِ رَبِّي لِيَبۡلُوَنِيٓ ءَأَشۡكُرُ أَمۡ أَكۡفُرُۖ وَمَن شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشۡكُرُ
لِنَفۡسِهِۦۖ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيّٞ كَرِيمٞ ﴿٤٠﴾ قَالَ نَكِّرُواْ لَهَا عَرۡشَهَا
نَنظُرۡ أَتَهۡتَدِيٓ أَمۡ تَكُونُ مِنَ ٱلَّذِينَ لَا يَهۡتَدُونَ ﴿٤١﴾ فَلَمَّا جَآءَتۡ قِيلَ
أَهَٰكَذَا عَرۡشُكِۖ قَالَتۡ كَأَنَّهُۥ هُوَۚ وَأُوتِينَا ٱلۡعِلۡمَ مِن قَبۡلِهَا وَكُنَّا مُسۡلِمِينَ
﴿٤٢﴾ وَصَدَّهَا مَا كَانَت تَّعۡبُدُ مِن دُونِ ٱللَّهِۖ إِنَّهَا كَانَتۡ مِن قَوۡمٖ كَٰفِرِينَ
﴿٤٣﴾ قِيلَ لَهَا ٱدۡخُلِي ٱلصَّرۡحَۖ فَلَمَّا رَأَتۡهُ حَسِبَتۡهُ لُجَّةٗ وَكَشَفَتۡ عَن
سَاقَيۡهَاۚ قَالَ إِنَّهُۥ صَرۡحٞ مُّمَرَّدٞ مِّن قَوَارِيرَۗ قَالَتۡ رَبِّ إِنِّي
ظَلَمۡتُ نَفۡسِي وَأَسۡلَمۡتُ مَعَ سُلَيۡمَٰنَ لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٤٤﴾

وشه و ماناکانی

﴿فَلَمَّا جَآءَ سُلَيۡمَٰنَ﴾ کاتێ کە گەیشتە لای سولەیمان

﴿قَالَ أَتُمِدُّونَنِ بِمَالٖ﴾ وتی: ئایا بە ماڵ و سامان کۆمەکم دەکەن؟

﴿فَمَآ ءَاتَىٰنِۦَ ٱللَّهُ﴾ ئەوەی خودا داویەتی پێم

﴿لَّا قِبَلَ لَهُم بِهَا﴾ خۆیان لەبەریا نەگرن

﴿صَٰغِرُونَ﴾ ملکەچ و داماو

﴿ٱلَّذِي عِندَهُۥ عِلۡمٞ﴾ ئەوەیان زانستی هەبوو

﴿طَرۡفُكَ﴾ چاوت

﴿لِيَبۡلُوَنِيٓ﴾ تاقیم دەکاتەوە

﴿نَكِّرُواْ﴾ بیگۆڕن

﴿ٱدۡخُلِي ٱلصَّرۡحَ﴾ بچۆرە کۆشکەکەوە

﴿حَسِبَتۡهُ لُجَّةٗ﴾ وای زانی دەریاچەیە

﴿صَرۡحٞ مُّمَرَّدٞ﴾ کۆشکێکی لووس و پووس

﴿مِّن قَوَارِيرَ﴾ لە شووشە

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَآ إِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَٰلِحًا أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ فَإِذَا
هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٥﴾ قَالَ يَٰقَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ
بِٱلسَّيِّئَةِ قَبْلَ ٱلْحَسَنَةِ ۖ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿٤٦﴾ قَالُوا۟ ٱطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَن مَّعَكَ ۚ قَالَ طَٰٓئِرُكُمْ
عِندَ ٱللَّهِ ۖ بَلْ أَنتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ﴿٤٧﴾ وَكَانَ فِى ٱلْمَدِينَةِ تِسْعَةُ
رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٨﴾ قَالُوا۟
تَقَاسَمُوا۟ بِٱللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُۥ وَأَهْلَهُۥ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِۦ مَا شَهِدْنَا
مَهْلِكَ أَهْلِهِۦ وَإِنَّا لَصَٰدِقُونَ ﴿٤٩﴾ وَمَكَرُوا۟ مَكْرًا
وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٠﴾ فَٱنظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَٰقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَّا دَمَّرْنَٰهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ
﴿٥١﴾ فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةًۢ بِمَا ظَلَمُوٓا۟ ۗ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ
لَءَايَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾ وَأَنجَيْنَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
وَكَانُوا۟ يَتَّقُونَ ﴿٥٣﴾ وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِۦٓ
أَتَأْتُونَ ٱلْفَٰحِشَةَ وَأَنتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٥٤﴾ أَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ
ٱلرِّجَالَ شَهْوَةً مِّن دُونِ ٱلنِّسَآءِ ۚ بَلْ أَنتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿٥٥﴾

وشە و ماناکانی

﴿ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ ﴾ کەچی ئەوان دوو تاقم بوون

﴿ ٱطَّيَّرْنَا بِكَ ﴾ تۆمان بە خراپ و شووم زانی، نوقڵانەی خراپمان پێ لێدای

﴿ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ﴾ گەلێکن شەیتان لە خشتەتان دەبات

﴿ تِسْعَةُ رَهْطٍ ﴾ نۆ کۆمەڵ

﴿ تَقَاسَمُوا۟ بِٱللَّهِ ﴾ سوێندیان بە خودا خوارد

﴿ لَنُبَيِّتَنَّهُۥ وَأَهْلَهُۥ ﴾ شەو دەچینە سەر خۆی و خێزانی

﴿ مَهْلِكَ أَهْلِهِۦ ﴾ لەناوچوونی خێزانەکەی

﴿ دَمَّرْنَٰهُمْ ﴾ وێرانمان کردن

﴿ خَاوِيَةً ﴾ کاولەیە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِۦٓ إِلَّآ أَن قَالُوٓاْ أَخْرِجُوٓاْ ءَالَ
لُوطٍ مِّن قَرْيَتِكُمْ ۖ إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ﴿٥٦﴾ فَأَنجَيْنَٰهُ
وَأَهْلَهُۥٓ إِلَّا ٱمْرَأَتَهُۥ قَدَّرْنَٰهَا مِنَ ٱلْغَٰبِرِينَ ﴿٥٧﴾ وَأَمْطَرْنَا
عَلَيْهِم مَّطَرًا ۖ فَسَآءَ مَطَرُ ٱلْمُنذَرِينَ ﴿٥٨﴾ قُلِ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَٰمٌ
عَلَىٰ عِبَادِهِ ٱلَّذِينَ ٱصْطَفَىٰٓ ۗ ءَآللَّهُ خَيْرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾
أَمَّنْ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَأَنزَلَ لَكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ
مَآءً فَأَنۢبَتْنَا بِهِۦ حَدَآئِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَّا كَانَ لَكُمْ
أَن تُنۢبِتُواْ شَجَرَهَآ ۗ أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ ﴿٦٠﴾
أَمَّن جَعَلَ ٱلْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَٰلَهَآ أَنْهَٰرًا وَجَعَلَ لَهَا
رَوَٰسِىَ وَجَعَلَ بَيْنَ ٱلْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ۗ أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ بَلْ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾ أَمَّن يُجِيبُ ٱلْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ
وَيَكْشِفُ ٱلسُّوٓءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ ٱلْأَرْضِ ۗ أَءِلَٰهٌ
مَّعَ ٱللَّهِ ۚ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾ أَمَّن يَهْدِيكُمْ فِى
ظُلُمَٰتِ ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ وَمَن يُرْسِلُ ٱلرِّيَٰحَ بُشْرًۢا بَيْنَ يَدَىْ
رَحْمَتِهِۦٓ ۗ أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ تَعَٰلَى ٱللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٣﴾

وشه و ماناكانى

﴿يَتَطَهَّرُونَ﴾ خۆيان پاك رادەگرن

﴿قَدَّرْنَٰهَا﴾ بڕيارمان بۆ داوە

﴿ٱلْغَٰبِرِينَ﴾ ئەوانەی سزايان بۆ بڕاوەتەوە

﴿مَّطَرًا﴾ بەردباران

﴿ٱلْمُنذَرِينَ﴾ ترسێنراوەكان

﴿حَدَآئِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ﴾ باخچەی رازاوە

﴿قَوْمٌ يَعْدِلُونَ﴾ كۆمەڵێكن لە رێگە لادەدەن

﴿ٱلْأَرْضَ قَرَارًا﴾ زەويی تەخت كردووە

﴿رَوَٰسِىَ﴾ مێخ و كۆڵەكە

﴿حَاجِزًا﴾ بەست و ناوەند

﴿رَحْمَتِهِۦٓ﴾ بارانێك زەويی دەژيێنێتەوە

فۆرمی گۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە		١. چۆنيەتی وەستان (الوقوف): ٢. نيشانەكانی وەستان:	
	▼ تەفخيمی پيتی لامی (الله). ▼ تەفخيمی پيتی (راء). ▼ سيفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەكان لەسەر پيتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پيتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆيە لە وەستاندا گەر پيتەكە (تەنوينی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕيش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمايانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی ميانەی ئايەتەكان و سەرەتای ئايەتەكان ديارى دەكەن، لەكاتی بەردەواميوونيش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

أَمَّن يَبْدَؤُا۟ ٱلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥ وَمَن يَرْزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ ۗ
أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ قُلْ هَاتُوا۟ بُرْهَٰنَكُمْ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٦٤﴾
قُل لَّا يَعْلَمُ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ٱلْغَيْبَ إِلَّا ٱللَّهُ ۚ وَمَا يَشْعُرُونَ
أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٦٥﴾ بَلِ ٱدَّٰرَكَ عِلْمُهُمْ فِى ٱلْءَاخِرَةِ ۚ بَلْ هُمْ
فِى شَكٍّ مِّنْهَا ۖ بَلْ هُم مِّنْهَا عَمُونَ ﴿٦٦﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟
أَءِذَا كُنَّا تُرَٰبًا وَءَابَآؤُنَآ أَئِنَّا لَمُخْرَجُونَ ﴿٦٧﴾ لَقَدْ وُعِدْنَا
هَٰذَا نَحْنُ وَءَابَآؤُنَا مِن قَبْلُ إِنْ هَٰذَآ إِلَّآ أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾
قُلْ سِيرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ فَٱنظُرُوا۟ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلْمُجْرِمِينَ
﴿٦٩﴾ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُن فِى ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿٧٠﴾
وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٧١﴾ قُلْ عَسَىٰٓ
أَن يَكُونَ رَدِفَ لَكُم بَعْضُ ٱلَّذِى تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٧٢﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ
لَذُو فَضْلٍ عَلَى ٱلنَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَإِنَّ
رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٤﴾ وَمَا مِنْ غَآئِبَةٍ
فِى ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ إِلَّا فِى كِتَٰبٍ مُّبِينٍ ﴿٧٥﴾ إِنَّ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانَ
يَقُصُّ عَلَىٰ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ أَكْثَرَ ٱلَّذِى هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾

وشه و ماناکانی

﴿ أَمَّن يَبْدَؤُا۟ ٱلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥ ﴾ یان ئەو کەسەی بوونەوەری دروستکردووە و دوایش دەیهێنێتەوە؟

﴿ أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ﴾ ئایا هاوبەش بۆ خودا دادەنێن؟

﴿ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴾ کەی زیندوو دەکرێنەوە؟

﴿ ٱدَّٰرَكَ عِلْمُهُمْ فِى ٱلْءَاخِرَةِ ﴾ لە پاشەڕۆژدا بۆیان دەردەکەوێ و دەزانن

﴿ عَمُونَ ﴾ کوێرن

﴿ أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴾ ئەفسانەی کەلانی پێشوو

﴿ ضَيْقٍ ﴾ خەفەت، دڵتەنگیی

﴿ رَدِفَ لَكُم ﴾ پێتان دەگا

﴿ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ ﴾ ئەوەی لە دڵیاندایە

﴿ غَآئِبَةٍ ﴾ شتێکی شاراوە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە		
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.	
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و.	
م مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.	

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکە
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)

وَإِنَّهُۥ لَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم بِحُكْمِهِۦ ۚ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٧٨﴾ فَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِ ۖ إِنَّكَ عَلَى ٱلْحَقِّ ٱلْمُبِينِ ﴿٧٩﴾ إِنَّكَ لَا تُسْمِعُ ٱلْمَوْتَىٰ وَلَا تُسْمِعُ ٱلصُّمَّ ٱلدُّعَآءَ إِذَا وَلَّوْا۟ مُدْبِرِينَ ﴿٨٠﴾ وَمَآ أَنتَ بِهَٰدِى ٱلْعُمْىِ عَن ضَلَٰلَتِهِمْ ۖ إِن تُسْمِعُ إِلَّا مَن يُؤْمِنُ بِـَٔايَٰتِنَا فَهُم مُّسْلِمُونَ ﴿٨١﴾ ۞ وَإِذَا وَقَعَ ٱلْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَآبَّةً مِّنَ ٱلْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ ٱلنَّاسَ كَانُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٢﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِن كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّن يُكَذِّبُ بِـَٔايَٰتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿٨٣﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءُو قَالَ أَكَذَّبْتُم بِـَٔايَٰتِى وَلَمْ تُحِيطُوا۟ بِهَا عِلْمًا أَمَّاذَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾ وَوَقَعَ ٱلْقَوْلُ عَلَيْهِم بِمَا ظَلَمُوا۟ فَهُمْ لَا يَنطِقُونَ ﴿٨٥﴾ أَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّا جَعَلْنَا ٱلَّيْلَ لِيَسْكُنُوا۟ فِيهِ وَٱلنَّهَارَ مُبْصِرًا ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٨٦﴾ وَيَوْمَ يُنفَخُ فِى ٱلصُّورِ فَفَزِعَ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِى ٱلْأَرْضِ إِلَّا مَن شَآءَ ٱللَّهُ ۚ وَكُلٌّ أَتَوْهُ دَٰخِرِينَ ﴿٨٧﴾ وَتَرَى ٱلْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِىَ تَمُرُّ مَرَّ ٱلسَّحَابِ ۚ صُنْعَ ٱللَّهِ ٱلَّذِىٓ أَتْقَنَ كُلَّ شَىْءٍ ۚ إِنَّهُۥ خَبِيرٌۢ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٨٨﴾

ربع الحزب ٣٩

وشەو ماناكانى

﴿ وَإِنَّهُۥ ﴾ ئەو قورئانە

﴿ يَقْضِى ﴾ حوكم دەكا

﴿ وَقَعَ ٱلْقَوْلُ ﴾ قیامەت هات

﴿ دَآبَّةً ﴾ گیانلەبەرێك

﴿ فَوْجًا ﴾ كۆمەڵێك

﴿ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴾ خڕ دەكرێنەوە، دەوەستێنرێن

﴿ فَفَزِعَ ﴾ ترسا

﴿ دَٰخِرِينَ ﴾ داماویی، كزیی

﴿ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً ﴾ وا دەزانی وەستاوە

فۆرمی گۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

مَن جَآءَ بِٱلۡحَسَنَةِ فَلَهُۥ خَيۡرٞ مِّنۡهَا وَهُم مِّن فَزَعٖ يَوۡمَئِذٍ ءَامِنُونَ ﴿٨٩﴾ وَمَن جَآءَ بِٱلسَّيِّئَةِ فَكُبَّتۡ وُجُوهُهُمۡ فِي ٱلنَّارِ هَلۡ تُجۡزَوۡنَ إِلَّا مَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَآ أُمِرۡتُ أَنۡ أَعۡبُدَ رَبَّ هَٰذِهِ ٱلۡبَلۡدَةِ ٱلَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُۥ كُلُّ شَيۡءٖۖ وَأُمِرۡتُ أَنۡ أَكُونَ مِنَ ٱلۡمُسۡلِمِينَ ﴿٩١﴾ وَأَنۡ أَتۡلُوَاْ ٱلۡقُرۡءَانَۖ فَمَنِ ٱهۡتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهۡتَدِي لِنَفۡسِهِۦۖ وَمَن ضَلَّ فَقُلۡ إِنَّمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلۡمُنذِرِينَ ﴿٩٢﴾ وَقُلِ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ سَيُرِيكُمۡ ءَايَٰتِهِۦ فَتَعۡرِفُونَهَاۚ وَمَا رَبُّكَ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعۡمَلُونَ ﴿٩٣﴾

سُورَةُ القَصَصِ

ترتيبها ٢٨ — آياتها ٨٨

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

طسٓمٓ ﴿١﴾ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِ ٱلۡمُبِينِ ﴿٢﴾ نَتۡلُواْ عَلَيۡكَ مِن نَّبَإِ مُوسَىٰ وَفِرۡعَوۡنَ بِٱلۡحَقِّ لِقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ فِرۡعَوۡنَ عَلَا فِي ٱلۡأَرۡضِ وَجَعَلَ أَهۡلَهَا شِيَعٗا يَسۡتَضۡعِفُ طَآئِفَةٗ مِّنۡهُمۡ يُذَبِّحُ أَبۡنَآءَهُمۡ وَيَسۡتَحۡيِۦ نِسَآءَهُمۡۚ إِنَّهُۥ كَانَ مِنَ ٱلۡمُفۡسِدِينَ ﴿٤﴾ وَنُرِيدُ أَن نَّمُنَّ عَلَى ٱلَّذِينَ ٱسۡتُضۡعِفُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَنَجۡعَلَهُمۡ أَئِمَّةٗ وَنَجۡعَلَهُمُ ٱلۡوَٰرِثِينَ ﴿٥﴾

وشە و ماناکانی

﴿ وَهُم مِّن فَزَعٖ يَوۡمَئِذٍ ءَامِنُونَ ﴾ ئەوان لەو رۆژەدا بێ ترسن

﴿ فَكُبَّتۡ وُجُوهُهُمۡ ﴾ لەپەڕوو دەخرێن

﴿ هَٰذِهِ ٱلۡبَلۡدَةِ ﴾ ئەم شارە، مەککە

﴿ ٱلَّذِي حَرَّمَهَا ﴾ کە حەرامی کردووە جەنگی تێدا بکرێ، خوێنی تێدا بڕێژرێ

سوورەتی قەصەص

﴿ عَلَا فِي ٱلۡأَرۡضِ ﴾ باڵادەست بوو لە زەویدا

﴿ شِيَعٗا ﴾ بەش بەش، چین چین

﴿ وَيَسۡتَحۡيِۦ نِسَآءَهُمۡ ﴾ مێینە کانیانی زیندە دەهێشتەوە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)یە

وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِى ٱلْأَرْضِ وَنُرِىَ فِرْعَوْنَ وَهَٰمَٰنَ وَجُنُودَهُمَا
مِنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾ وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰٓ أُمِّ مُوسَىٰٓ
أَنْ أَرْضِعِيهِ ۖ فَإِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِى ٱلْيَمِّ وَلَا تَخَافِى
وَلَا تَحْزَنِىٓ ۖ إِنَّا رَآدُّوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٧﴾
فَٱلْتَقَطَهُۥٓ ءَالُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا ۗ إِنَّ
فِرْعَوْنَ وَهَٰمَٰنَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا۟ خَٰطِـِٔينَ ﴿٨﴾
وَقَالَتِ ٱمْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتُ عَيْنٍ لِّى وَلَكَ ۖ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰٓ
أَن يَنفَعَنَآ أَوْ نَتَّخِذَهُۥ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾ وَأَصْبَحَ
فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَٰرِغًا ۖ إِن كَادَتْ لَتُبْدِى بِهِۦ لَوْلَآ أَن
رَّبَطْنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَتْ
لِأُخْتِهِۦ قُصِّيهِ ۖ فَبَصُرَتْ بِهِۦ عَن جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ
﴿١١﴾ ۞ وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ ٱلْمَرَاضِعَ مِن قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ
عَلَىٰٓ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُۥ لَكُمْ وَهُمْ لَهُۥ نَٰصِحُونَ ﴿١٢﴾
فَرَدَدْنَٰهُ إِلَىٰٓ أُمِّهِۦ كَىْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ
أَنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقٌّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

نصف الحزب ٣٩

وشە و ماناکانی

﴿ يَحْذَرُونَ ﴾ دەترسن

﴿ وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰٓ أُمِّ مُوسَىٰٓ ﴾ وەحیمان بۆ دایکی مووسا نارد

﴿ كَانُوا۟ خَٰطِـِٔينَ ﴾ تاوانبار بوون، بەهەڵەدا چووبوون

﴿ قُرَّتُ عَيْنٍ ﴾ فێنکیی چاو، چاوڕوونیی

﴿ فَٰرِغًا ﴾ بێ خەم، ئاسوودە

﴿ لَتُبْدِى بِهِۦ ﴾ دەری ببڕێ، ڕای بگەیەنێ

﴿ رَّبَطْنَا ﴾ دامان مەزراند، دڵیمان پتەو کرد

﴿ قُصِّيهِ ﴾ بکەوەرە شوێنی

﴿ فَبَصُرَتْ بِهِۦ ﴾ چاوی پێی کەوت

﴿ عَن جُنُبٍ ﴾ لە دوورەوە، لە لاوە

﴿ يَكْفُلُونَهُۥ لَكُمْ ﴾ بۆتان بە خەم بکەن، چاویان لێی بێ

﴿ تَقَرَّ عَيْنُهَا ﴾ چاوی روون ببێتەوە

قورسی گۆکردن (تفخیم) و: قەلقەلە
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُۥ وَٱسْتَوَىٰٓ ءَاتَيْنَٰهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿١٤﴾ وَدَخَلَ ٱلْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينِ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَٰذَا مِن شِيعَتِهِۦ وَهَٰذَا مِنْ عَدُوِّهِۦ ۖ فَٱسْتَغَٰثَهُ ٱلَّذِى مِن شِيعَتِهِۦ عَلَى ٱلَّذِى مِنْ عَدُوِّهِۦ فَوَكَزَهُۥ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ ۖ قَالَ هَٰذَا مِنْ عَمَلِ ٱلشَّيْطَٰنِ ۖ إِنَّهُۥ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّى ظَلَمْتُ نَفْسِى فَٱغْفِرْ لِى فَغَفَرَ لَهُۥٓ ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٦﴾ قَالَ رَبِّ بِمَآ أَنْعَمْتَ عَلَىَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِّلْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾ فَأَصْبَحَ فِى ٱلْمَدِينَةِ خَآئِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا ٱلَّذِى ٱسْتَنصَرَهُۥ بِٱلْأَمْسِ يَسْتَصْرِخُهُۥ ۚ قَالَ لَهُۥ مُوسَىٰٓ إِنَّكَ لَغَوِىٌّ مُّبِينٌ ﴿١٨﴾ فَلَمَّآ أَنْ أَرَادَ أَن يَبْطِشَ بِٱلَّذِى هُوَ عَدُوٌّ لَّهُمَا قَالَ يَٰمُوسَىٰٓ أَتُرِيدُ أَن تَقْتُلَنِى كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًۢا بِٱلْأَمْسِ ۖ إِن تُرِيدُ إِلَّآ أَن تَكُونَ جَبَّارًا فِى ٱلْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَن تَكُونَ مِنَ ٱلْمُصْلِحِينَ ﴿١٩﴾ وَجَآءَ رَجُلٌ مِّنْ أَقْصَا ٱلْمَدِينَةِ يَسْعَىٰ قَالَ يَٰمُوسَىٰٓ إِنَّ ٱلْمَلَأَ يَأْتَمِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَٱخْرُجْ إِنِّى لَكَ مِنَ ٱلنَّٰصِحِينَ ﴿٢٠﴾ فَخَرَجَ مِنْهَا خَآئِفًا يَتَرَقَّبُ ۖ قَالَ رَبِّ نَجِّنِى مِنَ ٱلْقَوْمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢١﴾

وشه و ماناكانی

﴿بَلَغَ أَشُدَّهُۥ﴾ گه‌یشته هه‌ره‌تی توانای

﴿وَٱسْتَوَىٰٓ﴾ بوو به پیاوی ته‌واو

﴿عَلَىٰ حِينِ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا﴾ وه‌ختێ خه‌ڵكه‌كه‌ی ئاگایان لێ نه‌بوو

﴿مِن شِيعَتِهِۦ﴾ له كۆمه‌ڵه‌كه‌ی خۆی

﴿فَوَكَزَهُۥ مُوسَىٰ﴾ مووسا بۆكزێكی پیاكێشا، مسته‌كۆڵه‌یه‌كی پیاكێشا

﴿ظَهِيرًا لِّلْمُجْرِمِينَ﴾ پشت و په‌نای تاوانباران ﴿يَتَرَقَّبُ﴾ چاوه‌ڕوانی باشه‌ی نه‌ده‌كرد، ده‌ترسا

﴿يَسْتَصْرِخُهُۥ﴾ هاواری لێ ده‌كا

﴿إِنَّكَ لَغَوِىٌّ﴾ تۆ كه‌لله‌شه‌ق و بابیت

﴿يَبْطِشَ﴾ په‌لاماری بدا ﴿يَسْعَىٰ﴾ به په‌له ده‌هات

﴿يَأْتَمِرُونَ بِكَ﴾ پیلانت بۆ ساز ده‌كه‌ن

مینگه‌كان و ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه	شوێنی مینگه (الغنة). (الإدغام) به مینگه‌وه. مینگه‌ی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه و. مینگه‌ی (الإقلاب). ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.
ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)	(٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن. (٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن. مه‌ددی متصل، له‌كاتی وستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌كه. (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف). (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَآءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَىٰ رَبِّيٓ أَن يَهْدِيَنِي سَوَآءَ
ٱلسَّبِيلِ ﴿٢٢﴾ وَلَمَّا وَرَدَ مَآءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ
ٱلنَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِن دُونِهِمُ ٱمْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِۖ
قَالَ مَا خَطْبُكُمَاۖ قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّىٰ يُصْدِرَ ٱلرِّعَآءُۖ وَأَبُونَا
شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿٢٣﴾ فَسَقَىٰ لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّىٰٓ إِلَى ٱلظِّلِّ فَقَالَ
رَبِّ إِنِّي لِمَآ أَنزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿٢٤﴾ فَجَآءَتْهُ إِحْدَىٰهُمَا
تَمْشِي عَلَى ٱسْتِحْيَآءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ
أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَاۚ فَلَمَّا جَآءَهُۥ وَقَصَّ عَلَيْهِ ٱلْقَصَصَ قَالَ
لَا تَخَفْۖ نَجَوْتَ مِنَ ٱلْقَوْمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٥﴾ قَالَتْ إِحْدَىٰهُمَا
يَٰٓأَبَتِ ٱسْتَـْٔجِرْهُۖ إِنَّ خَيْرَ مَنِ ٱسْتَـْٔجَرْتَ ٱلْقَوِيُّ ٱلْأَمِينُ
﴿٢٦﴾ قَالَ إِنِّيٓ أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ٱبْنَتَيَّ هَٰتَيْنِ عَلَىٰٓ أَن
تَأْجُرَنِي ثَمَٰنِيَ حِجَجٍۖ فَإِنْ أَتْمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِندِكَۖ
وَمَآ أُرِيدُ أَنْ أَشُقَّ عَلَيْكَۚ سَتَجِدُنِيٓ إِن شَآءَ ٱللَّهُ مِنَ
ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٢٧﴾ قَالَ ذَٰلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَۖ أَيَّمَا ٱلْأَجَلَيْنِ
قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَٰنَ عَلَيَّۖ وَٱللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٢٨﴾

وشه و ماناکانی

﴿تِلْقَآءَ مَدْيَنَ﴾ رووەو (مەدیەن) گوندەکەی شوعەیب

﴿سَوَآءَ ٱلسَّبِيلِ﴾ ڕێگەی ڕاست

﴿أُمَّةً مِّنَ ٱلنَّاسِ﴾ کۆمەڵێ خەڵك

﴿تَذُودَانِ﴾ ڕێگە نەدەدران

﴿مَا خَطْبُكُمَا﴾ گرفتتان چییە؟

﴿يُصْدِرَ ٱلرِّعَآءُ﴾ تا شوانەکان لێ نەبنەوە

﴿وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ﴾ باوکمان پیاوێکی پیرە

﴿فَسَقَىٰ لَهُمَا﴾ ئاژەڵەکەی بۆ ئاودان

﴿ثُمَّ تَوَلَّىٰٓ إِلَى ٱلظِّلِّ﴾ لە پاشان چووە بن سێبەرێك

﴿فَقِيرٌ﴾ هەژار

﴿تَأْجُرَنِي﴾ ڕەنجبەرم بی، ئیشم بۆ بکەی

﴿حِجَجٍ﴾ ساڵان

قوڕس کۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە:
- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

۞ فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى ٱلْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِۦٓ ءَانَسَ مِن جَانِبِ ٱلطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ ٱمْكُثُوٓا۟ إِنِّىٓ ءَانَسْتُ نَارًا لَّعَلِّىٓ ءَاتِيكُم مِّنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِّنَ ٱلنَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٢٩﴾ فَلَمَّآ أَتَىٰهَا نُودِىَ مِن شَٰطِئِ ٱلْوَادِ ٱلْأَيْمَنِ فِى ٱلْبُقْعَةِ ٱلْمُبَٰرَكَةِ مِنَ ٱلشَّجَرَةِ أَن يَٰمُوسَىٰٓ إِنِّىٓ أَنَا ٱللَّهُ رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٣٠﴾ وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ ۖ فَلَمَّا رَءَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَآنٌّ وَلَّىٰ مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ ۚ يَٰمُوسَىٰٓ أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ ۖ إِنَّكَ مِنَ ٱلْءَامِنِينَ ﴿٣١﴾ ٱسْلُكْ يَدَكَ فِى جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَآءَ مِنْ غَيْرِ سُوٓءٍ وَٱضْمُمْ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ ٱلرَّهْبِ ۖ فَذَٰنِكَ بُرْهَٰنَانِ مِن رَّبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَإِي۟هِۦٓ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ قَوْمًا فَٰسِقِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّى قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَن يَقْتُلُونِ ﴿٣٣﴾ وَأَخِى هَٰرُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّى لِسَانًا فَأَرْسِلْهُ مَعِىَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِىٓ ۖ إِنِّىٓ أَخَافُ أَن يُكَذِّبُونِ ﴿٣٤﴾ قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَٰنًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا ۚ بِـَٔايَٰتِنَآ أَنتُمَا وَمَنِ ٱتَّبَعَكُمَا ٱلْغَٰلِبُونَ ﴿٣٥﴾

وشه و ماناكانى

﴿ ءَانَسَ ﴾ بینیی
﴿ نَارًا ﴾ ئاگرێك
﴿ جَذْوَةٍ مِّنَ ٱلنَّارِ ﴾ چلۆسكێك لە ئاگر
﴿ تَصْطَلُونَ ﴾ خۆتان گەرم كەنەوە
﴿ تَهْتَزُّ ﴾ هەڵبەز و دابەزی دەكرد
﴿ كَأَنَّهَا جَآنٌّ ﴾ وەك ماری بچووك (توولەمار)
﴿ وَلَمْ يُعَقِّبْ ﴾ نە گەڕایەوە
﴿ جَيْبِكَ ﴾ بەخەی كراسەكەت
﴿ وَٱضْمُمْ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ ٱلرَّهْبِ ﴾ دەستی ڕاستت بنێ بە سنگتەوە ترست لە مارەكە نامێنێ
﴿ رِدْءًا ﴾ كۆمەك، یاریدەدەر
﴿ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ ﴾ هێزت دەدەینێ، بەهێزت دەكەین
﴿ سُلْطَٰنًا ﴾ دەسەڵات
﴿ فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا ﴾ پێتان ناگەن

مینگەكان و، نەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن

فَلَمَّا جَآءَهُم مُّوسَىٰ بِـَٔايَٰتِنَا بَيِّنَٰتٍ قَالُواْ مَا هَٰذَآ إِلَّا سِحْرٌ مُّفْتَرًى وَمَا سَمِعْنَا بِهَٰذَا فِيٓ ءَابَآئِنَا ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٣٦﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّيٓ أَعْلَمُ بِمَن جَآءَ بِٱلْهُدَىٰ مِنْ عِندِهِۦ وَمَن تَكُونُ لَهُۥ عَٰقِبَةُ ٱلدَّارِۖ إِنَّهُۥ لَا يُفْلِحُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٣٧﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَٰهَٰمَٰنُ عَلَى ٱلطِّينِ فَٱجْعَل لِّي صَرْحًا لَّعَلِّيٓ أَطَّلِعُ إِلَىٰٓ إِلَٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّي لَأَظُنُّهُۥ مِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ ﴿٣٨﴾ وَٱسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُۥ فِي ٱلْأَرْضِ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ وَظَنُّوٓاْ أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ ﴿٣٩﴾ فَأَخَذْنَٰهُ وَجُنُودَهُۥ فَنَبَذْنَٰهُمْ فِي ٱلْيَمِّۖ فَٱنظُرْ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٤٠﴾ وَجَعَلْنَٰهُمْ أَئِمَّةً يَدْعُونَ إِلَى ٱلنَّارِۖ وَيَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ لَا يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾ وَأَتْبَعْنَٰهُمْ فِي هَٰذِهِ ٱلدُّنْيَا لَعْنَةًۖ وَيَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ هُم مِّنَ ٱلْمَقْبُوحِينَ ﴿٤٢﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ مِنۢ بَعْدِ مَآ أَهْلَكْنَا ٱلْقُرُونَ ٱلْأُولَىٰ بَصَآئِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

وشه و ماناكانى

﴿ مُّفْتَرًى ﴾ درۆ

﴿ وَمَا سَمِعْنَا بِهَٰذَا ﴾ ئەممان نەبیستووە

﴿ فِيٓ ءَابَآئِنَا ٱلْأَوَّلِينَ ﴾ لە باوكە پێشووەكانمانا

﴿ مُّفْتَرًى ﴾ بە درۆ دەدرێتە پاڵ خودا

﴿ صَرْحًا ﴾ كۆشكێك

﴿ فَنَبَذْنَٰهُمْ فِي ٱلْيَمِّ ﴾ خستماننە دەریاوە

﴿ أَئِمَّةً ﴾ پێشەوا

﴿ لَعْنَةً ﴾ دوورخستنەوە لە سۆزی خودا

﴿ مِّنَ ٱلْمَقْبُوحِينَ ﴾ لە ناشیرین و بەدفەساڵەكان

﴿ ٱلْقُرُونَ ٱلْأُولَىٰ ﴾ گەلانی پێشوو

﴿ بَصَآئِرَ لِلنَّاسِ ﴾ بەرچاوڕوونیی بۆ خەڵك

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا جەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان: ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور رەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَمَا كُنتَ بِجَانِبِ ٱلْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَى ٱلْأَمْرَ وَمَا كُنتَ
مِنَ ٱلشَّٰهِدِينَ ﴿٤٤﴾ وَلَٰكِنَّآ أَنشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ
ٱلْعُمُرُ ۚ وَمَا كُنتَ ثَاوِيًا فِىٓ أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُوا۟ عَلَيْهِمْ
ءَايَٰتِنَا وَلَٰكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٤٥﴾ وَمَا كُنتَ بِجَانِبِ
ٱلطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَٰكِن رَّحْمَةً مِّن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا
مَّآ أَتَىٰهُم مِّن نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٦﴾
وَلَوْلَآ أَن تُصِيبَهُم مُّصِيبَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا۟
رَبَّنَا لَوْلَآ أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ ءَايَٰتِكَ وَنَكُونَ
مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾ فَلَمَّا جَآءَهُمُ ٱلْحَقُّ مِنْ عِندِنَا قَالُوا۟
لَوْلَآ أُوتِىَ مِثْلَ مَآ أُوتِىَ مُوسَىٰٓ ۚ أَوَلَمْ يَكْفُرُوا۟ بِمَآ أُوتِىَ
مُوسَىٰ مِن قَبْلُ ۖ قَالُوا۟ سِحْرَانِ تَظَٰهَرَا وَقَالُوٓا۟ إِنَّا بِكُلٍّ كَٰفِرُونَ
﴿٤٨﴾ قُلْ فَأْتُوا۟ بِكِتَٰبٍ مِّنْ عِندِ ٱللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَآ أَتَّبِعْهُ
إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٤٩﴾ فَإِن لَّمْ يَسْتَجِيبُوا۟ لَكَ فَٱعْلَمْ
أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَآءَهُمْ ۚ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ ٱتَّبَعَ هَوَىٰهُ بِغَيْرِ
هُدًى مِّنَ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٥٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿ وَمَا كُنتَ بِجَانِبِ ٱلْغَرْبِيِّ ﴾ لەو کاتەدا تۆ لای رۆژاوای شیوەکەوە نەبوویت

﴿ إِذْ قَضَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَى ٱلْأَمْرَ ﴾ کە فەرمانمان دا بە مووسا

﴿ وَلَٰكِنَّآ أَنشَأْنَا قُرُونًا ﴾ بەڵام ئێمە گەلانێکمان دروست کرد

﴿ فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ ٱلْعُمُرُ ﴾ ماوەیەکی زۆریان بەسەردا رۆیی

﴿ ثَاوِيًا ﴾ دانیشتبووی

﴿ سِحْرَانِ تَظَٰهَرَا ﴾ دوو سیحرن دەرکەوتوون

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

۞ وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ ٱلْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥١﴾ ٱلَّذِينَ
ءَاتَيْنَٰهُمُ ٱلْكِتَٰبَ مِن قَبْلِهِۦ هُم بِهِۦ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾ وَإِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ
قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا بِهِۦٓ إِنَّهُ ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّنَآ إِنَّا كُنَّا مِن قَبْلِهِۦ مُسْلِمِينَ ﴿٥٣﴾
أُو۟لَٰٓئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُم مَّرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا۟ وَيَدْرَءُونَ بِٱلْحَسَنَةِ
ٱلسَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٥٤﴾ وَإِذَا سَمِعُوا۟ ٱللَّغْوَ
أَعْرَضُوا۟ عَنْهُ وَقَالُوا۟ لَنَآ أَعْمَٰلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَٰلُكُمْ سَلَٰمٌ عَلَيْكُمْ
لَا نَبْتَغِى ٱلْجَٰهِلِينَ ﴿٥٥﴾ إِنَّكَ لَا تَهْدِى مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَٰكِنَّ
ٱللَّهَ يَهْدِى مَن يَشَآءُ ۚ وَهُوَ أَعْلَمُ بِٱلْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾ وَقَالُوٓا۟ إِن
نَّتَّبِعِ ٱلْهُدَىٰ مَعَكَ نُتَخَطَّفْ مِنْ أَرْضِنَآ ۚ أَوَلَمْ نُمَكِّن لَّهُمْ
حَرَمًا ءَامِنًا يُجْبَىٰٓ إِلَيْهِ ثَمَرَٰتُ كُلِّ شَىْءٍ رِّزْقًا مِّن لَّدُنَّا وَلَٰكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِن قَرْيَةٍۭ
بَطِرَتْ مَعِيشَتَهَا ۖ فَتِلْكَ مَسَٰكِنُهُمْ لَمْ تُسْكَن مِّنۢ بَعْدِهِمْ
إِلَّا قَلِيلًا ۖ وَكُنَّا نَحْنُ ٱلْوَٰرِثِينَ ﴿٥٨﴾ وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ
ٱلْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِىٓ أُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُوا۟ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتِنَا ۚ وَمَا
كُنَّا مُهْلِكِى ٱلْقُرَىٰٓ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَٰلِمُونَ ﴿٥٩﴾

وشەو ماناکانی

﴿ وَصَّلْنَا لَهُمُ ٱلْقَوْلَ ﴾ قورئانمان بۆ ناردن

﴿ وَيَدْرَءُونَ ﴾ لادەبەن، دەسڕنەوە

﴿ ٱللَّغْوَ ﴾ قسەی پڕوپووچ، جنێو

﴿ سَلَٰمٌ عَلَيْكُمْ ﴾ دوورین لە زیان لە لایەنی ئێمەوە

﴿ نُتَخَطَّفْ ﴾ دەفڕێنراین

﴿ يُجْبَىٰٓ إِلَيْهِ ﴾ دەهێنرێ بۆی

﴿ بَطِرَتْ مَعِيشَتَهَا ﴾ مشەخۆری و زیادەڕەوییان لە ژیانیاندا کرد

﴿ وَكُنَّا نَحْنُ ٱلْوَٰرِثِينَ ﴾ هەمووی بۆ ئێمە مایەوە

﴿ وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ ٱلْقُرَىٰ ﴾ نەبووە خودای تۆ گوندانێك لەناو بەرێ

﴿ فِىٓ أُمِّهَا ﴾ لە مەککە

قورس کۆکردن (تفخیم) و، قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَمَآ أُوتِيتُم مِّن شَيۡءٖ فَمَتَٰعُ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَزِينَتُهَاۚ وَمَا عِندَ
ٱللَّهِ خَيۡرٞ وَأَبۡقَىٰٓۚ أَفَلَا تَعۡقِلُونَ ﴿٦٠﴾ أَفَمَن وَعَدۡنَٰهُ وَعۡدًا حَسَنٗا
فَهُوَ لَٰقِيهِ كَمَن مَّتَّعۡنَٰهُ مَتَٰعَ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا ثُمَّ هُوَ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ
مِنَ ٱلۡمُحۡضَرِينَ ﴿٦١﴾ وَيَوۡمَ يُنَادِيهِمۡ فَيَقُولُ أَيۡنَ شُرَكَآءِيَ ٱلَّذِينَ
كُنتُمۡ تَزۡعُمُونَ ﴿٦٢﴾ قَالَ ٱلَّذِينَ حَقَّ عَلَيۡهِمُ ٱلۡقَوۡلُ رَبَّنَا هَٰٓؤُلَآءِ
ٱلَّذِينَ أَغۡوَيۡنَآ أَغۡوَيۡنَٰهُمۡ كَمَا غَوَيۡنَاۖ تَبَرَّأۡنَآ إِلَيۡكَۖ مَا كَانُوٓاْ إِيَّانَا
يَعۡبُدُونَ ﴿٦٣﴾ وَقِيلَ ٱدۡعُواْ شُرَكَآءَكُمۡ فَدَعَوۡهُمۡ فَلَمۡ يَسۡتَجِيبُواْ
لَهُمۡ وَرَأَوُاْ ٱلۡعَذَابَۚ لَوۡ أَنَّهُمۡ كَانُواْ يَهۡتَدُونَ ﴿٦٤﴾ وَيَوۡمَ يُنَادِيهِمۡ
فَيَقُولُ مَاذَآ أَجَبۡتُمُ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿٦٥﴾ فَعَمِيَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلۡأَنۢبَآءُ
يَوۡمَئِذٖ فَهُمۡ لَا يَتَسَآءَلُونَ ﴿٦٦﴾ فَأَمَّا مَن تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ
صَٰلِحٗا فَعَسَىٰٓ أَن يَكُونَ مِنَ ٱلۡمُفۡلِحِينَ ﴿٦٧﴾ وَرَبُّكَ
يَخۡلُقُ مَا يَشَآءُ وَيَخۡتَارُۗ مَا كَانَ لَهُمُ ٱلۡخِيَرَةُۚ سُبۡحَٰنَ
ٱللَّهِ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ﴿٦٨﴾ وَرَبُّكَ يَعۡلَمُ مَا تُكِنُّ
صُدُورُهُمۡ وَمَا يُعۡلِنُونَ ﴿٦٩﴾ وَهُوَ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ لَهُ
ٱلۡحَمۡدُ فِي ٱلۡأُولَىٰ وَٱلۡأٓخِرَةِۖ وَلَهُ ٱلۡحُكۡمُ وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٧٠﴾

وشه‌و ماناكانی

﴿أُوتِيتُم﴾ درا پێتان، پێتان به‌خشرا
﴿مِّن شَيۡءٖ﴾ له هه‌رچی، له ماڵ و منداڵ
﴿فَمَتَٰعُ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا﴾ شت و مه‌كی دنیا
﴿مِنَ ٱلۡمُحۡضَرِينَ﴾ له‌وانه‌ی سزا ده‌درێن، ده‌خرێنه دۆزه‌خ
﴿حَقَّ عَلَيۡهِمُ ٱلۡقَوۡلُ﴾ سزایان بۆ براوه‌ته‌وه
﴿أَغۡوَيۡنَآ﴾ باییمان كردن ﴿فَعَمِيَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلۡأَنۢبَآءُ﴾ سه‌ریان لێ شێوا و هه‌واڵیان لێ ون بوو ﴿وَيَخۡتَارُ﴾ هه‌ڵده‌بژێرێ
﴿ٱلۡخِيَرَةُ﴾ هه‌ڵبژاردن
﴿مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمۡ﴾ ئه‌وه‌ی له دڵیاندا شارراوه‌ته‌وه

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه		ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)	
شوێنی مینگه (الغنة).	(الإدغام) به مینگه‌وه.		(٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
مینگه‌ی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگه و،		(٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
مینگه‌ی (الإقلاب).	ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.		مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌كه‌یه
			(٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا
			(٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)یه

قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِن جَعَلَ ٱللَّهُ عَلَيْكُمُ ٱلَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَـٰمَةِ
مَنْ إِلَـٰهٌ غَيْرُ ٱللَّهِ يَأْتِيكُم بِضِيَآءٍ ۖ أَفَلَا تَسْمَعُونَ ﴿٧١﴾
قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِن جَعَلَ ٱللَّهُ عَلَيْكُمُ ٱلنَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَىٰ
يَوْمِ ٱلْقِيَـٰمَةِ مَنْ إِلَـٰهٌ غَيْرُ ٱللَّهِ يَأْتِيكُم بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ
فِيهِ ۖ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٧٢﴾ وَمِن رَّحْمَتِهِۦ جَعَلَ لَكُمُ ٱلَّيْلَ
وَٱلنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا۟ فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا۟ مِن فَضْلِهِۦ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
﴿٧٣﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَآءِىَ ٱلَّذِينَ كُنتُمْ
تَزْعُمُونَ ﴿٧٤﴾ وَنَزَعْنَا مِن كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا
هَاتُوا۟ بُرْهَـٰنَكُمْ فَعَلِمُوٓا۟ أَنَّ ٱلْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟
يَفْتَرُونَ ﴿٧٥﴾ ۞ إِنَّ قَـٰرُونَ كَانَ مِن قَوْمِ مُوسَىٰ فَبَغَىٰ
عَلَيْهِمْ ۖ وَءَاتَيْنَـٰهُ مِنَ ٱلْكُنُوزِ مَآ إِنَّ مَفَاتِحَهُۥ لَتَنُوٓأُ بِٱلْعُصْبَةِ
أُو۟لِى ٱلْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُۥ قَوْمُهُۥ لَا تَفْرَحْ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلْفَرِحِينَ
﴿٧٦﴾ وَٱبْتَغِ فِيمَآ ءَاتَىٰكَ ٱللَّهُ ٱلدَّارَ ٱلْـَٔاخِرَةَ ۖ وَلَا تَنسَ
نَصِيبَكَ مِنَ ٱلدُّنْيَا ۖ وَأَحْسِن كَمَآ أَحْسَنَ ٱللَّهُ إِلَيْكَ ۖ
وَلَا تَبْغِ ٱلْفَسَادَ فِى ٱلْأَرْضِ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٧٧﴾

ربع الحزب ١٠

وشه و ماناكانى

﴿أَرَءَيْتُمْ﴾ ئايا ديوتانه؟ پێم بڵێن
﴿سَرْمَدًا﴾ هەمیشە
﴿يَفْتَرُونَ﴾ درۆ دەكەن
﴿فَبَغَىٰ عَلَيْهِمْ﴾ زاڵ بوو بەسەریانا
﴿لَتَنُوٓأُ بِٱلْعُصْبَةِ﴾ كۆمەڵێك ماندوو دەكات
﴿لَا تَفْرَحْ﴾ دڵ بە دنیا خۆش مەكە
﴿وَٱبْتَغِ فِيمَآ ءَاتَىٰكَ ٱللَّهُ ٱلدَّارَ ٱلْـَٔاخِرَةَ﴾ بەوەی كە خودا داویەتی پێت كار بۆ پاشەڕۆژ بكە
﴿وَلَا تَنسَ نَصِيبَكَ مِنَ ٱلدُّنْيَا﴾ بەشی دنیاشت لە بیرنەچێ

قوڕس گۆكردن (تصحيم) و، قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا جەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

قَالَ إِنَّمَآ أُوتِيتُهُۥ عَلَىٰ عِلْمٍ عِندِىٓ ۚ أَوَلَمْ يَعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ
مِن قَبْلِهِۦ مِنَ ٱلْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا ۚ
وَلَا يُسْـَٔلُ عَن ذُنُوبِهِمُ ٱلْمُجْرِمُونَ ﴿٧٨﴾ فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِۦ
فِى زِينَتِهِۦ ۖ قَالَ ٱلَّذِينَ يُرِيدُونَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا يَـٰلَيْتَ لَنَا
مِثْلَ مَآ أُوتِىَ قَـٰرُونُ إِنَّهُۥ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٧٩﴾ وَقَالَ
ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ وَيْلَكُمْ ثَوَابُ ٱللَّهِ خَيْرٌ لِّمَنْ ءَامَنَ
وَعَمِلَ صَـٰلِحًا وَلَا يُلَقَّىٰهَآ إِلَّا ٱلصَّـٰبِرُونَ ﴿٨٠﴾ فَخَسَفْنَا
بِهِۦ وَبِدَارِهِ ٱلْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُۥ مِن فِئَةٍ يَنصُرُونَهُۥ مِن دُونِ
ٱللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ ٱلْمُنتَصِرِينَ ﴿٨١﴾ وَأَصْبَحَ ٱلَّذِينَ تَمَنَّوْا۟
مَكَانَهُۥ بِٱلْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيْكَأَنَّ ٱللَّهَ يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ لِمَن
يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ وَيَقْدِرُ ۖ لَوْلَآ أَن مَّنَّ ٱللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا ۖ
وَيْكَأَنَّهُۥ لَا يُفْلِحُ ٱلْكَـٰفِرُونَ ﴿٨٢﴾ تِلْكَ ٱلدَّارُ ٱلْـَٔاخِرَةُ نَجْعَلُهَا
لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا ۚ وَٱلْعَـٰقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ
﴿٨٣﴾ مَن جَآءَ بِٱلْحَسَنَةِ فَلَهُۥ خَيْرٌ مِّنْهَا ۖ وَمَن جَآءَ بِٱلسَّيِّئَةِ فَلَا
يُجْزَى ٱلَّذِينَ عَمِلُوا۟ ٱلسَّيِّـَٔاتِ إِلَّا مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

وشەو ماناكانى

﴿ إِنَّمَآ أُوتِيتُهُۥ ﴾ ئەوەی کە هەمە
﴿ عَلَىٰ عِلْمٍ عِندِىٓ ﴾ بەهۆی زانایی خۆمەوەیە
﴿ مِنَ ٱلْقُرُونِ ﴾ لە گەلان
﴿ وَلَا يُسْـَٔلُ ﴾ پرسیاری لێ ناکرێ
﴿ فِى زِينَتِهِۦ ﴾ بە خۆرازاوەیی
﴿ وَيْلَكُمْ ﴾ ماڵتان کاول بێ!
﴿ وَلَا يُلَقَّىٰهَآ ﴾ نایگاتێ
﴿ وَيْكَأَنَّ ٱللَّهَ ﴾ پەککوو، دیت؟
﴿ وَيَقْدِرُ ﴾ دەیگرێتەوە
﴿ وَيْكَأَنَّهُۥ لَا يُفْلِحُ ﴾ بینیت رزگار نابێ؟
﴿ بِٱلْحَسَنَةِ ﴾ چاکە و ئیمان
﴿ خَيْرٌ مِّنْهَا ﴾ چاکتر لەوە، بەهەشت
﴿ بِٱلسَّيِّئَةِ ﴾ خراپە، کوفر

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە

إِنَّ ٱلَّذِى فَرَضَ عَلَيْكَ ٱلْقُرْءَانَ لَرَآدُّكَ إِلَىٰ مَعَادٍ ۚ قُل رَّبِّىٓ
أَعْلَمُ مَن جَآءَ بِٱلْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِى ضَلَـٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٨٥﴾ وَمَا كُنتَ
تَرْجُوٓا۟ أَن يُلْقَىٰٓ إِلَيْكَ ٱلْكِتَـٰبُ إِلَّا رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ ۖ
فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِّلْكَـٰفِرِينَ ﴿٨٦﴾ وَلَا يَصُدُّنَّكَ عَنْ ءَايَـٰتِ
ٱللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنزِلَتْ إِلَيْكَ ۖ وَٱدْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ ۖ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿٨٧﴾ وَلَا تَدْعُ مَعَ ٱللَّهِ إِلَـٰهًا ءَاخَرَ ۘ لَآ إِلَـٰهَ إِلَّا
هُوَ ۚ كُلُّ شَىْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُۥ ۚ لَهُ ٱلْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٨﴾

سُورَةُ العَنكَبُوتِ

ترتيبها ٢٩ — آياتها ٦٩

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓ ﴿١﴾ أَحَسِبَ ٱلنَّاسُ أَن يُتْرَكُوٓا۟ أَن يَقُولُوٓا۟ ءَامَنَّا وَهُمْ لَا
يُفْتَنُونَ ﴿٢﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۖ فَلَيَعْلَمَنَّ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ
صَدَقُوا۟ وَلَيَعْلَمَنَّ ٱلْكَـٰذِبِينَ ﴿٣﴾ أَمْ حَسِبَ ٱلَّذِينَ يَعْمَلُونَ
ٱلسَّيِّـَٔاتِ أَن يَسْبِقُونَا ۚ سَآءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٤﴾ مَن كَانَ يَرْجُوا۟
لِقَآءَ ٱللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ ٱللَّهِ لَـَٔاتٍ ۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٥﴾ وَمَن
جَـٰهَدَ فَإِنَّمَا يُجَـٰهِدُ لِنَفْسِهِۦٓ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَغَنِىٌّ عَنِ ٱلْعَـٰلَمِينَ ﴿٦﴾

نصف الحزب ٤٠

وشه و ماناكانی

﴿فَرَضَ عَلَيْكَ ٱلْقُرْءَانَ﴾ قورئانی پێ بەخشیوی

﴿لَرَآدُّكَ إِلَىٰ مَعَادٍ﴾ دەتگێڕێتەوە بۆ شوێنی خۆت، بەهەشت یا مەككە

﴿أَن يُلْقَىٰٓ إِلَيْكَ ٱلْكِتَـٰبُ﴾ قورئانت بۆ بێ

﴿ظَهِيرًا لِّلْكَـٰفِرِينَ﴾ كۆمەككار بۆ كافران

سوورەتی عەنكەبووت

﴿لَا يُفْتَنُونَ﴾ تاقیی نەكرێنەوە

﴿أَن يَسْبِقُونَا﴾ لە دەستمان دەرچن

﴿أَجَلَ ٱللَّهِ﴾ ئەو كاتەی خودا دیاریی كردووە

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و. تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنۡهُمۡ سَيِّـَٔاتِهِمۡ وَلَنَجۡزِيَنَّهُمۡ أَحۡسَنَ ٱلَّذِي كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿٧﴾ وَوَصَّيۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ بِوَٰلِدَيۡهِ حُسۡنٗاۖ وَإِن جَٰهَدَاكَ لِتُشۡرِكَ بِي مَا لَيۡسَ لَكَ بِهِۦ عِلۡمٞ فَلَا تُطِعۡهُمَآۚ إِلَيَّ مَرۡجِعُكُمۡ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٨﴾ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَنُدۡخِلَنَّهُمۡ فِي ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٩﴾ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ فَإِذَآ أُوذِيَ فِي ٱللَّهِ جَعَلَ فِتۡنَةَ ٱلنَّاسِ كَعَذَابِ ٱللَّهِ وَلَئِن جَآءَ نَصۡرٞ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمۡۚ أَوَلَيۡسَ ٱللَّهُ بِأَعۡلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٠﴾ وَلَيَعۡلَمَنَّ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَلَيَعۡلَمَنَّ ٱلۡمُنَٰفِقِينَ ﴿١١﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لِلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّبِعُواْ سَبِيلَنَا وَلۡنَحۡمِلۡ خَطَٰيَٰكُمۡ وَمَا هُم بِحَٰمِلِينَ مِنۡ خَطَٰيَٰهُم مِّن شَيۡءٍۖ إِنَّهُمۡ لَكَٰذِبُونَ ﴿١٢﴾ وَلَيَحۡمِلُنَّ أَثۡقَالَهُمۡ وَأَثۡقَالٗا مَّعَ أَثۡقَالِهِمۡۖ وَلَيُسۡـَٔلُنَّ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ عَمَّا كَانُواْ يَفۡتَرُونَ ﴿١٣﴾ وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوۡمِهِۦ فَلَبِثَ فِيهِمۡ أَلۡفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمۡسِينَ عَامٗا فَأَخَذَهُمُ ٱلطُّوفَانُ وَهُمۡ ظَٰلِمُونَ ﴿١٤﴾

وشه و ماناكانى

﴿ وَوَصَّيۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ ﴾ ئامۆژگاریی مرۆمان کرد

﴿ حُسۡنٗا ﴾ چاکە لەگەڵیانا

﴿ لَنُدۡخِلَنَّهُمۡ فِي ٱلصَّٰلِحِينَ ﴾ دەیانخەینە ناو پیاوچاکان

﴿ فَإِذَآ أُوذِيَ فِي ٱللَّهِ ﴾ ئەگەر لە ڕێگەی خودادا سزایەکی چەشت

﴿ فِتۡنَةَ ٱلنَّاسِ ﴾ ئازار و سزای خەڵك

﴿ كَعَذَابِ ٱللَّهِ ﴾ وەك سزای خودا

﴿ ٱتَّبِعُواْ سَبِيلَنَا ﴾ شوێن ئێمە بکەون

﴿ خَطَٰيَٰكُمۡ ﴾ تاوانەکانتان

﴿ أَثۡقَالَهُمۡ ﴾ کوڵ و بارەکانیان، تاوانەکانیان

﴿ يَفۡتَرُونَ ﴾ درۆ دەکەن

ميگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ـە

فَأَنجَيْنَٰهُ وَأَصْحَٰبَ ٱلسَّفِينَةِ وَجَعَلْنَٰهَآ ءَايَةً لِّلْعَٰلَمِينَ ﴿١٥﴾ وَإِبْرَٰهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱتَّقُوهُ ۖ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾ إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَوْثَٰنًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا ۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَٱبْتَغُوا۟ عِندَ ٱللَّهِ ٱلرِّزْقَ وَٱعْبُدُوهُ وَٱشْكُرُوا۟ لَهُۥٓ ۖ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٧﴾ وَإِن تُكَذِّبُوا۟ فَقَدْ كَذَّبَ أُمَمٌ مِّن قَبْلِكُمْ ۖ وَمَا عَلَى ٱلرَّسُولِ إِلَّا ٱلْبَلَٰغُ ٱلْمُبِينُ ﴿١٨﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا۟ كَيْفَ يُبْدِئُ ٱللَّهُ ٱلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥٓ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٩﴾ قُلْ سِيرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ فَٱنظُرُوا۟ كَيْفَ بَدَأَ ٱلْخَلْقَ ۚ ثُمَّ ٱللَّهُ يُنشِئُ ٱلنَّشْأَةَ ٱلْءَاخِرَةَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾ يُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ وَيَرْحَمُ مَن يَشَآءُ ۖ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ ﴿٢١﴾ وَمَآ أَنتُم بِمُعْجِزِينَ فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا فِى ٱلسَّمَآءِ ۖ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِن وَلِىٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٢﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَلِقَآئِهِۦٓ أُو۟لَٰٓئِكَ يَئِسُوا۟ مِن رَّحْمَتِى وَأُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٣﴾

وشەو ماناكانی

«أَوْثَٰنًا» بتگەلێك

«وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا» درۆ هەڵدەبەستن

«يُبْدِئُ» دەست پێ دەكات

«ثُمَّ يُعِيدُهُۥ» لەپاشان دەیگێڕێتەوە، وەك خۆی لێ دەكاتەوە

«يُنشِئُ ٱلنَّشْأَةَ ٱلْءَاخِرَةَ» دوایی دروستیان دەكاتەوە

«وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ» بۆ لای ئەو دەگەڕێنەوە

«بِمُعْجِزِينَ» لە دەستی دەرناچن

«يَئِسُوا۟ مِن رَّحْمَتِى» لە سۆزی من بێ هیوا بوون

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢.نیشانەكانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوۡمِهِۦٓ إِلَّآ أَن قَالُواْ ٱقۡتُلُوهُ أَوۡ حَرِّقُوهُ فَأَنجَىٰهُ ٱللَّهُ مِنَ ٱلنَّارِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ﴿٢٤﴾ وَقَالَ إِنَّمَا ٱتَّخَذۡتُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ أَوۡثَٰنٗا مَّوَدَّةَ بَيۡنِكُمۡ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۖ ثُمَّ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ يَكۡفُرُ بَعۡضُكُم بِبَعۡضٖ وَيَلۡعَنُ بَعۡضُكُم بَعۡضٗا وَمَأۡوَىٰكُمُ ٱلنَّارُ وَمَا لَكُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٢٥﴾ ۞ فَـَٔامَنَ لَهُۥ لُوطٞۘ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّيٓۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٢٦﴾ وَوَهَبۡنَا لَهُۥٓ إِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَ وَجَعَلۡنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ ٱلنُّبُوَّةَ وَٱلۡكِتَٰبَ وَءَاتَيۡنَٰهُ أَجۡرَهُۥ فِي ٱلدُّنۡيَاۖ وَإِنَّهُۥ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ لَمِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٢٧﴾ وَلُوطًا إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِۦٓ إِنَّكُمۡ لَتَأۡتُونَ ٱلۡفَٰحِشَةَ مَا سَبَقَكُم بِهَا مِنۡ أَحَدٖ مِّنَ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٢٨﴾ أَئِنَّكُمۡ لَتَأۡتُونَ ٱلرِّجَالَ وَتَقۡطَعُونَ ٱلسَّبِيلَ وَتَأۡتُونَ فِي نَادِيكُمُ ٱلۡمُنكَرَۖ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوۡمِهِۦٓ إِلَّآ أَن قَالُواْ ٱئۡتِنَا بِعَذَابِ ٱللَّهِ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٢٩﴾ قَالَ رَبِّ ٱنصُرۡنِي عَلَى ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡمُفۡسِدِينَ ﴿٣٠﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٤٠

وشه و ماناکانی

﴿مَّوَدَّةَ بَيۡنِكُمۡ﴾ بۆ خۆشەویستیی ناوخۆتان، بۆ پەرستنیان

﴿وَمَأۡوَىٰكُمُ ٱلنَّارُ﴾ دۆزەخ جێگەتانە

﴿إِنِّي مُهَاجِرٌ﴾ من کۆچ دەکەم، ئەم وڵاتە بەجێ دێڵم

﴿إِلَىٰ رَبِّيٓ﴾ بۆ لای خودای خۆم

﴿وَءَاتَيۡنَٰهُ أَجۡرَهُۥ﴾ پاداشەکەیمان دایەوە

﴿وَتَقۡطَعُونَ ٱلسَّبِيلَ﴾ ڕێگە لە کاروانان دەگرن

﴿نَادِيكُمُ﴾ کۆڕ و شوێنی دانیشتنە کانتان

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَلَمَّا جَآءَتۡ رُسُلُنَآ إِبۡرَٰهِيمَ بِٱلۡبُشۡرَىٰ قَالُوٓاْ إِنَّا مُهۡلِكُوٓاْ أَهۡلِ هَٰذِهِ ٱلۡقَرۡيَةِۖ إِنَّ أَهۡلَهَا كَانُواْ ظَٰلِمِينَ ﴿٣١﴾ قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطٗاۚ قَالُواْ نَحۡنُ أَعۡلَمُ بِمَن فِيهَاۖ لَنُنَجِّيَنَّهُۥ وَأَهۡلَهُۥٓ إِلَّا ٱمۡرَأَتَهُۥ كَانَتۡ مِنَ ٱلۡغَٰبِرِينَ ﴿٣٢﴾ وَلَمَّآ أَن جَآءَتۡ رُسُلُنَا لُوطٗا سِيٓءَ بِهِمۡ وَضَاقَ بِهِمۡ ذَرۡعٗا وَقَالُواْ لَا تَخَفۡ وَلَا تَحۡزَنۡ إِنَّا مُنَجُّوكَ وَأَهۡلَكَ إِلَّا ٱمۡرَأَتَكَ كَانَتۡ مِنَ ٱلۡغَٰبِرِينَ ﴿٣٣﴾ إِنَّا مُنزِلُونَ عَلَىٰٓ أَهۡلِ هَٰذِهِ ٱلۡقَرۡيَةِ رِجۡزٗا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ بِمَا كَانُواْ يَفۡسُقُونَ ﴿٣٤﴾ وَلَقَد تَّرَكۡنَا مِنۡهَآ ءَايَةَۢ بَيِّنَةٗ لِّقَوۡمٖ يَعۡقِلُونَ ﴿٣٥﴾ وَإِلَىٰ مَدۡيَنَ أَخَاهُمۡ شُعَيۡبٗا فَقَالَ يَٰقَوۡمِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱرۡجُواْ ٱلۡيَوۡمَ ٱلۡأٓخِرَ وَلَا تَعۡثَوۡاْ فِي ٱلۡأَرۡضِ مُفۡسِدِينَ ﴿٣٦﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلرَّجۡفَةُ فَأَصۡبَحُواْ فِي دَارِهِمۡ جَٰثِمِينَ ﴿٣٧﴾ وَعَادٗا وَثَمُودَاْ وَقَد تَّبَيَّنَ لَكُم مِّن مَّسَٰكِنِهِمۡۖ وَزَيَّنَ لَهُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ أَعۡمَٰلَهُمۡ فَصَدَّهُمۡ عَنِ ٱلسَّبِيلِ وَكَانُواْ مُسۡتَبۡصِرِينَ ﴿٣٨﴾

وشه و ماناكانى

﴿مِنَ ٱلۡغَٰبِرِينَ﴾ ئەوانەی سزایان بۆ براوەتەوە

﴿رُسُلُنَا﴾ پەیامبەرەکان، فریشتەکان

﴿سِيٓءَ بِهِمۡ﴾ پێی ناخۆش بوو (هاتن)

﴿وَضَاقَ بِهِمۡ ذَرۡعٗا﴾ تەنگی پێ هەڵچنرا

﴿رِجۡزٗا﴾ سزایەك

﴿يَفۡسُقُونَ﴾ خراپە و بەدرەوشتییەکەیان

﴿وَلَا تَعۡثَوۡاْ﴾ خراپە بڵاومەکەنەوە

﴿فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلرَّجۡفَةُ﴾ بوومەلەرزە و زەویی هەژان گرتنی

﴿جَٰثِمِينَ﴾ بە مردوویی ﴿مِّن مَّسَٰكِنِهِمۡ﴾ لە شوێنە کانیانەوە

﴿فَصَدَّهُمۡ عَنِ ٱلسَّبِيلِ﴾ لە ڕێگەی دوور خستنەوە

﴿مُسۡتَبۡصِرِينَ﴾ ژیر و بەرچاوڕوون

فێربوونی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). تەفخیمی پیتی (راء). سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَقَـٰرُونَ وَفِرۡعَوۡنَ وَهَـٰمَـٰنَۖ وَلَقَدۡ جَآءَهُم مُّوسَىٰ بِٱلۡبَيِّنَـٰتِ فَٱسۡتَكۡبَرُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا كَانُواْ سَـٰبِقِينَ ﴿٣٩﴾ فَكُلًّا أَخَذۡنَا بِذَنۢبِهِۦۖ فَمِنۡهُم مَّنۡ أَرۡسَلۡنَا عَلَيۡهِ حَاصِبٗا وَمِنۡهُم مَّنۡ أَخَذَتۡهُ ٱلصَّيۡحَةُ وَمِنۡهُم مَّنۡ خَسَفۡنَا بِهِ ٱلۡأَرۡضَ وَمِنۡهُم مَّنۡ أَغۡرَقۡنَاۚ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيَظۡلِمَهُمۡ وَلَٰكِن كَانُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ يَظۡلِمُونَ ﴿٤٠﴾ مَثَلُ ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَوۡلِيَآءَ كَمَثَلِ ٱلۡعَنكَبُوتِ ٱتَّخَذَتۡ بَيۡتٗاۖ وَإِنَّ أَوۡهَنَ ٱلۡبُيُوتِ لَبَيۡتُ ٱلۡعَنكَبُوتِۖ لَوۡ كَانُواْ يَعۡلَمُونَ ﴿٤١﴾ إِنَّ ٱللَّهَ يَعۡلَمُ مَا يَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ مِن شَيۡءٖۚ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٤٢﴾ وَتِلۡكَ ٱلۡأَمۡثَـٰلُ نَضۡرِبُهَا لِلنَّاسِۖ وَمَا يَعۡقِلُهَآ إِلَّا ٱلۡعَـٰلِمُونَ ﴿٤٣﴾ خَلَقَ ٱللَّهُ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ بِٱلۡحَقِّۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٤٤﴾ ٱتۡلُ مَآ أُوحِيَ إِلَيۡكَ مِنَ ٱلۡكِتَـٰبِ وَأَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَۖ إِنَّ ٱلصَّلَوٰةَ تَنۡهَىٰ عَنِ ٱلۡفَحۡشَآءِ وَٱلۡمُنكَرِۗ وَلَذِكۡرُ ٱللَّهِ أَكۡبَرُۗ وَٱللَّهُ يَعۡلَمُ مَا تَصۡنَعُونَ ﴿٤٥﴾

وشەو ماناکانی

﴿سَـٰبِقِينَ﴾ رزگار بوو لە سزا

﴿حَاصِبٗا﴾ زریان، بەردباران

﴿أَخَذَتۡهُ ٱلصَّيۡحَةُ﴾ گرمە و نالە گرتی

﴿خَسَفۡنَا بِهِ ٱلۡأَرۡضَ﴾ بە زەویدا رۆمان برد

﴿ٱلۡعَنكَبُوتِ﴾ جاڵجاڵۆکە، کاکڵەمێشان

﴿ٱتَّخَذَتۡ بَيۡتٗا﴾ماڵێکی پێکەوە نا

﴿إِلَّا ٱلۡعَـٰلِمُونَ﴾ زانایان نەبێ

﴿ٱلۡفَحۡشَآءِ﴾ بەدرەوشتیی

﴿وَٱلۡمُنكَرِ﴾ نابەجێ

﴿وَلَذِكۡرُ ٱللَّهِ أَكۡبَرُ﴾ یادی خودا لە هەموو شت گەورەترە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

۞ وَلَا تُجَٰدِلُوٓاْ أَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ إِلَّا بِٱلَّتِي هِيَ أَحۡسَنُ إِلَّا
ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ مِنۡهُمۡۖ وَقُولُوٓاْ ءَامَنَّا بِٱلَّذِيٓ أُنزِلَ إِلَيۡنَا وَأُنزِلَ
إِلَيۡكُمۡ وَإِلَٰهُنَا وَإِلَٰهُكُمۡ وَٰحِدٞ وَنَحۡنُ لَهُۥ مُسۡلِمُونَ ﴿٤٦﴾
وَكَذَٰلِكَ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَۚ فَٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ
يُؤۡمِنُونَ بِهِۦۖ وَمِنۡ هَٰٓؤُلَآءِ مَن يُؤۡمِنُ بِهِۦۚ وَمَا يَجۡحَدُ بِـَٔايَٰتِنَآ
إِلَّا ٱلۡكَٰفِرُونَ ﴿٤٧﴾ وَمَا كُنتَ تَتۡلُواْ مِن قَبۡلِهِۦ مِن كِتَٰبٖ
وَلَا تَخُطُّهُۥ بِيَمِينِكَۖ إِذٗا لَّٱرۡتَابَ ٱلۡمُبۡطِلُونَ ﴿٤٨﴾ بَلۡ هُوَ
ءَايَٰتُۢ بَيِّنَٰتٞ فِي صُدُورِ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡعِلۡمَۚ وَمَا يَجۡحَدُ
بِـَٔايَٰتِنَآ إِلَّا ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٤٩﴾ وَقَالُواْ لَوۡلَآ أُنزِلَ عَلَيۡهِ
ءَايَٰتٞ مِّن رَّبِّهِۦۖ قُلۡ إِنَّمَا ٱلۡأٓيَٰتُ عِندَ ٱللَّهِ وَإِنَّمَآ أَنَا۠ نَذِيرٞ
مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾ أَوَلَمۡ يَكۡفِهِمۡ أَنَّآ أَنزَلۡنَا عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ
يُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَرَحۡمَةٗ وَذِكۡرَىٰ لِقَوۡمٖ
يُؤۡمِنُونَ ﴿٥١﴾ قُلۡ كَفَىٰ بِٱللَّهِ بَيۡنِي وَبَيۡنَكُمۡ شَهِيدٗاۖ
يَعۡلَمُ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۗ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
بِٱلۡبَٰطِلِ وَكَفَرُواْ بِٱللَّهِ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ ﴿٥٢﴾

وشه و ماناکانی

﴿ بِٱلَّتِي هِيَ أَحۡسَنُ ﴾ به شتی جوان، قسەی جوان

﴿ إِلَّا ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ ﴾ ئەوانە نەبێ ستەمیان کردووە

﴿ وَمِنۡ هَٰٓؤُلَآءِ ﴾ لە خەڵکی مەککە

﴿ وَمَا يَجۡحَدُ ﴾ ئینکاریی ناکا

﴿ لَّٱرۡتَابَ ﴾ گومانی تێیدا دەبێ

﴿ ٱلۡمُبۡطِلُونَ ﴾ ئەوانەی گومان لە قورئاندا دروست دەکەن

﴿ ءَايَٰتُۢ ﴾ موعجیزە و نیشانە

﴿ نَذِيرٞ مُّبِينٌ ﴾ ترسێنەرێکی ئاشکرا

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە:

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١- چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢- نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِٱلْعَذَابِ ۚ وَلَوْلَآ أَجَلٌ مُّسَمًّى لَّجَآءَهُمُ ٱلْعَذَابُ
وَلَيَأْتِيَنَّهُم بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٣﴾ يَسْتَعْجِلُونَكَ بِٱلْعَذَابِ
وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌۢ بِٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٥٤﴾ يَوْمَ يَغْشَىٰهُمُ ٱلْعَذَابُ
مِن فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا۟ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ
﴿٥٥﴾ يَٰعِبَادِىَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِنَّ أَرْضِى وَٰسِعَةٌ فَإِيَّٰىَ فَٱعْبُدُونِ
﴿٥٦﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ ٱلْمَوْتِ ۖ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٧﴾ وَٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَنُبَوِّئَنَّهُم مِّنَ ٱلْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِى
مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا ۚ نِعْمَ أَجْرُ ٱلْعَٰمِلِينَ ﴿٥٨﴾ ٱلَّذِينَ
صَبَرُوا۟ وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٩﴾ وَكَأَيِّن مِّن دَآبَّةٍ لَّا تَحْمِلُ
رِزْقَهَا ٱللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ ۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾ وَلَئِن
سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَسَخَّرَ ٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ
لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ ۖ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٦١﴾ ٱللَّهُ يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ لِمَن يَشَآءُ مِنْ
عِبَادِهِۦ وَيَقْدِرُ لَهُۥٓ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٢﴾ وَلَئِن سَأَلْتَهُم
مَّن نَّزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَحْيَا بِهِ ٱلْأَرْضَ مِنۢ بَعْدِ مَوْتِهَا
لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ ۚ قُلِ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

وشه و ماناکانی

﴿ وَلَوْلَآ أَجَلٌ مُّسَمًّى ﴾ ئەگەر ئەوە نەبوایە کاتێکی دیاریکراو هەیە

﴿ لَّجَآءَهُمُ ٱلْعَذَابُ ﴾ زوو سزایان بۆ دەهات

﴿ بَغْتَةً ﴾ کوتوپڕ

﴿ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴾ بەخۆیان نەدەزانی

﴿ يَغْشَىٰهُمُ ٱلْعَذَابُ ﴾ سزا دایان دەگرێ

﴿ لَنُبَوِّئَنَّهُم ﴾ دەیانخەین، جێگەیان دەکەینەوە

﴿ غُرَفًا ﴾ چەند ژووریك

﴿ وَكَأَيِّن مِّن دَآبَّةٍ ﴾ گەلێ گیانلەبەر هەیە

﴿ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴾ چۆن لە خوداپەرستیی دووردەکەونەوە؟

﴿ وَيَقْدِرُ لَهُۥٓ ﴾ لێی کەم دەکاتەوە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). — (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). — (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب). — ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە
- (٢،٤،٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)یە.

وَمَا هَٰذِهِ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَآ إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ ۚ وَإِنَّ ٱلدَّارَ ٱلْءَاخِرَةَ لَهِىَ ٱلْحَيَوَانُ ۚ لَوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾ فَإِذَا رَكِبُوا۟ فِى ٱلْفُلْكِ دَعَوُا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمْ إِلَى ٱلْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾ لِيَكْفُرُوا۟ بِمَآ ءَاتَيْنَٰهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُوا۟ ۖ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا ءَامِنًا وَيُتَخَطَّفُ ٱلنَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ ۚ أَفَبِٱلْبَٰطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ ٱللَّهِ يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِٱلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُۥٓ ۚ أَلَيْسَ فِى جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَٰفِرِينَ ﴿٦٨﴾ وَٱلَّذِينَ جَٰهَدُوا۟ فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَمَعَ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

سُورَةُ الرُّومِ

ترتيبها ٣٠ — آياتها ٦٠

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓ ﴿١﴾ غُلِبَتِ ٱلرُّومُ ﴿٢﴾ فِىٓ أَدْنَى ٱلْأَرْضِ وَهُم مِّنۢ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ ﴿٣﴾ فِى بِضْعِ سِنِينَ ۗ لِلَّهِ ٱلْأَمْرُ مِن قَبْلُ وَمِنۢ بَعْدُ ۚ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ ٱلْمُؤْمِنُونَ ﴿٤﴾ بِنَصْرِ ٱللَّهِ ۚ يَنصُرُ مَن يَشَآءُ ۖ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٥﴾

ربع الحزب ٤١

وشه و ماناکانی

﴿ لَهْوٌ وَلَعِبٌ ﴾ گەمە و گاڵتە

﴿ لَهِىَ ٱلْحَيَوَانُ ﴾ ژیان ئەوەیە

﴿ ٱلدِّينَ ﴾ خوداپەرستیی، ئایین

﴿ وَيُتَخَطَّفُ ٱلنَّاسُ ﴾ خەڵك دەفڕێنرێن

﴿ مَثْوًى لِّلْكَٰفِرِينَ ﴾ جێگەی کافران، جێگە بۆ کافران

سوورەتی ڕۆم

﴿ غُلِبَتِ ٱلرُّومُ ﴾ فارس ڕۆمی بەزاند

﴿ أَدْنَى ٱلْأَرْضِ ﴾ نزیکترین زەویی لێیانەوە

﴿ غَلَبِهِمْ ﴾ شکستیان، بەزینیان

﴿ سَيَغْلِبُونَ ﴾ لەمەولا سەردەکەون

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَعۡدَ ٱللَّهِۖ لَا يُخۡلِفُ ٱللَّهُ وَعۡدَهُۥ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٦﴾ يَعۡلَمُونَ ظَٰهِرٗا مِّنَ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَهُمۡ عَنِ ٱلۡأٓخِرَةِ هُمۡ غَٰفِلُونَ ﴿٧﴾ أَوَلَمۡ يَتَفَكَّرُواْ فِيٓ أَنفُسِهِمۗ مَّا خَلَقَ ٱللَّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَمَا بَيۡنَهُمَآ إِلَّا بِٱلۡحَقِّ وَأَجَلٖ مُّسَمّٗىۗ وَإِنَّ كَثِيرٗا مِّنَ ٱلنَّاسِ بِلِقَآيِٕ رَبِّهِمۡ لَكَٰفِرُونَ ﴿٨﴾ أَوَلَمۡ يَسِيرُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَيَنظُرُواْ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۚ كَانُوٓاْ أَشَدَّ مِنۡهُمۡ قُوَّةٗ وَأَثَارُواْ ٱلۡأَرۡضَ وَعَمَرُوهَآ أَكۡثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَآءَتۡهُمۡ رُسُلُهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِۖ فَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيَظۡلِمَهُمۡ وَلَٰكِن كَانُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ يَظۡلِمُونَ ﴿٩﴾ ثُمَّ كَانَ عَٰقِبَةَ ٱلَّذِينَ أَسَٰٓـُٔواْ ٱلسُّوٓأَىٰٓ أَن كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَكَانُواْ بِهَا يَسۡتَهۡزِءُونَ ﴿١٠﴾ ٱللَّهُ يَبۡدَؤُاْ ٱلۡخَلۡقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥ ثُمَّ إِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿١١﴾ وَيَوۡمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ يُبۡلِسُ ٱلۡمُجۡرِمُونَ ﴿١٢﴾ وَلَمۡ يَكُن لَّهُم مِّن شُرَكَآئِهِمۡ شُفَعَٰٓؤُاْ وَكَانُواْ بِشُرَكَآئِهِمۡ كَٰفِرِينَ ﴿١٣﴾ وَيَوۡمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ يَوۡمَئِذٖ يَتَفَرَّقُونَ ﴿١٤﴾ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فَهُمۡ فِي رَوۡضَةٖ يُحۡبَرُونَ ﴿١٥﴾

وشه و ماناکانی

﴿ لَا يَعۡلَمُونَ ﴾ نازانن

﴿ وَأَجَلٖ مُّسَمّٗى ﴾ کاتێکی دیاریکراو

﴿ وَأَثَارُواْ ٱلۡأَرۡضَ ﴾ زەوییان کێڵا

﴿ ٱلسُّوٓأَىٰٓ ﴾ تۆڵەی سەخت، دۆزەخ

﴿ يَبۡدَؤُاْ ٱلۡخَلۡقَ ﴾ بوونەوەر بەدیی دەهێنێ

﴿ ثُمَّ يُعِيدُهُۥ ﴾ دوایی دروستی دەکاتەوە

﴿ يُبۡلِسُ ٱلۡمُجۡرِمُونَ ﴾ سەریان لێ دەشێوێ، تاوانباران قسەیان نامێنێ

﴿ فِي رَوۡضَةٖ ﴾ لە بەهەشتێکدا

﴿ يُحۡبَرُونَ ﴾ دڵخۆش دەبن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل. لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

وَأَمَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَكَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا وَلِقَآيِٕ ٱلۡأٓخِرَةِ فَأُوْلَٰٓئِكَ
فِي ٱلۡعَذَابِ مُحۡضَرُونَ ﴿١٦﴾ فَسُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ حِينَ تُمۡسُونَ
وَحِينَ تُصۡبِحُونَ ﴿١٧﴾ وَلَهُ ٱلۡحَمۡدُ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ
وَعَشِيّٗا وَحِينَ تُظۡهِرُونَ ﴿١٨﴾ يُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَيُخۡرِجُ
ٱلۡمَيِّتَ مِنَ ٱلۡحَيِّ وَيُحۡيِ ٱلۡأَرۡضَ بَعۡدَ مَوۡتِهَاۚ وَكَذَٰلِكَ تُخۡرَجُونَ
﴿١٩﴾ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦٓ أَنۡ خَلَقَكُم مِّن تُرَابٖ ثُمَّ إِذَآ أَنتُم بَشَرٞ
تَنتَشِرُونَ ﴿٢٠﴾ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦٓ أَنۡ خَلَقَ لَكُم مِّنۡ أَنفُسِكُمۡ
أَزۡوَٰجٗا لِّتَسۡكُنُوٓاْ إِلَيۡهَا وَجَعَلَ بَيۡنَكُم مَّوَدَّةٗ وَرَحۡمَةًۚ
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦ خَلۡقُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَٱخۡتِلَٰفُ أَلۡسِنَتِكُمۡ وَأَلۡوَٰنِكُمۡۚ إِنَّ
فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّلۡعَٰلِمِينَ ﴿٢٢﴾ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦ مَنَامُكُم بِٱلَّيۡلِ
وَٱلنَّهَارِ وَٱبۡتِغَآؤُكُم مِّن فَضۡلِهِۦٓۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ
لِّقَوۡمٖ يَسۡمَعُونَ ﴿٢٣﴾ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦ يُرِيكُمُ ٱلۡبَرۡقَ
خَوۡفٗا وَطَمَعٗا وَيُنَزِّلُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَيُحۡيِۦ بِهِ ٱلۡأَرۡضَ
بَعۡدَ مَوۡتِهَآۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَعۡقِلُونَ ﴿٢٤﴾

وشه و ماناكانی

﴿ فِي ٱلۡعَذَابِ مُحۡضَرُونَ ﴾ له دۆزەخدان بێ برانەوە

﴿ فَسُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ ﴾ پاك و تەمییزی بۆ خودا

﴿ حِينَ تُمۡسُونَ ﴾ كاتێ دەكەونە ئێوارە

﴿ وَحِينَ تُصۡبِحُونَ ﴾ كاتێكیش دەكەونە بەیانیی

﴿ وَعَشِيّٗا ﴾ شەوانیش

﴿ تُظۡهِرُونَ ﴾ دەكەونە نیوەڕۆ

﴿ تَنتَشِرُونَ ﴾ بڵاو دەبنەوە

﴿ لِّتَسۡكُنُوٓاْ إِلَيۡهَا ﴾ بۆ ئەوەی لەگەڵی بژیی و ئارامیی بداتێ

﴿ خَوۡفٗا ﴾ ترس

﴿ وَطَمَعٗا ﴾ تەماع و هیوا

قورس كۆكردن (تفخیم) و. قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَمِنْ ءَايَٰتِهِۦٓ أَن تَقُومَ ٱلسَّمَآءُ وَٱلْأَرْضُ بِأَمْرِهِۦ ۚ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ
دَعْوَةً مِّنَ ٱلْأَرْضِ إِذَآ أَنتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٢٥﴾ وَلَهُۥ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ ۖ كُلٌّ لَّهُۥ قَٰنِتُونَ ﴿٢٦﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى يَبْدَؤُا۟ ٱلْخَلْقَ
ثُمَّ يُعِيدُهُۥ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ ۚ وَلَهُ ٱلْمَثَلُ ٱلْأَعْلَىٰ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ ۚ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾ ضَرَبَ لَكُم مَّثَلًا مِّنْ
أَنفُسِكُمْ ۖ هَل لَّكُم مِّن مَّا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُكُم مِّن شُرَكَآءَ فِى
مَا رَزَقْنَٰكُمْ فَأَنتُمْ فِيهِ سَوَآءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ
أَنفُسَكُمْ ۚ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلْءَايَٰتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾
بَلِ ٱتَّبَعَ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓا۟ أَهْوَآءَهُم بِغَيْرِ عِلْمٍ ۖ فَمَن يَهْدِى
مَنْ أَضَلَّ ٱللَّهُ ۖ وَمَا لَهُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٢٩﴾ فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ
حَنِيفًا ۚ فِطْرَتَ ٱللَّهِ ٱلَّتِى فَطَرَ ٱلنَّاسَ عَلَيْهَا ۚ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ
ٱللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ ٱلدِّينُ ٱلْقَيِّمُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾ ۞ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَٱتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ
وَلَا تَكُونُوا۟ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿٣١﴾ مِنَ ٱلَّذِينَ فَرَّقُوا۟
دِينَهُمْ وَكَانُوا۟ شِيَعًا ۖ كُلُّ حِزْبٍۭ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٣٢﴾

نصف الحزب ٤١

وشەو ماناکانی

﴿أَن تَقُومَ ٱلسَّمَآءُ﴾ ئاسمان کاری خۆی بکا

﴿لَّهُۥ قَٰنِتُونَ﴾ بۆی ملکەچ بن

﴿ٱلْمَثَلُ ٱلْأَعْلَىٰ﴾ نموونەی باڵا

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ﴾ رووت راست بکەرەوە

﴿لِلدِّينِ﴾ بۆ ئایین

﴿حَنِيفًا﴾ پاك و لادراو لە پووچەوە بۆ لای راست

﴿فِطْرَتَ ٱللَّهِ﴾ ئەو شێوەی خودا ویستوویەتی

﴿ذَٰلِكَ ٱلدِّينُ ٱلْقَيِّمُ﴾ ئەوە ئایینی راستە

﴿مُنِيبِينَ إِلَيْهِ﴾ گەڕاونەتەوە بۆ لای خودا

﴿شِيَعًا﴾ بەش بەش

﴿بِمَا لَدَيْهِمْ﴾ بەوەی پێوە پابەندن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)یە

وَإِذَا مَسَّ ٱلنَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْاْ رَبَّهُم مُّنِيبِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَآ أَذَاقَهُم مِّنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُم بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾ لِيَكْفُرُواْ بِمَآ ءَاتَيْنَٰهُمْ فَتَمَتَّعُواْ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾ أَمْ أَنزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطَٰنًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُواْ بِهِۦ يُشْرِكُونَ ﴿٣٥﴾ وَإِذَآ أَذَقْنَا ٱلنَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُواْ بِهَا وَإِن تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ ﴿٣٦﴾ أَوَلَمْ يَرَوْاْ أَنَّ ٱللَّهَ يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ لِمَن يَشَآءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣٧﴾ فَـَٔاتِ ذَا ٱلْقُرْبَىٰ حَقَّهُۥ وَٱلْمِسْكِينَ وَٱبْنَ ٱلسَّبِيلِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ ٱللَّهِ وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿٣٨﴾ وَمَآ ءَاتَيْتُم مِّن رِّبًا لِّيَرْبُوَاْ فِيٓ أَمْوَٰلِ ٱلنَّاسِ فَلَا يَرْبُواْ عِندَ ٱللَّهِ وَمَآ ءَاتَيْتُم مِّن زَكَوٰةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ ٱللَّهِ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُضْعِفُونَ ﴿٣٩﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ هَلْ مِن شُرَكَآئِكُم مَّن يَفْعَلُ مِن ذَٰلِكُم مِّن شَيْءٍ سُبْحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٠﴾ ظَهَرَ ٱلْفَسَادُ فِي ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي ٱلنَّاسِ لِيُذِيقَهُم بَعْضَ ٱلَّذِي عَمِلُواْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤١﴾

وشه و ماناكانی

﴿ فَرِيقٌ ﴾ كۆمه‌ڵێك

﴿ سُلْطَٰنًا ﴾ ده‌سته‌ڵات، به‌ڵگه

﴿ فَرِحُواْ بِهَا ﴾ پێی دڵخۆش بوون

﴿ هُمْ يَقْنَطُونَ ﴾ له سۆزی خودا هیوابڕاو ده‌بن

﴿ وَيَقْدِرُ ﴾ ده‌یگرێته‌وه

﴿ رِّبًا ﴾ سوو، فایز

﴿ لِّيَرْبُوَاْ ﴾ بۆ ئه‌وه‌ی زیاد بكا

﴿ فَلَا يَرْبُواْ ﴾ زیاد ناكا، پیرۆز نابێ

﴿ ٱلْمُضْعِفُونَ ﴾ چه‌ند قاتن، چاكه‌یان چه‌ند باره‌یه

﴿ ظَهَرَ ٱلْفَسَادُ ﴾ خراپه ده‌ركه‌وت

﴿ فِي ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ ﴾ له وشكانیی و ده‌ریادا

﴿ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي ٱلنَّاسِ ﴾ به‌هۆی كرده‌وه‌ی خراپی ئاده‌میزاده‌وه

قوڕس كردن (التسمین) و قه‌لقه‌له		١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف): ٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:	
	ته‌فخیمی پیتی لامی (الله). ته‌فخیمی پیتی (راء). سیفه‌تی قه‌لقه‌له.		١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت. ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه. ٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

قُلْ سِيرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ فَٱنظُرُوا۟ كَيْفَ كَانَ عَـٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلُ
كَانَ أَكْثَرُهُم مُّشْرِكِينَ ﴿٤٢﴾ فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ ٱلْقَيِّمِ مِن
قَبْلِ أَن يَأْتِىَ يَوْمٌ لَّا مَرَدَّ لَهُۥ مِنَ ٱللَّهِ ۖ يَوْمَئِذٍ يَصَّدَّعُونَ ﴿٤٣﴾ مَن
كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُۥ ۖ وَمَنْ عَمِلَ صَـٰلِحًا فَلِأَنفُسِهِمْ يَمْهَدُونَ ﴿٤٤﴾
لِيَجْزِىَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّـٰلِحَـٰتِ مِن فَضْلِهِۦٓ ۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ
ٱلْكَـٰفِرِينَ ﴿٤٥﴾ وَمِنْ ءَايَـٰتِهِۦٓ أَن يُرْسِلَ ٱلرِّيَاحَ مُبَشِّرَٰتٍ وَلِيُذِيقَكُم
مِّن رَّحْمَتِهِۦ وَلِتَجْرِىَ ٱلْفُلْكُ بِأَمْرِهِۦ وَلِتَبْتَغُوا۟ مِن فَضْلِهِۦ وَلَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٤٦﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَآءُوهُم
بِٱلْبَيِّنَـٰتِ فَٱنتَقَمْنَا مِنَ ٱلَّذِينَ أَجْرَمُوا۟ ۖ وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ
ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِى يُرْسِلُ ٱلرِّيَـٰحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُۥ
فِى ٱلسَّمَآءِ كَيْفَ يَشَآءُ وَيَجْعَلُهُۥ كِسَفًا فَتَرَى ٱلْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَـٰلِهِۦ ۖ فَإِذَآ أَصَابَ بِهِۦ مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦٓ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ
﴿٤٨﴾ وَإِن كَانُوا۟ مِن قَبْلِ أَن يُنَزَّلَ عَلَيْهِم مِّن قَبْلِهِۦ لَمُبْلِسِينَ
﴿٤٩﴾ فَٱنظُرْ إِلَىٰٓ ءَاثَـٰرِ رَحْمَتِ ٱللَّهِ كَيْفَ يُحْىِ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَآ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ لَمُحْىِ ٱلْمَوْتَىٰ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿لِلدِّينِ ٱلْقَيِّمِ﴾ بۆ ئاینی راست
﴿لَا مَرَدَّ لَهُۥ﴾ گەڕانەوەی بۆ نییە
﴿يَصَّدَّعُونَ﴾ جیا دەبنەوە
﴿فَعَلَيْهِ كُفْرُهُۥ﴾ زیانی کوفرەکەی بۆ خۆیەتی
﴿يَمْهَدُونَ﴾ ساز دەکەن
﴿مُبَشِّرَٰتٍ﴾ موژدەدەر بە باران و بەرەکەت
﴿فَتُثِيرُ سَحَابًا﴾ هەور بڵاو دەکاتەوە
﴿فَيَبْسُطُهُۥ فِى ٱلسَّمَآءِ﴾ لە ئاسماندا رای دەخا
﴿وَيَجْعَلُهُۥ كِسَفًا﴾ بەش بەشی دەکا
﴿ٱلْوَدْقَ﴾ باران
﴿مِنْ خِلَـٰلِهِۦ﴾ لە ناوییەوە
﴿لَمُبْلِسِينَ﴾ هیوابڕاو بوون
﴿كَيْفَ يُحْىِ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَآ﴾ چۆن دوای مردنی زەویی زیندوو دەکاتەوە؟
﴿إِنَّ ذَٰلِكَ﴾ ئا ئەوە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
(٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ـە

وَلَئِنْ أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَأَوْهُ مُصْفَرًّا لَّظَلُّوا مِن بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ ﴿٥١﴾ فَإِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ ﴿٥٢﴾ وَمَا أَنتَ بِهَٰدِ الْعُمْيِ عَن ضَلَٰلَتِهِمْ ۖ إِن تُسْمِعُ إِلَّا مَن يُؤْمِنُ بِـَٔايَٰتِنَا فَهُم مُّسْلِمُونَ ﴿٥٣﴾ ۞ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِن بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِن بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً ۚ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۖ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ﴿٥٤﴾ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍ ۚ كَذَٰلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ﴿٥٥﴾ وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَٰنَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِي كِتَٰبِ اللَّهِ إِلَىٰ يَوْمِ الْبَعْثِ ۖ فَهَٰذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَٰكِنَّكُمْ كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَّا يَنفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعْذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٥٧﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْءَانِ مِن كُلِّ مَثَلٍ ۚ وَلَئِن جِئْتَهُم بِـَٔايَةٍ لَّيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ ﴿٥٨﴾ كَذَٰلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾ فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ۖ وَلَا يَسْتَخِفَّنَّكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ﴿٦٠﴾

نصف الحزب ٤١

وشەو ماناكانی

﴿ وَلَئِنْ أَرْسَلْنَا رِيحًا ﴾ ئەگەر بایەكمان بناردایە

﴿ فَرَأَوْهُ مُصْفَرًّا ﴾ بینییان گژ و گیا زەرد بوو

﴿ مِن بَعْدِهِ ﴾ دوای ئەوەی كە بە هیوای خێر بوون

﴿ يَكْفُرُونَ ﴾ كوفر دەكەن

﴿ وَشَيْبَةً ﴾ پیریی

﴿ يُؤْفَكُونَ ﴾ لە ڕێی ڕاست لادەبرێن

﴿ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴾ ڕێگەی بیانوو هێنانەوەیان نییە

﴿ وَلَا يَسْتَخِفَّنَّكَ ﴾ بێ باوەڕان لە ڕێگە لات نەدەن

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

سُورَةُ لُقۡمَانَ

ترتيبها ٣١ — آياتها ٣٤

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓ ﴿١﴾ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِ ٱلۡحَكِيمِ ﴿٢﴾ هُدٗى وَرَحۡمَةٗ
لِّلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٣﴾ ٱلَّذِينَ يُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَهُم
بِٱلۡأٓخِرَةِ هُمۡ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾ أُوْلَٰٓئِكَ عَلَىٰ هُدٗى مِّن رَّبِّهِمۡۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ ﴿٥﴾ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَشۡتَرِي لَهۡوَ ٱلۡحَدِيثِ
لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ بِغَيۡرِ عِلۡمٖ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًاۚ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ
عَذَابٞ مُّهِينٞ ﴿٦﴾ وَإِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِ ءَايَٰتُنَا وَلَّىٰ مُسۡتَكۡبِرٗا
كَأَن لَّمۡ يَسۡمَعۡهَا كَأَنَّ فِيٓ أُذُنَيۡهِ وَقۡرٗاۖ فَبَشِّرۡهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٧﴾
إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُمۡ جَنَّٰتُ ٱلنَّعِيمِ ﴿٨﴾
خَٰلِدِينَ فِيهَاۖ وَعۡدَ ٱللَّهِ حَقّٗاۚ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٩﴾ خَلَقَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ بِغَيۡرِ عَمَدٖ تَرَوۡنَهَاۖ وَأَلۡقَىٰ فِي ٱلۡأَرۡضِ رَوَٰسِيَ أَن تَمِيدَ
بِكُمۡ وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَآبَّةٖۚ وَأَنزَلۡنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَأَنۢبَتۡنَا فِيهَا
مِن كُلِّ زَوۡجٖ كَرِيمٍ ﴿١٠﴾ هَٰذَا خَلۡقُ ٱللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا
خَلَقَ ٱلَّذِينَ مِن دُونِهِۦۚ بَلِ ٱلظَّٰلِمُونَ فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ﴿١١﴾

وشە و ماناكانى

سوورەتی لوقمان

﴿ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِ ٱلۡحَكِيمِ ﴾ ئەوانە ئايەتەكانى قورئانى پیرۆزن

﴿ لَهۡوَ ٱلۡحَدِيثِ ﴾ قسەی پروپووچ

﴿ هُزُوًا ﴾ گاڵتە

﴿ وَلَّىٰ مُسۡتَكۡبِرٗا ﴾ بە فیزەوە پشت هەڵدەكا

﴿ وَقۡرٗا ﴾ كەڕیی

﴿ بِغَيۡرِ عَمَدٖ ﴾ بەبێ كۆڵەكە و ستوون

﴿ رَوَٰسِيَ ﴾ مێخ

﴿ أَن تَمِيدَ بِكُمۡ ﴾ نەوەك بتان هەژێنن

﴿ وَبَثَّ فِيهَا ﴾ بڵاوی كردەوە تیایدا

﴿ زَوۡجٖ كَرِيمٍ ﴾ دوو جۆری (نێر و مێ) جوان

﴿ مِن دُونِهِۦ ﴾ بێجگە لە خودا

﴿ بَلِ ٱلظَّٰلِمُونَ فِي ضَلَٰلٖ ﴾ بەڵكو ستەمكاران لە گومڕاییدان

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- مینگەی (الإخفاء).
- مینگەی (الإقلاب).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود):
- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)یە

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا لُقْمَٰنَ ٱلْحِكْمَةَ أَنِ ٱشْكُرْ لِلَّهِ ۚ وَمَن يَشْكُرْ فَإِنَّمَا
يَشْكُرُ لِنَفْسِهِۦ ۖ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَنِىٌّ حَمِيدٌ ﴿١٢﴾ وَإِذْ قَالَ
لُقْمَٰنُ لِٱبْنِهِۦ وَهُوَ يَعِظُهُۥ يَٰبُنَىَّ لَا تُشْرِكْ بِٱللَّهِ ۖ إِنَّ ٱلشِّرْكَ
لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿١٣﴾ وَوَصَّيْنَا ٱلْإِنسَٰنَ بِوَٰلِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُۥ
وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَٰلُهُۥ فِى عَامَيْنِ أَنِ ٱشْكُرْ لِى وَلِوَٰلِدَيْكَ
إِلَىَّ ٱلْمَصِيرُ ﴿١٤﴾ وَإِن جَٰهَدَاكَ عَلَىٰٓ أَن تُشْرِكَ بِى مَا لَيْسَ
لَكَ بِهِۦ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۖ وَصَاحِبْهُمَا فِى ٱلدُّنْيَا مَعْرُوفًا ۖ
وَٱتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَىَّ ۚ ثُمَّ إِلَىَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُم
بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ يَٰبُنَىَّ إِنَّهَآ إِن تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ
خَرْدَلٍ فَتَكُن فِى صَخْرَةٍ أَوْ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ أَوْ فِى ٱلْأَرْضِ يَأْتِ
بِهَا ٱللَّهُ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿١٦﴾ يَٰبُنَىَّ أَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ وَأْمُرْ
بِٱلْمَعْرُوفِ وَٱنْهَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ وَٱصْبِرْ عَلَىٰ مَآ أَصَابَكَ ۖ إِنَّ ذَٰلِكَ
مِنْ عَزْمِ ٱلْأُمُورِ ﴿١٧﴾ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِى ٱلْأَرْضِ
مَرَحًا ۖ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾ وَٱقْصِدْ فِى مَشْيِكَ
وَٱغْضُضْ مِن صَوْتِكَ ۚ إِنَّ أَنكَرَ ٱلْأَصْوَٰتِ لَصَوْتُ ٱلْحَمِيرِ ﴿١٩﴾

وشەو ماناكانى

﴿ لُقْمَٰنَ ﴾ پیاوچاكی سەردەمی خۆی
﴿ ٱلْحِكْمَةَ ﴾ ژیریی و وریایی و قسە دروستیی
﴿ أَنِ ٱشْكُرْ لِلَّهِ ﴾ سوپاس بۆ خودا بكە
﴿ يَشْكُرُ لِنَفْسِهِۦ ﴾ سوپاس بۆ خۆی دەكا، واتە پاداشەكەی بۆ خۆیەتی
﴿ وَوَصَّيْنَا ٱلْإِنسَٰنَ ﴾ ئامۆژگاریی ئادەمیزادمان كرد
﴿ وَهْنًا ﴾ لاوازیی
﴿ وَفِصَٰلُهُۥ ﴾ برانەوەی لە شیر
﴿ أَنَابَ إِلَىَّ ﴾ بۆ لای من گەڕایەوە
﴿ مِثْقَالَ حَبَّةٍ ﴾ كێشی بچووكترین شت
﴿ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ ﴾ روو لە خەڵك وەرمەگێڕە
﴿ مَرَحًا ﴾ بە فیز و لووتبەرزییەوە
﴿ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴾ خۆ بەزل گر و بە كەش و فش
﴿ وَٱقْصِدْ فِى مَشْيِكَ ﴾ لە رۆیشتندا لەسەرخۆ بە
﴿ وَٱغْضُضْ ﴾ دابخە، بكرە

قورس كۆكردن (تەفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
▼ تەفخیمی پیتی (راء).
▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، ئائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.
٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور رەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

أَلَمۡ تَرَوۡاْ أَنَّ ٱللَّهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِ وَأَسۡبَغَ
عَلَيۡكُمۡ نِعَمَهُۥ ظَٰهِرَةٗ وَبَاطِنَةٗۗ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يُجَٰدِلُ فِي ٱللَّهِ
بِغَيۡرِ عِلۡمٖ وَلَا هُدٗى وَلَا كِتَٰبٖ مُّنِيرٖ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱتَّبِعُواْ
مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ قَالُواْ بَلۡ نَتَّبِعُ مَا وَجَدۡنَا عَلَيۡهِ ءَابَآءَنَآۚ أَوَلَوۡ كَانَ
ٱلشَّيۡطَٰنُ يَدۡعُوهُمۡ إِلَىٰ عَذَابِ ٱلسَّعِيرِ ﴿٢١﴾ ۞ وَمَن يُسۡلِمۡ
وَجۡهَهُۥٓ إِلَى ٱللَّهِ وَهُوَ مُحۡسِنٞ فَقَدِ ٱسۡتَمۡسَكَ بِٱلۡعُرۡوَةِ ٱلۡوُثۡقَىٰۗ
وَإِلَى ٱللَّهِ عَٰقِبَةُ ٱلۡأُمُورِ ﴿٢٢﴾ وَمَن كَفَرَ فَلَا يَحۡزُنكَ كُفۡرُهُۥٓۚ
إِلَيۡنَا مَرۡجِعُهُمۡ فَنُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوٓاْۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ
﴿٢٣﴾ نُمَتِّعُهُمۡ قَلِيلٗا ثُمَّ نَضۡطَرُّهُمۡ إِلَىٰ عَذَابٍ غَلِيظٖ ﴿٢٤﴾
وَلَئِن سَأَلۡتَهُم مَّنۡ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُۚ قُلِ
ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِۚ بَلۡ أَكۡثَرُهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٢٥﴾ لِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِۚ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡغَنِيُّ ٱلۡحَمِيدُ ﴿٢٦﴾ وَلَوۡ أَنَّمَا فِي ٱلۡأَرۡضِ
مِن شَجَرَةٍ أَقۡلَٰمٞ وَٱلۡبَحۡرُ يَمُدُّهُۥ مِنۢ بَعۡدِهِۦ سَبۡعَةُ أَبۡحُرٖ
مَّا نَفِدَتۡ كَلِمَٰتُ ٱللَّهِۗ إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٞ ﴿٢٧﴾ مَّا خَلۡقُكُمۡ
وَلَا بَعۡثُكُمۡ إِلَّا كَنَفۡسٖ وَٰحِدَةٍۗ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعُۢ بَصِيرٌ ﴿٢٨﴾

الحزب ٤٢

وشەو ماناکانی

﴿ سَخَّرَ لَكُم ﴾ بۆی رامکردوون
﴿ وَأَسۡبَغَ ﴾ بۆی زۆر کردوون، بۆی رشتوون
﴿ ظَٰهِرَةٗ ﴾ دیارە و دەبینن
﴿ وَبَاطِنَةٗ ﴾ ئەوانەی بە چاو نابینرێن
﴿ يُسۡلِمۡ وَجۡهَهُۥٓ ﴾ هەموو کارێکی بسپێرێ
﴿ ٱسۡتَمۡسَكَ ﴾ دەستی گرتووە
﴿ بِٱلۡعُرۡوَةِ ٱلۡوُثۡقَىٰ ﴾ بە ئەڵقەی پتەو، لوولەینەی تۆکمەوە
﴿ عَذَابٍ غَلِيظٖ ﴾ سزایەکی سەخت
﴿ يَمُدُّهُۥ ﴾ زیادی بکا و بچێتە سەری
﴿ سَبۡعَةُ أَبۡحُرٖ ﴾ حەوت دەریا
﴿ مَّا نَفِدَتۡ ﴾ تەواو نابێ
﴿ كَلِمَٰتُ ٱللَّهِ ﴾ وشەکانی خودا

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)

أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ يُولِجُ ٱلَّيْلَ فِي ٱلنَّهَارِ وَيُولِجُ ٱلنَّهَارَ فِي ٱلَّيْلِ
وَسَخَّرَ ٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِيٓ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ ٱللَّهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٩﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ
مِن دُونِهِ ٱلْبَٰطِلُ وَأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْعَلِيُّ ٱلْكَبِيرُ ﴿٣٠﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ
ٱلْفُلْكَ تَجْرِي فِي ٱلْبَحْرِ بِنِعْمَتِ ٱللَّهِ لِيُرِيَكُم مِّنْ ءَايَٰتِهِۦٓ إِنَّ
فِي ذَٰلِكَ لَأَيَٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣١﴾ وَإِذَا غَشِيَهُم مَّوْجٌ
كَٱلظُّلَلِ دَعَوُا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمْ إِلَى ٱلْبَرِّ
فَمِنْهُم مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِـَٔايَٰتِنَآ إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ
﴿٣٢﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُوا۟ رَبَّكُمْ وَٱخْشَوْا۟ يَوْمًا لَّا يَجْزِي وَالِدٌ
عَن وَلَدِهِۦ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَن وَالِدِهِۦ شَيْـًٔا إِنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ
حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِٱللَّهِ
ٱلْغَرُورُ ﴿٣٣﴾ إِنَّ ٱللَّهَ عِندَهُۥ عِلْمُ ٱلسَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ ٱلْغَيْثَ
وَيَعْلَمُ مَا فِي ٱلْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا
وَمَا تَدْرِي نَفْسٌۢ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌۢ ﴿٣٤﴾

سُورَةُ السَّجْدَةِ

ترتيبها ٣٢ — آياتها ٣٠

وشەو ماناكانى

﴿ أَلَمْ تَرَ ﴾ ئايا نابینى؟
﴿ يُولِجُ ﴾ ئەخات
﴿ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى ﴾ بۆ كاتێكى دیاریكراو
﴿ هُوَ ٱلْعَلِيُّ ﴾ خودا باڵایە و دەسەڵاتى بەسەر هەموو شتدا هەیە
﴿ ٱلْكَبِيرُ ﴾ گەورەیە، هەموو شت هى ئەوە
﴿ غَشِيَهُم مَّوْجٌ ﴾ شەپۆلێك دایپۆشین
﴿ كَٱلظُّلَلِ ﴾ وەك هەور، وەك كێو
﴿ فَمِنْهُم مُّقْتَصِدٌ ﴾ هەیانە بەڵێن دەباتە سەر
﴿ خَتَّارٍ كَفُورٍ ﴾ ملهوڕ و بێ باوەڕ
﴿ يَوْمًا لَّا يَجْزِي ﴾ ڕۆژێك هیچ تیایدا سوود نادا
﴿ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ ﴾ فێڵتان لێ نەكا
﴿ ٱلْغَرُورُ ﴾ شەیتان و هەرچى وەك ئەوبێ

قوڕس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە:
▼ تەفخیمى پیتى لامى (الله).
▼ تەفخیمى پیتى (راء).
▼ سیفەتى قەلقەلە.

١. چۆنیەتى وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانى وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتى سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆى سكوندار نەبێت لەكاتى وەستاندا حەرەكەكانى ترى لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینى فەتحە)ى لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائى خڕیش بە (هاء)ى سكوندار دەخوێنرێتەوە.
٢- ئەو هێمایانەى وەستان كە بەڕەنگى سوور ڕەنگ كراون وەستانى میانەى ئایەتەكان و سەرەتاى ئایەتەكان دیارى دەكەن. لەكاتى بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓ ﴿١﴾ تَنزِيلُ ٱلۡكِتَٰبِ لَا رَيۡبَ فِيهِ مِن رَّبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٢﴾ أَمۡ يَقُولُونَ ٱفۡتَرَىٰهُۚ بَلۡ هُوَ ٱلۡحَقُّ مِن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوۡمٗا مَّآ أَتَىٰهُم مِّن نَّذِيرٖ مِّن قَبۡلِكَ لَعَلَّهُمۡ يَهۡتَدُونَ ﴿٣﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَمَا بَيۡنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٖ ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِۖ مَا لَكُم مِّن دُونِهِۦ مِن وَلِيّٖ وَلَا شَفِيعٍۚ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٤﴾ يُدَبِّرُ ٱلۡأَمۡرَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ إِلَى ٱلۡأَرۡضِ ثُمَّ يَعۡرُجُ إِلَيۡهِ فِي يَوۡمٖ كَانَ مِقۡدَارُهُۥٓ أَلۡفَ سَنَةٖ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٥﴾ ذَٰلِكَ عَٰلِمُ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ ٱلۡعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٦﴾ ٱلَّذِيٓ أَحۡسَنَ كُلَّ شَيۡءٍ خَلَقَهُۥۖ وَبَدَأَ خَلۡقَ ٱلۡإِنسَٰنِ مِن طِينٖ ﴿٧﴾ ثُمَّ جَعَلَ نَسۡلَهُۥ مِن سُلَٰلَةٖ مِّن مَّآءٖ مَّهِينٖ ﴿٨﴾ ثُمَّ سَوَّىٰهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِن رُّوحِهِۦۖ وَجَعَلَ لَكُمُ ٱلسَّمۡعَ وَٱلۡأَبۡصَٰرَ وَٱلۡأَفۡـِٔدَةَۚ قَلِيلٗا مَّا تَشۡكُرُونَ ﴿٩﴾ وَقَالُوٓاْ أَءِذَا ضَلَلۡنَا فِي ٱلۡأَرۡضِ أَءِنَّا لَفِي خَلۡقٖ جَدِيدِۭۚ بَلۡ هُم بِلِقَآءِ رَبِّهِمۡ كَٰفِرُونَ ﴿١٠﴾ ۞ قُلۡ يَتَوَفَّىٰكُم مَّلَكُ ٱلۡمَوۡتِ ٱلَّذِي وُكِّلَ بِكُمۡ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمۡ تُرۡجَعُونَ ﴿١١﴾

ربع الحزب ٤٢

وشه‌و ماناکانی

سووره‌تی سه‌جده

﴿ ٱفۡتَرَىٰهُ ﴾ هه‌ڵی به‌ستووه

﴿ لَعَلَّهُمۡ يَهۡتَدُونَ ﴾ به‌ڵکو رێگه بدۆزنه‌وه

﴿ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ ﴾ عه‌رشی گرته ژێر ده‌سته‌ڵاتی خۆی

﴿ مِن وَلِيّٖ ﴾ که‌سێ بتانپارێزێ

﴿ وَلَا شَفِيعٍ ﴾ نه تکاکارێك

﴿ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴾ ئایا هۆش ناکه‌نه‌وه؟

﴿ يَعۡرُجُ إِلَيۡهِ ﴾ بۆ لای ئه‌و به‌رز ده‌بێته‌وه

﴿ أَحۡسَنَ كُلَّ شَيۡءٍ ﴾ هه‌موو شتێکی جوان کردووه

﴿ سُلَٰلَةٖ ﴾ پوخته‌یه‌ك

﴿ مَّآءٖ مَّهِينٖ ﴾ ئاوێکی سووك و هیچ

﴿ سَوَّىٰهُ ﴾ رێکی خست

﴿ ضَلَلۡنَا فِي ٱلۡأَرۡضِ ﴾ له زه‌ویدا ونبووین

مینگه‌کان و ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه:
- شوێنی مینگه (الغنة).
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- م مینگه‌ی (الإقلاب).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- (الإدغام)ی بێ مینگه و، ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژکردنه‌وه‌کان (المدود):
- (٦) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سکون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌کاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌که‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌که‌یه
- (٦،٤،٢) حه‌ره‌که بۆ مه‌ددی له‌ناکاو (عارض) له‌کاتی وه‌ستان (وقف)دا
- (٢) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوکمه‌که‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ه

وَلَوْ تَرَىٰٓ إِذِ ٱلْمُجْرِمُونَ نَاكِسُوا۟ رُءُوسِهِمْ عِندَ رَبِّهِمْ رَبَّنَآ أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَٱرْجِعْنَا نَعْمَلْ صَٰلِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ ﴿١٢﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَءَاتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدَىٰهَا وَلَٰكِنْ حَقَّ ٱلْقَوْلُ مِنِّى لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ ٱلْجِنَّةِ وَٱلنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٣﴾ فَذُوقُوا۟ بِمَا نَسِيتُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَآ إِنَّا نَسِينَٰكُمْ وَذُوقُوا۟ عَذَابَ ٱلْخُلْدِ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِـَٔايَٰتِنَا ٱلَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا۟ بِهَا خَرُّوا۟ سُجَّدًا وَسَبَّحُوا۟ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ۩ ﴿١٥﴾ تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ ٱلْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّآ أُخْفِىَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾ أَفَمَن كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ فَاسِقًا ۚ لَّا يَسْتَوُۥنَ ﴿١٨﴾ أَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فَلَهُمْ جَنَّٰتُ ٱلْمَأْوَىٰ نُزُلًۢا بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ فَسَقُوا۟ فَمَأْوَىٰهُمُ ٱلنَّارُ ۖ كُلَّمَآ أَرَادُوٓا۟ أَن يَخْرُجُوا۟ مِنْهَآ أُعِيدُوا۟ فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا۟ عَذَابَ ٱلنَّارِ ٱلَّذِى كُنتُم بِهِۦ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٠﴾

سجدة

وشه و ماناکانی

﴿ نَاكِسُوا۟ رُءُوسِهِمْ ﴾ سەریان داخستووە

﴿ مُوقِنُونَ ﴾ خاوەن باوەڕی تەواو

﴿ حَقَّ ٱلْقَوْلُ ﴾ قسە بڕایەوە

﴿ ٱلْجِنَّةِ ﴾ جنۆکە

﴿ بِمَا نَسِيتُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَآ ﴾ بەوەی کە ئەم ڕۆژەتان لەبیر کرد

﴿ تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ ﴾ زەویی هەڵیان دەتەکێنێ، جێگە بە خۆیان ناگرن

﴿ عَنِ ٱلْمَضَاجِعِ ﴾ لە نوێن و پێخەفیاندا

﴿ مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ ﴾ لەوەی چاو پێی ڕوون دەبێتەوە

﴿ نُزُلًا ﴾ جێگەی حەوانەوە

فۆرمی گۆڕکردن (التفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەبانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.
	تەفخیمی پیتی (راء).		٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.
	سیفەتی قەلقەلە.		

وَلَنُذِيقَنَّهُم مِّنَ ٱلْعَذَابِ ٱلْأَدْنَىٰ دُونَ ٱلْعَذَابِ ٱلْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢١﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن ذُكِّرَ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِۦ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَآ ۚ إِنَّا مِنَ ٱلْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ فَلَا تَكُن فِى مِرْيَةٍ مِّن لِّقَآئِهِۦ ۖ وَجَعَلْنَٰهُ هُدًى لِّبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ﴿٢٣﴾ وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا۟ ۖ وَكَانُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا يُوقِنُونَ ﴿٢٤﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ فِيمَا كَانُوا۟ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٢٥﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِن قَبْلِهِم مِّنَ ٱلْقُرُونِ يَمْشُونَ فِى مَسَٰكِنِهِمْ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ ۖ أَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿٢٦﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّا نَسُوقُ ٱلْمَآءَ إِلَى ٱلْأَرْضِ ٱلْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِۦ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَنْعَٰمُهُمْ وَأَنفُسُهُمْ ۖ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿٢٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلْفَتْحُ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٢٨﴾ قُلْ يَوْمَ ٱلْفَتْحِ لَا يَنفَعُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ إِيمَٰنُهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٢٩﴾ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَٱنتَظِرْ إِنَّهُم مُّنتَظِرُونَ ﴿٣٠﴾

سُورَةُ الأَحْزَابِ

ترتيبها ٣٣ — آياتها ٧٣

وشه و ماناکانی

﴿مِّنَ ٱلْعَذَابِ ٱلْأَدْنَىٰ﴾ له سزای بچووك
﴿دُونَ ٱلْعَذَابِ ٱلْأَكْبَرِ﴾ سزای گەورە نا
﴿وَمَنْ أَظْلَمُ﴾ کێ لەوە ستەمگەرترە؟
﴿ٱلْكِتَٰبَ﴾ تەورات
﴿فِى مِرْيَةٍ﴾ لە گوماندا
﴿مِّن لِّقَآئِهِۦ﴾ لە گەیشتن بە خودا
﴿أَئِمَّةً﴾ پێشەوا
﴿يَفْصِلُ﴾ حوکم دەکا
﴿أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ﴾ ئایا بۆیان دەرنەکەوت؟
﴿كَمْ أَهْلَكْنَا﴾ چەندمان لەناوبرد
﴿ٱلْقُرُونِ﴾ گەلانی پێشوو
﴿ٱلْأَرْضِ ٱلْجُرُزِ﴾ زەویی وشك و رووت
﴿هَٰذَا ٱلْفَتْحُ﴾ ئەم حوکمکردنە
﴿يُنظَرُونَ﴾ مۆڵەت دەدرێن

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف).
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ ٱتَّقِ ٱللَّهَ وَلَا تُطِعِ ٱلْكَٰفِرِينَ وَٱلْمُنَٰفِقِينَ إِنَّ ٱللَّهَ
كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١﴾ وَٱتَّبِعْ مَا يُوحَىٰٓ إِلَيْكَ مِن
رَّبِّكَ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٢﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِ
وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ وَكِيلًا ﴿٣﴾ مَّا جَعَلَ ٱللَّهُ لِرَجُلٍ مِّن قَلْبَيْنِ فِي
جَوْفِهِۦ وَمَا جَعَلَ أَزْوَٰجَكُمُ ٱلَّٰٓـِٔي تُظَٰهِرُونَ مِنْهُنَّ أُمَّهَٰتِكُمْ
وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَآءَكُمْ أَبْنَآءَكُمْ ذَٰلِكُمْ قَوْلُكُم بِأَفْوَٰهِكُمْ وَٱللَّهُ
يَقُولُ ٱلْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي ٱلسَّبِيلَ ﴿٤﴾ ٱدْعُوهُمْ لِأٓبَآئِهِمْ
هُوَ أَقْسَطُ عِندَ ٱللَّهِ فَإِن لَّمْ تَعْلَمُوٓاْ ءَابَآءَهُمْ فَإِخْوَٰنُكُمْ
فِي ٱلدِّينِ وَمَوَٰلِيكُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَآ أَخْطَأْتُم
بِهِۦ وَلَٰكِن مَّا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٥﴾
ٱلنَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِٱلْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَٰجُهُۥٓ أُمَّهَٰتُهُمْ
وَأُوْلُواْ ٱلْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَٰبِ ٱللَّهِ
مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُهَٰجِرِينَ إِلَّآ أَن تَفْعَلُوٓاْ إِلَىٰٓ أَوْلِيَآئِكُم
مَّعْرُوفًا كَانَ ذَٰلِكَ فِي ٱلْكِتَٰبِ مَسْطُورًا ﴿٦﴾

وشه و ماناكانی

سوورەتی ئەحزاب

﴿ ٱتَّقِ ٱللَّهَ ﴾ لەسەر تەقوای خودا بەردەوام بە

﴿ وَكِيلًا ﴾ چاودێر، سەرپەرشتیکار

﴿ تُظَٰهِرُونَ مِنْهُنَّ ﴾ وەك دایکتان لە خۆتانیان حەرام دەكەن

﴿ أَدْعِيَآءَكُمْ ﴾ ئەو منداڵانەی هەڵتان گرتوونەتەوە

﴿ قَوْلُكُم بِأَفْوَٰهِكُمْ ﴾ قسەی دەمیی خۆتانە

﴿ أَقْسَطُ ﴾ راسترە، عەدلە

﴿ وَمَوَٰلِيكُمْ ﴾ ئازادکراوی ئێوەن، براتانن

﴿ أَوْلَىٰ بِٱلْمُؤْمِنِينَ ﴾ نزیکتر و میهرەبانترە بۆ موسوڵمانان

﴿ وَأَزْوَٰجُهُۥٓ أُمَّهَٰتُهُمْ ﴾ خێزانەکانیشی دایکتانن

قورسی کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا جووڵەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَإِذۡ أَخَذۡنَا مِنَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مِيثَٰقَهُمۡ وَمِنكَ وَمِن نُّوحٖ وَإِبۡرَٰهِيمَ
وَمُوسَىٰ وَعِيسَى ٱبۡنِ مَرۡيَمَۖ وَأَخَذۡنَا مِنۡهُم مِّيثَٰقًا غَلِيظٗا ﴿٧﴾
لِّيَسۡـَٔلَ ٱلصَّٰدِقِينَ عَن صِدۡقِهِمۡۚ وَأَعَدَّ لِلۡكَٰفِرِينَ عَذَابًا أَلِيمٗا
﴿٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱذۡكُرُواْ نِعۡمَةَ ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡ إِذۡ جَآءَتۡكُمۡ
جُنُودٞ فَأَرۡسَلۡنَا عَلَيۡهِمۡ رِيحٗا وَجُنُودٗا لَّمۡ تَرَوۡهَاۚ وَكَانَ ٱللَّهُ
بِمَا تَعۡمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٩﴾ إِذۡ جَآءُوكُم مِّن فَوۡقِكُمۡ وَمِنۡ أَسۡفَلَ
مِنكُمۡ وَإِذۡ زَاغَتِ ٱلۡأَبۡصَٰرُ وَبَلَغَتِ ٱلۡقُلُوبُ ٱلۡحَنَاجِرَ
وَتَظُنُّونَ بِٱللَّهِ ٱلظُّنُونَا۠ ﴿١٠﴾ هُنَالِكَ ٱبۡتُلِيَ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ وَزُلۡزِلُواْ
زِلۡزَالٗا شَدِيدٗا ﴿١١﴾ وَإِذۡ يَقُولُ ٱلۡمُنَٰفِقُونَ وَٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم
مَّرَضٞ مَّا وَعَدَنَا ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥٓ إِلَّا غُرُورٗا ﴿١٢﴾ وَإِذۡ قَالَت طَّآئِفَةٞ
مِّنۡهُمۡ يَٰٓأَهۡلَ يَثۡرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمۡ فَٱرۡجِعُواْۚ وَيَسۡتَـٔۡذِنُ فَرِيقٞ
مِّنۡهُمُ ٱلنَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوۡرَةٞ وَمَا هِيَ بِعَوۡرَةٍۖ إِن يُرِيدُونَ إِلَّا
فِرَارٗا ﴿١٣﴾ وَلَوۡ دُخِلَتۡ عَلَيۡهِم مِّنۡ أَقۡطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُواْ ٱلۡفِتۡنَةَ
لَأٓتَوۡهَا وَمَا تَلَبَّثُواْ بِهَآ إِلَّا يَسِيرٗا ﴿١٤﴾ وَلَقَدۡ كَانُواْ عَٰهَدُواْ
ٱللَّهَ مِن قَبۡلُ لَا يُوَلُّونَ ٱلۡأَدۡبَٰرَۚ وَكَانَ عَهۡدُ ٱللَّهِ مَسۡـُٔولٗا ﴿١٥﴾

وشەو ماناكانی

﴿ مِيثَٰقَهُمۡ ﴾ پەیمانەكانیان

﴿ مِّيثَٰقًا غَلِيظٗا ﴾ پەیمانێكی پتەو

﴿ جَآءَتۡكُمۡ جُنُودٞ ﴾ سوپایەك هاتە سەرتان

﴿ زَاغَتِ ٱلۡأَبۡصَٰرُ ﴾ چاوان ئەبلەق بوون

﴿ وَبَلَغَتِ ٱلۡقُلُوبُ ٱلۡحَنَاجِرَ ﴾ دڵان گەیشتنە گەروەكان

﴿ ٱبۡتُلِيَ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ﴾ موسوڵمانان تاقیی كرانەوە

﴿ وَزُلۡزِلُواْ ﴾ شپرزە بوون

﴿ غُرُورٗا ﴾ پڕوپووچ، فێڵ ﴿ يَثۡرِبَ ﴾ شاری مەدینە

﴿ لَا مُقَامَ لَكُمۡ ﴾ جێگەتان نییە، خۆتان پێ ناگیرێ

﴿ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوۡرَةٞ ﴾ ماڵەكانمان بە دەرەوەن

﴿ فِرَارٗا ﴾ راكردن، قووچاندن

﴿ مِّنۡ أَقۡطَارِهَا ﴾ لەم لاو لاوە، لە هەموو لایەكەوە

﴿ سُئِلُواْ ٱلۡفِتۡنَةَ ﴾ داوایان لێ بكرێ جەنگی موسوڵمانان بكەن

﴿ وَمَا تَلَبَّثُواْ بِهَآ ﴾ لێی دوا ناكەون

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)یە

قُل لَّن يَنفَعَكُمُ ٱلْفِرَارُ إِن فَرَرْتُم مِّنَ ٱلْمَوْتِ أَوِ ٱلْقَتْلِ وَإِذًا
لَّا تُمَتَّعُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٦﴾ قُلْ مَن ذَا ٱلَّذِى يَعْصِمُكُم مِّنَ ٱللَّهِ إِنْ
أَرَادَ بِكُمْ سُوٓءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ
وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧﴾ ۞ قَدْ يَعْلَمُ ٱللَّهُ ٱلْمُعَوِّقِينَ مِنكُمْ وَٱلْقَآئِلِينَ
لِإِخْوَٰنِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ ٱلْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٨﴾ أَشِحَّةً
عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَآءَ ٱلْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ
كَٱلَّذِى يُغْشَىٰ عَلَيْهِ مِنَ ٱلْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ ٱلْخَوْفُ سَلَقُوكُم
بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ أَشِحَّةً عَلَى ٱلْخَيْرِ أُو۟لَٰٓئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا۟ فَأَحْبَطَ
ٱللَّهُ أَعْمَٰلَهُمْ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٩﴾ يَحْسَبُونَ ٱلْأَحْزَابَ
لَمْ يَذْهَبُوا۟ وَإِن يَأْتِ ٱلْأَحْزَابُ يَوَدُّوا۟ لَوْ أَنَّهُم بَادُونَ
فِى ٱلْأَعْرَابِ يَسْـَٔلُونَ عَنْ أَنۢبَآئِكُمْ وَلَوْ كَانُوا۟ فِيكُم
مَّا قَٰتَلُوٓا۟ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢٠﴾ لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِى رَسُولِ ٱللَّهِ أُسْوَةٌ
حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا۟ ٱللَّهَ وَٱلْيَوْمَ ٱلْءَاخِرَ وَذَكَرَ ٱللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾
وَلَمَّا رَءَا ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلْأَحْزَابَ قَالُوا۟ هَٰذَا مَا وَعَدَنَا ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ
وَصَدَقَ ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ ۚ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّآ إِيمَٰنًا وَتَسْلِيمًا ﴿٢٢﴾

نصف الحزب ٤٢

وشەو ماناکانی

﴿ يَعْصِمُكُم مِّنَ ٱللَّهِ ﴾ چی لە خوداتان دەپارێزێ؟

﴿ ٱلْمُعَوِّقِينَ مِنكُمْ ﴾ ئەوانەی جەنگاوەران سارد دەکەنەوە

﴿ هَلُمَّ إِلَيْنَا ﴾ وەرن بۆ لای ئێمە

﴿ ٱلْبَأْسَ ﴾ جەنگ

﴿ أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ ﴾ رشد و بەخیلن بەرانبەرتان

﴿ يُغْشَىٰ عَلَيْهِ مِنَ ٱلْمَوْتِ ﴾ لە ترسی مردن ببوورێتەوە

﴿ سَلَقُوكُم ﴾ ئازاریان دەدان

﴿ أَشِحَّةً عَلَى ٱلْخَيْرِ ﴾ رشدن، حەزیان لە ماڵ و دەستکەوتە

﴿ فَأَحْبَطَ ٱللَّهُ ﴾ خودا پووچی کردەوە

﴿ بَادُونَ فِى ٱلْأَعْرَابِ ﴾ لە دەشتدا بوایەن

﴿ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ ﴾ پێشەوایەکی جوان و، نموونەیەکی باش

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە		
▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.
▼ تەفخیمی پیتی (راء).	٢. نیشانەکانی وەستان:	٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.
▼ سیفەتی قەلقەلە.		

مِّنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا۟ مَا عَـٰهَدُوا۟ ٱللَّهَ عَلَيْهِ ۖ فَمِنْهُم مَّن
قَضَىٰ نَحْبَهُۥ وَمِنْهُم مَّن يَنتَظِرُ ۖ وَمَا بَدَّلُوا۟ تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾ لِّيَجْزِىَ
ٱللَّهُ ٱلصَّـٰدِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ ٱلْمُنَـٰفِقِينَ إِن شَآءَ
أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٢٤﴾ وَرَدَّ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا۟ خَيْرًا ۚ وَكَفَى ٱللَّهُ ٱلْمُؤْمِنِينَ ٱلْقِتَالَ ۚ
وَكَانَ ٱللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا ﴿٢٥﴾ وَأَنزَلَ ٱلَّذِينَ ظَـٰهَرُوهُم مِّنْ
أَهْلِ ٱلْكِتَـٰبِ مِن صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِى قُلُوبِهِمُ ٱلرُّعْبَ
فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا ﴿٢٦﴾ وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ
وَدِيَـٰرَهُمْ وَأَمْوَٰلَهُمْ وَأَرْضًا لَّمْ تَطَـُٔوهَا ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَىْءٍ قَدِيرًا ﴿٢٧﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِىُّ قُل لِّأَزْوَٰجِكَ إِن كُنتُنَّ تُرِدْنَ
ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأُسَرِّحْكُنَّ
سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٢٨﴾ وَإِن كُنتُنَّ تُرِدْنَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَٱلدَّارَ
ٱلْـَٔاخِرَةَ فَإِنَّ ٱللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَـٰتِ مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾
يَـٰنِسَآءَ ٱلنَّبِىِّ مَن يَأْتِ مِنكُنَّ بِفَـٰحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ يُضَـٰعَفْ
لَهَا ٱلْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ ۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٠﴾

وشه‌ و ماناكانی

﴿ صَدَقُوا۟ ﴾ په‌یمانه‌كه‌ ده‌به‌نه‌ سه‌ر

﴿ قَضَىٰ نَحْبَهُۥ ﴾ مردووه‌

﴿ وَمِنْهُم مَّن يَنتَظِرُ ﴾ هه‌شتانه‌ چاوه‌ڕوانه‌

﴿ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴾ لێخۆشبوو و به‌ به‌زه‌یی یه‌

﴿ وَرَدَّ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِغَيْظِهِمْ ﴾ خودا كافرانی به‌ رق و پشی خۆیانه‌وه‌ گه‌ڕانه‌وه‌

﴿ وَكَفَى ٱللَّهُ ٱلْمُؤْمِنِينَ ٱلْقِتَالَ ﴾ موسولمانانیشی له‌ جه‌نگ پاراست

﴿ ٱلَّذِينَ ظَـٰهَرُوهُم ﴾ ئه‌و جووله‌كانه‌ی پشتیانیان گرت

﴿ صَيَاصِيهِمْ ﴾ قه‌ڵاكانیان

﴿ ٱلرُّعْبَ ﴾ ترس، خورپه‌

﴿ أُمَتِّعْكُنَّ ﴾ موتعه‌ی ته‌ڵاق، ماره‌ییتان ده‌ده‌می

﴿ وَأُسَرِّحْكُنَّ ﴾ به‌ره‌ڵاتان ده‌كه‌م، ته‌ڵاقتان ده‌ده‌م

﴿ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴾ ته‌ڵاقدانێكی بێ زیان

﴿ بِفَـٰحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ ﴾ به‌ گوناهێكی ڕوون و ئاشكرا

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه‌

- شوێنی مینگه‌ (الغنة).
- (الإدغام) به‌ مینگه‌وه‌.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه‌ و، ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه‌.
- م مینگه‌ی (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌كه‌ بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه‌ دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌كه‌ بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه‌ دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به‌ ئه‌ندازه‌ی (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌كه‌یه‌
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه‌ بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا
- (٢) حه‌ره‌كه‌ بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

۞ وَمَن يَقْنُتْ مِنكُنَّ لِلَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَتَعْمَلْ صَٰلِحًا نُّؤْتِهَآ أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾ يَٰنِسَآءَ ٱلنَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِّنَ ٱلنِّسَآءِ إِنِ ٱتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِٱلْقَوْلِ فَيَطْمَعَ ٱلَّذِى فِى قَلْبِهِۦ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ﴿٣٢﴾ وَقَرْنَ فِى بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ ٱلْجَٰهِلِيَّةِ ٱلْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتِينَ ٱلزَّكَوٰةَ وَأَطِعْنَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓ إِنَّمَا يُرِيدُ ٱللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ ٱلرِّجْسَ أَهْلَ ٱلْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿٣٣﴾ وَٱذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِى بُيُوتِكُنَّ مِنْ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ وَٱلْحِكْمَةِ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿٣٤﴾ إِنَّ ٱلْمُسْلِمِينَ وَٱلْمُسْلِمَٰتِ وَٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ وَٱلْقَٰنِتِينَ وَٱلْقَٰنِتَٰتِ وَٱلصَّٰدِقِينَ وَٱلصَّٰدِقَٰتِ وَٱلصَّٰبِرِينَ وَٱلصَّٰبِرَٰتِ وَٱلْخَٰشِعِينَ وَٱلْخَٰشِعَٰتِ وَٱلْمُتَصَدِّقِينَ وَٱلْمُتَصَدِّقَٰتِ وَٱلصَّٰٓئِمِينَ وَٱلصَّٰٓئِمَٰتِ وَٱلْحَٰفِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَٱلْحَٰفِظَٰتِ وَٱلذَّٰكِرِينَ ٱللَّهَ كَثِيرًا وَٱلذَّٰكِرَٰتِ أَعَدَّ ٱللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٥﴾

وشه وماناکانی

﴿يَقْنُتْ مِنكُنَّ﴾ ئەوەتان ملکەچی فەرمان بێ

﴿فَلَا تَخْضَعْنَ بِٱلْقَوْلِ﴾ با بە قسە نەرم نەبن

﴿فَيَطْمَعَ ٱلَّذِى فِى قَلْبِهِۦ مَرَضٌ﴾ ئەوەی دڵی نەخۆشە تەماع بکا

﴿وَقَرْنَ فِى بُيُوتِكُنَّ﴾ لە ماڵەکانتانا ئۆقرە بگرن

﴿وَلَا تَبَرَّجْنَ﴾ جوانیتان دەرمەخەن

﴿ٱلْجَٰهِلِيَّةِ ٱلْأُولَىٰ﴾ نەفامیتیی پێشوو

﴿ٱلرِّجْسَ﴾ تاوان و سزا و کەم و کورتیی

﴿وَٱلْحِكْمَةِ﴾ پەیامی خودا و پێغەمبەر

﴿وَٱلْقَٰنِتِينَ﴾ ملکەچان، فەرمانبەرداران

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥٓ أَمْرًا أَن يَكُونَ لَهُمُ ٱلْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ ۗ وَمَن يَعْصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَٰلًا مُّبِينًا ﴿٣٦﴾ وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِىٓ أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَٱتَّقِ ٱللَّهَ وَتُخْفِى فِى نَفْسِكَ مَا ٱللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى ٱلنَّاسَ وَٱللَّهُ أَحَقُّ أَن تَخْشَىٰهُ ۖ فَلَمَّا قَضَىٰ زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَٰكَهَا لِكَىْ لَا يَكُونَ عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِىٓ أَزْوَٰجِ أَدْعِيَآئِهِمْ إِذَا قَضَوْا۟ مِنْهُنَّ وَطَرًا ۚ وَكَانَ أَمْرُ ٱللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٣٧﴾ مَّا كَانَ عَلَى ٱلنَّبِىِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ ٱللَّهُ لَهُۥ ۖ سُنَّةَ ٱللَّهِ فِى ٱلَّذِينَ خَلَوْا۟ مِن قَبْلُ ۚ وَكَانَ أَمْرُ ٱللَّهِ قَدَرًا مَّقْدُورًا ﴿٣٨﴾ ٱلَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَٰلَٰتِ ٱللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُۥ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا ٱللَّهَ ۗ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ حَسِيبًا ﴿٣٩﴾ مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَآ أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ ٱللَّهِ وَخَاتَمَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ ۗ وَكَانَ ٱللَّهُ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٤١﴾ وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤٢﴾ هُوَ ٱلَّذِى يُصَلِّى عَلَيْكُمْ وَمَلَٰٓئِكَتُهُۥ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ ۚ وَكَانَ بِٱلْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾

وشه و ماناكانى

﴿ٱلْخِيَرَةُ﴾ خاترخۆیی، ئازادیی

﴿لِلَّذِىٓ أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَيْهِ﴾ ئەو كەسەی خودا نیعمەتی ئیسلامی پێ بەخشیوە (زەیدی كوڕی حاریثە)

﴿وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ﴾ تۆیش ئازادت كردووە

﴿أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ﴾ دەست لە ژنەكەت (زەینەب) بەرمەدە

﴿وَٱتَّقِ ٱللَّهَ﴾ لە خودا بترسە

﴿وَتُخْفِى فِى نَفْسِكَ﴾ لە دڵی خۆتدا دەشاریتەوە

﴿مَا ٱللَّهُ مُبْدِيهِ﴾ ئەوەی كە خودا ئاشكرای دەكا

﴿وَطَرًا﴾ ئیشێ، كارێ، تەڵاقی دا

﴿حَرَجٌ﴾ گوناه

﴿أَدْعِيَآئِهِمْ﴾ منداڵە هەڵگرتووەوەكانیان

﴿فَرَضَ ٱللَّهُ لَهُۥ﴾ خودا بۆی بڕیار داوە

﴿خَلَوْا۟ مِن قَبْلُ﴾ ئەوانەی لە پێشەوە ڕۆیشتوون

﴿قَدَرًا مَّقْدُورًا﴾ بڕیارێكە بڕاوەتەوە و تەواو بووە

﴿حَسِيبًا﴾ پرسیاركەر، لێپرسەرەوە

﴿بُكْرَةً وَأَصِيلًا﴾ بەیانیی و ئێواران

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە
- (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ە

تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُۥ سَلَٰمٌ ۚ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلنَّبِيُّ إِنَّآ أَرْسَلْنَٰكَ شَٰهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾ وَدَاعِيًا
إِلَى ٱللَّهِ بِإِذْنِهِۦ وَسِرَاجًا مُّنِيرًا ﴿٤٦﴾ وَبَشِّرِ ٱلْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُم
مِّنَ ٱللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٤٧﴾ وَلَا تُطِعِ ٱلْكَٰفِرِينَ وَٱلْمُنَٰفِقِينَ
وَدَعْ أَذَىٰهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِ ۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ وَكِيلًا ﴿٤٨﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا نَكَحْتُمُ ٱلْمُؤْمِنَٰتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ
مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا ۖ
فَمَتِّعُوهُنَّ وَسَرِّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٤٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ إِنَّآ
أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَٰجَكَ ٱلَّٰتِىٓ ءَاتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ
يَمِينُكَ مِمَّآ أَفَآءَ ٱللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ عَمَّٰتِكَ
وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَٰلَٰتِكَ ٱلَّٰتِى هَاجَرْنَ مَعَكَ وَٱمْرَأَةً
مُّؤْمِنَةً إِن وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِىِّ إِنْ أَرَادَ ٱلنَّبِىُّ أَن يَسْتَنكِحَهَا
خَالِصَةً لَّكَ مِن دُونِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ۗ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا
عَلَيْهِمْ فِىٓ أَزْوَٰجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُهُمْ لِكَيْلَا
يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ ۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٥٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُۥ سَلَٰمٌ﴾ ئەو ڕۆژە کە دەگەنەوە بە خودا بە سەلام ڕێزیان لێ دەنێت

﴿تَمَسُّوهُنَّ﴾ لە گەڵیان دروست بین

﴿سَرَاحًا جَمِيلًا﴾ دەست لێ بەردانێکی بێ زیان

﴿ءَاتَيْتَ أُجُورَهُنَّ﴾ مارەیی یە کەیانت داونەتێ

﴿أَفَآءَ ٱللَّهُ عَلَيْكَ﴾ لە دەستکەوتی جەنگ دەستت کەوتووە

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
▼ تەفخیمی پیتی (راء).
▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

ربع الحزب ١٣

۞ تُرْجِي مَن تَشَآءُ مِنْهُنَّ وَتُـْٔوِيٓ إِلَيْكَ مَن تَشَآءُ ۖ وَمَنِ ٱبْتَغَيْتَ
مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ۚ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰٓ أَن تَقَرَّ أَعْيُنُهُنَّ
وَلَا يَحْزَنَّ وَيَرْضَيْنَ بِمَآ ءَاتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ
مَا فِي قُلُوبِكُمْ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ﴿٥١﴾ لَّا يَحِلُّ لَكَ
ٱلنِّسَآءُ مِنۢ بَعْدُ وَلَآ أَن تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَٰجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ
حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ ۗ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ رَّقِيبًا
﴿٥٢﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَدْخُلُوا۟ بُيُوتَ ٱلنَّبِيِّ إِلَّآ أَن
يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَـٰظِرِينَ إِنَىٰهُ وَلَـٰكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ
فَٱدْخُلُوا۟ فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَٱنتَشِرُوا۟ وَلَا مُسْتَـْٔنِسِينَ لِحَدِيثٍ ۚ إِنَّ
ذَٰلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي ٱلنَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِۦ مِنكُمْ ۖ وَٱللَّهُ لَا
يَسْتَحْيِۦ مِنَ ٱلْحَقِّ ۚ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَـٰعًا فَسْـَٔلُوهُنَّ مِن
وَرَآءِ حِجَابٍ ۚ ذَٰلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ ۚ وَمَا كَانَ
لَكُمْ أَن تُؤْذُوا۟ رَسُولَ ٱللَّهِ وَلَآ أَن تَنكِحُوٓا۟ أَزْوَٰجَهُۥ
مِنۢ بَعْدِهِۦٓ أَبَدًا ۚ إِنَّ ذَٰلِكُمْ كَانَ عِندَ ٱللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾ إِن
تُبْدُوا۟ شَيْـًٔا أَوْ تُخْفُوهُ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٤﴾

وشە و ماناکانی

﴿ تُرْجِي ﴾ دەهێڵیتەوە، دەیخەیتە دواوە

﴿ وَتُـْٔوِيٓ إِلَيْكَ ﴾ دەیگریتە لای خۆت

﴿ ٱبْتَغَيْتَ ﴾ ویستت

﴿ مِمَّنْ عَزَلْتَ ﴾ لەوەی بەشی شەویت دانەنابوو

﴿ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰٓ أَن تَقَرَّ أَعْيُنُهُنَّ ﴾ ئەوە باشترە بۆ ئەوەی چاویان روون ببێتەوە

﴿ مِنۢ بَعْدُ ﴾ دوای هاتنەخوارەوەی ئەو ئایەتانە

﴿ رَّقِيبًا ﴾ چاودێرە

﴿ غَيْرَ نَـٰظِرِينَ إِنَىٰهُ ﴾ چاوەڕوانی کوڵان و پێگەیشتنی نەکەن

﴿ فَٱنتَشِرُوا۟ ﴾ بڵاوەی لێ بکەن

﴿ سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَـٰعًا ﴾ شتێکتان لێ داوا کردن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

لەئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)یە.

لَّا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِيٓ ءَابَآئِهِنَّ وَلَآ أَبْنَآئِهِنَّ وَلَآ إِخْوَٰنِهِنَّ وَلَآ أَبْنَآءِ
إِخْوَٰنِهِنَّ وَلَآ أَبْنَآءِ أَخَوَٰتِهِنَّ وَلَا نِسَآئِهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ
أَيْمَٰنُهُنَّ ۗ وَٱتَّقِينَ ٱللَّهَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا
﴿٥٥﴾ إِنَّ ٱللَّهَ وَمَلَٰٓئِكَتَهُۥ يُصَلُّونَ عَلَى ٱلنَّبِيِّ ۚ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ صَلُّوا۟ عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا۟ تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُؤْذُونَ
ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ لَعَنَهُمُ ٱللَّهُ فِي ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا
مُّهِينًا ﴿٥٧﴾ وَٱلَّذِينَ يُؤْذُونَ ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ
بِغَيْرِ مَا ٱكْتَسَبُوا۟ فَقَدِ ٱحْتَمَلُوا۟ بُهْتَٰنًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥٨﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ قُل لِّأَزْوَٰجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَآءِ ٱلْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ
عَلَيْهِنَّ مِن جَلَٰبِيبِهِنَّ ۚ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰٓ أَن يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ ۗ وَكَانَ
ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٥٩﴾ ۞ لَّئِن لَّمْ يَنتَهِ ٱلْمُنَٰفِقُونَ وَٱلَّذِينَ
فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَٱلْمُرْجِفُونَ فِي ٱلْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ
بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَآ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٠﴾ مَّلْعُونِينَ ۖ
أَيْنَمَا ثُقِفُوٓا۟ أُخِذُوا۟ وَقُتِّلُوا۟ تَقْتِيلًا ﴿٦١﴾ سُنَّةَ ٱللَّهِ فِي
ٱلَّذِينَ خَلَوْا۟ مِن قَبْلُ ۖ وَلَن تَجِدَ لِسُنَّةِ ٱللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٦٢﴾

نصف الحزب ٤٣

وشەو ماناكانى

﴿لَّا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِيٓ ءَابَآئِهِنَّ﴾ گوناهیان ناگا لە بارەی باوكەكانیانەوە

﴿وَلَا نِسَآئِهِنَّ﴾ لە ژنەكانیانەوە

﴿وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُهُنَّ﴾ نە ئەوانەیش كە كەنیزەك و بەندەیانن

﴿يُصَلُّونَ عَلَى ٱلنَّبِيِّ﴾ صەڵاوات لەسەر پێغەمبەر دەدەن

﴿بُهْتَٰنًا﴾ بوختانێك

﴿يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ﴾ بەریان بدەنەوە بەسەر خۆیانا

﴿جَلَٰبِيبِهِنَّ﴾ چارشێو و سەرپۆشەكانیان

﴿وَٱلْمُرْجِفُونَ﴾ ئەوانەی قسە و قسەڵۆك بڵاودەكەنەوە

﴿لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ﴾ زاڵتان دەكەین بەسەریانا

﴿ثُقِفُوٓا۟﴾ ببینرێن، دەست بكەون

فێربوونی گۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

يَسْـَٔلُكَ ٱلنَّاسُ عَنِ ٱلسَّاعَةِ ۖ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِندَ ٱللَّهِ ۚ وَمَا يُدْرِيكَ
لَعَلَّ ٱلسَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٦٣﴾ إِنَّ ٱللَّهَ لَعَنَ ٱلْكَٰفِرِينَ وَأَعَدَّ
لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٦٤﴾ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۖ لَّا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا
﴿٦٥﴾ يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِى ٱلنَّارِ يَقُولُونَ يَٰلَيْتَنَآ أَطَعْنَا ٱللَّهَ
وَأَطَعْنَا ٱلرَّسُولَا۠ ﴿٦٦﴾ وَقَالُوا۟ رَبَّنَآ إِنَّآ أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَآءَنَا
فَأَضَلُّونَا ٱلسَّبِيلَا۠ ﴿٦٧﴾ رَبَّنَآ ءَاتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ ٱلْعَذَابِ
وَٱلْعَنْهُمْ لَعْنًا كَبِيرًا ﴿٦٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَكُونُوا۟ كَٱلَّذِينَ
ءَاذَوْا۟ مُوسَىٰ فَبَرَّأَهُ ٱللَّهُ مِمَّا قَالُوا۟ ۚ وَكَانَ عِندَ ٱللَّهِ وَجِيهًا ﴿٦٩﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَقُولُوا۟ قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ
لَكُمْ أَعْمَٰلَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ
فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾ إِنَّا عَرَضْنَا ٱلْأَمَانَةَ عَلَى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ وَٱلْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَن يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا
ٱلْإِنسَٰنُ ۖ إِنَّهُۥ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾ لِّيُعَذِّبَ ٱللَّهُ ٱلْمُنَٰفِقِينَ
وَٱلْمُنَٰفِقَٰتِ وَٱلْمُشْرِكِينَ وَٱلْمُشْرِكَٰتِ وَيَتُوبَ ٱللَّهُ
عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ ۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٧٣﴾

وشه و ماناكانى

﴿ خَٰلِدِينَ فِيهَآ ﴾ هەمیشە هان تیایدا

﴿ لَّا يَجِدُونَ وَلِيًّا ﴾ کەسێکیان دەست ناکەوێ لە سزا بیان پارێزێ

﴿ وَلَا نَصِيرًا ﴾ کەسێکیش کۆمەکیان بکا

﴿ يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِى ٱلنَّارِ ﴾ لەو ڕۆژەدا کە دەموچاویان لەناو ئاگردا ئەمدیوەودیو دەکرێ

﴿ فَأَضَلُّونَا ٱلسَّبِيلَا ﴾ ڕێگەیان لێ ون کردین

﴿ ضِعْفَيْنِ ﴾ دووچەندان، دووقات

﴿ وَكَانَ عِندَ ٱللَّهِ وَجِيهًا ﴾ لای خودا ڕێزی هەبوو

﴿ قَوْلًا سَدِيدًا ﴾ قسەیەکی دروست

﴿ عَرَضْنَا ٱلْأَمَانَةَ ﴾ ئەمانەتمان دا

﴿ فَأَبَيْنَ ﴾ نەچوونە ژێر باری، هەڵیان نەگرت

﴿ وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا ﴾ لێی ترسان ﴿ ظَلُومًا ﴾ ستەمکەر لە خۆی

﴿ جَهُولًا ﴾ نەفام و نەزان بۆ پلەی ئەمانەت

میگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە

سُورَةُ سَبَإٍ

ترتيبها ٣٤ — آياتها ٥٤

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَهُ ٱلۡحَمۡدُ فِي ٱلۡأٓخِرَةِۚ وَهُوَ ٱلۡحَكِيمُ ٱلۡخَبِيرُ ﴿١﴾ يَعۡلَمُ مَا يَلِجُ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا يَخۡرُجُ مِنۡهَا وَمَا يَنزِلُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ وَمَا يَعۡرُجُ فِيهَاۚ وَهُوَ ٱلرَّحِيمُ ٱلۡغَفُورُ ﴿٢﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَا تَأۡتِينَا ٱلسَّاعَةُۖ قُلۡ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأۡتِيَنَّكُمۡ عَٰلِمِ ٱلۡغَيۡبِۖ لَا يَعۡزُبُ عَنۡهُ مِثۡقَالُ ذَرَّةٖ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَآ أَصۡغَرُ مِن ذَٰلِكَ وَلَآ أَكۡبَرُ إِلَّا فِي كِتَٰبٖ مُّبِينٖ ﴿٣﴾ لِّيَجۡزِيَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِۚ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُم مَّغۡفِرَةٞ وَرِزۡقٞ كَرِيمٞ ﴿٤﴾ وَٱلَّذِينَ سَعَوۡ فِيٓ ءَايَٰتِنَا مُعَٰجِزِينَ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ عَذَابٞ مِّن رِّجۡزٍ أَلِيمٞ ﴿٥﴾ وَيَرَى ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡعِلۡمَ ٱلَّذِيٓ أُنزِلَ إِلَيۡكَ مِن رَّبِّكَ هُوَ ٱلۡحَقَّ وَيَهۡدِيٓ إِلَىٰ صِرَٰطِ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡحَمِيدِ ﴿٦﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ هَلۡ نَدُلُّكُمۡ عَلَىٰ رَجُلٖ يُنَبِّئُكُمۡ إِذَا مُزِّقۡتُمۡ كُلَّ مُمَزَّقٍ إِنَّكُمۡ لَفِي خَلۡقٖ جَدِيدٍ ﴿٧﴾

وشه و ماناکانی

سووره‌تی سه‌به‌ء

﴿مَا يَلِجُ فِي ٱلۡأَرۡضِ﴾ ئه‌وه‌ی له زه‌ویدا ڕۆ ده‌چێ

﴿وَمَا يَعۡرُجُ﴾ ئه‌وه‌ی سه‌رده‌كه‌وێ

﴿قُلۡ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأۡتِيَنَّكُمۡ﴾ بلێ: به‌ڵێ به‌ خودا قیامه‌ت دێت

﴿لَا يَعۡزُبُ عَنۡهُ﴾ هیچی لێ ون نابێ

﴿مِثۡقَالُ ذَرَّةٖ﴾ بچووكترین شت

﴿إِلَّا فِي كِتَٰبٖ مُّبِينٖ﴾ له‌و كتێبه‌دا نووسراوه‌، ڕوون كراوه‌ته‌وه

﴿وَرِزۡقٞ كَرِيمٞ﴾ خۆراكێكی خۆش و جوان له‌ به‌هه‌شتدا

﴿مُعَٰجِزِينَ﴾ له ده‌ست ئێمه ده‌رباز ده‌بن

﴿مِّن رِّجۡزٍ﴾ سزای سه‌خت

﴿مُزِّقۡتُمۡ﴾ كه ورد و خاش بوون

فۆرمی گۆكردن (تفخیم) و قه‌لقه‌له

- ▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (الله).
- ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):

١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت. ئه‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ڕه‌نگی سووری ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

أَفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَم بِهِۦ جِنَّةٌۢ ۗ بَلِ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْـَٔاخِرَةِ
فِى ٱلْعَذَابِ وَٱلضَّلَٰلِ ٱلْبَعِيدِ ﴿٨﴾ أَفَلَمْ يَرَوْا۟ إِلَىٰ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَمَا خَلْفَهُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ ۚ إِن نَّشَأْ نَخْسِفْ بِهِمُ
ٱلْأَرْضَ أَوْ نُسْقِطْ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ
لَـَٔايَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيبٍ ﴿٩﴾ ۞ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا دَاوُۥدَ مِنَّا فَضْلًا ۖ
يَٰجِبَالُ أَوِّبِى مَعَهُۥ وَٱلطَّيْرَ ۖ وَأَلَنَّا لَهُ ٱلْحَدِيدَ ﴿١٠﴾ أَنِ ٱعْمَلْ
سَٰبِغَٰتٍ وَقَدِّرْ فِى ٱلسَّرْدِ ۖ وَٱعْمَلُوا۟ صَٰلِحًا ۖ إِنِّى بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿١١﴾ وَلِسُلَيْمَٰنَ ٱلرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ ۖ
وَأَسَلْنَا لَهُۥ عَيْنَ ٱلْقِطْرِ ۖ وَمِنَ ٱلْجِنِّ مَن يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ
رَبِّهِۦ ۖ وَمَن يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ ٱلسَّعِيرِ ﴿١٢﴾
يَعْمَلُونَ لَهُۥ مَا يَشَآءُ مِن مَّحَٰرِيبَ وَتَمَٰثِيلَ وَجِفَانٍ كَٱلْجَوَابِ
وَقُدُورٍ رَّاسِيَٰتٍ ۚ ٱعْمَلُوٓا۟ ءَالَ دَاوُۥدَ شُكْرًا ۚ وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِىَ
ٱلشَّكُورُ ﴿١٣﴾ فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ ٱلْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَىٰ مَوْتِهِۦٓ
إِلَّا دَآبَّةُ ٱلْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنسَأَتَهُۥ ۖ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ ٱلْجِنُّ
أَن لَّوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ٱلْغَيْبَ مَا لَبِثُوا۟ فِى ٱلْعَذَابِ ٱلْمُهِينِ ﴿١٤﴾

نصف الحزب ٤٣

وشه و ماناكانی

﴿ بِهِۦ جِنَّةٌ ﴾ شێته
﴿ نَخْسِفْ بِهِمُ ٱلْأَرْضَ ﴾ به زەویدا رۆیان دەبەین
﴿ كِسَفًا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ ﴾ سزایەك له ئاسمانەوه
﴿ مُّنِيبٍ ﴾ گەڕاوه بۆ لای خودا
﴿ أَوِّبِى مَعَهُۥ ﴾ له گەڵیدا بیڵێرەوه
﴿ ٱعْمَلْ سَٰبِغَٰتٍ ﴾ پۆشاكی زرێی فراوانیان بۆ بكه
﴿ وَقَدِّرْ فِى ٱلسَّرْدِ ﴾ زۆر چاك بی چنه
﴿ غُدُوُّهَا شَهْرٌ ﴾ یەك رۆژ به ئەندازەی مانگێك دەڕۆیی
﴿ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ ﴾ به یەك رۆژ به ئەندازەی مانگێك دەگەڕایەوه
﴿ عَيْنَ ٱلْقِطْرِ ﴾ سەرچاوەی مس
﴿ يَزِغْ مِنْهُمْ ﴾ لێیان لابدا
﴿ وَجِفَانٍ ﴾ مەنجەڵی گەورەی
﴿ كَٱلْجَوَابِ ﴾ وەك حەوز
﴿ وَقُدُورٍ رَّاسِيَٰتٍ ﴾ مەنجەڵی چەسپاو و دامەزراو لەجێی خۆیدا
﴿ دَآبَّةُ ٱلْأَرْضِ ﴾ مۆرانه
﴿ تَأْكُلُ مِنسَأَتَهُۥ ﴾ عەساكەی دەخوات، عەساكەی خوارد

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگەوه.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوه.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكه بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوه دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكه بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوه دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی به ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیه
- (٢، ٤، ٦) حەرەكه بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكه بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یه.

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكَنِهِمْ ءَايَةٌ جَنَّتَانِ عَن يَمِينٍ وَشِمَالٍ
كُلُوا۟ مِن رِّزْقِ رَبِّكُمْ وَٱشْكُرُوا۟ لَهُۥ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ
﴿١٥﴾ فَأَعْرَضُوا۟ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ ٱلْعَرِمِ وَبَدَّلْنَٰهُم بِجَنَّتَيْهِمْ
جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَىْ أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثْلٍ وَشَىْءٍ مِّن سِدْرٍ قَلِيلٍ
﴿١٦﴾ ذَٰلِكَ جَزَيْنَٰهُم بِمَا كَفَرُوا۟ وَهَلْ نُجَٰزِىٓ إِلَّا ٱلْكَفُورَ ﴿١٧﴾
وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ ٱلْقُرَى ٱلَّتِى بَٰرَكْنَا فِيهَا قُرًى ظَٰهِرَةً
وَقَدَّرْنَا فِيهَا ٱلسَّيْرَ سِيرُوا۟ فِيهَا لَيَالِىَ وَأَيَّامًا ءَامِنِينَ ﴿١٨﴾
فَقَالُوا۟ رَبَّنَا بَٰعِدْ بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ فَجَعَلْنَٰهُمْ
أَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَٰهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ
شَكُورٍ ﴿١٩﴾ وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُۥ فَٱتَّبَعُوهُ إِلَّا
فَرِيقًا مِّنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٠﴾ وَمَا كَانَ لَهُۥ عَلَيْهِم مِّن سُلْطَٰنٍ
إِلَّا لِنَعْلَمَ مَن يُؤْمِنُ بِٱلْءَاخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِى شَكٍّ وَرَبُّكَ
عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ حَفِيظٌ ﴿٢١﴾ قُلِ ٱدْعُوا۟ ٱلَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِ
ٱللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِى
ٱلْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِن شِرْكٍ وَمَا لَهُۥ مِنْهُم مِّن ظَهِيرٍ ﴿٢٢﴾

وشه و ماناکانی

﴿لِسَبَإٍ﴾ شارێك له مه‌ئره‌ب له یه‌مه‌ن
﴿ءَايَةٌ﴾ نیشانه‌یه‌ك
﴿بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ﴾ شارێکی خۆش و خاوێن
﴿وَرَبٌّ غَفُورٌ﴾ خودایه‌کی خه‌تاپۆش
﴿فَأَعْرَضُوا۟﴾ سه‌رپێچییان کرد
﴿سَيْلَ ٱلْعَرِمِ﴾ لافاوێکی گه‌وره، لافاوی به‌ربه‌سته‌که
﴿أُكُلٍ خَمْطٍ﴾ خۆراکێکی تاڵ و تفت
﴿وَأَثْلٍ﴾ جۆرێك له داری بی
﴿سِدْرٍ﴾ داری مۆرد
﴿ٱلْقُرَى﴾ دێهاتی شام
﴿قُرًى ظَٰهِرَةً﴾ چه‌ند گوندی له یه‌ك نزیك
﴿وَقَدَّرْنَا فِيهَا ٱلسَّيْرَ﴾ ماوه‌ی نێوانیانمان دیاریی کردبوو
﴿وَمَزَّقْنَٰهُمْ﴾ پارچه پارچه‌مان کردن
﴿صَدَّقَ عَلَيْهِمْ﴾ قسه‌ی خۆی له‌سه‌ر بردنه‌سه‌ر
﴿سُلْطَٰنٍ﴾ ده‌سته‌ڵات
﴿مِثْقَالَ ذَرَّةٍ﴾ کێشی بچووکترین شت
﴿ظَهِيرٍ﴾ کۆمه‌ککه‌ر

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قه‌لقه‌له			
▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (الله). ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء). ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.	١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):	١- هه‌موو وه‌ستانه‌کان له‌سه‌ر پیتی سکوندار ده‌کرێت، ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌که خۆی سکوندار نه‌بێت له‌کاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌که‌کانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌که (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سکوندار ده‌خوێنرێته‌وه.	
	٢. نیشانه‌کانی وه‌ستان:	٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان که به‌ره‌نگی سوور ره‌نگ کراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌کان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌کان دیاری ده‌که‌ن، له‌کاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوکمێك هه‌ن که ده‌گۆڕێن.	

وَلَا تَنفَعُ ٱلشَّفَٰعَةُ عِندَهُۥٓ إِلَّا لِمَنۡ أَذِنَ لَهُۥۚ حَتَّىٰٓ إِذَا فُزِّعَ عَن قُلُوبِهِمۡ قَالُواْ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمۡۖ قَالُواْ ٱلۡحَقَّۖ وَهُوَ ٱلۡعَلِيُّ ٱلۡكَبِيرُ ﴿٢٣﴾ ۞ قُلۡ مَن يَرۡزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ قُلِ ٱللَّهُۖ وَإِنَّآ أَوۡ إِيَّاكُمۡ لَعَلَىٰ هُدًى أَوۡ فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ﴿٢٤﴾ قُل لَّا تُسۡـَٔلُونَ عَمَّآ أَجۡرَمۡنَا وَلَا نُسۡـَٔلُ عَمَّا تَعۡمَلُونَ ﴿٢٥﴾ قُلۡ يَجۡمَعُ بَيۡنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفۡتَحُ بَيۡنَنَا بِٱلۡحَقِّ وَهُوَ ٱلۡفَتَّاحُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٢٦﴾ قُلۡ أَرُونِيَ ٱلَّذِينَ أَلۡحَقۡتُم بِهِۦ شُرَكَآءَۖ كَلَّاۚ بَلۡ هُوَ ٱللَّهُ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٢٧﴾ وَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ إِلَّا كَآفَّةٗ لِّلنَّاسِ بَشِيرٗا وَنَذِيرٗا وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٢٨﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلۡوَعۡدُ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿٢٩﴾ قُل لَّكُم مِّيعَادُ يَوۡمٖ لَّا تَسۡتَـٔۡخِرُونَ عَنۡهُ سَاعَةٗ وَلَا تَسۡتَقۡدِمُونَ ﴿٣٠﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَن نُّؤۡمِنَ بِهَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانِ وَلَا بِٱلَّذِي بَيۡنَ يَدَيۡهِۗ وَلَوۡ تَرَىٰٓ إِذِ ٱلظَّٰلِمُونَ مَوۡقُوفُونَ عِندَ رَبِّهِمۡ يَرۡجِعُ بَعۡضُهُمۡ إِلَىٰ بَعۡضٍ ٱلۡقَوۡلَ يَقُولُ ٱلَّذِينَ ٱسۡتُضۡعِفُواْ لِلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُواْ لَوۡلَآ أَنتُمۡ لَكُنَّا مُؤۡمِنِينَ ﴿٣١﴾

الجزء ٢٢

وشەو ماناكانى

﴿ إِلَّا لِمَنۡ أَذِنَ لَهُۥ ﴾ بۆ کەسێك نەبێ کە خوای ڕێگەی دابێ

﴿ فُزِّعَ عَن قُلُوبِهِمۡ ﴾ ترسی دڵیان لابرا

﴿ ٱلۡحَقَّ ﴾ ڕاست، ڕێگەدان بۆ تکاکردن

﴿ أَجۡرَمۡنَا ﴾ تاوانەکانمان

﴿ يَفۡتَحُ بَيۡنَنَا ﴾ حوکم دەکا لە نێوانماندا

﴿ ٱلۡفَتَّاحُ ﴾ قازیی، دادوەر

﴿ كَلَّا ﴾ نەخێر

﴿ كَآفَّةٗ لِّلنَّاسِ ﴾ بۆ هەموو خەڵك

﴿ مَوۡقُوفُونَ ﴾ ڕاوەستێنراون

﴿ يَرۡجِعُ ﴾ قسەی بۆ دەکا

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێندرێنەوە: شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە. مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و، مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود): (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن. (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن. مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە. (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا. (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)یە.

قَالَ ٱلَّذِينَ ٱسْتَكْبَرُوا۟ لِلَّذِينَ ٱسْتُضْعِفُوٓا۟ أَنَحْنُ صَدَدْنَٰكُمْ
عَنِ ٱلْهُدَىٰ بَعْدَ إِذْ جَآءَكُم بَلْ كُنتُم مُّجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ
ٱسْتُضْعِفُوا۟ لِلَّذِينَ ٱسْتَكْبَرُوا۟ بَلْ مَكْرُ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ إِذْ
تَأْمُرُونَنَآ أَن نَّكْفُرَ بِٱللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُۥٓ أَندَادًا ۚ وَأَسَرُّوا۟ ٱلنَّدَامَةَ
لَمَّا رَأَوُا۟ ٱلْعَذَابَ وَجَعَلْنَا ٱلْأَغْلَٰلَ فِىٓ أَعْنَاقِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ۚ
هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٣٣﴾ وَمَآ أَرْسَلْنَا فِى قَرْيَةٍ
مِّن نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَآ إِنَّا بِمَآ أُرْسِلْتُم بِهِۦ كَٰفِرُونَ ﴿٣٤﴾
وَقَالُوا۟ نَحْنُ أَكْثَرُ أَمْوَٰلًا وَأَوْلَٰدًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿٣٥﴾
قُلْ إِنَّ رَبِّى يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ لِمَن يَشَآءُ وَيَقْدِرُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾ وَمَآ أَمْوَٰلُكُمْ وَلَآ أَوْلَٰدُكُم بِٱلَّتِى تُقَرِّبُكُمْ عِندَنَا
زُلْفَىٰٓ إِلَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَٰلِحًا فَأُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ جَزَآءُ ٱلضِّعْفِ
بِمَا عَمِلُوا۟ وَهُمْ فِى ٱلْغُرُفَٰتِ ءَامِنُونَ ﴿٣٧﴾ وَٱلَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِىٓ
ءَايَٰتِنَا مُعَٰجِزِينَ أُو۟لَٰٓئِكَ فِى ٱلْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿٣٨﴾ قُلْ
إِنَّ رَبِّى يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ لِمَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ وَيَقْدِرُ لَهُۥ ۚ وَمَآ
أَنفَقْتُم مِّن شَىْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُۥ ۖ وَهُوَ خَيْرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ﴿٣٩﴾

وشه و ماناكانی

﴿صَدَدْنَٰكُمْ﴾ لامان دان ﴿عَنِ ٱلْهُدَىٰ﴾ له ڕێگه‌ی ڕاست؟
﴿بَعْدَ إِذْ جَآءَكُم﴾ دوای ئه‌وه‌ی كه هیدایه‌تتان بۆ هات
﴿بَلْ كُنتُم مُّجْرِمِينَ﴾ ئه‌ ئێوه‌ كۆمه‌ڵێكی تاوانبارن
﴿مَكْرُ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ﴾ گه‌ڕ و فڕی شه‌و و ڕۆژی كافران
﴿أَندَادًا﴾ هاوبه‌شان
﴿وَأَسَرُّوا۟ ٱلنَّدَامَةَ﴾ په‌شیمانییان ده‌شارده‌وه، له‌ دڵه‌وه‌ په‌شیمان بوون
﴿ٱلْأَغْلَٰلَ﴾ كۆت و زه‌نجیر ﴿مُتْرَفُوهَآ﴾ مشه‌خۆره‌ كانیان
﴿وَيَقْدِرُ﴾ ده‌یگرێته‌وه
﴿زُلْفَىٰٓ﴾ نزیك، بۆ نزیكبوونه‌وه
﴿لَهُمْ جَزَآءُ ٱلضِّعْفِ﴾ پاداشی چه‌ند قاتیان هه‌یه‌ ﴿فِى ٱلْغُرُفَٰتِ﴾ شوێنی باڵا
﴿مُعَٰجِزِينَ﴾ له‌ ده‌ستمان ده‌رچن
﴿مُحْضَرُونَ﴾ ده‌هێنرێن
﴿وَيَقْدِرُ لَهُۥ﴾ لێی ده‌گرێته‌وه

ڕه‌نگ		١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف): ٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:	
قورس كۆكردن (التفخيم) و قه‌لقه‌له	▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء). ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.	١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف): ٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:	١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت، ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه‌ خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه‌ له‌ وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه‌ (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به‌ (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه‌ و، تائی خڕیش به‌ (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه. ٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه‌ به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له‌ خوێندنه‌وه‌ چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه‌ ده‌گۆڕێن.

وَيَوۡمَ يَحۡشُرُهُمۡ جَمِيعٗا ثُمَّ يَقُولُ لِلۡمَلَٰٓئِكَةِ أَهَٰٓؤُلَآءِ إِيَّاكُمۡ كَانُواْ
يَعۡبُدُونَ ﴿٤٠﴾ قَالُواْ سُبۡحَٰنَكَ أَنتَ وَلِيُّنَا مِن دُونِهِمۖ بَلۡ كَانُواْ
يَعۡبُدُونَ ٱلۡجِنَّۖ أَكۡثَرُهُم بِهِم مُّؤۡمِنُونَ ﴿٤١﴾ فَٱلۡيَوۡمَ لَا يَمۡلِكُ
بَعۡضُكُمۡ لِبَعۡضٖ نَّفۡعٗا وَلَا ضَرّٗا وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُواْ ذُوقُواْ عَذَابَ
ٱلنَّارِ ٱلَّتِي كُنتُم بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿٤٢﴾ وَإِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡ ءَايَٰتُنَا بَيِّنَٰتٖ
قَالُواْ مَا هَٰذَآ إِلَّا رَجُلٞ يُرِيدُ أَن يَصُدَّكُمۡ عَمَّا كَانَ يَعۡبُدُ ءَابَآؤُكُمۡ
وَقَالُواْ مَا هَٰذَآ إِلَّآ إِفۡكٞ مُّفۡتَرٗىۚ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لِلۡحَقِّ لَمَّا
جَآءَهُمۡ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّا سِحۡرٞ مُّبِينٞ ﴿٤٣﴾ وَمَآ ءَاتَيۡنَٰهُم مِّن كُتُبٖ
يَدۡرُسُونَهَاۖ وَمَآ أَرۡسَلۡنَآ إِلَيۡهِمۡ قَبۡلَكَ مِن نَّذِيرٖ ﴿٤٤﴾ وَكَذَّبَ
ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡ وَمَا بَلَغُواْ مِعۡشَارَ مَآ ءَاتَيۡنَٰهُمۡ فَكَذَّبُواْ رُسُلِيۖ
فَكَيۡفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٤٥﴾ ۞ قُلۡ إِنَّمَآ أَعِظُكُم بِوَٰحِدَةٍۖ أَن
تَقُومُواْ لِلَّهِ مَثۡنَىٰ وَفُرَٰدَىٰ ثُمَّ تَتَفَكَّرُواْۚ مَا بِصَاحِبِكُم
مِّن جِنَّةٍۚ إِنۡ هُوَ إِلَّا نَذِيرٞ لَّكُم بَيۡنَ يَدَيۡ عَذَابٖ شَدِيدٖ ﴿٤٦﴾
قُلۡ مَا سَأَلۡتُكُم مِّنۡ أَجۡرٖ فَهُوَ لَكُمۡۖ إِنۡ أَجۡرِيَ إِلَّا عَلَى ٱللَّهِۖ وَهُوَ عَلَىٰ
كُلِّ شَيۡءٖ شَهِيدٞ ﴿٤٧﴾ قُلۡ إِنَّ رَبِّي يَقۡذِفُ بِٱلۡحَقِّ عَلَّٰمُ ٱلۡغُيُوبِ ﴿٤٨﴾

ربع الحزب ٤١

وشەو ماناکانی

﴿وَيَوۡمَ يَحۡشُرُهُمۡ جَمِيعٗا﴾ لە رۆژێکدا بە کۆمەڵ لێیان دەپرسرێتەوە

﴿سُبۡحَٰنَكَ﴾ پاکی و بێگەردیی بۆ تۆ

﴿أَنتَ وَلِيُّنَا مِن دُونِهِم﴾ تۆ سەرپەرشتیار و چاودێرمانی نەک ئەوان

﴿إِفۡكٞ مُّفۡتَرٗى﴾ درۆیەکی هەڵبەستراوە

﴿مِعۡشَارَ مَآ ءَاتَيۡنَٰهُمۡ﴾ دەیەکی ئەوەی داومانەتێ

﴿كَانَ نَكِيرِ﴾ چیمان لێ کردن؟

﴿مِّن جِنَّةٍ﴾ لە شێتیی

﴿يَقۡذِفُ بِٱلۡحَقِّ﴾ راست دەگرێتە درۆ، بەراست درۆ پووچ دەکاتەوە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- مینگەی (الإخفاء).
- مینگەی (الإقلاب).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە

قُلْ جَآءَ ٱلْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ ٱلْبَٰطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿٤٩﴾ قُلْ إِن ضَلَلْتُ فَإِنَّمَآ أَضِلُّ عَلَىٰ نَفْسِى ۖ وَإِنِ ٱهْتَدَيْتُ فَبِمَا يُوحِىٓ إِلَىَّ رَبِّىٓ ۚ إِنَّهُۥ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿٥٠﴾ وَلَوْ تَرَىٰٓ إِذْ فَزِعُوا۟ فَلَا فَوْتَ وَأُخِذُوا۟ مِن مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٥١﴾ وَقَالُوٓا۟ ءَامَنَّا بِهِۦ وَأَنَّىٰ لَهُمُ ٱلتَّنَاوُشُ مِن مَّكَانٍۭ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾ وَقَدْ كَفَرُوا۟ بِهِۦ مِن قَبْلُ ۖ وَيَقْذِفُونَ بِٱلْغَيْبِ مِن مَّكَانٍۭ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾ وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِم مِّن قَبْلُ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ فِى شَكٍّ مُّرِيبٍۭ ﴿٥٤﴾

سُورَةُ فَاطِرٍ

ترتيبها ٣٥ — آياتها ٤٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ جَاعِلِ ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ رُسُلًا أُو۟لِىٓ أَجْنِحَةٍ مَّثْنَىٰ وَثُلَٰثَ وَرُبَٰعَ ۚ يَزِيدُ فِى ٱلْخَلْقِ مَا يَشَآءُ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ مَّا يَفْتَحِ ٱللَّهُ لِلنَّاسِ مِن رَّحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا ۖ وَمَا يُمْسِكْ فَلَا مُرْسِلَ لَهُۥ مِنۢ بَعْدِهِۦ ۚ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٢﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱذْكُرُوا۟ نِعْمَتَ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ ۚ هَلْ مِنْ خَٰلِقٍ غَيْرُ ٱللَّهِ يَرْزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ ۚ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ فَأَنَّىٰ تُؤْفَكُونَ ﴿٣﴾

وشه و ماناكانی

﴿ قُلْ جَآءَ ٱلْحَقُّ ﴾ بلێ راستیی كه ئیسلامه هات

﴿ وَمَا يُبْدِئُ ٱلْبَٰطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴾ شتی پووچ هیچ دروست ناكات و هیچیش ناهێنێتەوە

﴿ فَزِعُوا۟ ﴾ ترسان

﴿ فَلَا فَوْتَ ﴾ راكردن و رزگار بوون نییه

﴿ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴾ شوێنێكی نزیك، شوێنی وەستانی لێپرسینەوە

﴿ ٱلتَّنَاوُشُ ﴾ دەستكەوتن، ئیمان هێنان و پەشیمان بوونەوە

﴿ مَّكَانٍۭ بَعِيدٍ ﴾ شوێنێكی دوور، پاشەڕۆژ

﴿ وَيَقْذِفُونَ بِٱلْغَيْبِ ﴾ له خۆیانەوە قسه دەكەن

﴿ بِأَشْيَاعِهِم ﴾ به كۆمەڵەكانیان.

﴿ مُّرِيبٍۭ ﴾ جێگەی گومان، گوماناویی

سوورەتی فاطیر

﴿ فَاطِرِ ﴾ بەدیهێنەر

﴿ مَّا يَفْتَحِ ٱللَّهُ ﴾ ئەوەی خودا پێ ئیری

﴿ فَأَنَّىٰ تُؤْفَكُونَ ﴾ چۆن له خوداپەرستیی لادەدرێن؟

قورس كۆكردن (تفخيم) و قلقله:
- تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە له وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو به (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كه بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش له خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كه دەگۆڕێن.

وَإِن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ ۚ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرْجَعُ ٱلْأُمُورُ ﴿٤﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقٌّ ۖ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا ۖ وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِٱللَّهِ ٱلْغَرُورُ ﴿٥﴾ إِنَّ ٱلشَّيْطَٰنَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَٱتَّخِذُوهُ عَدُوًّا ۚ إِنَّمَا يَدْعُوا۟ حِزْبَهُۥ لِيَكُونُوا۟ مِنْ أَصْحَٰبِ ٱلسَّعِيرِ ﴿٦﴾ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۖ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٧﴾ أَفَمَن زُيِّنَ لَهُۥ سُوٓءُ عَمَلِهِۦ فَرَءَاهُ حَسَنًا ۖ فَإِنَّ ٱللَّهَ يُضِلُّ مَن يَشَآءُ وَيَهْدِى مَن يَشَآءُ ۖ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسَرَٰتٍ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌۢ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٨﴾ وَٱللَّهُ ٱلَّذِىٓ أَرْسَلَ ٱلرِّيَٰحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَسُقْنَٰهُ إِلَىٰ بَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَحْيَيْنَا بِهِ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ كَذَٰلِكَ ٱلنُّشُورُ ﴿٩﴾ مَن كَانَ يُرِيدُ ٱلْعِزَّةَ فَلِلَّهِ ٱلْعِزَّةُ جَمِيعًا ۚ إِلَيْهِ يَصْعَدُ ٱلْكَلِمُ ٱلطَّيِّبُ وَٱلْعَمَلُ ٱلصَّٰلِحُ يَرْفَعُهُۥ ۚ وَٱلَّذِينَ يَمْكُرُونَ ٱلسَّيِّـَٔاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۖ وَمَكْرُ أُو۟لَٰٓئِكَ هُوَ يَبُورُ ﴿١٠﴾ وَٱللَّهُ خَلَقَكُم مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَٰجًا ۚ وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِۦ ۚ وَمَا يُعَمَّرُ مِن مُّعَمَّرٍ وَلَا يُنقَصُ مِنْ عُمُرِهِۦٓ إِلَّا فِى كِتَٰبٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١١﴾

وشه و ماناکانی

﴿ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ ﴾ چەندین پێغەمبەر پێش تۆ بە درۆخراونەتەوە

﴿ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرْجَعُ ٱلْأُمُورُ ﴾ هەموو کارێك بۆ لای خودا دەگەڕێتەوە

﴿ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ ﴾ هەڵتان نەنێ، بابیتان نەکا

﴿ ٱلْغَرُورُ ﴾ بابیی کەر، شەیتان

﴿ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسَرَٰتٍ ﴾ بە خەفەت بۆ خواردنیان خۆت لەناو مەبە

﴿ فَتُثِيرُ سَحَابًا ﴾ هەور بڵاودەکاتەوە

﴿ ٱلنُّشُورُ ﴾ زیندووبوونەوە

﴿ يُرِيدُ ٱلْعِزَّةَ ﴾ سەربەرزیی دەوێ

﴿ ٱلْكَلِمُ ٱلطَّيِّبُ ﴾ وشەی بەکتاپەرستیی، یادی خودا بە زمان

﴿ وَٱلْعَمَلُ ٱلصَّٰلِحُ يَرْفَعُهُۥ ﴾ خودا کردەوەی باش بەرز دەکاتەوە

﴿ يَبُورُ ﴾ لەناو دەچێ

﴿ أَزْوَٰجًا ﴾ نێر و مێ

﴿ مُّعَمَّرٍ ﴾ تەمەن درێژ

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە		ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.		(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،		(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.		مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
			(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
			(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن

وَمَا يَسْتَوِي ٱلْبَحْرَانِ هَٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَآئِغٌ شَرَابُهُۥ وَهَٰذَا
مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِن كُلٍّ تَأْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ
حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى ٱلْفُلْكَ فِيهِ مَوَاخِرَ لِتَبْتَغُوا۟ مِن فَضْلِهِۦ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾ يُولِجُ ٱلَّيْلَ فِى ٱلنَّهَارِ وَيُولِجُ
ٱلنَّهَارَ فِى ٱلَّيْلِ وَسَخَّرَ ٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِى
لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ ٱلْمُلْكُ وَٱلَّذِينَ
تَدْعُونَ مِن دُونِهِۦ مَا يَمْلِكُونَ مِن قِطْمِيرٍ ﴿١٣﴾ إِن
تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا۟ دُعَآءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا۟ مَا ٱسْتَجَابُوا۟ لَكُمْ
وَيَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ
﴿١٤﴾ ۞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ أَنتُمُ ٱلْفُقَرَآءُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱللَّهُ هُوَ ٱلْغَنِىُّ
ٱلْحَمِيدُ ﴿١٥﴾ إِن يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٦﴾
وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿١٧﴾ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَإِن
تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ حِمْلِهَا لَا يُحْمَلْ مِنْهُ شَىْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰٓ
إِنَّمَا تُنذِرُ ٱلَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِٱلْغَيْبِ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ
وَمَن تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِۦ وَإِلَى ٱللَّهِ ٱلْمَصِيرُ ﴿١٨﴾

نصف الحزب ٤٤

وشه و ماناکانی

﴿ عَذْبٌ فُرَاتٌ ﴾ خۆش و شیرین
﴿ سَآئِغٌ شَرَابُهُۥ ﴾ باش قووت دەچێ، ڕەوان
﴿ مِلْحٌ أُجَاجٌ ﴾ تفت و تاڵ
﴿ وَتَسْتَخْرِجُونَ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا ﴾ خشڵی لێ دەردێنن دەیپۆشن
﴿ مَوَاخِرَ ﴾ کەشتیی بە با دەڕوا
﴿ يُولِجُ ﴾ ئەخاتە
﴿ لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ﴾ کاتێکی دیاریکراو بۆ قیامەت
﴿ قِطْمِيرٍ ﴾ توێکڵی تەنکی سەر ناوکە خورما
﴿ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ ﴾ کەس کۆڵ و باری کەس هەڵنا گرێ
﴿ مُثْقَلَةٌ ﴾ تاوانبار، بارقورس بە تاوان
﴿ حِمْلِهَا ﴾ باری تاوانەکەی

قورس کردن (التفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی مبانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ﴿١٩﴾ وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ ﴿٢٠﴾ وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحَرُورُ ﴿٢١﴾ وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَن يَشَاءُ ۖ وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَّن فِي الْقُبُورِ ﴿٢٢﴾ إِنْ أَنتَ إِلَّا نَذِيرٌ ﴿٢٣﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا ۚ وَإِن مِّنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴿٢٤﴾ وَإِن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالزُّبُرِ وَبِالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا ۖ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٢٦﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُّخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا ۚ وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بِيضٌ وَحُمْرٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ ﴿٢٧﴾ وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَٰلِكَ ۗ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿٢٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّن تَبُورَ ﴿٢٩﴾ لِيُوَفِّيَهُمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ ۚ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿الْحَرُورُ﴾ گەرمای بەتین

﴿إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَن يَشَاءُ﴾ ئەو کەسەی خودا بیەوێ بیبیسێ پێی دەبیسێ.

﴿بَشِيرًا﴾ موژدەدەر

﴿وَنَذِيرًا﴾ ترسێنەر

﴿كَانَ نَكِيرِ﴾ چیم لێ کردن؟

﴿جُدَدٌ﴾ ڕێگەگەل

﴿وَغَرَابِيبُ سُودٌ﴾ ئەپۆلکەگەلی ڕەش

﴿لَّن تَبُورَ﴾ لەناو ناچێ

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَٱلَّذِيٓ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ مِنَ ٱلۡكِتَٰبِ هُوَ ٱلۡحَقُّ مُصَدِّقٗا لِّمَا بَيۡنَ
يَدَيۡهِۗ إِنَّ ٱللَّهَ بِعِبَادِهِۦ لَخَبِيرُۢ بَصِيرٞ ﴿٣١﴾ ثُمَّ أَوۡرَثۡنَا ٱلۡكِتَٰبَ
ٱلَّذِينَ ٱصۡطَفَيۡنَا مِنۡ عِبَادِنَاۖ فَمِنۡهُمۡ ظَالِمٞ لِّنَفۡسِهِۦ وَمِنۡهُم
مُّقۡتَصِدٞ وَمِنۡهُمۡ سَابِقُۢ بِٱلۡخَيۡرَٰتِ بِإِذۡنِ ٱللَّهِۚ ذَٰلِكَ هُوَ
ٱلۡفَضۡلُ ٱلۡكَبِيرُ ﴿٣٢﴾ جَنَّٰتُ عَدۡنٖ يَدۡخُلُونَهَا يُحَلَّوۡنَ
فِيهَا مِنۡ أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٖ وَلُؤۡلُؤٗاۖ وَلِبَاسُهُمۡ فِيهَا حَرِيرٞ ﴿٣٣﴾
وَقَالُواْ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ ٱلَّذِيٓ أَذۡهَبَ عَنَّا ٱلۡحَزَنَۖ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٞ
شَكُورٌ ﴿٣٤﴾ ٱلَّذِيٓ أَحَلَّنَا دَارَ ٱلۡمُقَامَةِ مِن فَضۡلِهِۦ لَا يَمَسُّنَا
فِيهَا نَصَبٞ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٞ ﴿٣٥﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَهُمۡ
نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقۡضَىٰ عَلَيۡهِمۡ فَيَمُوتُواْ وَلَا يُخَفَّفُ عَنۡهُم مِّنۡ
عَذَابِهَاۚ كَذَٰلِكَ نَجۡزِي كُلَّ كَفُورٖ ﴿٣٦﴾ وَهُمۡ يَصۡطَرِخُونَ
فِيهَا رَبَّنَآ أَخۡرِجۡنَا نَعۡمَلۡ صَٰلِحًا غَيۡرَ ٱلَّذِي كُنَّا نَعۡمَلُۚ
أَوَلَمۡ نُعَمِّرۡكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرَ وَجَآءَكُمُ ٱلنَّذِيرُۖ
فَذُوقُواْ فَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِن نَّصِيرٍ ﴿٣٧﴾ إِنَّ ٱللَّهَ عَٰلِمُ
غَيۡبِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ إِنَّهُۥ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿٣٨﴾

وشه و ماناکانی

﴿ ثُمَّ أَوۡرَثۡنَا ٱلۡكِتَٰبَ ٱلَّذِينَ ٱصۡطَفَيۡنَا ﴾ له پاشان کتیبمان دا؟ بەوانەی هەڵمان بژاردن

﴿ ظَالِمٞ لِّنَفۡسِهِۦ ﴾ ستەمی له خۆی کردووه

﴿ مُّقۡتَصِدٞ ﴾ مامناوەندە، چاکه و خراپەی وەك یەکن

﴿ سَابِقُۢ بِٱلۡخَيۡرَٰتِ ﴾ بە چاکە پێشکەوتووە، چاکەی زۆرە

﴿ ٱلۡحَزَنَ ﴾ هۆی خەم و خەفەت

﴿ دَارَ ٱلۡمُقَامَةِ ﴾ شوێنی هەمیشەیی، بەهەشت

﴿ نَصَبٞ ﴾ ماندوێتیی

﴿ لُغُوبٞ ﴾ خاویی و ساردوسڕیی

﴿ يَصۡطَرِخُونَ ﴾ هاوار دەکەن

﴿ وَجَآءَكُمُ ٱلنَّذِيرُ ﴾ ترسێنەرتان هاتە لا، پێغەمبەر

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

هُوَ ٱلَّذِى جَعَلَكُمْ خَلَٰٓئِفَ فِى ٱلْأَرْضِ ۚ فَمَن كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُۥ ۖ وَلَا
يَزِيدُ ٱلْكَٰفِرِينَ كُفْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ إِلَّا مَقْتًا ۖ وَلَا يَزِيدُ ٱلْكَٰفِرِينَ
كُفْرُهُمْ إِلَّا خَسَارًا ﴿٣٩﴾ قُلْ أَرَءَيْتُمْ شُرَكَآءَكُمُ ٱلَّذِينَ تَدْعُونَ مِن
دُونِ ٱللَّهِ أَرُونِى مَاذَا خَلَقُوا۟ مِنَ ٱلْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
أَمْ ءَاتَيْنَٰهُمْ كِتَٰبًا فَهُمْ عَلَىٰ بَيِّنَتٍ مِّنْهُ ۚ بَلْ إِن يَعِدُ ٱلظَّٰلِمُونَ
بَعْضُهُم بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا ﴿٤٠﴾ ۞ إِنَّ ٱللَّهَ يُمْسِكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضَ أَن تَزُولَا ۚ وَلَئِن زَالَتَآ إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنۢ بَعْدِهِۦٓ ۚ
إِنَّهُۥ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤١﴾ وَأَقْسَمُوا۟ بِٱللَّهِ جَهْدَ أَيْمَٰنِهِمْ لَئِن
جَآءَهُمْ نَذِيرٌ لَّيَكُونُنَّ أَهْدَىٰ مِنْ إِحْدَى ٱلْأُمَمِ ۖ فَلَمَّا جَآءَهُمْ نَذِيرٌ
مَّا زَادَهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٤٢﴾ ٱسْتِكْبَارًا فِى ٱلْأَرْضِ وَمَكْرَ ٱلسَّيِّئِ ۚ
وَلَا يَحِيقُ ٱلْمَكْرُ ٱلسَّيِّئُ إِلَّا بِأَهْلِهِۦ ۚ فَهَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا سُنَّتَ
ٱلْأَوَّلِينَ ۚ فَلَن تَجِدَ لِسُنَّتِ ٱللَّهِ تَبْدِيلًا ۖ وَلَن تَجِدَ لِسُنَّتِ ٱللَّهِ تَحْوِيلًا
﴿٤٣﴾ أَوَلَمْ يَسِيرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ فَيَنظُرُوا۟ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن
قَبْلِهِمْ وَكَانُوٓا۟ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً ۚ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيُعْجِزَهُۥ مِن شَىْءٍ
فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِى ٱلْأَرْضِ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ﴿٤٤﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٤٤

وشەو ماناكانی

﴿ جَعَلَكُمْ خَلَٰٓئِفَ ﴾ كردنی بە جێگرەوەی ئەوانەی پێش خۆتان

﴿ مَقْتًا ﴾ رق و تووڕەیی

﴿ خَسَارًا ﴾ زیان، لەناوچوون

﴿ أَرَءَيْتُمْ شُرَكَآءَكُمُ ﴾ بینیتانن ئەوانەی بە هاوبەشتان دانابوون؟

﴿ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ ﴾ هیچ هاوبەشییان لە تەك خودادا هەیە؟

﴿ بَلْ إِن يَعِدُ ﴾ نەء، ئەوان كە بەڵێن ئەدەن ﴿ غُرُورًا ﴾ سەرگەردانیی، بایی بوون

﴿ جَهْدَ أَيْمَٰنِهِمْ ﴾ سوێندە گەورەكانیان

﴿ نُفُورًا ﴾ دووركەوتنەوە

﴿ وَمَكْرَ ٱلسَّيِّئِ ﴾ فێڵی خراپ، فێڵكردن لە پێغەمبەر

﴿ وَلَا يَحِيقُ ﴾ دانابەزێ، ناكەوێت

﴿ فَهَلْ يَنظُرُونَ ﴾ ئایا چاوەڕێ دەكەن؟

﴿ سُنَّتَ ٱلْأَوَّلِينَ ﴾ ئەوەی بەسەر گەلانی پێشوودا هاتووە

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.

مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،

م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن

(٤-٥) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.

مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە

(٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.

(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَلَوْ يُؤَاخِذُ ٱللَّهُ ٱلنَّاسَ بِمَا كَسَبُوا۟ مَا تَرَكَ عَلَىٰ ظَهْرِهَا مِن دَآبَّةٍ وَلَٰكِن يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ فَإِذَا جَآءَ أَجَلُهُمْ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِۦ بَصِيرًۢا ﴿٤٥﴾

سُورَةُ يسٓ

ترتيبها ٣٦ — آياتها ٨٣

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يسٓ ﴿١﴾ وَٱلْقُرْءَانِ ٱلْحَكِيمِ ﴿٢﴾ إِنَّكَ لَمِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٣﴾ عَلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤﴾ تَنزِيلَ ٱلْعَزِيزِ ٱلرَّحِيمِ ﴿٥﴾ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّآ أُنذِرَ ءَابَآؤُهُمْ فَهُمْ غَٰفِلُونَ ﴿٦﴾ لَقَدْ حَقَّ ٱلْقَوْلُ عَلَىٰٓ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾ إِنَّا جَعَلْنَا فِىٓ أَعْنَٰقِهِمْ أَغْلَٰلًا فَهِىَ إِلَى ٱلْأَذْقَانِ فَهُم مُّقْمَحُونَ ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا مِنۢ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَٰهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾ وَسَوَآءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ ٱتَّبَعَ ٱلذِّكْرَ وَخَشِىَ ٱلرَّحْمَٰنَ بِٱلْغَيْبِ ۖ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿١١﴾ إِنَّا نَحْنُ نُحْىِ ٱلْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا۟ وَءَاثَٰرَهُمْ ۚ وَكُلَّ شَىْءٍ أَحْصَيْنَٰهُ فِىٓ إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿١٢﴾

وشە و ماناکانی

﴿ بِمَا كَسَبُوا ﴾ بەوەی کردوویانە
﴿ مِن دَآبَّةٍ ﴾ لە هەر گیانلەبەرێك
﴿ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى ﴾ بۆ کاتێکی دیاریکراو

سوورەتی یاسین

﴿ لَقَدْ حَقَّ ٱلْقَوْلُ ﴾ قسە و بەڵێن بەسەر ئەواندا هات، بە ڕاست گەڕا.
﴿ أَغْلَٰلًا ﴾ کۆت و زەنجیر
﴿ فَهُم مُّقْمَحُونَ ﴾ ملڕەپ و چاوشۆڕ
﴿ سَدًّا ﴾ بەست
﴿ فَأَغْشَيْنَٰهُمْ ﴾ پەردەمان بەسەر چاویاندا هێنا
﴿ وَءَاثَٰرَهُمْ ﴾ شوێنەوارییان
﴿ أَحْصَيْنَٰهُ ﴾ ژماردمان
﴿ إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴾ (لوح المحفوظ)

قورس کۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَٱضۡرِبۡ لَهُم مَّثَلًا أَصۡحَٰبَ ٱلۡقَرۡيَةِ إِذۡ جَآءَهَا ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴿١٣﴾
إِذۡ أَرۡسَلۡنَآ إِلَيۡهِمُ ٱثۡنَيۡنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزۡنَا بِثَالِثٖ فَقَالُوٓاْ إِنَّآ
إِلَيۡكُم مُّرۡسَلُونَ ﴿١٤﴾ قَالُواْ مَآ أَنتُمۡ إِلَّا بَشَرٞ مِّثۡلُنَا وَمَآ أَنزَلَ
ٱلرَّحۡمَٰنُ مِن شَيۡءٍ إِنۡ أَنتُمۡ إِلَّا تَكۡذِبُونَ ﴿١٥﴾ قَالُواْ رَبُّنَا يَعۡلَمُ إِنَّآ
إِلَيۡكُمۡ لَمُرۡسَلُونَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيۡنَآ إِلَّا ٱلۡبَلَٰغُ ٱلۡمُبِينُ ﴿١٧﴾
قَالُوٓاْ إِنَّا تَطَيَّرۡنَا بِكُمۡۖ لَئِن لَّمۡ تَنتَهُواْ لَنَرۡجُمَنَّكُمۡ وَلَيَمَسَّنَّكُم
مِّنَّا عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿١٨﴾ قَالُواْ طَٰٓئِرُكُم مَّعَكُمۡۚ أَئِن ذُكِّرۡتُمۚ
بَلۡ أَنتُمۡ قَوۡمٞ مُّسۡرِفُونَ ﴿١٩﴾ وَجَآءَ مِنۡ أَقۡصَا ٱلۡمَدِينَةِ رَجُلٞ
يَسۡعَىٰ قَالَ يَٰقَوۡمِ ٱتَّبِعُواْ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿٢٠﴾ ٱتَّبِعُواْ مَن
لَّا يَسۡـَٔلُكُمۡ أَجۡرٗا وَهُم مُّهۡتَدُونَ ﴿٢١﴾ وَمَا لِيَ لَآ أَعۡبُدُ ٱلَّذِي
فَطَرَنِي وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٢٢﴾ ءَأَتَّخِذُ مِن دُونِهِۦٓ ءَالِهَةً إِن
يُرِدۡنِ ٱلرَّحۡمَٰنُ بِضُرّٖ لَّا تُغۡنِ عَنِّي شَفَٰعَتُهُمۡ شَيۡـٔٗا وَلَا
يُنقِذُونِ ﴿٢٣﴾ إِنِّيٓ إِذٗا لَّفِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾ إِنِّيٓ ءَامَنتُ
بِرَبِّكُمۡ فَٱسۡمَعُونِ ﴿٢٥﴾ قِيلَ ٱدۡخُلِ ٱلۡجَنَّةَۖ قَالَ يَٰلَيۡتَ قَوۡمِي
يَعۡلَمُونَ ﴿٢٦﴾ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ ٱلۡمُكۡرَمِينَ ﴿٢٧﴾

وشه‌و ماناكانى

﴿ أَصۡحَٰبَ ٱلۡقَرۡيَةِ ﴾ خاوه‌نانى گونده‌كه
﴿ إِذۡ جَآءَهَا ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴾ كه پێغه‌مبه‌ره‌كان هاتن بۆ لایان
﴿ إِذۡ أَرۡسَلۡنَآ إِلَيۡهِمُ ٱثۡنَيۡنِ ﴾ كه دوانمان بۆ ناردن
﴿ فَعَزَّزۡنَا بِثَالِثٖ ﴾ سێیه‌مێكمان به‌ دوایاندا نارد
﴿ تَطَيَّرۡنَا بِكُمۡ ﴾ ره‌شبینین به‌ هاتنى ئێوه‌
﴿ طَٰٓئِرُكُم مَّعَكُمۡ ﴾ شومیى ئێوه‌ به‌ خۆتانه‌وه‌یه‌
﴿ أَئِن ذُكِّرۡتُم ﴾ ئه‌گه‌ر خوداتان بیربێنینه‌وه‌
﴿ يَسۡعَىٰ ﴾ به‌په‌له‌ ده‌رۆیى
﴿ لَّا يَسۡـَٔلُكُمۡ أَجۡرٗا ﴾ هیچ پاداشتێكتان لێ داوا ناكه‌ن
﴿ فَطَرَنِي ﴾ به‌دیى هێناوم
﴿ لَّا تُغۡنِ عَنِّي ﴾ هیچ قازانجى بۆم نابێ
﴿ قِيلَ ٱدۡخُلِ ٱلۡجَنَّةَ ﴾ پێیان وترا، بچنه‌ به‌هه‌شت
﴿ يَٰلَيۡتَ قَوۡمِي يَعۡلَمُونَ ﴾ خۆزگه‌ گه‌له‌كه‌م ده‌یزانى

میگنه‌كان و، ئه‌وانه‌ى ناخوێنرێنه‌وه‌
- شوێنى مینگه‌ (الغنة).
- (الإدغام) به‌ مینگه‌وه‌.
- مینگه‌ى (الإخفاء).
- (الإدغام)ى بێ مینگه‌ و، ئه‌و پیتانه‌ى ناخوێنرێنه‌وه‌.
- م مینگه‌ى (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ى درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)
- (٦) حه‌ره‌كه‌ بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى به‌هۆى (سكون)ه‌وه‌ دروست ده‌بن.
- (٥،٤) حه‌ره‌كه‌ بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى به‌هۆى (هه‌مز)ه‌وه‌ دروست ده‌بن.
- مه‌ددى متصل، له‌كاتى وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ى به‌ ئه‌ندازه‌ى (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌كه‌یه‌
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه‌ بۆ مه‌ددى له‌ناكاو (عارض) له‌كاتى وه‌ستان (وقف)دا
- (٢) حه‌ره‌كه‌ بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ى (المد الطبیعی)ن

وَمَآ أَنزَلۡنَا عَلَىٰ قَوۡمِهِۦ مِنۢ بَعۡدِهِۦ مِن جُندٖ مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَمَا كُنَّا مُنزِلِينَ ﴿٢٨﴾ إِن كَانَتۡ إِلَّا صَيۡحَةٗ وَٰحِدَةٗ فَإِذَا هُمۡ خَٰمِدُونَ ﴿٢٩﴾ يَٰحَسۡرَةً عَلَى ٱلۡعِبَادِۚ مَا يَأۡتِيهِم مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُواْ بِهِۦ يَسۡتَهۡزِءُونَ ﴿٣٠﴾ أَلَمۡ يَرَوۡاْ كَمۡ أَهۡلَكۡنَا قَبۡلَهُم مِّنَ ٱلۡقُرُونِ أَنَّهُمۡ إِلَيۡهِمۡ لَا يَرۡجِعُونَ ﴿٣١﴾ وَإِن كُلّٞ لَّمَّا جَمِيعٞ لَّدَيۡنَا مُحۡضَرُونَ ﴿٣٢﴾ وَءَايَةٞ لَّهُمُ ٱلۡأَرۡضُ ٱلۡمَيۡتَةُ أَحۡيَيۡنَٰهَا وَأَخۡرَجۡنَا مِنۡهَا حَبّٗا فَمِنۡهُ يَأۡكُلُونَ ﴿٣٣﴾ وَجَعَلۡنَا فِيهَا جَنَّٰتٖ مِّن نَّخِيلٖ وَأَعۡنَٰبٖ وَفَجَّرۡنَا فِيهَا مِنَ ٱلۡعُيُونِ ﴿٣٤﴾ لِيَأۡكُلُواْ مِن ثَمَرِهِۦ وَمَا عَمِلَتۡهُ أَيۡدِيهِمۡۚ أَفَلَا يَشۡكُرُونَ ﴿٣٥﴾ سُبۡحَٰنَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلۡأَزۡوَٰجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلۡأَرۡضُ وَمِنۡ أَنفُسِهِمۡ وَمِمَّا لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٣٦﴾ وَءَايَةٞ لَّهُمُ ٱلَّيۡلُ نَسۡلَخُ مِنۡهُ ٱلنَّهَارَ فَإِذَا هُم مُّظۡلِمُونَ ﴿٣٧﴾ وَٱلشَّمۡسُ تَجۡرِي لِمُسۡتَقَرّٖ لَّهَاۚ ذَٰلِكَ تَقۡدِيرُ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡعَلِيمِ ﴿٣٨﴾ وَٱلۡقَمَرَ قَدَّرۡنَٰهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَٱلۡعُرۡجُونِ ٱلۡقَدِيمِ ﴿٣٩﴾ لَا ٱلشَّمۡسُ يَنۢبَغِي لَهَآ أَن تُدۡرِكَ ٱلۡقَمَرَ وَلَا ٱلَّيۡلُ سَابِقُ ٱلنَّهَارِۚ وَكُلّٞ فِي فَلَكٖ يَسۡبَحُونَ ﴿٤٠﴾

وشە و ماناکانی

﴿مِنۢ بَعۡدِهِۦ﴾ لە دوای ئەویش

﴿إِن كَانَتۡ﴾ نەبووە، هەر ئەوە بووە

﴿صَيۡحَةٗ وَٰحِدَةٗ﴾ یەك دەنگی گەورە بوو

﴿خَٰمِدُونَ﴾ هەموو سارد بوونەوە، مردن

﴿يَٰحَسۡرَةً﴾ هاوار، پەشیمانیی

﴿كَمۡ أَهۡلَكۡنَا﴾ زۆرمان لەناو برد

﴿ٱلۡقُرُونِ﴾ گەلان

﴿لَّمَّا جَمِيعٞ﴾ هەموو کۆن

﴿مُحۡضَرُونَ﴾ ئامادە کراون

﴿وَفَجَّرۡنَا فِيهَا﴾ تەقاندمان تیایا

﴿خَلَقَ ٱلۡأَزۡوَٰجَ﴾ جووتەکانی (نێر و مێکانی) دروست کردووە

﴿نَسۡلَخُ مِنۡهُ ٱلنَّهَارَ﴾ ڕۆژی لێ دادەڕنین

﴿قَدَّرۡنَٰهُ مَنَازِلَ﴾ ڕۆیشتنیمان بە چەند قۆناغ دیاریی کرد

﴿كَٱلۡعُرۡجُونِ ٱلۡقَدِيمِ﴾ وەك لقە دارخورمای وشکی کۆن

﴿يَسۡبَحُونَ﴾ دەگەڕێن، مەلە دەکەن

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١- چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢- نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَءَايَةٞ لَّهُمۡ أَنَّا حَمَلۡنَا ذُرِّيَّتَهُمۡ فِي ٱلۡفُلۡكِ ٱلۡمَشۡحُونِ ﴿٤١﴾ وَخَلَقۡنَا لَهُم مِّن مِّثۡلِهِۦ مَا يَرۡكَبُونَ ﴿٤٢﴾ وَإِن نَّشَأۡ نُغۡرِقۡهُمۡ فَلَا صَرِيخَ لَهُمۡ وَلَا هُمۡ يُنقَذُونَ ﴿٤٣﴾ إِلَّا رَحۡمَةٗ مِّنَّا وَمَتَٰعًا إِلَىٰ حِينٖ ﴿٤٤﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱتَّقُواْ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيكُمۡ وَمَا خَلۡفَكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تُرۡحَمُونَ ﴿٤٥﴾ وَمَا تَأۡتِيهِم مِّنۡ ءَايَةٖ مِّنۡ ءَايَٰتِ رَبِّهِمۡ إِلَّا كَانُواْ عَنۡهَا مُعۡرِضِينَ ﴿٤٦﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمۡ أَنفِقُواْ مِمَّا رَزَقَكُمُ ٱللَّهُ قَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَنُطۡعِمُ مَن لَّوۡ يَشَآءُ ٱللَّهُ أَطۡعَمَهُۥٓ إِنۡ أَنتُمۡ إِلَّا فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلۡوَعۡدُ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿٤٨﴾ مَا يَنظُرُونَ إِلَّا صَيۡحَةٗ وَٰحِدَةٗ تَأۡخُذُهُمۡ وَهُمۡ يَخِصِّمُونَ ﴿٤٩﴾ فَلَا يَسۡتَطِيعُونَ تَوۡصِيَةٗ وَلَآ إِلَىٰٓ أَهۡلِهِمۡ يَرۡجِعُونَ ﴿٥٠﴾ وَنُفِخَ فِي ٱلصُّورِ فَإِذَا هُم مِّنَ ٱلۡأَجۡدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمۡ يَنسِلُونَ ﴿٥١﴾ قَالُواْ يَٰوَيۡلَنَا مَنۢ بَعَثَنَا مِن مَّرۡقَدِنَاۜۗ هَٰذَا مَا وَعَدَ ٱلرَّحۡمَٰنُ وَصَدَقَ ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴿٥٢﴾ إِن كَانَتۡ إِلَّا صَيۡحَةٗ وَٰحِدَةٗ فَإِذَا هُمۡ جَمِيعٞ لَّدَيۡنَا مُحۡضَرُونَ ﴿٥٣﴾ فَٱلۡيَوۡمَ لَا تُظۡلَمُ نَفۡسٞ شَيۡـٔٗا وَلَا تُجۡزَوۡنَ إِلَّا مَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٥٤﴾

وشه و ماناكانی

﴿ وَءَايَةٞ لَّهُمۡ ﴾ نیشانەیەك بۆ ئەوان
﴿ أَنَّا حَمَلۡنَا ذُرِّيَّتَهُمۡ ﴾ نەوەكانیانمان هەڵگرت
﴿ فِي ٱلۡفُلۡكِ ﴾ لە كەشتییەكەی نووحدا
﴿ ٱلۡمَشۡحُونِ ﴾ پڕكراو
﴿ فَلَا صَرِيخَ لَهُمۡ ﴾ كەس بە هاواریانەوە نایەت
﴿ صَيۡحَةٗ وَٰحِدَةٗ ﴾ یەك گرمە، فووپێداكردنی مردن ﴿ يَخِصِّمُونَ ﴾ دەمەقاڵە و هاورد و بردی قسەیان
﴿ وَنُفِخَ فِي ٱلصُّورِ ﴾ فوو بە كەڕەنادا دەكرێ ﴿ ٱلۡأَجۡدَاثِ ﴾ گۆڕەكان
﴿ يَنسِلُونَ ﴾ بە پەلە دەردەچن
﴿ قَالُواْ يَٰوَيۡلَنَا ﴾ كافرەكان دەڵێن: ماڵكاول خۆمان!
﴿ مِن مَّرۡقَدِنَا ﴾ لەم جێگەمانە
﴿ هَٰذَا مَا وَعَدَ ٱلرَّحۡمَٰنُ ﴾ ئەمە ئەوەیە كە خودا بەڵێنی پێ دابوو ﴿ وَصَدَقَ ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴾ پێغەمبەرەكانیش راستیان فەرموو
﴿ صَيۡحَةٗ وَٰحِدَةٗ ﴾ یەك نركە و گرمەیە

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)	
▼	(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
▼	(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
▼	مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە
▼	(٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
▼	(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ـە

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە	
▼ شوێنی مینگە (الغنة).	▼ (الإدغام) بە مینگەوە.
▼ مینگەی (الإخفاء).	▼ (الإدغام)ی بێ مینگە و،
م مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

إِنَّ أَصۡحَٰبَ ٱلۡجَنَّةِ ٱلۡيَوۡمَ فِي شُغُلٖ فَٰكِهُونَ ٥٥ هُمۡ وَأَزۡوَٰجُهُمۡ
فِي ظِلَٰلٍ عَلَى ٱلۡأَرَآئِكِ مُتَّكِـُٔونَ ٥٦ لَهُمۡ فِيهَا فَٰكِهَةٞ وَلَهُم
مَّا يَدَّعُونَ ٥٧ سَلَٰمٞ قَوۡلٗا مِّن رَّبّٖ رَّحِيمٖ ٥٨ وَٱمۡتَٰزُواْ ٱلۡيَوۡمَ
أَيُّهَا ٱلۡمُجۡرِمُونَ ٥٩ ۞ أَلَمۡ أَعۡهَدۡ إِلَيۡكُمۡ يَٰبَنِيٓ ءَادَمَ أَن لَّا
تَعۡبُدُواْ ٱلشَّيۡطَٰنَۖ إِنَّهُۥ لَكُمۡ عَدُوّٞ مُّبِينٞ ٦٠ وَأَنِ ٱعۡبُدُونِيۚ
هَٰذَا صِرَٰطٞ مُّسۡتَقِيمٞ ٦١ وَلَقَدۡ أَضَلَّ مِنكُمۡ جِبِلّٗا كَثِيرًاۖ
أَفَلَمۡ تَكُونُواْ تَعۡقِلُونَ ٦٢ هَٰذِهِۦ جَهَنَّمُ ٱلَّتِي كُنتُمۡ تُوعَدُونَ
٦٣ ٱصۡلَوۡهَا ٱلۡيَوۡمَ بِمَا كُنتُمۡ تَكۡفُرُونَ ٦٤ ٱلۡيَوۡمَ نَخۡتِمُ
عَلَىٰٓ أَفۡوَٰهِهِمۡ وَتُكَلِّمُنَآ أَيۡدِيهِمۡ وَتَشۡهَدُ أَرۡجُلُهُم بِمَا كَانُواْ
يَكۡسِبُونَ ٦٥ وَلَوۡ نَشَآءُ لَطَمَسۡنَا عَلَىٰٓ أَعۡيُنِهِمۡ فَٱسۡتَبَقُواْ
ٱلصِّرَٰطَ فَأَنَّىٰ يُبۡصِرُونَ ٦٦ وَلَوۡ نَشَآءُ لَمَسَخۡنَٰهُمۡ
عَلَىٰ مَكَانَتِهِمۡ فَمَا ٱسۡتَطَٰعُواْ مُضِيّٗا وَلَا يَرۡجِعُونَ
٦٧ وَمَن نُّعَمِّرۡهُ نُنَكِّسۡهُ فِي ٱلۡخَلۡقِۚ أَفَلَا يَعۡقِلُونَ ٦٨
وَمَا عَلَّمۡنَٰهُ ٱلشِّعۡرَ وَمَا يَنۢبَغِي لَهُۥٓۚ إِنۡ هُوَ إِلَّا ذِكۡرٞ وَقُرۡءَانٞ مُّبِينٞ
٦٩ لِّيُنذِرَ مَن كَانَ حَيّٗا وَيَحِقَّ ٱلۡقَوۡلُ عَلَى ٱلۡكَٰفِرِينَ ٧٠

ربع الحزب ٤٥

وشه و ماناكانى

﴿ شُغُلٖ ﴾ له خۆشيدا

﴿ فَٰكِهُونَ ﴾ رادەبوێرن

﴿ ٱلۡأَرَآئِكِ ﴾ رايەخگەلى جوان

﴿ مَّا يَدَّعُونَ ﴾ چييان بوێ، داواى چى بكەن

﴿ وَٱمۡتَٰزُواْ ﴾ جيا ببنەوە

﴿ أَعۡهَدۡ إِلَيۡكُمۡ ﴾ داوام لێ نەكردن، بەڵێنم لێ نەسەندن؟

﴿ جِبِلّٗا ﴾ كۆمەڵێكى زۆر

﴿ فَٱسۡتَبَقُواْ ٱلصِّرَٰطَ ﴾ پەلەپەلى رێگەيان دەكرد

﴿ فَأَنَّىٰ يُبۡصِرُونَ ﴾ چۆن رێگە دەدۆزنەوە؟

﴿ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمۡ ﴾ شوێنى تاوانيان

﴿ نُّعَمِّرۡهُ ﴾ تەمەنى درێژ بكەين

﴿ نُنَكِّسۡهُ فِي ٱلۡخَلۡقِ ﴾ دبمەن و شكلى دەگۆڕين

فۆرمى گۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە

- تەفخيمى پيتى لامى (اللّٰه).
- تەفخيمى پيتى (راء).
- سيفەتى قەلقەلە.

١. چۆنيەتى وەستان (الوقوف): ٢. نيشانەكانى وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پيتى سكوندار دەگرێت، تەنانەت گەر پيتەكە خۆى سكوندار نەبێت لەكاتى وەستاندا حەرەكەكانى ترى لێ دادەماڵرێت. هەر بۆيە لە وەستاندا گەر پيتەكە (تەنوينى فەتحە)ى لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائى خڕيش بە (هاء)ى سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمايانەى وەستان كە بەرەنگى سوور رەنگ كراون وەستانى ميانەى ئايەتەكان و سەرەتاى ئايەتەكان ديارى دەكەن، لەكاتى بەردەوامبوونيش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

أَوَلَمْ يَرَوْاْ أَنَّا خَلَقْنَا لَهُم مِّمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَآ أَنْعَٰمًا فَهُمْ لَهَا مَٰلِكُونَ ﴿٧١﴾ وَذَلَّلْنَٰهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾ وَلَهُمْ فِيهَا مَنَٰفِعُ وَمَشَارِبُ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَٱتَّخَذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ ءَالِهَةً لَّعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُندٌ مُّحْضَرُونَ ﴿٧٥﴾ فَلَا يَحْزُنكَ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٦﴾ أَوَلَمْ يَرَ ٱلْإِنسَٰنُ أَنَّا خَلَقْنَٰهُ مِن نُّطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿٧٧﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُۥ قَالَ مَن يُحْيِ ٱلْعِظَٰمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْيِيهَا ٱلَّذِيٓ أَنشَأَهَآ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ ٱلشَّجَرِ ٱلْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَآ أَنتُم مِّنْهُ تُوقِدُونَ ﴿٨٠﴾ أَوَلَيْسَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ بِقَٰدِرٍ عَلَىٰٓ أَن يَخْلُقَ مِثْلَهُم بَلَىٰ وَهُوَ ٱلْخَلَّٰقُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٨١﴾ إِنَّمَآ أَمْرُهُۥٓ إِذَآ أَرَادَ شَيْـًٔا أَن يَقُولَ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾ فَسُبْحَٰنَ ٱلَّذِي بِيَدِهِۦ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

سُورَةُ الصَّافَّاتِ

ترتيبها ٣٧ — آياتها ١٨٢

وشه‌و ماناكانی

﴿أَنْعَٰمًا﴾ ئاژەڵ

﴿وَذَلَّلْنَٰهَا لَهُمْ﴾ بۆیانمان رام كردوون

﴿وَلَهُمْ فِيهَا مَنَٰفِعُ﴾ سوود و قازانجیان هه‌یه بۆیان

﴿وَمَشَارِبُ﴾ خواردنه‌وه له شیریان

﴿لَّعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ﴾ به‌ڵكو كۆمه‌ك بكرێن، یارمه‌تیی بدرێن

﴿لَهُمْ جُندٌ مُّحْضَرُونَ﴾ سه‌ربازی ئاماده‌كراویان هه‌یه

﴿هُوَ خَصِيمٌ﴾ ئه‌و دوژمنه

﴿مُّبِينٌ﴾ روون و ئاشكرا

﴿وَهِيَ رَمِيمٌ﴾ ئه‌و رزیو و په‌رتووته

﴿بَلَىٰ﴾ به‌ڵێ

﴿مَلَكُوتُ﴾ موڵك و ده‌سته‌ڵاتی ره‌ها

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه: شوێنی مینگه (الغنة). (الإدغام) به مینگه‌وه. مینگه‌ی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه و، مینگه‌ی (الإقلاب). ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود):
(٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
(٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن
مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌كه
(٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا
(٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبیعی)ن

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلصَّٰٓفَّٰتِ صَفًّا ﴿١﴾ فَٱلزَّٰجِرَٰتِ زَجْرًا ﴿٢﴾ فَٱلتَّٰلِيَٰتِ ذِكْرًا ﴿٣﴾
إِنَّ إِلَٰهَكُمْ لَوَٰحِدٌ ﴿٤﴾ رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ
ٱلْمَشَٰرِقِ ﴿٥﴾ إِنَّا زَيَّنَّا ٱلسَّمَآءَ ٱلدُّنْيَا بِزِينَةٍ ٱلْكَوَاكِبِ ﴿٦﴾ وَحِفْظًا
مِّن كُلِّ شَيْطَٰنٍ مَّارِدٍ ﴿٧﴾ لَّا يَسَّمَّعُونَ إِلَى ٱلْمَلَإِ ٱلْأَعْلَىٰ وَيُقْذَفُونَ
مِن كُلِّ جَانِبٍ ﴿٨﴾ دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ﴿٩﴾ إِلَّا مَنْ خَطِفَ
ٱلْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُۥ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ﴿١٠﴾ فَٱسْتَفْتِهِمْ أَهُمْ أَشَدُّ خَلْقًا
أَم مَّنْ خَلَقْنَآ إِنَّا خَلَقْنَٰهُم مِّن طِينٍ لَّازِبٍ ﴿١١﴾ بَلْ عَجِبْتَ
وَيَسْخَرُونَ ﴿١٢﴾ وَإِذَا ذُكِّرُوا۟ لَا يَذْكُرُونَ ﴿١٣﴾ وَإِذَا رَأَوْا۟ ءَايَةً يَسْتَسْخِرُونَ
﴿١٤﴾ وَقَالُوٓا۟ إِنْ هَٰذَآ إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾ أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَٰمًا
أَءِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿١٦﴾ أَوَءَابَآؤُنَا ٱلْأَوَّلُونَ ﴿١٧﴾ قُلْ نَعَمْ وَأَنتُمْ دَٰخِرُونَ
﴿١٨﴾ فَإِنَّمَا هِىَ زَجْرَةٌ وَٰحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنظُرُونَ ﴿١٩﴾ وَقَالُوا۟ يَٰوَيْلَنَا هَٰذَا
يَوْمُ ٱلدِّينِ ﴿٢٠﴾ هَٰذَا يَوْمُ ٱلْفَصْلِ ٱلَّذِى كُنتُم بِهِۦ تُكَذِّبُونَ ﴿٢١﴾
۞ ٱحْشُرُوا۟ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ وَأَزْوَٰجَهُمْ وَمَا كَانُوا۟ يَعْبُدُونَ ﴿٢٢﴾ مِن دُونِ
ٱللَّهِ فَٱهْدُوهُمْ إِلَىٰ صِرَٰطِ ٱلْجَحِيمِ ﴿٢٣﴾ وَقِفُوهُمْ إِنَّهُم مَّسْـُٔولُونَ ﴿٢٤﴾

وشەو ماناكانی

سوورەتی صافات

﴿ وَٱلصَّٰٓفَّٰتِ صَفًّا ﴾ سوێند بەو کۆمەڵانەی ڕز دەبن بۆ خوداپەرستیی!

﴿ فَٱلزَّٰجِرَٰتِ زَجْرًا ﴾ بەوانەش بە وتار خەڵك لە خراپە دووردەخەنەوە!

﴿ فَٱلتَّٰلِيَٰتِ ذِكْرًا ﴾ بەوانەش ئایەتەکانی خودا دەخوێننەوە!

﴿ شَيْطَٰنٍ مَّارِدٍ ﴾ شەیتانێکی بەلەسە و لە ڕزی خوداناسان دەرچوو ﴿ وَيُقْذَفُونَ ﴾ (ئاگریان) تێ دەگیرێ

﴿ دُحُورًا ﴾ دەردەکرێن، دوور دەخرێنەوە

﴿ عَذَابٌ وَاصِبٌ ﴾ سزایەکی نەبڕاوە

﴿ خَطِفَ ٱلْخَطْفَةَ ﴾ وشەیەکی بفڕێنێ

﴿ طِينٍ لَّازِبٍ ﴾ قوڕێکی مچ

﴿ وَيَسْخَرُونَ ﴾ گاڵتە دەکەن ﴿ يَسْتَسْخِرُونَ ﴾ گاڵتەجاڕیی زۆر دەکەن ﴿ وَأَنتُمْ دَٰخِرُونَ ﴾ ئێوە سەرکز و داماون

﴿ زَجْرَةٌ وَٰحِدَةٌ ﴾ یەك گرمە، فووپێداکردنی زیندووکردنەوە

﴿ يَٰوَيْلَنَا ﴾ هاوار بە ماڵمان! ﴿ يَوْمُ ٱلدِّينِ ﴾ ڕۆژی قیامەت

﴿ وَأَزْوَٰجَهُمْ ﴾ هاووێنەکانیان

فۆرمی گۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): / ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

مَا لَكُمْ لَا تَنَاصَرُونَ ﴿٢٥﴾ بَلْ هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿٢٦﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ
عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٧﴾ قَالُوا إِنَّكُمْ كُنتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ﴿٢٨﴾
قَالُوا بَل لَّمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٢٩﴾ وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُم مِّن سُلْطَانٍ
بَلْ كُنتُمْ قَوْمًا طَاغِينَ ﴿٣٠﴾ فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَائِقُونَ ﴿٣١﴾
فَأَغْوَيْنَاكُمْ إِنَّا كُنَّا غَاوِينَ ﴿٣٢﴾ فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ
﴿٣٣﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ
لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٥﴾ وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُو آلِهَتِنَا
لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ ﴿٣٦﴾ بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٧﴾ إِنَّكُمْ
لَذَائِقُو الْعَذَابِ الْأَلِيمِ ﴿٣٨﴾ وَمَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ
﴿٣٩﴾ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٤٠﴾ أُولَٰئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ﴿٤١﴾
فَوَاكِهُ وَهُم مُّكْرَمُونَ ﴿٤٢﴾ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٤٣﴾ عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ
﴿٤٤﴾ يُطَافُ عَلَيْهِم بِكَأْسٍ مِّن مَّعِينٍ ﴿٤٥﴾ بَيْضَاءَ لَذَّةٍ لِّلشَّارِبِينَ
﴿٤٦﴾ لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنزَفُونَ ﴿٤٧﴾ وَعِندَهُمْ قَاصِرَاتُ
الطَّرْفِ عِينٌ ﴿٤٨﴾ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ ﴿٤٩﴾ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ
بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٥٠﴾ قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿٥١﴾

وشە و ماناکانی

﴿ عَنِ الْيَمِينِ ﴾ لەلای ئاینەوە (راستەوە)

﴿ قَوْمًا طَاغِينَ ﴾ گەلێکی یاخیی

﴿ فَحَقَّ عَلَيْنَا ﴾ بۆمان بڕرایەوە

﴿ فَأَغْوَيْنَاكُمْ ﴾ لە ڕێگە لامان دان

﴿ الْمُخْلَصِينَ ﴾ پاڵفتە کراوان

﴿ بِكَأْسٍ ﴾ بە کاسەی شەرابەوە

﴿ مِّن مَّعِينٍ ﴾ لە سەرچاوە دەرچوو

﴿ لَا فِيهَا غَوْلٌ ﴾ هیچ زیانی تێدا نییە

﴿ يُنزَفُونَ ﴾ سەرخۆش نابن

﴿ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ ﴾ تەنیا بۆ مێردی خۆیان دەڕوانن

﴿ عِينٌ ﴾ چاو گەورە

﴿ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ ﴾ هێلکەی پاککراو، پارێزراو لە تەپ و تۆز

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)یە

يَقُولُ أَءِنَّكَ لَمِنَ ٱلْمُصَدِّقِينَ ﴿٥٢﴾ أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَٰمًا أَءِنَّا
لَمَدِينُونَ ﴿٥٣﴾ قَالَ هَلْ أَنتُم مُّطَّلِعُونَ ﴿٥٤﴾ فَٱطَّلَعَ فَرَءَاهُ فِى سَوَآءِ
ٱلْجَحِيمِ ﴿٥٥﴾ قَالَ تَٱللَّهِ إِن كِدتَّ لَتُرْدِينِ ﴿٥٦﴾ وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّى
لَكُنتُ مِنَ ٱلْمُحْضَرِينَ ﴿٥٧﴾ أَفَمَا نَحْنُ بِمَيِّتِينَ ﴿٥٨﴾ إِلَّا مَوْتَتَنَا
ٱلْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿٥٩﴾ إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٦٠﴾
لِمِثْلِ هَٰذَا فَلْيَعْمَلِ ٱلْعَٰمِلُونَ ﴿٦١﴾ أَذَٰلِكَ خَيْرٌ نُّزُلًا أَمْ شَجَرَةُ
ٱلزَّقُّومِ ﴿٦٢﴾ إِنَّا جَعَلْنَٰهَا فِتْنَةً لِّلظَّٰلِمِينَ ﴿٦٣﴾ إِنَّهَا شَجَرَةٌ
تَخْرُجُ فِىٓ أَصْلِ ٱلْجَحِيمِ ﴿٦٤﴾ طَلْعُهَا كَأَنَّهُۥ رُءُوسُ ٱلشَّيَٰطِينِ
﴿٦٥﴾ فَإِنَّهُمْ لَءَاكِلُونَ مِنْهَا فَمَالِـُٔونَ مِنْهَا ٱلْبُطُونَ ﴿٦٦﴾ ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ
عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيمٍ ﴿٦٧﴾ ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَإِلَى ٱلْجَحِيمِ ﴿٦٨﴾
إِنَّهُمْ أَلْفَوْا۟ ءَابَآءَهُمْ ضَآلِّينَ ﴿٦٩﴾ فَهُمْ عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِمْ يُهْرَعُونَ ﴿٧٠﴾
وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٧١﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِم
مُّنذِرِينَ ﴿٧٢﴾ فَٱنظُرْ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلْمُنذَرِينَ ﴿٧٣﴾
إِلَّا عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلْمُخْلَصِينَ ﴿٧٤﴾ وَلَقَدْ نَادَىٰنَا نُوحٌ فَلَنِعْمَ
ٱلْمُجِيبُونَ ﴿٧٥﴾ وَنَجَّيْنَٰهُ وَأَهْلَهُۥ مِنَ ٱلْكَرْبِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾

وشەو ماناكانی

﴿ لَمَدِينُونَ ﴾ پاداش دراونەتەوە

﴿ سَوَآءِ ٱلْجَحِيمِ ﴾ ناوەڕاستی دۆزەخ

﴿ إِن كِدتَّ لَتُرْدِينِ ﴾ خەریك بوو منیش بخەیتە خوارەوە

﴿ ٱلْمُحْضَرِينَ ﴾ ئامادەكراوان بۆ سزا

﴿ خَيْرٌ نُّزُلًا ﴾ جێگەی باشتر

﴿ شَجَرَةُ ٱلزَّقُّومِ ﴾ دارێكی پیسی خراپ لە دۆزەخدا دەڕوێ

﴿ فِتْنَةً لِّلظَّٰلِمِينَ ﴾ سزایە بۆ ستەمكەران

﴿ أَصْلِ ٱلْجَحِيمِ ﴾ بنی دۆزەخ

﴿ طَلْعُهَا ﴾ بەرەكەی

﴿ كَأَنَّهُۥ رُءُوسُ ٱلشَّيَٰطِينِ ﴾ دەڵێی سەری شەیتانانە

﴿ لَشَوْبًا ﴾ تێكەڵەیەك

﴿ مِّنْ حَمِيمٍ ﴾ ئاوێكی گەرم

﴿ عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِمْ يُهْرَعُونَ ﴾ بەسەر شوێن و شوێنەواری ئەواندا رادەكەن

﴿ ٱلْمُنذَرِينَ ﴾ ئەوانەی ترسێنراون

﴿ وَنَجَّيْنَٰهُ وَأَهْلَهُۥ ﴾ خۆی و خێزانەكەیمان رزگار كرد

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	
	تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).		١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.
	تەفخیمی پیتی (راء).		٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.
	سیفەتی قەلقەلە.		

وَجَعَلۡنَا ذُرِّيَّتَهُۥ هُمُ ٱلۡبَاقِينَ ﴿٧٧﴾ وَتَرَكۡنَا عَلَيۡهِ فِي ٱلۡأٓخِرِينَ ﴿٧٨﴾ سَلَٰمٌ
عَلَىٰ نُوحٖ فِي ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٧٩﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٨٠﴾ إِنَّهُۥ مِنۡ
عِبَادِنَا ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٨١﴾ ثُمَّ أَغۡرَقۡنَا ٱلۡأٓخَرِينَ ﴿٨٢﴾ ۞ وَإِنَّ مِن
شِيعَتِهِۦ لَإِبۡرَٰهِيمَ ﴿٨٣﴾ إِذۡ جَآءَ رَبَّهُۥ بِقَلۡبٖ سَلِيمٍ ﴿٨٤﴾ إِذۡ قَالَ
لِأَبِيهِ وَقَوۡمِهِۦ مَاذَا تَعۡبُدُونَ ﴿٨٥﴾ أَئِفۡكًا ءَالِهَةٗ دُونَ ٱللَّهِ تُرِيدُونَ
﴿٨٦﴾ فَمَا ظَنُّكُم بِرَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٨٧﴾ فَنَظَرَ نَظۡرَةٗ فِي ٱلنُّجُومِ ﴿٨٨﴾
فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٞ ﴿٨٩﴾ فَتَوَلَّوۡاْ عَنۡهُ مُدۡبِرِينَ ﴿٩٠﴾ فَرَاغَ إِلَىٰٓ ءَالِهَتِهِمۡ
فَقَالَ أَلَا تَأۡكُلُونَ ﴿٩١﴾ مَا لَكُمۡ لَا تَنطِقُونَ ﴿٩٢﴾ فَرَاغَ عَلَيۡهِمۡ ضَرۡبَۢا
بِٱلۡيَمِينِ ﴿٩٣﴾ فَأَقۡبَلُوٓاْ إِلَيۡهِ يَزِفُّونَ ﴿٩٤﴾ قَالَ أَتَعۡبُدُونَ مَا تَنۡحِتُونَ
﴿٩٥﴾ وَٱللَّهُ خَلَقَكُمۡ وَمَا تَعۡمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قَالُواْ ٱبۡنُواْ لَهُۥ بُنۡيَٰنٗا فَأَلۡقُوهُ
فِي ٱلۡجَحِيمِ ﴿٩٧﴾ فَأَرَادُواْ بِهِۦ كَيۡدٗا فَجَعَلۡنَٰهُمُ ٱلۡأَسۡفَلِينَ ﴿٩٨﴾
وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيَهۡدِينِ ﴿٩٩﴾ رَبِّ هَبۡ لِي مِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ
﴿١٠٠﴾ فَبَشَّرۡنَٰهُ بِغُلَٰمٍ حَلِيمٖ ﴿١٠١﴾ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ ٱلسَّعۡيَ قَالَ
يَٰبُنَيَّ إِنِّيٓ أَرَىٰ فِي ٱلۡمَنَامِ أَنِّيٓ أَذۡبَحُكَ فَٱنظُرۡ مَاذَا تَرَىٰۚ قَالَ
يَٰٓأَبَتِ ٱفۡعَلۡ مَا تُؤۡمَرُۖ سَتَجِدُنِيٓ إِن شَآءَ ٱللَّهُ مِنَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿١٠٢﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٤٥

وشه و ماناكانى

﴿ مِن شِيعَتِهِۦ ﴾ له كۆمه‌ڵى ئه‌وه

﴿ أَئِفۡكًا ﴾ ئايا درۆ؟

﴿ فَنَظَرَ ﴾ روانيى

﴿ إِنِّي سَقِيمٞ ﴾ من نه‌خۆشم

﴿ فَرَاغَ إِلَىٰٓ ءَالِهَتِهِمۡ ﴾ گه‌ڕايه‌وه، چوو بۆ لاى خوداكانيان

﴿ ضَرۡبَۢا بِٱلۡيَمِينِ ﴾ به ده‌ستى راستى پيايا كێشان

﴿ يَزِفُّونَ ﴾ په‌له ده‌كه‌ن

﴿ بِغُلَٰمٍ حَلِيمٖ ﴾ گه‌نجێكى، منداڵێكى له‌سه‌رخۆ

﴿ بَلَغَ مَعَهُ ٱلسَّعۡيَ ﴾ گه‌يى به ئه‌وه‌ى هاتوچۆى له‌گه‌ڵدا بكا

مینگه‌كان و ئه‌وانه‌ى ناخوێنرێنه‌وه: شوێنى مینگه (الغنة). (الإدغام) به مینگه‌وه. مینگه‌ى (الإخفاء). (الإدغام)ى بێ مینگه و ئه‌و پيتانه‌ى ناخوێنرێنه‌وه. مینگه‌ى (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ى درێژكردنه‌وه‌كان (المدود):
(٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى به‌هۆى (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
(٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى به‌هۆى (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن
مه‌ددى متصل، له‌كاتى وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ى به ئه‌ندازه‌ى (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌كه‌يه
(٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددى له‌ناكاو (عارض) له‌كاتى وه‌ستان (وقف)
(٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى حوكمه‌كه‌يان هاوشێوه‌ى (المد الطبيعي)

فَلَمَّآ أَسۡلَمَا وَتَلَّهُۥ لِلۡجَبِينِ ﴿١٠٣﴾ وَنَٰدَيۡنَٰهُ أَن يَٰٓإِبۡرَٰهِيمُ ﴿١٠٤﴾ قَدۡ
صَدَّقۡتَ ٱلرُّءۡيَآۚ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿١٠٥﴾ إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ
ٱلۡبَلَٰٓؤُاْ ٱلۡمُبِينُ ﴿١٠٦﴾ وَفَدَيۡنَٰهُ بِذِبۡحٍ عَظِيمٖ ﴿١٠٧﴾ وَتَرَكۡنَا عَلَيۡهِ فِي
ٱلۡأٓخِرِينَ ﴿١٠٨﴾ سَلَٰمٌ عَلَىٰٓ إِبۡرَٰهِيمَ ﴿١٠٩﴾ كَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡمُحۡسِنِينَ
﴿١١٠﴾ إِنَّهُۥ مِنۡ عِبَادِنَا ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿١١١﴾ وَبَشَّرۡنَٰهُ بِإِسۡحَٰقَ نَبِيّٗا مِّنَ
ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١١٢﴾ وَبَٰرَكۡنَا عَلَيۡهِ وَعَلَىٰٓ إِسۡحَٰقَۚ وَمِن ذُرِّيَّتِهِمَا
مُحۡسِنٞ وَظَالِمٞ لِّنَفۡسِهِۦ مُبِينٞ ﴿١١٣﴾ وَلَقَدۡ مَنَنَّا عَلَىٰ مُوسَىٰ
وَهَٰرُونَ ﴿١١٤﴾ وَنَجَّيۡنَٰهُمَا وَقَوۡمَهُمَا مِنَ ٱلۡكَرۡبِ ٱلۡعَظِيمِ
﴿١١٥﴾ وَنَصَرۡنَٰهُمۡ فَكَانُواْ هُمُ ٱلۡغَٰلِبِينَ ﴿١١٦﴾ وَءَاتَيۡنَٰهُمَا ٱلۡكِتَٰبَ
ٱلۡمُسۡتَبِينَ ﴿١١٧﴾ وَهَدَيۡنَٰهُمَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ ﴿١١٨﴾ وَتَرَكۡنَا
عَلَيۡهِمَا فِي ٱلۡأٓخِرِينَ ﴿١١٩﴾ سَلَٰمٌ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَٰرُونَ
﴿١٢٠﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿١٢١﴾ إِنَّهُمَا مِنۡ
عِبَادِنَا ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿١٢٢﴾ وَإِنَّ إِلۡيَاسَ لَمِنَ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿١٢٣﴾
إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِۦٓ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾ أَتَدۡعُونَ بَعۡلٗا وَتَذَرُونَ أَحۡسَنَ
ٱلۡخَٰلِقِينَ ﴿١٢٥﴾ ٱللَّهَ رَبَّكُمۡ وَرَبَّ ءَابَآئِكُمُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٢٦﴾

وشه و ماناکانی

﴿ أَسۡلَمَا ﴾ ملکەچی فەرمانی خودا بوون

﴿ وَتَلَّهُۥ لِلۡجَبِينِ ﴾ لەپەڕوو خستی

﴿ قَدۡ صَدَّقۡتَ ٱلرُّءۡيَآ ﴾ خەوەکەت بە ڕاست گێڕا

﴿ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴾ ئێمە ئاوا پاداشی چاکەکەران دەدەینەوە

﴿ ٱلۡبَلَٰٓؤُاْ ٱلۡمُبِينُ ﴾ تاقیکردنەوەیەکی ئاشکرا بوو

﴿ بِذِبۡحٍ ﴾ بەرانێك کە سەربڕڕێ

﴿ أَتَدۡعُونَ بَعۡلٗا ﴾ بتی (بەعل) دەپەرستن؟

﴿ وَتَذَرُونَ أَحۡسَنَ ٱلۡخَٰلِقِينَ ﴾ واز لە خودای پەروەردگارتان دێنن؟

قورس کردن (تفخیم) و، قەلقەلە:
▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
▼ تەفخیمی پیتی (راء).
▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

فَكَذَّبُوهُ فَإِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٢٧﴾ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٢٨﴾
وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٢٩﴾ سَلَامٌ عَلَىٰ إِلْ يَاسِينَ ﴿١٣٠﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ
نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣١﴾ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾ وَإِنَّ لُوطًا
لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٣﴾ إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٣٤﴾ إِلَّا عَجُوزًا
فِي الْغَابِرِينَ ﴿١٣٥﴾ ثُمَّ دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ ﴿١٣٦﴾ وَإِنَّكُمْ لَتَمُرُّونَ عَلَيْهِم
مُصْبِحِينَ ﴿١٣٧﴾ وَبِاللَّيْلِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٣٨﴾ وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ
الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٩﴾ إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿١٤٠﴾ فَسَاهَمَ فَكَانَ
مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿١٤١﴾ فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿١٤٢﴾ فَلَوْلَا أَنَّهُ
كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ﴿١٤٣﴾ لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤٤﴾
۞ فَنَبَذْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿١٤٥﴾ وَأَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً
مِنْ يَقْطِينٍ ﴿١٤٦﴾ وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ﴿١٤٧﴾
فَآمَنُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١٤٨﴾ فَاسْتَفْتِهِمْ أَلِرَبِّكَ الْبَنَاتُ
وَلَهُمُ الْبَنُونَ ﴿١٤٩﴾ أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ
شَاهِدُونَ ﴿١٥٠﴾ أَلَا إِنَّهُمْ مِنْ إِفْكِهِمْ لَيَقُولُونَ ﴿١٥١﴾ وَلَدَ
اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٥٢﴾ أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ﴿١٥٣﴾

الحزب ٤٦

وشە و ماناکانی

﴿لَمُحْضَرُونَ﴾ ئامادە کراون
﴿إِلْ يَاسِينَ﴾ ئیلیاس و کۆمەڵەکەی
﴿فِي الْغَابِرِينَ﴾ لەوانەی لە سزادان
﴿دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ﴾ ئەوانی دیشمان لەناو برد
﴿مُصْبِحِينَ﴾ لە بەرەبەیاندا
﴿أَبَقَ﴾ رای کرد
﴿الْمَشْحُونِ﴾ پڕ
﴿فَسَاهَمَ﴾ تیروپشك کرا
﴿الْمُدْحَضِينَ﴾ پشکی خراپی بەرکەوت
﴿فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ﴾ نەهەنگێك لووشی دا ﴿مُلِيمٌ﴾ جێگەی توانج بوو
﴿الْمُسَبِّحِينَ﴾ لەوانەی کە یاد و تەسبیحاتی خودا دەکەن
﴿فَنَبَذْنَاهُ بِالْعَرَاءِ﴾ لەو دەشتەدا فڕێمان دا ﴿يَقْطِينٍ﴾ کوولەکە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ن.

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿١٥٤﴾ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٥﴾ أَمْ لَكُمْ سُلْطَٰنٌ مُّبِينٌ
﴿١٥٦﴾ فَأْتُوا۟ بِكِتَٰبِكُمْ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿١٥٧﴾ وَجَعَلُوا۟ بَيْنَهُۥ وَبَيْنَ ٱلْجِنَّةِ
نَسَبًا ۚ وَلَقَدْ عَلِمَتِ ٱلْجِنَّةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٥٨﴾ سُبْحَٰنَ ٱللَّهِ عَمَّا
يَصِفُونَ ﴿١٥٩﴾ إِلَّا عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلْمُخْلَصِينَ ﴿١٦٠﴾ فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿١٦١﴾
مَآ أَنتُمْ عَلَيْهِ بِفَٰتِنِينَ ﴿١٦٢﴾ إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ ٱلْجَحِيمِ ﴿١٦٣﴾ وَمَا مِنَّآ إِلَّا
لَهُۥ مَقَامٌ مَّعْلُومٌ ﴿١٦٤﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ ٱلصَّآفُّونَ ﴿١٦٥﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ ٱلْمُسَبِّحُونَ
﴿١٦٦﴾ وَإِن كَانُوا۟ لَيَقُولُونَ ﴿١٦٧﴾ لَوْ أَنَّ عِندَنَا ذِكْرًا مِّنَ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿١٦٨﴾ لَكُنَّا
عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلْمُخْلَصِينَ ﴿١٦٩﴾ فَكَفَرُوا۟ بِهِۦ ۖ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٧٠﴾ وَلَقَدْ
سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٧١﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ ٱلْمَنصُورُونَ ﴿١٧٢﴾ وَإِنَّ
جُندَنَا لَهُمُ ٱلْغَٰلِبُونَ ﴿١٧٣﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٤﴾ وَأَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ
يُبْصِرُونَ ﴿١٧٥﴾ أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٧٦﴾ فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَآءَ
صَبَاحُ ٱلْمُنذَرِينَ ﴿١٧٧﴾ وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٨﴾ وَأَبْصِرْ فَسَوْفَ
يُبْصِرُونَ ﴿١٧٩﴾ سُبْحَٰنَ رَبِّكَ رَبِّ ٱلْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾
وَسَلَٰمٌ عَلَى ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٨١﴾ وَٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٨٢﴾

سُورَةُ صٓ

ترتيبها ٣٨ — آياتها ٨٨

وشه و ماناكانى

﴿ سُلْطَٰنٌ ﴾ بەڵگە، دەسەڵات

﴿ ٱلْجِنَّةِ ﴾ جنۆكە

﴿ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴾ كافرەكان ئامادەكراون بۆ سزا

﴿ عَلَيْهِ بِفَٰتِنِينَ ﴾ گومڕا بكەن، كەس لە خشتە بەرن

﴿ صَالِ ٱلْجَحِيمِ ﴾ سزای دۆزەخ دەچەژێ

﴿ ٱلصَّآفُّونَ ﴾ ڕزبووان

﴿ ٱلْمُسَبِّحُونَ ﴾ تەسبیحاتی خودا دەكەن

﴿ بِسَاحَتِهِمْ ﴾ لە دەرماڵیانا

﴿ رَبِّ ٱلْعِزَّةِ ﴾ خودای خاوەن دەسەڵات

﴿ عَمَّا يَصِفُونَ ﴾ لەوەی ئەوان باسی دەكەن

﴿ وَسَلَٰمٌ عَلَى ٱلْمُرْسَلِينَ ﴾ سەلام و ئارامیی لەسەر پێغەمبەران

قورس كۆكردن (تفخیم) و، قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

صٓۚ وَٱلۡقُرۡءَانِ ذِي ٱلذِّكۡرِ ﴿١﴾ بَلِ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فِي عِزَّةٖ وَشِقَاقٖ ﴿٢﴾
كَمۡ أَهۡلَكۡنَا مِن قَبۡلِهِم مِّن قَرۡنٖ فَنَادَواْ وَّلَاتَ حِينَ مَنَاصٖ ﴿٣﴾ وَعَجِبُوٓاْ
أَن جَآءَهُم مُّنذِرٞ مِّنۡهُمۡۖ وَقَالَ ٱلۡكَٰفِرُونَ هَٰذَا سَٰحِرٞ كَذَّابٌ ﴿٤﴾
أَجَعَلَ ٱلۡأٓلِهَةَ إِلَٰهٗا وَٰحِدًاۖ إِنَّ هَٰذَا لَشَيۡءٌ عُجَابٞ ﴿٥﴾ وَٱنطَلَقَ ٱلۡمَلَأُ
مِنۡهُمۡ أَنِ ٱمۡشُواْ وَٱصۡبِرُواْ عَلَىٰٓ ءَالِهَتِكُمۡۖ إِنَّ هَٰذَا لَشَيۡءٞ يُرَادُ ﴿٦﴾
مَا سَمِعۡنَا بِهَٰذَا فِي ٱلۡمِلَّةِ ٱلۡأٓخِرَةِ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّا ٱخۡتِلَٰقٌ ﴿٧﴾ أَءُنزِلَ
عَلَيۡهِ ٱلذِّكۡرُ مِنۢ بَيۡنِنَاۚ بَلۡ هُمۡ فِي شَكّٖ مِّن ذِكۡرِيۖ بَل لَّمَّا يَذُوقُواْ عَذَابِ
﴿٨﴾ أَمۡ عِندَهُمۡ خَزَآئِنُ رَحۡمَةِ رَبِّكَ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡوَهَّابِ ﴿٩﴾ أَمۡ لَهُم
مُّلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَيۡنَهُمَاۖ فَلۡيَرۡتَقُواْ فِي ٱلۡأَسۡبَٰبِ ﴿١٠﴾
جُندٞ مَّا هُنَالِكَ مَهۡزُومٞ مِّنَ ٱلۡأَحۡزَابِ ﴿١١﴾ كَذَّبَتۡ قَبۡلَهُمۡ قَوۡمُ
نُوحٖ وَعَادٞ وَفِرۡعَوۡنُ ذُو ٱلۡأَوۡتَادِ ﴿١٢﴾ وَثَمُودُ وَقَوۡمُ لُوطٖ وَأَصۡحَٰبُ
لۡـَٔيۡكَةِۚ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلۡأَحۡزَابُ ﴿١٣﴾ إِن كُلٌّ إِلَّا كَذَّبَ ٱلرُّسُلَ
فَحَقَّ عِقَابِ ﴿١٤﴾ وَمَا يَنظُرُ هَٰٓؤُلَآءِ إِلَّا صَيۡحَةٗ وَٰحِدَةٗ مَّا لَهَا
مِن فَوَاقٖ ﴿١٥﴾ وَقَالُواْ رَبَّنَا عَجِّل لَّنَا قِطَّنَا قَبۡلَ يَوۡمِ ٱلۡحِسَابِ ﴿١٦﴾

وشەو ماناكانی

سوورەتی صاد

﴿وَٱلۡقُرۡءَانِ﴾ بە قورئان! ﴿ذِي ٱلذِّكۡرِ﴾ خاوەنی روونكردنەوە
﴿عِزَّةٖ﴾ بەرزیی، شكۆمەندیی بێ بنەما
﴿وَشِقَاقٖ﴾ دووبەرەكیی و پێچەوانەی فەرمانی خودا
﴿وَّلَاتَ حِينَ مَنَاصٖ﴾ كاتی دەربازبوون نەما
﴿عُجَابٞ﴾ سەرسوڕهێنەر
﴿ٱلۡمَلَأُ مِنۡهُمۡ﴾ ناسراو و گەورەكانیان
﴿ٱمۡشُواْ﴾ بە ڕێگەی ئەواندا بڕۆن
﴿ٱلۡمِلَّةِ ٱلۡأٓخِرَةِ﴾ ئایینی قورەیش ﴿ٱخۡتِلَٰقٌ﴾ درۆیە ﴿ٱلۡأَسۡبَٰبِ﴾ پلیكانە ﴿جُندٞ مَّا﴾ چەند سەربازێكن، چەند كەسێكن
﴿هُنَالِكَ﴾ لە ڕۆژی بەدردا، یا لە ڕزگاركردنی مەككەدا
﴿ذُو ٱلۡأَوۡتَادِ﴾ كۆڵەكەدار، بەتوانا
﴿وَأَصۡحَٰبُ لۡـَٔيۡكَةِ﴾ خاوەنی باخچە گەورەكە ﴿وَمَا يَنظُرُ﴾ چاوەڕوان ناكا
﴿صَيۡحَةٗ وَٰحِدَةٗ﴾ یەك دەنگی گەورە
﴿مَّا لَهَا مِن فَوَاقٖ﴾ ناوەستێ بۆ ماوەیەكی كەمیش

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە

اصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُودَ ذَا الْأَيْدِ ۖ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿١٧﴾
إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ ﴿١٨﴾ وَالطَّيْرَ
مَحْشُورَةً ۖ كُلٌّ لَّهُ أَوَّابٌ ﴿١٩﴾ وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَآتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ
وَفَصْلَ الْخِطَابِ ﴿٢٠﴾ ۞ وَهَلْ أَتَاكَ نَبَأُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا
الْمِحْرَابَ ﴿٢١﴾ إِذْ دَخَلُوا عَلَىٰ دَاوُودَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ ۖ قَالُوا لَا تَخَفْ ۖ
خَصْمَانِ بَغَىٰ بَعْضُنَا عَلَىٰ بَعْضٍ فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ
وَاهْدِنَا إِلَىٰ سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿٢٢﴾ إِنَّ هَٰذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً
وَلِيَ نَعْجَةٌ وَاحِدَةٌ فَقَالَ أَكْفِلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ﴿٢٣﴾ قَالَ
لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعْجَتِكَ إِلَىٰ نِعَاجِهِ ۖ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي
بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ
مَّا هُمْ ۗ وَظَنَّ دَاوُودُ أَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ۩
﴿٢٤﴾ فَغَفَرْنَا لَهُ ذَٰلِكَ ۖ وَإِنَّ لَهُ عِندَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَآبٍ
﴿٢٥﴾ يَا دَاوُودُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ
بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ ۚ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ
عَن سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾

ربع الحزب ٤٦

سجدة

وشە و ماناکانی

﴿ ذَا الْأَيْدِ ﴾ خاوەن دەسەڵات

﴿ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴾ زۆر بۆ لای خودا دەگەڕێتەوە

﴿ بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ ﴾ بەیانیان و ئێواران

﴿ وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ ﴾ موڵکەکەیمان بەهێز کرد

﴿ وَآتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ ﴾ کردمان بە پێغەمبەر و خاوەنی زانست

﴿ وَفَصْلَ الْخِطَابِ ﴾ زانستی لابردنی ناکۆکیی نێوان خەڵك و ئاشتکردنەوەیان

﴿ الْخَصْمِ ﴾ ناحەز، دوژمن

﴿ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ ﴾ هەڵزنان بە مزگەوتەکەیدا، بە شوێن نوێژەکەیدا

﴿ وَلَا تُشْطِطْ ﴾ ستەم مەکە

﴿ سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴾ ڕێگەی ڕاست، ناوەڕاستی ڕێگە

﴿ وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ﴾ لە قسە کردندا بەزاندمی

﴿ الْخُلَطَاءِ ﴾ شەریکەکان

﴿ لَزُلْفَىٰ ﴾ نزیکیی

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.

وَمَا خَلَقْنَا ٱلسَّمَآءَ وَٱلْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَٰطِلًا ۚ ذَٰلِكَ ظَنُّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ۚ
فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِنَ ٱلنَّارِ ﴿٢٧﴾ أَمْ نَجْعَلُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟
ٱلصَّٰلِحَٰتِ كَٱلْمُفْسِدِينَ فِى ٱلْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ ٱلْمُتَّقِينَ كَٱلْفُجَّارِ
﴿٢٨﴾ كِتَٰبٌ أَنزَلْنَٰهُ إِلَيْكَ مُبَٰرَكٌ لِّيَدَّبَّرُوٓا۟ ءَايَٰتِهِۦ وَلِيَتَذَكَّرَ أُو۟لُوا۟
ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿٢٩﴾ وَوَهَبْنَا لِدَاوُۥدَ سُلَيْمَٰنَ ۚ نِعْمَ ٱلْعَبْدُ ۖ إِنَّهُۥٓ أَوَّابٌ
﴿٣٠﴾ إِذْ عُرِضَ عَلَيْهِ بِٱلْعَشِىِّ ٱلصَّٰفِنَٰتُ ٱلْجِيَادُ ﴿٣١﴾ فَقَالَ إِنِّىٓ
أَحْبَبْتُ حُبَّ ٱلْخَيْرِ عَن ذِكْرِ رَبِّى حَتَّىٰ تَوَارَتْ بِٱلْحِجَابِ ﴿٣٢﴾
رُدُّوهَا عَلَىَّ ۖ فَطَفِقَ مَسْحًۢا بِٱلسُّوقِ وَٱلْأَعْنَاقِ ﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا
سُلَيْمَٰنَ وَأَلْقَيْنَا عَلَىٰ كُرْسِيِّهِۦ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ ﴿٣٤﴾ قَالَ رَبِّ ٱغْفِرْ
لِى وَهَبْ لِى مُلْكًا لَّا يَنۢبَغِى لِأَحَدٍ مِّنۢ بَعْدِىٓ ۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْوَهَّابُ ﴿٣٥﴾
فَسَخَّرْنَا لَهُ ٱلرِّيحَ تَجْرِى بِأَمْرِهِۦ رُخَآءً حَيْثُ أَصَابَ ﴿٣٦﴾ وَٱلشَّيَٰطِينَ
كُلَّ بَنَّآءٍ وَغَوَّاصٍ ﴿٣٧﴾ وَءَاخَرِينَ مُقَرَّنِينَ فِى ٱلْأَصْفَادِ ﴿٣٨﴾ هَٰذَا
عَطَآؤُنَا فَٱمْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٩﴾ وَإِنَّ لَهُۥ عِندَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ
مَـَٔابٍ ﴿٤٠﴾ وَٱذْكُرْ عَبْدَنَآ أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُۥٓ أَنِّى مَسَّنِىَ ٱلشَّيْطَٰنُ
بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ﴿٤١﴾ ٱرْكُضْ بِرِجْلِكَ ۖ هَٰذَا مُغْتَسَلٌۢ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿٤٢﴾

وشه و ماناکانی

﴿ بِٱلْعَشِىِّ ﴾ ئێواران
﴿ ٱلصَّٰفِنَٰتُ ﴾ ئەسپی وەستاو لەسەر سێ پەل ﴿ ٱلْجِيَادُ ﴾ تیژڕەو و ڕەسەن
﴿ أَحْبَبْتُ حُبَّ ٱلْخَيْرِ ﴾ ئەسپ و ماینم خۆش دەوێ ﴿ عَن ذِكْرِ رَبِّى ﴾ لەبەر بەهێزکردنی ئایینی خودا
﴿ تَوَارَتْ بِٱلْحِجَابِ ﴾ خۆرئاوابوو
﴿ رُدُّوهَا عَلَىَّ ﴾ ئەسپ و ماینەکانمان بۆ بێننەوە
﴿ فَتَنَّا سُلَيْمَٰنَ ﴾ سولەیمانمان تاقیی کردەوە ﴿ جَسَدًا ﴾ لەتە مرۆیەك
﴿ أَنَابَ ﴾ پەشیمان بووەوە، گەڕایەوە
﴿ رُخَآءً حَيْثُ أَصَابَ ﴾ نەرم و لەسەرخۆ چۆن بڕوا
﴿ ٱلْأَصْفَادِ ﴾ کۆت و زەنجیر ﴿ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴾ بە بێ ئەندازە
﴿ لَزُلْفَىٰ ﴾ نزیك و ڕێز
﴿ وَحُسْنَ مَـَٔابٍ ﴾ گەڕانەوەی جوان
﴿ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ﴾ بە ماندوێتیی و سزا
﴿ ٱرْكُضْ بِرِجْلِكَ ﴾ بە پێکانت ڕا بکە
﴿ هَٰذَا مُغْتَسَلٌۢ ﴾ ئەمە خۆشۆرگەیە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)

وَوَهَبۡنَا لَهُۥٓ أَهۡلَهُۥ وَمِثۡلَهُم مَّعَهُمۡ رَحۡمَةٗ مِّنَّا وَذِكۡرَىٰ لِأُوْلِي ٱلۡأَلۡبَٰبِ ﴿٤٣﴾ وَخُذۡ بِيَدِكَ ضِغۡثٗا فَٱضۡرِب بِّهِۦ وَلَا تَحۡنَثۡۗ إِنَّا وَجَدۡنَٰهُ صَابِرٗاۚ نِّعۡمَ ٱلۡعَبۡدُ إِنَّهُۥٓ أَوَّابٞ ﴿٤٤﴾ وَٱذۡكُرۡ عِبَٰدَنَآ إِبۡرَٰهِيمَ وَإِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَ أُوْلِي ٱلۡأَيۡدِي وَٱلۡأَبۡصَٰرِ ﴿٤٥﴾ إِنَّآ أَخۡلَصۡنَٰهُم بِخَالِصَةٖ ذِكۡرَى ٱلدَّارِ ﴿٤٦﴾ وَإِنَّهُمۡ عِندَنَا لَمِنَ ٱلۡمُصۡطَفَيۡنَ ٱلۡأَخۡيَارِ ﴿٤٧﴾ وَٱذۡكُرۡ إِسۡمَٰعِيلَ وَٱلۡيَسَعَ وَذَا ٱلۡكِفۡلِۖ وَكُلّٞ مِّنَ ٱلۡأَخۡيَارِ ﴿٤٨﴾ هَٰذَا ذِكۡرٞۚ وَإِنَّ لِلۡمُتَّقِينَ لَحُسۡنَ مَـَٔابٖ ﴿٤٩﴾ جَنَّٰتِ عَدۡنٖ مُّفَتَّحَةٗ لَّهُمُ ٱلۡأَبۡوَٰبُ ﴿٥٠﴾ مُتَّكِـِٔينَ فِيهَا يَدۡعُونَ فِيهَا بِفَٰكِهَةٖ كَثِيرَةٖ وَشَرَابٖ ﴿٥١﴾ ۞ وَعِندَهُمۡ قَٰصِرَٰتُ ٱلطَّرۡفِ أَتۡرَابٌ ﴿٥٢﴾ هَٰذَا مَا تُوعَدُونَ لِيَوۡمِ ٱلۡحِسَابِ ﴿٥٣﴾ إِنَّ هَٰذَا لَرِزۡقُنَا مَا لَهُۥ مِن نَّفَادٍ ﴿٥٤﴾ هَٰذَاۚ وَإِنَّ لِلطَّٰغِينَ لَشَرَّ مَـَٔابٖ ﴿٥٥﴾ جَهَنَّمَ يَصۡلَوۡنَهَا فَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ ﴿٥٦﴾ هَٰذَا فَلۡيَذُوقُوهُ حَمِيمٞ وَغَسَّاقٞ ﴿٥٧﴾ وَءَاخَرُ مِن شَكۡلِهِۦٓ أَزۡوَٰجٌ ﴿٥٨﴾ هَٰذَا فَوۡجٞ مُّقۡتَحِمٞ مَّعَكُمۡ لَا مَرۡحَبَۢا بِهِمۡۚ إِنَّهُمۡ صَالُواْ ٱلنَّارِ ﴿٥٩﴾ قَالُواْ بَلۡ أَنتُمۡ لَا مَرۡحَبَۢا بِكُمۡۖ أَنتُمۡ قَدَّمۡتُمُوهُ لَنَاۖ فَبِئۡسَ ٱلۡقَرَارُ ﴿٦٠﴾ قَالُواْ رَبَّنَا مَن قَدَّمَ لَنَا هَٰذَا فَزِدۡهُ عَذَابٗا ضِعۡفٗا فِي ٱلنَّارِ ﴿٦١﴾

نصف الحزب ٤٦

وشه و ماناكانی

﴿ضِغۡثٗا﴾ چەپكێ پووش
﴿أُوْلِي ٱلۡأَيۡدِي﴾ خاوەن دەستەڵات
﴿وَٱلۡأَبۡصَٰرِ﴾ چاو و دڵ روون
﴿أَخۡلَصۡنَٰهُم بِخَالِصَةٖ﴾ پاڵفتە و پوختمان كردن
﴿هَٰذَا ذِكۡرٞ﴾ ئەمە ڕێزە
﴿قَٰصِرَٰتُ ٱلطَّرۡفِ﴾ تەنیا بۆ مێردەكانیان دەڕوانن
﴿أَتۡرَابٌ﴾ هاوتەمەنن
﴿نَّفَادٍ﴾ بڕانەوە
﴿لَشَرَّ مَـَٔابٖ﴾ شوێنێكی زۆر خراپ
﴿فَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ﴾ ڕاخەرێكی بەد
﴿حَمِيمٞ﴾ ئاوێكی زۆر گەرم
﴿وَغَسَّاقٞ﴾ كێم و جەراعەتی دۆزەخیان
﴿وَءَاخَرُ﴾ سزایەكی دی
﴿مِن شَكۡلِهِۦٓ أَزۡوَٰجٌ﴾ نموونەگەلی دی لە وێنەی ئەو
﴿هَٰذَا فَوۡجٞ﴾ ئەمە كۆمەڵێكە
﴿مُّقۡتَحِمٞ مَّعَكُمۡ﴾ لەگەڵ ئێوەدا دەچنە دۆزەخ

قورس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَقَالُوا۟ مَا لَنَا لَا نَرَىٰ رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُم مِّنَ ٱلْأَشْرَارِ ﴿٦٢﴾ أَتَّخَذْنَٰهُمْ
سِخْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمُ ٱلْأَبْصَٰرُ ﴿٦٣﴾ إِنَّ ذَٰلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ
ٱلنَّارِ ﴿٦٤﴾ قُلْ إِنَّمَآ أَنَا۠ مُنذِرٌ ۖ وَمَا مِنْ إِلَٰهٍ إِلَّا ٱللَّهُ ٱلْوَٰحِدُ ٱلْقَهَّارُ ﴿٦٥﴾
رَبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ٱلْعَزِيزُ ٱلْغَفَّٰرُ ﴿٦٦﴾ قُلْ هُوَ نَبَؤٌا۟
عَظِيمٌ ﴿٦٧﴾ أَنتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ﴿٦٨﴾ مَا كَانَ لِىَ مِنْ عِلْمٍۭ بِٱلْمَلَإِ ٱلْأَعْلَىٰٓ
إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٦٩﴾ إِن يُوحَىٰٓ إِلَىَّ إِلَّآ أَنَّمَآ أَنَا۠ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٧٠﴾ إِذْ قَالَ رَبُّكَ
لِلْمَلَٰٓئِكَةِ إِنِّى خَٰلِقٌۢ بَشَرًا مِّن طِينٍ ﴿٧١﴾ فَإِذَا سَوَّيْتُهُۥ وَنَفَخْتُ فِيهِ
مِن رُّوحِى فَقَعُوا۟ لَهُۥ سَٰجِدِينَ ﴿٧٢﴾ فَسَجَدَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ
أَجْمَعُونَ ﴿٧٣﴾ إِلَّآ إِبْلِيسَ ٱسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٧٤﴾ قَالَ
يَٰٓإِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَن تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَىَّ ۖ أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنتَ
مِنَ ٱلْعَالِينَ ﴿٧٥﴾ قَالَ أَنَا۠ خَيْرٌ مِّنْهُ ۖ خَلَقْتَنِى مِن نَّارٍ وَخَلَقْتَهُۥ مِن طِينٍ
﴿٧٦﴾ قَالَ فَٱخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٧٧﴾ وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِىٓ إِلَىٰ يَوْمِ
ٱلدِّينِ ﴿٧٨﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنظِرْنِىٓ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٧٩﴾ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ
ٱلْمُنظَرِينَ ﴿٨٠﴾ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْوَقْتِ ٱلْمَعْلُومِ ﴿٨١﴾ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ
لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٢﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ ٱلْمُخْلَصِينَ ﴿٨٣﴾

وشە و ماناکانی

﴿أَتَّخَذْنَٰهُمْ سِخْرِيًّا﴾ گاڵتەمان پێ دەکردن

﴿زَاغَتْ عَنْهُمُ ٱلْأَبْصَٰرُ﴾ چاو نایان بینێ

﴿قُلْ هُوَ نَبَؤٌا۟ عَظِيمٌ﴾ بڵێ: ئەم قورئانە هەواڵێکی گەورەیە

﴿أَنتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ﴾ ئێوە لێی لووتەلان، بایەخی پێ نادەن

﴿بِٱلْمَلَإِ ٱلْأَعْلَىٰٓ﴾ لە فریشتەکان کە لە جێگەی باڵادان

﴿إِذْ يَخْتَصِمُونَ﴾ کە لە بارەی ئادەمەوە قسە هاوردوبرد دەکەن

﴿سَوَّيْتُهُۥ﴾ تەواوم کرد

﴿سَٰجِدِينَ﴾ کورنووشی ڕێزی بۆ دەبەن

﴿ٱلْعَالِينَ﴾ بەرز و باڵایان

﴿رَجِيمٌ﴾ دەرکراون لە هەموو خێر و خۆشییەك

﴿فَأَنظِرْنِىٓ﴾ مۆڵەتم بدە

﴿يَوْمِ ٱلْوَقْتِ ٱلْمَعْلُومِ﴾ ڕۆژی کاتی دیاریکراو، قیامەت

﴿فَبِعِزَّتِكَ﴾ بە گەورەیی و دەسەڵاتی تۆ!

﴿لَأُغْوِيَنَّهُمْ﴾ گومڕایان دەکەم

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.

مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،

مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن

(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن

مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە

(٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)

(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)یە

قَالَ فَٱلۡحَقُّ وَٱلۡحَقَّ أَقُولُ ﴿٨٤﴾ لَأَمۡلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنكَ وَمِمَّن تَبِعَكَ
مِنۡهُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿٨٥﴾ قُلۡ مَآ أَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَيۡهِ مِنۡ أَجۡرٖ وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلۡمُتَكَلِّفِينَ
﴿٨٦﴾ إِنۡ هُوَ إِلَّا ذِكۡرٞ لِّلۡعَٰلَمِينَ ﴿٨٧﴾ وَلَتَعۡلَمُنَّ نَبَأَهُۥ بَعۡدَ حِينِۭ ﴿٨٨﴾

سُورَةُ الزُّمَرِ

ترتيبها ٣٩ — آياتها ٧٥

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

تَنزِيلُ ٱلۡكِتَٰبِ مِنَ ٱللَّهِ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡحَكِيمِ ﴿١﴾ إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ
ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ﴿٢﴾ أَلَا
لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ
مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ
فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ
كَفَّارٞ ﴿٣﴾ لَّوۡ أَرَادَ ٱللَّهُ أَن يَتَّخِذَ وَلَدٗا لَّٱصۡطَفَىٰ مِمَّا
يَخۡلُقُ مَا يَشَآءُۚ سُبۡحَٰنَهُۥۖ هُوَ ٱللَّهُ ٱلۡوَٰحِدُ ٱلۡقَهَّارُ ﴿٤﴾
خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ بِٱلۡحَقِّۖ يُكَوِّرُ ٱلَّيۡلَ عَلَى ٱلنَّهَارِ
وَيُكَوِّرُ ٱلنَّهَارَ عَلَى ٱلَّيۡلِۖ وَسَخَّرَ ٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَۖ
كُلّٞ يَجۡرِي لِأَجَلٖ مُّسَمًّىۗ أَلَا هُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡغَفَّٰرُ ﴿٥﴾

وشە و ماناكانی

﴿ٱلۡمُتَكَلِّفِينَ﴾ ئەوانەی قسە و درۆ بە دەم خوداوە دەکەن

﴿نَبَأَهُۥ﴾ هەواڵەکەی، ڕاستییەکەی

سوورەتی زومەر

﴿مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ﴾ خوداپەرستیی ڕاستیی بکەن

﴿أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُ﴾ بزانن دینی ڕاست هەر بۆ خودایە

﴿أَوۡلِيَآءَ﴾ هاوبەش

﴿مَا نَعۡبُدُهُمۡ﴾ نایان پەرستین

﴿زُلۡفَىٰٓ﴾ نزیك خستنەوە

﴿لَّٱصۡطَفَىٰ﴾ هەڵی دەبژارد

﴿سُبۡحَٰنَهُۥ﴾ پاك و بێ عەیبیی بۆ خودا

﴿يُكَوِّرُ ٱلَّيۡلَ عَلَى ٱلنَّهَارِ﴾ شەو ڕۆژ دەپێچێتەوە

﴿وَسَخَّرَ ٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَ﴾ مانگ و خۆری ڕام کردووە

﴿كُلّٞ يَجۡرِي﴾ هەر کامێکیان دەڕوا و دەگەڕێ

﴿لِأَجَلٖ مُّسَمًّى﴾ بۆ کاتێکی دیاریکراو

قورسی کۆکردن (تفخیم) و، قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

خَلَقَكُم مِّن نَّفۡسٖ وَٰحِدَةٖ ثُمَّ جَعَلَ مِنۡهَا زَوۡجَهَا وَأَنزَلَ لَكُم
مِّنَ ٱلۡأَنۡعَٰمِ ثَمَٰنِيَةَ أَزۡوَٰجٖۚ يَخۡلُقُكُمۡ فِي بُطُونِ أُمَّهَٰتِكُمۡ
خَلۡقٗا مِّنۢ بَعۡدِ خَلۡقٖ فِي ظُلُمَٰتٖ ثَلَٰثٖۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمۡ لَهُ
ٱلۡمُلۡكُۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ فَأَنَّىٰ تُصۡرَفُونَ ﴿٦﴾ إِن تَكۡفُرُواْ فَإِنَّ
ٱللَّهَ غَنِيٌّ عَنكُمۡۖ وَلَا يَرۡضَىٰ لِعِبَادِهِ ٱلۡكُفۡرَۖ وَإِن تَشۡكُرُواْ يَرۡضَهُ
لَكُمۡۗ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٞ وِزۡرَ أُخۡرَىٰۗ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرۡجِعُكُمۡ
فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَۚ إِنَّهُۥ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿٧﴾
۞وَإِذَا مَسَّ ٱلۡإِنسَٰنَ ضُرّٞ دَعَا رَبَّهُۥ مُنِيبًا إِلَيۡهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُۥ
نِعۡمَةٗ مِّنۡهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدۡعُوٓاْ إِلَيۡهِ مِن قَبۡلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَندَادٗا
لِّيُضِلَّ عَن سَبِيلِهِۦۚ قُلۡ تَمَتَّعۡ بِكُفۡرِكَ قَلِيلًاۖ إِنَّكَ مِنۡ أَصۡحَٰبِ
ٱلنَّارِ ﴿٨﴾ أَمَّنۡ هُوَ قَٰنِتٌ ءَانَآءَ ٱلَّيۡلِ سَاجِدٗا وَقَآئِمٗا يَحۡذَرُ
ٱلۡأٓخِرَةَ وَيَرۡجُواْ رَحۡمَةَ رَبِّهِۦۗ قُلۡ هَلۡ يَسۡتَوِي ٱلَّذِينَ يَعۡلَمُونَ وَٱلَّذِينَ
لَا يَعۡلَمُونَۗ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ ﴿٩﴾ قُلۡ يَٰعِبَادِ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ رَبَّكُمۡۚ لِلَّذِينَ أَحۡسَنُواْ فِي هَٰذِهِ ٱلدُّنۡيَا حَسَنَةٞۗ
وَأَرۡضُ ٱللَّهِ وَٰسِعَةٌۗ إِنَّمَا يُوَفَّى ٱلصَّٰبِرُونَ أَجۡرَهُم بِغَيۡرِ حِسَابٖ ﴿١٠﴾

نیوەی الحزب ٤٦

وشە و ماناکانی

﴿مِّنَ ٱلۡأَنۡعَٰمِ﴾ لە ئاژەڵ

﴿ظُلُمَٰتٖ ثَلَٰثٖ﴾ سێ تاریکیی

﴿فَأَنَّىٰ تُصۡرَفُونَ﴾ بۆ کوێ دەچن؟ چۆن لە بەندایەتیی خودا لادەدەن؟

﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٞ﴾ کەس کۆڵ و باری کەس هەڵناگرێ

﴿مُنِيبًا إِلَيۡهِ﴾ دەگەڕێتەوە بۆ لای

﴿خَوَّلَهُۥ نِعۡمَةٗ﴾ نیعمەتێکی دایێ

﴿أَندَادٗا﴾ هاوبەش

﴿هُوَ قَٰنِتٌ﴾ ئەو ملکەچ و فەرمانبەردارە

﴿ءَانَآءَ ٱلَّيۡلِ﴾ کاتی شەو

﴿حَسَنَةٞ﴾ چاکە، بەهەشت

﴿بِغَيۡرِ حِسَابٖ﴾ بە بێ ئەندازە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
(٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)یە.

قُلْ إِنِّيٓ أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ ٱللَّهَ مُخْلِصًا لَّهُ ٱلدِّينَ ﴿١١﴾ وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ
أَوَّلَ ٱلْمُسْلِمِينَ ﴿١٢﴾ قُلْ إِنِّيٓ أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ
﴿١٣﴾ قُلِ ٱللَّهَ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَّهُۥ دِينِي ﴿١٤﴾ فَٱعْبُدُوا۟ مَا شِئْتُم مِّن دُونِهِۦ
قُلْ إِنَّ ٱلْخَٰسِرِينَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ أَلَا
ذَٰلِكَ هُوَ ٱلْخُسْرَانُ ٱلْمُبِينُ ﴿١٥﴾ لَهُم مِّن فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِّنَ ٱلنَّارِ
وَمِن تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ذَٰلِكَ يُخَوِّفُ ٱللَّهُ بِهِۦ عِبَادَهُۥ يَٰعِبَادِ فَٱتَّقُونِ ﴿١٦﴾
وَٱلَّذِينَ ٱجْتَنَبُوا۟ ٱلطَّٰغُوتَ أَن يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ لَهُمُ ٱلْبُشْرَىٰ
فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾ ٱلَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ ٱلْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُۥٓ
أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ هَدَىٰهُمُ ٱللَّهُ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمْ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿١٨﴾
أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ ٱلْعَذَابِ أَفَأَنتَ تُنقِذُ مَن فِي ٱلنَّارِ ﴿١٩﴾
لَٰكِنِ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوْا۟ رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرَفٌ مِّن فَوْقِهَا غُرَفٌ مَّبْنِيَّةٌ تَجْرِي
مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ وَعْدَ ٱللَّهِ لَا يُخْلِفُ ٱللَّهُ ٱلْمِيعَادَ ﴿٢٠﴾ أَلَمْ تَرَ
أَنَّ ٱللَّهَ أَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَسَلَكَهُۥ يَنَٰبِيعَ فِي ٱلْأَرْضِ ثُمَّ
يُخْرِجُ بِهِۦ زَرْعًا مُّخْتَلِفًا أَلْوَٰنُهُۥ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَىٰهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ
يَجْعَلُهُۥ حُطَٰمًا إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَذِكْرَىٰ لِأُو۟لِي ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿٢١﴾

وشه و ماناكانی

﴿ مُخْلِصًا لَّهُ ٱلدِّينَ ﴾ تەنیا ئەو بپەرستن

﴿ ظُلَلٌ مِّنَ ٱلنَّارِ ﴾ چین چینی سێبەری ئاگر

﴿ ٱجْتَنَبُوا۟ ٱلطَّٰغُوتَ ﴾ خۆیان لە بت پاراست

﴿ وَأَنَابُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ ﴾ گەڕانەوە بۆ لای خودا

﴿ لَهُمُ ٱلْبُشْرَىٰ ﴾ موژدەی بەهەشتیان دەدرێتێ

﴿ أَحْسَنَهُۥ ﴾ جوانترینیان

﴿ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ ﴾ دڵ هۆشیاران

﴿ حَقَّ عَلَيْهِ ﴾ بڕیاری سزای بۆ دەرچوو

﴿ لَهُمْ غُرَفٌ ﴾ شوێنی باڵای بەهەشت

﴿ فَسَلَكَهُۥ يَنَٰبِيعَ ﴾ ڕژاندیە ناو سەرچاوەگەل

﴿ يَهِيجُ ﴾ وشك هەڵدەگەڕێ، زەرد دەبێ

﴿ يَجْعَلُهُۥ حُطَٰمًا ﴾ دەیكا بە چوكڵ و چێو

فۆرمی گۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢.نیشانەكانی وەستان:	١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

أَفَمَن شَرَحَ ٱللَّهُ صَدْرَهُۥ لِلْإِسْلَٰمِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٍ مِّن رَّبِّهِۦ ۚ فَوَيْلٌ لِّلْقَٰسِيَةِ قُلُوبُهُم مِّن ذِكْرِ ٱللَّهِ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ فِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٢٢﴾ ٱللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ ٱلْحَدِيثِ كِتَٰبًا مُّتَشَٰبِهًا مَّثَانِىَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ ٱلَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ ٱللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ هُدَى ٱللَّهِ يَهْدِى بِهِۦ مَن يَشَآءُ ۚ وَمَن يُضْلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنْ هَادٍ ﴿٢٣﴾ أَفَمَن يَتَّقِى بِوَجْهِهِۦ سُوٓءَ ٱلْعَذَابِ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۚ وَقِيلَ لِلظَّٰلِمِينَ ذُوقُوا۟ مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٢٤﴾ كَذَّبَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَأَتَىٰهُمُ ٱلْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٥﴾ فَأَذَاقَهُمُ ٱللَّهُ ٱلْخِزْىَ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا ۖ وَلَعَذَابُ ٱلْءَاخِرَةِ أَكْبَرُ ۚ لَوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِى هَٰذَا ٱلْقُرْءَانِ مِن كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِى عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢٨﴾ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا رَّجُلًا فِيهِ شُرَكَآءُ مُتَشَٰكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا ۚ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾ إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ عِندَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

وشه و ماناکانی

﴿ فَهُوَ ﴾ ئەو بە بۆنەی ئەم لێکدانەوەوە
﴿ عَلَىٰ نُورٍ مِّن رَّبِّهِۦ ﴾ لە لای خوداوە نوور و رووناکیی هەیە
﴿ فَوَيْلٌ ﴾ تیداچوون، ماڵکاولیی
﴿ أَحْسَنَ ٱلْحَدِيثِ ﴾ جوانترین و راسترین وتار
﴿ كِتَٰبًا مُّتَشَٰبِهًا ﴾ کتێبێك لە موعجیزە و هیدایەتەکانیدا لە یەك دەچێ
﴿ مَّثَانِىَ ﴾ دووبارە دەبێتەوە
﴿ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ ﴾ بە بۆنەیەوە گرژ دەبێ
﴿ تَلِينُ جُلُودُهُمْ ﴾ پێستیان نەرم دەبێ
﴿ ٱلْخِزْىَ ﴾ رسوایی
﴿ عِوَجٍ ﴾ لار و لوتریی
﴿ شُرَكَآءُ مُتَشَٰكِسُونَ ﴾ شەریککەلێکی شەڕەنگێز
﴿ سَلَمًا لِّرَجُلٍ ﴾ بەندەی یەك کەس بێ

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە

۞ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَذَبَ عَلَى ٱللَّهِ وَكَذَّبَ بِٱلصِّدْقِ
إِذْ جَآءَهُۥٓ ۚ أَلَيْسَ فِى جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَٰفِرِينَ ﴿٣٢﴾ وَٱلَّذِى
جَآءَ بِٱلصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِۦٓ ۙ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُتَّقُونَ ﴿٣٣﴾
لَهُم مَّا يَشَآءُونَ عِندَ رَبِّهِمْ ۚ ذَٰلِكَ جَزَآءُ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾
لِيُكَفِّرَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ ٱلَّذِى عَمِلُوا۟ وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُم
بِأَحْسَنِ ٱلَّذِى كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٣٥﴾ أَلَيْسَ ٱللَّهُ بِكَافٍ
عَبْدَهُۥ ۖ وَيُخَوِّفُونَكَ بِٱلَّذِينَ مِن دُونِهِۦ ۚ وَمَن يُضْلِلِ
ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنْ هَادٍ ﴿٣٦﴾ وَمَن يَهْدِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِن مُّضِلٍّ ۗ
أَلَيْسَ ٱللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِى ٱنتِقَامٍ ﴿٣٧﴾ وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ ۚ قُلْ أَفَرَءَيْتُم مَّا تَدْعُونَ
مِن دُونِ ٱللَّهِ إِنْ أَرَادَنِىَ ٱللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَٰشِفَٰتُ ضُرِّهِۦٓ
أَوْ أَرَادَنِى بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَٰتُ رَحْمَتِهِۦ ۚ قُلْ حَسْبِىَ
ٱللَّهُ ۖ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ ٱلْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٣٨﴾ قُلْ يَٰقَوْمِ ٱعْمَلُوا۟
عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّى عَٰمِلٌ ۖ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾
مَن يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٤٠﴾

وشەو ماناكانى

﴿ فَمَنْ أَظْلَمُ ﴾ كێ ستەمكەرترە

﴿ مِمَّن كَذَبَ عَلَى ٱللَّهِ ﴾ لەوە كە درۆ بە دەم خوداوە هەڵدەبەستێ؟

﴿ وَكَذَّبَ بِٱلصِّدْقِ إِذْ جَآءَهُۥٓ ﴾ كە راستیشی بۆ هات بەرپەرچی بداتەوە

﴿ مَثْوًى لِّلْكَٰفِرِينَ ﴾ جێگە بۆ كافران

﴿ أَفَرَءَيْتُم ﴾ پێم بڵێن، ئایا دیتان؟

﴿ حَسْبِىَ ٱللَّهُ ﴾ خودام بەسە

﴿ مَكَانَتِكُمْ ﴾ هێز و دەستەڵاتتان

﴿ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ ﴾ بدرێ بە سەریا

قوڕس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	
	▼ نەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).		١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.
	▼ نەفخیمی پیتی (راء).	٢. نیشانەكانی وەستان:	٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.
	▼ سیفەتی قەلقەلە.		

إِنَّآ أَنزَلۡنَا عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ لِلنَّاسِ بِٱلۡحَقِّۖ فَمَنِ ٱهۡتَدَىٰ فَلِنَفۡسِهِۦۖ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيۡهَاۖ وَمَآ أَنتَ عَلَيۡهِم بِوَكِيلٍ ﴿٤١﴾ ٱللَّهُ يَتَوَفَّى ٱلۡأَنفُسَ حِينَ مَوۡتِهَا وَٱلَّتِي لَمۡ تَمُتۡ فِي مَنَامِهَاۖ فَيُمۡسِكُ ٱلَّتِي قَضَىٰ عَلَيۡهَا ٱلۡمَوۡتَ وَيُرۡسِلُ ٱلۡأُخۡرَىٰٓ إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمًّىۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾ أَمِ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ شُفَعَآءَۚ قُلۡ أَوَلَوۡ كَانُواْ لَا يَمۡلِكُونَ شَيۡـٔٗا وَلَا يَعۡقِلُونَ ﴿٤٣﴾ قُل لِّلَّهِ ٱلشَّفَٰعَةُ جَمِيعٗاۖ لَّهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ ثُمَّ إِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٤٤﴾ وَإِذَا ذُكِرَ ٱللَّهُ وَحۡدَهُ ٱشۡمَأَزَّتۡ قُلُوبُ ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡأٓخِرَةِۖ وَإِذَا ذُكِرَ ٱلَّذِينَ مِن دُونِهِۦٓ إِذَا هُمۡ يَسۡتَبۡشِرُونَ ﴿٤٥﴾ قُلِ ٱللَّهُمَّ فَاطِرَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ عَٰلِمَ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ أَنتَ تَحۡكُمُ بَيۡنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُواْ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَ ﴿٤٦﴾ وَلَوۡ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُواْ مَا فِي ٱلۡأَرۡضِ جَمِيعٗا وَمِثۡلَهُۥ مَعَهُۥ لَٱفۡتَدَوۡاْ بِهِۦ مِن سُوٓءِ ٱلۡعَذَابِ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۚ وَبَدَا لَهُم مِّنَ ٱللَّهِ مَا لَمۡ يَكُونُواْ يَحۡتَسِبُونَ ﴿٤٧﴾

وشه‌و ماناکانی

﴿ يَتَوَفَّى ٱلۡأَنفُسَ ﴾ گیانه کان وه‌رده‌گرێته‌وه

﴿ وَٱلَّتِي لَمۡ تَمُتۡ فِي مَنَامِهَا ﴾ ئه‌وه‌ش که له خه‌وه‌که‌یدا نه‌مردووه

﴿ فَيُمۡسِكُ ٱلَّتِي قَضَىٰ عَلَيۡهَا ٱلۡمَوۡتَ ﴾ ئه‌وه‌ی که مراندی گیانه‌که‌ی ده‌هێڵێته‌وه

﴿ وَيُرۡسِلُ ٱلۡأُخۡرَىٰٓ ﴾ ئه‌وه‌ی دیشیان به‌ره‌ڵا ده‌کا

﴿ أَمِ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ شُفَعَآءَ ﴾ یان بێجگه له خودا تکاکاریان هه‌یه؟

﴿ لِّلَّهِ ٱلشَّفَٰعَةُ ﴾ تکاکردن ته‌نیا له لای خودایه

﴿ ٱشۡمَأَزَّتۡ ﴾ ته‌وسایه‌وه، گیرا

﴿ فَاطِرَ ﴾ به‌دیهێنه‌ر

﴿ يَحۡتَسِبُونَ ﴾ چاوه‌ڕوانی ده‌که‌ن

مینگه‌کان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و، ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.
- م مینگه‌ی (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ی درێژکردنه‌وه‌کان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سکون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن
- مه‌ددی متصل، له‌کاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌که‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌که‌یه
- (٦،٤،٢) حه‌ره‌که بۆ مه‌ددی له‌ناکاو (عارض) له‌کاتی وه‌ستان (وقف)دا
- (٢) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوکمه‌که‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبیعي)یه

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا كَسَبُواْ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُواْ بِهِۦ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤٨﴾ فَإِذَا مَسَّ ٱلْإِنسَٰنَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا خَوَّلْنَٰهُ
نِعْمَةً مِّنَّا قَالَ إِنَّمَآ أُوتِيتُهُۥ عَلَىٰ عِلْمٍۭ بَلْ هِىَ فِتْنَةٌ وَلَٰكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٩﴾ قَدْ قَالَهَا ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَمَآ أَغْنَىٰ
عَنْهُم مَّا كَانُواْ يَكْسِبُونَ ﴿٥٠﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا كَسَبُواْ
وَٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ مِنْ هَٰٓؤُلَآءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا كَسَبُواْ
وَمَا هُم بِمُعْجِزِينَ ﴿٥١﴾ أَوَلَمْ يَعْلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ
لِمَن يَشَآءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾
۞ قُلْ يَٰعِبَادِىَ ٱلَّذِينَ أَسْرَفُواْ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُواْ مِن
رَّحْمَةِ ٱللَّهِ إِنَّ ٱللَّهَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ
﴿٥٣﴾ وَأَنِيبُوٓاْ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُواْ لَهُۥ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ
ٱلْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿٥٤﴾ وَٱتَّبِعُوٓاْ أَحْسَنَ مَآ أُنزِلَ
إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ ٱلْعَذَابُ
بَغْتَةً وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٥٥﴾ أَن تَقُولَ نَفْسٌ يَٰحَسْرَتَىٰ
عَلَىٰ مَا فَرَّطتُ فِى جَنۢبِ ٱللَّهِ وَإِن كُنتُ لَمِنَ ٱلسَّٰخِرِينَ ﴿٥٦﴾

ربع الحزب ٤٧

وشەوماناكانى

﴿وَحَاقَ بِهِم﴾ دەوريان دەگرێ

﴿خَوَّلْنَٰهُ نِعْمَةً﴾ نیعمەتێكمان پێ بەخشی

﴿هِىَ فِتْنَةٌ﴾ ئەوە تاقیكردنەوەیە

﴿بِمُعْجِزِينَ﴾ لە سزا راناكەن، لە دەستمان دەرناچن

﴿وَيَقْدِرُ﴾ دەیگرێتەوە

﴿أَسْرَفُواْ﴾ سنووریان بەزاند

﴿لَا تَقْنَطُواْ﴾ هیوابڕاو مەبن

﴿ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًا﴾ هەموو تاوانەكان

﴿وَأَنِيبُوٓاْ إِلَىٰ رَبِّكُمْ﴾ بگەڕێنەوە بۆلای خودای خۆتان

﴿وَأَسْلِمُواْ لَهُۥ﴾ ملكەچی ببن

﴿بَغْتَةً﴾ كوتوپڕ

﴿يَٰحَسْرَتَىٰ﴾ماڵكاول خۆم!

﴿فَرَّطتُ﴾ درێغیم كرد﴿فِى جَنۢبِ ٱللَّهِ﴾ لە بەندایەتیكردندا بۆ خودا

فۆرمی گۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

أَوۡ تَقُولَ لَوۡ أَنَّ ٱللَّهَ هَدَىٰنِي لَكُنتُ مِنَ ٱلۡمُتَّقِينَ ﴿٥٧﴾
أَوۡ تَقُولَ حِينَ تَرَى ٱلۡعَذَابَ لَوۡ أَنَّ لِي كَرَّةٗ فَأَكُونَ
مِنَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٥٨﴾ بَلَىٰ قَدۡ جَآءَتۡكَ ءَايَٰتِي فَكَذَّبۡتَ بِهَا
وَٱسۡتَكۡبَرۡتَ وَكُنتَ مِنَ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٥٩﴾ وَيَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ
تَرَى ٱلَّذِينَ كَذَبُواْ عَلَى ٱللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسۡوَدَّةٌۚ أَلَيۡسَ فِي
جَهَنَّمَ مَثۡوٗى لِّلۡمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦٠﴾ وَيُنَجِّي ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ
بِمَفَازَتِهِمۡ لَا يَمَسُّهُمُ ٱلسُّوٓءُ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ﴿٦١﴾ ٱللَّهُ
خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ وَكِيلٞ ﴿٦٢﴾ لَّهُۥ مَقَالِيدُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۗ وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ أُوْلَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ ﴿٦٣﴾ قُلۡ أَفَغَيۡرَ ٱللَّهِ تَأۡمُرُوٓنِّيٓ أَعۡبُدُ أَيُّهَا
ٱلۡجَٰهِلُونَ ﴿٦٤﴾ وَلَقَدۡ أُوحِيَ إِلَيۡكَ وَإِلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكَ لَئِنۡ
أَشۡرَكۡتَ لَيَحۡبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ ﴿٦٥﴾ بَلِ ٱللَّهَ
فَٱعۡبُدۡ وَكُن مِّنَ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿٦٦﴾ وَمَا قَدَرُواْ ٱللَّهَ حَقَّ قَدۡرِهِۦ
وَٱلۡأَرۡضُ جَمِيعٗا قَبۡضَتُهُۥ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ وَٱلسَّمَٰوَٰتُ
مَطۡوِيَّٰتُۢ بِيَمِينِهِۦۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ﴿٦٧﴾

وشەو ماناکانی

﴿ كَرَّةٗ ﴾ گەڕانەوە

﴿ فَأَكُونَ مِنَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴾ بچمە رزی پیاوچاکانەوە

﴿ مَثۡوٗى لِّلۡمُتَكَبِّرِينَ ﴾ جێگەیە نییە بۆ دەمارزلان

﴿ بِمَفَازَتِهِمۡ ﴾ بە براوەیی یان

﴿ لَّهُۥ مَقَالِيدُ ﴾ دەستەجڵەو

﴿ لَيَحۡبَطَنَّ عَمَلُكَ ﴾ کارەکەت پووچ دەبێتەوە

﴿ بَلِ ٱللَّهَ فَٱعۡبُدۡ ﴾ تەنیا خودا پەرستە

﴿ وَمَا قَدَرُواْ ٱللَّهَ ﴾ ڕێزیان لە خودا نەگرت

﴿ قَبۡضَتُهُۥ ﴾ دەستی توانای خودا

﴿ مَطۡوِيَّٰتُۢ بِيَمِينِهِۦ ﴾ بە دەستی ڕاستیی ئەو پێچراونەتەوە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە.

وَنُفِخَ فِي ٱلصُّورِ فَصَعِقَ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِي ٱلۡأَرۡضِ
إِلَّا مَن شَآءَ ٱللَّهُۖ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخۡرَىٰ فَإِذَا هُمۡ قِيَامٞ يَنظُرُونَ
﴿٦٨﴾ وَأَشۡرَقَتِ ٱلۡأَرۡضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ ٱلۡكِتَٰبُ وَجِاْيٓءَ
بِٱلنَّبِيِّـۧنَ وَٱلشُّهَدَآءِ وَقُضِيَ بَيۡنَهُم بِٱلۡحَقِّ وَهُمۡ لَا يُظۡلَمُونَ
﴿٦٩﴾ وَوُفِّيَتۡ كُلُّ نَفۡسٖ مَّا عَمِلَتۡ وَهُوَ أَعۡلَمُ بِمَا يَفۡعَلُونَ ﴿٧٠﴾
وَسِيقَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًاۖ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءُوهَا
فُتِحَتۡ أَبۡوَٰبُهَا وَقَالَ لَهُمۡ خَزَنَتُهَآ أَلَمۡ يَأۡتِكُمۡ رُسُلٞ مِّنكُمۡ
يَتۡلُونَ عَلَيۡكُمۡ ءَايَٰتِ رَبِّكُمۡ وَيُنذِرُونَكُمۡ لِقَآءَ يَوۡمِكُمۡ
هَٰذَاۚ قَالُواْ بَلَىٰ وَلَٰكِنۡ حَقَّتۡ كَلِمَةُ ٱلۡعَذَابِ عَلَى ٱلۡكَٰفِرِينَ
﴿٧١﴾ قِيلَ ٱدۡخُلُوٓاْ أَبۡوَٰبَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَاۖ فَبِئۡسَ مَثۡوَى
ٱلۡمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٢﴾ وَسِيقَ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ رَبَّهُمۡ إِلَى
ٱلۡجَنَّةِ زُمَرًاۖ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءُوهَا وَفُتِحَتۡ أَبۡوَٰبُهَا وَقَالَ لَهُمۡ
خَزَنَتُهَا سَلَٰمٌ عَلَيۡكُمۡ طِبۡتُمۡ فَٱدۡخُلُوهَا خَٰلِدِينَ ﴿٧٣﴾
وَقَالُواْ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي صَدَقَنَا وَعۡدَهُۥ وَأَوۡرَثَنَا ٱلۡأَرۡضَ
نَتَبَوَّأُ مِنَ ٱلۡجَنَّةِ حَيۡثُ نَشَآءُۖ فَنِعۡمَ أَجۡرُ ٱلۡعَٰمِلِينَ ﴿٧٤﴾

وشه و ماناکانی

﴿ ٱلصُّورِ ﴾ کەڕەنا
﴿ فَصَعِقَ ﴾ مرد
﴿ وَوُضِعَ ٱلۡكِتَٰبُ ﴾ هەرکەس نامەی خۆی درایێ
﴿ وَجِاْيٓءَ بِٱلنَّبِيِّـۧنَ ﴾ پێغەمبەران هێنران
﴿ وَٱلشُّهَدَآءِ ﴾ شەهیدەکانیش
﴿ وَقُضِيَ بَيۡنَهُم بِٱلۡحَقِّ ﴾ بە عەدالەت دادگایی کران
﴿ زُمَرًا ﴾ کۆمەڵ کۆمەڵ
﴿ حَقَّتۡ ﴾ بۆیان بڕرایەوە
﴿ طِبۡتُمۡ ﴾ خۆشیتان لێ بێ
﴿ صَدَقَنَا وَعۡدَهُۥ ﴾ بەڵێنەکەی بۆ بەجێهێناین
﴿ نَتَبَوَّأُ ﴾ دادەنیشین

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت، هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی نێوانی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَتَرَى ٱلْمَلَٰٓئِكَةَ حَآفِّينَ مِنْ حَوْلِ ٱلْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ ۖ وَقُضِىَ بَيْنَهُم بِٱلْحَقِّ وَقِيلَ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٧٥﴾

سُورَةُ غَافِرٍ

ترتيبها ٤٠ — آياتها ٨٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

حمٓ ﴿١﴾ تَنزِيلُ ٱلْكِتَٰبِ مِنَ ٱللَّهِ ٱلْعَزِيزِ ٱلْعَلِيمِ ﴿٢﴾ غَافِرِ ٱلذَّنۢبِ وَقَابِلِ ٱلتَّوْبِ شَدِيدِ ٱلْعِقَابِ ذِى ٱلطَّوْلِ ۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ إِلَيْهِ ٱلْمَصِيرُ ﴿٣﴾ مَا يُجَٰدِلُ فِىٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فَلَا يَغْرُرْكَ تَقَلُّبُهُمْ فِى ٱلْبِلَٰدِ ﴿٤﴾ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَٱلْأَحْزَابُ مِنۢ بَعْدِهِمْ ۖ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍۭ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ ۖ وَجَٰدَلُوا۟ بِٱلْبَٰطِلِ لِيُدْحِضُوا۟ بِهِ ٱلْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ ۖ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٥﴾ وَكَذَٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَنَّهُمْ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ﴿٦﴾ ٱلَّذِينَ يَحْمِلُونَ ٱلْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُۥ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِۦ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَىْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَٱغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا۟ وَٱتَّبَعُوا۟ سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ ٱلْجَحِيمِ ﴿٧﴾

نصف الحزب ٤٧

وشە و ماناكانی

﴿ حَآفِّينَ ﴾ دەوریان گرتووە

سوورەتی غافیر

﴿ غَافِرِ ٱلذَّنۢبِ ﴾ گوناه پۆش

﴿ وَقَابِلِ ٱلتَّوْبِ ﴾ تۆبە قەبووڵکەر

﴿ ذِى ٱلطَّوْلِ ﴾ خاوەن دەسەڵات

﴿ فَلَا يَغْرُرْكَ ﴾ با فێڵت لێ نەكات، نەتخەڵەتێنێ

﴿ تَقَلُّبُهُمْ ﴾ تەپاوتلیان، ژیانیان بە خۆشیی

﴿ لِيُدْحِضُوا۟ بِهِ ٱلْحَقَّ ﴾ بۆ ئەوەی هەقی پێ بدەنە دواوە

﴿ حَقَّتْ ﴾ بڕیار درا، پێویست گەڕا

﴿ سَبِيلَكَ ﴾ ڕێگەی ئیسلام

﴿ وَقِهِمْ عَذَابَ ٱلْجَحِيمِ ﴾ لە سزای دۆزەخیان بپارێزە

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە: شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە. مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و، مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود): (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن. (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن. مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە. (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا. (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

رَبَّنَا وَأَدۡخِلۡهُمۡ جَنَّٰتِ عَدۡنٍ ٱلَّتِي وَعَدتَّهُمۡ وَمَن صَلَحَ مِنۡ ءَابَآئِهِمۡ وَأَزۡوَٰجِهِمۡ وَذُرِّيَّٰتِهِمۡۚ إِنَّكَ أَنتَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٨﴾ وَقِهِمُ ٱلسَّيِّـَٔاتِۚ وَمَن تَقِ ٱلسَّيِّـَٔاتِ يَوۡمَئِذٖ فَقَدۡ رَحِمۡتَهُۥۚ وَذَٰلِكَ هُوَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡعَظِيمُ ﴿٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ يُنَادَوۡنَ لَمَقۡتُ ٱللَّهِ أَكۡبَرُ مِن مَّقۡتِكُمۡ أَنفُسَكُمۡ إِذۡ تُدۡعَوۡنَ إِلَى ٱلۡإِيمَٰنِ فَتَكۡفُرُونَ ﴿١٠﴾ قَالُواْ رَبَّنَآ أَمَتَّنَا ٱثۡنَتَيۡنِ وَأَحۡيَيۡتَنَا ٱثۡنَتَيۡنِ فَٱعۡتَرَفۡنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلۡ إِلَىٰ خُرُوجٖ مِّن سَبِيلٖ ﴿١١﴾ ذَٰلِكُم بِأَنَّهُۥٓ إِذَا دُعِيَ ٱللَّهُ وَحۡدَهُۥ كَفَرۡتُمۡ وَإِن يُشۡرَكۡ بِهِۦ تُؤۡمِنُواْۚ فَٱلۡحُكۡمُ لِلَّهِ ٱلۡعَلِيِّ ٱلۡكَبِيرِ ﴿١٢﴾ هُوَ ٱلَّذِي يُرِيكُمۡ ءَايَٰتِهِۦ وَيُنَزِّلُ لَكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ رِزۡقٗاۚ وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَن يُنِيبُ ﴿١٣﴾ فَٱدۡعُواْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ وَلَوۡ كَرِهَ ٱلۡكَٰفِرُونَ ﴿١٤﴾ رَفِيعُ ٱلدَّرَجَٰتِ ذُو ٱلۡعَرۡشِ يُلۡقِي ٱلرُّوحَ مِنۡ أَمۡرِهِۦ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦ لِيُنذِرَ يَوۡمَ ٱلتَّلَاقِ ﴿١٥﴾ يَوۡمَ هُم بَٰرِزُونَۖ لَا يَخۡفَىٰ عَلَى ٱللَّهِ مِنۡهُمۡ شَيۡءٞۚ لِّمَنِ ٱلۡمُلۡكُ ٱلۡيَوۡمَۖ لِلَّهِ ٱلۡوَٰحِدِ ٱلۡقَهَّارِ ﴿١٦﴾

وشه‌ و ماناكانی

﴿وَمَن صَلَحَ﴾ ئه‌وانه‌یان باش بوون

﴿مِنۡ ءَابَآئِهِمۡ وَأَزۡوَٰجِهِمۡ وَذُرِّيَّٰتِهِمۡ﴾ له‌ باوك و مێرد و نه‌وه‌كانیان

﴿وَقِهِمُ ٱلسَّيِّـَٔاتِ﴾ له‌ تاوان و تۆڵه‌ی تاوان بیان پارێزه‌

﴿يَوۡمَئِذٖ﴾ ڕۆژی قیامه‌ت

﴿فَقَدۡ رَحِمۡتَهُۥ﴾ ئه‌وه‌ چاكت بۆ كردووه‌

﴿لَمَقۡتُ ٱللَّهِ﴾ تووڕه‌یی خودا

﴿تُؤۡمِنُواْ﴾ باوه‌ڕ به‌ كوفره‌كه‌ ده‌كه‌ن

﴿يُنِيبُ﴾ ده‌گه‌ڕێته‌وه‌

﴿رَفِيعُ ٱلدَّرَجَٰتِ﴾ ڕاگری ئاسمانه‌كان هه‌ندێكیان به‌سه‌ر هه‌ندێكیانه‌وه‌

﴿يُلۡقِي ٱلرُّوحَ﴾ وه‌حی، یان جبریل، ده‌نێرێته‌ خواره‌وه‌

﴿يَوۡمَ ٱلتَّلَاقِ﴾ ڕۆژی به‌ یه‌ك گه‌یشتن و كۆبوونه‌وه‌ی قیامه‌ت

﴿هُم بَٰرِزُونَ﴾ ئه‌وان دیارن و ناشاررێنه‌وه‌

فۆرمی گۆكردن (تفخیم) و قه‌لقه‌له‌

- ▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (الله).
- ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له‌.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):

١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت، ئه‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه‌ خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه‌ له‌ وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه‌ (ته‌نوینی فه‌تحه‌)ی له‌سه‌ر بوو به‌ (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه‌ و، تائی خڕیش به‌ (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه‌.

٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه‌ به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له‌ خوێندنه‌وه‌ چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه‌ ده‌گۆڕێن.

ٱلْيَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍۭ بِمَا كَسَبَتْ ۚ لَا ظُلْمَ ٱلْيَوْمَ ۚ إِنَّ
ٱللَّهَ سَرِيعُ ٱلْحِسَابِ ﴿١٧﴾ وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ ٱلْـَٔازِفَةِ إِذِ ٱلْقُلُوبُ
لَدَى ٱلْحَنَاجِرِ كَـٰظِمِينَ ۚ مَا لِلظَّـٰلِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ
يُطَاعُ ﴿١٨﴾ يَعْلَمُ خَآئِنَةَ ٱلْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِى ٱلصُّدُورُ ﴿١٩﴾
وَٱللَّهُ يَقْضِى بِٱلْحَقِّ ۖ وَٱلَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِهِۦ لَا يَقْضُونَ
بِشَىْءٍ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْبَصِيرُ ﴿٢٠﴾ ۞ أَوَلَمْ يَسِيرُوا۟ فِى
ٱلْأَرْضِ فَيَنظُرُوا۟ كَيْفَ كَانَ عَـٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ كَانُوا۟ مِن قَبْلِهِمْ ۚ
كَانُوا۟ هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَءَاثَارًا فِى ٱلْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ ٱللَّهُ
بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُم مِّنَ ٱللَّهِ مِن وَاقٍ ﴿٢١﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ
كَانَت تَّأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِٱلْبَيِّنَـٰتِ فَكَفَرُوا۟ فَأَخَذَهُمُ ٱللَّهُ ۚ إِنَّهُۥ
قَوِىٌّ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِـَٔايَـٰتِنَا
وَسُلْطَـٰنٍ مُّبِينٍ ﴿٢٣﴾ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَـٰمَـٰنَ وَقَـٰرُونَ
فَقَالُوا۟ سَـٰحِرٌ كَذَّابٌ ﴿٢٤﴾ فَلَمَّا جَآءَهُم بِٱلْحَقِّ مِنْ
عِندِنَا قَالُوا۟ ٱقْتُلُوٓا۟ أَبْنَآءَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مَعَهُۥ وَٱسْتَحْيُوا۟
نِسَآءَهُمْ ۚ وَمَا كَيْدُ ٱلْكَـٰفِرِينَ إِلَّا فِى ضَلَـٰلٍ ﴿٢٥﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٤٧

وشە و ماناکانی

﴿لَا ظُلْمَ ٱلْيَوْمَ﴾ ئەمڕۆ ستەم لە کەس ناکرێ

﴿يَوْمَ ٱلْـَٔازِفَةِ﴾ ڕۆژی قیامەت

﴿ٱلْحَنَاجِرِ﴾ گەرووەکان

﴿كَـٰظِمِينَ﴾ ڕقی خۆیان دەخۆنەوە

﴿حَمِيمٍ﴾ خزمی نزیك

﴿خَآئِنَةَ ٱلْأَعْيُنِ﴾ چاوی خیانەت

﴿وَاقٍ﴾ بەرگریکەر، پارێزەر

﴿وَٱسْتَحْيُوا۟ نِسَآءَهُمْ﴾ مێینەکان زیندە ڕادەگرن

﴿ضَلَـٰلٍ﴾ گومڕایی

مێنگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە: شوێنی مێنگە (الغنة). (الإدغام) بە مێنگەوە. مێنگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مێنگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە. مێنگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود): (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن. (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن. مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە. (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف). (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)یە.

وَقَالَ فِرۡعَوۡنُ ذَرُونِيٓ أَقۡتُلۡ مُوسَىٰ وَلۡيَدۡعُ رَبَّهُۥٓۖ إِنِّيٓ أَخَافُ أَن يُبَدِّلَ دِينَكُمۡ أَوۡ أَن يُظۡهِرَ فِي ٱلۡأَرۡضِ ٱلۡفَسَادَ ﴿٢٦﴾ وَقَالَ مُوسَىٰٓ إِنِّي عُذۡتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُم مِّن كُلِّ مُتَكَبِّرٖ لَّا يُؤۡمِنُ بِيَوۡمِ ٱلۡحِسَابِ ﴿٢٧﴾ وَقَالَ رَجُلٞ مُّؤۡمِنٞ مِّنۡ ءَالِ فِرۡعَوۡنَ يَكۡتُمُ إِيمَٰنَهُۥٓ أَتَقۡتُلُونَ رَجُلًا أَن يَقُولَ رَبِّيَ ٱللَّهُ وَقَدۡ جَآءَكُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ مِن رَّبِّكُمۡۖ وَإِن يَكُ كَٰذِبٗا فَعَلَيۡهِ كَذِبُهُۥۖ وَإِن يَكُ صَادِقٗا يُصِبۡكُم بَعۡضُ ٱلَّذِي يَعِدُكُمۡۖ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ مُسۡرِفٞ كَذَّابٞ ﴿٢٨﴾ يَٰقَوۡمِ لَكُمُ ٱلۡمُلۡكُ ٱلۡيَوۡمَ ظَٰهِرِينَ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَمَن يَنصُرُنَا مِنۢ بَأۡسِ ٱللَّهِ إِن جَآءَنَاۚ قَالَ فِرۡعَوۡنُ مَآ أُرِيكُمۡ إِلَّا مَآ أَرَىٰ وَمَآ أَهۡدِيكُمۡ إِلَّا سَبِيلَ ٱلرَّشَادِ ﴿٢٩﴾ وَقَالَ ٱلَّذِيٓ ءَامَنَ يَٰقَوۡمِ إِنِّيٓ أَخَافُ عَلَيۡكُم مِّثۡلَ يَوۡمِ ٱلۡأَحۡزَابِ ﴿٣٠﴾ مِثۡلَ دَأۡبِ قَوۡمِ نُوحٖ وَعَادٖ وَثَمُودَ وَٱلَّذِينَ مِنۢ بَعۡدِهِمۡۚ وَمَا ٱللَّهُ يُرِيدُ ظُلۡمٗا لِّلۡعِبَادِ ﴿٣١﴾ وَيَٰقَوۡمِ إِنِّيٓ أَخَافُ عَلَيۡكُمۡ يَوۡمَ ٱلتَّنَادِ ﴿٣٢﴾ يَوۡمَ تُوَلُّونَ مُدۡبِرِينَ مَا لَكُم مِّنَ ٱللَّهِ مِنۡ عَاصِمٖۗ وَمَن يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنۡ هَادٖ ﴿٣٣﴾

وشه و ماناكانی

﴿ ذَرُونِيٓ أَقۡتُلۡ مُوسَىٰ ﴾ لێمگەڕێن با مووسا بكوژم

﴿ وَلۡيَدۡعُ رَبَّهُۥٓ ﴾ با هاوار له خوداكەی بكات

﴿ إِنِّيٓ أَخَافُ أَن يُبَدِّلَ دِينَكُمۡ ﴾ دەترسم ئایینەكەتان بگۆڕێ

﴿ عُذۡتُ بِرَبِّي ﴾ پەنا بە خودام دەگرم

﴿ ظَٰهِرِينَ ﴾ زاڵ و دەستەباڵان

﴿ بَأۡسِ ٱللَّهِ ﴾ سزای خودا

﴿ مَآ أُرِيكُمۡ ﴾ پێتان ناڵێم، پیشانتان نادەم

﴿ ٱلۡأَحۡزَابِ ﴾ گەلانی رابوردوو

﴿ دَأۡبِ قَوۡمِ نُوحٖ ﴾ پیشەی گەلی نووح

﴿ يَوۡمَ ٱلتَّنَادِ ﴾ رۆژی قیامەت

﴿ عَاصِمٖ ﴾ پارێزەر، رزگاركەر

قورس كۆكردن (التفخیم) و قەلقەلە

تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

تەفخیمی پیتی (راء).

سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور رەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَلَقَدْ جَآءَكُمْ يُوسُفُ مِن قَبْلُ بِٱلْبَيِّنَٰتِ فَمَا زِلْتُمْ فِى شَكٍّ
مِّمَّا جَآءَكُم بِهِۦ ۖ حَتَّىٰٓ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَن يَبْعَثَ ٱللَّهُ
مِنۢ بَعْدِهِۦ رَسُولًا ۚ كَذَٰلِكَ يُضِلُّ ٱللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ
مُّرْتَابٌ ﴿٣٤﴾ ٱلَّذِينَ يُجَٰدِلُونَ فِىٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَٰنٍ
أَتَىٰهُمْ ۖ كَبُرَ مَقْتًا عِندَ ٱللَّهِ وَعِندَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۚ كَذَٰلِكَ
يَطْبَعُ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿٣٥﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ
يَٰهَٰمَٰنُ ٱبْنِ لِى صَرْحًا لَّعَلِّىٓ أَبْلُغُ ٱلْأَسْبَٰبَ ﴿٣٦﴾ أَسْبَٰبَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ فَأَطَّلِعَ إِلَىٰٓ إِلَٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّى لَأَظُنُّهُۥ كَٰذِبًا ۚ
وَكَذَٰلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ سُوٓءُ عَمَلِهِۦ وَصُدَّ عَنِ ٱلسَّبِيلِ ۚ
وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِى تَبَابٍ ﴿٣٧﴾ وَقَالَ ٱلَّذِىٓ
ءَامَنَ يَٰقَوْمِ ٱتَّبِعُونِ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ ٱلرَّشَادِ ﴿٣٨﴾
يَٰقَوْمِ إِنَّمَا هَٰذِهِ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا مَتَٰعٌ وَإِنَّ ٱلْءَاخِرَةَ هِىَ
دَارُ ٱلْقَرَارِ ﴿٣٩﴾ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰٓ إِلَّا مِثْلَهَا ۖ
وَمَنْ عَمِلَ صَٰلِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَأُو۟لَٰٓئِكَ يَدْخُلُونَ ٱلْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿ وَلَقَدْ جَآءَكُمْ يُوسُفُ ﴾ یوسف هات بۆ لاتان

﴿ فَمَا زِلْتُمْ فِى شَكٍّ مِّمَّا جَآءَكُم بِهِۦ ﴾ هەر لە گومانابوون لەوەدا کە بۆی هێنابوون

﴿ حَتَّىٰٓ إِذَا هَلَكَ ﴾ تا یوسف مرد

﴿ قُلْتُمْ لَن يَبْعَثَ ٱللَّهُ مِنۢ بَعْدِهِۦ رَسُولًا ﴾ وتتان: خودا دوای ئەو پێغەمبەر نانێرێ

﴿ مُّرْتَابٌ ﴾ گوماناویی لە ئاییندا

﴿ بِغَيْرِ سُلْطَٰنٍ ﴾ بە بێ بەڵگە

﴿ كَبُرَ مَقْتًا ﴾ تاوانێکی گەورەیە

﴿ صَرْحًا ﴾ قەڵایەك، شوێنێکی بەرز

﴿ أَبْلُغُ ٱلْأَسْبَٰبَ ﴾ رێگەکەلێك ببینمەوە

﴿ تَبَابٍ ﴾ بە هیلاکا چوو

﴿ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴾ بە بێ ئەندازە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)یە

الحزب ٤٨

۞ وَيَٰقَوۡمِ مَا لِيٓ أَدۡعُوكُمۡ إِلَى ٱلنَّجَوٰةِ وَتَدۡعُونَنِيٓ إِلَى
ٱلنَّارِ ﴿٤١﴾ تَدۡعُونَنِي لِأَكۡفُرَ بِٱللَّهِ وَأُشۡرِكَ بِهِۦ مَا لَيۡسَ
لِي بِهِۦ عِلۡمٞ وَأَنَا۠ أَدۡعُوكُمۡ إِلَى ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡغَفَّٰرِ ﴿٤٢﴾ لَا جَرَمَ
أَنَّمَا تَدۡعُونَنِيٓ إِلَيۡهِ لَيۡسَ لَهُۥ دَعۡوَةٞ فِي ٱلدُّنۡيَا وَلَا فِي ٱلۡأٓخِرَةِ
وَأَنَّ مَرَدَّنَآ إِلَى ٱللَّهِ وَأَنَّ ٱلۡمُسۡرِفِينَ هُمۡ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِ
﴿٤٣﴾ فَسَتَذۡكُرُونَ مَآ أَقُولُ لَكُمۡۚ وَأُفَوِّضُ أَمۡرِيٓ إِلَى
ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ بَصِيرُۢ بِٱلۡعِبَادِ ﴿٤٤﴾ فَوَقَىٰهُ ٱللَّهُ سَيِّـَٔاتِ
مَا مَكَرُواْۖ وَحَاقَ بِـَٔالِ فِرۡعَوۡنَ سُوٓءُ ٱلۡعَذَابِ ﴿٤٥﴾ ٱلنَّارُ
يُعۡرَضُونَ عَلَيۡهَا غُدُوّٗا وَعَشِيّٗاۚ وَيَوۡمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ أَدۡخِلُوٓاْ
ءَالَ فِرۡعَوۡنَ أَشَدَّ ٱلۡعَذَابِ ﴿٤٦﴾ وَإِذۡ يَتَحَآجُّونَ فِي
ٱلنَّارِ فَيَقُولُ ٱلضُّعَفَٰٓؤُاْ لِلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُوٓاْ إِنَّا كُنَّا
لَكُمۡ تَبَعٗا فَهَلۡ أَنتُم مُّغۡنُونَ عَنَّا نَصِيبٗا مِّنَ ٱلنَّارِ
﴿٤٧﴾ قَالَ ٱلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُوٓاْ إِنَّا كُلّٞ فِيهَآ إِنَّ ٱللَّهَ
قَدۡ حَكَمَ بَيۡنَ ٱلۡعِبَادِ ﴿٤٨﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ فِي ٱلنَّارِ لِخَزَنَةِ
جَهَنَّمَ ٱدۡعُواْ رَبَّكُمۡ يُخَفِّفۡ عَنَّا يَوۡمٗا مِّنَ ٱلۡعَذَابِ ﴿٤٩﴾

وشه و ماناكانى

﴿ وَأَنَا۠ أَدۡعُوكُمۡ ﴾ منيش بانگتان ده‌كه‌م

﴿ ٱلۡعَزِيزِ ﴾ خاوه‌ن ده‌سته‌ڵات

﴿ ٱلۡغَفَّٰرِ ﴾ لێبورده

﴿ لَا جَرَمَ ﴾ بێ گومان

﴿ لَيۡسَ لَهُۥ دَعۡوَةٞ ﴾ هیچ ده‌سته‌ڵاتێكی نییه

﴿ وَحَاقَ ﴾ گه‌مارۆی دان

﴿ غُدُوّٗا وَعَشِيّٗا ﴾ به‌یانی و ئێواره

﴿ يَتَحَآجُّونَ ﴾ ده‌مه ده‌م و شه‌ره قسه ده‌كه‌ن

﴿ مُّغۡنُونَ عَنَّا ﴾ هیچ سوودێكتان بۆمان هه‌یه، سزایه‌كمان له كۆڵ ده‌كه‌نه‌وه؟

قورس كۆكردن (تفخيم) و قه‌لقه‌له

- ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ته‌فخیمی پیتی (راء).
- سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):

٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:

١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت، ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ره‌نگی سوور ره‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

قَالُوٓاْ أَوَلَمۡ تَكُ تَأۡتِيكُمۡ رُسُلُكُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِۖ قَالُواْ
بَلَىٰۚ قَالُواْ فَٱدۡعُواْۗ وَمَا دُعَٰٓؤُاْ ٱلۡكَٰفِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَٰلٍ
﴿٥٠﴾ إِنَّا لَنَنصُرُ رُسُلَنَا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا
وَيَوۡمَ يَقُومُ ٱلۡأَشۡهَٰدُ ﴿٥١﴾ يَوۡمَ لَا يَنفَعُ ٱلظَّٰلِمِينَ مَعۡذِرَتُهُمۡۖ
وَلَهُمُ ٱللَّعۡنَةُ وَلَهُمۡ سُوٓءُ ٱلدَّارِ ﴿٥٢﴾ وَلَقَدۡ ءَاتَيۡنَا مُوسَى
ٱلۡهُدَىٰ وَأَوۡرَثۡنَا بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ٱلۡكِتَٰبَ ﴿٥٣﴾ هُدٗى
وَذِكۡرَىٰ لِأُوْلِي ٱلۡأَلۡبَٰبِ ﴿٥٤﴾ فَٱصۡبِرۡ إِنَّ وَعۡدَ ٱللَّهِ
حَقّٞ وَٱسۡتَغۡفِرۡ لِذَنۢبِكَ وَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ بِٱلۡعَشِيِّ
وَٱلۡإِبۡكَٰرِ ﴿٥٥﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُجَٰدِلُونَ فِيٓ ءَايَٰتِ
ٱللَّهِ بِغَيۡرِ سُلۡطَٰنٍ أَتَىٰهُمۡ إِن فِي صُدُورِهِمۡ إِلَّا كِبۡرٞ
مَّا هُم بِبَٰلِغِيهِۚ فَٱسۡتَعِذۡ بِٱللَّهِۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ
ٱلۡبَصِيرُ ﴿٥٦﴾ لَخَلۡقُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ أَكۡبَرُ مِنۡ
خَلۡقِ ٱلنَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٥٧﴾
وَمَا يَسۡتَوِي ٱلۡأَعۡمَىٰ وَٱلۡبَصِيرُ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَلَا ٱلۡمُسِيٓءُۚ قَلِيلٗا مَّا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

وشه و ماناكانى

﴿ قَالُوٓاْ ﴾ فریشته‌كان پێیان دەڵێن ﴿ فَٱدۡعُواْ ﴾ دە هاوار بكەن
﴿ وَمَا دُعَٰٓؤُاْ ٱلۡكَٰفِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَٰلٍ ﴾ هاواری كافران هەر بێ سوودە
﴿ إِنَّا لَنَنصُرُ رُسُلَنَا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ﴾ ئێمە پێغەمبەرانمان و خاوەن باوەڕان سەردەخەین
﴿ يَقُومُ ٱلۡأَشۡهَٰدُ ﴾ مەلائیكەتەكان و پێغەمبەران و خاوەن باوەڕان دێن
﴿ مَعۡذِرَتُهُمۡ ﴾ بیانوویان
﴿ بِٱلۡعَشِيِّ وَٱلۡإِبۡكَٰرِ ﴾ بەیانیی و ئێوارە
﴿ سُلۡطَٰنٍ ﴾ بەڵگە
﴿ مَّا هُم بِبَٰلِغِيهِ ﴾ ئەوان نایگەنێ

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود):
- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە

إِنَّ ٱلسَّاعَةَ لَآتِيَةٌ لَّا رَيۡبَ فِيهَا وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ
لَا يُؤۡمِنُونَ ﴿٥٩﴾ وَقَالَ رَبُّكُمُ ٱدۡعُونِيٓ أَسۡتَجِبۡ لَكُمۡۚ
إِنَّ ٱلَّذِينَ يَسۡتَكۡبِرُونَ عَنۡ عِبَادَتِي سَيَدۡخُلُونَ جَهَنَّمَ
دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ ٱلَّيۡلَ لِتَسۡكُنُواْ
فِيهِ وَٱلنَّهَارَ مُبۡصِرًاۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَذُو فَضۡلٍ عَلَى ٱلنَّاسِ
وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَشۡكُرُونَ ﴿٦١﴾ ذَٰلِكُمُ
ٱللَّهُ رَبُّكُمۡ خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖ لَّآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ فَأَنَّىٰ تُؤۡفَكُونَ
﴿٦٢﴾ كَذَٰلِكَ يُؤۡفَكُ ٱلَّذِينَ كَانُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ يَجۡحَدُونَ
﴿٦٣﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ ٱلۡأَرۡضَ قَرَارٗا وَٱلسَّمَآءَ
بِنَآءٗ وَصَوَّرَكُمۡ فَأَحۡسَنَ صُوَرَكُمۡ وَرَزَقَكُم مِّنَ
ٱلطَّيِّبَٰتِۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمۡۖ فَتَبَارَكَ ٱللَّهُ رَبُّ
ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٦٤﴾ هُوَ ٱلۡحَيُّ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَٱدۡعُوهُ
مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَۗ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٦٥﴾ ۞ قُلۡ
إِنِّي نُهِيتُ أَنۡ أَعۡبُدَ ٱلَّذِينَ تَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ لَمَّا جَآءَنِيَ
ٱلۡبَيِّنَٰتُ مِن رَّبِّي وَأُمِرۡتُ أَنۡ أُسۡلِمَ لِرَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٦٦﴾

ربع الحزب ٤٨

وشه و ماناکانی

﴿ لَّا رَيۡبَ فِيهَا ﴾ گومانی تێدا نییه

﴿ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَسۡتَكۡبِرُونَ عَنۡ عِبَادَتِي ﴾ ئەوانەی لە بەندایەتیی خودا لووتەلان

﴿ دَاخِرِينَ ﴾ سەرکز و داماو

﴿ فَأَنَّىٰ تُؤۡفَكُونَ ﴾ چی دەکەن؟ چۆن لە یەکتاپەرستیی لادەدەن؟

﴿ يُؤۡفَكُ ﴾ لە خوداپەرستیی دووردەخرێنەوە

﴿ ٱلۡأَرۡضَ قَرَارٗا ﴾ زەویمان کردووە بە ئارامگا

﴿ وَٱلسَّمَآءَ بِنَآءٗ ﴾ ئاسمانمان کردووە بە میچ و سایەبان

﴿ فَتَبَارَكَ ٱللَّهُ ﴾ گەورەیی بۆ خودا

﴿ أَنۡ أُسۡلِمَ ﴾ کە ملکەچ بم

تەفخیمی (تفخیم) و قەلقەلە:

- تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف)؛ ٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

هُوَ ٱلَّذِي خَلَقَكُم مِّن تُرَابٖ ثُمَّ مِن نُّطۡفَةٖ ثُمَّ مِنۡ عَلَقَةٖ ثُمَّ
يُخۡرِجُكُمۡ طِفۡلٗا ثُمَّ لِتَبۡلُغُوٓاْ أَشُدَّكُمۡ ثُمَّ لِتَكُونُواْ
شُيُوخٗاۚ وَمِنكُم مَّن يُتَوَفَّىٰ مِن قَبۡلُۖ وَلِتَبۡلُغُوٓاْ أَجَلٗا مُّسَمّٗى
وَلَعَلَّكُمۡ تَعۡقِلُونَ ﴿٦٧﴾ هُوَ ٱلَّذِي يُحۡيِۦ وَيُمِيتُۖ فَإِذَا
قَضَىٰٓ أَمۡرٗا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿٦٨﴾ أَلَمۡ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ
يُجَٰدِلُونَ فِيٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ أَنَّىٰ يُصۡرَفُونَ ﴿٦٩﴾ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ
بِٱلۡكِتَٰبِ وَبِمَآ أَرۡسَلۡنَا بِهِۦ رُسُلَنَاۖ فَسَوۡفَ يَعۡلَمُونَ
﴿٧٠﴾ إِذِ ٱلۡأَغۡلَٰلُ فِيٓ أَعۡنَٰقِهِمۡ وَٱلسَّلَٰسِلُ يُسۡحَبُونَ ﴿٧١﴾
فِي ٱلۡحَمِيمِ ثُمَّ فِي ٱلنَّارِ يُسۡجَرُونَ ﴿٧٢﴾ ثُمَّ قِيلَ لَهُمۡ أَيۡنَ
مَا كُنتُمۡ تُشۡرِكُونَ ﴿٧٣﴾ مِن دُونِ ٱللَّهِۖ قَالُواْ ضَلُّواْ عَنَّا بَل لَّمۡ
نَكُن نَّدۡعُواْ مِن قَبۡلُ شَيۡـٔٗاۚ كَذَٰلِكَ يُضِلُّ ٱللَّهُ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٧٤﴾
ذَٰلِكُم بِمَا كُنتُمۡ تَفۡرَحُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِ بِغَيۡرِ ٱلۡحَقِّ وَبِمَا كُنتُمۡ
تَمۡرَحُونَ ﴿٧٥﴾ ٱدۡخُلُوٓاْ أَبۡوَٰبَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَاۖ فَبِئۡسَ
مَثۡوَى ٱلۡمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٦﴾ فَٱصۡبِرۡ إِنَّ وَعۡدَ ٱللَّهِ حَقّٞۚ فَإِمَّا
نُرِيَنَّكَ بَعۡضَ ٱلَّذِي نَعِدُهُمۡ أَوۡ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِلَيۡنَا يُرۡجَعُونَ ﴿٧٧﴾

وشەو ماناكانی

﴿مِّن تُرَابٖ﴾ لە گڵ
﴿ثُمَّ يُخۡرِجُكُمۡ طِفۡلٗا﴾ لە پاشان بە منداڵیی دێنە دەرەوە
﴿لِتَبۡلُغُوٓاْ أَشُدَّكُمۡ﴾ بگەنە هەرەتی تواناتان
﴿وَلِتَبۡلُغُوٓاْ أَجَلٗا مُّسَمّٗى﴾ بۆ ئەوەی بگەنە كاتێكی دیاریكراو
﴿قَضَىٰٓ أَمۡرٗا﴾ بڕیارێكی دا
﴿أَنَّىٰ يُصۡرَفُونَ﴾ بۆ كوێ دەچن؟ چۆن پشت لە ئایەتەكانی خودا دەكەن؟
﴿ٱلۡأَغۡلَٰلُ﴾ كۆت و زەنجیر
﴿ٱلۡحَمِيمِ﴾ ئاوی زۆر گەرم
﴿يُسۡجَرُونَ﴾ ئاگریان پێ تاو دەدرێ
﴿تَفۡرَحُونَ﴾ دڵخۆش دەبوون
﴿تَمۡرَحُونَ﴾ ڕاتان دەبوارد
﴿مَثۡوَى ٱلۡمُتَكَبِّرِينَ﴾ جێگەی بە فیز و دەمارزلان

مینگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و.
مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن.
(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە.
(٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف).
(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي).

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ مِنْهُم مَّن قَصَصْنَا عَلَيْكَ
وَمِنْهُم مَّن لَّمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ ۗ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَن يَأْتِيَ
بِـَٔايَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۚ فَإِذَا جَآءَ أَمْرُ ٱللَّهِ قُضِيَ بِٱلْحَقِّ وَخَسِرَ
هُنَالِكَ ٱلْمُبْطِلُونَ ﴿٧٨﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَنْعَٰمَ
لِتَرْكَبُوا۟ مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾ وَلَكُمْ فِيهَا
مَنَٰفِعُ وَلِتَبْلُغُوا۟ عَلَيْهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى
ٱلْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٨٠﴾ وَيُرِيكُمْ ءَايَٰتِهِۦ فَأَيَّ ءَايَٰتِ
ٱللَّهِ تُنكِرُونَ ﴿٨١﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا۟ فِي ٱلْأَرْضِ فَيَنظُرُوا۟ كَيْفَ
كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوٓا۟ أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ
قُوَّةً وَءَاثَارًا فِي ٱلْأَرْضِ فَمَآ أَغْنَىٰ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ
﴿٨٢﴾ فَلَمَّا جَآءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ فَرِحُوا۟ بِمَا عِندَهُم
مِّنَ ٱلْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا۟ بِهِۦ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٨٣﴾ فَلَمَّا
رَأَوْا۟ بَأْسَنَا قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَحْدَهُۥ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِۦ
مُشْرِكِينَ ﴿٨٤﴾ فَلَمْ يَكُ يَنفَعُهُمْ إِيمَٰنُهُمْ لَمَّا رَأَوْا۟ بَأْسَنَا ۖ سُنَّتَ
ٱللَّهِ ٱلَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِۦ ۖ وَخَسِرَ هُنَالِكَ ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿٨٥﴾

وشه و ماناكانى

﴿ مِنْهُم مَّن قَصَصْنَا عَلَيْكَ ﴾ هه‌یانه به‌سه‌رهاته‌كه‌یمان بۆ گێڕاویته‌وه

﴿ وَمِنْهُم مَّن لَّمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ ﴾ هه‌شیانه به‌سه‌رهاتیمان بۆ نه‌گێڕاویته‌وه

﴿ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَن يَأْتِيَ بِـَٔايَةٍ ﴾ نه‌شبووه بۆ پێغه‌مبه‌رێك كه موعجیزه‌یه‌ك بێنێ

﴿ حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ ﴾ نیاز و ئاره‌زووی دڵتان

﴿ فَمَآ أَغْنَىٰ عَنْهُم ﴾ هیچ سوودی پێ نه‌گه‌یاندن

﴿ مِّنَ ٱلْعِلْمِ ﴾ له‌وه‌ی له زانست له لایانه

﴿ وَحَاقَ بِهِم ﴾ ده‌وره‌ی دان

﴿ رَأَوْا۟ بَأْسَنَا ﴾ تواناى تۆڵه‌مان دی

﴿ خَلَتْ ﴾ رابورد

قورس كردن (تفخيم) و: قه‌لقه‌له		١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف): ٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:	
	▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء). ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.		١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت، ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت، هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه. ٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

ترتيبها ٤١ — آياتها ٥٤

سُورَةُ فُصِّلَتْ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

حمٓ ﴿١﴾ تَنزِيلٌ مِّنَ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿٢﴾ كِتَٰبٌ فُصِّلَتْ
ءَايَٰتُهُۥ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾ بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ
أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٤﴾ وَقَالُوا۟ قُلُوبُنَا فِىٓ أَكِنَّةٍ
مِّمَّا تَدْعُونَآ إِلَيْهِ وَفِىٓ ءَاذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنۢ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ
فَٱعْمَلْ إِنَّنَا عَٰمِلُونَ ﴿٥﴾ قُلْ إِنَّمَآ أَنَا۠ بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰٓ إِلَىَّ
أَنَّمَآ إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ فَٱسْتَقِيمُوٓا۟ إِلَيْهِ وَٱسْتَغْفِرُوهُ ۗ وَوَيْلٌ
لِّلْمُشْرِكِينَ ﴿٦﴾ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَهُم بِٱلْءَاخِرَةِ
هُمْ كَٰفِرُونَ ﴿٧﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُمْ
أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٨﴾ ۞ قُلْ أَئِنَّكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِٱلَّذِى خَلَقَ
ٱلْأَرْضَ فِى يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُۥٓ أَندَادًا ۚ ذَٰلِكَ رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٩﴾
وَجَعَلَ فِيهَا رَوَٰسِىَ مِن فَوْقِهَا وَبَٰرَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَآ أَقْوَٰتَهَا فِىٓ
أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَآءً لِّلسَّآئِلِينَ ﴿١٠﴾ ثُمَّ ٱسْتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ وَهِىَ دُخَانٌ
فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ٱئْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَآ أَتَيْنَا طَآئِعِينَ ﴿١١﴾

نصف الحزب ٤٨

وشه و ماناكانی

سوورەتی فصلت

﴿فُصِّلَتْ ءَايَٰتُهُۥ﴾ ئایەتەکانی روونکراونەتەوە

﴿أَكِنَّةٍ﴾ پەردەگەل

﴿وَقْرٌ﴾ کەڕی

﴿حِجَابٌ﴾ بەست، پەردە

﴿فَٱسْتَقِيمُوٓا۟ إِلَيْهِ﴾ بە راستیی رووی تێ بکەن

﴿وَوَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِينَ﴾ وەیل و ماڵکاولیی بۆ کافران

﴿غَيْرُ مَمْنُونٍ﴾ نەبڕاوە

﴿أَندَادًا﴾ هاوبەشان

﴿رَوَٰسِىَ﴾ کوڵەکە، مێخ

﴿وَبَٰرَكَ فِيهَا﴾ خێر و بێری زۆر بوو

﴿أَقْوَٰتَهَا﴾ بژێو و رۆزیيان

﴿فِىٓ أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ﴾ لە چوار رۆژدا

﴿ٱسْتَوَىٰٓ﴾ خستییە ژێر دەستەڵاتی خۆی

﴿وَهِىَ دُخَانٌ﴾ دووکەڵ بوو

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

فَقَضَىٰهُنَّ سَبْعَ سَمَٰوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَآءٍ أَمْرَهَاۚ
وَزَيَّنَّا ٱلسَّمَآءَ ٱلدُّنْيَا بِمَصَٰبِيحَ وَحِفْظًاۚ ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ ٱلْعَزِيزِ
ٱلْعَلِيمِ ﴿١٢﴾ فَإِنْ أَعْرَضُواْ فَقُلْ أَنذَرْتُكُمْ صَٰعِقَةً مِّثْلَ صَٰعِقَةِ
عَادٍ وَثَمُودَ ﴿١٣﴾ إِذْ جَآءَتْهُمُ ٱلرُّسُلُ مِنۢ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ
خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوٓاْ إِلَّا ٱللَّهَۖ قَالُواْ لَوْ شَآءَ رَبُّنَا لَأَنزَلَ مَلَٰٓئِكَةً
فَإِنَّا بِمَآ أُرْسِلْتُم بِهِۦ كَٰفِرُونَ ﴿١٤﴾ فَأَمَّا عَادٌ فَٱسْتَكْبَرُواْ فِي
ٱلْأَرْضِ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ وَقَالُواْ مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةًۖ أَوَلَمْ يَرَوْاْ أَنَّ ٱللَّهَ
ٱلَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةًۖ وَكَانُواْ بِـَٔايَٰتِنَا يَجْحَدُونَ
﴿١٥﴾ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِيٓ أَيَّامٍ نَّحِسَاتٍ لِّنُذِيقَهُمْ
عَذَابَ ٱلْخِزْيِ فِي ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَاۖ وَلَعَذَابُ ٱلْأٓخِرَةِ أَخْزَىٰۖ وَهُمْ
لَا يُنصَرُونَ ﴿١٦﴾ وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَٰهُمْ فَٱسْتَحَبُّواْ ٱلْعَمَىٰ عَلَى
ٱلْهُدَىٰ فَأَخَذَتْهُمْ صَٰعِقَةُ ٱلْعَذَابِ ٱلْهُونِ بِمَا كَانُواْ يَكْسِبُونَ
﴿١٧﴾ وَنَجَّيْنَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ ﴿١٨﴾ وَيَوْمَ يُحْشَرُ
أَعْدَآءُ ٱللَّهِ إِلَى ٱلنَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٩﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا مَا جَآءُوهَا شَهِدَ
عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَٰرُهُمْ وَجُلُودُهُم بِمَا كَانُواْ يَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾

وشەو ماناكانی

﴿ فَقَضَىٰهُنَّ ﴾ كردنی، دروستی كردن
﴿ فِي يَوْمَيْنِ ﴾ لە دوو رۆژدا ﴿ وَأَوْحَىٰ ﴾ وەحی نارد
﴿ بِمَصَٰبِيحَ ﴾ بە چراگەل، بە ئەستێرە
﴿ وَحِفْظًا ﴾ پارێزراو
﴿ ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ ٱلْعَزِيزِ ٱلْعَلِيمِ ﴾ ئەوە بڕیار و كرداری خودای خاوەن توانا و زانستە
﴿ أَنذَرْتُكُمْ صَٰعِقَةً ﴾ هەڕەشەی سزایەك و گرمەیەكم لێ كردن
﴿ رِيحًا صَرْصَرًا ﴾ بایەكی بەهێز
﴿ أَيَّامٍ نَّحِسَاتٍ ﴾ رۆژانێكی رەش و سەخت ﴿ أَخْزَىٰ ﴾ رسواكەرتر
﴿ فَهَدَيْنَٰهُمْ ﴾ رێگەی راستمان پیشان دان
﴿ ٱلْعَذَابِ ٱلْهُونِ ﴾ سزای رسواكەر
﴿ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴾ ئەوان كۆدەكرێنەوە، بەرودوایان یەك دەخرێت

فۆرمی گۆكردن (تەفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَقَالُواْ لِجُلُودِهِمْ لِمَ شَهِدتُّمْ عَلَيْنَاۖ قَالُوٓاْ أَنطَقَنَا ٱللَّهُ ٱلَّذِيٓ
أَنطَقَ كُلَّ شَيْءٖۚ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٖ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢١﴾
وَمَا كُنتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَن يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَآ أَبْصَٰرُكُمْ
وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَٰكِن ظَنَنتُمْ أَنَّ ٱللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرٗا مِّمَّا تَعْمَلُونَ
﴿٢٢﴾ وَذَٰلِكُمْ ظَنُّكُمُ ٱلَّذِي ظَنَنتُم بِرَبِّكُمْ أَرْدَىٰكُمْ فَأَصْبَحْتُم
مِّنَ ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٢٣﴾ فَإِن يَصْبِرُواْ فَٱلنَّارُ مَثْوٗى لَّهُمْۖ وَإِن
يَسْتَعْتِبُواْ فَمَا هُم مِّنَ ٱلْمُعْتَبِينَ ﴿٢٤﴾ ۞ وَقَيَّضْنَا لَهُمْ
قُرَنَآءَ فَزَيَّنُواْ لَهُم مَّا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ
ٱلْقَوْلُ فِيٓ أُمَمٖ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِم مِّنَ ٱلْجِنِّ وَٱلْإِنسِۖ إِنَّهُمْ
كَانُواْ خَٰسِرِينَ ﴿٢٥﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَا تَسْمَعُواْ لِهَٰذَا ٱلْقُرْءَانِ
وَٱلْغَوْاْ فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ ﴿٢٦﴾ فَلَنُذِيقَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ عَذَابٗا
شَدِيدٗا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَأَ ٱلَّذِي كَانُواْ يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾ ذَٰلِكَ جَزَآءُ
أَعْدَآءِ ٱللَّهِ ٱلنَّارُۖ لَهُمْ فِيهَا دَارُ ٱلْخُلْدِ جَزَآءَۢ بِمَا كَانُواْ بِـَٔايَٰتِنَا يَجْحَدُونَ
﴿٢٨﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ رَبَّنَآ أَرِنَا ٱلَّذَيْنِ أَضَلَّانَا مِنَ ٱلْجِنِّ
وَٱلْإِنسِ نَجْعَلْهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونَا مِنَ ٱلْأَسْفَلِينَ ﴿٢٩﴾

الحزب ٤٨

وشه‌و ماناكانی

﴿تَسْتَتِرُونَ﴾ خۆتان بشارنه‌وه

﴿أَن يَشْهَدَ﴾ شایه‌تیی بدا

﴿ظَنَنتُمْ﴾ گومانتان برد

﴿كَثِيرٗا مِّمَّا تَعْمَلُونَ﴾ زۆر له‌وانه‌ی ده‌تانكردن

﴿أَرْدَىٰكُمْ﴾ له‌ناویان بردن

﴿مَثْوٗى لَّهُمْ﴾ جێگه‌یانه

﴿وَإِن يَسْتَعْتِبُواْ﴾ ئه‌گه‌ر بیانوو بهێننه‌وه

﴿مِّنَ ٱلْمُعْتَبِينَ﴾ بیانوویان لێ وه‌رناگیرێ

﴿وَقَيَّضْنَا لَهُمْ﴾ بۆمان ئاماده كردن

﴿وَحَقَّ عَلَيْهِمُ ٱلْقَوْلُ﴾ بریاریان به‌سه‌را درا

﴿وَٱلْغَوْاْ فِيهِ﴾ ژاوه ژاوی تێدا بكه‌ن

﴿ٱلْأَسْفَلِينَ﴾ پله خواره‌كان، لاخوارووی ئاگر

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و، ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.
- مینگه‌ی (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن.
- (٤،٥) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌كه‌یه.
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

إِنَّ ٱلَّذِينَ قَالُوا۟ رَبُّنَا ٱللَّهُ ثُمَّ ٱسْتَقَـٰمُوا۟ تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ
ٱلْمَلَـٰٓئِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا۟ وَلَا تَحْزَنُوا۟ وَأَبْشِرُوا۟ بِٱلْجَنَّةِ
ٱلَّتِى كُنتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٣٠﴾ نَحْنُ أَوْلِيَآؤُكُمْ فِى ٱلْحَيَوٰةِ
ٱلدُّنْيَا وَفِى ٱلْـَٔاخِرَةِ ۖ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِىٓ أَنفُسُكُمْ
وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ ﴿٣١﴾ نُزُلًا مِّنْ غَفُورٍ رَّحِيمٍ ﴿٣٢﴾
وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّن دَعَآ إِلَى ٱللَّهِ وَعَمِلَ صَـٰلِحًا وَقَالَ
إِنَّنِى مِنَ ٱلْمُسْلِمِينَ ﴿٣٣﴾ وَلَا تَسْتَوِى ٱلْحَسَنَةُ وَلَا ٱلسَّيِّئَةُ ۚ
ٱدْفَعْ بِٱلَّتِى هِىَ أَحْسَنُ فَإِذَا ٱلَّذِى بَيْنَكَ وَبَيْنَهُۥ عَدَٰوَةٌ كَأَنَّهُۥ
وَلِىٌّ حَمِيمٌ ﴿٣٤﴾ وَمَا يُلَقَّىٰهَآ إِلَّا ٱلَّذِينَ صَبَرُوا۟ وَمَا يُلَقَّىٰهَآ
إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٣٥﴾ وَإِمَّا يَنزَغَنَّكَ مِنَ ٱلشَّيْطَـٰنِ نَزْغٌ
فَٱسْتَعِذْ بِٱللَّهِ ۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٣٦﴾ وَمِنْ ءَايَـٰتِهِ
ٱلَّيْلُ وَٱلنَّهَارُ وَٱلشَّمْسُ وَٱلْقَمَرُ ۚ لَا تَسْجُدُوا۟ لِلشَّمْسِ
وَلَا لِلْقَمَرِ وَٱسْجُدُوا۟ لِلَّهِ ٱلَّذِى خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ
إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٧﴾ فَإِنِ ٱسْتَكْبَرُوا۟ فَٱلَّذِينَ عِندَ
رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُۥ بِٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْـَٔمُونَ ۩ ﴿٣٨﴾

سجدة

وشه و ماناکانی

﴿ تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ ٱلْمَلَـٰٓئِكَةُ ﴾ فریشته دێن بۆلایان

﴿ أَلَّا تَخَافُوا۟ ﴾ مەترسن

﴿ مَا تَدَّعُونَ ﴾ ئەوەی داوای دەکەن

﴿ نُزُلًا ﴾ میوانداریيەك، رێزێك

﴿ وَلِىٌّ حَمِيمٌ ﴾ کەسێکی نزیك

﴿ وَمَا يُلَقَّىٰهَآ ﴾ نایدرێتێ

﴿ يَنزَغَنَّكَ ﴾ خوتووکەیەك، خەیاڵێکت بۆ دێ

﴿ نَزْغٌ ﴾ خوتووکەیەك

﴿ لَا يَسْـَٔمُونَ ﴾ بێزار نابن

قورس کردن (تفخيم) و قەلقەلە			
تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەگەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.	
تەفخیمی پیتی (راء).	٢. نیشانەکانی وەستان:	٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.	
سیفەتی قەلقەلە.			

وَمِنْ ءَايَٰتِهِۦٓ أَنَّكَ تَرَى ٱلْأَرْضَ خَٰشِعَةً فَإِذَآ أَنزَلْنَا عَلَيْهَا ٱلْمَآءَ ٱهْتَزَّتْ وَرَبَتْ ۚ إِنَّ ٱلَّذِىٓ أَحْيَاهَا لَمُحْىِ ٱلْمَوْتَىٰٓ ۚ إِنَّهُۥ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِىٓ ءَايَٰتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَآ ۗ أَفَمَن يُلْقَىٰ فِى ٱلنَّارِ خَيْرٌ أَم مَّن يَأْتِىٓ ءَامِنًا يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۚ ٱعْمَلُوا۟ مَا شِئْتُمْ ۖ إِنَّهُۥ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤٠﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِٱلذِّكْرِ لَمَّا جَآءَهُمْ ۖ وَإِنَّهُۥ لَكِتَٰبٌ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾ لَّا يَأْتِيهِ ٱلْبَٰطِلُ مِنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِۦ ۖ تَنزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٢﴾ مَّا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِن قَبْلِكَ ۚ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ ﴿٤٣﴾ وَلَوْ جَعَلْنَٰهُ قُرْءَانًا أَعْجَمِيًّا لَّقَالُوا۟ لَوْلَا فُصِّلَتْ ءَايَٰتُهُۥٓ ۖ ءَا۬عْجَمِىٌّ وَعَرَبِىٌّ ۗ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ هُدًى وَشِفَآءٌ ۖ وَٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِىٓ ءَاذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ يُنَادَوْنَ مِن مَّكَانٍۭ بَعِيدٍ ﴿٤٤﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ فَٱخْتُلِفَ فِيهِ ۗ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ لَقُضِىَ بَيْنَهُمْ ۚ وَإِنَّهُمْ لَفِى شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ ﴿٤٥﴾ مَّنْ عَمِلَ صَٰلِحًا فَلِنَفْسِهِۦ ۖ وَمَنْ أَسَآءَ فَعَلَيْهَا ۗ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّٰمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٤٦﴾

علامة التسهيل

وشه‌و ماناكانی

﴿ ٱلْأَرْضَ خَٰشِعَةً ﴾ زه‌ویی ئارام و كپ ده‌بینی

﴿ ٱهْتَزَّتْ ﴾ هه‌ژا

﴿ وَرَبَتْ ﴾ بووژایه‌وه

﴿ يُلْحِدُونَ ﴾ له راستیی لا ده‌ده‌ن

﴿ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ﴾ ئه‌وانه‌ی كافر بوون

﴿ قُرْءَانًا أَعْجَمِيًّا ﴾ قورئانێكی عه‌جه‌میی

﴿ لَوْلَا فُصِّلَتْ ءَايَٰتُهُۥٓ ﴾ كاشكی ئایه‌ته‌كانی روون بكرایه‌نه‌وه، مانایان لێك بدرایه‌ته‌وه.

﴿ ءَا۬عْجَمِىٌّ وَعَرَبِىٌّ ﴾ عه‌جه‌میی و عه‌ره‌بیی؟ عه‌ره‌بیی قورئانی عه‌جه‌میی چووزانێ!

﴿ فِىٓ ءَاذَانِهِمْ وَقْرٌ ﴾ گوێیان كه‌ڕه

﴿ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى ﴾ چاوانیشیان كوێرن

﴿ فَٱخْتُلِفَ فِيهِ ﴾ جیاوازیی تێدا دروست بوو

﴿ لَقُضِىَ بَيْنَهُمْ ﴾ حوكم له نێوانیاندا ده‌كرا

﴿ مُرِيبٍ ﴾ جێگه‌ی گومان

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و، ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.
- م مینگه‌ی (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، هاوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌كه‌یه
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ـه

إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ ٱلسَّاعَةِ ۚ وَمَا تَخْرُجُ مِن ثَمَرَٰتٍ مِّنْ أَكْمَامِهَا
وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِۦ ۚ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ أَيْنَ
شُرَكَآءِى قَالُوٓا۟ ءَاذَنَّٰكَ مَا مِنَّا مِن شَهِيدٍ ﴿٤٧﴾ وَضَلَّ
عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَدْعُونَ مِن قَبْلُ ۖ وَظَنُّوا۟ مَا لَهُم مِّن مَّحِيصٍ ﴿٤٨﴾
لَّا يَسْـَٔمُ ٱلْإِنسَٰنُ مِن دُعَآءِ ٱلْخَيْرِ وَإِن مَّسَّهُ ٱلشَّرُّ فَيَـُٔوسٌ
قَنُوطٌ ﴿٤٩﴾ وَلَئِنْ أَذَقْنَٰهُ رَحْمَةً مِّنَّا مِنۢ بَعْدِ ضَرَّآءَ مَسَّتْهُ
لَيَقُولَنَّ هَٰذَا لِى وَمَآ أَظُنُّ ٱلسَّاعَةَ قَآئِمَةً وَلَئِن رُّجِعْتُ إِلَىٰ
رَبِّىٓ إِنَّ لِى عِندَهُۥ لَلْحُسْنَىٰ ۚ فَلَنُنَبِّئَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِمَا عَمِلُوا۟
وَلَنُذِيقَنَّهُم مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٠﴾ وَإِذَآ أَنْعَمْنَا عَلَى ٱلْإِنسَٰنِ
أَعْرَضَ وَنَـَٔا بِجَانِبِهِۦ وَإِذَا مَسَّهُ ٱلشَّرُّ فَذُو دُعَآءٍ عَرِيضٍ
﴿٥١﴾ قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِن كَانَ مِنْ عِندِ ٱللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُم
بِهِۦ مَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فِى شِقَاقٍۭ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾ سَنُرِيهِمْ
ءَايَٰتِنَا فِى ٱلْـَٔافَاقِ وَفِىٓ أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ ۗ
أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُۥ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ شَهِيدٌ ﴿٥٣﴾ أَلَآ إِنَّهُمْ
فِى مِرْيَةٍ مِّن لِّقَآءِ رَبِّهِمْ ۗ أَلَآ إِنَّهُۥ بِكُلِّ شَىْءٍ مُّحِيطٌۢ ﴿٥٤﴾

وشه و ماناکانی

﴿ إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ ٱلسَّاعَةِ ﴾ هەر خودا دەزانێ کەی قیامەت دێ
﴿ أَكْمَامِهَا ﴾ بەرگە کانیان
﴿ ءَاذَنَّٰكَ ﴾ پێمان وتی، ئاگادارمان کردییەوە
﴿ وَضَلَّ عَنْهُم ﴾ لێیان ون بوو
﴿ وَظَنُّوا۟ ﴾ گومانیان برد
﴿ مَّحِيصٍ ﴾ دەربازبوون
﴿ لَّا يَسْـَٔمُ ٱلْإِنسَٰنُ ﴾ مرۆڤ بێزار نابێ
﴿ دُعَآءِ ٱلْخَيْرِ ﴾ دۆعای خێر، داوای چاکە
﴿ وَإِن مَّسَّهُ ٱلشَّرُّ ﴾ ئەگەر زیانێکی تووش بێ
﴿ قَنُوطٌ ﴾ هیوا براوە
﴿ هَٰذَا لِى ﴾ ئەمە هی منە
﴿ وَنَـَٔا بِجَانِبِهِۦ ﴾ دوور دەکەوێتەوە، لە سوپاسگوزاریی لا دەدا
﴿ دُعَآءٍ عَرِيضٍ ﴾ پارانەوەی بێ برانەوە
﴿ أَرَءَيْتُمْ ﴾ پێم بڵێن، ئایا دیوتانە؟
﴿ ٱلْـَٔافَاقِ ﴾ ئاسۆکان
﴿ مِرْيَةٍ ﴾ گومان

فۆرمی گۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

سُورَةُ الشُّورَىٰ

ترتيبها ٤٢ — آياتها ٥٣

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

حمٓ ﴿١﴾ عٓسٓقٓ ﴿٢﴾ كَذَٰلِكَ يُوحِىٓ إِلَيْكَ وَإِلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكَ
ٱللَّهُ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٣﴾ لَهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۖ وَهُوَ
ٱلْعَلِىُّ ٱلْعَظِيمُ ﴿٤﴾ تَكَادُ ٱلسَّمَٰوَٰتُ يَتَفَطَّرْنَ مِن فَوْقِهِنَّ ۚ
وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَن فِى
ٱلْأَرْضِ ۗ أَلَآ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٥﴾ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُوا۟
مِن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ ٱللَّهُ حَفِيظٌ عَلَيْهِمْ وَمَآ أَنتَ عَلَيْهِم بِوَكِيلٍ
﴿٦﴾ وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لِّتُنذِرَ أُمَّ ٱلْقُرَىٰ وَمَنْ
حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ ٱلْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِ ۚ فَرِيقٌ فِى ٱلْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِى
ٱلسَّعِيرِ ﴿٧﴾ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَٰحِدَةً وَلَٰكِن يُدْخِلُ
مَن يَشَآءُ فِى رَحْمَتِهِۦ ۚ وَٱلظَّٰلِمُونَ مَا لَهُم مِّن وَلِىٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٨﴾
أَمِ ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ ۖ فَٱللَّهُ هُوَ ٱلْوَلِىُّ وَهُوَ يُحْىِ ٱلْمَوْتَىٰ وَهُوَ
عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٩﴾ وَمَا ٱخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِن شَىْءٍ فَحُكْمُهُۥٓ
إِلَى ٱللَّهِ ۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبِّى عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴿١٠﴾

وشه و ماناکانی

سووره‌تی شوورا

﴿ يَتَفَطَّرْنَ ﴾ شه‌ق ببه‌ن، له‌ت ببن

﴿ لِمَن فِى ٱلْأَرْضِ ﴾ بۆ ئه‌وانه‌ی له‌ زه‌ویدان

﴿ أَوْلِيَآءَ ﴾ هاوبه‌ش بۆ خودا

﴿ ٱللَّهُ حَفِيظٌ عَلَيْهِمْ ﴾ خودا ده‌یانپارێزێ

﴿ بِوَكِيلٍ ﴾ به‌رپرسیان

﴿ أُمَّ ٱلْقُرَىٰ ﴾ شاری مه‌ککه

﴿ يَوْمَ ٱلْجَمْعِ ﴾ ڕۆژی قیامه‌ت

﴿ لَا رَيْبَ فِيهِ ﴾ گومانی تێدا نییه

﴿ فَرِيقٌ فِى ٱلْجَنَّةِ ﴾ کۆمه‌ڵێك له‌ به‌هه‌شتدان

﴿ وَفَرِيقٌ فِى ٱلسَّعِيرِ ﴾ کۆمه‌ڵێکیش له‌ دۆزه‌خدان

﴿ أُمَّةً وَٰحِدَةً ﴾ یه‌ك گه‌ل

﴿ مَا لَهُم مِّن وَلِىٍّ ﴾ خه‌مخۆرێکیان نییه

﴿ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴾ بۆ لای ئه‌و ئه‌گه‌ڕێمه‌وه

مینگه‌کان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به‌ مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و.
- م مینگه‌ی (الإقلاب).
- ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژکردنه‌وه‌کان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن.
- (٤،٥) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌کاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌که‌ی به‌ ئه‌ندازه‌ی (٤،٥،٦) حه‌ره‌که‌یه.
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌که بۆ مه‌ددی له‌ناکاو (عارض) له‌کاتی وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوکمه‌که‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)یه.

فَاطِرُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ جَعَلَ لَكُم مِّنۡ أَنفُسِكُمۡ أَزۡوَٰجٗا
وَمِنَ ٱلۡأَنۡعَٰمِ أَزۡوَٰجٗا يَذۡرَؤُكُمۡ فِيهِۚ لَيۡسَ كَمِثۡلِهِۦ شَيۡءٞۖ
وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ ﴿١١﴾ لَهُۥ مَقَالِيدُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ
يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ وَيَقۡدِرُۚ إِنَّهُۥ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٞ ﴿١٢﴾
۞ شَرَعَ لَكُم مِّنَ ٱلدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِۦ نُوحٗا وَٱلَّذِيٓ أَوۡحَيۡنَآ
إِلَيۡكَ وَمَا وَصَّيۡنَا بِهِۦٓ إِبۡرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰٓۖ أَنۡ أَقِيمُواْ ٱلدِّينَ
وَلَا تَتَفَرَّقُواْ فِيهِۚ كَبُرَ عَلَى ٱلۡمُشۡرِكِينَ مَا تَدۡعُوهُمۡ إِلَيۡهِۚ ٱللَّهُ
يَجۡتَبِيٓ إِلَيۡهِ مَن يَشَآءُ وَيَهۡدِيٓ إِلَيۡهِ مَن يُنِيبُ ﴿١٣﴾ وَمَا
تَفَرَّقُوٓاْ إِلَّا مِنۢ بَعۡدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلۡعِلۡمُ بَغۡيَۢا بَيۡنَهُمۡۚ وَلَوۡلَا كَلِمَةٞ
سَبَقَتۡ مِن رَّبِّكَ إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمّٗى لَّقُضِيَ بَيۡنَهُمۡۚ وَإِنَّ ٱلَّذِينَ
أُورِثُواْ ٱلۡكِتَٰبَ مِنۢ بَعۡدِهِمۡ لَفِي شَكّٖ مِّنۡهُ مُرِيبٖ ﴿١٤﴾
فَلِذَٰلِكَ فَٱدۡعُۖ وَٱسۡتَقِمۡ كَمَآ أُمِرۡتَۖ وَلَا تَتَّبِعۡ أَهۡوَآءَهُمۡۖ
وَقُلۡ ءَامَنتُ بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ مِن كِتَٰبٖۖ وَأُمِرۡتُ لِأَعۡدِلَ
بَيۡنَكُمُۖ ٱللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمۡۖ لَنَآ أَعۡمَٰلُنَا وَلَكُمۡ أَعۡمَٰلُكُمۡۖ
لَا حُجَّةَ بَيۡنَنَا وَبَيۡنَكُمُۖ ٱللَّهُ يَجۡمَعُ بَيۡنَنَاۖ وَإِلَيۡهِ ٱلۡمَصِيرُ ﴿١٥﴾

ربع الحزب ٤٩

وشەو ماناکانی

﴿ فَاطِرُ ﴾ بەدیهێنەری
﴿ وَمِنَ ٱلۡأَنۡعَٰمِ أَزۡوَٰجٗا ﴾ چەند جۆریش لە ئاژەڵ
﴿ يَذۡرَؤُكُمۡ فِيهِ ﴾ زیادتان دەکا تیایدا
﴿ لَهُۥ مَقَالِيدُ ﴾ کلیلەکانی، یان دەستەجڵەوەکانی، بۆ خودایە
﴿ وَيَقۡدِرُ ﴾ لێی دەگرێتەوە
﴿ شَرَعَ لَكُم ﴾ بۆی داناون
﴿ مَا وَصَّىٰ بِهِۦ ﴾ ئەوەی داویەتی، ئامۆژگاریی پێ کردووە
﴿ أَقِيمُواْ ٱلدِّينَ ﴾ ئایین رابگرن ﴿ كَبُرَ ﴾ گەورەیە، زەحمەتە
﴿ يَجۡتَبِيٓ ﴾ هەڵدەبژێرێ
﴿ يُنِيبُ ﴾ دەگەڕێتەوە
﴿ بَغۡيَۢا بَيۡنَهُمۡ ﴾ بە بۆنەی دوژمنایەتیی نێوانیانەوە
﴿ مُرِيبٖ ﴾ گوماناویی
﴿ لَا حُجَّةَ ﴾ بەڵگە نییە

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە	
▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).	
▼ تەفخیمی پیتی (راء).	
▼ سیفەتی قەلقەلە.	

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١٠. هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٠٢. ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَٱلَّذِينَ يُحَآجُّونَ فِي ٱللَّهِ مِنۢ بَعۡدِ مَا ٱسۡتُجِيبَ لَهُۥ حُجَّتُهُمۡ
دَاحِضَةٌ عِندَ رَبِّهِمۡ وَعَلَيۡهِمۡ غَضَبٞ وَلَهُمۡ عَذَابٞ شَدِيدٌ ﴿١٦﴾
ٱللَّهُ ٱلَّذِيٓ أَنزَلَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ وَٱلۡمِيزَانَۗ وَمَا يُدۡرِيكَ
لَعَلَّ ٱلسَّاعَةَ قَرِيبٞ ﴿١٧﴾ يَسۡتَعۡجِلُ بِهَا ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ
بِهَاۖ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مُشۡفِقُونَ مِنۡهَا وَيَعۡلَمُونَ أَنَّهَا ٱلۡحَقُّۗ
أَلَآ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُمَارُونَ فِي ٱلسَّاعَةِ لَفِي ضَلَٰلِۭ بَعِيدٍ ﴿١٨﴾
ٱللَّهُ لَطِيفُۢ بِعِبَادِهِۦ يَرۡزُقُ مَن يَشَآءُۖ وَهُوَ ٱلۡقَوِيُّ ٱلۡعَزِيزُ
﴿١٩﴾ مَن كَانَ يُرِيدُ حَرۡثَ ٱلۡأٓخِرَةِ نَزِدۡ لَهُۥ فِي حَرۡثِهِۦۖ وَمَن
كَانَ يُرِيدُ حَرۡثَ ٱلدُّنۡيَا نُؤۡتِهِۦ مِنۡهَا وَمَا لَهُۥ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ مِن
نَّصِيبٍ ﴿٢٠﴾ أَمۡ لَهُمۡ شُرَكَٰٓؤُاْ شَرَعُواْ لَهُم مِّنَ ٱلدِّينِ
مَا لَمۡ يَأۡذَنۢ بِهِ ٱللَّهُۚ وَلَوۡلَا كَلِمَةُ ٱلۡفَصۡلِ لَقُضِيَ بَيۡنَهُمۡۗ
وَإِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ لَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿٢١﴾ تَرَى ٱلظَّٰلِمِينَ
مُشۡفِقِينَ مِمَّا كَسَبُواْ وَهُوَ وَاقِعُۢ بِهِمۡۗ وَٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فِي رَوۡضَاتِ ٱلۡجَنَّاتِۖ
لَهُم مَّا يَشَآءُونَ عِندَ رَبِّهِمۡۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلۡفَضۡلُ ٱلۡكَبِيرُ ﴿٢٢﴾

وشەو ماناكانى

﴿وَٱلَّذِينَ يُحَآجُّونَ فِي ٱللَّهِ﴾ ئەوانەی دەمە دەمیانە و قسە لە بارەی ئاینی خوداوە دەکەن ﴿مِنۢ بَعۡدِ مَا ٱسۡتُجِيبَ لَهُۥ﴾ پاش ئەوەی کە خەڵك شوێن پێغەمبەر کەوتن ﴿حُجَّتُهُمۡ دَاحِضَةٌ﴾ قسە و بەڵگەکانیان پووچ و بێ بنەمان ﴿وَٱلۡمِيزَانَ﴾ ترازووی ڕاست ﴿مُشۡفِقُونَ مِنۡهَا﴾ لێی دەترسن ﴿يُمَارُونَ فِي ٱلسَّاعَةِ﴾ گومانیان لە قیامەتدا هەیە ﴿لَطِيفُۢ بِعِبَادِهِۦ﴾ میهرەبانە لە تەك بەندەکانی خۆیدا ﴿حَرۡثَ ٱلۡأٓخِرَةِ﴾ کشتی پاشەڕۆژ ﴿نَزِدۡ لَهُۥ فِي حَرۡثِهِۦ﴾ کشتەکەی بۆ زیاد دەکەین ﴿نُؤۡتِهِۦ مِنۡهَا﴾ بەشی دەدەین لێی ﴿كَلِمَةُ ٱلۡفَصۡلِ﴾ بڕیاری خودا بە دواخستنی سزا ﴿رَوۡضَاتِ ٱلۡجَنَّاتِ﴾ گوڵزارەکانی بەهەشت

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)یە

ذَٰلِكَ ٱلَّذِي يُبَشِّرُ ٱللَّهُ عِبَادَهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِۗ قُل لَّآ
أَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَيۡهِ أَجۡرًا إِلَّا ٱلۡمَوَدَّةَ فِي ٱلۡقُرۡبَىٰۗ وَمَن يَقۡتَرِفۡ حَسَنَةٗ نَّزِدۡ
لَهُۥ فِيهَا حُسۡنًاۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ شَكُورٌ ﴿٢٣﴾ أَمۡ يَقُولُونَ ٱفۡتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ
كَذِبٗاۖ فَإِن يَشَإِ ٱللَّهُ يَخۡتِمۡ عَلَىٰ قَلۡبِكَۗ وَيَمۡحُ ٱللَّهُ ٱلۡبَٰطِلَ وَيُحِقُّ ٱلۡحَقَّ
بِكَلِمَٰتِهِۦٓۚ إِنَّهُۥ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿٢٤﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي يَقۡبَلُ ٱلتَّوۡبَةَ
عَنۡ عِبَادِهِۦ وَيَعۡفُواْ عَنِ ٱلسَّيِّـَٔاتِ وَيَعۡلَمُ مَا تَفۡعَلُونَ ﴿٢٥﴾
وَيَسۡتَجِيبُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَيَزِيدُهُم مِّن فَضۡلِهِۦۚ
وَٱلۡكَٰفِرُونَ لَهُمۡ عَذَابٞ شَدِيدٞ ﴿٢٦﴾ ۞ وَلَوۡ بَسَطَ ٱللَّهُ ٱلرِّزۡقَ
لِعِبَادِهِۦ لَبَغَوۡاْ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَٰكِن يُنَزِّلُ بِقَدَرٖ مَّا يَشَآءُۚ إِنَّهُۥ بِعِبَادِهِۦ
خَبِيرُۢ بَصِيرٞ ﴿٢٧﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي يُنَزِّلُ ٱلۡغَيۡثَ مِنۢ بَعۡدِ مَا قَنَطُواْ
وَيَنشُرُ رَحۡمَتَهُۥۚ وَهُوَ ٱلۡوَلِيُّ ٱلۡحَمِيدُ ﴿٢٨﴾ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦ خَلۡقُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِن دَآبَّةٖۚ وَهُوَ عَلَىٰ جَمۡعِهِمۡ
إِذَا يَشَآءُ قَدِيرٞ ﴿٢٩﴾ وَمَآ أَصَٰبَكُم مِّن مُّصِيبَةٖ فَبِمَا
كَسَبَتۡ أَيۡدِيكُمۡ وَيَعۡفُواْ عَن كَثِيرٖ ﴿٣٠﴾ وَمَآ أَنتُم بِمُعۡجِزِينَ
فِي ٱلۡأَرۡضِۖ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِن وَلِيّٖ وَلَا نَصِيرٖ ﴿٣١﴾

نصف الحزب ٤٩

وشەو ماناكانی

﴿ أَجۡرًا ﴾ پاداش

﴿ إِلَّا ٱلۡمَوَدَّةَ فِي ٱلۡقُرۡبَىٰ ﴾ تەنیا خزمانمتان خۆش بوێ

﴿ يَقۡتَرِفۡ حَسَنَةٗ ﴾ چاكەیەك بكات

﴿ يَخۡتِمۡ عَلَىٰ قَلۡبِكَ ﴾ مۆر دەنێ بەسەر دڵتا

﴿ لَبَغَوۡاْ ﴾ یاخیی دەبوون

﴿ بِقَدَرٖ ﴾ بە ئەندازەی دیاریكراو دەینێرێ

﴿ قَنَطُواْ ﴾ هیوابڕاو بوون

﴿ بَثَّ فِيهِمَا ﴾ تێدا بڵاوكردنەوە

﴿ بِمُعۡجِزِينَ ﴾ دەرباز نابن، خۆتان پێ ناپارێزرێ

قورس كۆكردن (تفخیم) و: قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَمِنْ ءَايَـٰتِهِ ٱلْجَوَارِ فِى ٱلْبَحْرِ كَٱلْأَعْلَـٰمِ ﴿٣٢﴾ إِن يَشَأْ يُسْكِنِ ٱلرِّيحَ
فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَىٰ ظَهْرِهِۦٓ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَـَٔايَـٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ
﴿٣٣﴾ أَوْ يُوبِقْهُنَّ بِمَا كَسَبُوا۟ وَيَعْفُ عَن كَثِيرٍ ﴿٣٤﴾ وَيَعْلَمَ ٱلَّذِينَ
يُجَـٰدِلُونَ فِىٓ ءَايَـٰتِنَا مَا لَهُم مِّن مَّحِيصٍ ﴿٣٥﴾ فَمَآ أُوتِيتُم مِّن شَىْءٍ فَمَتَـٰعُ
ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا ۖ وَمَا عِندَ ٱللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٦﴾ وَٱلَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَـٰٓئِرَ ٱلْإِثْمِ وَٱلْفَوَٰحِشَ وَإِذَا مَا
غَضِبُوا۟ هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٧﴾ وَٱلَّذِينَ ٱسْتَجَابُوا۟ لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ
وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَـٰهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٨﴾ وَٱلَّذِينَ إِذَآ أَصَابَهُمُ
ٱلْبَغْىُ هُمْ يَنتَصِرُونَ ﴿٣٩﴾ وَجَزَٰٓؤُا۟ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا ۖ فَمَنْ عَفَا
وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُۥ عَلَى ٱللَّهِ ۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ ٱلظَّـٰلِمِينَ ﴿٤٠﴾ وَلَمَنِ ٱنتَصَرَ
بَعْدَ ظُلْمِهِۦ فَأُو۟لَـٰٓئِكَ مَا عَلَيْهِم مِّن سَبِيلٍ ﴿٤١﴾ إِنَّمَا ٱلسَّبِيلُ عَلَى ٱلَّذِينَ
يَظْلِمُونَ ٱلنَّاسَ وَيَبْغُونَ فِى ٱلْأَرْضِ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ ۚ أُو۟لَـٰٓئِكَ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٢﴾ وَلَمَن صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَٰلِكَ لَمِنْ عَزْمِ ٱلْأُمُورِ
﴿٤٣﴾ وَمَن يُضْلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِن وَلِىٍّ مِّنۢ بَعْدِهِۦ ۗ وَتَرَى ٱلظَّـٰلِمِينَ
لَمَّا رَأَوُا۟ ٱلْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِّن سَبِيلٍ ﴿٤٤﴾

وشە و ماناکانی

﴿ ٱلْجَوَارِ ﴾ کەشتیی
﴿ كَٱلْأَعْلَـٰمِ ﴾ وەك کێو
﴿ فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ ﴾ بە وەستاویی دەمێننەوە
﴿ يُوبِقْهُنَّ ﴾ لەناویان بەرێ
﴿ مَّحِيصٍ ﴾ شوێنی راکردن لە سزا
﴿ وَٱلْفَوَٰحِشَ ﴾ تاوانی بەد و گەورە
﴿ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ ﴾ کاریان بە پرس و رایە
﴿ أَصَابَهُمُ ٱلْبَغْىُ ﴾ ستەمیان لێ کرا
﴿ يَنتَصِرُونَ ﴾ داوای سەرکەوتن دەکەن
﴿ وَيَبْغُونَ فِى ٱلْأَرْضِ ﴾ لە زەویدا بەدکاریی دەکەن
﴿ لَمِنْ عَزْمِ ٱلْأُمُورِ ﴾ لە کارە چاکەکانە
﴿ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِّن سَبِيلٍ ﴾ ئایا ماوەی گەڕانەوە بۆ دنیا هەیە؟

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە

وَتَرَىٰهُمۡ يُعۡرَضُونَ عَلَيۡهَا خَٰشِعِينَ مِنَ ٱلذُّلِّ يَنظُرُونَ
مِن طَرۡفٍ خَفِيٍّۗ وَقَالَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّ ٱلۡخَٰسِرِينَ ٱلَّذِينَ
خَسِرُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ وَأَهۡلِيهِمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۗ أَلَآ إِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ
فِي عَذَابٖ مُّقِيمٖ ﴿٤٥﴾ وَمَا كَانَ لَهُم مِّنۡ أَوۡلِيَآءَ يَنصُرُونَهُم
مِّن دُونِ ٱللَّهِۗ وَمَن يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِن سَبِيلٍ ﴿٤٦﴾ ٱسۡتَجِيبُواْ
لِرَبِّكُم مِّن قَبۡلِ أَن يَأۡتِيَ يَوۡمٞ لَّا مَرَدَّ لَهُۥ مِنَ ٱللَّهِۚ مَا لَكُم
مِّن مَّلۡجَإٖ يَوۡمَئِذٖ وَمَا لَكُم مِّن نَّكِيرٖ ﴿٤٧﴾ فَإِنۡ أَعۡرَضُواْ
فَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ عَلَيۡهِمۡ حَفِيظًاۖ إِنۡ عَلَيۡكَ إِلَّا ٱلۡبَلَٰغُۗ وَإِنَّآ إِذَآ
أَذَقۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ مِنَّا رَحۡمَةٗ فَرِحَ بِهَاۖ وَإِن تُصِبۡهُمۡ سَيِّئَةُۢ
بِمَا قَدَّمَتۡ أَيۡدِيهِمۡ فَإِنَّ ٱلۡإِنسَٰنَ كَفُورٞ ﴿٤٨﴾ لِّلَّهِ مُلۡكُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ يَخۡلُقُ مَا يَشَآءُۚ يَهَبُ لِمَن يَشَآءُ إِنَٰثٗا
وَيَهَبُ لِمَن يَشَآءُ ٱلذُّكُورَ ﴿٤٩﴾ أَوۡ يُزَوِّجُهُمۡ ذُكۡرَانٗا وَإِنَٰثٗاۖ
وَيَجۡعَلُ مَن يَشَآءُ عَقِيمًاۚ إِنَّهُۥ عَلِيمٞ قَدِيرٞ ﴿٥٠﴾ ۞ وَمَا كَانَ
لِبَشَرٍ أَن يُكَلِّمَهُ ٱللَّهُ إِلَّا وَحۡيًا أَوۡ مِن وَرَآيِٕ حِجَابٍ أَوۡ يُرۡسِلَ
رَسُولٗا فَيُوحِيَ بِإِذۡنِهِۦ مَا يَشَآءُۚ إِنَّهُۥ عَلِيٌّ حَكِيمٞ ﴿٥١﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٤٩

وشه و ماناكانى

﴿ يُعۡرَضُونَ عَلَيۡهَا ﴾ بەسەر ئاگردا رادەنوێنرێن

﴿ خَٰشِعِينَ ﴾ سەرکز و داماو

﴿ يَنظُرُونَ مِن طَرۡفٍ خَفِيٍّ ﴾ بە تیلەی چاو، لە ژێرەوە دەڕوانن

﴿ فَمَا لَهُۥ مِن سَبِيلٍ ﴾ هیچ ڕێگەیەکی نییە

﴿ لَّا مَرَدَّ لَهُۥ مِنَ ٱللَّهِ ﴾ بە هیچ شێوەیەك ناگەڕێتەوە

﴿ نَّكِيرٖ ﴾ ئینکارکردن

﴿ فَرِحَ بِهَا ﴾ پێی خۆش بوو، لە خۆی گۆڕا

﴿ وَيَجۡعَلُ مَن يَشَآءُ عَقِيمًا ﴾ هەرکەسێکی بوێ نەزۆکی دەکا

﴿ أَوۡ يُرۡسِلَ رَسُولٗا ﴾ یان پێغەمبەرێك - فریشتەیەك - دەنێرێ

فۆرمی گۆڕکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا ۚ مَا كُنتَ تَدْرِى مَا ٱلْكِتَٰبُ وَلَا ٱلْإِيمَٰنُ وَلَٰكِن جَعَلْنَٰهُ نُورًا نَّهْدِى بِهِۦ مَن نَّشَآءُ مِنْ عِبَادِنَا ۚ وَإِنَّكَ لَتَهْدِىٓ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٢﴾ صِرَٰطِ ٱللَّهِ ٱلَّذِى لَهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۗ أَلَآ إِلَى ٱللَّهِ تَصِيرُ ٱلْأُمُورُ ﴿٥٣﴾

سُورَةُ الزُّخْرُفِ

ترتيبها ٤٣ — آياتها ٨٩

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

حمٓ ﴿١﴾ وَٱلْكِتَٰبِ ٱلْمُبِينِ ﴿٢﴾ إِنَّا جَعَلْنَٰهُ قُرْءَٰنًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٣﴾ وَإِنَّهُۥ فِىٓ أُمِّ ٱلْكِتَٰبِ لَدَيْنَا لَعَلِىٌّ حَكِيمٌ ﴿٤﴾ أَفَنَضْرِبُ عَنكُمُ ٱلذِّكْرَ صَفْحًا أَن كُنتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِينَ ﴿٥﴾ وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِن نَّبِىٍّ فِى ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٦﴾ وَمَا يَأْتِيهِم مِّن نَّبِىٍّ إِلَّا كَانُوا۟ بِهِۦ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٧﴾ فَأَهْلَكْنَآ أَشَدَّ مِنْهُم بَطْشًا وَمَضَىٰ مَثَلُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٨﴾ وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ ٱلْعَزِيزُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٩﴾ ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿رُوحًا﴾ قورئان، جیبریل

﴿الْإِيمَٰنُ﴾ دریژەی ئایین

﴿صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ﴾ رێگەیەکی راست

سوورەتی زوخروف

﴿أُمِّ الْكِتَٰبِ﴾ (لوح المحفوظ) زانستی خودا

﴿أَفَنَضْرِبُ عَنكُمُ الذِّكْرَ﴾ ئایا دەستتان لێ هەڵدەگرین؟

﴿صَفْحًا﴾ وازتان لێ بێنین

﴿أَرْسَلْنَا﴾ زۆر پێغەمبەرمان نارد

﴿فِى الْأَوَّلِينَ﴾ لە گەلانی پێشوودا

﴿بَطْشًا﴾ هێز

﴿مَثَلُ الْأَوَّلِينَ﴾ نموونەی گەلانی پێشوو

﴿الْأَرْضَ مَهْدًا﴾ زەویی راخراوە و کراوە بە ئارامگاه

﴿سُبُلًا﴾ رێگەگەل

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە

وَٱلَّذِي نَزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءَۢ بِقَدَرٖ فَأَنشَرۡنَا بِهِۦ بَلۡدَةٗ مَّيۡتٗاۚ
كَذَٰلِكَ تُخۡرَجُونَ ﴿١١﴾ وَٱلَّذِي خَلَقَ ٱلۡأَزۡوَٰجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ
لَكُم مِّنَ ٱلۡفُلۡكِ وَٱلۡأَنۡعَٰمِ مَا تَرۡكَبُونَ ﴿١٢﴾ لِتَسۡتَوُۥاْ عَلَىٰ ظُهُورِهِۦ
ثُمَّ تَذۡكُرُواْ نِعۡمَةَ رَبِّكُمۡ إِذَا ٱسۡتَوَيۡتُمۡ عَلَيۡهِ وَتَقُولُواْ سُبۡحَٰنَ
ٱلَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُۥ مُقۡرِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنَّآ إِلَىٰ رَبِّنَا
لَمُنقَلِبُونَ ﴿١٤﴾ وَجَعَلُواْ لَهُۥ مِنۡ عِبَادِهِۦ جُزۡءًاۚ إِنَّ ٱلۡإِنسَٰنَ
لَكَفُورٞ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾ أَمِ ٱتَّخَذَ مِمَّا يَخۡلُقُ بَنَاتٖ وَأَصۡفَىٰكُم
بِٱلۡبَنِينَ ﴿١٦﴾ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحۡمَٰنِ مَثَلٗا
ظَلَّ وَجۡهُهُۥ مُسۡوَدّٗا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿١٧﴾ أَوَمَن يُنَشَّؤُاْ فِي
ٱلۡحِلۡيَةِ وَهُوَ فِي ٱلۡخِصَامِ غَيۡرُ مُبِينٖ ﴿١٨﴾ وَجَعَلُواْ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةَ
ٱلَّذِينَ هُمۡ عِبَٰدُ ٱلرَّحۡمَٰنِ إِنَٰثًاۚ أَشَهِدُواْ خَلۡقَهُمۡۚ سَتُكۡتَبُ
شَهَٰدَتُهُمۡ وَيُسۡـَٔلُونَ ﴿١٩﴾ وَقَالُواْ لَوۡ شَآءَ ٱلرَّحۡمَٰنُ مَا عَبَدۡنَٰهُمۗ
مَّا لَهُم بِذَٰلِكَ مِنۡ عِلۡمٍۖ إِنۡ هُمۡ إِلَّا يَخۡرُصُونَ ﴿٢٠﴾ أَمۡ ءَاتَيۡنَٰهُمۡ
كِتَٰبٗا مِّن قَبۡلِهِۦ فَهُم بِهِۦ مُسۡتَمۡسِكُونَ ﴿٢١﴾ بَلۡ قَالُوٓاْ
إِنَّا وَجَدۡنَآ ءَابَآءَنَا عَلَىٰٓ أُمَّةٖ وَإِنَّا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم مُّهۡتَدُونَ ﴿٢٢﴾

وشەو ماناكانى

﴿ مَآءَۢ بِقَدَرٖ ﴾ ئاوی بە ئەندازە ناردووەتە خوارەوە
﴿ فَأَنشَرۡنَا بِهِۦ ﴾ پێمان زیندوو کردەوە
﴿ خَلَقَ ٱلۡأَزۡوَٰجَ ﴾ جووتان و نێر و مێیانی دروست کردووە
﴿ وَٱلۡأَنۡعَٰمِ ﴾ ئاژەڵ
﴿ لِتَسۡتَوُۥاْ ﴾ بۆ ئەوەی ئارامی لەسەر بگرن
﴿ سَخَّرَ ﴾ رامی کردووە
﴿ مُقۡرِنِينَ ﴾ توانای ئێمە نییە
﴿ إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنقَلِبُونَ ﴾ بۆ لای خودای خۆمان دەگەڕێینەوە
﴿ وَأَصۡفَىٰكُم بِٱلۡبَنِينَ ﴾ تەنیا کوڕی بە ئێوە داوە
﴿ مَثَلٗا ﴾ وێنە، نموونە
﴿ ظَلَّ وَجۡهُهُۥ مُسۡوَدّٗا ﴾ دەموچاوی رەش دادەگەڕێ
﴿ كَظِيمٌ ﴾ خەفەتبار
﴿ يُنَشَّؤُاْ فِي ٱلۡحِلۡيَةِ ﴾ لە ناز و نیعمەتدا گەورە دەکرێ
﴿ فِي ٱلۡخِصَامِ ﴾ لە شەڕدا (نەبێ)
﴿ يَخۡرُصُونَ ﴾ درۆ دەکەن
﴿ عَلَىٰٓ أُمَّةٖ ﴾ لەسەر دینێك، لەسەر ڕێبازێك

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا جەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). تەفخیمی پیتی (راء). سیفەتی قەلقەلە.	قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

وَكَذَٰلِكَ مَآ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ فِي قَرۡيَةٖ مِّن نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتۡرَفُوهَآ إِنَّا وَجَدۡنَآ ءَابَآءَنَا عَلَىٰٓ أُمَّةٖ وَإِنَّا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم مُّقۡتَدُونَ ﴿٢٣﴾ ۞ قَٰلَ أَوَلَوۡ جِئۡتُكُم بِأَهۡدَىٰ مِمَّا وَجَدتُّمۡ عَلَيۡهِ ءَابَآءَكُمۡۖ قَالُوٓاْ إِنَّا بِمَآ أُرۡسِلۡتُم بِهِۦ كَٰفِرُونَ ﴿٢٤﴾ فَٱنتَقَمۡنَا مِنۡهُمۡۖ فَٱنظُرۡ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُكَذِّبِينَ ﴿٢٥﴾ وَإِذۡ قَالَ إِبۡرَٰهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوۡمِهِۦٓ إِنَّنِي بَرَآءٞ مِّمَّا تَعۡبُدُونَ ﴿٢٦﴾ إِلَّا ٱلَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُۥ سَيَهۡدِينِ ﴿٢٧﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةَۢ بَاقِيَةٗ فِي عَقِبِهِۦ لَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُونَ ﴿٢٨﴾ بَلۡ مَتَّعۡتُ هَٰٓؤُلَآءِ وَءَابَآءَهُمۡ حَتَّىٰ جَآءَهُمُ ٱلۡحَقُّ وَرَسُولٞ مُّبِينٞ ﴿٢٩﴾ وَلَمَّا جَآءَهُمُ ٱلۡحَقُّ قَالُواْ هَٰذَا سِحۡرٞ وَإِنَّا بِهِۦ كَٰفِرُونَ ﴿٣٠﴾ وَقَالُواْ لَوۡلَا نُزِّلَ هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانُ عَلَىٰ رَجُلٖ مِّنَ ٱلۡقَرۡيَتَيۡنِ عَظِيمٍ ﴿٣١﴾ أَهُمۡ يَقۡسِمُونَ رَحۡمَتَ رَبِّكَۚ نَحۡنُ قَسَمۡنَا بَيۡنَهُم مَّعِيشَتَهُمۡ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۚ وَرَفَعۡنَا بَعۡضَهُمۡ فَوۡقَ بَعۡضٖ دَرَجَٰتٖ لِّيَتَّخِذَ بَعۡضُهُم بَعۡضٗا سُخۡرِيّٗاۗ وَرَحۡمَتُ رَبِّكَ خَيۡرٞ مِّمَّا يَجۡمَعُونَ ﴿٣٢﴾ وَلَوۡلَآ أَن يَكُونَ ٱلنَّاسُ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ لَّجَعَلۡنَا لِمَن يَكۡفُرُ بِٱلرَّحۡمَٰنِ لِبُيُوتِهِمۡ سُقُفٗا مِّن فِضَّةٖ وَمَعَارِجَ عَلَيۡهَا يَظۡهَرُونَ ﴿٣٣﴾

الحزب ٥٠

وشه و ماناكانى

﴿ قَالَ مُتۡرَفُوهَآ ﴾ مشه‌خۆره‌كانی وتیان

﴿ عَلَىٰٓ أُمَّةٖ ﴾ له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی لێی راهاتوون (بتپه‌رستیی)

﴿ إِنَّنِي بَرَآءٞ ﴾ من دوور و ته‌ریكم

﴿ فَطَرَنِي ﴾ به‌دیهێناوم

﴿ كَلِمَةَۢ بَاقِيَةٗ ﴾ وشه‌ی یه‌كتاپه‌رستیی

﴿ فِي عَقِبِهِۦ ﴾ له نه‌وه‌كانیدا

﴿ مِّنَ ٱلۡقَرۡيَتَيۡنِ ﴾ له دوو گونده‌كه (مه‌ككه) و (طائیف)

﴿ سُخۡرِيّٗا ﴾ گاڵته‌جاریی

﴿ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ ﴾ یه‌كپارچه كافر بیوایه‌ن

﴿ وَمَعَارِجَ ﴾ پلیكانه

﴿ يَظۡهَرُونَ ﴾ سه‌رده‌كه‌وتن

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و، ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.
- مینگه‌ی (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌كه‌یه
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی ئه‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبیعی)یه.

وَلِبُيُوتِهِمْ أَبْوَٰبًا وَسُرُرًا عَلَيْهَا يَتَّكِـُٔونَ ﴿٣٤﴾ وَزُخْرُفًا وَإِن
كُلُّ ذَٰلِكَ لَمَّا مَتَٰعُ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَٱلْـَٔاخِرَةُ عِندَ رَبِّكَ
لِلْمُتَّقِينَ ﴿٣٥﴾ وَمَن يَعْشُ عَن ذِكْرِ ٱلرَّحْمَٰنِ نُقَيِّضْ لَهُۥ شَيْطَٰنًا
فَهُوَ لَهُۥ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾ وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ ٱلسَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ
أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَنَا قَالَ يَٰلَيْتَ بَيْنِى وَبَيْنَكَ
بُعْدَ ٱلْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ ٱلْقَرِينُ ﴿٣٨﴾ وَلَن يَنفَعَكُمُ ٱلْيَوْمَ
إِذ ظَّلَمْتُمْ أَنَّكُمْ فِى ٱلْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾ أَفَأَنتَ تُسْمِعُ
ٱلصُّمَّ أَوْ تَهْدِى ٱلْعُمْىَ وَمَن كَانَ فِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٤٠﴾
فَإِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا مِنْهُم مُّنتَقِمُونَ ﴿٤١﴾ أَوْ نُرِيَنَّكَ ٱلَّذِى
وَعَدْنَٰهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِم مُّقْتَدِرُونَ ﴿٤٢﴾ فَٱسْتَمْسِكْ بِٱلَّذِىٓ أُوحِىَ
إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤٣﴾ وَإِنَّهُۥ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ
وَسَوْفَ تُسْـَٔلُونَ ﴿٤٤﴾ وَسْـَٔلْ مَنْ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رُّسُلِنَآ
أَجَعَلْنَا مِن دُونِ ٱلرَّحْمَٰنِ ءَالِهَةً يُعْبَدُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
مُوسَىٰ بِـَٔايَٰتِنَآ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَإِي۟هِۦ فَقَالَ إِنِّى رَسُولُ
رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٤٦﴾ فَلَمَّا جَآءَهُم بِـَٔايَٰتِنَآ إِذَا هُم مِّنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٤٧﴾

وشه و ماناكانى

﴿ وَلِبُيُوتِهِمْ ﴾ بۆ ماڵه‌كانیشیان

﴿ وَزُخْرُفًا ﴾ خشڵ و زیو

﴿ مَتَٰعُ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا ﴾ هه‌ر رابواردنی دنیایه

﴿ يَعْشُ ﴾ خۆی كوێر و نابینا بكا

﴿ نُقَيِّضْ ﴾ بۆی ئاماده ده‌كه‌ین

﴿ لَهُۥ قَرِينٌ ﴾ هاوڕێی ده‌بێ

﴿ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ ٱلسَّبِيلِ ﴾ له ڕێگه لایان ده‌ده‌ن

﴿ إِذ ظَّلَمْتُمْ ﴾ له دنیادا سته‌متان كرد

﴿ فَإِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ ﴾ یا ئه‌وه‌تا تۆ ده‌به‌ینه‌وه

﴿ لَذِكْرٌ ﴾ یاد و ڕێز و شه‌ره‌فه

قورس كۆكردن (تفخیم) و قه‌لقه‌له

- ته‌فخیمی پیتی لامی (الله).
- ته‌فخیمی پیتی (راء).
- سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف): ٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:

١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت. ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ره‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

وَمَا نُرِيهِم مِّنْ ءَايَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا ۖ وَأَخَذْنَٰهُم بِٱلْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٨﴾ وَقَالُواْ يَـٰٓأَيُّهَ ٱلسَّاحِرُ ٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِندَكَ إِنَّنَا لَمُهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ ٱلْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنكُثُونَ ﴿٥٠﴾ وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِۦ قَالَ يَـٰقَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَـٰذِهِ ٱلْأَنْهَـٰرُ تَجْرِي مِن تَحْتِيٓ ۖ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾ أَمْ أَنَا۠ خَيْرٌ مِّنْ هَـٰذَا ٱلَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ ﴿٥٢﴾ فَلَوْلَآ أُلْقِيَ عَلَيْهِ أَسْوِرَةٌ مِّن ذَهَبٍ أَوْ جَآءَ مَعَهُ ٱلْمَلَـٰٓئِكَةُ مُقْتَرِنِينَ ﴿٥٣﴾ فَٱسْتَخَفَّ قَوْمَهُۥ فَأَطَاعُوهُ ۚ إِنَّهُمْ كَانُواْ قَوْمًا فَـٰسِقِينَ ﴿٥٤﴾ فَلَمَّآ ءَاسَفُونَا ٱنتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَـٰهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾ فَجَعَلْنَـٰهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِّلْـَٔاخِرِينَ ﴿٥٦﴾ ۞ وَلَمَّا ضُرِبَ ٱبْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ ﴿٥٧﴾ وَقَالُوٓاْ ءَأَٰلِهَتُنَا خَيْرٌ أَمْ هُوَ ۚ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًۢا ۚ بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴿٥٨﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَـٰهُ مَثَلًا لِّبَنِيٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ﴿٥٩﴾ وَلَوْ نَشَآءُ لَجَعَلْنَا مِنكُم مَّلَـٰٓئِكَةً فِي ٱلْأَرْضِ يَخْلُفُونَ ﴿٦٠﴾

ربع الحزب ٥٠

وشەو ماناکانی

﴿ بِمَا عَهِدَ عِندَكَ ﴾ بەوەی بەڵێنی پێداوی

﴿ يَنكُثُونَ ﴾ هەڵدەوەشێننەوە

﴿ هُوَ مَهِينٌ ﴾ سووك و بێ نرخە

﴿ مُقْتَرِنِينَ ﴾ لە تەكیدا بن پشتگیریی بکەن

﴿ فَٱسْتَخَفَّ قَوْمَهُ ﴾ بە سووك بۆ گەلەكەی روانی

﴿ ءَاسَفُونَا ﴾ رقیان هەستانین

﴿ سَلَفًا ﴾ پێشەنگ

﴿ وَمَثَلًا لِّلْـَٔاخِرِينَ ﴾ پەند بن بۆ کەسانی دی

﴿ مِنْهُ يَصِدُّونَ ﴾ هاواری خۆشیانە

﴿ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴾ گەلێکی دوژمنن

﴿ مَثَلًا ﴾ پەند، نموونە

مینگەکان و ، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)یە.

وَإِنَّهُۥ لَعِلْمٌ لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَٱتَّبِعُونِ ۚ هَٰذَا صِرَٰطٌ
مُّسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾ وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ ٱلشَّيْطَٰنُ ۖ إِنَّهُۥ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ
﴿٦٢﴾ وَلَمَّا جَآءَ عِيسَىٰ بِٱلْبَيِّنَٰتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُم بِٱلْحِكْمَةِ
وَلِأُبَيِّنَ لَكُم بَعْضَ ٱلَّذِى تَخْتَلِفُونَ فِيهِ ۖ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ
﴿٦٣﴾ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ رَبِّى وَرَبُّكُمْ فَٱعْبُدُوهُ ۚ هَٰذَا صِرَٰطٌ مُّسْتَقِيمٌ
﴿٦٤﴾ فَٱخْتَلَفَ ٱلْأَحْزَابُ مِنۢ بَيْنِهِمْ ۖ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا۟
مِنْ عَذَابِ يَوْمٍ أَلِيمٍ ﴿٦٥﴾ هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا ٱلسَّاعَةَ أَن
تَأْتِيَهُم بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٦﴾ ٱلْأَخِلَّآءُ يَوْمَئِذٍۭ
بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا ٱلْمُتَّقِينَ ﴿٦٧﴾ يَٰعِبَادِ لَا خَوْفٌ
عَلَيْكُمُ ٱلْيَوْمَ وَلَآ أَنتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٦٨﴾ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا
وَكَانُوا۟ مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾ ٱدْخُلُوا۟ ٱلْجَنَّةَ أَنتُمْ وَأَزْوَٰجُكُمْ
تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾ يُطَافُ عَلَيْهِم بِصِحَافٍ مِّن ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ ۖ
وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ ٱلْأَنفُسُ وَتَلَذُّ ٱلْأَعْيُنُ ۖ وَأَنتُمْ فِيهَا
خَٰلِدُونَ ﴿٧١﴾ وَتِلْكَ ٱلْجَنَّةُ ٱلَّتِىٓ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾ لَكُمْ فِيهَا فَٰكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِّنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾

وشە و ماناکانی

﴿ وَإِنَّهُۥ لَعِلْمٌ لِّلسَّاعَةِ ﴾ (هاتنە خوارەوەی) ئەو لە نیشانەکانی قیامەتە

﴿ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا ﴾ گومانی تێدا دروست مەکەن

﴿ وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ ٱلشَّيْطَٰنُ ﴾ شەیتان لاتان نەدا

﴿ بِٱلْبَيِّنَٰتِ ﴾ بە بەڵگەوە، بە ئینجیلەوە

﴿ تَخْتَلِفُونَ فِيهِ ﴾ جیاوازیتان تیایا هەیە

﴿ هَٰذَا صِرَٰطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴾ ئەمەیە ڕێگەی ڕاست

﴿ فَوَيْلٌ ﴾ ماڵکاولیی

﴿ هَلْ يَنظُرُونَ ﴾ چاوەڕوان دەکەن؟

﴿ بَغْتَةً ﴾ کوتوپڕ

﴿ ٱلْأَخِلَّآءُ ﴾ هاوڕێیان

﴿ تُحْبَرُونَ ﴾ خۆشحاڵ دەبن

﴿ وَأَكْوَابٍ ﴾ پەرداخ

قورسی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەتانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

إِنَّ ٱلْمُجْرِمِينَ فِى عَذَابِ جَهَنَّمَ خَٰلِدُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يُفَتَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٥﴾ وَمَا ظَلَمْنَٰهُمْ وَلَٰكِن كَانُوا۟ هُمُ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٧٦﴾ وَنَادَوْا۟ يَٰمَٰلِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ ۖ قَالَ إِنَّكُم مَّٰكِثُونَ ﴿٧٧﴾ لَقَدْ جِئْنَٰكُم بِٱلْحَقِّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَٰرِهُونَ ﴿٧٨﴾ أَمْ أَبْرَمُوٓا۟ أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ ﴿٧٩﴾ أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَىٰهُم ۚ بَلَىٰ وَرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ ﴿٨٠﴾ قُلْ إِن كَانَ لِلرَّحْمَٰنِ وَلَدٌ فَأَنَا۠ أَوَّلُ ٱلْعَٰبِدِينَ ﴿٨١﴾ سُبْحَٰنَ رَبِّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ رَبِّ ٱلْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٢﴾ فَذَرْهُمْ يَخُوضُوا۟ وَيَلْعَبُوا۟ حَتَّىٰ يُلَٰقُوا۟ يَوْمَهُمُ ٱلَّذِى يُوعَدُونَ ﴿٨٣﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى فِى ٱلسَّمَآءِ إِلَٰهٌ وَفِى ٱلْأَرْضِ إِلَٰهٌ ۚ وَهُوَ ٱلْحَكِيمُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٨٤﴾ وَتَبَارَكَ ٱلَّذِى لَهُۥ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَعِندَهُۥ عِلْمُ ٱلسَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٥﴾ وَلَا يَمْلِكُ ٱلَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِهِ ٱلشَّفَٰعَةَ إِلَّا مَن شَهِدَ بِٱلْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾ وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ ۖ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٨٧﴾ وَقِيلِهِۦ يَٰرَبِّ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ قَوْمٌ لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾ فَٱصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَٰمٌ ۚ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

وشه و ماناکانی

﴿ لَا يُفَتَّرُ عَنْهُمْ ﴾ بچڕان و ساردبوونەوەی نییە

﴿ مُبْلِسُونَ ﴾ داماون تیایدا

﴿ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ ﴾ با خودای تۆ کارمان بیرێنێتەوە

﴿ أَمْ أَبْرَمُوٓا۟ ﴾ ئەگەر ئەوان فێڵێ ساز بکەن

﴿ وَنَجْوَىٰهُم ﴾ قسەی نهێنییان

﴿ يَخُوضُوا۟ ﴾ رۆبچن

﴿ فِى ٱلسَّمَآءِ إِلَٰهٌ ﴾ خوای ئاسمانە

﴿ وَتَبَارَكَ ٱلَّذِى ﴾ رێز و گەورەیی بۆ ئەوەی

﴿ إِلَّا مَن شَهِدَ بِٱلْحَقِّ ﴾ ئەو کەسە نەبێ کە شایەتیی راست دەدات

﴿ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴾ بۆ کوێ دەچن؟ چۆن خۆیان لە بەندایەتیی خودا دەبوێرن؟

﴿ وَقِيلِهِۦ ﴾ قسەکەی، وتنەکەی

﴿ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ ﴾ ئەمانە

﴿ فَٱصْفَحْ عَنْهُمْ ﴾ چاوپۆشییان لێ بکە

﴿ سَلَٰمٌ ﴾ ئارام بن

﴿ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴾ لەمەولا دەزانن!

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە

ترتيبها ٤٤ — سُورَةُ الدُّخَانِ — آياتها ٥٩

سُورَةُ الدُّخَانِ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

حمٓ ﴿١﴾ وَٱلۡكِتَٰبِ ٱلۡمُبِينِ ﴿٢﴾ إِنَّآ أَنزَلۡنَٰهُ فِي لَيۡلَةٖ
مُّبَٰرَكَةٍۚ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ﴿٣﴾ فِيهَا يُفۡرَقُ كُلُّ أَمۡرٍ حَكِيمٍ ﴿٤﴾
أَمۡرٗا مِّنۡ عِندِنَآۚ إِنَّا كُنَّا مُرۡسِلِينَ ﴿٥﴾ رَحۡمَةٗ مِّن رَّبِّكَۚ إِنَّهُۥ هُوَ
ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٦﴾ رَبِّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَيۡنَهُمَآۖ
إِن كُنتُم مُّوقِنِينَ ﴿٧﴾ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ يُحۡيِۦ وَيُمِيتُۖ رَبُّكُمۡ
وَرَبُّ ءَابَآئِكُمُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿٨﴾ بَلۡ هُمۡ فِي شَكّٖ يَلۡعَبُونَ
﴿٩﴾ فَٱرۡتَقِبۡ يَوۡمَ تَأۡتِي ٱلسَّمَآءُ بِدُخَانٖ مُّبِينٖ ﴿١٠﴾ يَغۡشَى
ٱلنَّاسَۖ هَٰذَا عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿١١﴾ رَّبَّنَا ٱكۡشِفۡ عَنَّا ٱلۡعَذَابَ
إِنَّا مُؤۡمِنُونَ ﴿١٢﴾ أَنَّىٰ لَهُمُ ٱلذِّكۡرَىٰ وَقَدۡ جَآءَهُمۡ رَسُولٞ مُّبِينٞ ﴿١٣﴾
ثُمَّ تَوَلَّوۡاْ عَنۡهُ وَقَالُواْ مُعَلَّمٞ مَّجۡنُونٌ ﴿١٤﴾ إِنَّا كَاشِفُواْ ٱلۡعَذَابِ قَلِيلًاۚ
إِنَّكُمۡ عَآئِدُونَ ﴿١٥﴾ يَوۡمَ نَبۡطِشُ ٱلۡبَطۡشَةَ ٱلۡكُبۡرَىٰٓ إِنَّا مُنتَقِمُونَ
﴿١٦﴾ ۞ وَلَقَدۡ فَتَنَّا قَبۡلَهُمۡ قَوۡمَ فِرۡعَوۡنَ وَجَآءَهُمۡ رَسُولٞ
كَرِيمٌ ﴿١٧﴾ أَنۡ أَدُّوٓاْ إِلَيَّ عِبَادَ ٱللَّهِۖ إِنِّي لَكُمۡ رَسُولٌ أَمِينٞ ﴿١٨﴾

نصف الحزب ٥٠

وشه‌و ماناكانی

سووره‌تی دوخان

﴿ إِنَّآ أَنزَلۡنَٰهُ ﴾ ئێمه قورئانمان ناردووه‌ته خواره‌وه

﴿ لَيۡلَةٖ مُّبَٰرَكَةٍ ﴾ شه‌وێكی پیرۆز، (ليلة القدر)

﴿ فِيهَا يُفۡرَقُ ﴾ تیایدا جیا ده‌كرێته‌وه

﴿ أَمۡرٍ حَكِيمٍ ﴾ فه‌رمانێكی دامه‌زراو

﴿ فَٱرۡتَقِبۡ ﴾ چاوه‌ڕوان به

﴿ يَغۡشَى ٱلنَّاسَ ﴾ خه‌ڵك داده‌گرێ

﴿ أَنَّىٰ لَهُمُ ٱلذِّكۡرَىٰ ﴾ چۆن بیر ده‌كه‌نه‌وه؟

﴿ مُعَلَّمٞ ﴾ نیشانه‌كراو

﴿ يَوۡمَ نَبۡطِشُ ﴾ ڕۆژێ هه‌ڵمه‌ت ده‌به‌ین

﴿ فَتَنَّا ﴾ تاقیمان كردنه‌وه

﴿ أَدُّوٓاْ إِلَيَّ عِبَادَ ٱللَّهِ ﴾ به‌نی ئیسرائیلییه‌كانم بده‌نێ

﴿ رَسُولٌ أَمِينٞ ﴾ پێغه‌مبه‌رێكی ئه‌مین

قورس كۆكردن (تفخيم) و... قه‌لقه‌له:
- ▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):
١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت، ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:
٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

وَأَن لَّا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ إِنِّي آتِيكُم بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿١٩﴾ وَإِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَن تَرْجُمُونِ ﴿٢٠﴾ وَإِن لَّمْ تُؤْمِنُوا لِي فَاعْتَزِلُونِ ﴿٢١﴾ فَدَعَا رَبَّهُ أَنَّ هَٰؤُلَاءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ ﴿٢٢﴾ فَأَسْرِ بِعِبَادِي لَيْلًا إِنَّكُم مُّتَّبَعُونَ ﴿٢٣﴾ وَاتْرُكِ الْبَحْرَ رَهْوًا إِنَّهُمْ جُندٌ مُّغْرَقُونَ ﴿٢٤﴾ كَمْ تَرَكُوا مِن جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٢٥﴾ وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٢٦﴾ وَنَعْمَةٍ كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ ﴿٢٧﴾ كَذَٰلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿٢٨﴾ فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ﴿٢٩﴾ وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿٣٠﴾ مِن فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَالِيًا مِّنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾ وَلَقَدِ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣٢﴾ وَآتَيْنَاهُم مِّنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُّبِينٌ ﴿٣٣﴾ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ ﴿٣٤﴾ إِنْ هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُنشَرِينَ ﴿٣٥﴾ فَأْتُوا بِآبَائِنَا إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٦﴾ أَهُمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٣٧﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ ﴿٣٨﴾ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

وشه و ماناکانی

﴿لَا تَعْلُوا﴾ خۆتان به زل مەزانن
﴿بِسُلْطَانٍ﴾ به بەڵگه
﴿وَإِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي﴾ پەنا به خودا دەگرم
﴿تَرْجُمُونِ﴾ ئازارم بدەن ﴿فَأَسْرِ بِعِبَادِي لَيْلًا﴾ شەوێ بەندەکانم دەرکه
﴿إِنَّكُم مُّتَّبَعُونَ﴾ ئێوه راونراون، شوێنتان دەکەون
﴿الْبَحْرَ رَهْوًا﴾ دەریا به ئارامیی ﴿جُندٌ﴾ سەربازگەلێکن
﴿وَنَعْمَةٍ﴾ نیعمەت و سەوزایی ﴿فَاكِهِينَ﴾ رادەبوێرن ﴿مُنظَرِينَ﴾ مۆڵەتدراوان
﴿كَانَ عَالِيًا﴾ خۆی به زل دەزانی
﴿الْعَالَمِينَ﴾ خەڵکی سەردەمی خۆیان
﴿فِيهِ بَلَاءٌ مُّبِينٌ﴾ تاقیکردنەوەیەکی روون و ئاشکرا
﴿بِمُنشَرِينَ﴾ زیندوو ناکرێنەوە
﴿قَوْمُ تُبَّعٍ﴾ هۆزی (تبع) پاشای حیمیەر
﴿وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ﴾ ئەوانەش لەپێشیانەوە بوون ﴿مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ﴾ هەر به حەق و بۆ حەق دروستمان کردوون

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگه (الغنة). (الإدغام) به مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه و.
مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکه بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
(٤،٥) حەرەکه بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی به ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیه.
(٦،٤،٢) حەرەکه بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکه بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

إِنَّ يَوْمَ ٱلْفَصْلِ مِيقَـٰتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٠﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِى مَوْلًى عَن مَّوْلًى شَيْـًٔا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾ إِلَّا مَن رَّحِمَ ٱللَّهُ ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٤٢﴾ إِنَّ شَجَرَتَ ٱلزَّقُّومِ ﴿٤٣﴾ طَعَامُ ٱلْأَثِيمِ ﴿٤٤﴾ كَٱلْمُهْلِ يَغْلِى فِى ٱلْبُطُونِ ﴿٤٥﴾ كَغَلْىِ ٱلْحَمِيمِ ﴿٤٦﴾ خُذُوهُ فَٱعْتِلُوهُ إِلَىٰ سَوَآءِ ٱلْجَحِيمِ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ صُبُّوا۟ فَوْقَ رَأْسِهِۦ مِنْ عَذَابِ ٱلْحَمِيمِ ﴿٤٨﴾ ذُقْ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْكَرِيمُ ﴿٤٩﴾ إِنَّ هَـٰذَا مَا كُنتُم بِهِۦ تَمْتَرُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّ ٱلْمُتَّقِينَ فِى مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥١﴾ فِى جَنَّـٰتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٢﴾ يَلْبَسُونَ مِن سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُّتَقَـٰبِلِينَ ﴿٥٣﴾ كَذَٰلِكَ وَزَوَّجْنَـٰهُم بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٤﴾ يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَـٰكِهَةٍ ءَامِنِينَ ﴿٥٥﴾ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا ٱلْمَوْتَ إِلَّا ٱلْمَوْتَةَ ٱلْأُولَىٰ ۖ وَوَقَىٰهُمْ عَذَابَ ٱلْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾ فَضْلًا مِّن رَّبِّكَ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٥٧﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَـٰهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾ فَٱرْتَقِبْ إِنَّهُم مُّرْتَقِبُونَ ﴿٥٩﴾

سُورَةُ الجَاثِيَةِ

ترتيبها ٤٥ — آياتها ٣٧

وشەو ماناكانی

﴿ يَوْمَ ٱلْفَصْلِ ﴾ ڕۆژی قیامەت

﴿ لَا يُغْنِى مَوْلًى ﴾ هیچ خزم و کەسێك فریای یەك ناکەون

﴿ شَجَرَتَ ٱلزَّقُّومِ ﴾ پیسترین دار، دارێك لە دۆزەخدا دەڕوێ

﴿ كَٱلْمُهْلِ ﴾ کانزای تواوە

﴿ ٱلْحَمِيمِ ﴾ ئاوی زۆر گەرم

﴿ فَٱعْتِلُوهُ ﴾ ڕایکێشن

﴿ سَوَآءِ ٱلْجَحِيمِ ﴾ ناوەڕاستی دۆزەخ

﴿ بِهِۦ تَمْتَرُونَ ﴾ گومانی تێدا دروست دەکەن

﴿ سُندُسٍ ﴾ پۆشاکی زۆر تەنك

﴿ وَإِسْتَبْرَقٍ ﴾ قووماشی ئەستوور

﴿ وَزَوَّجْنَـٰهُم بِحُورٍ عِينٍ ﴾ کردمانن بە هاوسەری ئافرەتی جوانی چاو گەورە

﴿ يَدْعُونَ فِيهَا ﴾ تیایدا داوا دەکەن

﴿ فَٱرْتَقِبْ ﴾ چاوەڕوان بە

﴿ إِنَّهُم مُّرْتَقِبُونَ ﴾ ئەوانیش چاوەڕوانن

قورس کۆکردن (تفخیم) و، قەلقەلە: تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). تەفخیمی پیتی (راء). سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی نری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان: ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

حمٓ ﴿١﴾ تَنزِيلُ ٱلْكِتَٰبِ مِنَ ٱللَّهِ ٱلْعَزِيزِ ٱلْحَكِيمِ ﴿٢﴾ إِنَّ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ لَءَايَٰتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾ وَفِى خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُثُّ مِن دَآبَّةٍ ءَايَٰتٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ وَمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مِن رِّزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ ءَايَٰتٌ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٥﴾ تِلْكَ ءَايَٰتُ ٱللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِٱلْحَقِّ ۖ فَبِأَىِّ حَدِيثٍۭ بَعْدَ ٱللَّهِ وَءَايَٰتِهِۦ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ وَيْلٌ لِّكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٧﴾ يَسْمَعُ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ تُتْلَىٰ عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا ۖ فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٨﴾ وَإِذَا عَلِمَ مِنْ ءَايَٰتِنَا شَيْـًٔا ٱتَّخَذَهَا هُزُوًا ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٩﴾ مِّن وَرَآئِهِمْ جَهَنَّمُ ۖ وَلَا يُغْنِى عَنْهُم مَّا كَسَبُوا۟ شَيْـًٔا وَلَا مَا ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَوْلِيَآءَ ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠﴾ هَٰذَا هُدًى ۖ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رِّجْزٍ أَلِيمٌ ﴿١١﴾

نصف الحزب ٥٠

۞ ٱللَّهُ ٱلَّذِى سَخَّرَ لَكُمُ ٱلْبَحْرَ لِتَجْرِىَ ٱلْفُلْكُ فِيهِ بِأَمْرِهِۦ وَلِتَبْتَغُوا۟ مِن فَضْلِهِۦ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٣﴾

وشه و ماناکانی

سووره‌تی جاثییه

﴿ لَءَايَٰتٍ ﴾ چه‌ند نیشانه

﴿ يَبُثُّ ﴾ بلاوی ده‌کاته‌وه

﴿ وَتَصْرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ ﴾ هه‌ڵکردن و گه‌ڕانی با

﴿ وَيْلٌ ﴾ ماڵکاولیی

﴿ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴾ درۆزنی تاوانبار

﴿ يُصِرُّ ﴾ سوور ده‌بێ له‌سه‌ری

﴿ مُسْتَكْبِرًا ﴾ خۆبه‌زلزان

﴿ أَلِيمٍ ﴾ به ژان

﴿ ٱتَّخَذَهَا هُزُوًا ﴾ به گاڵته‌ی گرت

﴿ مُّهِينٌ ﴾ رسواکه‌ر

﴿ وَلَا يُغْنِى عَنْهُم ﴾ هیچ سوودیان پێ نادا

﴿ رِّجْزٍ ﴾ سزا

﴿ ٱلْفُلْكُ ﴾ که‌شتیی

مینگه‌کان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة).
- (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگه و،
- مینگه‌ی (الإقلاب).
- ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژکردنه‌وه‌کان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سکون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل له‌کاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌که‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌که‌یه
- (٦،٤،٢) حه‌ره‌که بۆ مه‌ددی له‌ناکاو (عارض) له‌کاتی وه‌ستان (وقف)دا
- (٢) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوکمه‌که‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

قُل لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ يَغْفِرُوا۟ لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ ٱللَّهِ لِيَجْزِىَ
قَوْمًۢا بِمَا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ مَنْ عَمِلَ صَٰلِحًا فَلِنَفْسِهِۦ
وَمَنْ أَسَآءَ فَعَلَيْهَا ۖ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا
بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْحُكْمَ وَٱلنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَٰهُم مِّنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ
وَفَضَّلْنَٰهُمْ عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٦﴾ وَءَاتَيْنَٰهُم بَيِّنَٰتٍ مِّنَ ٱلْأَمْرِ ۖ
فَمَا ٱخْتَلَفُوٓا۟ إِلَّا مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْعِلْمُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ ۚ إِنَّ
رَبَّكَ يَقْضِى بَيْنَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ فِيمَا كَانُوا۟ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
﴿١٧﴾ ثُمَّ جَعَلْنَٰكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ ٱلْأَمْرِ فَٱتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ
أَهْوَآءَ ٱلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُمْ لَن يُغْنُوا۟ عَنكَ مِنَ ٱللَّهِ
شَيْـًٔا ۚ وَإِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۖ وَٱللَّهُ وَلِىُّ ٱلْمُتَّقِينَ
﴿١٩﴾ هَٰذَا بَصَٰٓئِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ
﴿٢٠﴾ أَمْ حَسِبَ ٱلَّذِينَ ٱجْتَرَحُوا۟ ٱلسَّيِّـَٔاتِ أَن نَّجْعَلَهُمْ كَٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ سَوَآءً مَّحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ ۚ سَآءَ
مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾ وَخَلَقَ ٱللَّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّ
وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍۭ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

وشەو ماناکانی

﴿لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ ٱللَّهِ﴾ باوەڕیان بە پاشەڕۆژ نییە

﴿ٱلْكِتَٰبَ﴾ تەورات

﴿وَٱلْحُكْمَ﴾ زانست و دانایی بۆ حوکمکردن

﴿وَٱلنُّبُوَّةَ﴾ پێغەمبەرایەتیی

﴿ٱلطَّيِّبَٰتِ﴾ شتە خۆش و بەتامەکان

﴿بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ﴾ بە دوژمنایەتیی و ئیرەیی لەناو خۆیاندا

﴿شَرِيعَةٍ مِّنَ ٱلْأَمْرِ﴾ ڕێبازێك بۆ کاروباری دین

﴿لَن يُغْنُوا۟ عَنكَ﴾ سوودیان بۆت نابێ، ناتپارێزن

﴿بَصَٰٓئِرُ لِلنَّاسِ﴾ بەڵگەگەلێك ڕێگەی ڕاستی پیشان دەدەن

﴿ٱجْتَرَحُوا۟ ٱلسَّيِّـَٔاتِ﴾ گوناهیان کرد

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

أَفَرَءَيْتَ مَنِ ٱتَّخَذَ إِلَٰهَهُۥ هَوَىٰهُ وَأَضَلَّهُ ٱللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِۦ
وَقَلْبِهِۦ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِۦ غِشَٰوَةً فَمَن يَهْدِيهِ مِنۢ بَعْدِ ٱللَّهِ ۚ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾ وَقَالُوا۟ مَا هِىَ إِلَّا حَيَاتُنَا ٱلدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَآ
إِلَّا ٱلدَّهْرُ ۚ وَمَا لَهُم بِذَٰلِكَ مِنْ عِلْمٍ ۖ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٢٤﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ
عَلَيْهِمْ ءَايَٰتُنَا بَيِّنَٰتٍ مَّا كَانَ حُجَّتَهُمْ إِلَّآ أَن قَالُوا۟ ٱئْتُوا۟ بِـَٔابَآئِنَآ إِن
كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلِ ٱللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ
ٱلْقِيَٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ وَيَوْمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَخْسَرُ ٱلْمُبْطِلُونَ
﴿٢٧﴾ وَتَرَىٰ كُلَّ أُمَّةٍ جَاثِيَةً ۚ كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَىٰٓ إِلَىٰ كِتَٰبِهَا ٱلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾ هَٰذَا كِتَٰبُنَا يَنطِقُ عَلَيْكُم بِٱلْحَقِّ ۚ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنسِخُ
مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٩﴾ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ
فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِى رَحْمَتِهِۦ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْمُبِينُ ﴿٣٠﴾ وَأَمَّا
ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَفَلَمْ تَكُنْ ءَايَٰتِى تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَٱسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنتُمْ قَوْمًا
مُّجْرِمِينَ ﴿٣١﴾ وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقٌّ وَٱلسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُم
مَّا نَدْرِى مَا ٱلسَّاعَةُ إِن نَّظُنُّ إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنِينَ ﴿٣٢﴾

وشەو ماناكانی

﴿أَفَرَءَيْتَ﴾ پێم بڵێ، ئایا دیوتە؟

﴿ٱتَّخَذَ إِلَٰهَهُۥ هَوَىٰهُ﴾ شوێن هەوا و ئارەزووی خۆی کەوتووە

﴿وَأَضَلَّهُ ٱللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ﴾ لەگەڵ زانابیدا گومڕا بووە

﴿وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِۦ وَقَلْبِهِۦ﴾ خودا مۆری ناوە بەسەر دڵ و گوێیدا

﴿غِشَٰوَةً﴾ پەردە

﴿جَاثِيَةً﴾ لە ترسدا بە چۆکدا هاتوون

﴿كِتَٰبِهَا﴾ نامەی کردەوەی

﴿نَسْتَنسِخُ﴾ کۆپیمان دەکرد

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٣٣﴾ وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنسَاكُمْ كَمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّن نَّاصِرِينَ ﴿٣٤﴾ ذَٰلِكُم بِأَنَّكُمُ اتَّخَذْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَغَرَّتْكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا ۚ فَالْيَوْمَ لَا يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٣٥﴾ فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٦﴾ وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٧﴾

سُورَةُ الأَحْقَافِ

مكيّة — ترتيبها ٤٦ — آياتها ٣٥

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

حم ﴿١﴾ تَنزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ قُلْ أَرَأَيْتُم مَّا تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ ۖ ائْتُونِي بِكِتَابٍ مِّن قَبْلِ هَٰذَا أَوْ أَثَارَةٍ مِّنْ عِلْمٍ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤﴾ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِن دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ ﴿٥﴾

الجزء ٢٦ الحزب ٥١

وشه و ماناكانی

﴿وَحَاقَ بِهِم﴾ دەوری دان، باریی بەسەریانا

﴿نَنسَاكُمْ﴾ لە ناو سزادا لەبیرتان دەكەین

﴿وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ﴾ دۆزەخ جێگەتانە

﴿وَغَرَّتْكُمُ﴾ دنیا بە جوانییەكەی خەڵەتاندنی

﴿يُسْتَعْتَبُونَ﴾ داوای بیانوویان لێ ناكرێ، بیانوویان لێ وەرناگیرێ

﴿الْكِبْرِيَاءُ﴾ گەورەیی

سوورەتی ئەحقاف

﴿وَأَجَلٍ مُّسَمًّى﴾ كاتێكی دیاریكراو

﴿أَرَأَيْتُم﴾ پێم بڵێن، ئایا دیوتانە؟

﴿لَهُمْ شِرْكٌ﴾ هاوبەشییان هەیە

﴿بِكِتَابٍ مِّن قَبْلِ هَٰذَا﴾ قورئان

﴿أَوْ أَثَارَةٍ مِّنْ عِلْمٍ﴾ پاشماوەیەكی زانستتان لە لایە

﴿وَمَنْ أَضَلُّ﴾ كێ گومڕاترە؟

قورس كۆكردن (تفخيم) و. قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا جەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَإِذَا حُشِرَ ٱلنَّاسُ كَانُوا۟ لَهُمْ أَعْدَآءً وَكَانُوا۟ بِعِبَادَتِهِمْ كَٰفِرِينَ ﴿٦﴾ وَإِذَا
تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتُنَا بَيِّنَٰتٍ قَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لِلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ هَٰذَا
سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧﴾ أَمْ يَقُولُونَ ٱفْتَرَىٰهُ ۖ قُلْ إِنِ ٱفْتَرَيْتُهُۥ فَلَا تَمْلِكُونَ
لِى مِنَ ٱللَّهِ شَيْـًٔا ۖ هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ ۖ كَفَىٰ بِهِۦ شَهِيدًۢا بَيْنِى
وَبَيْنَكُمْ ۖ وَهُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٨﴾ قُلْ مَا كُنتُ بِدْعًا مِّنَ ٱلرُّسُلِ
وَمَآ أَدْرِى مَا يُفْعَلُ بِى وَلَا بِكُمْ ۖ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰٓ إِلَىَّ وَمَآ أَنَا۠
إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٩﴾ قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِن كَانَ مِنْ عِندِ ٱللَّهِ وَكَفَرْتُم بِهِۦ
وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنۢ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ عَلَىٰ مِثْلِهِۦ فَـَٔامَنَ وَٱسْتَكْبَرْتُمْ ۖ
إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
لِلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَوْ كَانَ خَيْرًا مَّا سَبَقُونَآ إِلَيْهِ ۚ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا۟ بِهِۦ
فَسَيَقُولُونَ هَٰذَآ إِفْكٌ قَدِيمٌ ﴿١١﴾ وَمِن قَبْلِهِۦ كِتَٰبُ مُوسَىٰٓ
إِمَامًا وَرَحْمَةً ۚ وَهَٰذَا كِتَٰبٌ مُّصَدِّقٌ لِّسَانًا عَرَبِيًّا لِّيُنذِرَ
ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ وَبُشْرَىٰ لِلْمُحْسِنِينَ ﴿١٢﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ قَالُوا۟ رَبُّنَا
ٱللَّهُ ثُمَّ ٱسْتَقَٰمُوا۟ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٣﴾
أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْجَنَّةِ خَٰلِدِينَ فِيهَا جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

وشه و ماناكانى

﴿ وَكَانُوا۟ ﴾ بته كانيان

﴿ بِعِبَادَتِهِمْ كَٰفِرِينَ ﴾ به بەندایەتیی کافرن

﴿ ٱفْتَرَىٰهُ ﴾ هەڵی بەستووە

﴿ تُفِيضُونَ فِيهِ ﴾ ئەو درۆیانەی دەیانکەن

﴿ بِدْعًا ﴾ تاك و تاقانە نیم

﴿ وَمَآ أَدْرِى مَا يُفْعَلُ بِى وَلَا بِكُمْ ﴾ ناشزانم چی بە منیش و بە ئێوەش دەکرێ

﴿ إِنْ أَتَّبِعُ ﴾ هەر شوێنکەوتووی

﴿ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴾ ترسێنەرێکی ئاشکرام

﴿ أَرَءَيْتُمْ ﴾ پێم بڵێن، ئایا دەزانن؟

﴿ إِفْكٌ قَدِيمٌ ﴾ درۆیەکی کۆنە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی منفصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە

وَوَصَّيْنَا ٱلْإِنسَـٰنَ بِوَٰلِدَيْهِ إِحْسَـٰنًا ۖ حَمَلَتْهُ أُمُّهُۥ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا ۖ وَحَمْلُهُۥ وَفِصَـٰلُهُۥ ثَلَـٰثُونَ شَهْرًا ۚ حَتَّىٰٓ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُۥ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِىٓ أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ ٱلَّتِىٓ أَنْعَمْتَ عَلَىَّ وَعَلَىٰ وَٰلِدَىَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَـٰلِحًا تَرْضَىٰهُ وَأَصْلِحْ لِى فِى ذُرِّيَّتِىٓ ۖ إِنِّى تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّى مِنَ ٱلْمُسْلِمِينَ ﴿١٥﴾ أُو۟لَـٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا۟ وَنَتَجَاوَزُ عَن سَيِّـَٔاتِهِمْ فِىٓ أَصْحَـٰبِ ٱلْجَنَّةِ ۖ وَعْدَ ٱلصِّدْقِ ٱلَّذِى كَانُوا۟ يُوعَدُونَ ﴿١٦﴾ وَٱلَّذِى قَالَ لِوَٰلِدَيْهِ أُفٍّ لَّكُمَآ أَتَعِدَانِنِىٓ أَنْ أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ ٱلْقُرُونُ مِن قَبْلِى وَهُمَا يَسْتَغِيثَانِ ٱللَّهَ وَيْلَكَ ءَامِنْ إِنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقٌّ فَيَقُولُ مَا هَـٰذَآ إِلَّآ أَسَـٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿١٧﴾ أُو۟لَـٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ ٱلْقَوْلُ فِىٓ أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِم مِّنَ ٱلْجِنِّ وَٱلْإِنسِ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ خَـٰسِرِينَ ﴿١٨﴾ وَلِكُلٍّ دَرَجَـٰتٌ مِّمَّا عَمِلُوا۟ ۖ وَلِيُوَفِّيَهُمْ أَعْمَـٰلَهُمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٩﴾ وَيَوْمَ يُعْرَضُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ عَلَى ٱلنَّارِ أَذْهَبْتُمْ طَيِّبَـٰتِكُمْ فِى حَيَاتِكُمُ ٱلدُّنْيَا وَٱسْتَمْتَعْتُم بِهَا فَٱلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ ٱلْهُونِ بِمَا كُنتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِى ٱلْأَرْضِ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ وَبِمَا كُنتُمْ تَفْسُقُونَ ﴿٢٠﴾

وشه و ماناكانى

﴿ وَوَصَّيْنَا ٱلْإِنسَـٰنَ ﴾ ئامۆژگاریی مرۆمان کرد
﴿ كُرْهًا ﴾ بە زەحمەت و گرانیی
﴿ وَحَمْلُهُۥ وَفِصَـٰلُهُۥ ﴾ هەڵگرتنی لە سکیدا و برانەوەی لە شیر
﴿ بَلَغَ أَشُدَّهُۥ ﴾ گەیشتە هەرەتی تواناى
﴿ رَبِّ أَوْزِعْنِىٓ ﴾ خودایە بمگەیەنەرەوە، بمخەرە سەر رێگەی ئەوە
﴿ أُفٍّ لَّكُمَآ ﴾ ئۆف لە دەست ئێوە
﴿ أَنْ أُخْرَجَ ﴾ کە زیندوو بکرێمەوە
﴿ خَلَتِ ٱلْقُرُونُ ﴾ گەلانی پێشوو رابوردن
﴿ وَيْلَكَ ﴾ ماڵت کاول بێ!
﴿ ءَامِنْ ﴾ باوەڕ بە خودا بێنە
﴿ أَسَـٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴾ ئەفسانەی گەلانی پێشوو
﴿ حَقَّ عَلَيْهِمُ ٱلْقَوْلُ ﴾ سزایان بۆ بڕایەوە
﴿ قَدْ خَلَتْ ﴾ تێپەڕی، رابورد
﴿ عَذَابَ ٱلْهُونِ ﴾ سزای رسواکەر

فۆرمی گۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

ربع الحزب ٥١

وَٱذۡكُرۡ أَخَا عَادٍ إِذۡ أَنذَرَ قَوۡمَهُۥ بِٱلۡأَحۡقَافِ وَقَدۡ خَلَتِ ٱلنُّذُرُ
مِنۢ بَيۡنِ يَدَيۡهِ وَمِنۡ خَلۡفِهِۦٓ أَلَّا تَعۡبُدُوٓاْ إِلَّا ٱللَّهَ إِنِّيٓ أَخَافُ عَلَيۡكُمۡ
عَذَابَ يَوۡمٍ عَظِيمٖ ﴿٢١﴾ قَالُوٓاْ أَجِئۡتَنَا لِتَأۡفِكَنَا عَنۡ ءَالِهَتِنَا فَأۡتِنَا
بِمَا تَعِدُنَآ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٢٢﴾ قَالَ إِنَّمَا ٱلۡعِلۡمُ عِندَ ٱللَّهِ
وَأُبَلِّغُكُم مَّآ أُرۡسِلۡتُ بِهِۦ وَلَٰكِنِّيٓ أَرَىٰكُمۡ قَوۡمٗا تَجۡهَلُونَ ﴿٢٣﴾
فَلَمَّا رَأَوۡهُ عَارِضٗا مُّسۡتَقۡبِلَ أَوۡدِيَتِهِمۡ قَالُواْ هَٰذَا عَارِضٞ مُّمۡطِرُنَاۚ
بَلۡ هُوَ مَا ٱسۡتَعۡجَلۡتُم بِهِۦۖ رِيحٞ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿٢٤﴾ تُدَمِّرُ كُلَّ
شَيۡءِۭ بِأَمۡرِ رَبِّهَا فَأَصۡبَحُواْ لَا يُرَىٰٓ إِلَّا مَسَٰكِنُهُمۡۚ كَذَٰلِكَ نَجۡزِي
ٱلۡقَوۡمَ ٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدۡ مَكَّنَّٰهُمۡ فِيمَآ إِن مَّكَّنَّٰكُمۡ فِيهِ
وَجَعَلۡنَا لَهُمۡ سَمۡعٗا وَأَبۡصَٰرٗا وَأَفۡـِٔدَةٗ فَمَآ أَغۡنَىٰ عَنۡهُمۡ سَمۡعُهُمۡ
وَلَآ أَبۡصَٰرُهُمۡ وَلَآ أَفۡـِٔدَتُهُم مِّن شَيۡءٍ إِذۡ كَانُواْ يَجۡحَدُونَ
بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُواْ بِهِۦ يَسۡتَهۡزِءُونَ ﴿٢٦﴾ وَلَقَدۡ
أَهۡلَكۡنَا مَا حَوۡلَكُم مِّنَ ٱلۡقُرَىٰ وَصَرَّفۡنَا ٱلۡأٓيَٰتِ لَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُونَ
﴿٢٧﴾ فَلَوۡلَا نَصَرَهُمُ ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ قُرۡبَانًا ءَالِهَةَۢۖ
بَلۡ ضَلُّواْ عَنۡهُمۡۚ وَذَٰلِكَ إِفۡكُهُمۡ وَمَا كَانُواْ يَفۡتَرُونَ ﴿٢٨﴾

وشه و ماناكانى

﴿ أَخَا عَادٍ ﴾ براى عاد، كه‌لى هود

﴿ بِٱلۡأَحۡقَافِ ﴾ شيوتيكه له نيوان عومان و مه‌هره‌دا

﴿ لِتَأۡفِكَنَا ﴾ به درۆ له خوداكانمان دوور بخه‌يته‌وه

﴿ عَارِضٗا ﴾ هه‌وريك

﴿ تُدَمِّرُ ﴾ ويران ده‌كا، نغرۆ ده‌كا

﴿ مَكَّنَّٰهُمۡ ﴾ ده‌سته‌لاتمان داني

﴿ فِيمَآ إِن مَّكَّنَّٰكُمۡ فِيهِ ﴾ به‌شيوه‌يه‌ك ده‌سته‌لاتى وامان به ئيوه نه‌دابوو

﴿ فَمَآ أَغۡنَىٰ عَنۡهُمۡ ﴾ هيچ سوودى پێ نه‌دان

﴿ وَحَاقَ بِهِم ﴾ ده‌وره‌ى گرتن

﴿ وَصَرَّفۡنَا ٱلۡأٓيَٰتِ ﴾ جۆره‌ها نيشانه‌مان بۆ رانواندن

﴿ فَلَوۡلَا نَصَرَهُمُ ﴾ كاشكى خوداكانيان يارمه‌تييان بدايه‌ن

﴿ قُرۡبَانًا ءَالِهَةَۢ ﴾ له خودا نزيكيان بخه‌نه‌وه

﴿ إِفۡكُهُمۡ ﴾ درۆيان

﴿ يَفۡتَرُونَ ﴾ هه‌لَى ده‌به‌ستن

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ى ناخوێنرێنه‌وه			ئه‌ندازه‌ى درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)	
شوێنى مينگه (الغنة).	(الإدغام) به مينگه‌وه.		(٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى به‌هۆى (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن	
مينگه‌ى (الإخفاء).	(الإدغام)ى بێ مينگه و،		(٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى به‌هۆى (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن	
مينگه‌ى (الإقلاب).	ئه‌و پيتانه‌ى ناخوێنرێنه‌وه.		مه‌ددى متصل، له‌كاتى وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ى به ئه‌ندازه‌ى (٦،٥،٤) حه‌ره‌كه‌يه	
			(٦،٤،٢) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددى له‌ناكاو (عارض) له‌كاتى وه‌ستان أوقفها	
			(٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى حوكمه‌كه‌يان هاوشێوه‌ى (المد الطبيعي)ن	

وَإِذْ صَرَفْنَآ إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ ٱلْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ ٱلْقُرْءَانَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوٓا۟ أَنصِتُوا۟ ۖ فَلَمَّا قُضِىَ وَلَّوْا۟ إِلَىٰ قَوْمِهِم مُّنذِرِينَ ﴿٢٩﴾ قَالُوا۟ يَٰقَوْمَنَآ إِنَّا سَمِعْنَا كِتَٰبًا أُنزِلَ مِنۢ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِىٓ إِلَى ٱلْحَقِّ وَإِلَىٰ طَرِيقٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٣٠﴾ يَٰقَوْمَنَآ أَجِيبُوا۟ دَاعِىَ ٱللَّهِ وَءَامِنُوا۟ بِهِۦ يَغْفِرْ لَكُم مِّن ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُم مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣١﴾ وَمَن لَّا يُجِبْ دَاعِىَ ٱللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِى ٱلْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُۥ مِن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءُ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ فِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٣٢﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّ ٱللَّهَ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَلَمْ يَعْىَ بِخَلْقِهِنَّ بِقَٰدِرٍ عَلَىٰٓ أَن يُحْۦِىَ ٱلْمَوْتَىٰ ۚ بَلَىٰٓ إِنَّهُۥ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٣﴾ وَيَوْمَ يُعْرَضُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ عَلَى ٱلنَّارِ أَلَيْسَ هَٰذَا بِٱلْحَقِّ ۖ قَالُوا۟ بَلَىٰ وَرَبِّنَا ۚ قَالَ فَذُوقُوا۟ ٱلْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٤﴾ فَٱصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُو۟لُوا۟ ٱلْعَزْمِ مِنَ ٱلرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِل لَّهُمْ ۚ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوٓا۟ إِلَّا سَاعَةً مِّن نَّهَارٍۭ ۚ بَلَٰغٌ ۚ فَهَلْ يُهْلَكُ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلْفَٰسِقُونَ ﴿٣٥﴾

سُورَةُ مُحَمَّدٍ

تَرتِيبُهَا ٤٧ — آيَاتُهَا ٣٨

وشەو ماناکانی

﴿ صَرَفْنَآ إِلَيْكَ ﴾ ڕوویانمان لە تۆ کرد

﴿ أَنصِتُوا۟ ﴾ گوێ بگرن

﴿ قُضِىَ ﴾ لێ بووەوە

﴿ مُّنذِرِينَ ﴾ دەیان ترساندن، بۆیان ڕوون دەکردنەوە

﴿ دَاعِىَ ٱللَّهِ ﴾ محەممەد یان قورئان

﴿ مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴾ لە سزایەکی سەخت

﴿ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ ﴾ لە دەستی دەرناچێ

﴿ وَلَمْ يَعْىَ بِخَلْقِهِنَّ ﴾ بە دروستکردنیانەوە ماندوو نەبووە

﴿ بَلَىٰٓ ﴾ بەڵێ

﴿ أَلَيْسَ هَٰذَا بِٱلْحَقِّ ﴾ ئایا ئەمە ڕاست نییە؟

﴿ قَالُوا۟ بَلَىٰ وَرَبِّنَا ﴾ وتیان: بەڵێ وەڵڵا

﴿ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴾ بە بۆنەی درۆکانتانەوە

﴿ أُو۟لُوا۟ ٱلْعَزْمِ ﴾ پێغەمبەرە دامەزراوەکانی پێشوو

﴿ بَلَٰغٌ ﴾ پەیام و ڕاگەیاندنە

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). تەفخیمی پیتی (راء). سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا جەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَصَدُّواْ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَٰلَهُمْ ﴿١﴾ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَءَامَنُواْ بِمَا نُزِّلَ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَهُوَ ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّـَٔاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ﴿٢﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ ٱتَّبَعُواْ ٱلْبَٰطِلَ وَأَنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّبَعُواْ ٱلْحَقَّ مِن رَّبِّهِمْ كَذَٰلِكَ يَضْرِبُ ٱللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَٰلَهُمْ ﴿٣﴾ فَإِذَا لَقِيتُمُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فَضَرْبَ ٱلرِّقَابِ حَتَّىٰٓ إِذَآ أَثْخَنتُمُوهُمْ فَشُدُّواْ ٱلْوَثَاقَ فَإِمَّا مَنًّۢا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَآءً حَتَّىٰ تَضَعَ ٱلْحَرْبُ أَوْزَارَهَا ذَٰلِكَ وَلَوْ يَشَآءُ ٱللَّهُ لَٱنتَصَرَ مِنْهُمْ وَلَٰكِن لِّيَبْلُوَاْ بَعْضَكُم بِبَعْضٍ وَٱلَّذِينَ قُتِلُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ فَلَن يُضِلَّ أَعْمَٰلَهُمْ ﴿٤﴾ سَيَهْدِيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ ﴿٥﴾ وَيُدْخِلُهُمُ ٱلْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ﴿٦﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِن تَنصُرُواْ ٱللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ ﴿٧﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فَتَعْسًا لَّهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَٰلَهُمْ ﴿٨﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُواْ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَٰلَهُمْ ﴿٩﴾ ۞ أَفَلَمْ يَسِيرُواْ فِي ٱلْأَرْضِ فَيَنظُرُواْ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ دَمَّرَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَٰفِرِينَ أَمْثَٰلُهَا ﴿١٠﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ مَوْلَى ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَأَنَّ ٱلْكَٰفِرِينَ لَا مَوْلَىٰ لَهُمْ ﴿١١﴾

نصف الحزب ٥١

وشەو ماناكانی

سوورەتی موحەمەد

﴿ أَضَلَّ أَعْمَٰلَهُمْ ﴾ كردەوەكانیانی پووچ كردەوە

﴿ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ﴾ كاروبارییانی باش كرد

﴿ فَضَرْبَ ٱلرِّقَابِ ﴾ لە گەردنیان دەن

﴿ أَثْخَنتُمُوهُمْ ﴾ لە پەل و پۆتان خستن

﴿ فَشُدُّواْ ٱلْوَثَاقَ ﴾ توند بیان بەستنەوە

﴿ مَنًّۢا ﴾ منەت بكەن بە سەریانا بە ئازادكردنیان

﴿ حَتَّىٰ تَضَعَ ٱلْحَرْبُ أَوْزَارَهَا ﴾ تا شەڕ و جەنگ كۆتایی دێت

﴿ لِّيَبْلُوَاْ ﴾ تا تاقیی بكاتەوە

﴿ فَلَن يُضِلَّ أَعْمَٰلَهُمْ ﴾ كردەوەكانتان زایە ناكا

﴿ فَتَعْسًا لَّهُمْ ﴾ بەدبەختیی بۆ ئەوان

﴿ فَأَحْبَطَ أَعْمَٰلَهُمْ ﴾ كردەوەكانیانی پووچ كردەوە

﴿ دَمَّرَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ ﴾ لەناوی بردن

﴿ مَوْلَى ﴾ چاودێر و كۆمەككەر

مینگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،
م مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)
(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
(٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ە.

إِنَّ ٱللَّهَ يُدْخِلُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ ۖ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ ٱلْأَنْعَٰمُ وَٱلنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ ﴿١٢﴾ وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ هِىَ أَشَدُّ قُوَّةً مِّن قَرْيَتِكَ ٱلَّتِىٓ أَخْرَجَتْكَ أَهْلَكْنَٰهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿١٣﴾ أَفَمَن كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّهِۦ كَمَن زُيِّنَ لَهُۥ سُوٓءُ عَمَلِهِۦ وَٱتَّبَعُوٓا۟ أَهْوَآءَهُم ﴿١٤﴾ مَّثَلُ ٱلْجَنَّةِ ٱلَّتِى وُعِدَ ٱلْمُتَّقُونَ ۖ فِيهَآ أَنْهَٰرٌ مِّن مَّآءٍ غَيْرِ ءَاسِنٍ وَأَنْهَٰرٌ مِّن لَّبَنٍ لَّمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُۥ وَأَنْهَٰرٌ مِّنْ خَمْرٍ لَّذَّةٍ لِّلشَّٰرِبِينَ وَأَنْهَٰرٌ مِّنْ عَسَلٍ مُّصَفًّى ۖ وَلَهُمْ فِيهَا مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ ۖ كَمَنْ هُوَ خَٰلِدٌ فِى ٱلنَّارِ وَسُقُوا۟ مَآءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَآءَهُمْ ﴿١٥﴾ وَمِنْهُم مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّىٰٓ إِذَا خَرَجُوا۟ مِنْ عِندِكَ قَالُوا۟ لِلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ مَاذَا قَالَ ءَانِفًا ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ طَبَعَ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَٱتَّبَعُوٓا۟ أَهْوَآءَهُمْ ﴿١٦﴾ وَٱلَّذِينَ ٱهْتَدَوْا۟ زَادَهُمْ هُدًى وَءَاتَىٰهُمْ تَقْوَىٰهُمْ ﴿١٧﴾ فَهَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا ٱلسَّاعَةَ أَن تَأْتِيَهُم بَغْتَةً ۖ فَقَدْ جَآءَ أَشْرَاطُهَا ۚ فَأَنَّىٰ لَهُمْ إِذَا جَآءَتْهُمْ ذِكْرَىٰهُمْ ﴿١٨﴾ فَٱعْلَمْ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ وَٱسْتَغْفِرْ لِذَنۢبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ ۗ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَىٰكُمْ ﴿١٩﴾

وشەو ماناكانى

﴿ مَثْوًى لَّهُمْ ﴾ جێگەیانە

﴿ وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ ﴾ زۆر گوند هەبوو

﴿ مِّن قَرْيَتِكَ ﴾ لە گوندەکەی تۆ (مەککە)

﴿ مَّثَلُ ٱلْجَنَّةِ ﴾ نموونەی ئەو بەهەشتە

﴿ غَيْرِ ءَاسِنٍ ﴾ نەگۆڕاو، تێك نەچوو

﴿ عَسَلٍ مُّصَفًّى ﴾ هەنگوینی پاڵفتە

﴿ مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ ﴾ لە هەموو جۆرە بەر و میوەیەك

﴿ مَآءً حَمِيمًا ﴾ ئاوێکی گەرم

﴿ فَقَطَّعَ أَمْعَآءَهُمْ ﴾ ریخۆڵەکانیانی دادەڕزان

﴿ مَاذَا قَالَ ءَانِفًا ﴾ لەمەوبەر چی وت؟

﴿ جَآءَ أَشْرَاطُهَا ﴾ نیشانەکانی هاتن

﴿ فَأَنَّىٰ لَهُمْ ﴾ لە کوێیان بوو؟ یان چی دەکەن؟

﴿ ذِكْرَىٰهُمْ ﴾ بیرخستنەوەی رابوردوویان

﴿ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ ﴾ هەڵس و کەوتتان دەزانێ

﴿ وَمَثْوَىٰكُمْ ﴾ جێگە و ئارامگاشتان

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە			
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَيَقُولُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَآ أُنزِلَتْ سُورَةٌ مُّحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا ٱلْقِتَالُ رَأَيْتَ ٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ يَنظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ ٱلْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ ٱلْمَوْتِ فَأَوْلَىٰ لَهُمْ ﴿٢٠﴾ طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَّعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمَ ٱلْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُواْ ٱللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ﴿٢١﴾ فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِن تَوَلَّيْتُمْ أَن تُفْسِدُواْ فِي ٱلْأَرْضِ وَتُقَطِّعُوٓاْ أَرْحَامَكُمْ ﴿٢٢﴾ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَعَنَهُمُ ٱللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعْمَىٰٓ أَبْصَٰرَهُمْ ﴿٢٣﴾ أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ ٱلْقُرْءَانَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَآ ﴿٢٤﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ٱرْتَدُّواْ عَلَىٰٓ أَدْبَٰرِهِم مِّنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ ٱلْهُدَى ٱلشَّيْطَٰنُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ ﴿٢٥﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُواْ لِلَّذِينَ كَرِهُواْ مَا نَزَّلَ ٱللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ ٱلْأَمْرِ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ ﴿٢٦﴾ فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَٰرَهُمْ ﴿٢٧﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمُ ٱتَّبَعُواْ مَآ أَسْخَطَ ٱللَّهَ وَكَرِهُواْ رِضْوَٰنَهُۥ فَأَحْبَطَ أَعْمَٰلَهُمْ ﴿٢٨﴾ أَمْ حَسِبَ ٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ أَن لَّن يُخْرِجَ ٱللَّهُ أَضْغَٰنَهُمْ ﴿٢٩﴾

وشه و ماناكانى

﴿ ٱلْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ ﴾ وەك بێهۆش

﴿ فَأَوْلَىٰ لَهُمْ ﴾ شیاویانە، یا بیخۆن! یان لێیان نزیك بووەتەوە

﴿ طَاعَةٌ ﴾ خوداپەرستیی

﴿ عَزَمَ ٱلْأَمْرُ ﴾ كار بوو بە راستیی

﴿ فَهَلْ عَسَيْتُمْ ﴾ ئایا دەكرێ؟

﴿ تَوَلَّيْتُمْ ﴾ كارتان گرتە دەست

﴿ أَقْفَالُهَآ ﴾ قوفڵەكانی

﴿ سَوَّلَ لَهُمْ ﴾ بۆی رازاندنەوە

﴿ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ ﴾ هیوای پێدان

﴿ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ ﴾ نهێنییەكانیان دەزانێ

﴿ ذَٰلِكَ ﴾ ئەوەش

﴿ بِأَنَّهُمُ ٱتَّبَعُواْ ﴾ بە هۆی شوێنكەوتنیانەوە

﴿ وَكَرِهُواْ رِضْوَٰنَهُۥ ﴾ رەزامەندیی خودایان نەویست

﴿ أَضْغَٰنَهُمْ ﴾ كینە و رقەكانیان

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود):

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

وَلَوۡ نَشَآءُ لَأَرَيۡنَٰكَهُمۡ فَلَعَرَفۡتَهُم بِسِيمَٰهُمۡۚ وَلَتَعۡرِفَنَّهُمۡ فِي
لَحۡنِ ٱلۡقَوۡلِۚ وَٱللَّهُ يَعۡلَمُ أَعۡمَٰلَكُمۡ ٣٠ وَلَنَبۡلُوَنَّكُمۡ حَتَّىٰ نَعۡلَمَ
ٱلۡمُجَٰهِدِينَ مِنكُمۡ وَٱلصَّٰبِرِينَ وَنَبۡلُوَاْ أَخۡبَارَكُمۡ ٣١ إِنَّ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ وَصَدُّواْ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ وَشَآقُّواْ ٱلرَّسُولَ مِنۢ بَعۡدِ مَا تَبَيَّنَ
لَهُمُ ٱلۡهُدَىٰ لَن يَضُرُّواْ ٱللَّهَ شَيۡـٔٗا وَسَيُحۡبِطُ أَعۡمَٰلَهُمۡ ٣٢
۞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ وَلَا تُبۡطِلُوٓاْ
أَعۡمَٰلَكُمۡ ٣٣ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَصَدُّواْ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ ثُمَّ مَاتُواْ
وَهُمۡ كُفَّارٞ فَلَن يَغۡفِرَ ٱللَّهُ لَهُمۡ ٣٤ فَلَا تَهِنُواْ وَتَدۡعُوٓاْ إِلَى ٱلسَّلۡمِ
وَأَنتُمُ ٱلۡأَعۡلَوۡنَ وَٱللَّهُ مَعَكُمۡ وَلَن يَتِرَكُمۡ أَعۡمَٰلَكُمۡ ٣٥ إِنَّمَا
ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَا لَعِبٞ وَلَهۡوٞۚ وَإِن تُؤۡمِنُواْ وَتَتَّقُواْ يُؤۡتِكُمۡ أُجُورَكُمۡ
وَلَا يَسۡـَٔلۡكُمۡ أَمۡوَٰلَكُمۡ ٣٦ إِن يَسۡـَٔلۡكُمُوهَا فَيُحۡفِكُمۡ
تَبۡخَلُواْ وَيُخۡرِجۡ أَضۡغَٰنَكُمۡ ٣٧ هَٰٓأَنتُمۡ هَٰٓؤُلَآءِ تُدۡعَوۡنَ
لِتُنفِقُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ فَمِنكُم مَّن يَبۡخَلُۖ وَمَن يَبۡخَلۡ
فَإِنَّمَا يَبۡخَلُ عَن نَّفۡسِهِۦۚ وَٱللَّهُ ٱلۡغَنِيُّ وَأَنتُمُ ٱلۡفُقَرَآءُۚ وَإِن
تَتَوَلَّوۡاْ يَسۡتَبۡدِلۡ قَوۡمًا غَيۡرَكُمۡ ثُمَّ لَا يَكُونُوٓاْ أَمۡثَٰلَكُم ٣٨

نصف الحزب ٥١

وشه و ماناكانی

﴿وَلَوۡ نَشَآءُ لَأَرَيۡنَٰكَهُمۡ﴾ ئەگەر بمانویستایە پیشانمان دەدان

﴿بِسِيمَٰهُمۡ﴾ بە بیچم و شێوەیاندا

﴿فِي لَحۡنِ ٱلۡقَوۡلِ﴾ لە خوارکردنەوەی زمان و قسەیانەوە

﴿وَنَبۡلُوَاْ أَخۡبَارَكُمۡ﴾ دەنگوباسەكانتان ئاشكرا بكەین

﴿فَلَا تَهِنُواْ﴾ خۆتان لاواز پیشان مەدەن

﴿ٱلسَّلۡمِ﴾ ئاشتیی

﴿يَتِرَكُمۡ أَعۡمَٰلَكُمۡ﴾ كردەوەكانتان (كەم) ناكاتەوە

﴿فَيُحۡفِكُمۡ﴾ ماندووتان بكا

﴿أَضۡغَٰنَكُمۡ﴾ رق و كینەكانتان

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

سُورَةُ الفَتْحِ

ترتيبها ٤٨ — آياتها ٢٩

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا ﴿١﴾ لِّيَغْفِرَ لَكَ ٱللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِن ذَنۢبِكَ
وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُۥ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَٰطًا مُّسْتَقِيمًا ﴿٢﴾
وَيَنصُرَكَ ٱللَّهُ نَصْرًا عَزِيزًا ﴿٣﴾ هُوَ ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ ٱلسَّكِينَةَ فِى قُلُوبِ
ٱلْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوٓا۟ إِيمَٰنًا مَّعَ إِيمَٰنِهِمْ ۗ وَلِلَّهِ جُنُودُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٤﴾ لِّيُدْخِلَ ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ
جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا وَيُكَفِّرَ عَنْهُمْ
سَيِّـَٔاتِهِمْ ۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عِندَ ٱللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٥﴾ وَيُعَذِّبَ
ٱلْمُنَٰفِقِينَ وَٱلْمُنَٰفِقَٰتِ وَٱلْمُشْرِكِينَ وَٱلْمُشْرِكَٰتِ ٱلظَّآنِّينَ
بِٱللَّهِ ظَنَّ ٱلسَّوْءِ ۚ عَلَيْهِمْ دَآئِرَةُ ٱلسَّوْءِ ۖ وَغَضِبَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ ۖ وَسَآءَتْ مَصِيرًا ﴿٦﴾ وَلِلَّهِ جُنُودُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٧﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنَٰكَ
شَٰهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٨﴾ لِّتُؤْمِنُوا۟ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ
وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٩﴾

وشەو ماناکانی

سوورەتی فەتح

﴿فَتْحًا مُّبِينًا﴾ فەتح و سەرکەوتنێکی ئاشکرا

﴿لِّيَغْفِرَ لَكَ ٱللَّهُ﴾ بۆ ئەوەی خودا لێت خۆش بێ

﴿مَا تَقَدَّمَ مِن ذَنۢبِكَ﴾ لە گوناهانی پێشووت

﴿ٱلسَّكِينَةَ﴾ ئارامیی

﴿ظَنَّ ٱلسَّوْءِ﴾ گومانی خراپ

﴿عَلَيْهِمْ دَآئِرَةُ ٱلسَّوْءِ﴾ ڕەشایی و رقی خودایان لێ بێ

﴿وَتُعَزِّرُوهُ﴾ رێزی لێ بگرن

﴿وَتُوَقِّرُوهُ﴾ بە گەورەی دابنێن

﴿وَتُسَبِّحُوهُ﴾ بە پاك و بێ عەیبی رابگرن

﴿بُكْرَةً وَأَصِيلًا﴾ بەیانیی و ئێوارە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- مینگەی (الإخفاء).
- مینگەی (الإقلاب).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە
- (٢،٤،٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

إِنَّ ٱلَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ ٱللَّهَ يَدُ ٱللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ ۚ فَمَن نَّكَثَ فَإِنَّمَا يَنكُثُ عَلَىٰ نَفْسِهِۦ ۖ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَٰهَدَ عَلَيْهُ ٱللَّهَ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٠﴾ سَيَقُولُ لَكَ ٱلْمُخَلَّفُونَ مِنَ ٱلْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَآ أَمْوَٰلُنَا وَأَهْلُونَا فَٱسْتَغْفِرْ لَنَا ۚ يَقُولُونَ بِأَلْسِنَتِهِم مَّا لَيْسَ فِى قُلُوبِهِمْ ۚ قُلْ فَمَن يَمْلِكُ لَكُم مِّنَ ٱللَّهِ شَيْـًٔا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًۢا ۚ بَلْ كَانَ ٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًۢا ﴿١١﴾ بَلْ ظَنَنتُمْ أَن لَّن يَنقَلِبَ ٱلرَّسُولُ وَٱلْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰٓ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزُيِّنَ ذَٰلِكَ فِى قُلُوبِكُمْ وَظَنَنتُمْ ظَنَّ ٱلسَّوْءِ وَكُنتُمْ قَوْمًۢا بُورًا ﴿١٢﴾ وَمَن لَّمْ يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ فَإِنَّآ أَعْتَدْنَا لِلْكَٰفِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ يَغْفِرُ لِمَن يَشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٤﴾ سَيَقُولُ ٱلْمُخَلَّفُونَ إِذَا ٱنطَلَقْتُمْ إِلَىٰ مَغَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ ۖ يُرِيدُونَ أَن يُبَدِّلُوا۟ كَلَٰمَ ٱللَّهِ ۚ قُل لَّن تَتَّبِعُونَا كَذَٰلِكُمْ قَالَ ٱللَّهُ مِن قَبْلُ ۖ فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَا ۚ بَلْ كَانُوا۟ لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥﴾

وشه و ماناكانی

﴿ يُبَايِعُونَكَ ﴾ پەیمانت دەدەنێ

﴿ يُبَايِعُونَ ٱللَّهَ ﴾ پەیمان بە خودا دەدەن

﴿ يَدُ ٱللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ ﴾ دەستی توانای خودا بەسەر دەستی ئەوانەوەیە

﴿ نَّكَثَ ﴾ هەڵی بوەشێنێتەوە

﴿ ٱلْمُخَلَّفُونَ ﴾ بەجێماوەکان

﴿ لَّن يَنقَلِبَ ﴾ ناگەڕێتەوە

﴿ وَظَنَنتُمْ ظَنَّ ٱلسَّوْءِ ﴾ گومانی خراپتان برد

﴿ قَوْمًۢا بُورًا ﴾ گەلێکی تێداچوون

﴿ ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ ﴾ لێمان گەڕێن شوێنتان کەوین

قورسی گۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامیبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

قُل لِّلْمُخَلَّفِينَ مِنَ ٱلْأَعْرَابِ سَتُدْعَوْنَ إِلَىٰ قَوْمٍ أُو۟لِى بَأْسٍ شَدِيدٍ
تُقَٰتِلُونَهُمْ أَوْ يُسْلِمُونَ ۖ فَإِن تُطِيعُوا۟ يُؤْتِكُمُ ٱللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا ۖ
وَإِن تَتَوَلَّوْا۟ كَمَا تَوَلَّيْتُم مِّن قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦﴾ لَّيْسَ
عَلَى ٱلْأَعْمَىٰ حَرَجٌ وَلَا عَلَى ٱلْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى ٱلْمَرِيضِ حَرَجٌ ۗ
وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ يُدْخِلْهُ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ ۖ
وَمَن يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٧﴾ ۞ لَّقَدْ رَضِىَ ٱللَّهُ عَنِ

الحزب ٥٢

ٱلْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ ٱلشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِى قُلُوبِهِمْ
فَأَنزَلَ ٱلسَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَٰبَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا ﴿١٨﴾ وَمَغَانِمَ
كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا ۗ وَكَانَ ٱللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٩﴾ وَعَدَكُمُ ٱللَّهُ
مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هَٰذِهِۦ وَكَفَّ أَيْدِىَ
ٱلنَّاسِ عَنكُمْ وَلِتَكُونَ ءَايَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَٰطًا
مُّسْتَقِيمًا ﴿٢٠﴾ وَأُخْرَىٰ لَمْ تَقْدِرُوا۟ عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ ٱللَّهُ بِهَا ۚ
وَكَانَ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرًا ﴿٢١﴾ وَلَوْ قَٰتَلَكُمُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
لَوَلَّوُا۟ ٱلْأَدْبَٰرَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٢٢﴾ سُنَّةَ
ٱللَّهِ ٱلَّتِى قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلُ ۖ وَلَن تَجِدَ لِسُنَّةِ ٱللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾

وشه و ماناكانى

﴿ لِّلْمُخَلَّفِينَ مِنَ ٱلْأَعْرَابِ ﴾ به‌ به‌جێماوه‌ ده‌شته‌كییه‌كان

﴿ أُو۟لِى بَأْسٍ شَدِيدٍ ﴾ خاوه‌ن هێزی زۆر

﴿ حَرَجٌ ﴾ گوناه

﴿ يُبَايِعُونَكَ ﴾ په‌یمانت ده‌ده‌نێ

﴿ فَتْحًا قَرِيبًا ﴾ سه‌ركه‌وتنێكی نزیك

﴿ أَحَاطَ ٱللَّهُ بِهَا ﴾ خودا بۆی ئاماده‌ كردووه‌

﴿ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ﴾ كافره‌كان

﴿ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا ﴾ له‌ پاشان كۆمه‌ككه‌ریان نابێت

﴿ وَلَا نَصِيرًا ﴾ یارمه‌تیده‌ریش

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه‌: شوێنی مینگه‌ (الغنة). (الإدغام) به‌ مینگه‌وه‌. مینگه‌ی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه‌ و، ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه‌. مینگه‌ی (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود):
(٦) حه‌ره‌كه‌ بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه‌ دروست ده‌بن
(٥،٤) حه‌ره‌كه‌ بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه‌ دروست ده‌بن.
مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به‌ ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌كه‌یه‌
(٦،٤،٢) حه‌ره‌كه‌ بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا
(٢) حه‌ره‌كه‌ بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ـیه‌

وَهُوَ ٱلَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُم بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنۢ
بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْۚ وَكَانَ ٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٢٤﴾ هُمُ
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَصَدُّوكُمْ عَنِ ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ وَٱلْهَدْىَ
مَعْكُوفًا أَن يَبْلُغَ مَحِلَّهُۥۚ وَلَوْلَا رِجَالٌ مُّؤْمِنُونَ وَنِسَآءٌ مُّؤْمِنَٰتٌ
لَّمْ تَعْلَمُوهُمْ أَن تَطَـُٔوهُمْ فَتُصِيبَكُم مِّنْهُم مَّعَرَّةٌۢ بِغَيْرِ عِلْمٍۖ
لِّيُدْخِلَ ٱللَّهُ فِى رَحْمَتِهِۦ مَن يَشَآءُۚ لَوْ تَزَيَّلُوا۟ لَعَذَّبْنَا ٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢٥﴾ إِذْ جَعَلَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
فِى قُلُوبِهِمُ ٱلْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ ٱلْجَٰهِلِيَّةِ فَأَنزَلَ ٱللَّهُ سَكِينَتَهُۥ
عَلَىٰ رَسُولِهِۦ وَعَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ ٱلتَّقْوَىٰ
وَكَانُوٓا۟ أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَاۚ وَكَانَ ٱللَّهُ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمًا ﴿٢٦﴾
لَّقَدْ صَدَقَ ٱللَّهُ رَسُولَهُ ٱلرُّءْيَا بِٱلْحَقِّۖ لَتَدْخُلُنَّ ٱلْمَسْجِدَ
ٱلْحَرَامَ إِن شَآءَ ٱللَّهُ ءَامِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ
لَا تَخَافُونَۖ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا۟ فَجَعَلَ مِن دُونِ ذَٰلِكَ
فَتْحًا قَرِيبًا ﴿٢٧﴾ هُوَ ٱلَّذِىٓ أَرْسَلَ رَسُولَهُۥ بِٱلْهُدَىٰ وَدِينِ
ٱلْحَقِّ لِيُظْهِرَهُۥ عَلَى ٱلدِّينِ كُلِّهِۦۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٨﴾

وشەو ماناکانی

﴿ بِبَطْنِ مَكَّةَ ﴾ لە حودەیبیە

﴿ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ ﴾ سەری خستن بەسەریانا

﴿ وَٱلْهَدْىَ ﴾ وشتری هەدی و قوربانیی

﴿ مَعْكُوفًا ﴾ بەستراوەوە

﴿ مَحِلَّهُۥ ﴾ شوێنەکەی

﴿ تَطَـُٔوهُمْ ﴾ بیان پلیشێننەوە

﴿ مَّعَرَّةٌۢ ﴾ ئازارێك

﴿ تَزَيَّلُوا۟ ﴾ جیابینەوە

﴿ ٱلْحَمِيَّةَ ﴾ تووڕەیی و هەڵچوون

﴿ فَأَنزَلَ ٱللَّهُ سَكِينَتَهُۥ ﴾ خودا ئارامیی نارده

﴿ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ ٱلتَّقْوَىٰ ﴾ پابەندی کردن بە وشەی (لا اله الله)وە

﴿ ٱلرُّءْيَا ﴾ خەو

﴿ فَتْحًا قَرِيبًا ﴾ سەرکەوتنێکی نزیك

﴿ لِيُظْهِرَهُۥ ﴾ ئاشکرای بکا، سەری بخا

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە:

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی ئری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ ٱللَّهِ ۚ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥٓ أَشِدَّآءُ عَلَى ٱلْكُفَّارِ رُحَمَآءُ بَيْنَهُمْ ۖ تَرَىٰهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ ٱللَّهِ وَرِضْوَٰنًا ۖ سِيمَاهُمْ فِى وُجُوهِهِم مِّنْ أَثَرِ ٱلسُّجُودِ ۚ ذَٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِى ٱلتَّوْرَىٰةِ ۚ وَمَثَلُهُمْ فِى ٱلْإِنجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْـَٔهُۥ فَـَٔازَرَهُۥ فَٱسْتَغْلَظَ فَٱسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوقِهِۦ يُعْجِبُ ٱلزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ ٱلْكُفَّارَ ۗ وَعَدَ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ مِنْهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًۢا ﴿٢٩﴾

سُورَةُ الحُجُرَاتِ

ترتيبها ٤٩ — آياتها ١٨

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تُقَدِّمُوا۟ بَيْنَ يَدَىِ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ ۖ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَرْفَعُوٓا۟ أَصْوَٰتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ ٱلنَّبِىِّ وَلَا تَجْهَرُوا۟ لَهُۥ بِٱلْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَٰلُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَٰتَهُمْ عِندَ رَسُولِ ٱللَّهِ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ ٱمْتَحَنَ ٱللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَىٰ ۚ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِن وَرَآءِ ٱلْحُجُرَٰتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

ربع الحزب ٥٢

وشه و ماناكانى

﴿ سِيمَاهُمْ ﴾ دیمەنیان، بیچمیان

﴿ مَثَلُهُمْ ﴾ وێنەیان، نموونەیان

﴿ أَخْرَجَ شَطْـَٔهُۥ ﴾ پەل و پۆ وردەکانی دەرهێنا

﴿ فَـَٔازَرَهُۥ ﴾ ئەو پەل و پۆی بەهێز کرد

﴿ فَٱسْتَغْلَظَ ﴾ ئەستوور بوو

﴿ فَٱسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوقِهِۦ ﴾ خۆی لەسەر لقەکەی گرت، لەسەر پێی خۆی وەستا

سوورەتی حوجورات

﴿ لَا تُقَدِّمُوا۟ ﴾ مەخەنە پێشەوە، مەکەونە پێشەوە

﴿ أَن تَحْبَطَ أَعْمَٰلُكُمْ ﴾ کردەوەکانتان پووچ بێتەوە

﴿ يَغُضُّونَ أَصْوَٰتَهُمْ ﴾ دەنگیان نزم دەکەنەوە

﴿ ٱمْتَحَنَ ٱللَّهُ قُلُوبَهُمْ ﴾ خودا دڵیانی تاقی کردەوە

﴿ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِن وَرَآءِ ٱلْحُجُرَٰتِ ﴾ ئەوانەی لە پشتی پەردەوە بانگت دەکەن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا۟ حَتَّىٰ تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ۚ وَٱللَّهُ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٥﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِن جَآءَكُمْ فَاسِقٌۢ بِنَبَإٍ فَتَبَيَّنُوٓا۟
أَن تُصِيبُوا۟ قَوْمًۢا بِجَهَـٰلَةٍ فَتُصْبِحُوا۟ عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَـٰدِمِينَ ﴿٦﴾
وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ ٱللَّهِ ۚ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِى كَثِيرٍ مِّنَ ٱلْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ
وَلَـٰكِنَّ ٱللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ ٱلْإِيمَـٰنَ وَزَيَّنَهُۥ فِى قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ
ٱلْكُفْرَ وَٱلْفُسُوقَ وَٱلْعِصْيَانَ ۚ أُو۟لَـٰٓئِكَ هُمُ ٱلرَّٰشِدُونَ ﴿٧﴾
فَضْلًا مِّنَ ٱللَّهِ وَنِعْمَةً ۚ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٨﴾ وَإِن طَآئِفَتَانِ
مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ٱقْتَتَلُوا۟ فَأَصْلِحُوا۟ بَيْنَهُمَا ۖ فَإِنۢ بَغَتْ إِحْدَىٰهُمَا
عَلَى ٱلْأُخْرَىٰ فَقَـٰتِلُوا۟ ٱلَّتِى تَبْغِى حَتَّىٰ تَفِىٓءَ إِلَىٰٓ أَمْرِ ٱللَّهِ ۚ فَإِن فَآءَتْ
فَأَصْلِحُوا۟ بَيْنَهُمَا بِٱلْعَدْلِ وَأَقْسِطُوٓا۟ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلْمُقْسِطِينَ
﴿٩﴾ إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا۟ بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ
عَسَىٰٓ أَن يَكُونُوا۟ خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَآءٌ مِّن نِّسَآءٍ عَسَىٰٓ أَن يَكُنَّ خَيْرًا
مِّنْهُنَّ ۖ وَلَا تَلْمِزُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا۟ بِٱلْأَلْقَـٰبِ ۖ بِئْسَ ٱلِٱسْمُ
ٱلْفُسُوقُ بَعْدَ ٱلْإِيمَـٰنِ ۚ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُو۟لَـٰٓئِكَ هُمُ ٱلظَّـٰلِمُونَ ﴿١١﴾

وشه و ماناكانی

﴿لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ﴾ باش دەبوو بۆیان
﴿فَاسِقٌ﴾ درۆزنێك
﴿بِنَبَإٍ﴾ بە هەواڵێكی زیان بەخش
﴿فَتَبَيَّنُوٓا۟﴾ لێی بكۆڵنەوە
﴿أَن تُصِيبُوا۟ قَوْمًۢا﴾ نەوەك كۆمەڵێك (تووشی زیان بێن)
﴿لَعَنِتُّمْ﴾ گوناهبار دەبوون
﴿بَغَتْ﴾ یاخیی بوو
﴿تَفِىٓءَ﴾ دەگەڕێتەوە
﴿وَأَقْسِطُوٓا۟﴾ عەدالەت بەجێ بێنن
﴿ٱلْمُقْسِطِينَ﴾ عادلەكان
﴿لَا يَسْخَرْ﴾ گاڵتە نەكا
﴿وَلَا تَلْمِزُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ﴾ تانە و توانج لە خۆتان مەدەن
﴿وَلَا تَنَابَزُوا۟ بِٱلْأَلْقَـٰبِ﴾ ناو و ناتۆرەی ناشیرین بە یەك مەڵێن

فۆرمی گۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱجْتَنِبُوا۟ كَثِيرًا مِّنَ ٱلظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ ٱلظَّنِّ إِثْمٌ ۖ وَلَا تَجَسَّسُوا۟ وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا ۚ أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَٰكُم مِّن ذَكَرٍ وَأُنثَىٰ وَجَعَلْنَٰكُمْ شُعُوبًا وَقَبَآئِلَ لِتَعَارَفُوٓا۟ ۚ إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِندَ ٱللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾ ۞ قَالَتِ ٱلْأَعْرَابُ ءَامَنَّا ۖ قُل لَّمْ تُؤْمِنُوا۟ وَلَٰكِن قُولُوٓا۟ أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ ٱلْإِيمَٰنُ فِى قُلُوبِكُمْ ۖ وَإِن تُطِيعُوا۟ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ لَا يَلِتْكُم مِّنْ أَعْمَٰلِكُمْ شَيْـًٔا ۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا۟ وَجَٰهَدُوا۟ بِأَمْوَٰلِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلصَّٰدِقُونَ ﴿١٥﴾ قُلْ أَتُعَلِّمُونَ ٱللَّهَ بِدِينِكُمْ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۚ وَٱللَّهُ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٦﴾ يَمُنُّونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا۟ ۖ قُل لَّا تَمُنُّوا۟ عَلَىَّ إِسْلَٰمَكُم ۖ بَلِ ٱللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَىٰكُمْ لِلْإِيمَٰنِ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿١٧﴾ إِنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ وَٱللَّهُ بَصِيرٌۢ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

نصف الحزب ٥٢

وشەو ماناكانی

﴿إِنَّ بَعْضَ ٱلظَّنِّ﴾ هەندێك گومان

﴿وَلَا تَجَسَّسُوا۟﴾ جاسووسیی بەسەر یەكەوە مەكەن

﴿لِتَعَارَفُوٓا۟﴾ تا یەكتر بناسن

﴿ءَامَنَّا﴾ باوەڕمان كرد

﴿لَّمْ تُؤْمِنُوا۟﴾ باوەڕتان نەكرد

﴿أَسْلَمْنَا﴾ خۆمان بە دەستەوەدا

﴿لَا يَلِتْكُم﴾ هیچتان لێ كەم نابێتەوە

﴿لَمْ يَرْتَابُوا۟﴾ گومان نەچووە دڵیانەوە

﴿أَتُعَلِّمُونَ ٱللَّهَ بِدِينِكُمْ﴾ ئایا خودا لە دینتان ئاگادار دەكەنەوە؟

﴿يَمُنُّونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا۟﴾ منەتی ئەوەت بەسەردا دەنێن كە موسوڵمان بوون

مینگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)ە.

سُورَةُ قٓ

ترتيبها ٥٠ — آياتها ٤٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قٓ ۚ وَٱلْقُرْءَانِ ٱلْمَجِيدِ ﴿١﴾ بَلْ عَجِبُوٓا۟ أَن جَآءَهُم مُّنذِرٌ مِّنْهُمْ
فَقَالَ ٱلْكَٰفِرُونَ هَٰذَا شَىْءٌ عَجِيبٌ ﴿٢﴾ أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ۖ ذَٰلِكَ
رَجْعٌۢ بَعِيدٌ ﴿٣﴾ قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنقُصُ ٱلْأَرْضُ مِنْهُمْ ۖ وَعِندَنَا كِتَٰبٌ
حَفِيظٌۢ ﴿٤﴾ بَلْ كَذَّبُوا۟ بِٱلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ فَهُمْ فِىٓ أَمْرٍ مَّرِيجٍ
﴿٥﴾ أَفَلَمْ يَنظُرُوٓا۟ إِلَى ٱلسَّمَآءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَٰهَا وَزَيَّنَّٰهَا
وَمَا لَهَا مِن فُرُوجٍ ﴿٦﴾ وَٱلْأَرْضَ مَدَدْنَٰهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَٰسِىَ
وَأَنۢبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍۭ بَهِيجٍ ﴿٧﴾ تَبْصِرَةً وَذِكْرَىٰ لِكُلِّ عَبْدٍ
مُّنِيبٍ ﴿٨﴾ وَنَزَّلْنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً مُّبَٰرَكًا فَأَنۢبَتْنَا بِهِۦ جَنَّٰتٍ
وَحَبَّ ٱلْحَصِيدِ ﴿٩﴾ وَٱلنَّخْلَ بَاسِقَٰتٍ لَّهَا طَلْعٌ نَّضِيدٌ ﴿١٠﴾
رِّزْقًا لِّلْعِبَادِ ۖ وَأَحْيَيْنَا بِهِۦ بَلْدَةً مَّيْتًا ۚ كَذَٰلِكَ ٱلْخُرُوجُ ﴿١١﴾ كَذَّبَتْ
قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَٰبُ ٱلرَّسِّ وَثَمُودُ ﴿١٢﴾ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَٰنُ
لُوطٍ ﴿١٣﴾ وَأَصْحَٰبُ ٱلْأَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ ۚ كُلٌّ كَذَّبَ ٱلرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ
﴿١٤﴾ أَفَعَيِينَا بِٱلْخَلْقِ ٱلْأَوَّلِ ۚ بَلْ هُمْ فِى لَبْسٍ مِّنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٥﴾

وشه و ماناكانی

سوورەتی قاف

﴿ وَٱلْقُرْءَانِ ﴾ بە قورئان! ﴿ رَجْعٌۢ بَعِيدٌ ﴾ گەڕانەوەیەكی دوورە
﴿ أَمْرٍ مَّرِيجٍ ﴾ كارێكی ئاڵۆزە
﴿ فُرُوجٍ ﴾ درز و كەلەبەر
﴿ زَوْجٍۭ بَهِيجٍ ﴾ جووتێكی جوان
﴿ عَبْدٍ مُّنِيبٍ ﴾ بەندەیەكی باش و گەڕاوەیە بۆلای خودا
﴿ وَحَبَّ ٱلْحَصِيدِ ﴾ دەنكی (گەنم) دووراوە
﴿ وَٱلنَّخْلَ بَاسِقَٰتٍ ﴾ خورمای بەرز و باڵا
﴿ لَّهَا طَلْعٌ ﴾ هێشووی هەیە ﴿ نَّضِيدٌ ﴾ دەنكەكانی رز و جوانن و بەسەر یەكەوەن
﴿ كَذَٰلِكَ ٱلْخُرُوجُ ﴾ دەرچوونیش لە گۆڕ هەروایە
﴿ وَأَصْحَٰبُ ٱلرَّسِّ ﴾ خاوەنی بیرەكە
﴿ وَأَصْحَٰبُ ٱلْأَيْكَةِ ﴾ خاوەن باخەكە
﴿ وَقَوْمُ تُبَّعٍ ﴾ هۆزی (توببەع)ی حیمیەری
﴿ أَفَعَيِينَا بِٱلْخَلْقِ ﴾ ئایا بە بەدیهێنانەوە ماندوو بووین؟ ﴿ فِى لَبْسٍ ﴾ لە تێكەڵ و پێكەڵیدا

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا جەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	قورس گۆكردن (تفخیم) و، قەلقەلە

وَلَقَدْ خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِۦ نَفْسُهُۥ ۖ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ ٱلْوَرِيدِ ﴿١٦﴾ إِذْ يَتَلَقَّى ٱلْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ ٱلْيَمِينِ وَعَنِ ٱلشِّمَالِ قَعِيدٌ ﴿١٧﴾ مَّا يَلْفِظُ مِن قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ﴿١٨﴾ وَجَآءَتْ سَكْرَةُ ٱلْمَوْتِ بِٱلْحَقِّ ۖ ذَٰلِكَ مَا كُنتَ مِنْهُ تَحِيدُ ﴿١٩﴾ وَنُفِخَ فِى ٱلصُّورِ ۚ ذَٰلِكَ يَوْمُ ٱلْوَعِيدِ ﴿٢٠﴾ وَجَآءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّعَهَا سَآئِقٌ وَشَهِيدٌ ﴿٢١﴾ لَّقَدْ كُنتَ فِى غَفْلَةٍ مِّنْ هَٰذَا فَكَشَفْنَا عَنكَ غِطَآءَكَ فَبَصَرُكَ ٱلْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿٢٢﴾ وَقَالَ قَرِينُهُۥ هَٰذَا مَا لَدَىَّ عَتِيدٌ ﴿٢٣﴾ أَلْقِيَا فِى جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٢٤﴾ مَّنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيبٍ ﴿٢٥﴾ ٱلَّذِى جَعَلَ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِى ٱلْعَذَابِ ٱلشَّدِيدِ ﴿٢٦﴾ ۞ قَالَ قَرِينُهُۥ رَبَّنَا مَآ أَطْغَيْتُهُۥ وَلَٰكِن كَانَ فِى ضَلَٰلٍۭ بَعِيدٍ ﴿٢٧﴾ قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا۟ لَدَىَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُم بِٱلْوَعِيدِ ﴿٢٨﴾ مَا يُبَدَّلُ ٱلْقَوْلُ لَدَىَّ وَمَآ أَنَا۠ بِظَلَّٰمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٢٩﴾ يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ ٱمْتَلَأْتِ وَتَقُولُ هَلْ مِن مَّزِيدٍ ﴿٣٠﴾ وَأُزْلِفَتِ ٱلْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿٣١﴾ هَٰذَا مَا تُوعَدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ ﴿٣٢﴾ مَّنْ خَشِىَ ٱلرَّحْمَٰنَ بِٱلْغَيْبِ وَجَآءَ بِقَلْبٍ مُّنِيبٍ ﴿٣٣﴾ ٱدْخُلُوهَا بِسَلَٰمٍ ۖ ذَٰلِكَ يَوْمُ ٱلْخُلُودِ ﴿٣٤﴾ لَهُم مَّا يَشَآءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٣٥﴾

نصف الحزب ٥٢

وشه و ماناکانی

﴿ حَبْلِ ٱلْوَرِيدِ ﴾ ڕەگی لا مل
﴿ يَتَلَقَّى ٱلْمُتَلَقِّيَانِ ﴾ دوو فریشتەکە دەنووسن، دەگەن بە یەك
﴿ قَعِيدٌ ﴾ دانیشتووە
﴿ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ﴾ چاودێرێکی ئامادەیە
﴿ تَحِيدُ ﴾ لیی لادەدا
﴿ غِطَآءَكَ ﴾ پەردەکەت
﴿ حَدِيدٌ ﴾ تیژە، زۆر بڕ دەکا
﴿ عَتِيدٌ ﴾ ئامادەیە
﴿ عَنِيدٍ ﴾ سەرسەخت و نالەبار
﴿ مُعْتَدٍ ﴾ زیادەڕەو
﴿ مُّرِيبٍ ﴾ گوماناویی
﴿ وَأُزْلِفَتِ ٱلْجَنَّةُ ﴾ بەهەشت نزیکخرایەوە
﴿ أَوَّابٍ ﴾ زۆر گەڕاوە بۆ لای خودا
﴿ حَفِيظٍ ﴾ خۆپارێز، ئەمانەتپارێز
﴿ بِقَلْبٍ مُّنِيبٍ ﴾ بە دڵێکی پاك و روو لە خوداوە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّن قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُم بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي
الْبِلَادِ هَلْ مِن مَّحِيصٍ ﴿٣٦﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَذِكْرَىٰ لِمَن كَانَ
لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا
مِن لُّغُوبٍ ﴿٣٨﴾ فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ﴿٣٩﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ
وَأَدْبَارَ السُّجُودِ ﴿٤٠﴾ وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِن مَّكَانٍ قَرِيبٍ
﴿٤١﴾ يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ ﴿٤٢﴾ إِنَّا
نَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ ﴿٤٣﴾ يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ
عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ ﴿٤٤﴾ نَّحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ
وَمَا أَنتَ عَلَيْهِم بِجَبَّارٍ فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ مَن يَخَافُ وَعِيدِ ﴿٤٥﴾

سُورَةُ الذَّارِيَاتِ

ترتيبها ٥١ — آياتها ٦٠

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالذَّارِيَاتِ ذَرْوًا ﴿١﴾ فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًا ﴿٢﴾ فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا ﴿٣﴾
فَالْمُقَسِّمَاتِ أَمْرًا ﴿٤﴾ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ ﴿٥﴾ وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ ﴿٦﴾

وشه و ماناکانی

﴿قَرْنٍ﴾ گەل
﴿بَطْشًا﴾ هێز، هەڵمەت و توانا
﴿فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ﴾ لە ترسی مردن زۆر شوێن گەڕان
﴿مَّحِيصٍ﴾ جێگەی دەربازبوون
﴿لُّغُوبٍ﴾ ماندوێتی
﴿وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ﴾ خودا لە هەموو کەمایەتییەك پاك رابگرە
﴿وَأَدْبَارَ السُّجُودِ﴾ پاش نوێژەکان
﴿يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ﴾ گرمە و هەرای زیندوبوونەوە دەبیستن

سوورەتی ذاریات

﴿وَالذَّارِيَاتِ ذَرْوًا﴾ بەو بایەی تۆز و پل و پووش بڵاودەکاتەوە!
﴿فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًا﴾ بەو هەورانەی باران هەڵدەگرن!
﴿فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا﴾ بەو کەشتیانەی بە ئارامیی بەسەر دەریادا دەڕۆن!
﴿فَالْمُقَسِّمَاتِ أَمْرًا﴾ بەو فریشتانەی بڕیارەکان دابەش دەکەن!
﴿إِنَّمَا تُوعَدُونَ﴾ ئەو بەڵێنەی دراوە پێتان
﴿وَإِنَّ الدِّينَ﴾ پاداشی پاش لێپرسینەوە

قورس گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان: ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلۡحُبُكِ ﴿٧﴾ إِنَّكُمۡ لَفِي قَوۡلٖ مُّخۡتَلِفٖ ﴿٨﴾ يُؤۡفَكُ عَنۡهُ مَنۡ أُفِكَ ﴿٩﴾ قُتِلَ ٱلۡخَرَّٰصُونَ ﴿١٠﴾ ٱلَّذِينَ هُمۡ فِي غَمۡرَةٖ سَاهُونَ ﴿١١﴾ يَسۡـَٔلُونَ أَيَّانَ يَوۡمُ ٱلدِّينِ ﴿١٢﴾ يَوۡمَ هُمۡ عَلَى ٱلنَّارِ يُفۡتَنُونَ ﴿١٣﴾ ذُوقُواْ فِتۡنَتَكُمۡ هَٰذَا ٱلَّذِي كُنتُم بِهِۦ تَسۡتَعۡجِلُونَ ﴿١٤﴾ إِنَّ ٱلۡمُتَّقِينَ فِي جَنَّٰتٖ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾ ءَاخِذِينَ مَآ ءَاتَىٰهُمۡ رَبُّهُمۡۚ إِنَّهُمۡ كَانُواْ قَبۡلَ ذَٰلِكَ مُحۡسِنِينَ ﴿١٦﴾ كَانُواْ قَلِيلٗا مِّنَ ٱلَّيۡلِ مَا يَهۡجَعُونَ ﴿١٧﴾ وَبِٱلۡأَسۡحَارِ هُمۡ يَسۡتَغۡفِرُونَ ﴿١٨﴾ وَفِيٓ أَمۡوَٰلِهِمۡ حَقّٞ لِّلسَّآئِلِ وَٱلۡمَحۡرُومِ ﴿١٩﴾ وَفِي ٱلۡأَرۡضِ ءَايَٰتٞ لِّلۡمُوقِنِينَ ﴿٢٠﴾ وَفِيٓ أَنفُسِكُمۡۚ أَفَلَا تُبۡصِرُونَ ﴿٢١﴾ وَفِي ٱلسَّمَآءِ رِزۡقُكُمۡ وَمَا تُوعَدُونَ ﴿٢٢﴾ فَوَرَبِّ ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِ إِنَّهُۥ لَحَقّٞ مِّثۡلَ مَآ أَنَّكُمۡ تَنطِقُونَ ﴿٢٣﴾ هَلۡ أَتَىٰكَ حَدِيثُ ضَيۡفِ إِبۡرَٰهِيمَ ٱلۡمُكۡرَمِينَ ﴿٢٤﴾ إِذۡ دَخَلُواْ عَلَيۡهِ فَقَالُواْ سَلَٰمٗاۖ قَالَ سَلَٰمٞ قَوۡمٞ مُّنكَرُونَ ﴿٢٥﴾ فَرَاغَ إِلَىٰٓ أَهۡلِهِۦ فَجَآءَ بِعِجۡلٖ سَمِينٖ ﴿٢٦﴾ فَقَرَّبَهُۥٓ إِلَيۡهِمۡ قَالَ أَلَا تَأۡكُلُونَ ﴿٢٧﴾ فَأَوۡجَسَ مِنۡهُمۡ خِيفَةٗۖ قَالُواْ لَا تَخَفۡۖ وَبَشَّرُوهُ بِغُلَٰمٍ عَلِيمٖ ﴿٢٨﴾ فَأَقۡبَلَتِ ٱمۡرَأَتُهُۥ فِي صَرَّةٖ فَصَكَّتۡ وَجۡهَهَا وَقَالَتۡ عَجُوزٌ عَقِيمٞ ﴿٢٩﴾ قَالُواْ كَذَٰلِكِ قَالَ رَبُّكِۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡحَكِيمُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٣٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿ذَاتِ ٱلۡحُبُكِ﴾ خاوەنی چەند ڕێگە

﴿قَوۡلٖ مُّخۡتَلِفٖ﴾ وتەی جیاواز

﴿يُؤۡفَكُ عَنۡهُ﴾ لێی لادەبرێت

﴿قُتِلَ ٱلۡخَرَّٰصُونَ﴾ درۆزنان بە مەرگ چن!

﴿غَمۡرَةٖ﴾ چاڵیی و قووڵایی

﴿أَيَّانَ يَوۡمُ ٱلدِّينِ﴾ کەی ڕۆژی قیامەت دێ

﴿يُفۡتَنُونَ﴾ سزا دەدرێن

﴿وَٱلۡمَحۡرُومِ﴾ نەدارا و بێ بەش

﴿ضَيۡفِ إِبۡرَٰهِيمَ﴾ میوانەکانی ئیبراهیم

﴿قَوۡمٞ مُّنكَرُونَ﴾ کۆمەڵێکی نەناسراون

﴿فَرَاغَ إِلَىٰٓ أَهۡلِهِۦ﴾ چوو بۆ لای خێزانەکەی

﴿فَأَوۡجَسَ مِنۡهُمۡ﴾ هەستی کرد لێیەوە

﴿بِغُلَٰمٍ عَلِيمٖ﴾ گەنجێکی زانا (ئیسحاق)

﴿صَرَّةٖ﴾ گرمە و هەرایەک

﴿فَصَكَّتۡ وَجۡهَهَا﴾ ماڵیی بە دەم و چاوی خۆیدا

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە.

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا ٱلْمُرْسَلُونَ ﴿٣١﴾ قَالُوٓا۟ إِنَّآ أُرْسِلْنَآ إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾ لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّن طِينٍ ﴿٣٣﴾ مُّسَوَّمَةً عِندَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ﴿٣٤﴾ فَأَخْرَجْنَا مَن كَانَ فِيهَا مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٥﴾ فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِّنَ ٱلْمُسْلِمِينَ ﴿٣٦﴾ وَتَرَكْنَا فِيهَآ ءَايَةً لِّلَّذِينَ يَخَافُونَ ٱلْعَذَابَ ٱلْأَلِيمَ ﴿٣٧﴾ وَفِى مُوسَىٰٓ إِذْ أَرْسَلْنَٰهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَٰنٍ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾ فَتَوَلَّىٰ بِرُكْنِهِۦ وَقَالَ سَٰحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴿٣٩﴾ فَأَخَذْنَٰهُ وَجُنُودَهُۥ فَنَبَذْنَٰهُمْ فِى ٱلْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿٤٠﴾ وَفِى عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ ٱلرِّيحَ ٱلْعَقِيمَ ﴿٤١﴾ مَا تَذَرُ مِن شَىْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلَتْهُ كَٱلرَّمِيمِ ﴿٤٢﴾ وَفِى ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا۟ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٤٣﴾ فَعَتَوْا۟ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ ٱلصَّٰعِقَةُ وَهُمْ يَنظُرُونَ ﴿٤٤﴾ فَمَا ٱسْتَطَٰعُوا۟ مِن قِيَامٍ وَمَا كَانُوا۟ مُنتَصِرِينَ ﴿٤٥﴾ وَقَوْمَ نُوحٍ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ قَوْمًا فَٰسِقِينَ ﴿٤٦﴾ وَٱلسَّمَآءَ بَنَيْنَٰهَا بِأَيْي۟دٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴿٤٧﴾ وَٱلْأَرْضَ فَرَشْنَٰهَا فَنِعْمَ ٱلْمَٰهِدُونَ ﴿٤٨﴾ وَمِن كُلِّ شَىْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٤٩﴾ فَفِرُّوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ إِنِّى لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾ وَلَا تَجْعَلُوا۟ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَ إِنِّى لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥١﴾

وشەو ماناكانی

﴿ فَمَا خَطْبُكُمْ ﴾ كێشە و گرفتتان چییە؟

﴿ مُسَوَّمَةً ﴾ دیاریكراو

﴿ وَفِي مُوسَىٰ ﴾ لە بارەی مووساشەوە

﴿ فَتَوَلَّىٰ بِرُكْنِهِ ﴾ بە هێزی خۆی نازی و باوەڕی نەكرد

﴿ مُلِيمٌ ﴾ جێگەی تەشەر و توانج بوو

﴿ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴾ بای كرە و سووتێنەر

﴿ كَالرَّمِيمِ ﴾ وەك رزیو ﴿ فَعَتَوْا ﴾ یاخیی بوون

﴿ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ ﴾ گرمە و نركەیەك هات بەسەریانا

﴿ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ ﴾ بەهێز و توانا دروستمان كردووە

﴿ فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ ﴾ باشترین ڕێخەر و راخەر

﴿ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ ﴾ جووتێكمان دروست كردووە

﴿ فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ ﴾ دە راكەن بۆ لای خودا، بۆ لای لێبوردەیی خودا

قورس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

كَذَٰلِكَ مَآ أَتَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِم مِّن رَّسُولٍ إِلَّا قَالُواْ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴿٥٢﴾ أَتَوَاصَوْاْ بِهِۦۚ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٥٣﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَآ أَنتَ بِمَلُومٍ ﴿٥٤﴾ وَذَكِّرْ فَإِنَّ ٱلذِّكْرَىٰ تَنفَعُ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾ وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ مَآ أُرِيدُ مِنْهُم مِّن رِّزْقٍ وَمَآ أُرِيدُ أَن يُطْعِمُونِ ﴿٥٧﴾ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلرَّزَّاقُ ذُو ٱلْقُوَّةِ ٱلْمَتِينُ ﴿٥٨﴾ فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُواْ ذَنُوبًا مِّثْلَ ذَنُوبِ أَصْحَٰبِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُونِ ﴿٥٩﴾ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ مِن يَوْمِهِمُ ٱلَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٦٠﴾

سُورَةُ الطُّورِ

ترتيبها ٥٢ — آياتها ٤٩

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلطُّورِ ﴿١﴾ وَكِتَٰبٍ مَّسْطُورٍ ﴿٢﴾ فِي رَقٍّ مَّنشُورٍ ﴿٣﴾ وَٱلْبَيْتِ ٱلْمَعْمُورِ ﴿٤﴾ وَٱلسَّقْفِ ٱلْمَرْفُوعِ ﴿٥﴾ وَٱلْبَحْرِ ٱلْمَسْجُورِ ﴿٦﴾ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَٰقِعٌ ﴿٧﴾ مَّا لَهُۥ مِن دَافِعٍ ﴿٨﴾ يَوْمَ تَمُورُ ٱلسَّمَآءُ مَوْرًا ﴿٩﴾ وَتَسِيرُ ٱلْجِبَالُ سَيْرًا ﴿١٠﴾ فَوَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾ ٱلَّذِينَ هُمْ فِي خَوْضٍ يَلْعَبُونَ ﴿١٢﴾ يَوْمَ يُدَعُّونَ إِلَىٰ نَارِ جَهَنَّمَ دَعًّا ﴿١٣﴾ هَٰذِهِ ٱلنَّارُ ٱلَّتِي كُنتُم بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٤﴾

وشە و ماناكانی

﴿ لِيَعْبُدُونِ ﴾ بۆ ئەوەی بمپەرستن

﴿ ذَنُوبًا ﴾ دۆڵچەیەك، بەشێك (لە سزا)

﴿ فَوَيْلٌ ﴾ ماڵكاولی

سوورەتی طوور

﴿ وَٱلطُّورِ ﴾ بە كێوی طووری سینا!

﴿ وَكِتَٰبٍ مَّسْطُورٍ ﴾ بە كتێبی نووسراو و ڕێكخراو!

﴿ فِي رَقٍّ ﴾ لەسەر پێست و ئەوانەی شتیان تیادا دەنووسری

﴿ مَّنشُورٍ ﴾ بڵاوكراوە و مۆركراو

﴿ وَٱلْبَيْتِ ٱلْمَعْمُورِ ﴾ بە كەعبە، ماڵی ئاوەدان!

﴿ وَٱلسَّقْفِ ٱلْمَرْفُوعِ ﴾ بە بانی بەرز كراوە!

﴿ وَٱلْبَحْرِ ٱلْمَسْجُورِ ﴾ بە دەریای داگیرساو!

﴿ إِنَّ عَذَابَ ﴾ بێگومان سزای

﴿ تَمُورُ ٱلسَّمَآءُ ﴾ ئاسمان دەشێوێ و وەك ئاش دەسووڕێتەوە

﴿ فَوَيْلٌ ﴾ ماڵكاولی

﴿ خَوْضٍ ﴾ ڕۆچوون

﴿ يُدَعُّونَ ﴾ بە زۆر پاڵ دەنرێن

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٤،٥) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

أَفَسِحۡرٌ هَٰذَآ أَمۡ أَنتُمۡ لَا تُبۡصِرُونَ ﴿١٥﴾ ٱصۡلَوۡهَا فَٱصۡبِرُوٓاْ
أَوۡ لَا تَصۡبِرُواْ سَوَآءٌ عَلَيۡكُمۡۖ إِنَّمَا تُجۡزَوۡنَ مَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿١٦﴾
إِنَّ ٱلۡمُتَّقِينَ فِي جَنَّٰتٖ وَنَعِيمٖ ﴿١٧﴾ فَٰكِهِينَ بِمَآ ءَاتَىٰهُمۡ رَبُّهُمۡ
وَوَقَىٰهُمۡ رَبُّهُمۡ عَذَابَ ٱلۡجَحِيمِ ﴿١٨﴾ كُلُواْ وَٱشۡرَبُواْ هَنِيٓـَٔۢا بِمَا
كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿١٩﴾ مُتَّكِـِٔينَ عَلَىٰ سُرُرٖ مَّصۡفُوفَةٖۖ وَزَوَّجۡنَٰهُم
بِحُورٍ عِينٖ ﴿٢٠﴾ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَٱتَّبَعَتۡهُمۡ ذُرِّيَّتُهُم بِإِيمَٰنٍ أَلۡحَقۡنَا
بِهِمۡ ذُرِّيَّتَهُمۡ وَمَآ أَلَتۡنَٰهُم مِّنۡ عَمَلِهِم مِّن شَيۡءٖۚ كُلُّ ٱمۡرِيِٕۭ بِمَا كَسَبَ
رَهِينٞ ﴿٢١﴾ وَأَمۡدَدۡنَٰهُم بِفَٰكِهَةٖ وَلَحۡمٖ مِّمَّا يَشۡتَهُونَ ﴿٢٢﴾ يَتَنَٰزَعُونَ
فِيهَا كَأۡسٗا لَّا لَغۡوٞ فِيهَا وَلَا تَأۡثِيمٞ ﴿٢٣﴾ ۞ وَيَطُوفُ عَلَيۡهِمۡ غِلۡمَانٞ
لَّهُمۡ كَأَنَّهُمۡ لُؤۡلُؤٞ مَّكۡنُونٞ ﴿٢٤﴾ وَأَقۡبَلَ بَعۡضُهُمۡ عَلَىٰ بَعۡضٖ يَتَسَآءَلُونَ
﴿٢٥﴾ قَالُوٓاْ إِنَّا كُنَّا قَبۡلُ فِيٓ أَهۡلِنَا مُشۡفِقِينَ ﴿٢٦﴾ فَمَنَّ ٱللَّهُ
عَلَيۡنَا وَوَقَىٰنَا عَذَابَ ٱلسَّمُومِ ﴿٢٧﴾ إِنَّا كُنَّا مِن قَبۡلُ
نَدۡعُوهُۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡبَرُّ ٱلرَّحِيمُ ﴿٢٨﴾ فَذَكِّرۡ فَمَآ أَنتَ بِنِعۡمَتِ
رَبِّكَ بِكَاهِنٖ وَلَا مَجۡنُونٍ ﴿٢٩﴾ أَمۡ يَقُولُونَ شَاعِرٞ نَّتَرَبَّصُ بِهِۦ رَيۡبَ
ٱلۡمَنُونِ ﴿٣٠﴾ قُلۡ تَرَبَّصُواْ فَإِنِّي مَعَكُم مِّنَ ٱلۡمُتَرَبِّصِينَ ﴿٣١﴾

ربع الحزب ٥٣

وشه و ماناکانی

﴿ فَٰكِهِينَ ﴾ له رابواردندان

﴿ سُرُرٖ مَّصۡفُوفَةٖ ﴾ راخەری رزکراو

﴿ وَزَوَّجۡنَٰهُم ﴾ کردمانن به هاوسەری

﴿ بِحُورٍ عِينٖ ﴾ ئافرەتی جوانی چاوگەورە

﴿ أَلَتۡنَٰهُم ﴾ هیچمان له کردەوەیان کەم نەکرد

﴿ رَهِينٞ ﴾ بەندی کردەوەی خۆیەتی

﴿ يَتَنَٰزَعُونَ ﴾ رادەکێشن و دەفڕێنن

﴿ كَأۡسٗا ﴾ کاسەی (شەراب)

﴿ لَّا لَغۡوٞ فِيهَا وَلَا تَأۡثِيمٞ ﴾ نە سەرخۆشیی و هەرزەگۆیی و نە گوناهی تێدا نییە

﴿ لُؤۡلُؤٞ مَّكۡنُونٞ ﴾ لوئلوئی هەڵگیراو و پارێزراو

﴿ مُشۡفِقِينَ ﴾ دەترسن

﴿ عَذَابَ ٱلسَّمُومِ ﴾ سزای ئاگری دۆزەخ

﴿ رَيۡبَ ٱلۡمَنُونِ ﴾ کارەساتی مردن

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

أَمۡ تَأۡمُرُهُمۡ أَحۡلَٰمُهُم بِهَٰذَآۚ أَمۡ هُمۡ قَوۡمٞ طَاغُونَ ﴿٣٢﴾ أَمۡ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُۥۚ بَل لَّا يُؤۡمِنُونَ ﴿٣٣﴾ فَلۡيَأۡتُواْ بِحَدِيثٖ مِّثۡلِهِۦٓ إِن كَانُواْ صَٰدِقِينَ ﴿٣٤﴾ أَمۡ خُلِقُواْ مِنۡ غَيۡرِ شَيۡءٍ أَمۡ هُمُ ٱلۡخَٰلِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمۡ خَلَقُواْ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَۚ بَل لَّا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمۡ عِندَهُمۡ خَزَآئِنُ رَبِّكَ أَمۡ هُمُ ٱلۡمُصَۣيۡطِرُونَ ﴿٣٧﴾ أَمۡ لَهُمۡ سُلَّمٞ يَسۡتَمِعُونَ فِيهِۖ فَلۡيَأۡتِ مُسۡتَمِعُهُم بِسُلۡطَٰنٖ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾ أَمۡ لَهُ ٱلۡبَنَٰتُ وَلَكُمُ ٱلۡبَنُونَ ﴿٣٩﴾ أَمۡ تَسۡـَٔلُهُمۡ أَجۡرٗا فَهُم مِّن مَّغۡرَمٖ مُّثۡقَلُونَ ﴿٤٠﴾ أَمۡ عِندَهُمُ ٱلۡغَيۡبُ فَهُمۡ يَكۡتُبُونَ ﴿٤١﴾ أَمۡ يُرِيدُونَ كَيۡدٗاۖ فَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ هُمُ ٱلۡمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾ أَمۡ لَهُمۡ إِلَٰهٌ غَيۡرُ ٱللَّهِۚ سُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ﴿٤٣﴾ وَإِن يَرَوۡاْ كِسۡفٗا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ سَاقِطٗا يَقُولُواْ سَحَابٞ مَّرۡكُومٞ ﴿٤٤﴾ فَذَرۡهُمۡ حَتَّىٰ يُلَٰقُواْ يَوۡمَهُمُ ٱلَّذِي فِيهِ يُصۡعَقُونَ ﴿٤٥﴾ يَوۡمَ لَا يُغۡنِي عَنۡهُمۡ كَيۡدُهُمۡ شَيۡـٔٗا وَلَا هُمۡ يُنصَرُونَ ﴿٤٦﴾ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُواْ عَذَابٗا دُونَ ذَٰلِكَ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَٱصۡبِرۡ لِحُكۡمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعۡيُنِنَاۖ وَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٨﴾ وَمِنَ ٱلَّيۡلِ فَسَبِّحۡهُ وَإِدۡبَٰرَ ٱلنُّجُومِ ﴿٤٩﴾

سُورَةُ النَّجۡمِ

ترتيبها ٥٣ — آياتها ٦٢

وشەو ماناکانی

﴿ أَحۡلَٰمُهُم ﴾ عەقڵەکانیان
﴿ قَوۡمٞ طَاغُونَ ﴾ گەلێکی یاخیی
﴿ تَقَوَّلَهُۥ ﴾ خۆی هەڵی بەستووە
﴿ خَزَآئِنُ رَبِّكَ ﴾ گەنجینەکانی خودات
﴿ هُمُ ٱلۡمُصَيۡطِرُونَ ﴾ (یان) دەستەڵات هی ئەوانە؟
﴿ لَهُمۡ سُلَّمٞ ﴾ پەیژە و پلیکانەیان هەیە؟
﴿ مِّن مَّغۡرَمٖ مُّثۡقَلُونَ ﴾ لە ژێر باری قەرزدان؟
﴿ هُمُ ٱلۡمَكِيدُونَ ﴾ ئەوان کەوتوونەتە داوەوە
﴿ كِسۡفٗا ﴾ پارچەیەکی گەورە
﴿ سَحَابٞ مَّرۡكُومٞ ﴾ هەوری لەسەریەك پەستوو
﴿ فِيهِ يُصۡعَقُونَ ﴾ تێیدا لەناو دەچن (ڕۆژی بەدر)
﴿ لَا يُغۡنِي عَنۡهُمۡ ﴾ سوودیان پێ ناگەیەنێ
﴿ عَذَابٗا دُونَ ذَٰلِكَ ﴾ سزایەکی پێش ئەوە، گرانیی
﴿ بِأَعۡيُنِنَا ﴾ لەژێر چاودێریی خۆماندا
﴿ وَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ ﴾ ستایشی خودای خۆت بکە
﴿ وَإِدۡبَٰرَ ٱلنُّجُومِ ﴾ ئاوابوونی ئەستێرەکان

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل. لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ﴿١﴾ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ ﴿٢﴾ وَمَا يَنطِقُ عَنِ ٱلْهَوَىٰٓ ﴿٣﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْىٌ يُوحَىٰ ﴿٤﴾ عَلَّمَهُۥ شَدِيدُ ٱلْقُوَىٰ ﴿٥﴾ ذُو مِرَّةٍ فَٱسْتَوَىٰ ﴿٦﴾ وَهُوَ بِٱلْأُفُقِ ٱلْأَعْلَىٰ ﴿٧﴾ ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّىٰ ﴿٨﴾ فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ﴿٩﴾ فَأَوْحَىٰٓ إِلَىٰ عَبْدِهِۦ مَآ أَوْحَىٰ ﴿١٠﴾ مَا كَذَبَ ٱلْفُؤَادُ مَا رَأَىٰٓ ﴿١١﴾ أَفَتُمَٰرُونَهُۥ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ رَءَاهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿١٣﴾ عِندَ سِدْرَةِ ٱلْمُنتَهَىٰ ﴿١٤﴾ عِندَهَا جَنَّةُ ٱلْمَأْوَىٰٓ ﴿١٥﴾ إِذْ يَغْشَى ٱلسِّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ ﴿١٦﴾ مَا زَاغَ ٱلْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ﴿١٧﴾ لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ ءَايَٰتِ رَبِّهِ ٱلْكُبْرَىٰٓ ﴿١٨﴾ أَفَرَءَيْتُمُ ٱللَّٰتَ وَٱلْعُزَّىٰ ﴿١٩﴾ وَمَنَوٰةَ ٱلثَّالِثَةَ ٱلْأُخْرَىٰٓ ﴿٢٠﴾ أَلَكُمُ ٱلذَّكَرُ وَلَهُ ٱلْأُنثَىٰ ﴿٢١﴾ تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ ضِيزَىٰٓ ﴿٢٢﴾ إِنْ هِىَ إِلَّآ أَسْمَآءٌ سَمَّيْتُمُوهَآ أَنتُمْ وَءَابَآؤُكُم مَّآ أَنزَلَ ٱللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَٰنٍ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا ٱلظَّنَّ وَمَا تَهْوَى ٱلْأَنفُسُ ۖ وَلَقَدْ جَآءَهُم مِّن رَّبِّهِمُ ٱلْهُدَىٰٓ ﴿٢٣﴾ أَمْ لِلْإِنسَٰنِ مَا تَمَنَّىٰ ﴿٢٤﴾ فَلِلَّهِ ٱلْءَاخِرَةُ وَٱلْأُولَىٰ ﴿٢٥﴾ ۞ وَكَم مِّن مَّلَكٍ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ لَا تُغْنِى شَفَٰعَتُهُمْ شَيْـًٔا إِلَّا مِنۢ بَعْدِ أَن يَأْذَنَ ٱللَّهُ لِمَن يَشَآءُ وَيَرْضَىٰٓ ﴿٢٦﴾

نصف الحزب ٥٣

وشەو ماناكانی

سوورەتی نەجم

﴿ وَٱلنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ﴾ بە ئەستێرە کە ئاوا دەبێت!
﴿ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ ﴾ هاورێکەتان (پێغەمبەر) گومڕا نەبووە
﴿ شَدِيدُ ٱلْقُوَىٰ ﴾ پارێزەری وەحی (جبریل)
﴿ ذُو مِرَّةٍ ﴾ خاوەن هێز، ڕەوشتی جوان
﴿ فَٱسْتَوَىٰ ﴾ تەواو بوو، دامەزرا
﴿ دَنَا ﴾ نزیك بووەوە
﴿ قَابَ قَوْسَيْنِ ﴾ بە ئەندازەی دوو کەوان
﴿ عَبْدِهِۦ ﴾ بەندەی خودا (پێغەمبەر)
﴿ أَفَتُمَٰرُونَهُۥ ﴾ ئایا بە درۆی دەخەنەوە، گومانی تێدا دروست دەکەن؟
﴿ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴾ جارێکی دی
﴿ سِدْرَةِ ٱلْمُنتَهَىٰ ﴾ ئەو دارەی زانست لەوە بەولاوە بڕ ناکات
﴿ يَغْشَى ٱلسِّدْرَةَ ﴾ دارەکە دادەپۆشێ
﴿ مَا زَاغَ ٱلْبَصَرُ ﴾ چاوی لێی لانەدا
﴿ لَقَدْ رَأَىٰ ﴾ لە شەوی میعراجدا دی
﴿ أَفَرَءَيْتُمُ ﴾ پێم بڵێن، ئایا دیوتانە؟
﴿ ٱللَّٰتَ وَٱلْعُزَّىٰ ﴾ دوو بت بوون دەیان پەرستن
﴿ قِسْمَةٌ ضِيزَىٰٓ ﴾ بەشکردنی خوار و خێچ

تەجوید			
قورس کۆکردن (التفخیم) و، قەلقەلە	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيُسَمُّونَ الْمَلَائِكَةَ تَسْمِيَةَ الْأُنْثَىٰ ﴿٢٧﴾
وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ ۖ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ ۖ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ
الْحَقِّ شَيْئًا ﴿٢٨﴾ فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّىٰ عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا ﴿٢٩﴾ ذَٰلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ ۚ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ
سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدَىٰ ﴿٣٠﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا
فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا
بِالْحُسْنَى ﴿٣١﴾ الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ ۚ
إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ ۚ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ
وَإِذْ أَنْتُمْ أَجِنَّةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ ۖ فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ ۖ هُوَ أَعْلَمُ
بِمَنِ اتَّقَىٰ ﴿٣٢﴾ أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّىٰ ﴿٣٣﴾ وَأَعْطَىٰ قَلِيلًا وَأَكْدَىٰ
﴿٣٤﴾ أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَىٰ ﴿٣٥﴾ أَمْ لَمْ يُنَبَّأْ بِمَا فِي صُحُفِ
مُوسَىٰ ﴿٣٦﴾ وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّىٰ ﴿٣٧﴾ أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ
﴿٣٨﴾ وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ
يُرَىٰ ﴿٤٠﴾ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ ﴿٤١﴾ وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ
﴿٤٢﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَىٰ ﴿٤٣﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتَ وَأَحْيَا ﴿٤٤﴾

وشه و ماناكانی

﴿ تَسْمِيَةَ الْأُنْثَىٰ ﴾ ناوی مێینه
﴿ وَالْفَوَاحِشَ ﴾ تاوانی گەورە، گوناهە خراپەكان
﴿ اللَّمَمَ ﴾ گوناهە بچووكەكان
﴿ فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ ﴾ خۆتان بە پاك مەزانن
﴿ أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّىٰ ﴾ ئەو كەسەت دیوە كە پشتی هەڵكرد
﴿ وَأَكْدَىٰ ﴾ بەشی خۆی بڕی
﴿ وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّىٰ ﴾ ئەو ئیبراهیمەی قسەكەی خۆی بردە سەر
﴿ وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ ﴾ دوایی كۆششەكەی دەبینرێ
﴿ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ ﴾ پاداشی تەواو
﴿ أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ ﴾ كەس باری كەس هەڵناگرێ
﴿ الْمُنْتَهَىٰ ﴾ كۆتا، چارەنووس

مێنگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مێنگە (الغنة).
- مێنگەی (الإخفاء).
- مێنگەی (الإقلاب).
- (الإدغام) بە مێنگەوە.
- (الإدغام)ی بێ مێنگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَأَنَّهُۥ خَلَقَ ٱلزَّوۡجَيۡنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلۡأُنثَىٰ ﴿٤٥﴾ مِن نُّطۡفَةٍ إِذَا تُمۡنَىٰ ﴿٤٦﴾ وَأَنَّ عَلَيۡهِ ٱلنَّشۡأَةَ ٱلۡأُخۡرَىٰ ﴿٤٧﴾ وَأَنَّهُۥ هُوَ أَغۡنَىٰ وَأَقۡنَىٰ ﴿٤٨﴾ وَأَنَّهُۥ هُوَ رَبُّ ٱلشِّعۡرَىٰ ﴿٤٩﴾ وَأَنَّهُۥٓ أَهۡلَكَ عَادًا ٱلۡأُولَىٰ ﴿٥٠﴾ وَثَمُودَاْ فَمَآ أَبۡقَىٰ ﴿٥١﴾ وَقَوۡمَ نُوحٖ مِّن قَبۡلُۖ إِنَّهُمۡ كَانُواْ هُمۡ أَظۡلَمَ وَأَطۡغَىٰ ﴿٥٢﴾ وَٱلۡمُؤۡتَفِكَةَ أَهۡوَىٰ ﴿٥٣﴾ فَغَشَّىٰهَا مَا غَشَّىٰ ﴿٥٤﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكَ تَتَمَارَىٰ ﴿٥٥﴾ هَٰذَا نَذِيرٞ مِّنَ ٱلنُّذُرِ ٱلۡأُولَىٰٓ ﴿٥٦﴾ أَزِفَتِ ٱلۡأٓزِفَةُ ﴿٥٧﴾ لَيۡسَ لَهَا مِن دُونِ ٱللَّهِ كَاشِفَةٌ ﴿٥٨﴾ أَفَمِنۡ هَٰذَا ٱلۡحَدِيثِ تَعۡجَبُونَ ﴿٥٩﴾ وَتَضۡحَكُونَ وَلَا تَبۡكُونَ ﴿٦٠﴾ وَأَنتُمۡ سَٰمِدُونَ ﴿٦١﴾ فَٱسۡجُدُواْۤ لِلَّهِۤ وَٱعۡبُدُواْ۩ ﴿٦٢﴾

سجدة

سُورَةُ القَمَرِ

ترتيبها ٥٤ — آياتها ٥٥

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱقۡتَرَبَتِ ٱلسَّاعَةُ وَٱنشَقَّ ٱلۡقَمَرُ ﴿١﴾ وَإِن يَرَوۡاْ ءَايَةٗ يُعۡرِضُواْ وَيَقُولُواْ سِحۡرٞ مُّسۡتَمِرّٞ ﴿٢﴾ وَكَذَّبُواْ وَٱتَّبَعُوٓاْ أَهۡوَآءَهُمۡۚ وَكُلُّ أَمۡرٖ مُّسۡتَقِرّٞ ﴿٣﴾ وَلَقَدۡ جَآءَهُم مِّنَ ٱلۡأَنۢبَآءِ مَا فِيهِ مُزۡدَجَرٌ ﴿٤﴾ حِكۡمَةُۢ بَٰلِغَةٞۖ فَمَا تُغۡنِ ٱلنُّذُرُ ﴿٥﴾ فَتَوَلَّ عَنۡهُمۡۘ يَوۡمَ يَدۡعُ ٱلدَّاعِ إِلَىٰ شَيۡءٖ نُّكُرٍ ﴿٦﴾

وشه و ماناكانی

﴿ وَأَقۡنَىٰ ﴾ قنیات ده‌كا، هه‌ژاری ده‌كا

﴿ ٱلشِّعۡرَىٰ ﴾ ئه‌ستێره‌ی شیعرا

﴿ فَغَشَّىٰهَا ﴾ داپۆشی

﴿ ءَالَآءِ رَبِّكَ ﴾ نیعمه‌ته‌كانی خودا

﴿ تَتَمَارَىٰ ﴾ گومان ده‌به‌ی

﴿ أَزِفَتِ ٱلۡأٓزِفَةُ ﴾ قیامه‌ت نزیك بووه‌وه

﴿ كَاشِفَةٌ ﴾ په‌رده لاده‌ر

﴿ وَأَنتُمۡ سَٰمِدُونَ ﴾ بێ ئاگان

سووره‌تی قه‌مه‌ر

﴿ وَٱنشَقَّ ٱلۡقَمَرُ ﴾ مانگ له‌ت بوو

﴿ مُّسۡتَمِرّٞ ﴾ ئارامگاه

﴿ مُزۡدَجَرٌ ﴾ ترسێنه‌ر

﴿ شَيۡءٖ نُّكُرٍ ﴾ شتێكی گه‌وره و ترسناك (قیامه‌ت)

فۆرمی گۆكردن (تفخیم) و قه‌لقه‌له

- ▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):
٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:

١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت. ئه‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌مالرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

خُشَّعًا أَبْصَٰرُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ ٱلْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ ﴿٧﴾
مُّهْطِعِينَ إِلَى ٱلدَّاعِ يَقُولُ ٱلْكَٰفِرُونَ هَٰذَا يَوْمٌ عَسِرٌ ﴿٨﴾ ۞ كَذَّبَتْ
قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا۟ عَبْدَنَا وَقَالُوا۟ مَجْنُونٌ وَٱزْدُجِرَ ﴿٩﴾ فَدَعَا
رَبَّهُۥٓ أَنِّى مَغْلُوبٌ فَٱنتَصِرْ ﴿١٠﴾ فَفَتَحْنَآ أَبْوَٰبَ ٱلسَّمَآءِ بِمَآءٍ مُّنْهَمِرٍ
﴿١١﴾ وَفَجَّرْنَا ٱلْأَرْضَ عُيُونًا فَٱلْتَقَى ٱلْمَآءُ عَلَىٰٓ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ﴿١٢﴾
وَحَمَلْنَٰهُ عَلَىٰ ذَاتِ أَلْوَٰحٍ وَدُسُرٍ ﴿١٣﴾ تَجْرِى بِأَعْيُنِنَا جَزَآءً لِّمَن كَانَ
كُفِرَ ﴿١٤﴾ وَلَقَد تَّرَكْنَٰهَآ ءَايَةً فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿١٥﴾ فَكَيْفَ كَانَ
عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ
﴿١٧﴾ كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿١٨﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
رِيحًا صَرْصَرًا فِى يَوْمِ نَحْسٍ مُّسْتَمِرٍّ ﴿١٩﴾ تَنزِعُ ٱلنَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ
نَخْلٍ مُّنقَعِرٍ ﴿٢٠﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿٢١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ
لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٢٢﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِٱلنُّذُرِ ﴿٢٣﴾ فَقَالُوٓا۟ أَبَشَرًا
مِّنَّا وَٰحِدًا نَّتَّبِعُهُۥٓ إِنَّآ إِذًا لَّفِى ضَلَٰلٍ وَسُعُرٍ ﴿٢٤﴾ أَءُلْقِىَ ٱلذِّكْرُ عَلَيْهِ
مِنۢ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَشِرٌ ﴿٢٥﴾ سَيَعْلَمُونَ غَدًا مَّنِ ٱلْكَذَّابُ
ٱلْأَشِرُ ﴿٢٦﴾ إِنَّا مُرْسِلُوا۟ ٱلنَّاقَةِ فِتْنَةً لَّهُمْ فَٱرْتَقِبْهُمْ وَٱصْطَبِرْ ﴿٢٧﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٥٣

وشه و ماناکانی

﴿ خُشَّعًا أَبْصَٰرُهُمْ ﴾ چاویان داخستووه
﴿ ٱلْأَجْدَاثِ ﴾ گۆڕەکان
﴿ مُّهْطِعِينَ ﴾ بەپەلە
﴿ وَٱزْدُجِرَ ﴾ مەنع کرا، ڕێی لێ گیرا
﴿ مَغْلُوبٌ فَٱنتَصِرْ ﴾ شکستم هێناوە سەرمخە
﴿ أَبْوَٰبَ ٱلسَّمَآءِ ﴾ دەرگاکانی ئاسمان
﴿ بِمَآءٍ مُّنْهَمِرٍ ﴾ بە بارانێکی خوڕەم
﴿ وَفَجَّرْنَا ٱلْأَرْضَ ﴾ زەویمان تەقاندەوە
﴿ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ﴾ کارێکە بڕاوەتەوە
﴿ وَدُسُرٍ ﴾ بزمار
﴿ تَجْرِى بِأَعْيُنِنَا ﴾ بە چاودێریی ئێمە دەڕوا و دەگەڕێ
﴿ مُّدَّكِرٍ ﴾ کەسێ بیربکاتەوە
﴿ وَنُذُرِ ﴾ هەڕەشە و ورياكردنەوە
﴿ رِيحًا صَرْصَرًا ﴾ بایەکی بەتین، زریان
﴿ يَوْمِ نَحْسٍ ﴾ ڕۆژێکی شووم و ڕەش
﴿ تَنزِعُ ٱلنَّاسَ ﴾ خەڵك ڕادەماڵێ
﴿ أَعْجَازُ نَخْلٍ ﴾ کۆتەرەی دار خورما
﴿ مُّنقَعِرٍ ﴾ هەڵکەنراو
﴿ كَذَّابٌ أَشِرٌ ﴾ درۆزنێکی دەمارزل

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة).
(الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء).
(الإدغام)ی بێ مینگە و،
مینگەی (الإقلاب).
ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
(٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَنَبِّئْهُمْ أَنَّ ٱلْمَآءَ قِسْمَةٌۢ بَيْنَهُمْ ۖ كُلُّ شِرْبٍ مُّحْتَضَرٌ ﴿٢٨﴾ فَنَادَوْا۟ صَاحِبَهُمْ
فَتَعَاطَىٰ فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿٣٠﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
صَيْحَةً وَٰحِدَةً فَكَانُوا۟ كَهَشِيمِ ٱلْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ
لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٣٢﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍۭ بِٱلنُّذُرِ ﴿٣٣﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّآ ءَالَ لُوطٍ ۖ نَّجَّيْنَٰهُم بِسَحَرٍ ﴿٣٤﴾ نِّعْمَةً مِّنْ عِندِنَا ۚ
كَذَٰلِكَ نَجْزِى مَن شَكَرَ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ أَنذَرَهُم بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا۟
بِٱلنُّذُرِ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ رَٰوَدُوهُ عَن ضَيْفِهِۦ فَطَمَسْنَآ أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا۟
عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقِرٌّ ﴿٣٨﴾
فَذُوقُوا۟ عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ
﴿٤٠﴾ وَلَقَدْ جَآءَ ءَالَ فِرْعَوْنَ ٱلنُّذُرُ ﴿٤١﴾ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَٰهُمْ
أَخْذَ عَزِيزٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ أَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِّنْ أُو۟لَٰٓئِكُمْ أَمْ لَكُم بَرَآءَةٌ
فِى ٱلزُّبُرِ ﴿٤٣﴾ أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُّنتَصِرٌ ﴿٤٤﴾ سَيُهْزَمُ ٱلْجَمْعُ
وَيُوَلُّونَ ٱلدُّبُرَ ﴿٤٥﴾ بَلِ ٱلسَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَٱلسَّاعَةُ أَدْهَىٰ وَأَمَرُّ
﴿٤٦﴾ إِنَّ ٱلْمُجْرِمِينَ فِى ضَلَٰلٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِى ٱلنَّارِ
عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا۟ مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾ إِنَّا كُلَّ شَىْءٍ خَلَقْنَٰهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

وشە و ماناكانى

﴿ قِسْمَةٌۢ بَيْنَهُمْ ﴾ بەش كراوە لە نێوانیاندا

﴿ كُلُّ شِرْبٍ ﴾ هەر بەشێك، هەر خواردنەوەیەك

﴿ مُّحْتَضَرٌ ﴾ ئامادە كراو

﴿ فَتَعَاطَىٰ ﴾ دەستی دایە، دەستی پێكرد، پەلاماری دا

﴿ كَهَشِيمِ ﴾ وەك پووش ﴿ ٱلْمُحْتَظِرِ ﴾ پەچەڕان

﴿ حَاصِبًا ﴾ بای بەرد هەڵگر، بەردباران

﴿ فَتَمَارَوْا۟ بِٱلنُّذُرِ ﴾ باوەڕیان بە ترسێنەر نەكرد

﴿ رَٰوَدُوهُ عَن ضَيْفِهِۦ ﴾ تەمایان كردە میوانەكانی

﴿ بُكْرَةً ﴾ بەرەبەیان

﴿ فِى ٱلزُّبُرِ ﴾ لە كتێبە ئاسمانییەكان

﴿ نَحْنُ جَمِيعٌ ﴾ ئێمە كۆ و كۆمەڵین

﴿ مُّنتَصِرٌ ﴾ سەركەوتووین

﴿ وَٱلسَّاعَةُ أَدْهَىٰ ﴾ قیامەت سەختترە

﴿ وَأَمَرُّ ﴾ تاڵترە

﴿ وَسُعُرٍ ﴾ ئاگری تاودراو، یان شێتیی

تەرسی گۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَمَآ أَمۡرُنَآ إِلَّا وَٰحِدَةٞ كَلَمۡحِۭ بِٱلۡبَصَرِ ﴿٥٠﴾ وَلَقَدۡ أَهۡلَكۡنَآ
أَشۡيَاعَكُمۡ فَهَلۡ مِن مُّدَّكِرٖ ﴿٥١﴾ وَكُلُّ شَيۡءٖ فَعَلُوهُ
فِي ٱلزُّبُرِ ﴿٥٢﴾ وَكُلُّ صَغِيرٖ وَكَبِيرٖ مُّسۡتَطَرٌ ﴿٥٣﴾ إِنَّ ٱلۡمُتَّقِينَ
فِي جَنَّٰتٖ وَنَهَرٖ ﴿٥٤﴾ فِي مَقۡعَدِ صِدۡقٍ عِندَ مَلِيكٖ مُّقۡتَدِرِۭ ﴿٥٥﴾

سُورَةُ الرَّحۡمَٰنِ

ترتيبها ٥٥ — آياتها ٧٨

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱلرَّحۡمَٰنُ ﴿١﴾ عَلَّمَ ٱلۡقُرۡءَانَ ﴿٢﴾ خَلَقَ ٱلۡإِنسَٰنَ ﴿٣﴾
عَلَّمَهُ ٱلۡبَيَانَ ﴿٤﴾ ٱلشَّمۡسُ وَٱلۡقَمَرُ بِحُسۡبَانٖ ﴿٥﴾ وَٱلنَّجۡمُ
وَٱلشَّجَرُ يَسۡجُدَانِ ﴿٦﴾ وَٱلسَّمَآءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ ٱلۡمِيزَانَ
﴿٧﴾ أَلَّا تَطۡغَوۡاْ فِي ٱلۡمِيزَانِ ﴿٨﴾ وَأَقِيمُواْ ٱلۡوَزۡنَ بِٱلۡقِسۡطِ
وَلَا تُخۡسِرُواْ ٱلۡمِيزَانَ ﴿٩﴾ وَٱلۡأَرۡضَ وَضَعَهَا لِلۡأَنَامِ ﴿١٠﴾
فِيهَا فَٰكِهَةٞ وَٱلنَّخۡلُ ذَاتُ ٱلۡأَكۡمَامِ ﴿١١﴾ وَٱلۡحَبُّ ذُو ٱلۡعَصۡفِ
وَٱلرَّيۡحَانُ ﴿١٢﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٣﴾ خَلَقَ
ٱلۡإِنسَٰنَ مِن صَلۡصَٰلٖ كَٱلۡفَخَّارِ ﴿١٤﴾ وَخَلَقَ ٱلۡجَآنَّ
مِن مَّارِجٖ مِّن نَّارٖ ﴿١٥﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٦﴾

وشەو ماناکانی

﴿ إِلَّا وَٰحِدَةٞ ﴾ هەر یەك وشەیە كە ئەویش (كن=ببە)یە
﴿ أَشۡيَاعَكُمۡ ﴾ هاووێنەكانتان
﴿ ٱلزُّبُرِ ﴾ نووسراوی فریشتەكان
﴿ مُّسۡتَطَرٌ ﴾ نووسراوە
﴿ مَقۡعَدِ صِدۡقٍ ﴾ جێگەیەكی باش

سوورەتی رەحمان

﴿ بِحُسۡبَانٖ ﴾ بە ئەندازە و حساب
﴿ وَٱلنَّجۡمُ ﴾ گیای بێ لاسك ﴿ يَسۡجُدَانِ ﴾ سوجدە دەبەن
﴿ وَوَضَعَ ٱلۡمِيزَانَ ﴾ ترازووی دانا
﴿ وَلَا تُخۡسِرُواْ ٱلۡمِيزَانَ ﴾ ترازووبازیی مەكەن، دزیی لە كێشدا مەكەن
﴿ وَٱلۡأَرۡضَ وَضَعَهَا ﴾ زەویی داناوە
﴿ ذَاتُ ٱلۡأَكۡمَامِ ﴾ میوەی بە پەردە و بەرگ
﴿ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا ﴾ نیعمەتەكانی خوداتان
﴿ تُكَذِّبَانِ ﴾ درۆ دەكەن، باوەڕی پێ ناكەن؟
﴿ كَٱلۡفَخَّارِ ﴾ سواڵەت، قوڕی سووركراوەوە
﴿ مَّارِجٖ ﴾ بڵێسەی بێ دووكەڵ

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- م مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ـە.

رَبُّ ٱلْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ ٱلْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٧﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾
مَرَجَ ٱلْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٩﴾ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ ﴿٢٠﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾ يَخْرُجُ مِنْهُمَا ٱللُّؤْلُؤُ وَٱلْمَرْجَانُ ﴿٢٢﴾ فَبِأَيِّ
ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٣﴾ وَلَهُ ٱلْجَوَارِ ٱلْمُنشَـَٔاتُ فِى ٱلْبَحْرِ كَٱلْأَعْلَـٰمِ
﴿٢٤﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٥﴾ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ﴿٢٦﴾ وَيَبْقَىٰ
وَجْهُ رَبِّكَ ذُو ٱلْجَلَـٰلِ وَٱلْإِكْرَامِ ﴿٢٧﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
﴿٢٨﴾ يَسْـَٔلُهُۥ مَن فِى ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِى شَأْنٍ ﴿٢٩﴾ فَبِأَيِّ
ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٠﴾ سَنَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَ ٱلثَّقَلَانِ ﴿٣١﴾ فَبِأَيِّ
ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٢﴾ يَـٰمَعْشَرَ ٱلْجِنِّ وَٱلْإِنسِ إِنِ ٱسْتَطَعْتُمْ
أَن تَنفُذُوا۟ مِنْ أَقْطَارِ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ فَٱنفُذُوا۟ ۚ لَا تَنفُذُونَ
إِلَّا بِسُلْطَـٰنٍ ﴿٣٣﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٤﴾ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا
شُوَاظٌ مِّن نَّارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنتَصِرَانِ ﴿٣٥﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٣٦﴾ فَإِذَا ٱنشَقَّتِ ٱلسَّمَآءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَٱلدِّهَانِ
﴿٣٧﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٨﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَّا يُسْـَٔلُ عَن ذَنۢبِهِۦٓ
إِنسٌ وَلَا جَآنٌّ ﴿٣٩﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٠﴾

وشه و ماناكانی

﴿مَرَجَ ٱلْبَحْرَيْنِ﴾ دوو دەریای سوێر و شیرینی بە ڕێگەی خۆیاندا نارد
﴿يَلْتَقِيَانِ﴾ دەگەن بە یەك ﴿بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ﴾ پەردەیان لە نێواندایە
﴿لَّا يَبْغِيَانِ﴾ تێکەڵاو نابن، ناچن بەسەر یەکدا ﴿ٱلْجَوَارِ﴾ کەشتیی ﴿ٱلْمُنشَـَٔاتُ﴾ بەرزکراوە
﴿كَٱلْأَعْلَـٰمِ﴾ وەك كێو
﴿فَانٍ﴾ تێداچووە، تێدا دەچێ
﴿ذُو ٱلْجَلَـٰلِ﴾ گەورە و خاوەن دەستەڵاتی تەواو ﴿وَٱلْإِكْرَامِ﴾ خاوەن ڕێز ﴿فِى شَأْنٍ﴾ لە کار و باردایە
﴿سَنَفْرُغُ لَكُمْ﴾ لە گۆڕتان دێم، چارتان دەکەین!
﴿أَيُّهَ ٱلثَّقَلَانِ﴾ ئەی دوو چینە کە (ئادەمیزاد و جین)
﴿تَنفُذُوا۟﴾ دەرچن، ڕاکەن لە دەستم
﴿فَٱنفُذُوا۟﴾ دە دەرچن
﴿بِسُلْطَـٰنٍ﴾ بە هێزێك
﴿شُوَاظٌ﴾ بڵێسەیەك
﴿وَنُحَاسٌ﴾ مس
﴿فَكَانَتْ وَرْدَةً﴾ وەك گوڵ، گوڵی سوور
﴿كَٱلدِّهَانِ﴾ وەك ڕۆنی زەیت

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت، هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.	١- چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢- نیشانەکانی وەستان:	▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

يُعۡرَفُ ٱلۡمُجۡرِمُونَ بِسِيمَٰهُمۡ فَيُؤۡخَذُ بِٱلنَّوَٰصِي وَٱلۡأَقۡدَامِ ﴿٤١﴾ فَبِأَيِّ
ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٢﴾ هَٰذِهِۦ جَهَنَّمُ ٱلَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا ٱلۡمُجۡرِمُونَ
﴿٤٣﴾ يَطُوفُونَ بَيۡنَهَا وَبَيۡنَ حَمِيمٍ ءَانٖ ﴿٤٤﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
﴿٤٥﴾ وَلِمَنۡ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِۦ جَنَّتَانِ ﴿٤٦﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
﴿٤٧﴾ ذَوَاتَآ أَفۡنَانٖ ﴿٤٨﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٩﴾ فِيهِمَا عَيۡنَانِ
تَجۡرِيَانِ ﴿٥٠﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥١﴾ فِيهِمَا مِن كُلِّ فَٰكِهَةٖ
زَوۡجَانِ ﴿٥٢﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٣﴾ مُتَّكِـِٔينَ عَلَىٰ فُرُشِۭ
بَطَآئِنُهَا مِنۡ إِسۡتَبۡرَقٖۚ وَجَنَى ٱلۡجَنَّتَيۡنِ دَانٖ ﴿٥٤﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٥٥﴾ فِيهِنَّ قَٰصِرَٰتُ ٱلطَّرۡفِ لَمۡ يَطۡمِثۡهُنَّ إِنسٞ قَبۡلَهُمۡ
وَلَا جَآنّٞ ﴿٥٦﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٧﴾ كَأَنَّهُنَّ ٱلۡيَاقُوتُ
وَٱلۡمَرۡجَانُ ﴿٥٨﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٩﴾ هَلۡ جَزَآءُ
ٱلۡإِحۡسَٰنِ إِلَّا ٱلۡإِحۡسَٰنُ ﴿٦٠﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
﴿٦١﴾ وَمِن دُونِهِمَا جَنَّتَانِ ﴿٦٢﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
﴿٦٣﴾ مُدۡهَآمَّتَانِ ﴿٦٤﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٥﴾ فِيهِمَا
عَيۡنَانِ نَضَّاخَتَانِ ﴿٦٦﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٧﴾

وشه و ماناكانى

﴿ بِسِيمَٰهُمۡ ﴾ بەهۆی ڕووڕەشیانەوە
﴿ فَيُؤۡخَذُ بِٱلنَّوَٰصِي ﴾ بە كاكۆڵ ڕادەكێشرێن
﴿ حَمِيمٍ ءَانٖ ﴾ ئاوێكی گەرم
﴿ جَنَّتَانِ ﴾ دوو باخ
﴿ ذَوَاتَآ أَفۡنَانٖ ﴾ لق و پۆپدار
﴿ عَيۡنَانِ ﴾ دوو سەرچاوە، تەسنیم و سەلسەبیل
﴿ زَوۡجَانِ ﴾ دوو جۆر
﴿ إِسۡتَبۡرَقٖ ﴾ ئاوریشمی ئەستوور
﴿ وَجَنَى ٱلۡجَنَّتَيۡنِ ﴾ بەرووبوومی دوو باخەكە
﴿ دَانٖ ﴾ نزیكە
﴿ قَٰصِرَٰتُ ٱلطَّرۡفِ ﴾ جگە لە مێردانیان بۆ كەس ناڕوانن
﴿ لَمۡ يَطۡمِثۡهُنَّ ﴾ پێش مێردانیان كەس دەستی بۆ نەبردوون
﴿ وَمِن دُونِهِمَا جَنَّتَانِ ﴾ لە خوار ئەوانیشەوە دوو باخی دیكە هەن
﴿ مُدۡهَآمَّتَانِ ﴾ سەوز و تۆخن
﴿ نَضَّاخَتَانِ ﴾ هەڵدەقوڵێن، فیچقە دەكەن

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە			ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.			(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،			(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.			مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە
				(٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
				(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن

فِيهِمَا فَٰكِهَةٌ وَنَخۡلٌ وَرُمَّانٌ ﴿٦٨﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٩﴾ فِيهِنَّ خَيۡرَٰتٌ حِسَانٌ ﴿٧٠﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧١﴾ حُورٌ مَّقۡصُورَٰتٌ فِي ٱلۡخِيَامِ ﴿٧٢﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٣﴾ لَمۡ يَطۡمِثۡهُنَّ إِنسٌ قَبۡلَهُمۡ وَلَا جَآنٌّ ﴿٧٤﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٥﴾ مُتَّكِـِٔينَ عَلَىٰ رَفۡرَفٍ خُضۡرٍ وَعَبۡقَرِيٍّ حِسَانٍ ﴿٧٦﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٧﴾ تَبَٰرَكَ ٱسۡمُ رَبِّكَ ذِي ٱلۡجَلَٰلِ وَٱلۡإِكۡرَامِ ﴿٧٨﴾

سُورَةُ الوَاقِعَةِ

ترتيبها ٥٦ — آياتها ٩٦

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا وَقَعَتِ ٱلۡوَاقِعَةُ ﴿١﴾ لَيۡسَ لِوَقۡعَتِهَا كَاذِبَةٌ ﴿٢﴾ خَافِضَةٞ رَّافِعَةٌ ﴿٣﴾ إِذَا رُجَّتِ ٱلۡأَرۡضُ رَجّٗا ﴿٤﴾ وَبُسَّتِ ٱلۡجِبَالُ بَسّٗا ﴿٥﴾ فَكَانَتۡ هَبَآءٗ مُّنۢبَثّٗا ﴿٦﴾ وَكُنتُمۡ أَزۡوَٰجٗا ثَلَٰثَةٗ ﴿٧﴾ فَأَصۡحَٰبُ ٱلۡمَيۡمَنَةِ مَآ أَصۡحَٰبُ ٱلۡمَيۡمَنَةِ ﴿٨﴾ وَأَصۡحَٰبُ ٱلۡمَشۡـَٔمَةِ مَآ أَصۡحَٰبُ ٱلۡمَشۡـَٔمَةِ ﴿٩﴾ وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلسَّٰبِقُونَ ﴿١٠﴾ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلۡمُقَرَّبُونَ ﴿١١﴾ فِي جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ ﴿١٢﴾ ثُلَّةٞ مِّنَ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ وَقَلِيلٞ مِّنَ ٱلۡأٓخِرِينَ ﴿١٤﴾ عَلَىٰ سُرُرٖ مَّوۡضُونَةٖ ﴿١٥﴾ مُّتَّكِـِٔينَ عَلَيۡهَا مُتَقَٰبِلِينَ ﴿١٦﴾

ربع الحزب ٥٤

وشه و ماناكانی

﴿ خَيۡرَٰتٌ حِسَانٌ ﴾ جوان و خووشیرین

﴿ حُورٌ ﴾ ئافرەتی سپیی و جوان

﴿ مَّقۡصُورَٰتٌ فِي ٱلۡخِيَامِ ﴾ لەناو خێوەتدان

﴿ رَفۡرَفٍ ﴾ رایەخی بەرز

﴿ وَعَبۡقَرِيٍّ ﴾ رایەخی تان و پۆ باریك

سوورەتی واقیعە

﴿ وَقَعَتِ ٱلۡوَاقِعَةُ ﴾ قیامەت هەڵسا

﴿ كَاذِبَةٌ ﴾ درۆی تێدا نییە

﴿ خَافِضَةٞ رَّافِعَةٌ ﴾ بەرز و نزم کەرەوە، بەرزکەرەوە بۆ بەهەشت نزم کەرەوە بۆ دۆزەخ

﴿ رُجَّتِ ٱلۡأَرۡضُ ﴾ زەویی هەژا

﴿ وَبُسَّتِ ٱلۡجِبَالُ ﴾ کێوەکان هاڕران

﴿ هَبَآءٗ مُّنۢبَثّٗا ﴾ تۆزی پەرت و بڵاو

﴿ وَكُنتُمۡ أَزۡوَٰجٗا ﴾ چەند جۆرێك بوون

﴿ ثُلَّةٞ ﴾ کۆمەڵێك

﴿ سُرُرٖ مَّوۡضُونَةٖ ﴾ رایەخی لە زێڕ چنراو

فۆرمی گۆڕکردن (تفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَٰنٌ مُّخَلَّدُونَ ﴿١٧﴾ بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقَ وَكَأْسٍ مِّن مَّعِينٍ
﴿١٨﴾ لَّا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنزِفُونَ ﴿١٩﴾ وَفَٰكِهَةٍ مِّمَّا يَتَخَيَّرُونَ
﴿٢٠﴾ وَلَحْمِ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢١﴾ وَحُورٌ عِينٌ ﴿٢٢﴾ كَأَمْثَٰلِ ٱللُّؤْلُوِ
ٱلْمَكْنُونِ ﴿٢٣﴾ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا
تَأْثِيمًا ﴿٢٥﴾ إِلَّا قِيلًا سَلَٰمًا سَلَٰمًا ﴿٢٦﴾ وَأَصْحَٰبُ ٱلْيَمِينِ مَآ أَصْحَٰبُ
ٱلْيَمِينِ ﴿٢٧﴾ فِى سِدْرٍ مَّخْضُودٍ ﴿٢٨﴾ وَطَلْحٍ مَّنضُودٍ ﴿٢٩﴾ وَظِلٍّ مَّمْدُودٍ
﴿٣٠﴾ وَمَآءٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٣١﴾ وَفَٰكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿٣٢﴾ لَّا مَقْطُوعَةٍ وَلَا
مَمْنُوعَةٍ ﴿٣٣﴾ وَفُرُشٍ مَّرْفُوعَةٍ ﴿٣٤﴾ إِنَّآ أَنشَأْنَٰهُنَّ إِنشَآءً ﴿٣٥﴾ فَجَعَلْنَٰهُنَّ
أَبْكَارًا ﴿٣٦﴾ عُرُبًا أَتْرَابًا ﴿٣٧﴾ لِّأَصْحَٰبِ ٱلْيَمِينِ ﴿٣٨﴾ ثُلَّةٌ مِّنَ
ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾ وَثُلَّةٌ مِّنَ ٱلْءَاخِرِينَ ﴿٤٠﴾ وَأَصْحَٰبُ ٱلشِّمَالِ مَآ أَصْحَٰبُ
ٱلشِّمَالِ ﴿٤١﴾ فِى سَمُومٍ وَحَمِيمٍ ﴿٤٢﴾ وَظِلٍّ مِّن يَحْمُومٍ ﴿٤٣﴾ لَّا بَارِدٍ
وَلَا كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ قَبْلَ ذَٰلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٥﴾ وَكَانُوا۟ يُصِرُّونَ
عَلَى ٱلْحِنثِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٤٦﴾ وَكَانُوا۟ يَقُولُونَ أَئِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا
وَعِظَٰمًا أَءِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٤٧﴾ أَوَءَابَآؤُنَا ٱلْأَوَّلُونَ ﴿٤٨﴾ قُلْ إِنَّ
ٱلْأَوَّلِينَ وَٱلْءَاخِرِينَ ﴿٤٩﴾ لَمَجْمُوعُونَ إِلَىٰ مِيقَٰتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٥٠﴾

وشه و ماناكانى

﴿وَأَبَارِيقَ﴾ مەسینە
﴿وَكَأْسٍ﴾ كاسە، كاسەی خواردنەوە
﴿مِّن مَّعِينٍ﴾ لە سەرچاوە دەرچوو
﴿لَّا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا﴾ سەریان پێی نائێشێ
﴿وَلَا يُنزِفُونَ﴾ سەرخۆش نابن
﴿وَحُورٌ عِينٌ﴾ ئافرەتی سپیی چاو گەورە
﴿ٱللُّؤْلُوِ ٱلْمَكْنُونِ﴾ مرواریی لە قاوخدا
﴿فِى سِدْرٍ﴾ لە داری مۆزدا ﴿مَّخْضُودٍ﴾ بێ درك ﴿وَطَلْحٍ﴾ مۆز
﴿مَّنضُودٍ﴾ پاڵ بەیەكەوە دراو
﴿مَّرْفُوعَةٍ﴾ بەرز
﴿عُرُبًا﴾ خۆ خۆشەویستكەر لەلای مێردانیان
﴿أَتْرَابًا﴾ هاوتەمەن
﴿سَمُومٍ﴾ بای زۆر گەرم ﴿وَحَمِيمٍ﴾ ئاوی زۆر گەرم
﴿يَحْمُومٍ﴾ دووكەڵی رەش ﴿وَلَا كَرِيمٍ﴾ نە بەر لە گەرما دەگری
﴿مُتْرَفِينَ﴾ مشەخۆربوون
﴿ٱلْحِنثِ﴾ گوناهی گەورە، كوفر

مینگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە		
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.	
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،	
مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.	

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)
(٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە
(٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)یە.

ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيُّهَا ٱلضَّآلُّونَ ٱلْمُكَذِّبُونَ ﴿٥١﴾ لَءَاكِلُونَ مِن شَجَرٍ مِّن زَقُّومٍ ﴿٥٢﴾
فَمَالِـُٔونَ مِنْهَا ٱلْبُطُونَ ﴿٥٣﴾ فَشَٰرِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ ٱلْحَمِيمِ ﴿٥٤﴾ فَشَٰرِبُونَ
شُرْبَ ٱلْهِيمِ ﴿٥٥﴾ هَٰذَا نُزُلُهُمْ يَوْمَ ٱلدِّينِ ﴿٥٦﴾ نَحْنُ خَلَقْنَٰكُمْ فَلَوْلَا
تُصَدِّقُونَ ﴿٥٧﴾ أَفَرَءَيْتُم مَّا تُمْنُونَ ﴿٥٨﴾ ءَأَنتُمْ تَخْلُقُونَهُۥٓ أَمْ نَحْنُ
ٱلْخَٰلِقُونَ ﴿٥٩﴾ نَحْنُ قَدَّرْنَا بَيْنَكُمُ ٱلْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٦٠﴾
عَلَىٰٓ أَن نُّبَدِّلَ أَمْثَٰلَكُمْ وَنُنشِئَكُمْ فِى مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ
عَلِمْتُمُ ٱلنَّشْأَةَ ٱلْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾ أَفَرَءَيْتُم مَّا تَحْرُثُونَ
﴿٦٣﴾ ءَأَنتُمْ تَزْرَعُونَهُۥٓ أَمْ نَحْنُ ٱلزَّٰرِعُونَ ﴿٦٤﴾ لَوْ نَشَآءُ لَجَعَلْنَٰهُ
حُطَٰمًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ ﴿٦٥﴾ إِنَّا لَمُغْرَمُونَ ﴿٦٦﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ
﴿٦٧﴾ أَفَرَءَيْتُمُ ٱلْمَآءَ ٱلَّذِى تَشْرَبُونَ ﴿٦٨﴾ ءَأَنتُمْ أَنزَلْتُمُوهُ مِنَ ٱلْمُزْنِ
أَمْ نَحْنُ ٱلْمُنزِلُونَ ﴿٦٩﴾ لَوْ نَشَآءُ جَعَلْنَٰهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ
﴿٧٠﴾ أَفَرَءَيْتُمُ ٱلنَّارَ ٱلَّتِى تُورُونَ ﴿٧١﴾ ءَأَنتُمْ أَنشَأْتُمْ شَجَرَتَهَآ أَمْ
نَحْنُ ٱلْمُنشِـُٔونَ ﴿٧٢﴾ نَحْنُ جَعَلْنَٰهَا تَذْكِرَةً وَمَتَٰعًا لِّلْمُقْوِينَ
﴿٧٣﴾ فَسَبِّحْ بِٱسْمِ رَبِّكَ ٱلْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾ ۞ فَلَآ أُقْسِمُ
بِمَوَٰقِعِ ٱلنُّجُومِ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهُۥ لَقَسَمٌ لَّوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾

نصف الحزب ٥٤

وشه و ماناكانی

﴿ زَقُّومٍ ﴾ دارێكی ناشیرینی قیزەون
﴿ شُرْبَ ٱلْهِيمِ ﴾ وشتری تینوو
﴿ هَٰذَا نُزُلُهُمْ ﴾ ئەمە جێگەیانە ﴿ أَفَرَءَيْتُم ﴾ ئایا بینیتان؟
﴿ مَّا تُمْنُونَ ﴾ تۆوی دەیخەنە منداڵدان
﴿ بِمَسْبُوقِينَ ﴾ لێمان پێش ناكەون
﴿ حُطَٰمًا ﴾ پل و پووش ﴿ تَفَكَّهُونَ ﴾ لێی سەرسام دەبن
﴿ إِنَّا لَمُغْرَمُونَ ﴾ زیانمەندین، ڕۆزیمان نەماوە ﴿ ٱلْمُزْنِ ﴾ باران
﴿ جَعَلْنَٰهُ أُجَاجًا ﴾ ئاوەكەمان تاڵ دەكرد
﴿ ٱلنَّارَ ٱلَّتِى تُورُونَ ﴾ ئەو ئاگرەی دەیكەنەوە
﴿ تَذْكِرَةً ﴾ بیرخستنەوە
﴿ وَمَتَٰعًا لِّلْمُقْوِينَ ﴾ كەرەستە بۆ خۆگەرمكردنەوە
﴿ فَلَآ أُقْسِمُ ﴾ سوێند دەخۆم
﴿ بِمَوَٰقِعِ ٱلنُّجُومِ ﴾ شوێنی هەڵهاتن و ئاوابوونی ئەستێرەكان

قورس كۆكردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

إِنَّهُۥ لَقُرۡءَانٞ كَرِيمٞ ﴿٧٧﴾ فِي كِتَٰبٖ مَّكۡنُونٖ ﴿٧٨﴾ لَّا يَمَسُّهُۥٓ إِلَّا ٱلۡمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾ تَنزِيلٞ مِّن رَّبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٨٠﴾ أَفَبِهَٰذَا ٱلۡحَدِيثِ أَنتُم مُّدۡهِنُونَ ﴿٨١﴾ وَتَجۡعَلُونَ رِزۡقَكُمۡ أَنَّكُمۡ تُكَذِّبُونَ ﴿٨٢﴾ فَلَوۡلَآ إِذَا بَلَغَتِ ٱلۡحُلۡقُومَ ﴿٨٣﴾ وَأَنتُمۡ حِينَئِذٖ تَنظُرُونَ ﴿٨٤﴾ وَنَحۡنُ أَقۡرَبُ إِلَيۡهِ مِنكُمۡ وَلَٰكِن لَّا تُبۡصِرُونَ ﴿٨٥﴾ فَلَوۡلَآ إِن كُنتُمۡ غَيۡرَ مَدِينِينَ ﴿٨٦﴾ تَرۡجِعُونَهَآ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿٨٧﴾ فَأَمَّآ إِن كَانَ مِنَ ٱلۡمُقَرَّبِينَ ﴿٨٨﴾ فَرَوۡحٞ وَرَيۡحَانٞ وَجَنَّتُ نَعِيمٖ ﴿٨٩﴾ وَأَمَّآ إِن كَانَ مِنۡ أَصۡحَٰبِ ٱلۡيَمِينِ ﴿٩٠﴾ فَسَلَٰمٞ لَّكَ مِنۡ أَصۡحَٰبِ ٱلۡيَمِينِ ﴿٩١﴾ وَأَمَّآ إِن كَانَ مِنَ ٱلۡمُكَذِّبِينَ ٱلضَّآلِّينَ ﴿٩٢﴾ فَنُزُلٞ مِّنۡ حَمِيمٖ ﴿٩٣﴾ وَتَصۡلِيَةُ جَحِيمٍ ﴿٩٤﴾ إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ حَقُّ ٱلۡيَقِينِ ﴿٩٥﴾ فَسَبِّحۡ بِٱسۡمِ رَبِّكَ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٩٦﴾

سُورَةُ الحَدِيدِ

ترتيبها ٥٧ — آياتها ٢٩

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿١﴾ لَهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ يُحۡيِۦ وَيُمِيتُۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٌ ﴿٢﴾ هُوَ ٱلۡأَوَّلُ وَٱلۡأٓخِرُ وَٱلظَّٰهِرُ وَٱلۡبَاطِنُۖ وَهُوَ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٌ ﴿٣﴾

وشەو ماناکانی

﴿ إِنَّهُۥ لَقُرۡءَانٞ كَرِيمٞ ﴾ قورئانێکی گەورە و بەسوود و بەرێزە

﴿ كِتَٰبٖ مَّكۡنُونٖ ﴾ لە کتێبێکی پارێزراودا (لوح المحفوظ)

﴿ أَنتُم مُّدۡهِنُونَ ﴾ ئێوە گومان لەم وتارە دەکەن و بە درۆی دەخەنەوە

﴿ وَتَجۡعَلُونَ رِزۡقَكُمۡ ﴾ رۆزییەکانتان دەکەن، سوپاستان لەسەر رۆزی

﴿ بَلَغَتِ ٱلۡحُلۡقُومَ ﴾ گەیشتە گەروو

﴿ غَيۡرَ مَدِينِينَ ﴾ ئەگەر دەتوانن و لێتان دێت

﴿ فَرَوۡحٞ ﴾ خۆشیی و ئاسوودەیی

﴿ وَرَيۡحَانٞ ﴾ رۆزییەکی باش

﴿ فَنُزُلٞ ﴾ میوانداریی

﴿ حَمِيمٖ ﴾ ئاوی زۆر گەرم ﴿ وَتَصۡلِيَةُ جَحِيمٍ ﴾ چوونە دۆزەخ

سوورەتی حەدید

﴿ ٱلۡعَزِيزُ ﴾ بە دەسەلات ﴿ ٱلۡأَوَّلُ ﴾ ئەو بوو کەس نەبوو

﴿ وَٱلۡأٓخِرُ ﴾ هەر خۆی دەمێنێتەوە

﴿ وَٱلظَّٰهِرُ ﴾ دیار و کردە جوان و بینراو

﴿ وَٱلۡبَاطِنُ ﴾ نادیار و نەبینراو

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

هُوَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٖ ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ
عَلَى ٱلۡعَرۡشِۖ يَعۡلَمُ مَا يَلِجُ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا يَخۡرُجُ مِنۡهَا وَمَا يَنزِلُ مِنَ
ٱلسَّمَآءِ وَمَا يَعۡرُجُ فِيهَاۖ وَهُوَ مَعَكُمۡ أَيۡنَ مَا كُنتُمۡۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ
بَصِيرٞ ٤ لَّهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرۡجَعُ ٱلۡأُمُورُ
٥ يُولِجُ ٱلَّيۡلَ فِي ٱلنَّهَارِ وَيُولِجُ ٱلنَّهَارَ فِي ٱلَّيۡلِۚ وَهُوَ عَلِيمُۢ بِذَاتِ
ٱلصُّدُورِ ٦ ءَامِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَأَنفِقُواْ مِمَّا جَعَلَكُم
مُّسۡتَخۡلَفِينَ فِيهِۖ فَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مِنكُمۡ وَأَنفَقُواْ لَهُمۡ أَجۡرٞ كَبِيرٞ ٧
وَمَا لَكُمۡ لَا تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلرَّسُولُ يَدۡعُوكُمۡ لِتُؤۡمِنُواْ بِرَبِّكُمۡ وَقَدۡ
أَخَذَ مِيثَٰقَكُمۡ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ٨ هُوَ ٱلَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبۡدِهِۦٓ
ءَايَٰتِۭ بَيِّنَٰتٖ لِّيُخۡرِجَكُم مِّنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ بِكُمۡ
لَرَءُوفٞ رَّحِيمٞ ٩ وَمَا لَكُمۡ أَلَّا تُنفِقُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَٰثُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ لَا يَسۡتَوِي مِنكُم مَّنۡ أَنفَقَ مِن قَبۡلِ ٱلۡفَتۡحِ
وَقَٰتَلَۚ أُوْلَٰٓئِكَ أَعۡظَمُ دَرَجَةٗ مِّنَ ٱلَّذِينَ أَنفَقُواْ مِنۢ بَعۡدُ وَقَٰتَلُواْۚ
وَكُلّٗا وَعَدَ ٱللَّهُ ٱلۡحُسۡنَىٰۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرٞ ١٠ مَّن ذَا
ٱلَّذِي يُقۡرِضُ ٱللَّهَ قَرۡضًا حَسَنٗا فَيُضَٰعِفَهُۥ لَهُۥ وَلَهُۥٓ أَجۡرٞ كَرِيمٞ ١١

وشەو ماناکانی

﴿ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ ﴾ دەستی بەسەر عەرشدا گرت، دەستەڵاتی بەسەریدا ڕۆنا
﴿ مَا يَلِجُ ﴾ ئەوەی تێی دەچێ
﴿ وَمَا يَخۡرُجُ مِنۡهَا ﴾ ئەوەش لێی دەردەچێ
﴿ وَمَا يَنزِلُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ ﴾ ئەوەی لە ئاسمانەوە دێتە خوارەوە
﴿ وَمَا يَعۡرُجُ فِيهَا ﴾ ئەوەش بۆ ئاسمان سەردەکەوێ
﴿ وَهُوَ مَعَكُمۡ أَيۡنَ مَا كُنتُمۡ ﴾ لە هەرکوێ بن ئەو لەگەڵتانە
﴿ يُولِجُ ٱلَّيۡلَ ﴾ شەو دەخاتە
﴿ مُّسۡتَخۡلَفِينَ فِيهِ ﴾ جێگیری کردن تیایدا
﴿ قَبۡلِ ٱلۡفَتۡحِ ﴾ پێش ڕزگارکردنی مەککە
﴿ ٱلۡحُسۡنَىٰ ﴾ پاداشی باش
﴿ قَرۡضًا حَسَنٗا ﴾ قەرزێکی جوان

یاساکانی ئەم پەڕە:

(تفخیم) و قەلقەلە:
- ئەفخیمی پیتی لامی (اللّٰە).
- ئەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان: ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

يَوْمَ تَرَى ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ يَسْعَىٰ نُورُهُم بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَٰنِهِم
بُشْرَىٰكُمُ ٱلْيَوْمَ جَنَّٰتٌ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا ۚ ذَٰلِكَ
هُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ يَوْمَ يَقُولُ ٱلْمُنَٰفِقُونَ وَٱلْمُنَٰفِقَٰتُ لِلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ ٱنظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِن نُّورِكُمْ قِيلَ ٱرْجِعُوا۟ وَرَآءَكُمْ فَٱلْتَمِسُوا۟ نُورًا
فَضُرِبَ بَيْنَهُم بِسُورٍ لَّهُۥ بَابٌۢ بَاطِنُهُۥ فِيهِ ٱلرَّحْمَةُ وَظَٰهِرُهُۥ مِن قِبَلِهِ
ٱلْعَذَابُ ﴿١٣﴾ يُنَادُونَهُمْ أَلَمْ نَكُن مَّعَكُمْ ۖ قَالُوا۟ بَلَىٰ وَلَٰكِنَّكُمْ فَتَنتُمْ
أَنفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَٱرْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ ٱلْأَمَانِىُّ حَتَّىٰ جَآءَ أَمْرُ
ٱللَّهِ وَغَرَّكُم بِٱللَّهِ ٱلْغَرُورُ ﴿١٤﴾ فَٱلْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا
مِنَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ۚ مَأْوَىٰكُمُ ٱلنَّارُ ۖ هِىَ مَوْلَىٰكُمْ ۖ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ
﴿١٥﴾ ۞ أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَن تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ ٱللَّهِ
وَمَا نَزَلَ مِنَ ٱلْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا۟ كَٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ مِن قَبْلُ
فَطَالَ عَلَيْهِمُ ٱلْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ ۖ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَٰسِقُونَ ﴿١٦﴾
ٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ يُحْىِ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ ٱلْءَايَٰتِ
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّ ٱلْمُصَّدِّقِينَ وَٱلْمُصَّدِّقَٰتِ وَأَقْرَضُوا۟
ٱللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَٰعَفُ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١٨﴾

(نصف الحزب ٥٤)

وشه و ماناکانی

﴿ ٱنظُرُونَا ﴾ ڕێگەمان بدەن
﴿ نَقْتَبِسْ ﴾ وەربگرین
﴿ بِسُورٍ ﴾ بە بەست و پەردەیەك
﴿ يُنَادُونَهُمْ ﴾ بانگیان دەكەن
﴿ فَتَنتُمْ أَنفُسَكُمْ ﴾ خۆتان لەناوبرد
﴿ وَتَرَبَّصْتُمْ ﴾ لە پارێزدا بوون (بۆ موسوڵمانان)
﴿ وَغَرَّتْكُمُ ٱلْأَمَانِىُّ ﴾ هیوا و ئاوات بایی کردن
﴿ ٱلْغَرُورُ ﴾ شەیتان، هەر شتێك مرۆ بایی بكات
﴿ هِىَ مَوْلَىٰكُمْ ﴾ شیاوی ئاگرن، ئاگر جێتانە
﴿ أَلَمْ يَأْنِ ﴾ ئایا کاتی ئەوە نەهاتووە
﴿ أَن تَخْشَعَ ﴾ ڕام ببێت، نەرم ببێت
﴿ ٱلْأَمَدُ ﴾ ماوە، کات

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە		ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)	
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.	(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن	
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،	(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.	
مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.	مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە	
		(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.	
		(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.	

وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦٓ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلصِّدِّيقُونَۖ وَٱلشُّهَدَآءُ
عِندَ رَبِّهِمۡ لَهُمۡ أَجۡرُهُمۡ وَنُورُهُمۡۖ وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَكَذَّبُواْ
بِـَٔايَٰتِنَآ أُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَحِيمِ ﴿١٩﴾ ٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّمَا ٱلۡحَيَوٰةُ
ٱلدُّنۡيَا لَعِبٞ وَلَهۡوٞ وَزِينَةٞ وَتَفَاخُرُۢ بَيۡنَكُمۡ وَتَكَاثُرٞ فِي ٱلۡأَمۡوَٰلِ
وَٱلۡأَوۡلَٰدِۖ كَمَثَلِ غَيۡثٍ أَعۡجَبَ ٱلۡكُفَّارَ نَبَاتُهُۥ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَىٰهُ
مُصۡفَرّٗا ثُمَّ يَكُونُ حُطَٰمٗاۖ وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِ عَذَابٞ شَدِيدٞ وَمَغۡفِرَةٞ
مِّنَ ٱللَّهِ وَرِضۡوَٰنٞۚ وَمَا ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَآ إِلَّا مَتَٰعُ ٱلۡغُرُورِ ﴿٢٠﴾
سَابِقُوٓاْ إِلَىٰ مَغۡفِرَةٖ مِّن رَّبِّكُمۡ وَجَنَّةٍ عَرۡضُهَا كَعَرۡضِ ٱلسَّمَآءِ
وَٱلۡأَرۡضِ أُعِدَّتۡ لِلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦۚ ذَٰلِكَ فَضۡلُ
ٱللَّهِ يُؤۡتِيهِ مَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ ذُو ٱلۡفَضۡلِ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٢١﴾ مَآ أَصَابَ
مِن مُّصِيبَةٖ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَا فِيٓ أَنفُسِكُمۡ إِلَّا فِي كِتَٰبٖ
مِّن قَبۡلِ أَن نَّبۡرَأَهَآۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٞ ﴿٢٢﴾ لِّكَيۡلَا
تَأۡسَوۡاْ عَلَىٰ مَا فَاتَكُمۡ وَلَا تَفۡرَحُواْ بِمَآ ءَاتَىٰكُمۡۗ وَٱللَّهُ
لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخۡتَالٖ فَخُورٍ ﴿٢٣﴾ ٱلَّذِينَ يَبۡخَلُونَ وَيَأۡمُرُونَ
ٱلنَّاسَ بِٱلۡبُخۡلِۗ وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡغَنِيُّ ٱلۡحَمِيدُ ﴿٢٤﴾

وشەو ماناکانی

﴿لَعِبٌ وَلَهْوٌ﴾ گاڵتە و گەپ و یارییە ﴿وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ﴾ خۆ هەڵکێشانە لەناو خۆتاندا ﴿وَتَكَاثُرٌ﴾ زۆرکردن و زۆرتر کردنە ﴿أَعْجَبَ الْكُفَّارَ﴾ کشتیارەکەی دڵخۆش و سەرسام کردووە ﴿يَهِيجُ﴾ لە دواییدا وشك دەبێ ﴿يَكُونُ حُطَامًا﴾ دەبێ بە پووش و پەڵاش ﴿وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ﴾ لە پاشەڕۆژیشدا سزایەکی سەخت دەبێ ﴿وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ﴾ لێخۆشبوون و ڕەزامەندیی لە خوداوە ﴿سَابِقُوا﴾ پەلە بکەن، کێبەڕکێ بکەن ﴿نَّبْرَأَهَا﴾ دروستیان بکەین ﴿لِّكَيْلَا تَأْسَوْا﴾ تا خەفەت نەخۆن ﴿وَلَا تَفْرَحُوا﴾ دڵخۆش نەبن ﴿مُخْتَالٍ فَخُورٍ﴾ فیززلی لە خۆڕازیی

قورس کردن (التفخيم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِٱلْبَيِّنَٰتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ ٱلْكِتَٰبَ
وَٱلْمِيزَانَ لِيَقُومَ ٱلنَّاسُ بِٱلْقِسْطِ ۖ وَأَنزَلْنَا ٱلْحَدِيدَ فِيهِ
بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَٰفِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ ٱللَّهُ مَن يَنصُرُهُۥ وَرُسُلَهُۥ
بِٱلْغَيْبِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ قَوِىٌّ عَزِيزٌ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَٰهِيمَ
وَجَعَلْنَا فِى ذُرِّيَّتِهِمَا ٱلنُّبُوَّةَ وَٱلْكِتَٰبَ ۖ فَمِنْهُم مُّهْتَدٍ ۖ
وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَٰسِقُونَ ﴿٢٦﴾ ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم
بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ٱبْنِ مَرْيَمَ وَءَاتَيْنَٰهُ ٱلْإِنجِيلَ
وَجَعَلْنَا فِى قُلُوبِ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهْبَانِيَّةً
ٱبْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَٰهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ٱبْتِغَآءَ رِضْوَٰنِ ٱللَّهِ فَمَا
رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا ۖ فَـَٔاتَيْنَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ ۖ
وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَٰسِقُونَ ﴿٢٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ
وَءَامِنُوا۟ بِرَسُولِهِۦ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِن رَّحْمَتِهِۦ وَيَجْعَل لَّكُمْ
نُورًا تَمْشُونَ بِهِۦ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۚ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٨﴾ لِّئَلَّا يَعْلَمَ
أَهْلُ ٱلْكِتَٰبِ أَلَّا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ شَىْءٍ مِّن فَضْلِ ٱللَّهِ ۙ وَأَنَّ
ٱلْفَضْلَ بِيَدِ ٱللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ ذُو ٱلْفَضْلِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

وشه و ماناكانى

﴿ بِٱلْبَيِّنَٰتِ ﴾ به بەڵگە و موعجیزەوە
﴿ ٱلْكِتَٰبَ ﴾ کتێبی ئاسمانیی
﴿ وَٱلْمِيزَانَ ﴾ ترازوو
﴿ وَأَنزَلْنَا ٱلْحَدِيدَ ﴾ ئاسنمان سازکرد
﴿ بَأْسٌ شَدِيدٌ ﴾ هێزێکی زۆر
﴿ قَفَّيْنَا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم ﴾ ناردیشمان بە شوێن ئەوانا
﴿ ٱلْإِنجِيلَ ﴾ ئینجیل، دوایی گۆڕییان
﴿ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُ ﴾ ئەوانەی شوێنی کەوتوون
﴿ رَأْفَةً وَرَحْمَةً ﴾ سۆز و بەزەیی
﴿ وَرَهْبَانِيَّةً ﴾ زیادەڕەویی لە خواپەرستیدا
﴿ ٱبْتَدَعُوهَا ﴾ دایان هێناوە
﴿ مَا كَتَبْنَٰهَا عَلَيْهِمْ ﴾ پێویستمان نەگێڕاوە لەسەریان
﴿ إِلَّا ٱبْتِغَآءَ رِضْوَٰنِ ٱللَّهِ ﴾ لەبەر ڕەزامەندیی خودا نەبێ
﴿ فَمَا رَعَوْهَا ﴾ وەك پێویست بەڕێوەیان نەبرد
﴿ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ ﴾ دوو بەشتان دەداتێ
﴿ لِّئَلَّا يَعْلَمَ ﴾ تا بزانن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندن و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

وشه و ماناكانی

سووره‌تی موجاده‌له

﴿ تُجَٰدِلُكَ ﴾ گازنده و موجاده‌له‌ت له‌گه‌ڵ ده‌كات

﴿ تَحَاوُرَكُمَآ ﴾ گفتوگۆتان

﴿ يُظَٰهِرُونَ ﴾ ژنه‌كانیان له خۆیان حه‌رام ده‌كه‌ن

﴿ مُنكَرٗا مِّنَ ٱلۡقَوۡلِ ﴾ قسه‌ی بێ جێ و ناخۆش

﴿ وَزُورٗا ﴾ درۆ

﴿ يَتَمَآسَّا ﴾ بگه‌ن به یه‌ك

﴿ يُحَآدُّونَ ﴾ دوژمنایه‌تی ده‌كه‌ن

﴿ كُبِتُواْ ﴾ رسوا كران

﴿ أَحۡصَىٰهُ ٱللَّهُ ﴾ خودا ژماردوویه‌تی

﴿ شَهِيدٌ ﴾ ئاگاداره

سُورَةُ المُجَادلَةِ

ترتيبها ٥٨ — آياتها ٢٢

الجزء ٢٨ — الحزب ٥٥

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قَدۡ سَمِعَ ٱللَّهُ قَوۡلَ ٱلَّتِي تُجَٰدِلُكَ فِي زَوۡجِهَا وَتَشۡتَكِيٓ إِلَى ٱللَّهِ
وَٱللَّهُ يَسۡمَعُ تَحَاوُرَكُمَآۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعُۢ بَصِيرٌ ١ ٱلَّذِينَ يُظَٰهِرُونَ
مِنكُم مِّن نِّسَآئِهِم مَّا هُنَّ أُمَّهَٰتِهِمۡۖ إِنۡ أُمَّهَٰتُهُمۡ إِلَّا ٱلَّٰٓـِٔي
وَلَدۡنَهُمۡۚ وَإِنَّهُمۡ لَيَقُولُونَ مُنكَرٗا مِّنَ ٱلۡقَوۡلِ وَزُورٗاۚ وَإِنَّ
ٱللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٞ ٢ وَٱلَّذِينَ يُظَٰهِرُونَ مِن نِّسَآئِهِمۡ ثُمَّ يَعُودُونَ
لِمَا قَالُواْ فَتَحۡرِيرُ رَقَبَةٖ مِّن قَبۡلِ أَن يَتَمَآسَّاۚ ذَٰلِكُمۡ تُوعَظُونَ
بِهِۦۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرٞ ٣ فَمَن لَّمۡ يَجِدۡ فَصِيَامُ شَهۡرَيۡنِ
مُتَتَابِعَيۡنِ مِن قَبۡلِ أَن يَتَمَآسَّاۖ فَمَن لَّمۡ يَسۡتَطِعۡ فَإِطۡعَامُ سِتِّينَ
مِسۡكِينٗاۚ ذَٰلِكَ لِتُؤۡمِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦۚ وَتِلۡكَ حُدُودُ ٱللَّهِۗ
وَلِلۡكَٰفِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ٤ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُحَآدُّونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ كُبِتُواْ
كَمَا كُبِتَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۚ وَقَدۡ أَنزَلۡنَآ ءَايَٰتِۭ بَيِّنَٰتٖۚ وَلِلۡكَٰفِرِينَ
عَذَابٞ مُّهِينٞ ٥ يَوۡمَ يَبۡعَثُهُمُ ٱللَّهُ جَمِيعٗا فَيُنَبِّئُهُم بِمَا
عَمِلُوٓاْۚ أَحۡصَىٰهُ ٱللَّهُ وَنَسُوهُۚ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ شَهِيدٌ ٦

قورس كۆكردن (تفخيم) و: قه‌لقه‌له

- ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ته‌فخیمی پیتی (راء).
- سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):
١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت، ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:
٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۖ مَا يَكُونُ
مِن نَّجْوَىٰ ثَلَٰثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ
وَلَآ أَدْنَىٰ مِن ذَٰلِكَ وَلَآ أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا۟ ۖ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم
بِمَا عَمِلُوا۟ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ
نُهُوا۟ عَنِ ٱلنَّجْوَىٰ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا۟ عَنْهُ وَيَتَنَٰجَوْنَ بِٱلْإِثْمِ
وَٱلْعُدْوَٰنِ وَمَعْصِيَتِ ٱلرَّسُولِ وَإِذَا جَآءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ
بِهِ ٱللَّهُ وَيَقُولُونَ فِىٓ أَنفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا ٱللَّهُ بِمَا نَقُولُ ۚ حَسْبُهُمْ
جَهَنَّمُ يَصْلَوْنَهَا ۖ فَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا
تَنَٰجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَٰجَوْا۟ بِٱلْإِثْمِ وَٱلْعُدْوَٰنِ وَمَعْصِيَتِ ٱلرَّسُولِ وَتَنَٰجَوْا۟
بِٱلْبِرِّ وَٱلتَّقْوَىٰ ۖ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ٱلَّذِىٓ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا ٱلنَّجْوَىٰ
مِنَ ٱلشَّيْطَٰنِ لِيَحْزُنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَلَيْسَ بِضَآرِّهِمْ شَيْـًٔا
إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ ٱلْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوٓا۟ إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا۟ فِى ٱلْمَجَٰلِسِ فَٱفْسَحُوا۟ يَفْسَحِ
ٱللَّهُ لَكُمْ ۖ وَإِذَا قِيلَ ٱنشُزُوا۟ فَٱنشُزُوا۟ يَرْفَعِ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
مِنكُمْ وَٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ دَرَجَٰتٍ ۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

وشە و ماناکانی

﴿نَّجْوَىٰ ثَلَٰثَةٍ﴾ چپە و پەنامەکیی سیان
﴿هُوَ رَابِعُهُمْ﴾ ئەو چوارەمیانە
﴿هُوَ مَعَهُمْ﴾ ئەو لەگەڵیانایە
﴿وَمَعْصِيَتِ ٱلرَّسُولِ﴾ سەرپێچیی لە فەرمانی پێغەمبەر
﴿لَوْلَا يُعَذِّبُنَا﴾ خۆزگە سزای نەدەداین
﴿فِىٓ أَنفُسِهِمْ﴾ لە دڵی خۆیاندا
﴿حَسْبُهُمْ جَهَنَّمُ﴾ دۆزەخ بەشیانە
﴿يَصْلَوْنَهَا﴾ دەیچێژن
﴿فَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ﴾ خراپ جێگەیەکە
﴿إِنَّمَا ٱلنَّجْوَىٰ﴾ چپە کە هەیە
﴿مِنَ ٱلشَّيْطَٰنِ﴾ لە شەیتانەوەیە
﴿لِيَحْزُنَ﴾ بۆ ئەوەی خەفەت بخوا
﴿تَفَسَّحُوا۟ فِى ٱلْمَجَٰلِسِ﴾ درن بە دانیشتەکان بدەن، کۆڕەکانتان فراوان بکەن
﴿ٱنشُزُوا۟﴾ هەڵسن

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
(٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعی)یە.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا نَٰجَيۡتُمُ ٱلرَّسُولَ فَقَدِّمُواْ بَيۡنَ يَدَيۡ نَجۡوَىٰكُمۡ
صَدَقَةٗۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ لَّكُمۡ وَأَطۡهَرُۚ فَإِن لَّمۡ تَجِدُواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٌ ١٢
ءَأَشۡفَقۡتُمۡ أَن تُقَدِّمُواْ بَيۡنَ يَدَيۡ نَجۡوَىٰكُمۡ صَدَقَٰتٖۚ فَإِذۡ لَمۡ تَفۡعَلُواْ
وَتَابَ ٱللَّهُ عَلَيۡكُمۡ فَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُواْ ٱلزَّكَوٰةَ وَأَطِيعُواْ ٱللَّهَ
وَرَسُولَهُۥۚ وَٱللَّهُ خَبِيرُۢ بِمَا تَعۡمَلُونَ ١٣ ۞ أَلَمۡ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ تَوَلَّوۡاْ قَوۡمًا
غَضِبَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِم مَّا هُم مِّنكُمۡ وَلَا مِنۡهُمۡ وَيَحۡلِفُونَ عَلَى ٱلۡكَذِبِ
وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ ١٤ أَعَدَّ ٱللَّهُ لَهُمۡ عَذَابٗا شَدِيدًاۖ إِنَّهُمۡ سَآءَ مَا كَانُواْ
يَعۡمَلُونَ ١٥ ٱتَّخَذُوٓاْ أَيۡمَٰنَهُمۡ جُنَّةٗ فَصَدُّواْ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ فَلَهُمۡ
عَذَابٞ مُّهِينٞ ١٦ لَّن تُغۡنِيَ عَنۡهُمۡ أَمۡوَٰلُهُمۡ وَلَآ أَوۡلَٰدُهُم مِّنَ ٱللَّهِ
شَيۡـًٔاۚ أُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِۖ هُمۡ فِيهَا خَٰلِدُونَ ١٧ يَوۡمَ يَبۡعَثُهُمُ
ٱللَّهُ جَمِيعٗا فَيَحۡلِفُونَ لَهُۥ كَمَا يَحۡلِفُونَ لَكُمۡۖ وَيَحۡسَبُونَ أَنَّهُمۡ عَلَىٰ شَيۡءٍۚ أَلَآ
إِنَّهُمۡ هُمُ ٱلۡكَٰذِبُونَ ١٨ ٱسۡتَحۡوَذَ عَلَيۡهِمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ فَأَنسَىٰهُمۡ ذِكۡرَ
ٱللَّهِۚ أُوْلَٰٓئِكَ حِزۡبُ ٱلشَّيۡطَٰنِۚ أَلَآ إِنَّ حِزۡبَ ٱلشَّيۡطَٰنِ هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ
١٩ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُحَآدُّونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓ أُوْلَٰٓئِكَ فِي ٱلۡأَذَلِّينَ ٢٠
كَتَبَ ٱللَّهُ لَأَغۡلِبَنَّ أَنَا۠ وَرُسُلِيٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٞ ٢١

ربع الحزب ٥٥

وشە و ماناکانی

﴿ ءَأَشۡفَقۡتُمۡ ﴾ ئایا دەترسن؟

﴿ وَتَابَ ٱللَّهُ عَلَيۡكُمۡ ﴾ تۆبەی لێ قبووڵ کردن

﴿ إِلَى ٱلَّذِينَ ﴾ بۆ ئەوانە (دووڕووەکان)

﴿ تَوَلَّوۡاْ قَوۡمًا ﴾ گەلێکیان کردووە بە سەرکردە و چاودێری خۆیان

﴿ غَضِبَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِم ﴾ خودا رقی لێیان هەڵسا، لێیان تووڕە بوو

﴿ جُنَّةٗ ﴾ قەڵغان

﴿ لَّن تُغۡنِيَ ﴾ سوودی بۆیان نابێ

﴿ ٱسۡتَحۡوَذَ عَلَيۡهِمُ ﴾ دەستی بەسەردا گرتن

﴿ يُحَآدُّونَ ﴾ دوژمنایەتیی دەکەن

﴿ ٱلۡأَذَلِّينَ ﴾ رسوایان، زۆر سەرکزان

﴿ عَزِيزٞ ﴾ بە دەستەڵات

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْـَٔاخِرِ يُوَآدُّونَ مَنْ حَآدَّ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَلَوْ كَانُوٓا۟ ءَابَآءَهُمْ أَوْ أَبْنَآءَهُمْ أَوْ إِخْوَٰنَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ ۚ أُو۟لَـٰٓئِكَ كَتَبَ فِى قُلُوبِهِمُ ٱلْإِيمَـٰنَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ ۖ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّـٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَـٰرُ خَـٰلِدِينَ فِيهَا ۚ رَضِىَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا۟ عَنْهُ ۚ أُو۟لَـٰٓئِكَ حِزْبُ ٱللَّهِ ۚ أَلَآ إِنَّ حِزْبَ ٱللَّهِ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

سُورَةُ الحَشْرِ

ترتيبها ٥٩ — آياتها ٢٤

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِى ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۖ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿١﴾ هُوَ ٱلَّذِىٓ أَخْرَجَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِنْ أَهْلِ ٱلْكِتَـٰبِ مِن دِيَـٰرِهِمْ لِأَوَّلِ ٱلْحَشْرِ ۚ مَا ظَنَنتُمْ أَن يَخْرُجُوا۟ ۖ وَظَنُّوٓا۟ أَنَّهُم مَّانِعَتُهُمْ حُصُونُهُم مِّنَ ٱللَّهِ فَأَتَىٰهُمُ ٱللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا۟ ۖ وَقَذَفَ فِى قُلُوبِهِمُ ٱلرُّعْبَ ۚ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُم بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِى ٱلْمُؤْمِنِينَ فَٱعْتَبِرُوا۟ يَـٰٓأُو۟لِى ٱلْأَبْصَـٰرِ ﴿٢﴾ وَلَوْلَآ أَن كَتَبَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمُ ٱلْجَلَآءَ لَعَذَّبَهُمْ فِى ٱلدُّنْيَا ۖ وَلَهُمْ فِى ٱلْـَٔاخِرَةِ عَذَابُ ٱلنَّارِ ﴿٣﴾

وشەو ماناكانی

﴿يُوَآدُّونَ﴾ خۆشەویستیی دەكەن، خۆشیان دەوێن

﴿حَآدَّ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ﴾ دوژمنایەتیی خودا و پێغەمبەری خودا دەكا

﴿بِرُوحٍ مِّنْهُ﴾ بە نوور و ڕۆشنایی یەك لە خوداوە

سوورەتی حەشر

﴿سَبَّحَ لِلَّهِ﴾ پاكیی و بێگەردیی بۆ خودا

﴿ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟﴾ كافرەكان

﴿لِأَوَّلِ ٱلْحَشْرِ﴾ بۆ سەرەتای وەدەرنانی جوولەكە

﴿مَا ظَنَنتُمْ﴾ گومانتان نەبوو

﴿أَن يَخْرُجُوا۟﴾ كە دەرچن

﴿فَأَتَىٰهُمُ ٱللَّهُ﴾ فەرمان و بڕیاری خودایان بۆ هات

﴿لَمْ يَحْتَسِبُوا۟﴾ گومانیان نەبرد

﴿وَقَذَفَ﴾ نایە (دڵیانەوە)

﴿ٱلرُّعْبَ﴾ ترس

﴿ٱلْجَلَآءَ﴾ وەدەرنان

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە
- (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَآقُّوا۟ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ ۖ وَمَن يُشَآقِّ ٱللَّهَ فَإِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿٤﴾ مَا قَطَعْتُم مِّن لِّينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَآئِمَةً عَلَىٰٓ أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ ٱللَّهِ وَلِيُخْزِىَ ٱلْفَٰسِقِينَ ﴿٥﴾ وَمَآ أَفَآءَ ٱللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِۦ مِنْهُمْ فَمَآ أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُۥ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾ مَّآ أَفَآءَ ٱللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِۦ مِنْ أَهْلِ ٱلْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينِ وَٱبْنِ ٱلسَّبِيلِ كَىْ لَا يَكُونَ دُولَةًۢ بَيْنَ ٱلْأَغْنِيَآءِ مِنكُمْ ۚ وَمَآ ءَاتَىٰكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَىٰكُمْ عَنْهُ فَٱنتَهُوا۟ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿٧﴾ لِلْفُقَرَآءِ ٱلْمُهَٰجِرِينَ ٱلَّذِينَ أُخْرِجُوا۟ مِن دِيَٰرِهِمْ وَأَمْوَٰلِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ ٱللَّهِ وَرِضْوَٰنًا وَيَنصُرُونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلصَّٰدِقُونَ ﴿٨﴾ وَٱلَّذِينَ تَبَوَّءُو ٱلدَّارَ وَٱلْإِيمَٰنَ مِن قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِى صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّآ أُوتُوا۟ وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ ۚ وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِۦ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾

وشەو ماناکانی

﴿ شَآقُّوا۟ ﴾ دوژمنایەتییان کرد
﴿ لِّينَةٍ ﴾ دارخورمایەك
﴿ عَلَىٰٓ أُصُولِهَا ﴾ لەسەر بنکە و کۆتەرەکەی
﴿ وَمَآ أَفَآءَ ٱللَّهُ ﴾ ئەوەی خودا داویەتی
﴿ فَمَآ أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ ﴾ غارتان بۆ نەداوە ﴿ رِكَابٍ ﴾ وڵاخ، وشتر و ئەسپ ﴿ دُولَةًۢ بَيْنَ ٱلْأَغْنِيَآءِ ﴾ سامانێك بێ لە نێوان دەوڵەمەنداندا
﴿ تَبَوَّءُو ٱلدَّارَ وَٱلْإِيمَٰنَ ﴾ لە مەدینەدا دانیشتن و بڕوایان دامەزرا
﴿ حَاجَةً ﴾ ئیرەیی
﴿ خَصَاصَةٌ ﴾ برسییتی
﴿ وَمَن يُوقَ ﴾ هەرکەس بپارێزرێ
﴿ شُحَّ نَفْسِهِۦ ﴾ لە رژدیی خۆی
﴿ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴾ ئەوانە سەرفرازن

قورس کۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَٱلَّذِينَ جَآءُو مِنۢ بَعۡدِهِمۡ يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱغۡفِرۡ لَنَا
وَلِإِخۡوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلۡإِيمَٰنِ وَلَا تَجۡعَلۡ فِي قُلُوبِنَا
غِلّٗا لِّلَّذِينَ ءَامَنُواْ رَبَّنَآ إِنَّكَ رَءُوفٞ رَّحِيمٌ ﴿١٠﴾ ۞ أَلَمۡ تَرَ إِلَى
ٱلَّذِينَ نَافَقُواْ يَقُولُونَ لِإِخۡوَٰنِهِمُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنۡ أَهۡلِ
ٱلۡكِتَٰبِ لَئِنۡ أُخۡرِجۡتُمۡ لَنَخۡرُجَنَّ مَعَكُمۡ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمۡ
أَحَدًا أَبَدٗا وَإِن قُوتِلۡتُمۡ لَنَنصُرَنَّكُمۡ وَٱللَّهُ يَشۡهَدُ إِنَّهُمۡ لَكَٰذِبُونَ
﴿١١﴾ لَئِنۡ أُخۡرِجُواْ لَا يَخۡرُجُونَ مَعَهُمۡ وَلَئِن قُوتِلُواْ لَا يَنصُرُونَهُمۡ
وَلَئِن نَّصَرُوهُمۡ لَيُوَلُّنَّ ٱلۡأَدۡبَٰرَ ثُمَّ لَا يُنصَرُونَ ﴿١٢﴾
لَأَنتُمۡ أَشَدُّ رَهۡبَةٗ فِي صُدُورِهِم مِّنَ ٱللَّهِۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ قَوۡمٞ
لَّا يَفۡقَهُونَ ﴿١٣﴾ لَا يُقَٰتِلُونَكُمۡ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرٗى
مُّحَصَّنَةٍ أَوۡ مِن وَرَآءِ جُدُرِۭۚ بَأۡسُهُم بَيۡنَهُمۡ شَدِيدٞۚ تَحۡسَبُهُمۡ
جَمِيعٗا وَقُلُوبُهُمۡ شَتَّىٰۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ قَوۡمٞ لَّا يَعۡقِلُونَ ﴿١٤﴾
كَمَثَلِ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡ قَرِيبٗاۖ ذَاقُواْ وَبَالَ أَمۡرِهِمۡ وَلَهُمۡ عَذَابٌ
أَلِيمٞ ﴿١٥﴾ كَمَثَلِ ٱلشَّيۡطَٰنِ إِذۡ قَالَ لِلۡإِنسَٰنِ ٱكۡفُرۡ فَلَمَّا كَفَرَ
قَالَ إِنِّي بَرِيٓءٞ مِّنكَ إِنِّيٓ أَخَافُ ٱللَّهَ رَبَّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٦﴾

نصف الحزب ٥٥

وشه و ماناكانى

﴿ وَٱلَّذِينَ جَآءُو مِنۢ بَعۡدِهِمۡ ﴾ ئەوانەش کە دوای ئەوان هاتن

﴿ غِلّٗا ﴾ رق و کینە

﴿ نَافَقُواْ ﴾ دووڕوویی یان کرد

﴿ لَئِنۡ أُخۡرِجۡتُمۡ ﴾ ئەگەر دەرکران

﴿ لَنَنصُرَنَّكُمۡ ﴾ یارمەتیتان دەدەین

﴿ بَأۡسُهُم بَيۡنَهُمۡ ﴾ ناکۆکییان لەناو خۆیاندایە

﴿ وَقُلُوبُهُمۡ شَتَّىٰ ﴾ دڵەکانیان جیاجیان

﴿ وَبَالَ أَمۡرِهِمۡ ﴾ ئەنجامی کارەکانیان

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- مینگەی (الإخفاء).
- مینگەی (الإقلاب).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن.
- (٤،٥) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤،٥،٦) حەرەکەیە.
- (٢،٤،٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ە.

فَكَانَ عَٰقِبَتَهُمَآ أَنَّهُمَا فِي ٱلنَّارِ خَٰلِدَيۡنِ فِيهَاۚ وَذَٰلِكَ جَزَٰٓؤُاْ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَلۡتَنظُرۡ
نَفۡسٞ مَّا قَدَّمَتۡ لِغَدٖۖ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ إِنَّ ٱللَّهَ خَبِيرُۢ بِمَا تَعۡمَلُونَ
﴿١٨﴾ وَلَا تَكُونُواْ كَٱلَّذِينَ نَسُواْ ٱللَّهَ فَأَنسَىٰهُمۡ أَنفُسَهُمۡۚ أُوْلَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلۡفَٰسِقُونَ ﴿١٩﴾ لَا يَسۡتَوِيٓ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِ وَأَصۡحَٰبُ
ٱلۡجَنَّةِۚ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَنَّةِ هُمُ ٱلۡفَآئِزُونَ ﴿٢٠﴾ لَوۡ أَنزَلۡنَا هَٰذَا
ٱلۡقُرۡءَانَ عَلَىٰ جَبَلٖ لَّرَأَيۡتَهُۥ خَٰشِعٗا مُّتَصَدِّعٗا مِّنۡ خَشۡيَةِ
ٱللَّهِۚ وَتِلۡكَ ٱلۡأَمۡثَٰلُ نَضۡرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمۡ يَتَفَكَّرُونَ
﴿٢١﴾ هُوَ ٱللَّهُ ٱلَّذِي لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ عَٰلِمُ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِۖ
هُوَ ٱلرَّحۡمَٰنُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ ٱللَّهُ ٱلَّذِي لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ
ٱلۡمَلِكُ ٱلۡقُدُّوسُ ٱلسَّلَٰمُ ٱلۡمُؤۡمِنُ ٱلۡمُهَيۡمِنُ ٱلۡعَزِيزُ
ٱلۡجَبَّارُ ٱلۡمُتَكَبِّرُۚ سُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ عَمَّا يُشۡرِكُونَ
﴿٢٣﴾ هُوَ ٱللَّهُ ٱلۡخَٰلِقُ ٱلۡبَارِئُ ٱلۡمُصَوِّرُۖ لَهُ ٱلۡأَسۡمَآءُ ٱلۡحُسۡنَىٰۚ
يُسَبِّحُ لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

سُورَةُ المُمۡتَحَنَةِ

ترتيبها ٦٠ — آياتها ١٣

وشه و ماناکانی

﴿ فَكَانَ عَٰقِبَتَهُمَآ ﴾ چارەنووسی هەردووکیان ئەوە بوو
﴿ وَلۡتَنظُرۡ نَفۡسٞ مَّا قَدَّمَتۡ لِغَدٖ ﴾ با هەرکەسێ تەماشا بکا بزانێ چی بۆ سبەینێی ناردووە
﴿ نَسُواْ ٱللَّهَ ﴾ خودایان لەبیرچووەوە
﴿ فَأَنسَىٰهُمۡ أَنفُسَهُمۡ ﴾ خۆیانی لەبیربردنەوە
﴿ خَٰشِعٗا ﴾ ملکەچ
﴿ مُّتَصَدِّعٗا ﴾ کەرت بوو، شەق بردوو
﴿ ٱلۡمَلِكُ ﴾ پادشا، خودا
﴿ ٱلۡقُدُّوسُ ﴾ زۆر پاك و پاكژ
﴿ ٱلسَّلَٰمُ ﴾ دوور لە هەموو زیانێك
﴿ ٱلۡمُؤۡمِنُ ﴾ بڕوادەر بە پێغەمبەرانی و پشتگیریی کەریان بە موعجیزات
﴿ ٱلۡمُهَيۡمِنُ ﴾ چاودێری هەموو شتێك
﴿ ٱلۡعَزِيزُ ﴾ خاوەن دەستەلات
﴿ ٱلۡجَبَّارُ ﴾ زۆر بەهێز
﴿ ٱلۡمُتَكَبِّرُ ﴾ باڵا
﴿ ٱلۡبَارِئُ ﴾ بەدیهێنەر
﴿ ٱلۡمُصَوِّرُ ﴾ وێنەگر و نەخشەکێشی بوونەوەر
﴿ ٱلۡأَسۡمَآءُ ٱلۡحُسۡنَىٰ ﴾ ناوە جوانەکان

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی حەریش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمۡ أَوۡلِيَآءَ تُلۡقُونَ
إِلَيۡهِم بِٱلۡمَوَدَّةِ وَقَدۡ كَفَرُواْ بِمَا جَآءَكُم مِّنَ ٱلۡحَقِّ يُخۡرِجُونَ ٱلرَّسُولَ
وَإِيَّاكُمۡ أَن تُؤۡمِنُواْ بِٱللَّهِ رَبِّكُمۡ إِن كُنتُمۡ خَرَجۡتُمۡ جِهَٰدٗا فِي سَبِيلِي
وَٱبۡتِغَآءَ مَرۡضَاتِيۚ تُسِرُّونَ إِلَيۡهِم بِٱلۡمَوَدَّةِ وَأَنَا۠ أَعۡلَمُ بِمَآ أَخۡفَيۡتُمۡ
وَمَآ أَعۡلَنتُمۡۚ وَمَن يَفۡعَلۡهُ مِنكُمۡ فَقَدۡ ضَلَّ سَوَآءَ ٱلسَّبِيلِ ١ إِن
يَثۡقَفُوكُمۡ يَكُونُواْ لَكُمۡ أَعۡدَآءٗ وَيَبۡسُطُوٓاْ إِلَيۡكُمۡ أَيۡدِيَهُمۡ وَأَلۡسِنَتَهُم
بِٱلسُّوٓءِ وَوَدُّواْ لَوۡ تَكۡفُرُونَ ٢ لَن تَنفَعَكُمۡ أَرۡحَامُكُمۡ وَلَآ أَوۡلَٰدُكُمۡۚ
يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ يَفۡصِلُ بَيۡنَكُمۡۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ بَصِيرٞ ٣ قَدۡ
كَانَتۡ لَكُمۡ أُسۡوَةٌ حَسَنَةٞ فِيٓ إِبۡرَٰهِيمَ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥٓ إِذۡ قَالُواْ لِقَوۡمِهِمۡ
إِنَّا بُرَءَٰٓؤُاْ مِنكُمۡ وَمِمَّا تَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ كَفَرۡنَا بِكُمۡ وَبَدَا بَيۡنَنَا
وَبَيۡنَكُمُ ٱلۡعَدَٰوَةُ وَٱلۡبَغۡضَآءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤۡمِنُواْ بِٱللَّهِ وَحۡدَهُۥٓ إِلَّا
قَوۡلَ إِبۡرَٰهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسۡتَغۡفِرَنَّ لَكَ وَمَآ أَمۡلِكُ لَكَ مِنَ ٱللَّهِ مِن شَيۡءٖۖ
رَّبَّنَا عَلَيۡكَ تَوَكَّلۡنَا وَإِلَيۡكَ أَنَبۡنَا وَإِلَيۡكَ ٱلۡمَصِيرُ ٤ رَبَّنَا لَا تَجۡعَلۡنَا
فِتۡنَةٗ لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ وَٱغۡفِرۡ لَنَا رَبَّنَآۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ٥

وشه و ماناكانى

سوورەتى مومتەحەنە

﴿أَوۡلِيَآءَ﴾ پشتیوان

﴿تُلۡقُونَ إِلَيۡهِم بِٱلۡمَوَدَّةِ﴾ خۆشەویستیان بۆ دەربڕن

﴿يُخۡرِجُونَ ٱلرَّسُولَ وَإِيَّاكُمۡ﴾ پێغەمبەریش و ئێوەشیان لە مەککە وەدەرنا

﴿أَن تُؤۡمِنُواْ بِٱللَّهِ رَبِّكُمۡ﴾ لەبەرئەوەی باوەڕتان بە خوداتان هەیە

﴿تُسِرُّونَ إِلَيۡهِم بِٱلۡمَوَدَّةِ﴾ لە ژێرەوە خۆشەویستییان لەگەڵ بکەن

﴿يَثۡقَفُوكُمۡ﴾ پێتان بکەن، پەیتان پێ ببەن

﴿وَيَبۡسُطُوٓاْ إِلَيۡكُمۡ﴾ (دەست و زمانتان) بۆ درێژ بکەن

﴿أُسۡوَةٌ حَسَنَةٞ﴾ پێشەوایەکی چاک

﴿بُرَءَٰٓؤُاْ مِنكُمۡ﴾ لێتان بەرین، بەدوورین

﴿وَإِلَيۡكَ أَنَبۡنَا﴾ گەڕاینەوە بۆ لای تۆ

﴿لَا تَجۡعَلۡنَا فِتۡنَةٗ﴾ مەمانخەرە بەردەستی دوژمنان و بەوان سزامان مەدە

مینگەکان و نەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا۟ ٱللَّهَ وَٱلْيَوْمَ ٱلْءَاخِرَ ۚ
وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْغَنِىُّ ٱلْحَمِيدُ ﴿٦﴾ ۞ عَسَى ٱللَّهُ أَن يَجْعَلَ
بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ ٱلَّذِينَ عَادَيْتُم مِّنْهُم مَّوَدَّةً ۚ وَٱللَّهُ قَدِيرٌ ۚ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
﴿٧﴾ لَّا يَنْهَىٰكُمُ ٱللَّهُ عَنِ ٱلَّذِينَ لَمْ يُقَـٰتِلُوكُمْ فِى ٱلدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُم
مِّن دِيَـٰرِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوٓا۟ إِلَيْهِمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلْمُقْسِطِينَ
﴿٨﴾ إِنَّمَا يَنْهَىٰكُمُ ٱللَّهُ عَنِ ٱلَّذِينَ قَـٰتَلُوكُمْ فِى ٱلدِّينِ وَأَخْرَجُوكُم
مِّن دِيَـٰرِكُمْ وَظَـٰهَرُوا۟ عَلَىٰٓ إِخْرَاجِكُمْ أَن تَوَلَّوْهُمْ ۚ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ فَأُو۟لَـٰٓئِكَ
هُمُ ٱلظَّـٰلِمُونَ ﴿٩﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا جَآءَكُمُ ٱلْمُؤْمِنَـٰتُ
مُهَـٰجِرَٰتٍ فَٱمْتَحِنُوهُنَّ ۖ ٱللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَـٰنِهِنَّ ۖ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَـٰتٍ
فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى ٱلْكُفَّارِ ۖ لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ ۖ وَءَاتُوهُم
مَّآ أَنفَقُوا۟ ۚ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَن تَنكِحُوهُنَّ إِذَآ ءَاتَيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ ۚ
وَلَا تُمْسِكُوا۟ بِعِصَمِ ٱلْكَوَافِرِ وَسْـَٔلُوا۟ مَآ أَنفَقْتُمْ وَلْيَسْـَٔلُوا۟ مَآ أَنفَقُوا۟ ۚ
ذَٰلِكُمْ حُكْمُ ٱللَّهِ ۖ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ ۚ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾ وَإِن فَاتَكُمْ
شَىْءٌ مِّنْ أَزْوَٰجِكُمْ إِلَى ٱلْكُفَّارِ فَعَاقَبْتُمْ فَـَٔاتُوا۟ ٱلَّذِينَ ذَهَبَتْ
أَزْوَٰجُهُم مِّثْلَ مَآ أَنفَقُوا۟ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ٱلَّذِىٓ أَنتُم بِهِۦ مُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

وشه و ماناكانى

﴿أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ پێشەوایەكی باش
﴿يَرْجُوا۟ ٱللَّهَ وَٱلْيَوْمَ ٱلْءَاخِرَ﴾ بەهیوای خێری هەردوو دنیایە
﴿وَمَن يَتَوَلَّ﴾ هەركەسێ پشت هەڵكا
﴿تَبَرُّوهُمْ﴾ چاكەیان لە تەكدا بكەن
﴿وَتُقْسِطُوٓا۟ إِلَيْهِمْ﴾ عەدالەتیان لەگەڵدا بكەن
﴿وَظَـٰهَرُوا۟﴾ پشتیان گرتن
﴿أَن تَوَلَّوْهُمْ﴾ بیانكەن بە دۆستی خۆتان
﴿فَٱمْتَحِنُوهُنَّ﴾ تاقییان بكەنەوە
﴿أُجُورَهُنَّ﴾ مارەیی یەكانیان
﴿بِعِصَمِ ٱلْكَوَافِرِ﴾ بە پەیمان و مارەی كافران
﴿فَاتَكُمْ شَىْءٌ﴾ كەسێك پاشگەز بووەوە
﴿فَعَاقَبْتُمْ﴾ تۆڵەتان لێ سەندنەوە

هۆرس كۆكردن (التفخيم) و قەلقەلە:
تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
تەفخیمی پیتی (راء).
سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.
٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور رەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَىٰ أَن لَّا يُشْرِكْنَ
بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ
بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِينَكَ
فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
﴿١٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَئِسَ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ ﴿١٣﴾

سُورَةُ الصَّفِّ

ترتيبها ٦١ — آياتها ١٤

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
﴿١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾
كَبُرَ مَقْتًا عِندَ اللَّهِ أَن تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ
اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُم
بُنْيَانٌ مَّرْصُوصٌ ﴿٤﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ لِمَ
تُؤْذُونَنِي وَقَد تَّعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ فَلَمَّا
زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾

وشه و ماناکانی

﴿ بِبُهْتَانٍ ﴾ بوختانێك
﴿ يَفْتَرِينَهُ ﴾ هەڵی بەستن ﴿ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ ﴾ منالی لاوەکیی نەدەنە پاڵ مێردەکانیان
﴿ فِي مَعْرُوفٍ ﴾ لە کاری باشدا
﴿ لَا تَتَوَلَّوْا ﴾ مەیانکەن بە دۆست و چاودێر
﴿ قَوْمًا ﴾ کەلێك، جوولەکە و کافر

سوورەتی صەف

﴿ سَبَّحَ لِلَّهِ ﴾ خودای پاك و بێ عەیب راگرت
﴿ كَبُرَ مَقْتًا ﴾ رق و تووڕەیی گەورەیە، گوناهی گەورەیە
﴿ صَفًّا ﴾ رزیوو
﴿ بُنْيَانٌ مَّرْصُوصٌ ﴾ دیوار و ساختمانی جوان هەڵچنراو
﴿ لِمَ تُؤْذُونَنِي ﴾ بۆ ئازارم دەدەن؟
﴿ وَقَد تَّعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ ﴾ دەشزانن من پێغەمبەری خودام بۆ لای ئێوە
﴿ زَاغُوا ﴾ لایان دا
﴿ أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ ﴾ خودا دڵیانی لە راستیی و سەرکەوتن لادا

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

وَإِذۡ قَالَ عِيسَى ٱبۡنُ مَرۡيَمَ يَٰبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ إِنِّي رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيۡكُم مُّصَدِّقٗا
لِّمَا بَيۡنَ يَدَيَّ مِنَ ٱلتَّوۡرَىٰةِ وَمُبَشِّرَۢا بِرَسُولٖ يَأۡتِي مِنۢ بَعۡدِي ٱسۡمُهُۥٓ أَحۡمَدُۖ فَلَمَّا
جَآءَهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ قَالُواْ هَٰذَا سِحۡرٞ مُّبِينٞ ﴿٦﴾ وَمَنۡ أَظۡلَمُ مِمَّنِ ٱفۡتَرَىٰ
عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَ وَهُوَ يُدۡعَىٰٓ إِلَى ٱلۡإِسۡلَٰمِۚ وَٱللَّهُ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلظَّٰلِمِينَ
﴿٧﴾ يُرِيدُونَ لِيُطۡفِـُٔواْ نُورَ ٱللَّهِ بِأَفۡوَٰهِهِمۡ وَٱللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِۦ وَلَوۡ كَرِهَ
ٱلۡكَٰفِرُونَ ﴿٨﴾ هُوَ ٱلَّذِيٓ أَرۡسَلَ رَسُولَهُۥ بِٱلۡهُدَىٰ وَدِينِ ٱلۡحَقِّ لِيُظۡهِرَهُۥ
عَلَى ٱلدِّينِ كُلِّهِۦ وَلَوۡ كَرِهَ ٱلۡمُشۡرِكُونَ ﴿٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ هَلۡ أَدُلُّكُمۡ
عَلَىٰ تِجَٰرَةٖ تُنجِيكُم مِّنۡ عَذَابٍ أَلِيمٖ ﴿١٠﴾ تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَتُجَٰهِدُونَ
فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ بِأَمۡوَٰلِكُمۡ وَأَنفُسِكُمۡۚ ذَٰلِكُمۡ خَيۡرٞ لَّكُمۡ إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ﴿١١﴾
يَغۡفِرۡ لَكُمۡ ذُنُوبَكُمۡ وَيُدۡخِلۡكُمۡ جَنَّٰتٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ وَمَسَٰكِنَ
طَيِّبَةٗ فِي جَنَّٰتِ عَدۡنٖۚ ذَٰلِكَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡعَظِيمُ ﴿١٢﴾ وَأُخۡرَىٰ تُحِبُّونَهَاۖ نَصۡرٞ
مِّنَ ٱللَّهِ وَفَتۡحٞ قَرِيبٞۗ وَبَشِّرِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿١٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُونُوٓاْ
أَنصَارَ ٱللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ٱبۡنُ مَرۡيَمَ لِلۡحَوَارِيِّـۧنَ مَنۡ أَنصَارِيٓ إِلَى ٱللَّهِۖ
قَالَ ٱلۡحَوَارِيُّونَ نَحۡنُ أَنصَارُ ٱللَّهِۖ فَـَٔامَنَت طَّآئِفَةٞ مِّنۢ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ
وَكَفَرَت طَّآئِفَةٞۖ فَأَيَّدۡنَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ عَلَىٰ عَدُوِّهِمۡ فَأَصۡبَحُواْ ظَٰهِرِينَ ﴿١٤﴾

وشە و ماناكانى

﴿ ٱفۡتَرَىٰ ﴾ درۆی هەڵبەستووە
﴿ نُورَ ٱللَّهِ ﴾ ڕووناکیی خودا، پەیامی پێغەمبەر
﴿ وَٱللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِۦ ﴾ خودا ئایینی خۆی سەردەخا
﴿ فِي جَنَّٰتِ عَدۡنٖ ﴾ لە بەهەشتی نەبڕاوەدا
﴿ وَأُخۡرَىٰ تُحِبُّونَهَا ﴾ شتێکی دیش پێتان خۆشە
﴿ كُونُوٓاْ أَنصَارَ ٱللَّهِ ﴾ یارمەتیدەری خودا بن
﴿ لِلۡحَوَارِيِّـۧنَ ﴾ بۆ هەڵبژاردەکانی عیسا
﴿ فَـَٔامَنَت طَّآئِفَةٞ مِّنۢ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ﴾ کۆمەڵێك لە بەنو ئیسرائیل باوەڕیان هێنا
﴿ وَكَفَرَت طَّآئِفَةٞ ﴾ کۆمەڵێکیشیان بێ باوەڕ بوون
﴿ فَأَيَّدۡنَا ﴾ کۆمەک مان کردن
﴿ ظَٰهِرِينَ ﴾ سەرکەوتوون

ڕەنگ و هێماکانی (تفخیم) و (قلقلة):

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

سُورَةُ الجُمُعَةِ

ترتيبها ٦٢ — آياتها ١١

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الجزء ٥٦

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِ ٱلۡمَلِكِ ٱلۡقُدُّوسِ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡحَكِيمِ ﴿١﴾ هُوَ ٱلَّذِي بَعَثَ فِي ٱلۡأُمِّيِّـۧنَ رَسُولٗا مِّنۡهُمۡ يَتۡلُواْ عَلَيۡهِمۡ ءَايَٰتِهِۦ وَيُزَكِّيهِمۡ وَيُعَلِّمُهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡحِكۡمَةَ وَإِن كَانُواْ مِن قَبۡلُ لَفِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ﴿٢﴾ وَءَاخَرِينَ مِنۡهُمۡ لَمَّا يَلۡحَقُواْ بِهِمۡۚ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٣﴾ ذَٰلِكَ فَضۡلُ ٱللَّهِ يُؤۡتِيهِ مَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ ذُو ٱلۡفَضۡلِ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٤﴾ مَثَلُ ٱلَّذِينَ حُمِّلُواْ ٱلتَّوۡرَىٰةَ ثُمَّ لَمۡ يَحۡمِلُوهَا كَمَثَلِ ٱلۡحِمَارِ يَحۡمِلُ أَسۡفَارَۢاۚ بِئۡسَ مَثَلُ ٱلۡقَوۡمِ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِۚ وَٱللَّهُ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٥﴾ قُلۡ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ هَادُوٓاْ إِن زَعَمۡتُمۡ أَنَّكُمۡ أَوۡلِيَآءُ لِلَّهِ مِن دُونِ ٱلنَّاسِ فَتَمَنَّوُاْ ٱلۡمَوۡتَ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿٦﴾ وَلَا يَتَمَنَّوۡنَهُۥٓ أَبَدَۢا بِمَا قَدَّمَتۡ أَيۡدِيهِمۡۚ وَٱللَّهُ عَلِيمُۢ بِٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٧﴾ قُلۡ إِنَّ ٱلۡمَوۡتَ ٱلَّذِي تَفِرُّونَ مِنۡهُ فَإِنَّهُۥ مُلَٰقِيكُمۡۖ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَٰلِمِ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٨﴾

وشه و ماناکانی

سووره‌تی جومعه

﴿يُسَبِّحُ لِلَّهِ﴾ خودا پاك و بێ عه‌یب راده‌گرێ

﴿ٱلۡمَلِكِ﴾ پادشا، خاوه‌نی هه‌موو شتێك

﴿ٱلۡقُدُّوسِ﴾ زۆر پاك

﴿ٱلۡعَزِيزِ﴾ خاوه‌ن ده‌سته‌ڵات

﴿ٱلۡأُمِّيِّـۧنَ﴾ عه‌ره‌به هاوچه‌رخه‌كانی، نه‌خوێنده‌واره‌كان

﴿وَيُزَكِّيهِمۡ﴾ پاكیان ده‌كاته‌وه

﴿وَءَاخَرِينَ مِنۡهُمۡ﴾ كه‌سانێكی دیشیان

﴿لَمَّا يَلۡحَقُواْ بِهِمۡ﴾ هێشتا پێیان نه‌گه‌یشتوون

﴿حُمِّلُواْ ٱلتَّوۡرَىٰةَ﴾ ته‌وراتیان خراوه‌ته ئه‌ستۆ

﴿يَحۡمِلُ أَسۡفَارَۢا﴾ كۆڵ و بارێكی گران هه‌ڵبگرێ

﴿هَادُوٓاْ﴾ بوون به جووله‌كه

﴿تُرَدُّونَ﴾ ده‌گه‌ڕێنه‌وه

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة). (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه و،
- مینگه‌ی (الإقلاب). ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌كه‌یه.
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا نُودِىَ لِلصَّلَوٰةِ مِن يَوْمِ ٱلْجُمُعَةِ فَٱسْعَوْا۟ إِلَىٰ ذِكْرِ ٱللَّهِ وَذَرُوا۟ ٱلْبَيْعَ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ ٱلصَّلَوٰةُ فَٱنتَشِرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ وَٱبْتَغُوا۟ مِن فَضْلِ ٱللَّهِ وَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾ وَإِذَا رَأَوْا۟ تِجَـٰرَةً أَوْ لَهْوًا ٱنفَضُّوٓا۟ إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَآئِمًا ۚ قُلْ مَا عِندَ ٱللَّهِ خَيْرٌ مِّنَ ٱللَّهْوِ وَمِنَ ٱلتِّجَـٰرَةِ ۚ وَٱللَّهُ خَيْرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ﴿١١﴾

سُورَةُ المُنَافِقُونَ

ترتيبها ٦٣ — آياتها ١١

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا جَآءَكَ ٱلْمُنَـٰفِقُونَ قَالُوا۟ نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُۥ وَٱللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ ٱلْمُنَـٰفِقِينَ لَكَـٰذِبُونَ ﴿١﴾ ٱتَّخَذُوٓا۟ أَيْمَـٰنَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا۟ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّهُمْ سَآءَ مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟ ثُمَّ كَفَرُوا۟ فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾ ۞ وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ ۖ وَإِن يَقُولُوا۟ تَسْمَعْ لِقَوْلِهِمْ ۖ كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُّسَنَّدَةٌ ۖ يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ ۚ هُمُ ٱلْعَدُوُّ فَٱحْذَرْهُمْ ۚ قَـٰتَلَهُمُ ٱللَّهُ ۖ أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٤﴾

ربع الحزب ٥٦

وشه و ماناكانی

﴿وَذَرُوا۟ ٱلْبَيْعَ﴾ دەست لە کڕین و فرۆشتن هەڵگرن

﴿فَٱنتَشِرُوا۟﴾ بڵاوبنەوە

﴿ٱنفَضُّوٓا۟ إِلَيْهَا﴾ دەچن بۆلای

سوورەتی موونافیقون

﴿جُنَّةً﴾ قەڵغان

﴿فَصَدُّوا۟ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ﴾ خەڵکیان لە ئایین و ڕێگەی خودا دوورخستەوە

﴿ءَامَنُوا۟﴾ بە زمان باوەڕیان هێنا

﴿فَطُبِعَ﴾ مۆرکرا

﴿لَا يَفْقَهُونَ﴾ ڕاستیی نازانن

﴿خُشُبٌ مُّسَنَّدَةٌ﴾ دار و کۆتەرەی هەڵسێنراو

﴿هُمُ ٱلْعَدُوُّ﴾ دوژمن ئەوانن

﴿أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ﴾ بۆ کوێ دەچن؟ چۆن لە ڕاستیی لادەدەن؟

قورس کۆکردن (تفخيم) و: قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا جەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن. لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ ٱللَّهِ لَوَّوْا رُءُوسَهُمْ
وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُم مُّسْتَكْبِرُونَ ﴿٥﴾ سَوَآءٌ عَلَيْهِمْ
أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَن يَغْفِرَ ٱللَّهُ لَهُمْ ۚ إِنَّ
ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْفَٰسِقِينَ ﴿٦﴾ هُمُ ٱلَّذِينَ يَقُولُونَ
لَا تُنفِقُوا عَلَىٰ مَنْ عِندَ رَسُولِ ٱللَّهِ حَتَّىٰ يَنفَضُّوا ۗ وَلِلَّهِ
خَزَآئِنُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَلَٰكِنَّ ٱلْمُنَٰفِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ
﴿٧﴾ يَقُولُونَ لَئِن رَّجَعْنَآ إِلَى ٱلْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ ٱلْأَعَزُّ
مِنْهَا ٱلْأَذَلَّ ۚ وَلِلَّهِ ٱلْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِۦ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَٰكِنَّ
ٱلْمُنَٰفِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُلْهِكُمْ
أَمْوَٰلُكُمْ وَلَآ أَوْلَٰدُكُمْ عَن ذِكْرِ ٱللَّهِ ۚ وَمَن يَفْعَلْ
ذَٰلِكَ فَأُولَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ﴿٩﴾ وَأَنفِقُوا مِن مَّا رَزَقْنَٰكُم
مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِىَ أَحَدَكُمُ ٱلْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَآ أَخَّرْتَنِىٓ
إِلَىٰٓ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِّنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١٠﴾ وَلَن
يُؤَخِّرَ ٱللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَآءَ أَجَلُهَا ۚ وَٱللَّهُ خَبِيرٌۢ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

سُورَةُ التَّغَابُنِ

ترتيبها ٦٤ — آياتها ١٨

وشه و ماناکانی

﴿لَوَّوْا رُءُوسَهُمْ﴾ سەریان بادا
﴿حَتَّىٰ يَنفَضُّوا﴾ تا بلاوەی لێ بکەن
﴿رَّجَعْنَآ﴾ گەڕاینەوە
﴿لَيُخْرِجَنَّ ٱلْأَعَزُّ﴾ بەڕێز و بە دەستەڵاتتان، دەردەکەن ﴿ٱلْأَذَلَّ﴾ ڕسوا و داماوان
﴿وَلِلَّهِ ٱلْعِزَّةُ﴾ ڕێز و دەستەڵات تەنیا بۆ خودایە ﴿لَا تُلْهِكُمْ﴾ سەرقاڵتان نەکا، لەبیرتانی نەباتەوە
﴿ذِكْرِ ٱللَّهِ﴾ یادی خودا
﴿وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ﴾ هەرکەس ئەوە بکا
﴿فَأُولَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ﴾ ئەوانە تیداچوون
﴿مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِىَ أَحَدَكُمُ ٱلْمَوْتُ﴾ پێش ئەوەی مردن یەخەتان بگرێ ﴿لَوْلَآ أَخَّرْتَنِىٓ﴾ خۆزگە ماوەت دەدام و مردنمت دوا دەخست
﴿فَأَصَّدَّقَ﴾ کار و چاکەم دەکرد
﴿إِذَا جَآءَ أَجَلُهَا﴾ کە ناکامی هات، تەمەنی بڕایەوە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلْأَرْضِ ۖ لَهُ ٱلْمُلْكُ وَلَهُ ٱلْحَمْدُ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ هُوَ ٱلَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنكُمْ كَافِرٌ وَمِنكُم مُّؤْمِنٌ ۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ ۖ وَإِلَيْهِ ٱلْمَصِيرُ ﴿٣﴾ يَعْلَمُ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ۚ وَٱللَّهُ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿٤﴾ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَؤُا۟ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِن قَبْلُ فَذَاقُوا۟ وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُۥ كَانَت تَّأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ فَقَالُوٓا۟ أَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا۟ وَتَوَلَّوا۟ ۚ وَّٱسْتَغْنَى ٱللَّهُ ۚ وَٱللَّهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٦﴾ زَعَمَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَن لَّن يُبْعَثُوا۟ ۚ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ ۚ وَذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾ فَـَٔامِنُوا۟ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَٱلنُّورِ ٱلَّذِيٓ أَنزَلْنَا ۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ ٱلْجَمْعِ ۖ ذَٰلِكَ يَوْمُ ٱلتَّغَابُنِ ۗ وَمَن يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ وَيَعْمَلْ صَٰلِحًا يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّـَٔاتِهِۦ وَيُدْخِلْهُ جَنَّٰتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٩﴾

وشەو ماناکانی

سوورەتی تەغابون

﴿ يُسَبِّحُ لِلَّهِ ﴾ خودا پاك و خاوێن رادەگرێ

﴿ لَهُ ٱلْمُلْكُ ﴾ ماڵ و دەستەڵات هەر بۆ ئەوە

﴿ بِٱلْحَقِّ ﴾ بە دانایی و راستیی

﴿ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ ﴾ وێنەکانتانی جوان کردووە

﴿ وَبَالَ أَمْرِهِمْ ﴾ ئەنجامی کارەکانیان

﴿ وَتَوَلَّوا۟ ﴾ پشتیان هەڵکرد

﴿ وَٱلنُّورِ ﴾ قورئان

﴿ لِيَوْمِ ٱلْجَمْعِ ﴾ رۆژی قیامەت

﴿ يَوْمُ ٱلتَّغَابُنِ ﴾ رۆژی زیان

﴿ وَمَن يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ وَيَعْمَلْ صَٰلِحًا يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّـَٔاتِهِۦ ﴾ هەرکەسێ باوەڕی بە خودا بێ و کردەوەی چاکە بکا خودا لە گوناهەکانی دەبوورێ

﴿ مِن تَحْتِهَا ﴾ لە ژێریەوە

﴿ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴾ ئەوە گەیشتن بە پلەی بەرزە

قورس کۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە:

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَكَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَآ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ
ٱلنَّارِ خَٰلِدِينَ فِيهَا ۖ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿١٠﴾ مَآ أَصَابَ مِن
مُّصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۗ وَمَن يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُۥ ۚ وَٱللَّهُ بِكُلِّ
شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾ وَأَطِيعُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُوا۟ ٱلرَّسُولَ ۚ فَإِن
تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا ٱلْبَلَٰغُ ٱلْمُبِينُ ﴿١٢﴾ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ
إِلَّا هُوَ ۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ ٱلْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِنَّ مِنْ أَزْوَٰجِكُمْ وَأَوْلَٰدِكُمْ عَدُوًّا
لَّكُمْ فَٱحْذَرُوهُمْ ۚ وَإِن تَعْفُوا۟ وَتَصْفَحُوا۟ وَتَغْفِرُوا۟
فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَآ أَمْوَٰلُكُمْ وَأَوْلَٰدُكُمْ
فِتْنَةٌ ۚ وَٱللَّهُ عِندَهُۥٓ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ
وَٱسْمَعُوا۟ وَأَطِيعُوا۟ وَأَنفِقُوا۟ خَيْرًا لِّأَنفُسِكُمْ ۗ وَمَن
يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِۦ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾ إِن تُقْرِضُوا۟
ٱللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَٰعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۚ وَٱللَّهُ شَكُورٌ
حَلِيمٌ ﴿١٧﴾ عَٰلِمُ ٱلْغَيْبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

سُورَةُ الطَّلَاقِ

ترتيبها ٦٥ — آياتها ١٢

وشه و ماناکانی

﴿وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ﴾ چارەنووسی خراپ

﴿بِإِذْنِ ٱللَّهِ﴾ بە بڕیار و ئیرادەی خودا

﴿وَمَن يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ﴾ هەرکەسێ باوەڕی بە خودا هەبێ

﴿يَهْدِ قَلْبَهُۥ﴾ دڵی ڕووناك دەکاتەوە

﴿فَإِن تَوَلَّيْتُمْ﴾ ئەگەر پشتتان هەڵکرد

﴿فِتْنَةٌ﴾ تاقیی کردنەوە

﴿وَٱللَّهُ عِندَهُۥٓ أَجْرٌ عَظِيمٌ﴾ خودا پاداشتی گەورەی لەلایە

﴿يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِۦ﴾ لە ڕژدیی خۆی بپارێزرێ

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود):
- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

نصف الحزب ٥٦

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُواْ ٱلْعِدَّةَۖ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ رَبَّكُمْۖ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنۢ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّآ أَن يَأْتِينَ بِفَٰحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍۚ وَتِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِۚ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ ٱللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُۥۚ لَا تَدْرِي لَعَلَّ ٱللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَٰلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾ فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُواْ ذَوَيْ عَدْلٍ مِّنكُمْ وَأَقِيمُواْ ٱلشَّهَٰدَةَ لِلَّهِۚ ذَٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِۦ مَن كَانَ يُؤْمِنُ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْأٓخِرِۚ وَمَن يَتَّقِ ٱللَّهَ يَجْعَل لَّهُۥ مَخْرَجًا ﴿٢﴾ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُۚ وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُۥٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ بَٰلِغُ أَمْرِهِۦۚ قَدْ جَعَلَ ٱللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٣﴾ وَٱلَّٰٓـِٔي يَئِسْنَ مِنَ ٱلْمَحِيضِ مِن نِّسَآئِكُمْ إِنِ ٱرْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَٰثَةُ أَشْهُرٍ وَٱلَّٰٓـِٔي لَمْ يَحِضْنَۚ وَأُوْلَٰتُ ٱلْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَن يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّۚ وَمَن يَتَّقِ ٱللَّهَ يَجْعَل لَّهُۥ مِنْ أَمْرِهِۦ يُسْرًا ﴿٤﴾ ذَٰلِكَ أَمْرُ ٱللَّهِ أَنزَلَهُۥٓ إِلَيْكُمْۚ وَمَن يَتَّقِ ٱللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّـَٔاتِهِۦ وَيُعْظِمْ لَهُۥٓ أَجْرًا ﴿٥﴾

وشە وماناکانی

سوورەتی طەلاق

﴿إِذَا طَلَّقْتُمُ ٱلنِّسَآءَ﴾ کە ویستتان ژنەکانتان تەڵاق بدەن

﴿وَأَحْصُواْ ٱلْعِدَّةَ﴾ عیددەکە رابگرن

﴿بِفَٰحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ﴾ تاوانێکی گەورەی ئاشکرا

﴿بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ﴾ گەیشتنە تەواوبوونی عیددەکەیان

﴿مَخْرَجًا﴾ رێگەچارە، جێگەی دەربازبوون

﴿لَا يَحْتَسِبُ﴾ کە بە بیریدا نایەت

﴿فَهُوَ حَسْبُهُۥٓ﴾ ئەوەی بەسە

﴿قَدْرًا﴾ ئەندازەیەك

﴿يَئِسْنَ﴾ بێ هیوای بێ نوێژیی و منداڵبوون بوون

﴿ٱرْتَبْتُمْ﴾ کەوتنە گومانەوە

﴿وَٱلَّٰٓـِٔي لَمْ يَحِضْنَ﴾ ئەوانەش نەگەیشتوونەتە بێ نوێژیی

﴿يُسْرًا﴾ ئاسانیی

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُم مِّن وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَآرُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا۟
عَلَيْهِنَّ ۚ وَإِن كُنَّ أُو۟لَٰتِ حَمْلٍ فَأَنفِقُوا۟ عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۚ
فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَـَٔاتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ ۖ وَأْتَمِرُوا۟ بَيْنَكُم بِمَعْرُوفٍ ۖ وَإِن
تَعَاسَرْتُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهُۥٓ أُخْرَىٰ ﴿٦﴾ لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِۦ ۖ
وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُۥ فَلْيُنفِقْ مِمَّآ ءَاتَىٰهُ ٱللَّهُ ۚ لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفْسًا
إِلَّا مَآ ءَاتَىٰهَا ۚ سَيَجْعَلُ ٱللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾ وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ
عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِۦ فَحَاسَبْنَٰهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَّبْنَٰهَا
عَذَابًا نُّكْرًا ﴿٨﴾ فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَٰقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٩﴾
أَعَدَّ ٱللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا ۖ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ يَٰٓأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۚ
قَدْ أَنزَلَ ٱللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾ رَّسُولًا يَتْلُوا۟ عَلَيْكُمْ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ مُبَيِّنَٰتٍ
لِّيُخْرِجَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ مِنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ ۚ
وَمَن يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ وَيَعْمَلْ صَٰلِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا
ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۖ قَدْ أَحْسَنَ ٱللَّهُ لَهُۥ رِزْقًا ﴿١١﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ
سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ وَمِنَ ٱلْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ ٱلْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوٓا۟ أَنَّ
ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ ٱللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَىْءٍ عِلْمًۢا ﴿١٢﴾

وشە و ماناکانی

﴿ وُجْدِكُمْ ﴾ تواناتان، بوونتان
﴿ وَأْتَمِرُوا۟ بَيْنَكُم ﴾ پرس و را بە یەك بکەن
﴿ تَعَاسَرْتُمْ ﴾ نەتان بوو، نەتانتوانی
﴿ ذُو سَعَةٍ ﴾ خاوەن دەستەلات، دەسترۆیشتوو
﴿ قُدِرَ عَلَيْهِ ﴾ تەنگدەست بوو
﴿ وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ ﴾ زۆر دێ
﴿ عَتَتْ ﴾ یاخیی بوو
﴿ عَذَابًا نُّكْرًا ﴾ سزایەکی سەخت
﴿ وَبَالَ أَمْرِهَا ﴾ ئەنجامی کارەکانی
﴿ خُسْرًا ﴾ زیانمەندی
﴿ ذِكْرًا ﴾ قورئان
﴿ رَّسُولًا ﴾ پەیامبەرێك
﴿ يَتَنَزَّلُ ٱلْأَمْرُ ﴾ بریارەکانی جێبەجێ دەبن
﴿ بَيْنَهُنَّ ﴾ لە نێوانیاندا
﴿ وَأَنَّ ٱللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَىْءٍ عِلْمًۢا ﴾ زانستی خودا هەموو شتێکی گرتووەتەوە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە
شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،
م مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

سُورَةُ التَّحْرِيمِ

ترتيبها ٦٦ — آياتها ١٢

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَآ أَحَلَّ ٱللَّهُ لَكَ ۖ تَبْتَغِى مَرْضَاتَ أَزْوَٰجِكَ ۚ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١﴾ قَدْ فَرَضَ ٱللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَٰنِكُمْ ۚ وَٱللَّهُ مَوْلَىٰكُمْ ۖ وَهُوَ ٱلْعَلِيمُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٢﴾ وَإِذْ أَسَرَّ ٱلنَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَزْوَٰجِهِۦ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَّأَتْ بِهِۦ وَأَظْهَرَهُ ٱللَّهُ عَلَيْهِ عَرَّفَ بَعْضَهُۥ وَأَعْرَضَ عَنۢ بَعْضٍ ۖ فَلَمَّا نَبَّأَهَا بِهِۦ قَالَتْ مَنْ أَنۢبَأَكَ هَٰذَا ۖ قَالَ نَبَّأَنِىَ ٱلْعَلِيمُ ٱلْخَبِيرُ ﴿٣﴾ إِن تَتُوبَآ إِلَى ٱللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا ۖ وَإِن تَظَٰهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ ٱللَّهَ هُوَ مَوْلَىٰهُ وَجِبْرِيلُ وَصَٰلِحُ ٱلْمُؤْمِنِينَ ۖ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ بَعْدَ ذَٰلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٤﴾ عَسَىٰ رَبُّهُۥٓ إِن طَلَّقَكُنَّ أَن يُبْدِلَهُۥٓ أَزْوَٰجًا خَيْرًا مِّنكُنَّ مُسْلِمَٰتٍ مُّؤْمِنَٰتٍ قَٰنِتَٰتٍ تَٰٓئِبَٰتٍ عَٰبِدَٰتٍ سَٰٓئِحَٰتٍ ثَيِّبَٰتٍ وَأَبْكَارًا ﴿٥﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ قُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ وَٱلْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَٰٓئِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَّا يَعْصُونَ ٱللَّهَ مَآ أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لَا تَعْتَذِرُوا۟ ٱلْيَوْمَ ۖ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

نصف الحزب ٥٦

وشه و ماناكانی

سووره‌تی ته‌حریم

﴿ مَآ أَحَلَّ ٱللَّهُ لَكَ ﴾ ئه‌وه‌ی خودا بۆی حه‌ڵاڵ كردووی

﴿ تَبْتَغِى ﴾ ده‌ته‌وێ

﴿ تَحِلَّةَ أَيْمَٰنِكُمْ ﴾ شكاندنی سوێنده‌كانتان، كه‌فاره‌ته‌كانیان

﴿ نَبَّأَتْ بِهِۦ ﴾ به‌ خه‌ڵكی وت

﴿ وَأَظْهَرَهُ ٱللَّهُ عَلَيْهِ ﴾ خودا بۆی ده‌رخست

﴿ ظَهِيرٌ ﴾ پشتیوان

﴿ قَٰنِتَٰتٍ ﴾ ملكه‌چان

﴿ سَٰٓئِحَٰتٍ ﴾ كوچكردووان، به‌ڕۆژووان

﴿ قُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ ﴾ خۆتان بپارێزن

﴿ غِلَاظٌ شِدَادٌ ﴾ به‌ هێز و زه‌بر و زه‌نگ

قورس كۆكردن (تفخيم) و قه‌لقه‌له

- ▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.

١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف):
١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت، ئه‌تانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه.

٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:
٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ڕه‌نگی سوور ره‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ تُوبُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ
أَن يُكَفِّرَ عَنكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى
مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ يَوْمَ لَا يُخْزِى ٱللَّهُ ٱلنَّبِىَّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
مَعَهُۥ ۖ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَٰنِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَآ
أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَٱغْفِرْ لَنَآ ۖ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِىُّ جَٰهِدِ ٱلْكُفَّارَ وَٱلْمُنَٰفِقِينَ وَٱغْلُظْ عَلَيْهِمْ ۚ
وَمَأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿٩﴾ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا
لِّلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ٱمْرَأَتَ نُوحٍ وَٱمْرَأَتَ لُوطٍ ۖ كَانَتَا تَحْتَ
عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَٰلِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا
مِنَ ٱللَّهِ شَيْـًٔا وَقِيلَ ٱدْخُلَا ٱلنَّارَ مَعَ ٱلدَّٰخِلِينَ ﴿١٠﴾
وَضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱمْرَأَتَ فِرْعَوْنَ إِذْ
قَالَتْ رَبِّ ٱبْنِ لِى عِندَكَ بَيْتًا فِى ٱلْجَنَّةِ وَنَجِّنِى مِن فِرْعَوْنَ
وَعَمَلِهِۦ وَنَجِّنِى مِنَ ٱلْقَوْمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١١﴾ وَمَرْيَمَ ٱبْنَتَ
عِمْرَٰنَ ٱلَّتِىٓ أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِن رُّوحِنَا
وَصَدَّقَتْ بِكَلِمَٰتِ رَبِّهَا وَكُتُبِهِۦ وَكَانَتْ مِنَ ٱلْقَٰنِتِينَ ﴿١٢﴾

وشەو ماناکانی

﴿ تَوْبَةً نَّصُوحًا ﴾ تەوبەیەکی باش، تەوبەیەك لێی نەگەڕێتەوە

﴿ لَا يُخْزِى ٱللَّهُ ٱلنَّبِىَّ ﴾ خودا پێغەمبەر رسوا ناکات

﴿ جَٰهِدِ ٱلْكُفَّارَ ﴾ دژی کافران جیهاد بکە ﴿ وَٱغْلُظْ عَلَيْهِمْ ﴾ بە زەبر و زەنگ بە دژیان

﴿ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ﴾ خودا نموونەیەکی بۆ کافران هێناوەتەوە

﴿ فَخَانَتَاهُمَا ﴾ خیانەتیان لێ کردن

﴿ فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا ﴾ هیچ سوودیان پێ نەدان

﴿ وَنَجِّنِى مِن فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِۦ ﴾ لە فیرعەون و کرداری رزگارم کە

﴿ أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا ﴾ داوێن پاك بوو، خۆی پاك راگرت

﴿ مِن رُّوحِنَا ﴾ لە لایەنی خۆمانەوە، بێ هۆی باوك

﴿ وَصَدَّقَتْ بِكَلِمَٰتِ رَبِّهَا ﴾ باوەڕی بە شەرعی خودای خۆی کرد ﴿ مِنَ ٱلْقَٰنِتِينَ ﴾ لە ملکەچان و فەرمانبەرداران

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

سُورَةُ المُلْكِ

آيَاتُهَا ٣٠ — تَرْتِيبُهَا ٦٧

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

تَبَٰرَكَ ٱلَّذِي بِيَدِهِ ٱلْمُلْكُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ ٱلَّذِي خَلَقَ
ٱلْمَوْتَ وَٱلْحَيَوٰةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْغَفُورُ ﴿٢﴾
ٱلَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ طِبَاقًا مَّا تَرَىٰ فِي خَلْقِ ٱلرَّحْمَٰنِ مِن
تَفَٰوُتٍ فَٱرْجِعِ ٱلْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ ﴿٣﴾ ثُمَّ ٱرْجِعِ ٱلْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ
يَنقَلِبْ إِلَيْكَ ٱلْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ﴿٤﴾ وَلَقَدْ زَيَّنَّا ٱلسَّمَآءَ
ٱلدُّنْيَا بِمَصَٰبِيحَ وَجَعَلْنَٰهَا رُجُومًا لِّلشَّيَٰطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ
ٱلسَّعِيرِ ﴿٥﴾ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ
﴿٦﴾ إِذَآ أُلْقُوا۟ فِيهَا سَمِعُوا۟ لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ ﴿٧﴾ تَكَادُ تَمَيَّزُ
مِنَ ٱلْغَيْظِ كُلَّمَآ أُلْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَآ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ﴿٨﴾
قَالُوا۟ بَلَىٰ قَدْ جَآءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ ٱللَّهُ مِن شَيْءٍ إِنْ أَنتُمْ
إِلَّا فِي ضَلَٰلٍ كَبِيرٍ ﴿٩﴾ وَقَالُوا۟ لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِيٓ أَصْحَٰبِ
ٱلسَّعِيرِ ﴿١٠﴾ فَٱعْتَرَفُوا۟ بِذَنۢبِهِمْ فَسُحْقًا لِّأَصْحَٰبِ ٱلسَّعِيرِ ﴿١١﴾
إِنَّ ٱلَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِٱلْغَيْبِ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١٢﴾

الجزء ١٩ الحزب ٥٧

وشەو ماناکانی

سوورەتی مولك

﴿تَبَٰرَكَ ٱلَّذِي﴾ ڕێز و گەورەیی بۆ ئەو کەسەی
﴿بِيَدِهِ ٱلْمُلْكُ﴾ ماڵ و وڵات و دنیای بە دەستە
﴿خَلَقَ ٱلْمَوْتَ﴾ مردنی بەدیی هێناوە
﴿لِيَبْلُوَكُمْ﴾ تا تاقیتان بکاتەوە
﴿أَحْسَنُ عَمَلًا﴾ کردەی جوانتر بێ
﴿طِبَاقًا﴾ تەبەق تەبەق
﴿تَفَٰوُتٍ﴾ جیاوازیی
﴿فُطُورٍ﴾ درز و کەلەبەر
﴿خَاسِئًا﴾ سەرکز و ڕسوا
﴿حَسِيرٌ﴾ ماندوو، داماو
﴿رُجُومًا لِّلشَّيَٰطِينِ﴾ ئاگربارانکەری شەیتان و جنۆکەکان
﴿شَهِيقًا﴾ دەنگێکی ناساز وەك زەڕەی کەر
﴿تَفُورُ﴾ دەکوڵێ
﴿تَكَادُ تَمَيَّزُ﴾ لەوانەیە شەق بەرێ
﴿فَسُحْقًا﴾ دووربێ لە سۆز و ڕەحمەتی خودا!

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَأَسِرُّواْ قَوۡلَكُمۡ أَوِ ٱجۡهَرُواْ بِهِۦٓۖ إِنَّهُۥ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿١٣﴾ أَلَا يَعۡلَمُ مَنۡ خَلَقَ وَهُوَ ٱللَّطِيفُ ٱلۡخَبِيرُ ﴿١٤﴾ هُوَ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ ٱلۡأَرۡضَ ذَلُولٗا فَٱمۡشُواْ فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُواْ مِن رِّزۡقِهِۦۖ وَإِلَيۡهِ ٱلنُّشُورُ ﴿١٥﴾ ءَأَمِنتُم مَّن فِي ٱلسَّمَآءِ أَن يَخۡسِفَ بِكُمُ ٱلۡأَرۡضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿١٦﴾ أَمۡ أَمِنتُم مَّن فِي ٱلسَّمَآءِ أَن يُرۡسِلَ عَلَيۡكُمۡ حَاصِبٗاۖ فَسَتَعۡلَمُونَ كَيۡفَ نَذِيرِ ﴿١٧﴾ وَلَقَدۡ كَذَّبَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡ فَكَيۡفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾ أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ إِلَى ٱلطَّيۡرِ فَوۡقَهُمۡ صَٰٓفَّٰتٖ وَيَقۡبِضۡنَۚ مَا يُمۡسِكُهُنَّ إِلَّا ٱلرَّحۡمَٰنُۚ إِنَّهُۥ بِكُلِّ شَيۡءِۭ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾ أَمَّنۡ هَٰذَا ٱلَّذِي هُوَ جُندٞ لَّكُمۡ يَنصُرُكُم مِّن دُونِ ٱلرَّحۡمَٰنِۚ إِنِ ٱلۡكَٰفِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ ﴿٢٠﴾ أَمَّنۡ هَٰذَا ٱلَّذِي يَرۡزُقُكُمۡ إِنۡ أَمۡسَكَ رِزۡقَهُۥۚ بَل لَّجُّواْ فِي عُتُوّٖ وَنُفُورٍ ﴿٢١﴾ أَفَمَن يَمۡشِي مُكِبًّا عَلَىٰ وَجۡهِهِۦٓ أَهۡدَىٰٓ أَمَّن يَمۡشِي سَوِيًّا عَلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٖ ﴿٢٢﴾ قُلۡ هُوَ ٱلَّذِيٓ أَنشَأَكُمۡ وَجَعَلَ لَكُمُ ٱلسَّمۡعَ وَٱلۡأَبۡصَٰرَ وَٱلۡأَفۡـِٔدَةَۖ قَلِيلٗا مَّا تَشۡكُرُونَ ﴿٢٣﴾ قُلۡ هُوَ ٱلَّذِي ذَرَأَكُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَإِلَيۡهِ تُحۡشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلۡوَعۡدُ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلۡ إِنَّمَا ٱلۡعِلۡمُ عِندَ ٱللَّهِ وَإِنَّمَآ أَنَا۠ نَذِيرٞ مُّبِينٞ ﴿٢٦﴾

وشە و ماناکانی

﴿ٱلۡأَرۡضَ ذَلُولٗا﴾ زەویی رام کردووە
﴿مَنَاكِبِهَا﴾ ئەملاولای، بەرزایی ونشێویەکانی
﴿وَإِلَيۡهِ ٱلنُّشُورُ﴾ بۆ لای ئەو دەگەڕێنەوە
﴿مَّن فِي ٱلسَّمَآءِ﴾ دەستەڵاتی لە ئاسماندایە
﴿يَخۡسِفَ بِكُمُ﴾ بە زەویتاندا رۆ بەرێ
﴿هِيَ تَمُورُ﴾ دەهەژێ
﴿حَاصِبٗا﴾ بەردباران، بایێکی بەرداویی
﴿كَيۡفَ نَذِيرِ﴾ هەڕەشە کە چۆن بوو؟
﴿كَانَ نَكِيرِ﴾ بە گژداچوونەوە، بەرپەرچدانەوە کە چۆن بوو؟
﴿صَٰٓفَّٰتٖ وَيَقۡبِضۡنَ﴾ باڵیان دەکەنەوە و لە یەکیان دەدەن
﴿أَمَّنۡ هَٰذَا﴾ ئەوە کێیە؟
﴿جُندٞ لَّكُمۡ﴾ کۆمەککەرتانن
﴿غُرُورٍ﴾ فێڵ، شەیتان
﴿لَّجُّواْ فِي عُتُوّٖ﴾ بەردەوام دەبن لە سەرسەختیدا
﴿وَنُفُورٍ﴾ دوورەپەرێزیی
﴿مُكِبًّا عَلَىٰ وَجۡهِهِۦٓ﴾ بە دەما کەوتووە
﴿يَمۡشِي سَوِيًّا﴾ بە رێك و پێکیی دەڕوا
﴿ذَرَأَكُمۡ﴾ دروستی کردوون

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ان.

فَلَمَّا رَأَوۡهُ زُلۡفَةٗ سِيٓـَٔتۡ وُجُوهُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَقِيلَ هَٰذَا ٱلَّذِي كُنتُم بِهِۦ تَدَّعُونَ ﴿٢٧﴾ قُلۡ أَرَءَيۡتُمۡ إِنۡ أَهۡلَكَنِيَ ٱللَّهُ وَمَن مَّعِيَ أَوۡ رَحِمَنَا فَمَن يُجِيرُ ٱلۡكَٰفِرِينَ مِنۡ عَذَابٍ أَلِيمٖ ﴿٢٨﴾ قُلۡ هُوَ ٱلرَّحۡمَٰنُ ءَامَنَّا بِهِۦ وَعَلَيۡهِ تَوَكَّلۡنَاۖ فَسَتَعۡلَمُونَ مَنۡ هُوَ فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ﴿٢٩﴾ قُلۡ أَرَءَيۡتُمۡ إِنۡ أَصۡبَحَ مَآؤُكُمۡ غَوۡرٗا فَمَن يَأۡتِيكُم بِمَآءٖ مَّعِينِۭ ﴿٣٠﴾

سُورَةُ القَلَمِ

ترتيبها ٦٨ — آياتها ٥٢

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ربع الحزب ٥٧

نٓۚ وَٱلۡقَلَمِ وَمَا يَسۡطُرُونَ ﴿١﴾ مَآ أَنتَ بِنِعۡمَةِ رَبِّكَ بِمَجۡنُونٖ ﴿٢﴾ وَإِنَّ لَكَ لَأَجۡرًا غَيۡرَ مَمۡنُونٖ ﴿٣﴾ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٖ ﴿٤﴾ فَسَتُبۡصِرُ وَيُبۡصِرُونَ ﴿٥﴾ بِأَييِّكُمُ ٱلۡمَفۡتُونُ ﴿٦﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعۡلَمُ بِمَن ضَلَّ عَن سَبِيلِهِۦ وَهُوَ أَعۡلَمُ بِٱلۡمُهۡتَدِينَ ﴿٧﴾ فَلَا تُطِعِ ٱلۡمُكَذِّبِينَ ﴿٨﴾ وَدُّواْ لَوۡ تُدۡهِنُ فَيُدۡهِنُونَ ﴿٩﴾ وَلَا تُطِعۡ كُلَّ حَلَّافٖ مَّهِينٍ ﴿١٠﴾ هَمَّازٖ مَّشَّآءِۭ بِنَمِيمٖ ﴿١١﴾ مَّنَّاعٖ لِّلۡخَيۡرِ مُعۡتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ عُتُلِّۭ بَعۡدَ ذَٰلِكَ زَنِيمٍ ﴿١٣﴾ أَن كَانَ ذَا مَالٖ وَبَنِينَ ﴿١٤﴾ إِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِ ءَايَٰتُنَا قَالَ أَسَٰطِيرُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾

وشەو ماناکانی

﴿ رَأَوۡهُ زُلۡفَةٗ ﴾ دیيان لێیان نزیکە

﴿ سِيٓـَٔتۡ ﴾ ڕەش داگەڕا

﴿ بِهِۦ تَدَّعُونَ ﴾ (ئەمە ئەوەیە) پەلەتان بوو بۆی

﴿ أَرَءَيۡتُمۡ ﴾ پێم بڵێن، ئایا دیتان؟

﴿ غَوۡرٗا ﴾ ڕۆژوو

﴿ بِمَآءٖ مَّعِينِۭ ﴾ بە ئاوێکی سافی جوان

سوورەتی قەلەم

﴿ وَٱلۡقَلَمِ ﴾ بە قەڵەم!

﴿ وَمَا يَسۡطُرُونَ ﴾ بەوەی بە قەڵەم دەینووسن!

﴿ مَآ أَنتَ ﴾ تۆ نیت

﴿ غَيۡرَ مَمۡنُونٖ ﴾ نەبڕاوە

﴿ بِأَييِّكُمُ ٱلۡمَفۡتُونُ ﴾ کامتان نەخۆش و لێوەن؟

﴿ وَدُّواْ لَوۡ تُدۡهِنُ ﴾ حەزدەکەن تۆ نەرمیی بنوێنی

﴿ فَيُدۡهِنُونَ ﴾ ئەوانیش نەرم بن

﴿ هَمَّازٖ ﴾ پێتکە لە خەڵك دەرهێنەر

﴿ مَّشَّآءِۭ بِنَمِيمٖ ﴾ دووزمانیی کەر

﴿ عُتُلِّۭ ﴾ جنێو فرۆشە، دەم پیسە، وشکە

﴿ زَنِيمٍ ﴾ زۆڵە، شەڕفرۆشە

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

سَنَسِمُهُۥ عَلَى ٱلْخُرْطُومِ ﴿١٦﴾ إِنَّا بَلَوْنَٰهُمْ كَمَا بَلَوْنَآ أَصْحَٰبَ ٱلْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا۟
لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ﴿١٧﴾ وَلَا يَسْتَثْنُونَ ﴿١٨﴾ فَطَافَ عَلَيْهَا طَآئِفٌ مِّن رَّبِّكَ
وَهُمْ نَآئِمُونَ ﴿١٩﴾ فَأَصْبَحَتْ كَٱلصَّرِيمِ ﴿٢٠﴾ فَتَنَادَوْا۟ مُصْبِحِينَ ﴿٢١﴾ أَنِ
ٱغْدُوا۟ عَلَىٰ حَرْثِكُمْ إِن كُنتُمْ صَٰرِمِينَ ﴿٢٢﴾ فَٱنطَلَقُوا۟ وَهُمْ يَتَخَٰفَتُونَ ﴿٢٣﴾
أَن لَّا يَدْخُلَنَّهَا ٱلْيَوْمَ عَلَيْكُم مِّسْكِينٌ ﴿٢٤﴾ وَغَدَوْا۟ عَلَىٰ حَرْدٍ قَٰدِرِينَ ﴿٢٥﴾ فَلَمَّا
رَأَوْهَا قَالُوٓا۟ إِنَّا لَضَآلُّونَ ﴿٢٦﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٢٧﴾ قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُل
لَّكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴿٢٨﴾ قَالُوا۟ سُبْحَٰنَ رَبِّنَآ إِنَّا كُنَّا ظَٰلِمِينَ ﴿٢٩﴾ فَأَقْبَلَ
بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَلَٰوَمُونَ ﴿٣٠﴾ قَالُوا۟ يَٰوَيْلَنَآ إِنَّا كُنَّا طَٰغِينَ ﴿٣١﴾ عَسَىٰ
رَبُّنَآ أَن يُبْدِلَنَا خَيْرًا مِّنْهَآ إِنَّآ إِلَىٰ رَبِّنَا رَٰغِبُونَ ﴿٣٢﴾ كَذَٰلِكَ ٱلْعَذَابُ ۖ وَلَعَذَابُ
ٱلْـَٔاخِرَةِ أَكْبَرُ ۚ لَوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ
﴿٣٤﴾ أَفَنَجْعَلُ ٱلْمُسْلِمِينَ كَٱلْمُجْرِمِينَ ﴿٣٥﴾ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ
لَكُمْ كِتَٰبٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿٣٧﴾ إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخَيَّرُونَ ﴿٣٨﴾ أَمْ لَكُمْ أَيْمَٰنٌ
عَلَيْنَا بَٰلِغَةٌ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ ۙ إِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ ﴿٣٩﴾ سَلْهُمْ أَيُّهُم
بِذَٰلِكَ زَعِيمٌ ﴿٤٠﴾ أَمْ لَهُمْ شُرَكَآءُ فَلْيَأْتُوا۟ بِشُرَكَآئِهِمْ إِن كَانُوا۟ صَٰدِقِينَ ﴿٤١﴾
يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى ٱلسُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٢﴾

وشه و ماناكانی

﴿ سَنَسِمُهُۥ عَلَى ٱلْخُرْطُومِ ﴾ نیشانه دەنێین به لووتیا، لووتی داخ دەكەین
﴿ بَلَوْنَٰهُمْ ﴾ تاقیمان كردنەوە
﴿ ٱلْجَنَّةِ ﴾ باخ و بێستان
﴿ لَيَصْرِمُنَّهَا ﴾ دەیبڕین، دەیچنین، دەیدوورینەوە
﴿ فَطَافَ عَلَيْهَا ﴾ باریی بەسەریا ﴿ طَآئِفٌ ﴾ بەڵایەك ﴿ كَٱلصَّرِيمِ ﴾ وەك شەوی تاریك، یان بێستانی بڕاو، چەرم
﴿ فَتَنَادَوْا۟ مُصْبِحِينَ ﴾ دەمەوبەیان بانگیان لەیەك كرد
﴿ ٱغْدُوا۟ عَلَىٰ حَرْثِكُمْ ﴾ زوو بچن بە دەم باخەكەتانەوە ﴿ صَٰرِمِينَ ﴾ دەتانەوێ بیبڕن
﴿ وَغَدَوْا۟ ﴾ زوو ڕۆیشتن
﴿ عَلَىٰ حَرْدٍ ﴾ بە تەنیا، دوور لە هەژارەكان
﴿ قَٰدِرِينَ ﴾ توانای بڕین
﴿ إِنَّا لَضَآلُّونَ ﴾ ڕێگەمان ون كردووە ﴿ أَوْسَطُهُمْ ﴾ ناونجییەكەیان
﴿ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴾ كاشكی داوای لێخۆشبوونتان لە خودا بكردایە
﴿ يَتَلَٰوَمُونَ ﴾ سەرزەنشتی یەكتریان دەكرد
﴿ لَمَا تَخَيَّرُونَ ﴾ كە هەڵی دەبژێرن
﴿ لَمَا تَحْكُمُونَ ﴾ ئەوەی كە خۆتان بڕیاری دەدەن بۆ خۆتان
﴿ زَعِيمٌ ﴾ كەفیلیەتی، دەستەبەریەتی
﴿ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ ﴾ قوڵ هەڵدەكرێ

مینگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- ▼ شوێنی مینگە (الغنة).
- ▼ (الإدغام) بە مینگەوە.
- ▼ مینگەی (الإخفاء).
- ▼ (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- م مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- ▼ (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- ▼ (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- ▼ مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە
- ▼ (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا
- ▼ (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

خَٰشِعَةً أَبۡصَٰرُهُمۡ تَرۡهَقُهُمۡ ذِلَّةٞۖ وَقَدۡ كَانُواْ يُدۡعَوۡنَ إِلَى ٱلسُّجُودِ وَهُمۡ سَٰلِمُونَ ٤٣ فَذَرۡنِي وَمَن يُكَذِّبُ بِهَٰذَا ٱلۡحَدِيثِۖ سَنَسۡتَدۡرِجُهُم مِّنۡ حَيۡثُ لَا يَعۡلَمُونَ ٤٤ وَأُمۡلِي لَهُمۡۚ إِنَّ كَيۡدِي مَتِينٌ ٤٥ أَمۡ تَسۡـَٔلُهُمۡ أَجۡرٗا فَهُم مِّن مَّغۡرَمٖ مُّثۡقَلُونَ ٤٦ أَمۡ عِندَهُمُ ٱلۡغَيۡبُ فَهُمۡ يَكۡتُبُونَ ٤٧ فَٱصۡبِرۡ لِحُكۡمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُن كَصَاحِبِ ٱلۡحُوتِ إِذۡ نَادَىٰ وَهُوَ مَكۡظُومٞ ٤٨ لَّوۡلَآ أَن تَدَٰرَكَهُۥ نِعۡمَةٞ مِّن رَّبِّهِۦ لَنُبِذَ بِٱلۡعَرَآءِ وَهُوَ مَذۡمُومٞ ٤٩ فَٱجۡتَبَٰهُ رَبُّهُۥ فَجَعَلَهُۥ مِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ٥٠ وَإِن يَكَادُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَيُزۡلِقُونَكَ بِأَبۡصَٰرِهِمۡ لَمَّا سَمِعُواْ ٱلذِّكۡرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُۥ لَمَجۡنُونٞ ٥١ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكۡرٞ لِّلۡعَٰلَمِينَ ٥٢

سُورَةُ الحَاقَّةِ

ترتيبها ٦٩ — آياتها ٥٢

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱلۡحَآقَّةُ ١ مَا ٱلۡحَآقَّةُ ٢ وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا ٱلۡحَآقَّةُ ٣ كَذَّبَتۡ ثَمُودُ وَعَادُۢ بِٱلۡقَارِعَةِ ٤ فَأَمَّا ثَمُودُ فَأُهۡلِكُواْ بِٱلطَّاغِيَةِ ٥ وَأَمَّا عَادٞ فَأُهۡلِكُواْ بِرِيحٖ صَرۡصَرٍ عَاتِيَةٖ ٦ سَخَّرَهَا عَلَيۡهِمۡ سَبۡعَ لَيَالٖ وَثَمَٰنِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومٗاۖ فَتَرَى ٱلۡقَوۡمَ فِيهَا صَرۡعَىٰ كَأَنَّهُمۡ أَعۡجَازُ نَخۡلٍ خَاوِيَةٖ ٧ فَهَلۡ تَرَىٰ لَهُم مِّنۢ بَاقِيَةٖ ٨

نصف الحزب ٥٧

وشه و ماناكانى

﴿ فَذَرۡنِي ﴾ لێمگەڕێن، وازم لێ بێنن

﴿ سَنَسۡتَدۡرِجُهُم ﴾ پلەپلە بەرەو سزایان دەبەین

﴿ وَأُمۡلِي لَهُمۡ ﴾ مۆڵەتیان دەدەم

﴿ مَّغۡرَمٖ ﴾ غەرامە، تۆڵە

﴿ مُّثۡقَلُونَ ﴾ بارگرانن

﴿ كَصَاحِبِ ٱلۡحُوتِ ﴾ وەك یونس

﴿ مَكۡظُومٞ ﴾ پیشی خواردووەتەوە، رقی خۆی خواردووەتەوە

﴿ لَنُبِذَ بِٱلۡعَرَآءِ ﴾ لە دەشتێكدا فڕێ دەدرا

﴿ لَيُزۡلِقُونَكَ ﴾ هەڵتدەخلیسكێنن

سوورەتی حاققە

﴿ ٱلۡحَآقَّةُ ﴾ ڕۆژی قیامەت (كە حەقە و گومانی تێدا نییە

﴿ بِٱلۡقَارِعَةِ ﴾ بە ترسەكانی دڵ دەكوتێ

﴿ بِرِيحٖ صَرۡصَرٍ ﴾ بایەكی گەرم -سارد- و بەتین ﴿ عَاتِيَةٖ ﴾ زۆر سەخت

﴿ حُسُومٗا ﴾ بە دوای یەكدا

﴿ أَعۡجَازُ نَخۡلٍ ﴾ لقەكانی دارخورما

فۆرمی گۆكردن (تفخیم) و، قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	
	تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). تەفخیمی پیتی (راء). سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت، تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

وَجَآءَ فِرۡعَوۡنُ وَمَن قَبۡلَهُۥ وَٱلۡمُؤۡتَفِكَٰتُ بِٱلۡخَاطِئَةِ ﴿٩﴾ فَعَصَوۡاْ رَسُولَ
رَبِّهِمۡ فَأَخَذَهُمۡ أَخۡذَةٗ رَّابِيَةً ﴿١٠﴾ إِنَّا لَمَّا طَغَا ٱلۡمَآءُ حَمَلۡنَٰكُمۡ فِي ٱلۡجَارِيَةِ
﴿١١﴾ لِنَجۡعَلَهَا لَكُمۡ تَذۡكِرَةٗ وَتَعِيَهَآ أُذُنٞ وَٰعِيَةٞ ﴿١٢﴾ فَإِذَا نُفِخَ فِي ٱلصُّورِ
نَفۡخَةٞ وَٰحِدَةٞ ﴿١٣﴾ وَحُمِلَتِ ٱلۡأَرۡضُ وَٱلۡجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةٗ وَٰحِدَةٗ ﴿١٤﴾
فَيَوۡمَئِذٖ وَقَعَتِ ٱلۡوَاقِعَةُ ﴿١٥﴾ وَٱنشَقَّتِ ٱلسَّمَآءُ فَهِيَ يَوۡمَئِذٖ وَاهِيَةٞ
﴿١٦﴾ وَٱلۡمَلَكُ عَلَىٰٓ أَرۡجَآئِهَاۚ وَيَحۡمِلُ عَرۡشَ رَبِّكَ فَوۡقَهُمۡ يَوۡمَئِذٖ ثَمَٰنِيَةٞ
﴿١٧﴾ يَوۡمَئِذٖ تُعۡرَضُونَ لَا تَخۡفَىٰ مِنكُمۡ خَافِيَةٞ ﴿١٨﴾ فَأَمَّا مَنۡ أُوتِيَ
كِتَٰبَهُۥ بِيَمِينِهِۦ فَيَقُولُ هَآؤُمُ ٱقۡرَءُواْ كِتَٰبِيَهۡ ﴿١٩﴾ إِنِّي ظَنَنتُ أَنِّي مُلَٰقٍ
حِسَابِيَهۡ ﴿٢٠﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٖ رَّاضِيَةٖ ﴿٢١﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٖ ﴿٢٢﴾
قُطُوفُهَا دَانِيَةٞ ﴿٢٣﴾ كُلُواْ وَٱشۡرَبُواْ هَنِيٓـَٔۢا بِمَآ أَسۡلَفۡتُمۡ فِي ٱلۡأَيَّامِ
ٱلۡخَالِيَةِ ﴿٢٤﴾ وَأَمَّا مَنۡ أُوتِيَ كِتَٰبَهُۥ بِشِمَالِهِۦ فَيَقُولُ يَٰلَيۡتَنِي لَمۡ أُوتَ كِتَٰبِيَهۡ
﴿٢٥﴾ وَلَمۡ أَدۡرِ مَا حِسَابِيَهۡ ﴿٢٦﴾ يَٰلَيۡتَهَا كَانَتِ ٱلۡقَاضِيَةَ ﴿٢٧﴾ مَآ أَغۡنَىٰ
عَنِّي مَالِيَهۡۜ ﴿٢٨﴾ هَلَكَ عَنِّي سُلۡطَٰنِيَهۡ ﴿٢٩﴾ خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ ٱلۡجَحِيمَ
صَلُّوهُ ﴿٣١﴾ ثُمَّ فِي سِلۡسِلَةٖ ذَرۡعُهَا سَبۡعُونَ ذِرَاعٗا فَٱسۡلُكُوهُ ﴿٣٢﴾ إِنَّهُۥ
كَانَ لَا يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَحُضُّ عَلَىٰ طَعَامِ ٱلۡمِسۡكِينِ ﴿٣٤﴾

سكتة لطيفة بوصل ماليه

وشە و ماناکانی

﴿ وَٱلۡمُؤۡتَفِكَٰتُ ﴾ گوندەکانی گەلی (لوط)
﴿ أَخۡذَةٗ رَّابِيَةً ﴾ گرتنێکی بەتین
﴿ ٱلۡجَارِيَةِ ﴾ کەشتیی (کەشتییەکەی نوح)
﴿ فَدُكَّتَا ﴾ کوتران
﴿ وَقَعَتِ ٱلۡوَاقِعَةُ ﴾ قیامەت هەڵسا
﴿ وَٱنشَقَّتِ ٱلسَّمَآءُ ﴾ ئاسمان کەرت بوو
﴿ وَاهِيَةٞ ﴾ لاوازە
﴿ عَلَىٰٓ أَرۡجَآئِهَا ﴾ بە دەور و بەریا
﴿ يَوۡمَئِذٖ تُعۡرَضُونَ ﴾ ئەو رۆژە رادەنوێنرێن
﴿ هَآؤُمُ ﴾ بیگرن
﴿ كِتَٰبِيَهۡ ﴾ نامەکەم
﴿ رَّاضِيَةٖ ﴾ رەزایەت بەخش
﴿ هَنِيٓـَٔۢا ﴾ ئاسوودە
﴿ مَآ أَغۡنَىٰ عَنِّي ﴾ سوودی بۆم نەبوو
﴿ مَالِيَهۡ ﴾ سامانەکەم
﴿ سُلۡطَٰنِيَهۡ ﴾ دەسەڵات و بەڵگە
﴿ فَغُلُّوهُ ﴾ کۆتی بکەن
﴿ ٱلۡجَحِيمَ صَلُّوهُ ﴾ بیخەنە دۆزەخەوە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبیعي)ن.

فَلَيْسَ لَهُ ٱلْيَوْمَ هَٰهُنَا حَمِيمٌ ﴿٣٥﴾ وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غِسْلِينٍ ﴿٣٦﴾ لَّا يَأْكُلُهُۥٓ
إِلَّا ٱلْخَٰطِـُٔونَ ﴿٣٧﴾ فَلَآ أُقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٨﴾ وَمَا لَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٩﴾
إِنَّهُۥ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿٤٠﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ ۚ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾
وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ ۚ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾ تَنزِيلٌ مِّن رَّبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٤٣﴾ وَلَوْ
تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ ٱلْأَقَاوِيلِ ﴿٤٤﴾ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِٱلْيَمِينِ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا
مِنْهُ ٱلْوَتِينَ ﴿٤٦﴾ فَمَا مِنكُم مِّنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَٰجِزِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِنَّهُۥ لَتَذْكِرَةٌ
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنكُم مُّكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ وَإِنَّهُۥ لَحَسْرَةٌ عَلَى
ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٥٠﴾ وَإِنَّهُۥ لَحَقُّ ٱلْيَقِينِ ﴿٥١﴾ فَسَبِّحْ بِٱسْمِ رَبِّكَ ٱلْعَظِيمِ ﴿٥٢﴾

سُورَةُ المَعَارِج

ترتيبها ٧٠ — آياتها ٤٤

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سَأَلَ سَآئِلٌۢ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ﴿١﴾ لِّلْكَٰفِرِينَ لَيْسَ لَهُۥ دَافِعٌ ﴿٢﴾ مِّنَ
ٱللَّهِ ذِى ٱلْمَعَارِجِ ﴿٣﴾ تَعْرُجُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ وَٱلرُّوحُ إِلَيْهِ فِى
يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُۥ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ﴿٤﴾ فَٱصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا ﴿٥﴾
إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُۥ بَعِيدًا ﴿٦﴾ وَنَرَىٰهُ قَرِيبًا ﴿٧﴾ يَوْمَ تَكُونُ ٱلسَّمَآءُ كَٱلْمُهْلِ
﴿٨﴾ وَتَكُونُ ٱلْجِبَالُ كَٱلْعِهْنِ ﴿٩﴾ وَلَا يَسْـَٔلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا ﴿١٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿ غِسْلِينٍ ﴾ کێم و جەراعەتی دۆزەخییان

﴿ ٱلْخَٰطِـُٔونَ ﴾ بە هەڵەدا چووان، کافران

﴿ إِنَّهُۥ لَقَوْلُ رَسُولٍ ﴾ ئەوە فەرمایشتی پێغەمبەرە

﴿ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا ﴾ قسەمان بە دەمەوە بکا

﴿ ٱلْوَتِينَ ﴾ رەگی دڵ

﴿ لَحَسْرَةٌ ﴾ پەشیمانیی

﴿ فَسَبِّحْ بِٱسْمِ رَبِّكَ ﴾ ناوی خودا پاك رابگرە

سوورەتی مەعاریج

﴿ سَأَلَ سَآئِلٌ ﴾ کەسێك دۆعای لە خۆی کرد

﴿ ذِى ٱلْمَعَارِجِ ﴾ خاوەن پلیکانە

﴿ وَٱلرُّوحُ ﴾ جیبریل

﴿ فِى يَوْمٍ ﴾ لە رۆژێکدا (رۆژی قیامەت)

﴿ ٱلسَّمَآءُ كَٱلْمُهْلِ ﴾ ئاسمان وەك کانزای تواوە وایە

﴿ ٱلْجِبَالُ كَٱلْعِهْنِ ﴾ کێوەکانیش وەك خوریی رەنگکراو وان

قورس گۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

يُبَصَّرُونَهُمْ يَوَدُّ ٱلْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِى مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍۭ بِبَنِيهِ ﴿١١﴾
وَصَٰحِبَتِهِۦ وَأَخِيهِ ﴿١٢﴾ وَفَصِيلَتِهِ ٱلَّتِى تُـْٔوِيهِ ﴿١٣﴾ وَمَن فِى ٱلْأَرْضِ
جَمِيعًا ثُمَّ يُنجِيهِ ﴿١٤﴾ كَلَّآ إِنَّهَا لَظَىٰ ﴿١٥﴾ نَزَّاعَةً لِّلشَّوَىٰ ﴿١٦﴾ تَدْعُوا۟
مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٧﴾ وَجَمَعَ فَأَوْعَىٰٓ ﴿١٨﴾ ۞ إِنَّ ٱلْإِنسَٰنَ خُلِقَ هَلُوعًا
﴿١٩﴾ إِذَا مَسَّهُ ٱلشَّرُّ جَزُوعًا ﴿٢٠﴾ وَإِذَا مَسَّهُ ٱلْخَيْرُ مَنُوعًا ﴿٢١﴾ إِلَّا
ٱلْمُصَلِّينَ ﴿٢٢﴾ ٱلَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ دَآئِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَٱلَّذِينَ فِىٓ
أَمْوَٰلِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ﴿٢٤﴾ لِّلسَّآئِلِ وَٱلْمَحْرُومِ ﴿٢٥﴾ وَٱلَّذِينَ يُصَدِّقُونَ
بِيَوْمِ ٱلدِّينِ ﴿٢٦﴾ وَٱلَّذِينَ هُم مِّنْ عَذَابِ رَبِّهِم مُّشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾ إِنَّ عَذَابَ
رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٨﴾ وَٱلَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَٰفِظُونَ ﴿٢٩﴾ إِلَّا عَلَىٰٓ
أَزْوَٰجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾ فَمَنِ ٱبْتَغَىٰ وَرَآءَ
ذَٰلِكَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْعَادُونَ ﴿٣١﴾ وَٱلَّذِينَ هُمْ لِأَمَٰنَٰتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَٰعُونَ
﴿٣٢﴾ وَٱلَّذِينَ هُم بِشَهَٰدَٰتِهِمْ قَآئِمُونَ ﴿٣٣﴾ وَٱلَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ
﴿٣٤﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ فِى جَنَّٰتٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٥﴾ فَمَالِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ
﴿٣٦﴾ عَنِ ٱلْيَمِينِ وَعَنِ ٱلشِّمَالِ عِزِينَ ﴿٣٧﴾ أَيَطْمَعُ كُلُّ ٱمْرِئٍ مِّنْهُمْ
أَن يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿٣٨﴾ كَلَّآ إِنَّا خَلَقْنَٰهُم مِّمَّا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

لەتەواوی الحزب ٥٧

وشه و ماناكانى

﴿ وَفَصِيلَتِهِ ﴾ هۆزەکەی، نزیکەکانی

﴿ تُـْٔوِيهِ ﴾ دەیگرێتە خۆی

﴿ إِنَّهَا لَظَىٰ ﴾ ئەوە ئاگری دۆزەخە

﴿ نَزَّاعَةً لِّلشَّوَىٰ ﴾ پێستی سەر دەکەنێ

﴿ فَأَوْعَىٰٓ ﴾ گرتییەوە، نەیبەخشی

﴿ هَلُوعًا ﴾ کەم وره و بەتەماعە

﴿ جَزُوعًا ﴾ هاوار بەدەم و خوێنەگرە

﴿ مَنُوعًا ﴾ هیچی لە دەست نابێتەوە

﴿ مُّشْفِقُونَ ﴾ ترسنۆکن

﴿ ٱلْعَادُونَ ﴾ سنووریان بەزاندووە

﴿ مُهْطِعِينَ ﴾ بەپەلەن، لێت دێنە پێشەوە

﴿ عِزِينَ ﴾ بەش بەشن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە		
شوێنی مینگە (الغنة).	(الإدغام) بە مینگەوە.	
مینگەی (الإخفاء).	(الإدغام)ی بێ مینگە و،	
مینگەی (الإقلاب).	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.	

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)
(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
مەددی متصل، لەکاتی وستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

فَلَآ أُقۡسِمُ بِرَبِّ ٱلۡمَشَٰرِقِ وَٱلۡمَغَٰرِبِ إِنَّا لَقَٰدِرُونَ ﴿٤٠﴾ عَلَىٰٓ أَن نُّبَدِّلَ خَيۡرٗا مِّنۡهُمۡ وَمَا نَحۡنُ بِمَسۡبُوقِينَ ﴿٤١﴾ فَذَرۡهُمۡ يَخُوضُواْ وَيَلۡعَبُواْ حَتَّىٰ يُلَٰقُواْ يَوۡمَهُمُ ٱلَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٤٢﴾ يَوۡمَ يَخۡرُجُونَ مِنَ ٱلۡأَجۡدَاثِ سِرَاعٗا كَأَنَّهُمۡ إِلَىٰ نُصُبٖ يُوفِضُونَ ﴿٤٣﴾ خَٰشِعَةً أَبۡصَٰرُهُمۡ تَرۡهَقُهُمۡ ذِلَّةٞۚ ذَٰلِكَ ٱلۡيَوۡمُ ٱلَّذِي كَانُواْ يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

سُورَةُ نُوحٍ

ترتيبها ٧١ — آياتها ٢٨

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِنَّآ أَرۡسَلۡنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوۡمِهِۦٓ أَنۡ أَنذِرۡ قَوۡمَكَ مِن قَبۡلِ أَن يَأۡتِيَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿١﴾ قَالَ يَٰقَوۡمِ إِنِّي لَكُمۡ نَذِيرٞ مُّبِينٌ ﴿٢﴾ أَنِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱتَّقُوهُ وَأَطِيعُونِ ﴿٣﴾ يَغۡفِرۡ لَكُم مِّن ذُنُوبِكُمۡ وَيُؤَخِّرۡكُمۡ إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمًّىۚ إِنَّ أَجَلَ ٱللَّهِ إِذَا جَآءَ لَا يُؤَخَّرُۚ لَوۡ كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ﴿٤﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوۡتُ قَوۡمِي لَيۡلٗا وَنَهَارٗا ﴿٥﴾ فَلَمۡ يَزِدۡهُمۡ دُعَآءِيٓ إِلَّا فِرَارٗا ﴿٦﴾ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوۡتُهُمۡ لِتَغۡفِرَ لَهُمۡ جَعَلُوٓاْ أَصَٰبِعَهُمۡ فِيٓ ءَاذَانِهِمۡ وَٱسۡتَغۡشَوۡاْ ثِيَابَهُمۡ وَأَصَرُّواْ وَٱسۡتَكۡبَرُواْ ٱسۡتِكۡبَارٗا ﴿٧﴾ ثُمَّ إِنِّي دَعَوۡتُهُمۡ جِهَارٗا ﴿٨﴾ ثُمَّ إِنِّيٓ أَعۡلَنتُ لَهُمۡ وَأَسۡرَرۡتُ لَهُمۡ إِسۡرَارٗا ﴿٩﴾ فَقُلۡتُ ٱسۡتَغۡفِرُواْ رَبَّكُمۡ إِنَّهُۥ كَانَ غَفَّارٗا ﴿١٠﴾

وشه و ماناکانی

﴿ بِمَسۡبُوقِينَ ﴾ کەس لێمان ناباتەوە

﴿ فَذَرۡهُمۡ ﴾ لێیان گەڕێ

﴿ يَخُوضُواْ ﴾ رۆبچن

﴿ مِنَ ٱلۡأَجۡدَاثِ ﴾ لە گۆڕەکان

﴿ سِرَاعٗا ﴾ بەپەلە، بێ وەستان

﴿ نُصُبٖ ﴾ بەرد و دار و بتەکانیان

﴿ يُوفِضُونَ ﴾ رادەکەن

﴿ خَٰشِعَةً أَبۡصَٰرُهُمۡ ﴾ چاوشۆڕن

﴿ تَرۡهَقُهُمۡ ذِلَّةٞ ﴾ رسوایی دایان دەپۆشێ

سوورەتی نوح

﴿ إِنَّ أَجَلَ ٱللَّهِ ﴾ کاتی دیاریکراو لە لای خوداوە

﴿ فِرَارٗا ﴾ هەڵاتن

﴿ وَٱسۡتَغۡشَوۡاْ ثِيَابَهُمۡ ﴾ بە کەل و پەلەکانیان خۆیان داپۆشیی

﴿ وَأَصَرُّواْ ﴾ سووربوون

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و، قەلقەلە		١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.		١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت، هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

يُرْسِلِ ٱلسَّمَآءَ عَلَيْكُم مِّدْرَارًا ﴿١١﴾ وَيُمْدِدْكُم بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَل
لَّكُمْ جَنَّٰتٍ وَيَجْعَل لَّكُمْ أَنْهَٰرًا ﴿١٢﴾ مَّا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾
وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾ أَلَمْ تَرَوْا۟ كَيْفَ خَلَقَ ٱللَّهُ سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ
طِبَاقًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلَ ٱلْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ ٱلشَّمْسَ سِرَاجًا ﴿١٦﴾
وَٱللَّهُ أَنۢبَتَكُم مِّنَ ٱلْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ
إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾ وَٱللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَرْضَ بِسَاطًا ﴿١٩﴾ لِّتَسْلُكُوا۟ مِنْهَا
سُبُلًا فِجَاجًا ﴿٢٠﴾ قَالَ نُوحٌ رَّبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِى وَٱتَّبَعُوا۟ مَن لَّمْ يَزِدْهُ
مَالُهُۥ وَوَلَدُهُۥٓ إِلَّا خَسَارًا ﴿٢١﴾ وَمَكَرُوا۟ مَكْرًا كُبَّارًا ﴿٢٢﴾ وَقَالُوا۟
لَا تَذَرُنَّ ءَالِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ
وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾ وَقَدْ أَضَلُّوا۟ كَثِيرًا ۖ وَلَا تَزِدِ ٱلظَّٰلِمِينَ إِلَّا ضَلَٰلًا ﴿٢٤﴾
مِّمَّا خَطِيٓـَٰٔتِهِمْ أُغْرِقُوا۟ فَأُدْخِلُوا۟ نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا۟ لَهُم مِّن دُونِ
ٱللَّهِ أَنصَارًا ﴿٢٥﴾ وَقَالَ نُوحٌ رَّبِّ لَا تَذَرْ عَلَى ٱلْأَرْضِ مِنَ ٱلْكَٰفِرِينَ
دَيَّارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ إِن تَذَرْهُمْ يُضِلُّوا۟ عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوٓا۟ إِلَّا فَاجِرًا
كَفَّارًا ﴿٢٧﴾ رَّبِّ ٱغْفِرْ لِى وَلِوَٰلِدَىَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِىَ
مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ وَلَا تَزِدِ ٱلظَّٰلِمِينَ إِلَّا تَبَارًۢا ﴿٢٨﴾

وشەو ماناكانی

﴿يُرْسِلِ ٱلسَّمَآءَ﴾ باران دەبارێنێ
﴿مِّدْرَارًا﴾ بە لێزمە
﴿لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا﴾ ڕێز بۆ خودا دانانێن
﴿سَمَٰوَٰتٍ طِبَاقًا﴾ ئاسمانەكان یەك بەسەر یەكدا نراونەتەوە
﴿ٱلشَّمْسَ سِرَاجًا﴾ خۆرمان كردووە بە چرا
﴿أَنۢبَتَكُم مِّنَ ٱلْأَرْضِ﴾ لە زەویی ڕواندوونی
﴿سُبُلًا فِجَاجًا﴾ ڕێگەگەلی جیاجیا
﴿خَسَارًا﴾ زیان، گومڕایی
﴿مَكْرًا كُبَّارًا﴾ مەكرێكی گەورە
﴿وَدًّا﴾ بتی ود ناو (بتی هۆزی كەلب)
﴿سُوَاعًا﴾ بتی هوبەل
﴿يَغُوثَ﴾ بتی غەطفان
﴿وَيَعُوقَ﴾ بتی هەمدان
﴿وَنَسْرًا﴾ بتی (ذولكلاع) لە یەمەن
﴿مِّمَّا خَطِيٓـَٰٔتِهِمْ﴾ بە بۆنەی تاوانەكانیانەوە
﴿دَيَّارًا﴾ كەسێك كە بگەڕێ
﴿تَبَارًا﴾ لەناوچوون

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە:
- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود):
- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

سُورَةُ الجِنِّ

ترتيبها ٧٢ — آياتها ٢٨

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الحزب ٥٨

قُلْ أُوحِىَ إِلَىَّ أَنَّهُ ٱسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ ٱلْجِنِّ فَقَالُوٓا۟ إِنَّا سَمِعْنَا قُرْءَانًا عَجَبًا ﴿١﴾ يَهْدِىٓ إِلَى ٱلرُّشْدِ فَـَٔامَنَّا بِهِۦ ۖ وَلَن نُّشْرِكَ بِرَبِّنَآ أَحَدًا ﴿٢﴾ وَأَنَّهُۥ تَعَٰلَىٰ جَدُّ رَبِّنَا مَا ٱتَّخَذَ صَٰحِبَةً وَلَا وَلَدًا ﴿٣﴾ وَأَنَّهُۥ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى ٱللَّهِ شَطَطًا ﴿٤﴾ وَأَنَّا ظَنَنَّآ أَن لَّن تَقُولَ ٱلْإِنسُ وَٱلْجِنُّ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا ﴿٥﴾ وَأَنَّهُۥ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ ٱلْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ ٱلْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ﴿٦﴾ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا۟ كَمَا ظَنَنتُمْ أَن لَّن يَبْعَثَ ٱللَّهُ أَحَدًا ﴿٧﴾ وَأَنَّا لَمَسْنَا ٱلسَّمَآءَ فَوَجَدْنَٰهَا مُلِئَتْ حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهُبًا ﴿٨﴾ وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَٰعِدَ لِلسَّمْعِ ۖ فَمَن يَسْتَمِعِ ٱلْـَٔانَ يَجِدْ لَهُۥ شِهَابًا رَّصَدًا ﴿٩﴾ وَأَنَّا لَا نَدْرِىٓ أَشَرٌّ أُرِيدَ بِمَن فِى ٱلْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ﴿١٠﴾ وَأَنَّا مِنَّا ٱلصَّٰلِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذَٰلِكَ ۖ كُنَّا طَرَآئِقَ قِدَدًا ﴿١١﴾ وَأَنَّا ظَنَنَّآ أَن لَّن نُّعْجِزَ ٱللَّهَ فِى ٱلْأَرْضِ وَلَن نُّعْجِزَهُۥ هَرَبًا ﴿١٢﴾ وَأَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا ٱلْهُدَىٰٓ ءَامَنَّا بِهِۦ ۖ فَمَن يُؤْمِنۢ بِرَبِّهِۦ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًا ﴿١٣﴾

وشەو ماناكانى

سوورەتی جین

﴿ ٱلرُّشْدِ ﴾ حەق و راستیی

﴿ جَدُّ رَبِّنَا ﴾ دەستەڵاتی خودامان

﴿ يَقُولُ سَفِيهُنَا ﴾ نەفامەکەمان (ئیبلیس) دەڵێ

﴿ شَطَطًا ﴾ درۆ و دەلەسە

﴿ يَعُوذُونَ ﴾ پەنا دەگرن

﴿ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ﴾ تاوانیان بۆ زیادکردن

﴿ شِهَابًا رَّصَدًا ﴾ بڵێسەیەکی ئامادە

﴿ رَشَدًا ﴾ خێر و چاکە

﴿ طَرَآئِقَ قِدَدًا ﴾ کۆمەڵ و ڕێگەگەلی جیاواز

﴿ ظَنَنَّآ ﴾ باوەڕمان کرد

﴿ فَلَا يَخَافُ ﴾

﴿ بَخْسًا ﴾ ناترسێ هیچی لێ کەم بکرێتەوە

﴿ وَلَا رَهَقًا ﴾ نەداپۆشینی تاوان

هۆرەس گۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە:

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

وَأَنَّا مِنَّا ٱلْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا ٱلْقَـٰسِطُونَ ۖ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُو۟لَـٰٓئِكَ تَحَرَّوْا۟ رَشَدًا ﴿١٤﴾ وَأَمَّا ٱلْقَـٰسِطُونَ فَكَانُوا۟ لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾ وَأَلَّوِ ٱسْتَقَـٰمُوا۟ عَلَى ٱلطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَـٰهُم مَّآءً غَدَقًا ﴿١٦﴾ لِّنَفْتِنَهُمْ فِيهِ ۚ وَمَن يُعْرِضْ عَن ذِكْرِ رَبِّهِۦ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿١٧﴾ وَأَنَّ ٱلْمَسَـٰجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا۟ مَعَ ٱللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾ وَأَنَّهُۥ لَمَّا قَامَ عَبْدُ ٱللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا۟ يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا ﴿١٩﴾ قُلْ إِنَّمَآ أَدْعُوا۟ رَبِّى وَلَآ أُشْرِكُ بِهِۦٓ أَحَدًا ﴿٢٠﴾ قُلْ إِنِّى لَآ أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾ قُلْ إِنِّى لَن يُجِيرَنِى مِنَ ٱللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِن دُونِهِۦ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾ إِلَّا بَلَـٰغًا مِّنَ ٱللَّهِ وَرِسَـٰلَـٰتِهِۦ ۚ وَمَن يَعْصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَإِنَّ لَهُۥ نَارَ جَهَنَّمَ خَـٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ﴿٢٣﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا رَأَوْا۟ مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضْعَفُ نَاصِرًا وَأَقَلُّ عَدَدًا ﴿٢٤﴾ قُلْ إِنْ أَدْرِىٓ أَقَرِيبٌ مَّا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُۥ رَبِّىٓ أَمَدًا ﴿٢٥﴾ عَـٰلِمُ ٱلْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِۦٓ أَحَدًا ﴿٢٦﴾ إِلَّا مَنِ ٱرْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُۥ يَسْلُكُ مِنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِۦ رَصَدًا ﴿٢٧﴾ لِّيَعْلَمَ أَن قَدْ أَبْلَغُوا۟ رِسَـٰلَـٰتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَىْءٍ عَدَدًۢا ﴿٢٨﴾

وشەو ماناكانی

﴿وَمِنَّا ٱلْقَـٰسِطُونَ﴾ لێمانە لادەر لە ڕاستیی

﴿تَحَرَّوْا۟ رَشَدًا﴾ بەدوای ڕاستیدا گەڕان

﴿عَلَى ٱلطَّرِيقَةِ﴾ لەسەر ڕێگەی ئیسلام

﴿مَّآءً غَدَقًا﴾ بارانێكی زۆر

﴿يَسْلُكْهُ﴾ دەیخاتە

﴿عَذَابًا صَعَدًا﴾ سزایەكی سەخت

﴿عَبْدُ ٱللَّهِ يَدْعُوهُ﴾ بەندەی خودا پێغەمبەر بانگی دەكرد

﴿عَلَيْهِ لِبَدًا﴾ كۆمەڵەیان لێ دەكرد

﴿رَشَدًا﴾ ڕاستیی، سوود و قازانج

﴿لَن يُجِيرَنِى مِنَ ٱللَّهِ﴾ كەس لە سزای خودام ناپارێزێ

﴿مُلْتَحَدًا﴾ شوێنێ ڕاكا بۆ لای، بۆی بچێ

﴿أَمَدًا﴾ ماوەیەكی دوور

﴿رَصَدًا﴾ چاودێر، پارێزەر

﴿وَأَحْصَىٰ﴾ دەیژمارد

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل. لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

سُورَةُ المُزَّمِّلِ

ترتيبها ٧٣ — آياتها ٢٠

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمُزَّمِّلُ ﴿١﴾ قُمِ ٱلَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢﴾ نِّصْفَهُۥٓ أَوِ ٱنقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا ﴿٣﴾ أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ ٱلْقُرْءَانَ تَرْتِيلًا ﴿٤﴾ إِنَّا سَنُلْقِى عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا ﴿٥﴾ إِنَّ نَاشِئَةَ ٱلَّيْلِ هِىَ أَشَدُّ وَطْـًٔا وَأَقْوَمُ قِيلًا ﴿٦﴾ إِنَّ لَكَ فِى ٱلنَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ﴿٧﴾ وَٱذْكُرِ ٱسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ﴿٨﴾ رَّبُّ ٱلْمَشْرِقِ وَٱلْمَغْرِبِ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَٱتَّخِذْهُ وَكِيلًا ﴿٩﴾ وَٱصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَٱهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ﴿١٠﴾ وَذَرْنِى وَٱلْمُكَذِّبِينَ أُو۟لِى ٱلنَّعْمَةِ وَمَهِّلْهُمْ قَلِيلًا ﴿١١﴾ إِنَّ لَدَيْنَآ أَنكَالًا وَجَحِيمًا ﴿١٢﴾ وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ ٱلْأَرْضُ وَٱلْجِبَالُ وَكَانَتِ ٱلْجِبَالُ كَثِيبًا مَّهِيلًا ﴿١٤﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنَآ إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَٰهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَآ أَرْسَلْنَآ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ﴿١٥﴾ فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ ٱلرَّسُولَ فَأَخَذْنَٰهُ أَخْذًا وَبِيلًا ﴿١٦﴾ فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ ٱلْوِلْدَٰنَ شِيبًا ﴿١٧﴾ ٱلسَّمَآءُ مُنفَطِرٌۢ بِهِۦ ۚ كَانَ وَعْدُهُۥ مَفْعُولًا ﴿١٨﴾ إِنَّ هَٰذِهِۦ تَذْكِرَةٌ ۖ فَمَن شَآءَ ٱتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِۦ سَبِيلًا ﴿١٩﴾

وشه و ماناکانی

سوورەتی موزەممیل

﴿ٱلْمُزَّمِّلُ﴾ خۆپێچاوە بە کەل و پەلیەوە

﴿وَرَتِّلِ ٱلْقُرْءَانَ﴾ قورئان لەسەرخۆ بخوێنە

﴿قَوْلًا ثَقِيلًا﴾ وتەیەکی قورس و گران (قورئان)

﴿نَاشِئَةَ ٱلَّيْلِ﴾ بەندەیی کردنت بۆ خودا لە شەودا، خوداپەرستیی شەوان

﴿أَشَدُّ وَطْـًٔا﴾ دامەزراوترە، لەبارترە

﴿وَأَقْوَمُ قِيلًا﴾ خودێندنەکەی زیاتر لە باری دڵدایە

﴿سَبْحًا﴾ ماوەیەك

﴿وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ﴾ دابڕێ بۆ لای خودا

﴿وَذَرْنِى وَٱلْمُكَذِّبِينَ﴾ لێم گەڕێ بۆ درۆزنەکان

﴿أَنكَالًا﴾ کۆت و زەنجیر

﴿وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ﴾ خۆراکێکی قووت نەچوو، گەرووگر

﴿يَوْمَ تَرْجُفُ ٱلْأَرْضُ﴾ ئەو ڕۆژەی کە زەویی دەهەژێ

﴿كَثِيبًا مَّهِيلًا﴾ لێکی خۆنەگرتوو، خزۆك

﴿أَخْذًا وَبِيلًا﴾ گرتنێکی بەتین

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و، قەلقەلە	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	
١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.	
٢.نیشانەکانی وەستان:	٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.	

ربع الحزب ٥٨

۞ إِنَّ رَبَّكَ يَعۡلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدۡنَىٰ مِن ثُلُثَيِ ٱلَّيۡلِ وَنِصۡفَهُۥ وَثُلُثَهُۥ وَطَآئِفَةٞ مِّنَ ٱلَّذِينَ مَعَكَۚ وَٱللَّهُ يُقَدِّرُ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَۚ عَلِمَ أَن لَّن تُحۡصُوهُ فَتَابَ عَلَيۡكُمۡۖ فَٱقۡرَءُواْ مَا تَيَسَّرَ مِنَ ٱلۡقُرۡءَانِۚ عَلِمَ أَن سَيَكُونُ مِنكُم مَّرۡضَىٰ وَءَاخَرُونَ يَضۡرِبُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِ يَبۡتَغُونَ مِن فَضۡلِ ٱللَّهِ وَءَاخَرُونَ يُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِۖ فَٱقۡرَءُواْ مَا تَيَسَّرَ مِنۡهُۚ وَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُواْ ٱلزَّكَوٰةَ وَأَقۡرِضُواْ ٱللَّهَ قَرۡضًا حَسَنٗاۚ وَمَا تُقَدِّمُواْ لِأَنفُسِكُم مِّنۡ خَيۡرٖ تَجِدُوهُ عِندَ ٱللَّهِ هُوَ خَيۡرٗا وَأَعۡظَمَ أَجۡرٗاۚ وَٱسۡتَغۡفِرُواْ ٱللَّهَۖ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمُۢ ﴿٢٠﴾

ترتيبها ٧٤ — آياتها ٥٦

سُورَةُ المُدَّثِّرِ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡمُدَّثِّرُ ﴿١﴾ قُمۡ فَأَنذِرۡ ﴿٢﴾ وَرَبَّكَ فَكَبِّرۡ ﴿٣﴾ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرۡ ﴿٤﴾ وَٱلرُّجۡزَ فَٱهۡجُرۡ ﴿٥﴾ وَلَا تَمۡنُن تَسۡتَكۡثِرُ ﴿٦﴾ وَلِرَبِّكَ فَٱصۡبِرۡ ﴿٧﴾ فَإِذَا نُقِرَ فِي ٱلنَّاقُورِ ﴿٨﴾ فَذَٰلِكَ يَوۡمَئِذٖ يَوۡمٌ عَسِيرٌ ﴿٩﴾ عَلَى ٱلۡكَٰفِرِينَ غَيۡرُ يَسِيرٖ ﴿١٠﴾ ذَرۡنِي وَمَنۡ خَلَقۡتُ وَحِيدٗا ﴿١١﴾ وَجَعَلۡتُ لَهُۥ مَالٗا مَّمۡدُودٗا ﴿١٢﴾ وَبَنِينَ شُهُودٗا ﴿١٣﴾ وَمَهَّدتُّ لَهُۥ تَمۡهِيدٗا ﴿١٤﴾ ثُمَّ يَطۡمَعُ أَنۡ أَزِيدَ ﴿١٥﴾ كَلَّآۖ إِنَّهُۥ كَانَ لِأٓيَٰتِنَا عَنِيدٗا ﴿١٦﴾ سَأُرۡهِقُهُۥ صَعُودًا ﴿١٧﴾

وشە و ماناکانی

﴿ لَّن تُحۡصُوهُ ﴾ ناتوانن کاتەکانی رابگرن
﴿ فَتَابَ عَلَيۡكُمۡ ﴾ تەوبەی لێ قەبووڵ کردن، چاوپۆشیی لێ کردن بۆ نەکردنی شەونوێژ
﴿ فَٱقۡرَءُواْ مَا تَيَسَّرَ مِنَ ٱلۡقُرۡءَانِ ﴾ چەندتان توانی قورئان بخوێنن

سوورەتی مودەثیر

﴿ ٱلۡمُدَّثِّرُ ﴾ ئەو کەسەی بە کەل و پەلەکەی خۆی داپۆشیوە
﴿ وَرَبَّكَ فَكَبِّرۡ ﴾ خودای خۆت بە گەورە بگرە
﴿ وَٱلرُّجۡزَ فَٱهۡجُرۡ ﴾ واز لە گوناه و تاوان بێنە
﴿ وَلَا تَمۡنُن تَسۡتَكۡثِرُ ﴾ کە شتت بەخشی منەت بەسەر کەسدا مەکە
﴿ نُقِرَ فِي ٱلنَّاقُورِ ﴾ فوو کرا بە کەڕەنادا
﴿ وَبَنِينَ شُهُودٗا ﴾ کوڕانێك لە تەکیدان، لێی جیانابنەوە
﴿ وَمَهَّدتُّ لَهُۥ ﴾ماڵ و دارایی و دەستەڵاتم داین ﴿ كَلَّآ ﴾ نەخەیر
﴿ لِأٓيَٰتِنَا عَنِيدٗا ﴾ سەرپێچیی لە ئایەتەکانی ئێمە
﴿ سَأُرۡهِقُهُۥ صَعُودًا ﴾ بارتێك و سزایەکی سەختی دەخەمە ئەستۆ

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

إِنَّهُۥ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ﴿١٨﴾ فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿١٩﴾ ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ نَظَرَ ﴿٢١﴾ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ أَدْبَرَ وَٱسْتَكْبَرَ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ إِنْ هَٰذَآ إِلَّا سِحْرٌ يُؤْثَرُ ﴿٢٤﴾ إِنْ هَٰذَآ إِلَّا قَوْلُ ٱلْبَشَرِ ﴿٢٥﴾ سَأُصْلِيهِ سَقَرَ ﴿٢٦﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا سَقَرُ ﴿٢٧﴾ لَا تُبْقِى وَلَا تَذَرُ ﴿٢٨﴾ لَوَّاحَةٌ لِّلْبَشَرِ ﴿٢٩﴾ عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿٣٠﴾ وَمَا جَعَلْنَآ أَصْحَٰبَ ٱلنَّارِ إِلَّا مَلَٰٓئِكَةً ۙ وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِّلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لِيَسْتَيْقِنَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ وَيَزْدَادَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِيمَٰنًا ۙ وَلَا يَرْتَابَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْمُؤْمِنُونَ ۙ وَلِيَقُولَ ٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَٱلْكَٰفِرُونَ مَاذَآ أَرَادَ ٱللَّهُ بِهَٰذَا مَثَلًا ۚ كَذَٰلِكَ يُضِلُّ ٱللَّهُ مَن يَشَآءُ وَيَهْدِى مَن يَشَآءُ ۚ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ ۚ وَمَا هِىَ إِلَّا ذِكْرَىٰ لِلْبَشَرِ ﴿٣١﴾ كَلَّا وَٱلْقَمَرِ ﴿٣٢﴾ وَٱلَّيْلِ إِذْ أَدْبَرَ ﴿٣٣﴾ وَٱلصُّبْحِ إِذَآ أَسْفَرَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهَا لَإِحْدَى ٱلْكُبَرِ ﴿٣٥﴾ نَذِيرًا لِّلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾ لِمَن شَآءَ مِنكُمْ أَن يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾ كُلُّ نَفْسٍۭ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ﴿٣٨﴾ إِلَّآ أَصْحَٰبَ ٱلْيَمِينِ ﴿٣٩﴾ فِى جَنَّٰتٍ يَتَسَآءَلُونَ ﴿٤٠﴾ عَنِ ٱلْمُجْرِمِينَ ﴿٤١﴾ مَا سَلَكَكُمْ فِى سَقَرَ ﴿٤٢﴾ قَالُوا۟ لَمْ نَكُ مِنَ ٱلْمُصَلِّينَ ﴿٤٣﴾ وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ ٱلْمِسْكِينَ ﴿٤٤﴾ وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ ٱلْخَآئِضِينَ ﴿٤٥﴾ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ ٱلدِّينِ ﴿٤٦﴾ حَتَّىٰٓ أَتَىٰنَا ٱلْيَقِينُ ﴿٤٧﴾

وشه‌و ماناكانی

﴿ قَدَّرَ ﴾ ئاماده‌ی كرد
﴿ فَقُتِلَ ﴾ دووورخرایه‌وه، سزا درا ﴿ نَظَرَ ﴾ روانیی، بیری كرده‌وه
﴿ عَبَسَ ﴾ رووی گرژ كرد ﴿ سِحْرٌ يُؤْثَرُ ﴾ جادووییكه له كۆنه‌وه هاتووه
﴿ سَأُصْلِيهِ سَقَرَ ﴾ له‌مه‌ولا ده‌یخه‌ینه دۆزه‌خه‌وه
﴿ لَوَّاحَةٌ لِّلْبَشَرِ ﴾ پێست ده‌سووتێنێ و هه‌ڵی ده‌قرچێنێ
﴿ فِتْنَةً ﴾ هۆی گومرابوون
﴿ وَمَا هِىَ ﴾ ئه‌مه‌ش (دۆزه‌خ)
﴿ وَٱلَّيْلِ إِذْ أَدْبَرَ ﴾ به شه‌و كه به‌ره‌و ته‌واوبوون ده‌ڕوا
﴿ إِنَّهَا لَإِحْدَى ٱلْكُبَرِ ﴾ یه‌كێكه له نیشانه گه‌وره‌كان
﴿ أَن يَتَقَدَّمَ ﴾ پێش بكه‌وێ، بڕوا بۆ چاكه
﴿ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ﴾ گیرۆده‌ی ده‌ستی كرده‌وه‌ی خۆیه‌تی
﴿ مَا سَلَكَكُمْ ﴾ چیی خستنیه (ناو دۆزه‌خ)
﴿ وَكُنَّا نَخُوضُ ﴾ له‌گه‌ڵ پڕوپووچاندا هاوگوتار بووین

قورس كۆكردن (تفخيم) و قه‌لقه‌له	▼ ته‌فخیمی پیتی لامی (الله). ▼ ته‌فخیمی پیتی (راء). ▼ سیفه‌تی قه‌لقه‌له.	١. چۆنیه‌تی وه‌ستان (الوقوف): ٢. نیشانه‌كانی وه‌ستان:	١- هه‌موو وه‌ستانه‌كان له‌سه‌ر پیتی سكوندار ده‌كرێت، ته‌نانه‌ت گه‌ر پیته‌كه خۆی سكوندار نه‌بێت له‌كاتی وه‌ستاندا حه‌ره‌كه‌كانی تری لێ داده‌ماڵرێت. هه‌ر بۆیه له وه‌ستاندا گه‌ر پیته‌كه (ته‌نوینی فه‌تحه)ی له‌سه‌ر بوو به (ئه‌لف) ده‌خوێنرێته‌وه و، تائی خڕیش به (هاء)ی سكوندار ده‌خوێنرێته‌وه. ٢- ئه‌و هێمایانه‌ی وه‌ستان كه به‌ڕه‌نگی سوور ڕه‌نگ كراون وه‌ستانی میانه‌ی ئایه‌ته‌كان و سه‌ره‌تای ئایه‌ته‌كان دیاری ده‌كه‌ن، له‌كاتی به‌رده‌وامبوونیش له خوێندنه‌وه چه‌ند حوكمێك هه‌ن كه ده‌گۆڕێن.

فَمَا تَنفَعُهُمْ شَفَٰعَةُ ٱلشَّٰفِعِينَ ﴿٤٨﴾ فَمَا لَهُمْ عَنِ ٱلتَّذْكِرَةِ مُعْرِضِينَ

﴿٤٩﴾ كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُّسْتَنفِرَةٌ ﴿٥٠﴾ فَرَّتْ مِن قَسْوَرَةٍۭ ﴿٥١﴾ بَلْ يُرِيدُ

كُلُّ ٱمْرِئٍ مِّنْهُمْ أَن يُؤْتَىٰ صُحُفًا مُّنَشَّرَةً ﴿٥٢﴾ كَلَّا ۖ بَل لَّا يَخَافُونَ

ٱلْءَاخِرَةَ ﴿٥٣﴾ كَلَّآ إِنَّهُۥ تَذْكِرَةٌ ﴿٥٤﴾ فَمَن شَآءَ ذَكَرَهُۥ ﴿٥٥﴾

وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ ۚ هُوَ أَهْلُ ٱلتَّقْوَىٰ وَأَهْلُ ٱلْمَغْفِرَةِ ﴿٥٦﴾

سُورَةُ القِيَامَةِ

ترتيبها ٧٥ — آياتها ٤٠

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

نصف الحزب ٥٨

لَآ أُقْسِمُ بِيَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ ﴿١﴾ وَلَآ أُقْسِمُ بِٱلنَّفْسِ ٱللَّوَّامَةِ ﴿٢﴾ أَيَحْسَبُ

ٱلْإِنسَٰنُ أَلَّن نَّجْمَعَ عِظَامَهُۥ ﴿٣﴾ بَلَىٰ قَٰدِرِينَ عَلَىٰٓ أَن نُّسَوِّىَ بَنَانَهُۥ ﴿٤﴾ بَلْ

يُرِيدُ ٱلْإِنسَٰنُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُۥ ﴿٥﴾ يَسْـَٔلُ أَيَّانَ يَوْمُ ٱلْقِيَٰمَةِ ﴿٦﴾ فَإِذَا بَرِقَ ٱلْبَصَرُ

﴿٧﴾ وَخَسَفَ ٱلْقَمَرُ ﴿٨﴾ وَجُمِعَ ٱلشَّمْسُ وَٱلْقَمَرُ ﴿٩﴾ يَقُولُ ٱلْإِنسَٰنُ يَوْمَئِذٍ

أَيْنَ ٱلْمَفَرُّ ﴿١٠﴾ كَلَّا لَا وَزَرَ ﴿١١﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ ٱلْمُسْتَقَرُّ ﴿١٢﴾ يُنَبَّؤُا۟ ٱلْإِنسَٰنُ

يَوْمَئِذٍۭ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ﴿١٣﴾ بَلِ ٱلْإِنسَٰنُ عَلَىٰ نَفْسِهِۦ بَصِيرَةٌ ﴿١٤﴾ وَلَوْ أَلْقَىٰ

مَعَاذِيرَهُۥ ﴿١٥﴾ لَا تُحَرِّكْ بِهِۦ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِۦٓ ﴿١٦﴾ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُۥ

وَقُرْءَانَهُۥ ﴿١٧﴾ فَإِذَا قَرَأْنَٰهُ فَٱتَّبِعْ قُرْءَانَهُۥ ﴿١٨﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُۥ ﴿١٩﴾

وشە و ماناكانی

﴿ حُمُرٌ مُّسْتَنفِرَةٌ ﴾ كەرەكێویی ترساو

﴿ قَسْوَرَةٍ ﴾ شێر

﴿ أَهْلُ ٱلتَّقْوَىٰ ﴾ شیاوی ئەوەیە خەڵك لێی بترسێ

سوورەتی قیامە

﴿ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُۥ ﴾ بەدڕەوشتیی لەپێش چاویدا بكرێ، بە تەمەنی هەر خەریكی بەدڕەوشتیی بێت

﴿ بَرِقَ ٱلْبَصَرُ ﴾ چاو مۆلەق بوو

﴿ وَخَسَفَ ٱلْقَمَرُ ﴾ مانگ گیرا

﴿ لَا وَزَرَ ﴾ پەناگا -جگە لەلای خودا- نییە

﴿ بَصِيرَةٌ ﴾ ئاگادارە، بینایە

﴿ وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذِيرَهُۥ ﴾ با بڕو بیانووش بێنێتەوە

﴿ جَمْعَهُۥ ﴾ كۆكردنەوەی

﴿ قَرَأْنَٰهُ ﴾ خوێندمانەوە

﴿ قُرْءَانَهُۥ ﴾ خوێندنەوەی

مینگەكان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەكەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ ٱلْعَاجِلَةَ ﴿٢٠﴾ وَتَذَرُونَ ٱلْـَٔاخِرَةَ ﴿٢١﴾ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ ﴿٢٢﴾
إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ﴿٢٣﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍۭ بَاسِرَةٌ ﴿٢٤﴾ تَظُنُّ أَن يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ﴿٢٥﴾
كَلَّآ إِذَا بَلَغَتِ ٱلتَّرَاقِىَ ﴿٢٦﴾ وَقِيلَ مَنْ ۜ رَاقٍ ﴿٢٧﴾ وَظَنَّ أَنَّهُ ٱلْفِرَاقُ ﴿٢٨﴾ وَٱلْتَفَّتِ
ٱلسَّاقُ بِٱلسَّاقِ ﴿٢٩﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ ٱلْمَسَاقُ ﴿٣٠﴾ فَلَا صَدَّقَ وَلَا صَلَّىٰ
﴿٣١﴾ وَلَٰكِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٣٢﴾ ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰٓ أَهْلِهِۦ يَتَمَطَّىٰٓ ﴿٣٣﴾ أَوْلَىٰ لَكَ
فَأَوْلَىٰ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ أَوْلَىٰ لَكَ فَأَوْلَىٰٓ ﴿٣٥﴾ أَيَحْسَبُ ٱلْإِنسَٰنُ أَن يُتْرَكَ سُدًى ﴿٣٦﴾
أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِىٍّ يُمْنَىٰ ﴿٣٧﴾ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿٣٨﴾ فَجَعَلَ مِنْهُ
ٱلزَّوْجَيْنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلْأُنثَىٰٓ ﴿٣٩﴾ أَلَيْسَ ذَٰلِكَ بِقَٰدِرٍ عَلَىٰٓ أَن يُحْـِۧىَ ٱلْمَوْتَىٰ ﴿٤٠﴾

سُورَةُ الإِنسَانِ

تَرْتِيبُهَا ٧٦ — آيَاتُهَا ٣١

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

هَلْ أَتَىٰ عَلَى ٱلْإِنسَٰنِ حِينٌ مِّنَ ٱلدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْـًٔا مَّذْكُورًا ﴿١﴾
إِنَّا خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَٰهُ سَمِيعًۢا
بَصِيرًا ﴿٢﴾ إِنَّا هَدَيْنَٰهُ ٱلسَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾
إِنَّآ أَعْتَدْنَا لِلْكَٰفِرِينَ سَلَٰسِلَا۟ وَأَغْلَٰلًا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾ إِنَّ
ٱلْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِن كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴿٥﴾

سَكْتَة لَطِيفَة بِلَا تَنَفُّس

وشه و ماناکانی

﴿ نَّاضِرَةٌ ﴾ جوان، ورشەدار ﴿ بَاسِرَةٌ ﴾ گرژ و مۆن
﴿ فَاقِرَةٌ ﴾ پشتشکێن
﴿ بَلَغَتِ ٱلتَّرَاقِىَ ﴾ گەیی یە گەروو
﴿ مَنْ رَاقٍ ﴾ کێ چارەسەری دەکا؟
﴿ وَٱلْتَفَّتِ ﴾ ئاڵا، لکا (بە یەکدا)
﴿ يَتَمَطَّىٰٓ ﴾ بە فیز و دەمارەوە دەڕوا بە رێدا
﴿ أَوْلَىٰ لَكَ ﴾ ئەمە بۆ تۆ شیاوە (بخۆ ئەوە دەردت بێ!) ﴿ يُتْرَكَ سُدًى ﴾ بێ مەبەست وازی لێ بهێنرێ

سوورەتی ئینسان

﴿ أَمْشَاجٍ ﴾ تێکەڵاو
﴿ هَدَيْنَٰهُ ٱلسَّبِيلَ ﴾ رێگەمان پیشان دا
﴿ سَلَٰسِلَا۟ ﴾ زەنجیر
﴿ وَأَغْلَٰلًا ﴾ کۆت و پێوەند
﴿ كَأْسٍ ﴾ کاسەی شەراب، شەراب
﴿ مِزَاجُهَا ﴾ تێکەڵەکەی، ئاوێتەکەی

فۆرمی گۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە:
- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەگرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور رەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ ٱللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾ يُوفُونَ بِٱلنَّذْرِ وَيَخَافُونَ
يَوْمًا كَانَ شَرُّهُۥ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾ وَيُطْعِمُونَ ٱلطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِۦ مِسْكِينًا
وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ ٱللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنكُمْ جَزَآءً وَلَا شُكُورًا
﴿٩﴾ إِنَّا نَخَافُ مِن رَّبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا ﴿١٠﴾ فَوَقَىٰهُمُ ٱللَّهُ شَرَّ ذَٰلِكَ
ٱلْيَوْمِ وَلَقَّىٰهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا ﴿١١﴾ وَجَزَىٰهُم بِمَا صَبَرُوا۟ جَنَّةً وَحَرِيرًا
﴿١٢﴾ مُّتَّكِـِٔينَ فِيهَا عَلَى ٱلْأَرَآئِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾
وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَٰلُهَا وَذُلِّلَتْ قُطُوفُهَا تَذْلِيلًا ﴿١٤﴾ وَيُطَافُ عَلَيْهِم بِـَٔانِيَةٍ
مِّن فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرَا۠ ﴿١٥﴾ قَوَارِيرَا۟ مِن فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾
وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنجَبِيلًا ﴿١٧﴾ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّىٰ سَلْسَبِيلًا
﴿١٨﴾ ۞ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَٰنٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنثُورًا
﴿١٩﴾ وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾ عَٰلِيَهُمْ ثِيَابُ سُندُسٍ
خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ ۖ وَحُلُّوٓا۟ أَسَاوِرَ مِن فِضَّةٍ وَسَقَىٰهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا
طَهُورًا ﴿٢١﴾ إِنَّ هَٰذَا كَانَ لَكُمْ جَزَآءً وَكَانَ سَعْيُكُم مَّشْكُورًا ﴿٢٢﴾ إِنَّا
نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ ٱلْقُرْءَانَ تَنزِيلًا ﴿٢٣﴾ فَٱصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ
مِنْهُمْ ءَاثِمًا أَوْ كَفُورًا ﴿٢٤﴾ وَٱذْكُرِ ٱسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٥٨

وشەو ماناکانی

﴿ عَيْنًا ﴾ سەرچاوەیەك

﴿ يَشْرَبُ بِهَا ﴾ لێی دەخۆنەوە

﴿ مُسْتَطِيرًا ﴾ بڵاوە

﴿ يَوْمًا عَبُوسًا ﴾ ڕۆژێکی دژوار، ڕوو ترش و پەست

﴿ قَمْطَرِيرًا ﴾ زۆر بەدفەساڵ و تاڵە

﴿ وَلَقَّىٰهُمْ نَضْرَةً ﴾ تووشی خۆشیی و کامەرانیی کردن

﴿ ٱلْأَرَآئِكِ ﴾ ڕایەخ، فەرش ﴿ زَمْهَرِيرًا ﴾ ساردییەکی سەخت

﴿ وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَٰلُهَا ﴾ سێبەرەکەی بە ڕاسەریانەوەیە

﴿ وَذُلِّلَتْ قُطُوفُهَا ﴾ بەرەکەی نزیك و بەردەستە

﴿ وَأَكْوَابٍ ﴾ پەرداخ، زەرك ﴿ كَأْسًا ﴾ کاسەیەك، شەراب

﴿ تُسَمَّىٰ سَلْسَبِيلًا ﴾ پێی دەوترێت سەلسەبیل

﴿ لُؤْلُؤًا مَّنثُورًا ﴾ لوئلوئێکی پەخشکراو

﴿ ثِيَابُ سُندُسٍ ﴾ پۆشاکی هەوریشم

﴿ وَإِسْتَبْرَقٌ ﴾ ئاوریشمی ئەستوور

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَمِنَ ٱلَّيۡلِ فَٱسۡجُدۡ لَهُۥ وَسَبِّحۡهُ لَيۡلٗا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ يُحِبُّونَ ٱلۡعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَآءَهُمۡ يَوۡمٗا ثَقِيلٗا ﴿٢٧﴾ نَّحۡنُ خَلَقۡنَٰهُمۡ وَشَدَدۡنَآ أَسۡرَهُمۡۖ وَإِذَا شِئۡنَا بَدَّلۡنَآ أَمۡثَٰلَهُمۡ تَبۡدِيلًا ﴿٢٨﴾ إِنَّ هَٰذِهِۦ تَذۡكِرَةٞۖ فَمَن شَآءَ ٱتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِۦ سَبِيلٗا ﴿٢٩﴾ وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمٗا ﴿٣٠﴾ يُدۡخِلُ مَن يَشَآءُ فِي رَحۡمَتِهِۦۚ وَٱلظَّٰلِمِينَ أَعَدَّ لَهُمۡ عَذَابًا أَلِيمَۢا ﴿٣١﴾

سُورَةُ المُرۡسَلَاتِ

ترتيبها ٧٧ — آياتها ٥٠

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلۡمُرۡسَلَٰتِ عُرۡفٗا ﴿١﴾ فَٱلۡعَٰصِفَٰتِ عَصۡفٗا ﴿٢﴾ وَٱلنَّٰشِرَٰتِ نَشۡرٗا ﴿٣﴾ فَٱلۡفَٰرِقَٰتِ فَرۡقٗا ﴿٤﴾ فَٱلۡمُلۡقِيَٰتِ ذِكۡرًا ﴿٥﴾ عُذۡرًا أَوۡ نُذۡرًا ﴿٦﴾ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَٰقِعٞ ﴿٧﴾ فَإِذَا ٱلنُّجُومُ طُمِسَتۡ ﴿٨﴾ وَإِذَا ٱلسَّمَآءُ فُرِجَتۡ ﴿٩﴾ وَإِذَا ٱلۡجِبَالُ نُسِفَتۡ ﴿١٠﴾ وَإِذَا ٱلرُّسُلُ أُقِّتَتۡ ﴿١١﴾ لِأَيِّ يَوۡمٍ أُجِّلَتۡ ﴿١٢﴾ لِيَوۡمِ ٱلۡفَصۡلِ ﴿١٣﴾ وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا يَوۡمُ ٱلۡفَصۡلِ ﴿١٤﴾ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُكَذِّبِينَ ﴿١٥﴾ أَلَمۡ نُهۡلِكِ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ نُتۡبِعُهُمُ ٱلۡأٓخِرِينَ ﴿١٧﴾ كَذَٰلِكَ نَفۡعَلُ بِٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿١٨﴾ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

وشە و ماناکانی

﴿ وَشَدَدۡنَآ أَسۡرَهُمۡ ﴾ توند و تۆڵ دروستمان کردوون

سوورەتی مورسەلات

﴿ وَٱلۡمُرۡسَلَٰتِ عُرۡفٗا ﴾ بەو بایانەی بەدوای یەکدا دێن و سزا دەڕێژن!

﴿ فَٱلۡعَٰصِفَٰتِ عَصۡفٗا ﴾ بەو بایانەی کاولکەر و ڕاپێچکەرن!

﴿ وَٱلنَّٰشِرَٰتِ نَشۡرٗا ﴾ بەو مەلائیکانەی باڵیان دەکەنەوە!

﴿ فَٱلۡفَٰرِقَٰتِ فَرۡقٗا ﴾ بەو فریشتانەی بە وەحی چاك و خراپ جیا دەکەنەوە!

﴿ فَٱلۡمُلۡقِيَٰتِ ذِكۡرًا ﴾ بەو فریشتانەی وەحی بۆ پێغەمبەران دەبەن!

﴿ إِنَّمَا تُوعَدُونَ ﴾ ئەوەی بەڵێنتان پێ دەدرێ

﴿ ٱلنُّجُومُ طُمِسَتۡ ﴾ ئەستێرەکان کە ڕووناکیان نەما

﴿ ٱلرُّسُلُ أُقِّتَتۡ ﴾ پێغەمبەرەکان گەیشتنە کاتی خۆیان کە قیامەتە

﴿ لِأَيِّ يَوۡمٍ أُجِّلَتۡ ﴾ بۆ چ ڕۆژێك دواخرا؟

﴿ لِيَوۡمِ ٱلۡفَصۡلِ ﴾ بۆ ڕۆژی قیامەت

﴿ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ ﴾ ئەو ڕۆژە ماڵکاولیی

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
٢. نیشانەکانی وەستان:

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

قورس کردن (تفخیم) و قەلقەلە

أَلَمۡ نَخۡلُقكُّم مِّن مَّآءٖ مَّهِينٖ ﴿٢٠﴾ فَجَعَلۡنَٰهُ فِي قَرَارٖ مَّكِينٍ ﴿٢١﴾ إِلَىٰ قَدَرٖ مَّعۡلُومٖ ﴿٢٢﴾ فَقَدَرۡنَا فَنِعۡمَ ٱلۡقَٰدِرُونَ ﴿٢٣﴾ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُكَذِّبِينَ ﴿٢٤﴾ أَلَمۡ نَجۡعَلِ ٱلۡأَرۡضَ كِفَاتًا ﴿٢٥﴾ أَحۡيَآءٗ وَأَمۡوَٰتٗا ﴿٢٦﴾ وَجَعَلۡنَا فِيهَا رَوَٰسِيَ شَٰمِخَٰتٖ وَأَسۡقَيۡنَٰكُم مَّآءٗ فُرَاتٗا ﴿٢٧﴾ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُكَذِّبِينَ ﴿٢٨﴾ ٱنطَلِقُوٓاْ إِلَىٰ مَا كُنتُم بِهِۦ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٩﴾ ٱنطَلِقُوٓاْ إِلَىٰ ظِلّٖ ذِي ثَلَٰثِ شُعَبٖ ﴿٣٠﴾ لَّا ظَلِيلٖ وَلَا يُغۡنِي مِنَ ٱللَّهَبِ ﴿٣١﴾ إِنَّهَا تَرۡمِي بِشَرَرٖ كَٱلۡقَصۡرِ ﴿٣٢﴾ كَأَنَّهُۥ جِمَٰلَتٞ صُفۡرٞ ﴿٣٣﴾ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُكَذِّبِينَ ﴿٣٤﴾ هَٰذَا يَوۡمُ لَا يَنطِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَا يُؤۡذَنُ لَهُمۡ فَيَعۡتَذِرُونَ ﴿٣٦﴾ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾ هَٰذَا يَوۡمُ ٱلۡفَصۡلِۖ جَمَعۡنَٰكُمۡ وَٱلۡأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾ فَإِن كَانَ لَكُمۡ كَيۡدٞ فَكِيدُونِ ﴿٣٩﴾ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُكَذِّبِينَ ﴿٤٠﴾ إِنَّ ٱلۡمُتَّقِينَ فِي ظِلَٰلٖ وَعُيُونٖ ﴿٤١﴾ وَفَوَٰكِهَ مِمَّا يَشۡتَهُونَ ﴿٤٢﴾ كُلُواْ وَٱشۡرَبُواْ هَنِيٓـَٔۢا بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٤٤﴾ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾ كُلُواْ وَتَمَتَّعُواْ قَلِيلًا إِنَّكُم مُّجۡرِمُونَ ﴿٤٦﴾ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱرۡكَعُواْ لَا يَرۡكَعُونَ ﴿٤٨﴾ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ فَبِأَيِّ حَدِيثِۭ بَعۡدَهُۥ يُؤۡمِنُونَ ﴿٥٠﴾

وشە و ماناکانی

﴿مَّآءٖ مَّهِينٖ﴾ ئاوێکی بێ بایەخ، قێزەون

﴿قَرَارٖ مَّكِينٍ﴾ جێگەیەکی پتەو، منداڵدان

﴿فَقَدَرۡنَا﴾ ئەندازەمان بۆ دانا

﴿ٱلۡأَرۡضَ كِفَاتًا﴾ زەویمان کردووە بە دەفرێك، جێگەیەك بۆ گیانداران

﴿أَحۡيَآءٗ وَأَمۡوَٰتٗا﴾ زیندووان لە سەری و مردووان لە سکیدا

﴿رَوَٰسِيَ شَٰمِخَٰتٖ﴾ مێخ و کۆڵەکەی بەرز

﴿مَّآءٗ فُرَاتٗا﴾ ئاوێکی شیرین

﴿ظِلّٖ﴾ دووکەڵی دۆزەخ

﴿ثَلَٰثِ شُعَبٖ﴾ سێ پەل

﴿لَّا ظَلِيلٖ﴾ نە سێبەر دەکا بۆ گەرما

﴿وَلَا يُغۡنِي مِنَ ٱللَّهَبِ﴾ هیچ بەرگریش لە بڵێسەی ناکا

﴿تَرۡمِي بِشَرَرٖ﴾ پزیسك دەهاوێ

﴿كَٱلۡقَصۡرِ﴾ بە ئەندازەی کۆشکێك

﴿كَأَنَّهُۥ جِمَٰلَتٞ صُفۡرٞ﴾ دەڵێی وشتری زەردە

﴿لَكُمۡ كَيۡدٞ﴾ فێڵێکتان هەیە

مینگەکان و ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

سُورَةُ النَّبَإِ

ترتيبها ٧٨ — آياتها ٤٠

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الجزء ٣٠ الحزب ٥٩

عَمَّ يَتَسَآءَلُونَ ﴿١﴾ عَنِ ٱلنَّبَإِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٢﴾ ٱلَّذِى هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ﴿٣﴾
كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ أَلَمْ نَجْعَلِ ٱلْأَرْضَ مِهَٰدًا ﴿٦﴾
وَٱلْجِبَالَ أَوْتَادًا ﴿٧﴾ وَخَلَقْنَٰكُمْ أَزْوَٰجًا ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا
﴿٩﴾ وَجَعَلْنَا ٱلَّيْلَ لِبَاسًا ﴿١٠﴾ وَجَعَلْنَا ٱلنَّهَارَ مَعَاشًا ﴿١١﴾ وَبَنَيْنَا
فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿١٢﴾ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ﴿١٣﴾ وَأَنزَلْنَا
مِنَ ٱلْمُعْصِرَٰتِ مَآءً ثَجَّاجًا ﴿١٤﴾ لِّنُخْرِجَ بِهِۦ حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿١٥﴾ وَجَنَّٰتٍ
أَلْفَافًا ﴿١٦﴾ إِنَّ يَوْمَ ٱلْفَصْلِ كَانَ مِيقَٰتًا ﴿١٧﴾ يَوْمَ يُنفَخُ فِى ٱلصُّورِ
فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ﴿١٨﴾ وَفُتِحَتِ ٱلسَّمَآءُ فَكَانَتْ أَبْوَٰبًا ﴿١٩﴾ وَسُيِّرَتِ
ٱلْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٢٠﴾ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ﴿٢١﴾ لِّلطَّٰغِينَ
مَـَٔابًا ﴿٢٢﴾ لَّٰبِثِينَ فِيهَآ أَحْقَابًا ﴿٢٣﴾ لَّا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا
﴿٢٤﴾ إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ﴿٢٥﴾ جَزَآءً وِفَاقًا ﴿٢٦﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا۟
لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ﴿٢٧﴾ وَكَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا كِذَّابًا ﴿٢٨﴾ وَكُلَّ شَىْءٍ
أَحْصَيْنَٰهُ كِتَٰبًا ﴿٢٩﴾ فَذُوقُوا۟ فَلَن نَّزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ﴿٣٠﴾

وشەو ماناكانى

سوورەتی نەبەء

﴿ عَمَّ ﴾ لە چی؟

﴿ عَنِ ٱلنَّبَإِ ٱلْعَظِيمِ ﴾ لە هەواڵی گەورە، قورئان یان زیندووبوونەوە

﴿ نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ﴾ خەوەکەتان وچان دان

﴿ سِرَاجًا وَهَّاجًا ﴾ چرایەکی گەشی بە پرتەو

﴿ ٱلْمُعْصِرَٰتِ ﴾ هەوری باراناویی

﴿ مَآءً ثَجَّاجًا ﴾ بارانێکی خورزم

﴿ وَجَنَّٰتٍ أَلْفَافًا ﴾ باخچەگەلی چڕ و پڕ

﴿ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ﴾ کۆمەڵ کۆمەڵ دێن

﴿ فَكَانَتْ أَبْوَٰبًا ﴾ بوون بە دەرگا

﴿ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴾ بوون بە تراویلکە

﴿ كَانَتْ مِرْصَادًا ﴾ جێگەی چاوەڕوانی

﴿ لِّلطَّٰغِينَ مَـَٔابًا ﴾ شوێنی یاخیبان و ملهوڕان

﴿ أَحْقَابًا ﴾ چەند سەدە

﴿ حَمِيمًا ﴾ ئاوێکی زۆر گەرم

﴿ وَغَسَّاقًا ﴾ کێم و جەراعەتی دۆزەخییان

﴿ كِذَّابًا ﴾ درۆی گەورە و بەهێز

﴿ أَحْصَيْنَٰهُ كِتَٰبًا ﴾ ژماردبوومان

قورس کۆکردن (تفخیم) و، قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿٣١﴾ حَدَآئِقَ وَأَعْنَٰبًا ﴿٣٢﴾ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ﴿٣٣﴾ وَكَأْسًا دِهَاقًا ﴿٣٤﴾ لَّا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَّٰبًا ﴿٣٥﴾ جَزَآءً مِّن رَّبِّكَ عَطَآءً حِسَابًا ﴿٣٦﴾ رَّبِّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ٱلرَّحْمَٰنِ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ﴿٣٧﴾ يَوْمَ يَقُومُ ٱلرُّوحُ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ صَفًّا لَّا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ ٱلرَّحْمَٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾ ذَٰلِكَ ٱلْيَوْمُ ٱلْحَقُّ فَمَن شَآءَ ٱتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِۦ مَـَٔابًا ﴿٣٩﴾ إِنَّآ أَنذَرْنَٰكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنظُرُ ٱلْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ ٱلْكَافِرُ يَٰلَيْتَنِى كُنتُ تُرَٰبًۢا ﴿٤٠﴾

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

تَرتِيبُهَا ٧٩ — آيَاتُهَا ٤٦

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلنَّٰزِعَٰتِ غَرْقًا ﴿١﴾ وَٱلنَّٰشِطَٰتِ نَشْطًا ﴿٢﴾ وَٱلسَّٰبِحَٰتِ سَبْحًا ﴿٣﴾ فَٱلسَّٰبِقَٰتِ سَبْقًا ﴿٤﴾ فَٱلْمُدَبِّرَٰتِ أَمْرًا ﴿٥﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ ٱلرَّاجِفَةُ ﴿٦﴾ تَتْبَعُهَا ٱلرَّادِفَةُ ﴿٧﴾ قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ﴿٨﴾ أَبْصَٰرُهَا خَٰشِعَةٌ ﴿٩﴾ يَقُولُونَ أَءِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِى ٱلْحَافِرَةِ ﴿١٠﴾ أَءِذَا كُنَّا عِظَٰمًا نَّخِرَةً ﴿١١﴾ قَالُوا۟ تِلْكَ إِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ﴿١٢﴾ فَإِنَّمَا هِىَ زَجْرَةٌ وَٰحِدَةٌ ﴿١٣﴾ فَإِذَا هُم بِٱلسَّاهِرَةِ ﴿١٤﴾ هَلْ أَتَىٰكَ حَدِيثُ مُوسَىٰٓ ﴿١٥﴾

وشه‌و ماناکانی

﴿ وَكَوَاعِبَ ﴾ کچانی تازه مه‌مك کردوو
﴿ أَتْرَابًا ﴾ هاوته‌مه‌ن
﴿ وَكَأْسًا دِهَاقًا ﴾ کاسه‌ی پڕ له شه‌راب
﴿ عَطَآءً حِسَابًا ﴾ به‌خشراوێکی باش و به مایه ﴿ خِطَابًا ﴾ دووان، قسه‌کردن ﴿ ٱلرُّوحُ ﴾ جیبریل ﴿ مَـَٔابًا ﴾ جێگه‌ی بۆ گه‌ڕانه‌وه
﴿ كُنتُ تُرَٰبًۢا ﴾ خۆڵ بوایەم

سووره‌تی نازیعات

﴿ وَٱلنَّٰزِعَٰتِ ﴾ به‌و فریشتانه‌ی گیان ده‌کێشن! ﴿ غَرْقًا ﴾ کێشانێکی به‌تین
﴿ وَٱلنَّٰشِطَٰتِ نَشْطًا ﴾ به‌و فریشتانه‌ی گیانی باوه‌ڕداران به هێواشی ده‌کێشن! ﴿ وَٱلسَّٰبِحَٰتِ سَبْحًا ﴾ به‌و فریشتانه‌ی به په‌له به فه‌رمانی خودا دێنه خواره‌وه!
﴿ فَٱلسَّٰبِقَٰتِ سَبْقًا ﴾ به‌و فریشتانه‌ی به په‌له گیانه‌کان به‌ره‌و شوێنی خۆیان ده‌به‌ن!
﴿ فَٱلْمُدَبِّرَٰتِ أَمْرًا ﴾ به‌و فریشتانه‌ی کاروبار به‌ڕێوه ده‌به‌ن!
﴿ وَاجِفَةٌ ﴾ ترساوه، شپرزه‌یه ﴿ فِى ٱلْحَافِرَةِ ﴾ بۆ حاڵه‌تی سه‌ره‌تایی
﴿ كُنَّا عِظَٰمًا نَّخِرَةً ﴾ بووین به ئێسکی پتورکاو ﴿ كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ﴾ گه‌ڕانه‌وه‌یه‌کی زیانمه‌ندانه‌یه
﴿ هُم بِٱلسَّاهِرَةِ ﴾ ئه‌وان زیندوون

مینگه‌کان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة). (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه و، ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.
- م مینگه‌ی (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ی درێژکردنه‌وه‌کان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سکون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌کاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌که‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌که‌یه.
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌که بۆ مه‌ددی له‌ناکاو (عارض) له‌کاتی وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوکمه‌که‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ن.

إِذْ نَادَىٰهُ رَبُّهُۥ بِٱلْوَادِ ٱلْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٦﴾ ٱذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُۥ طَغَىٰ ﴿١٧﴾
فَقُلْ هَل لَّكَ إِلَىٰٓ أَن تَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾ وَأَهْدِيَكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَخْشَىٰ ﴿١٩﴾ فَأَرَىٰهُ
ٱلْءَايَةَ ٱلْكُبْرَىٰ ﴿٢٠﴾ فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ ﴿٢١﴾ ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَىٰ ﴿٢٢﴾ فَحَشَرَ
فَنَادَىٰ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ أَنَا۠ رَبُّكُمُ ٱلْأَعْلَىٰ ﴿٢٤﴾ فَأَخَذَهُ ٱللَّهُ نَكَالَ ٱلْءَاخِرَةِ وَٱلْأُولَىٰٓ
﴿٢٥﴾ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَىٰٓ ﴿٢٦﴾ ءَأَنتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ ٱلسَّمَآءُ ۚ بَنَىٰهَا
﴿٢٧﴾ رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوَّىٰهَا ﴿٢٨﴾ وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَىٰهَا ﴿٢٩﴾
وَٱلْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَىٰهَآ ﴿٣٠﴾ أَخْرَجَ مِنْهَا مَآءَهَا وَمَرْعَىٰهَا ﴿٣١﴾
وَٱلْجِبَالَ أَرْسَىٰهَا ﴿٣٢﴾ مَتَٰعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَٰمِكُمْ ﴿٣٣﴾ فَإِذَا جَآءَتِ ٱلطَّآمَّةُ
ٱلْكُبْرَىٰ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ ٱلْإِنسَٰنُ مَا سَعَىٰ ﴿٣٥﴾ وَبُرِّزَتِ ٱلْجَحِيمُ
لِمَن يَرَىٰ ﴿٣٦﴾ فَأَمَّا مَن طَغَىٰ ﴿٣٧﴾ وَءَاثَرَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا ﴿٣٨﴾ فَإِنَّ ٱلْجَحِيمَ
هِىَ ٱلْمَأْوَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِۦ وَنَهَى ٱلنَّفْسَ عَنِ ٱلْهَوَىٰ
﴿٤٠﴾ فَإِنَّ ٱلْجَنَّةَ هِىَ ٱلْمَأْوَىٰ ﴿٤١﴾ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلسَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَىٰهَا
﴿٤٢﴾ فِيمَ أَنتَ مِن ذِكْرَىٰهَآ ﴿٤٣﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ مُنتَهَىٰهَآ ﴿٤٤﴾ إِنَّمَآ أَنتَ مُنذِرُ
مَن يَخْشَىٰهَا ﴿٤٥﴾ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوٓا۟ إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَىٰهَا ﴿٤٦﴾

ترتيبها ٨٠

سُورَةُ عَبَسَ

آياتها ٤٢

وشه و ماناكانی

﴿ طُوًى ﴾ شیوی (طوی)
﴿ طَغَىٰ ﴾ یاخیی بوو
﴿ تَزَكَّىٰ ﴾ پاك ببیتەوە
﴿ ٱلْءَايَةَ ٱلْكُبْرَىٰ ﴾ موعجیزەی عاسا و دەستی سپی
﴿ يَسْعَىٰ ﴾ ئەكۆشێ بۆ خراپە
﴿ فَحَشَرَ ﴾ جادووگەرەكانی كۆكردەوە
﴿ نَكَالَ ﴾ تۆڵە
﴿ رَفَعَ سَمْكَهَا ﴾ ئەستوورییەكەی، بە ئەستووریی بەرز كرایەوە
﴿ فَسَوَّىٰهَا ﴾ تەختی كرد
﴿ وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا ﴾ شەوەكەی تاریك كرد
﴿ وَأَخْرَجَ ضُحَىٰهَا ﴾ چێشتەنگاوەكەی رووناك كردەوە
﴿ دَحَىٰهَآ ﴾ رایخستووە
﴿ وَمَرْعَىٰهَا ﴾ لەوەڕەكانی
﴿ وَٱلْجِبَالَ أَرْسَىٰهَا ﴾ كێوەكانی چەسپاندووە
﴿ ٱلطَّآمَّةُ ٱلْكُبْرَىٰ ﴾ رۆژی قیامەت
﴿ وَبُرِّزَتِ ٱلْجَحِيمُ ﴾ دۆزەخ، دیاریی كرا
﴿ هِىَ ٱلْمَأْوَىٰ ﴾ ئەوە جێگەیەتی
﴿ أَيَّانَ مُرْسَىٰهَا ﴾ كەی هەڵدەستێ؟

فێرس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە:
▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
▼ تەفخیمی پیتی (راء).
▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):
١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەكانی وەستان:
٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور رەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ربع الحزب ٥٩

عَبَسَ وَتَوَلَّىٰٓ ﴿١﴾ أَن جَآءَهُ ٱلْأَعْمَىٰ ﴿٢﴾ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُۥ يَزَّكَّىٰٓ ﴿٣﴾ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنفَعَهُ ٱلذِّكْرَىٰٓ ﴿٤﴾ أَمَّا مَنِ ٱسْتَغْنَىٰ ﴿٥﴾ فَأَنتَ لَهُۥ تَصَدَّىٰ ﴿٦﴾ وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّىٰ ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَن جَآءَكَ يَسْعَىٰ ﴿٨﴾ وَهُوَ يَخْشَىٰ ﴿٩﴾ فَأَنتَ عَنْهُ تَلَهَّىٰ ﴿١٠﴾ كَلَّآ إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ﴿١١﴾ فَمَن شَآءَ ذَكَرَهُۥ ﴿١٢﴾ فِى صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ ﴿١٣﴾ مَّرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍۭ ﴿١٤﴾ بِأَيْدِى سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍۭ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾ قُتِلَ ٱلْإِنسَٰنُ مَآ أَكْفَرَهُۥ ﴿١٧﴾ مِنْ أَىِّ شَىْءٍ خَلَقَهُۥ ﴿١٨﴾ مِن نُّطْفَةٍ خَلَقَهُۥ فَقَدَّرَهُۥ ﴿١٩﴾ ثُمَّ ٱلسَّبِيلَ يَسَّرَهُۥ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ أَمَاتَهُۥ فَأَقْبَرَهُۥ ﴿٢١﴾ ثُمَّ إِذَا شَآءَ أَنشَرَهُۥ ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَآ أَمَرَهُۥ ﴿٢٣﴾ فَلْيَنظُرِ ٱلْإِنسَٰنُ إِلَىٰ طَعَامِهِۦٓ ﴿٢٤﴾ أَنَّا صَبَبْنَا ٱلْمَآءَ صَبًّا ﴿٢٥﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا ٱلْأَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَأَنۢبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾ وَعِنَبًا وَقَضْبًا ﴿٢٨﴾ وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ﴿٢٩﴾ وَحَدَآئِقَ غُلْبًا ﴿٣٠﴾ وَفَٰكِهَةً وَأَبًّا ﴿٣١﴾ مَّتَٰعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَٰمِكُمْ ﴿٣٢﴾ فَإِذَا جَآءَتِ ٱلصَّآخَّةُ ﴿٣٣﴾ يَوْمَ يَفِرُّ ٱلْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾ وَأُمِّهِۦ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾ وَصَٰحِبَتِهِۦ وَبَنِيهِ ﴿٣٦﴾ لِكُلِّ ٱمْرِئٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ﴿٣٧﴾ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ﴿٣٨﴾ ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ﴿٣٩﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ﴿٤٠﴾ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ﴿٤١﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْكَفَرَةُ ٱلْفَجَرَةُ ﴿٤٢﴾

وشه وماناكانى

سووره‌تى عه‌به‌سه

﴿ لَعَلَّهُۥ يَزَّكَّىٰٓ ﴾ به‌لكو خۆى پاك بكاته‌وه

﴿ يَذَّكَّرُ ﴾ په‌ند وه‌ربگرێ

﴿ فِى صُحُفٍ ﴾ له نامه و كتێبى نووسراوه‌دا

﴿ مَّرْفُوعَةٍ ﴾ به‌رێز و بايه‌خ

﴿ بِأَيْدِى سَفَرَةٍ ﴾ به ده‌ستى فريشته‌گه‌لێكه‌وه كه له‌به‌ر (لوح المحفوظ) ده‌ينووسنه‌وه.

﴿ ٱلسَّبِيلَ يَسَّرَهُۥ ﴾ ڕێگه‌ى بۆ خۆش كرد

﴿ فَأَقْبَرَهُۥ ﴾ خستييه گۆڕه‌وه

﴿ أَنشَرَهُۥ ﴾ زيندووى كرده‌وه

﴿ لَمَّا يَقْضِ مَآ أَمَرَهُۥ ﴾ فه‌رمانى خوداى به‌جێ نه‌هێنا

﴿ وَقَضْبًا ﴾ له‌وه‌ڕى سه‌وز

﴿ وَحَدَآئِقَ غُلْبًا ﴾ باخچه‌گه‌لى چڕوپڕ

﴿ وَأَبًّا ﴾ ئاڵف، كا

﴿ جَآءَتِ ٱلصَّآخَّةُ ﴾ قيامه‌ت هات

﴿ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ﴾ تۆز و ڕه‌شيى دايده‌پۆشێ

مينگه‌كان و، ئه‌وانه‌ى ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنى مينگه (الغنة).
- (الإدغام) به مينگه‌وه.
- مينگه‌ى (الإخفاء).
- (الإدغام)ى بێ مينگه و، ئه‌و پيتانه‌ى ناخوێنرێنه‌وه.
- مينگه‌ى (الإقلاب).

ئه‌ندازه‌ى درێژكردنه‌وه‌كان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى به‌هۆى (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى به‌هۆى (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددى متصل له‌كاتى وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ى به ئه‌ندازه‌ى (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌كه‌يه.
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددى له‌ناكاو (عارض) له‌كاتى وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ى حوكمه‌كه‌يان هاوشێوه‌ى (المد الطبيعي)ن.

سُورَةُ التَّكْوِيرِ

ترتيبها ٨١ — آياتها ٢٩

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا ٱلشَّمْسُ كُوِّرَتْ ﴿١﴾ وَإِذَا ٱلنُّجُومُ ٱنكَدَرَتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا ٱلْجِبَالُ
سُيِّرَتْ ﴿٣﴾ وَإِذَا ٱلْعِشَارُ عُطِّلَتْ ﴿٤﴾ وَإِذَا ٱلْوُحُوشُ حُشِرَتْ
﴿٥﴾ وَإِذَا ٱلْبِحَارُ سُجِّرَتْ ﴿٦﴾ وَإِذَا ٱلنُّفُوسُ زُوِّجَتْ ﴿٧﴾ وَإِذَا
ٱلْمَوْءُۥدَةُ سُئِلَتْ ﴿٨﴾ بِأَىِّ ذَنۢبٍ قُتِلَتْ ﴿٩﴾ وَإِذَا ٱلصُّحُفُ نُشِرَتْ
﴿١٠﴾ وَإِذَا ٱلسَّمَآءُ كُشِطَتْ ﴿١١﴾ وَإِذَا ٱلْجَحِيمُ سُعِّرَتْ ﴿١٢﴾ وَإِذَا ٱلْجَنَّةُ
أُزْلِفَتْ ﴿١٣﴾ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّآ أَحْضَرَتْ ﴿١٤﴾ فَلَآ أُقْسِمُ بِٱلْخُنَّسِ ﴿١٥﴾
ٱلْجَوَارِ ٱلْكُنَّسِ ﴿١٦﴾ وَٱلَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ﴿١٧﴾ وَٱلصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿١٨﴾
إِنَّهُۥ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿١٩﴾ ذِى قُوَّةٍ عِندَ ذِى ٱلْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿٢٠﴾ مُّطَاعٍ
ثَمَّ أَمِينٍ ﴿٢١﴾ وَمَا صَاحِبُكُم بِمَجْنُونٍ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ رَءَاهُ بِٱلْأُفُقِ ٱلْمُبِينِ
﴿٢٣﴾ وَمَا هُوَ عَلَى ٱلْغَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿٢٤﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَٰنٍ رَّجِيمٍ ﴿٢٥﴾
فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ ﴿٢٦﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَٰلَمِينَ ﴿٢٧﴾ لِمَن شَآءَ مِنكُمْ أَن
يَسْتَقِيمَ ﴿٢٨﴾ وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٢٩﴾

سُورَةُ الانْفِطَارِ

ترتيبها ٨٢ — آياتها ١٩

وشەو ماناكانی

سوورەتی تەكویر

﴿ ٱلشَّمْسُ كُوِّرَتْ ﴾ خۆر رۆشنایی نەما، خۆر پێچرایەوە ﴿ ٱلنُّجُومُ ٱنكَدَرَتْ ﴾ ئەستێرەكان كەوتنە خوارەوە ﴿ ٱلْجِبَالُ سُيِّرَتْ ﴾ كێوەكان لە شوێنی خۆیان لابران ﴿ ٱلْعِشَارُ عُطِّلَتْ ﴾ وشتری دە مانگ ئاوس بەرەڵا كرا ﴿ ٱلْبِحَارُ سُجِّرَتْ ﴾ دەریاكان بوون بە ئاگر، ئاودران ﴿ ٱلنُّفُوسُ زُوِّجَتْ ﴾ گیانەكان جووت كران، یەك خران ﴿ ٱلسَّمَآءُ كُشِطَتْ ﴾ ئاسمان هەڵگیرا و لابرا ﴿ ٱلْجَحِيمُ سُعِّرَتْ ﴾ دۆزەخ ئاودرا ﴿ ٱلْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ ﴾ بەهەشت نزیك خرایەوە ﴿ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّآ أَحْضَرَتْ ﴾ هەموو كەس دەزانێ چیی ئامادە كردووە ﴿ بِٱلْخُنَّسِ ﴾ بەو ئەستێرانەی بە رۆژ دەشاردرێنەوە ﴿ ٱلْجَوَارِ ٱلْكُنَّسِ ﴾ گەڕۆكی ونبوو و دەركەوتوو ﴿ وَٱلَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ﴾ بە شەو كە تاریك دادێ! ﴿ وَٱلصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴾ بە بەیانیی كە رووناك دەبێتەوە! ﴿ إِنَّهُۥ لَقَوْلُ رَسُولٍ ﴾ ئەو قورانە پەیامی خودایە جیبریل هێناویەتی ﴿ مَكِينٍ ﴾ شوێنێكی باڵا و بەرێز ﴿ رَءَاهُ ﴾ (پێغەمبەر ﷺ جیبریلی) بینی ﴿ بِضَنِينٍ ﴾ بەخیل نییە، رژد نییە

قورس كۆكردن (تفخیم) و. قەلقەلە	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەكانی وەستان:	١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. تەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەرەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن، لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا ٱلسَّمَآءُ ٱنفَطَرَتْ ﴿١﴾ وَإِذَا ٱلْكَوَاكِبُ ٱنتَثَرَتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا ٱلْبِحَارُ فُجِّرَتْ ﴿٣﴾ وَإِذَا ٱلْقُبُورُ بُعْثِرَتْ ﴿٤﴾ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ﴿٥﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْإِنسَٰنُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ ٱلْكَرِيمِ ﴿٦﴾ ٱلَّذِى خَلَقَكَ فَسَوَّىٰكَ فَعَدَلَكَ ﴿٧﴾ فِىٓ أَىِّ صُورَةٍ مَّا شَآءَ رَكَّبَكَ ﴿٨﴾ كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِٱلدِّينِ ﴿٩﴾ وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَٰفِظِينَ ﴿١٠﴾ كِرَامًا كَٰتِبِينَ ﴿١١﴾ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ﴿١٢﴾ إِنَّ ٱلْأَبْرَارَ لَفِى نَعِيمٍ ﴿١٣﴾ وَإِنَّ ٱلْفُجَّارَ لَفِى جَحِيمٍ ﴿١٤﴾ يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ ٱلدِّينِ ﴿١٥﴾ وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَآئِبِينَ ﴿١٦﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا يَوْمُ ٱلدِّينِ ﴿١٧﴾ ثُمَّ مَآ أَدْرَىٰكَ مَا يَوْمُ ٱلدِّينِ ﴿١٨﴾ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَيْـًٔا ۖ وَٱلْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِّلَّهِ ﴿١٩﴾

سُورَةُ المُطَفِّفِينَ

ترتيبها ٨٣ — آياتها ٣٦

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ﴿١﴾ ٱلَّذِينَ إِذَا ٱكْتَالُوا۟ عَلَى ٱلنَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿٢﴾ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَو وَّزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ﴿٣﴾ أَلَا يَظُنُّ أُو۟لَٰٓئِكَ أَنَّهُم مَّبْعُوثُونَ ﴿٤﴾ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥﴾ يَوْمَ يَقُومُ ٱلنَّاسُ لِرَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٦﴾

وشەو ماناکانی

سوورەتی ئینفیطار

﴿ ٱلسَّمَآءُ ٱنفَطَرَتْ ﴾ ئاسمان کەرت بوو

﴿ ٱلْكَوَاكِبُ ٱنتَثَرَتْ ﴾ ئەستێرەکان هەڵوەرین

﴿ ٱلْبِحَارُ فُجِّرَتْ ﴾ دەریاکان تەقینەوە

﴿ ٱلْقُبُورُ بُعْثِرَتْ ﴾ گۆڕەکان هەڵدرانەوە

﴿ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ ﴾ چی بە خودای خۆتی بایی کردی؟

﴿ فَسَوَّىٰكَ ﴾ ئەندامەکانتی ڕێك و پێك کردووە

﴿ فَعَدَلَكَ ﴾ لەبار و گونجاوی کردووی

﴿ ٱلْأَبْرَارَ ﴾ چاکان و بۆ خودا سازاوان

سوورەتی موطەفیفین

﴿ وَيْلٌ ﴾ ماڵکاولی

﴿ لِّلْمُطَفِّفِينَ ﴾ بۆ ترازووبازان

﴿ ٱكْتَالُوا۟ ﴾ بە پێوانە کڕیان

﴿ كَالُوهُمْ ﴾ بۆ خەڵکیان پێوانە کرد

﴿ وَّزَنُوهُمْ ﴾ بە کێشانە فرۆشتیان

﴿ يُخْسِرُونَ ﴾ گزیی لە کێشانە و پێوانەکەدا دەکەن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

كَلَّآ إِنَّ كِتَٰبَ ٱلْفُجَّارِ لَفِى سِجِّينٍ ﴿٧﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا سِجِّينٌ ﴿٨﴾ كِتَٰبٌ مَّرْقُومٌ ﴿٩﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٠﴾ ٱلَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ ٱلدِّينِ ﴿١١﴾ وَمَا يُكَذِّبُ بِهِۦٓ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ ءَايَٰتُنَا قَالَ أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ كَلَّا ۖ بَلْ ۜ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِم مَّا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ كَلَّآ إِنَّهُمْ عَن رَّبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمَحْجُوبُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا۟ ٱلْجَحِيمِ ﴿١٦﴾ ثُمَّ يُقَالُ هَٰذَا ٱلَّذِى كُنتُم بِهِۦ تُكَذِّبُونَ ﴿١٧﴾ كَلَّآ إِنَّ كِتَٰبَ ٱلْأَبْرَارِ لَفِى عِلِّيِّينَ ﴿١٨﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿١٩﴾ كِتَٰبٌ مَّرْقُومٌ ﴿٢٠﴾ يَشْهَدُهُ ٱلْمُقَرَّبُونَ ﴿٢١﴾ إِنَّ ٱلْأَبْرَارَ لَفِى نَعِيمٍ ﴿٢٢﴾ عَلَى ٱلْأَرَآئِكِ يَنظُرُونَ ﴿٢٣﴾ تَعْرِفُ فِى وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ ٱلنَّعِيمِ ﴿٢٤﴾ يُسْقَوْنَ مِن رَّحِيقٍ مَّخْتُومٍ ﴿٢٥﴾ خِتَٰمُهُۥ مِسْكٌ ۚ وَفِى ذَٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ ٱلْمُتَنَٰفِسُونَ ﴿٢٦﴾ وَمِزَاجُهُۥ مِن تَسْنِيمٍ ﴿٢٧﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا ٱلْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ أَجْرَمُوا۟ كَانُوا۟ مِنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ يَضْحَكُونَ ﴿٢٩﴾ وَإِذَا مَرُّوا۟ بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ﴿٣٠﴾ وَإِذَا ٱنقَلَبُوٓا۟ إِلَىٰٓ أَهْلِهِمُ ٱنقَلَبُوا۟ فَكِهِينَ ﴿٣١﴾ وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوٓا۟ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ لَضَآلُّونَ ﴿٣٢﴾ وَمَآ أُرْسِلُوا۟ عَلَيْهِمْ حَٰفِظِينَ ﴿٣٣﴾ فَٱلْيَوْمَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مِنَ ٱلْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾

سكتة لطيفة على اللام

وشه و ماناکانی

﴿لَفِى سِجِّينٍ﴾ له (سجين)دایه که نامەی شەڕی تێدایه

﴿مُعْتَدٍ﴾ تاوانباری زیادەڕۆ

﴿أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ﴾ ئەفسانەی گەلانی پێشووە

﴿كَلَّا﴾ نەخەیر

﴿رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِم﴾ ژەنگی تاوانیان سەردڵیانی گرتووە

﴿كِتَٰبَ ٱلْأَبْرَارِ﴾ نامەی چاکان و کارچاکان

﴿لَفِى عِلِّيِّينَ﴾ له سیایەی چاکاندایه

﴿ٱلْأَرَآئِكِ﴾ رایەخ، تەختە

﴿نَضْرَةَ ٱلنَّعِيمِ﴾ ورشە و پرشەی ناز و نیعمەت ﴿رَّحِيقٍ﴾ باشترین شەراب

﴿خِتَٰمُهُۥ مِسْكٌ﴾ بە میسك سەریان گیراوە

﴿فَلْيَتَنَافَسِ﴾ کێبەرکێ بکەن

﴿تَسْنِيمٍ﴾ سەرچاوەی باشترین شەراب

﴿يَشْرَبُ بِهَا﴾ لێی دەخواتەوە

﴿فَكِهِينَ﴾ خۆشحاڵن بە گاڵتەکردنیان بە موسوڵمانان

قورس کۆکردن (التفخيم) و قەلقەلە:

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

عَلَى ٱلْأَرَآئِكِ يَنظُرُونَ ﴿٣٥﴾ هَلْ ثُوِّبَ ٱلْكُفَّارُ مَا كَانُوا۟ يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

سُورَةُ الانشِقَاقِ

ترتيبها ٨٤ — آياتها ٢٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا ٱلسَّمَآءُ ٱنشَقَّتْ ﴿١﴾ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا ٱلْأَرْضُ مُدَّتْ ﴿٣﴾ وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿٤﴾ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٥﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْإِنسَٰنُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَٰقِيهِ ﴿٦﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوتِىَ كِتَٰبَهُۥ بِيَمِينِهِۦ ﴿٧﴾ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ﴿٨﴾ وَيَنقَلِبُ إِلَىٰٓ أَهْلِهِۦ مَسْرُورًا ﴿٩﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوتِىَ كِتَٰبَهُۥ وَرَآءَ ظَهْرِهِۦ ﴿١٠﴾ فَسَوْفَ يَدْعُوا۟ ثُبُورًا ﴿١١﴾ وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا ﴿١٢﴾ إِنَّهُۥ كَانَ فِىٓ أَهْلِهِۦ مَسْرُورًا ﴿١٣﴾ إِنَّهُۥ ظَنَّ أَن لَّن يَحُورَ ﴿١٤﴾ بَلَىٰٓ إِنَّ رَبَّهُۥ كَانَ بِهِۦ بَصِيرًا ﴿١٥﴾ فَلَآ أُقْسِمُ بِٱلشَّفَقِ ﴿١٦﴾ وَٱلَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ﴿١٧﴾ وَٱلْقَمَرِ إِذَا ٱتَّسَقَ ﴿١٨﴾ لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ ﴿١٩﴾ فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ ٱلْقُرْءَانُ لَا يَسْجُدُونَ ۩ ﴿٢١﴾ بَلِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ يُكَذِّبُونَ ﴿٢٢﴾ وَٱللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٣﴾ فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٤﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٢٥﴾

ثلاثة أرباع الحزب ٥٩

سجدة

وشەو ماناکانی

﴿ثُوِّبَ ٱلْكُفَّارُ﴾ تۆڵە لە کافران کرایەوە

سوورەتی ئینشیقاق

﴿وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا﴾ ملکەچ بوو بۆ خودای خۆی

﴿وَحُقَّتْ﴾ لەسەریشیەتی وابێ

﴿وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا﴾ چیی لە ناویدا بوو خستیە دەرەوە

﴿كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ﴾ هەوڵ دەدەیت بۆ لای خودات

﴿فَمُلَٰقِيهِ﴾ دەیگەیتێ

﴿يَدْعُوا۟ ثُبُورًا﴾ داوای لەناوچوون دەکات

﴿لَّن يَحُورَ﴾ ناگەڕێتەوە

﴿بِٱلشَّفَقِ﴾ بە سوورایی کەناری ئاسمان دوای رۆژئاوا بوون

﴿وَمَا وَسَقَ﴾ کە پڕ دەبێ ﴿ٱتَّسَقَ﴾ رووناکییەکەی تەواو بوو

﴿لَتَرْكَبُنَّ﴾ دەگوزەرێن

﴿طَبَقًا﴾ لە بارێکەوە

﴿يُوعُونَ﴾ کۆی دەکەنەوە، لە دڵی دەگرن

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و، ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.
- مینگەی (الإقلاب).

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل. لەکاتی وستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

سُورَةُ البُرُوجِ

ترتيبها ٨٥ — آياتها ٢٢

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلْبُرُوجِ ﴿١﴾ وَٱلْيَوْمِ ٱلْمَوْعُودِ ﴿٢﴾ وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٣﴾ قُتِلَ أَصْحَٰبُ ٱلْأُخْدُودِ ﴿٤﴾ ٱلنَّارِ ذَاتِ ٱلْوَقُودِ ﴿٥﴾ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾ وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِٱلْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾ وَمَا نَقَمُوا۟ مِنْهُمْ إِلَّآ أَن يُؤْمِنُوا۟ بِٱللَّهِ ٱلْعَزِيزِ ٱلْحَمِيدِ ﴿٨﴾ ٱلَّذِى لَهُۥ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ شَهِيدٌ ﴿٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ فَتَنُوا۟ ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا۟ فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ ٱلْحَرِيقِ ﴿١٠﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُمْ جَنَّٰتٌ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْكَبِيرُ ﴿١١﴾ إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾ إِنَّهُۥ هُوَ يُبْدِئُ وَيُعِيدُ ﴿١٣﴾ وَهُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلْوَدُودُ ﴿١٤﴾ ذُو ٱلْعَرْشِ ٱلْمَجِيدُ ﴿١٥﴾ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ ﴿١٦﴾ هَلْ أَتَىٰكَ حَدِيثُ ٱلْجُنُودِ ﴿١٧﴾ فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٨﴾ بَلِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فِى تَكْذِيبٍ ﴿١٩﴾ وَٱللَّهُ مِن وَرَآئِهِم مُّحِيطٌۢ ﴿٢٠﴾ بَلْ هُوَ قُرْءَانٌ مَّجِيدٌ ﴿٢١﴾ فِى لَوْحٍ مَّحْفُوظٍۭ ﴿٢٢﴾

سُورَةُ الطَّارِقِ

ترتيبها ٨٦ — آياتها ١٧

وشەو ماناكانى

سوورەتی بورووج

﴿ وَٱلسَّمَآءِ ﴾ سوێند بە ئاسمان!

﴿ ذَاتِ ٱلْبُرُوجِ ﴾ خاوەن كەلو!

﴿ وَٱلْيَوْمِ ٱلْمَوْعُودِ ﴾ ڕۆژی قیامەت!

﴿ وَشَاهِدٍ ﴾ بە شایەت!

﴿ وَمَشْهُودٍ ﴾ ئەو كەسەی شایەتیی لێ دەدرێت!

﴿ قُتِلَ ﴾ كوژرا

﴿ ٱلْأُخْدُودِ ﴾ خەنە كەكان

﴿ وَمَا نَقَمُوا۟ ﴾ لاریيان لێیان نەبوو

﴿ فَتَنُوا۟ ﴾ سزایان دان یان سووتاندنیان

﴿ بَطْشَ رَبِّكَ ﴾ هەڵمەتی خودا، گرتنی خودا (كە بیبەوێ كەسێ بگرێ)

﴿ هُوَ يُبْدِئُ ﴾ ئەو خەڵك بەدیی دێنێ

﴿ وَيُعِيدُ ﴾ زیندووی دەكاتەوە

﴿ ٱلْوَدُودُ ﴾ میهرەبان

﴿ ٱلْمَجِيدُ ﴾ گەورە و بەڕێز

فۆرمی گۆكردن (تفخيم) و: قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەكانی وەستان:

١- هەموو وەستانەكان لەسەر پیتی سكوندار دەكرێت. ئەنانەت گەر پیتەكە خۆی سكوندار نەبێت لەكاتی وەستاندا حەرەكەكانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەكە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە، تائی خڕیش بە (هاء)ی سكوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان كە بەڕەنگی سوور ڕەنگ كراون وەستانی میانەی ئایەتەكان و سەرەتای ئایەتەكان دیاری دەكەن. لەكاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوكمێك هەن كە دەگۆڕێن.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلسَّمَآءِ وَٱلطَّارِقِ ١ وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا ٱلطَّارِقُ ٢ ٱلنَّجۡمُ ٱلثَّاقِبُ ٣ إِن كُلُّ نَفۡسٖ لَّمَّا عَلَيۡهَا حَافِظٞ ٤ فَلۡيَنظُرِ ٱلۡإِنسَٰنُ مِمَّ خُلِقَ ٥ خُلِقَ مِن مَّآءٖ دَافِقٖ ٦ يَخۡرُجُ مِنۢ بَيۡنِ ٱلصُّلۡبِ وَٱلتَّرَآئِبِ ٧ إِنَّهُۥ عَلَىٰ رَجۡعِهِۦ لَقَادِرٞ ٨ يَوۡمَ تُبۡلَى ٱلسَّرَآئِرُ ٩ فَمَا لَهُۥ مِن قُوَّةٖ وَلَا نَاصِرٖ ١٠ وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلرَّجۡعِ ١١ وَٱلۡأَرۡضِ ذَاتِ ٱلصَّدۡعِ ١٢ إِنَّهُۥ لَقَوۡلٞ فَصۡلٞ ١٣ وَمَا هُوَ بِٱلۡهَزۡلِ ١٤ إِنَّهُمۡ يَكِيدُونَ كَيۡدٗا ١٥ وَأَكِيدُ كَيۡدٗا ١٦ فَمَهِّلِ ٱلۡكَٰفِرِينَ أَمۡهِلۡهُمۡ رُوَيۡدَۢا ١٧

سُورَةُ الأَعۡلَى

ترتيبها ٨٧ — آياتها ١٩

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سَبِّحِ ٱسۡمَ رَبِّكَ ٱلۡأَعۡلَى ١ ٱلَّذِي خَلَقَ فَسَوَّىٰ ٢ وَٱلَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ ٣ وَٱلَّذِيٓ أَخۡرَجَ ٱلۡمَرۡعَىٰ ٤ فَجَعَلَهُۥ غُثَآءً أَحۡوَىٰ ٥ سَنُقۡرِئُكَ فَلَا تَنسَىٰٓ ٦ إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُۚ إِنَّهُۥ يَعۡلَمُ ٱلۡجَهۡرَ وَمَا يَخۡفَىٰ ٧ وَنُيَسِّرُكَ لِلۡيُسۡرَىٰ ٨ فَذَكِّرۡ إِن نَّفَعَتِ ٱلذِّكۡرَىٰ ٩ سَيَذَّكَّرُ مَن يَخۡشَىٰ ١٠ وَيَتَجَنَّبُهَا ٱلۡأَشۡقَى ١١ ٱلَّذِي يَصۡلَى ٱلنَّارَ ٱلۡكُبۡرَىٰ ١٢ ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحۡيَىٰ ١٣ قَدۡ أَفۡلَحَ مَن تَزَكَّىٰ ١٤ وَذَكَرَ ٱسۡمَ رَبِّهِۦ فَصَلَّىٰ ١٥

الجزء ٦٠

وشه و ماناكانى

سووره‌تى طاريق

﴿ وَٱلطَّارِقِ ﴾ سوێند به ئه‌ستێره كه شه‌و هه‌ڵدێ
﴿ إِن كُلُّ نَفۡسٖ ﴾ هیچ كه‌س نییه
﴿ دَافِقٖ ﴾ به‌ بڵق
﴿ مِنۢ بَيۡنِ ٱلصُّلۡبِ ﴾ له‌نێوان پشت
﴿ وَٱلتَّرَآئِبِ ﴾ ئێسكی سنگ، سنگ، ده‌وروبه‌ر
﴿ تُبۡلَى ٱلسَّرَآئِرُ ﴾ نهێنییه‌كان ده‌رده‌كه‌ون
﴿ ذَاتِ ٱلرَّجۡعِ ﴾ باران
﴿ ذَاتِ ٱلصَّدۡعِ ﴾ ئه‌و گیای زه‌وی ده‌قڵێشێنێ
﴿ لَقَوۡلٞ فَصۡلٞ ﴾ وته‌یه‌كی جیاكه‌ره‌وه‌یه
﴿ وَأَكِيدُ كَيۡدٗا ﴾ منیش فێڵ ده‌كه‌م، تۆڵه‌یان لێ ده‌كه‌مه‌وه

سووره‌تى ئه‌علا

﴿ سَبِّحِ ٱسۡمَ رَبِّكَ ﴾ خودا پاك و بێ عه‌یب رابگره
﴿ قَدَّرَ ﴾ ئه‌ندازه‌ی بۆ هه‌موو شت دانا
﴿ فَجَعَلَهُۥ غُثَآءً ﴾ كردی به‌ پووش ﴿ أَحۡوَىٰ ﴾ سه‌وزی تۆخ
﴿ وَنُيَسِّرُكَ لِلۡيُسۡرَىٰ ﴾ ده‌تخه‌ینه سه‌ر رێگه‌ی ئاسان

مینگه‌كان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه:
- شوێنی مینگه (الغنة). (الإدغام) به‌ مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگه و.
- مینگه‌ی (الإقلاب). ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژكردنه‌وه‌كان (المدود):
- (٦) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سكون)ه‌وه دروست ده‌بن.
- (٥،٤) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌كاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌كه‌ی به‌ ئه‌ندازه‌ی (٦،٥،٤) حه‌ره‌كه‌یه.
- (٦،٤،٢) حه‌ره‌كه بۆ مه‌ددی له‌ناكاو (عارض) له‌كاتی وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌كه بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوكمه‌كه‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبيعي)ه.

بَلْ تُؤْثِرُونَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَٱلْـَٔاخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰٓ ﴿١٧﴾ إِنَّ
هَٰذَا لَفِى ٱلصُّحُفِ ٱلْأُولَىٰ ﴿١٨﴾ صُحُفِ إِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ ﴿١٩﴾

سُورَةُ الغَاشِيَةِ

ترتيبها ٨٨ — آياتها ٢٦

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

هَلْ أَتَىٰكَ حَدِيثُ ٱلْغَٰشِيَةِ ﴿١﴾ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَٰشِعَةٌ ﴿٢﴾
عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ ﴿٣﴾ تَصْلَىٰ نَارًا حَامِيَةً ﴿٤﴾ تُسْقَىٰ مِنْ عَيْنٍ ءَانِيَةٍ ﴿٥﴾
لَّيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِن ضَرِيعٍ ﴿٦﴾ لَّا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِى مِن جُوعٍ ﴿٧﴾
وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ ﴿٨﴾ لِّسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ ﴿٩﴾ فِى جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿١٠﴾
لَّا تَسْمَعُ فِيهَا لَٰغِيَةً ﴿١١﴾ فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فِيهَا سُرُرٌ مَّرْفُوعَةٌ ﴿١٣﴾
وَأَكْوَابٌ مَّوْضُوعَةٌ ﴿١٤﴾ وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾ وَزَرَابِىُّ مَبْثُوثَةٌ ﴿١٦﴾
أَفَلَا يَنظُرُونَ إِلَى ٱلْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَإِلَى ٱلسَّمَآءِ كَيْفَ
رُفِعَتْ ﴿١٨﴾ وَإِلَى ٱلْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَإِلَى ٱلْأَرْضِ كَيْفَ
سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾ فَذَكِّرْ إِنَّمَآ أَنتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾ لَّسْتَ عَلَيْهِم
بِمُصَيْطِرٍ ﴿٢٢﴾ إِلَّا مَن تَوَلَّىٰ وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾ فَيُعَذِّبُهُ ٱللَّهُ ٱلْعَذَابَ
ٱلْأَكْبَرَ ﴿٢٤﴾ إِنَّ إِلَيْنَآ إِيَابَهُمْ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُم ﴿٢٦﴾

وشه و ماناكانى

﴿ إِنَّ هَٰذَا ﴾ ئەوەی وترا

سوورەتی غاشییە

﴿ ٱلْغَٰشِيَةِ ﴾ قیامەت

﴿ عَامِلَةٌ ﴾ لە ئاگردا کۆت و زەنجیر رادەکێشێ

﴿ نَّاصِبَةٌ ﴾ ماندووە

﴿ مِنْ عَيْنٍ ءَانِيَةٍ ﴾ سەرچاوەیەکی زۆر گەرم

﴿ ضَرِيعٍ ﴾ شتێك لە ئاگردا ، وەك دڕکی تاڵی بۆگەن

﴿ نَّاعِمَةٌ ﴾ نەرم و نیان ﴿ لَٰغِيَةً ﴾ پڕ و پووچ

﴿ وَأَكْوَابٌ مَّوْضُوعَةٌ ﴾ پەرداخی بەردەست

﴿ وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ ﴾ دۆشەك و رایەخی لەتەنیشت یەك

﴿ وَزَرَابِىُّ مَبْثُوثَةٌ ﴾ فەرشی چاك و راخراو ﴿ يَنظُرُونَ ﴾ ئەڕوانن، بیردەکەنەوە

﴿ إِيَابَهُمْ ﴾ گەڕانەوەیان

قوڕس کردن (التفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەرەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

سُورَةُ الفَجرِ

ترتيبها ٨٩ — آياتها ٣٠

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلۡفَجۡرِ ﴿١﴾ وَلَيَالٍ عَشۡرٖ ﴿٢﴾ وَٱلشَّفۡعِ وَٱلۡوَتۡرِ ﴿٣﴾ وَٱلَّيۡلِ إِذَا يَسۡرِ ﴿٤﴾ هَلۡ فِي ذَٰلِكَ قَسَمٞ لِّذِي حِجۡرٍ ﴿٥﴾ أَلَمۡ تَرَ كَيۡفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ﴿٦﴾ إِرَمَ ذَاتِ ٱلۡعِمَادِ ﴿٧﴾ ٱلَّتِي لَمۡ يُخۡلَقۡ مِثۡلُهَا فِي ٱلۡبِلَٰدِ ﴿٨﴾ وَثَمُودَ ٱلَّذِينَ جَابُواْ ٱلصَّخۡرَ بِٱلۡوَادِ ﴿٩﴾ وَفِرۡعَوۡنَ ذِي ٱلۡأَوۡتَادِ ﴿١٠﴾ ٱلَّذِينَ طَغَوۡاْ فِي ٱلۡبِلَٰدِ ﴿١١﴾ فَأَكۡثَرُواْ فِيهَا ٱلۡفَسَادَ ﴿١٢﴾ فَصَبَّ عَلَيۡهِمۡ رَبُّكَ سَوۡطَ عَذَابٍ ﴿١٣﴾ إِنَّ رَبَّكَ لَبِٱلۡمِرۡصَادِ ﴿١٤﴾ فَأَمَّا ٱلۡإِنسَٰنُ إِذَا مَا ٱبۡتَلَىٰهُ رَبُّهُۥ فَأَكۡرَمَهُۥ وَنَعَّمَهُۥ فَيَقُولُ رَبِّيٓ أَكۡرَمَنِ ﴿١٥﴾ وَأَمَّآ إِذَا مَا ٱبۡتَلَىٰهُ فَقَدَرَ عَلَيۡهِ رِزۡقَهُۥ فَيَقُولُ رَبِّيٓ أَهَٰنَنِ ﴿١٦﴾ كَلَّاۖ بَل لَّا تُكۡرِمُونَ ٱلۡيَتِيمَ ﴿١٧﴾ وَلَا تَحَٰٓضُّونَ عَلَىٰ طَعَامِ ٱلۡمِسۡكِينِ ﴿١٨﴾ وَتَأۡكُلُونَ ٱلتُّرَاثَ أَكۡلٗا لَّمّٗا ﴿١٩﴾ وَتُحِبُّونَ ٱلۡمَالَ حُبّٗا جَمّٗا ﴿٢٠﴾ كَلَّآۖ إِذَا دُكَّتِ ٱلۡأَرۡضُ دَكّٗا دَكّٗا ﴿٢١﴾ وَجَآءَ رَبُّكَ وَٱلۡمَلَكُ صَفّٗا صَفّٗا ﴿٢٢﴾ وَجِاْيٓءَ يَوۡمَئِذِۭ بِجَهَنَّمَۚ يَوۡمَئِذٖ يَتَذَكَّرُ ٱلۡإِنسَٰنُ وَأَنَّىٰ لَهُ ٱلذِّكۡرَىٰ ﴿٢٣﴾

وشەوماناکانی

سوورەتی فەجر

﴿ وَٱلۡفَجۡرِ ﴾ سوێند بە بەرەبەیان!

﴿ وَلَيَالٍ عَشۡرٖ ﴾ بە دەی سەرەتای ذیلحەجە!

﴿ هَلۡ فِي ذَٰلِكَ ﴾ ئایا لەوەدا ﴿ بِعَادٍ ﴾ گەلی هوود بە ناوی عادی باوکیانەوە ناونران

﴿ إِرَمَ ﴾ هۆزی ئیرەم

﴿ ذَاتِ ٱلۡعِمَادِ ﴾ بە کۆڵەکە راگیراو

﴿ جَابُواْ ٱلصَّخۡرَ ﴾ بەردیان تاشی

﴿ ذِي ٱلۡأَوۡتَادِ ﴾ خاوەن هێز و دەسەڵات

﴿ إِنَّ رَبَّكَ لَبِٱلۡمِرۡصَادِ ﴾ خودای تۆ چاودێرە، چاوەڕوانی ئەنجام دەکا

﴿ فَقَدَرَ عَلَيۡهِ رِزۡقَهُۥ ﴾ رۆزیی لێ گرتەوە

﴿ بَل ﴾ بەڵکو

﴿ وَلَا تَحَٰٓضُّونَ ﴾ هان نادەن

﴿ وَتَأۡكُلُونَ ٱلتُّرَاثَ ﴾ میراتیی ئەخۆن ﴿ أَكۡلٗا لَّمّٗا ﴾ بە خواردنێکی مشە و بە هەڵپە

﴿ دُكَّتِ ٱلۡأَرۡضُ ﴾ زەویی کوتراو و وردکراو

﴿ وَٱلۡمَلَكُ ﴾ فریشتە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن.
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

يَقُولُ يَٰلَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ﴿٢٤﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَّا يُعَذِّبُ عَذَابَهُۥٓ أَحَدٌ ﴿٢٥﴾
وَلَا يُوثِقُ وَثَاقَهُۥٓ أَحَدٌ ﴿٢٦﴾ يَٰٓأَيَّتُهَا ٱلنَّفْسُ ٱلْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٢٧﴾ ٱرْجِعِيٓ
إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ﴿٢٨﴾ فَٱدْخُلِي فِي عِبَٰدِي ﴿٢٩﴾ وَٱدْخُلِي جَنَّتِي ﴿٣٠﴾

سُورَةُ البَلَدِ

ترتيبها ٩٠ — آياتها ٢٠

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

لَآ أُقْسِمُ بِهَٰذَا ٱلْبَلَدِ ﴿١﴾ وَأَنتَ حِلٌّۢ بِهَٰذَا ٱلْبَلَدِ ﴿٢﴾ وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ
﴿٣﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ فِي كَبَدٍ ﴿٤﴾ أَيَحْسَبُ أَن لَّن يَقْدِرَ عَلَيْهِ
أَحَدٌ ﴿٥﴾ يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَالًا لُّبَدًا ﴿٦﴾ أَيَحْسَبُ أَن لَّمْ يَرَهُۥٓ أَحَدٌ
﴿٧﴾ أَلَمْ نَجْعَل لَّهُۥ عَيْنَيْنِ ﴿٨﴾ وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ﴿٩﴾ وَهَدَيْنَٰهُ
ٱلنَّجْدَيْنِ ﴿١٠﴾ فَلَا ٱقْتَحَمَ ٱلْعَقَبَةَ ﴿١١﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا ٱلْعَقَبَةُ ﴿١٢﴾
فَكُّ رَقَبَةٍ ﴿١٣﴾ أَوْ إِطْعَٰمٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ ﴿١٤﴾ يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ
﴿١٥﴾ أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ﴿١٦﴾ ثُمَّ كَانَ مِنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَتَوَاصَوْا۟
بِٱلصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا۟ بِٱلْمَرْحَمَةِ ﴿١٧﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْمَيْمَنَةِ ﴿١٨﴾ وَٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا هُمْ أَصْحَٰبُ ٱلْمَشْـَٔمَةِ ﴿١٩﴾ عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤْصَدَةٌۢ ﴿٢٠﴾

سُورَةُ الشَّمْسِ

ترتيبها ٩١ — آياتها ١٥

ربع الحزب ٦٠

وشه و ماناكانى

﴿ وَلَا يُوثِقُ ﴾ كۆت و زەنجیر ناکرێ

سوورەتی بەلەد

﴿ بِهَٰذَا ٱلْبَلَدِ ﴾ بەم شارە، مەککە

﴿ حِلٌّۢ بِهَٰذَا ٱلْبَلَدِ ﴾ تۆ حەڵاڵ بی و لە ئیحرامدا نەبی لەم شارەدا

﴿ كَبَدٍ ﴾ ئازار و زەحمەت

﴿ أَهْلَكْتُ مَالًا لُّبَدًا ﴾ ماڵێکی زۆرم لەناو برد

﴿ وَهَدَيْنَٰهُ ٱلنَّجْدَيْنِ ﴾ دوو ڕێگەمان پیشان دا

﴿ فَلَا ٱقْتَحَمَ ٱلْعَقَبَةَ ﴾ خۆزگە لە کاری خێردا بکۆشایە

﴿ فَكُّ رَقَبَةٍ ﴾ دیلی ئازاد بکردایە

﴿ ذِي مَسْغَبَةٍ ﴾ برسییەك

﴿ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ﴾ هەژارێکی زەمینگیربوو

﴿ نَارٌ مُّؤْصَدَةٌۢ ﴾ ئاگرێکی دەرگا لەسەر داخراو

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (الله).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلشَّمْسِ وَضُحَىٰهَا ﴿١﴾ وَٱلْقَمَرِ إِذَا تَلَىٰهَا ﴿٢﴾ وَٱلنَّهَارِ إِذَا جَلَّىٰهَا ﴿٣﴾
وَٱلَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰهَا ﴿٤﴾ وَٱلسَّمَآءِ وَمَا بَنَىٰهَا ﴿٥﴾ وَٱلْأَرْضِ وَمَا طَحَىٰهَا
﴿٦﴾ وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّىٰهَا ﴿٧﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَىٰهَا ﴿٨﴾ قَدْ
أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَن دَسَّىٰهَا ﴿١٠﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ
بِطَغْوَىٰهَآ ﴿١١﴾ إِذِ ٱنۢبَعَثَ أَشْقَىٰهَا ﴿١٢﴾ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ ٱللَّهِ
نَاقَةَ ٱللَّهِ وَسُقْيَٰهَا ﴿١٣﴾ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ
عَلَيْهِمْ رَبُّهُم بِذَنۢبِهِمْ فَسَوَّىٰهَا ﴿١٤﴾ وَلَا يَخَافُ عُقْبَٰهَا ﴿١٥﴾

سُورَةُ اللَّيْلِ

ترتيبها ٩٢ — آياتها ٢١

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ ﴿١﴾ وَٱلنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ ﴿٢﴾ وَمَا خَلَقَ ٱلذَّكَرَ وَٱلْأُنثَىٰٓ ﴿٣﴾
إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّىٰ ﴿٤﴾ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَٱتَّقَىٰ ﴿٥﴾ وَصَدَّقَ بِٱلْحُسْنَىٰ ﴿٦﴾
فَسَنُيَسِّرُهُۥ لِلْيُسْرَىٰ ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنۢ بَخِلَ وَٱسْتَغْنَىٰ ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِٱلْحُسْنَىٰ
﴿٩﴾ فَسَنُيَسِّرُهُۥ لِلْعُسْرَىٰ ﴿١٠﴾ وَمَا يُغْنِى عَنْهُ مَالُهُۥٓ إِذَا تَرَدَّىٰٓ ﴿١١﴾ إِنَّ عَلَيْنَا
لَلْهُدَىٰ ﴿١٢﴾ وَإِنَّ لَنَا لَلْءَاخِرَةَ وَٱلْأُولَىٰ ﴿١٣﴾ فَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ﴿١٤﴾

وشه و ماناكانى

سووره‌تى شه‌مس

﴿ وَٱلشَّمْسِ ﴾ سوێند به خۆر! ﴿ وَضُحَىٰهَا ﴾ چێشته‌نگاوه‌که‌ی!
﴿ تَلَىٰهَا ﴾ ئه‌و رووناکییه‌ی دوای ئه‌وه دێت ﴿ جَلَّىٰهَا ﴾ رووناکی ده‌کاته‌وه
﴿ يَغْشَىٰهَا ﴾ دایده‌پۆشێ
﴿ وَمَا بَنَىٰهَا ﴾ ئه‌وه‌ی دروستی کردووه
﴿ وَمَا طَحَىٰهَا ﴾ ئه‌وه‌ی رای خستووه
﴿ فُجُورَهَا وَتَقْوَىٰهَا ﴾ به‌دیی و پاکییه‌که‌ی، خراپیی و چاکییه‌که‌ی
﴿ مَن زَكَّىٰهَا ﴾ ئه‌و که‌سه که خاوێن رای بگرێ
﴿ وَقَدْ خَابَ ﴾ بێ هیوا ده‌بێ ﴿ مَن دَسَّىٰهَا ﴾ که‌سێ پیس و پۆخڵی بکا، باری تاوانی لێ بنێ
﴿ ٱنۢبَعَثَ أَشْقَىٰهَا ﴾ پیاوه به‌ده‌که‌یان راپه‌ڕی
﴿ فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ ﴾ تۆڵه و سزای دایگرتن
﴿ فَسَوَّىٰهَا ﴾ ته‌ختی کرد

سووره‌تى له‌یل

﴿ إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّىٰ ﴾ کۆششه‌کانتان جۆراوجۆره
﴿ وَصَدَّقَ بِٱلْحُسْنَىٰ ﴾ باوه‌ڕی به ئیسلام کرد
﴿ فَسَنُيَسِّرُهُۥ ﴾ له‌مه‌ولا رێگه‌ی بۆ ئاسان ده‌که‌ین
﴿ لِلْيُسْرَىٰ ﴾ بۆ ئاسانیی و کامه‌رانیی ﴿ لِلْعُسْرَىٰ ﴾ بۆ زه‌حمه‌ت و ناره‌حه‌تیی
﴿ نَارًا تَلَظَّىٰ ﴾ ئاگرێك ئاوده‌سێنێ، بڵێسه‌ی به‌رز ده‌بێته‌وه

مینگه‌کان و، ئه‌وانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه

- شوێنی مینگه (الغنة). — (الإدغام) به مینگه‌وه.
- مینگه‌ی (الإخفاء). — (الإدغام)ی بێ مینگه و.
- مینگه‌ی (الإقلاب). — ئه‌و پیتانه‌ی ناخوێنرێنه‌وه.

ئه‌ندازه‌ی درێژکردنه‌وه‌کان (المدود)

- (٦) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (سکون)ه‌وه دروست ده‌بن
- (٥،٤) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی به‌هۆی (هه‌مز)ه‌وه دروست ده‌بن.
- مه‌ددی متصل، له‌کاتی وه‌ستاندا و، ماوه‌که‌ی به ئه‌ندازه‌ی (٤، ٥، ٦) حه‌ره‌که‌یه.
- (٢، ٤، ٦) حه‌ره‌که بۆ مه‌ددی له‌ناکاو (عارض) له‌کاتی وه‌ستان (وقف)دا.
- (٢) حه‌ره‌که بۆ ئه‌و مه‌ددانه‌ی حوکمه‌که‌یان هاوشێوه‌ی (المد الطبیعي)ن.

لَا يَصْلَىٰهَآ إِلَّا ٱلْأَشْقَى ﴿١٥﴾ ٱلَّذِى كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٦﴾ وَسَيُجَنَّبُهَا ٱلْأَتْقَى ﴿١٧﴾ ٱلَّذِى يُؤْتِى مَالَهُۥ يَتَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾ وَمَا لِأَحَدٍ عِندَهُۥ مِن نِّعْمَةٍ تُجْزَىٰٓ ﴿١٩﴾ إِلَّا ٱبْتِغَآءَ وَجْهِ رَبِّهِ ٱلْأَعْلَىٰ ﴿٢٠﴾ وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ ﴿٢١﴾

سُورَةُ الضُّحَىٰ

ترتيبها ٩٣ — آياتها ١١

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلضُّحَىٰ ﴿١﴾ وَٱلَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ ﴿٢﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ ﴿٣﴾ وَلَلْءَاخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ ٱلْأُولَىٰ ﴿٤﴾ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰٓ ﴿٥﴾ أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَـَٔاوَىٰ ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا فَهَدَىٰ ﴿٧﴾ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَأَغْنَىٰ ﴿٨﴾ فَأَمَّا ٱلْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ﴿٩﴾ وَأَمَّا ٱلسَّآئِلَ فَلَا تَنْهَرْ ﴿١٠﴾ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

سُورَةُ الشَّرْحِ

ترتيبها ٩٤ — آياتها ٨

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ﴿١﴾ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ﴿٢﴾ ٱلَّذِىٓ أَنقَضَ ظَهْرَكَ ﴿٣﴾ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ﴿٤﴾ فَإِنَّ مَعَ ٱلْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٥﴾ إِنَّ مَعَ ٱلْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٦﴾ فَإِذَا فَرَغْتَ فَٱنصَبْ ﴿٧﴾ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَٱرْغَب ﴿٨﴾

منتصف الجزء ٦٠

وشەو ماناكانی

﴿ وَسَيُجَنَّبُهَا ﴾ لێی دوور دەخرێتەوە

﴿ تُجْزَىٰٓ ﴾ پاداش دەدرێتەوە

سوورەتی ضوحا

﴿ سَجَىٰ ﴾ تاریکییەکەی پەرەی سەند

﴿ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ ﴾ خودای تۆ دەستبەردارت نەبووە

﴿ وَمَا قَلَىٰ ﴾ لێت توورە نەبووە

﴿ فَـَٔاوَىٰ ﴾ گرتیە لای خۆی

﴿ ضَآلًّا ﴾ بێ ئاگابووی

﴿ عَآئِلًا ﴾ هەژار بووی

﴿ فَأَغْنَىٰ ﴾ دەوڵەمەندی کردی

سوورەتی شەرح

﴿ وَوَضَعْنَا عَنكَ ﴾ لەسەرمان لابردی

﴿ وِزْرَكَ ﴾ کۆڵ و باری پێغەمبەرایەتیی

﴿ ٱلَّذِىٓ أَنقَضَ ظَهْرَكَ ﴾ کە ئەرکی خستبووە سەر شانت

﴿ فَٱنصَبْ ﴾ تێ بکۆشە

قورس کۆکردن (التفخيم) و، قەلقەلە

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

سُورَةُ التِّين

ترتيبها ٩٥ — آياتها ٨

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلتِّينِ وَٱلزَّيْتُونِ ﴿١﴾ وَطُورِ سِينِينَ ﴿٢﴾ وَهَٰذَا ٱلْبَلَدِ ٱلْأَمِينِ ﴿٣﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ فِىٓ أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنَٰهُ أَسْفَلَ سَٰفِلِينَ ﴿٥﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٦﴾ فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِٱلدِّينِ ﴿٧﴾ أَلَيْسَ ٱللَّهُ بِأَحْكَمِ ٱلْحَٰكِمِينَ ﴿٨﴾

سُورَةُ العَلَق

ترتيبها ٩٦ — آياتها ١٩

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱقْرَأْ بِٱسْمِ رَبِّكَ ٱلَّذِى خَلَقَ ﴿١﴾ خَلَقَ ٱلْإِنسَٰنَ مِنْ عَلَقٍ ﴿٢﴾ ٱقْرَأْ وَرَبُّكَ ٱلْأَكْرَمُ ﴿٣﴾ ٱلَّذِى عَلَّمَ بِٱلْقَلَمِ ﴿٤﴾ عَلَّمَ ٱلْإِنسَٰنَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ﴿٥﴾ كَلَّآ إِنَّ ٱلْإِنسَٰنَ لَيَطْغَىٰٓ ﴿٦﴾ أَن رَّءَاهُ ٱسْتَغْنَىٰٓ ﴿٧﴾ إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ ٱلرُّجْعَىٰٓ ﴿٨﴾ أَرَءَيْتَ ٱلَّذِى يَنْهَىٰ ﴿٩﴾ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰٓ ﴿١٠﴾ أَرَءَيْتَ إِن كَانَ عَلَى ٱلْهُدَىٰٓ ﴿١١﴾ أَوْ أَمَرَ بِٱلتَّقْوَىٰٓ ﴿١٢﴾ أَرَءَيْتَ إِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰٓ ﴿١٣﴾ أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ ٱللَّهَ يَرَىٰ ﴿١٤﴾ كَلَّا لَئِن لَّمْ يَنتَهِ لَنَسْفَعًۢا بِٱلنَّاصِيَةِ ﴿١٥﴾ نَاصِيَةٍ كَٰذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ﴿١٦﴾ فَلْيَدْعُ نَادِيَهُۥ ﴿١٧﴾ سَنَدْعُ ٱلزَّبَانِيَةَ ﴿١٨﴾ كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَٱسْجُدْ وَٱقْتَرِب ۩ ﴿١٩﴾

سجدة

وشه و ماناكانی

سوورەتی تین

﴿ وَٱلتِّينِ وَٱلزَّيْتُونِ ﴾ سوێند بە هەنجیر و زەیتوون!

﴿ وَطُورِ سِينِينَ ﴾ سوێند بە طووری سینا!

﴿ ٱلْبَلَدِ ٱلْأَمِينِ ﴾ بە شاری مەککە!

﴿ أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴾ جوانترین شێوە

﴿ رَدَدْنَٰهُ ﴾ گێرامانەوە، کافر، یان هەموو ئادەمیزادمان گێرایەوە

﴿ أَسْفَلَ سَٰفِلِينَ ﴾ ئاگر یان پیریی و فەرتووتیی

﴿ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴾ نەبڕاوە

سوورەتی عەلەق

﴿ عَلَقٍ ﴾ خوێنپارە، جڵتە ﴿ كَلَّآ ﴾ نەخەیر

﴿ لَيَطْغَىٰٓ ﴾ یاری دەبێ

﴿ أَرَءَيْتَ ﴾ ئایا بینیت؟ پێم بڵێ

﴿ لَنَسْفَعًۢا بِٱلنَّاصِيَةِ ﴾ لە کاکۆڵییەوە رای دەکێشین

﴿ فَلْيَدْعُ نَادِيَهُۥ ﴾ با خەڵکی کۆڕەکەی، تیرە و هۆزەکەی، بانگ بکا

﴿ سَنَدْعُ ٱلزَّبَانِيَةَ ﴾ زێوانی دۆزەخ بانگ دەکەین

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

شوێنی مینگە (الغنة). (الإدغام) بە مینگەوە.

مینگەی (الإخفاء). (الإدغام)ی بێ مینگە و،

مینگەی (الإقلاب). ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

(٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن

(٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.

مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٤، ٥، ٦) حەرەکەیە.

(٢، ٤، ٦) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.

(٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

سُورَةُ القَدْرِ

ترتيبها ٩٧ — آياتها ٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِنَّآ أَنزَلْنَٰهُ فِى لَيْلَةِ ٱلْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا لَيْلَةُ ٱلْقَدْرِ ﴿٢﴾ لَيْلَةُ ٱلْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ تَنَزَّلُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ وَٱلرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِم مِّن كُلِّ أَمْرٍ ﴿٤﴾ سَلَٰمٌ هِىَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ ٱلْفَجْرِ ﴿٥﴾

سُورَةُ البَيِّنَةِ

ترتيبها ٩٨ — آياتها ٨

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

لَمْ يَكُنِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِنْ أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ وَٱلْمُشْرِكِينَ مُنفَكِّينَ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ ٱلْبَيِّنَةُ ﴿١﴾ رَسُولٌ مِّنَ ٱللَّهِ يَتْلُوا۟ صُحُفًا مُّطَهَّرَةً ﴿٢﴾ فِيهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ ﴿٣﴾ وَمَا تَفَرَّقَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ إِلَّا مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ ٱلْبَيِّنَةُ ﴿٤﴾ وَمَآ أُمِرُوٓا۟ إِلَّا لِيَعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ حُنَفَآءَ وَيُقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤْتُوا۟ ٱلزَّكَوٰةَ ۚ وَذَٰلِكَ دِينُ ٱلْقَيِّمَةِ ﴿٥﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِنْ أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ وَٱلْمُشْرِكِينَ فِى نَارِ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَآ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمْ شَرُّ ٱلْبَرِيَّةِ ﴿٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمْ خَيْرُ ٱلْبَرِيَّةِ ﴿٧﴾

وشەو ماناکانی

سوورەتی قەدر

﴿أَنزَلْنَٰهُ﴾ ناردمانە خوارەوە

﴿وَٱلرُّوحُ﴾ جیبریل

﴿مِّن كُلِّ أَمْرٍ﴾ لە هەموو کارێکی چاک و پیرۆز

﴿سَلَٰمٌ هِىَ﴾ ئەو شەوە ئارام و بێ زیانە

سوورەتی بەیینە

﴿مُنفَكِّينَ﴾ جیا نابنەوە لەوەی لەسەرین

﴿تَأْتِيَهُمُ ٱلْبَيِّنَةُ﴾ تا بەڵگەی روون، پێغەمبەریان دێتە لا

﴿مُّطَهَّرَةً﴾ پاک و خاوێن

﴿فِيهَا كُتُبٌ﴾ ئایەت و فەرمانی نووسراوی تێدایە

﴿قَيِّمَةٌ﴾ راست و دامەزراو

﴿وَمَا تَفَرَّقَ﴾ جیانەبوونەوە، جیاوازییان نەبوو

﴿ٱلدِّينَ﴾ بەندایەتیی، خوداپەرستیی

﴿حُنَفَآءَ﴾ لە پڕ و پووچ لایان داوە بۆ لای ئیسلام

﴿دِينُ ٱلْقَيِّمَةِ﴾ گەل و کۆمەڵ، یان کتێبی راست

﴿ٱلْبَرِيَّةِ﴾ خەڵک، ئادەمیزاد

قورس کۆکردن (تفخيم) و قەلقەلە

- تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- تەفخیمی پیتی (راء).
- سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت. ئەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێک هەن کە دەگۆڕێن.

جَزَآؤُهُمۡ عِندَ رَبِّهِمۡ جَنَّٰتُ عَدۡنٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدٗاۖ رَّضِيَ ٱللَّهُ عَنۡهُمۡ وَرَضُواْ عَنۡهُۚ ذَٰلِكَ لِمَنۡ خَشِيَ رَبَّهُۥ ٨

سُورَةُ الزَّلزَلَة

ترتيبها ٩٩ — آياتها ٨

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا زُلۡزِلَتِ ٱلۡأَرۡضُ زِلۡزَالَهَا ١ وَأَخۡرَجَتِ ٱلۡأَرۡضُ أَثۡقَالَهَا ٢ وَقَالَ ٱلۡإِنسَٰنُ مَا لَهَا ٣ يَوۡمَئِذٖ تُحَدِّثُ أَخۡبَارَهَا ٤ بِأَنَّ رَبَّكَ أَوۡحَىٰ لَهَا ٥ يَوۡمَئِذٖ يَصۡدُرُ ٱلنَّاسُ أَشۡتَاتٗا لِّيُرَوۡاْ أَعۡمَٰلَهُمۡ ٦ فَمَن يَعۡمَلۡ مِثۡقَالَ ذَرَّةٍ خَيۡرٗا يَرَهُۥ ٧ وَمَن يَعۡمَلۡ مِثۡقَالَ ذَرَّةٖ شَرّٗا يَرَهُۥ ٨

سُورَةُ العَادِيَات

ترتيبها ١٠٠ — آياتها ١١

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلۡعَٰدِيَٰتِ ضَبۡحٗا ١ فَٱلۡمُورِيَٰتِ قَدۡحٗا ٢ فَٱلۡمُغِيرَٰتِ صُبۡحٗا ٣ فَأَثَرۡنَ بِهِۦ نَقۡعٗا ٤ فَوَسَطۡنَ بِهِۦ جَمۡعًا ٥ إِنَّ ٱلۡإِنسَٰنَ لِرَبِّهِۦ لَكَنُودٞ ٦ وَإِنَّهُۥ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٞ ٧ وَإِنَّهُۥ لِحُبِّ ٱلۡخَيۡرِ لَشَدِيدٌ ٨ ۞ أَفَلَا يَعۡلَمُ إِذَا بُعۡثِرَ مَا فِي ٱلۡقُبُورِ ٩

ثلاثة أرباع الحزب ٦٠

وشەو ماناکانی

سوورەتی زەلزەلە

﴿زُلۡزِلَتِ ٱلۡأَرۡضُ﴾ زەویی هەژا

﴿أَثۡقَالَهَا﴾ ئەو گەنجینەی تیایدایە

﴿تُحَدِّثُ أَخۡبَارَهَا﴾ هەواڵی خۆی دەگێڕێتەوە، دەردەکەوێ چی لەسەر کراوە

﴿يَصۡدُرُ ٱلنَّاسُ﴾ خەڵك لە گۆڕ دێنە دەرێ

﴿أَشۡتَاتٗا﴾ کۆمەڵ کۆمەڵ

﴿مِثۡقَالَ ذَرَّةٍ﴾ بچووکترین شت

سوورەتی عادیات

﴿وَٱلۡعَٰدِيَٰتِ﴾ سوێند بەو ئەسپانەی لە غەزادا تاو دەدەن!

﴿ضَبۡحٗا﴾ پرخە و نرکەی کاتی غارکردنیان

﴿فَٱلۡمُغِيرَٰتِ صُبۡحٗا﴾ کە لە بەرەبەیاندا هێرش دەبەن

﴿فَأَثَرۡنَ بِهِۦ نَقۡعٗا﴾ تۆز هەڵدەستێنن

﴿لَكَنُودٞ﴾ کافر و سەرسەختە

﴿لِحُبِّ ٱلۡخَيۡرِ﴾ بۆ ویستن و خۆشویستنی ماڵ

﴿بُعۡثِرَ﴾ دەرخرا، بڵاوکرایەوە

مینگەکان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و.
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژکردنەوەکان (المدود)

- (٦) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەکاتی وەستاندا و، ماوەکەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەکەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەکە بۆ مەددی لەناکاو (عارض) لەکاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەکە بۆ ئەو مەددانەی حوکمەکەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

وَحُصِّلَ مَا فِي ٱلصُّدُورِ ﴿١٠﴾ إِنَّ رَبَّهُم بِهِمۡ يَوۡمَئِذٖ لَّخَبِيرُۢ ﴿١١﴾

سُورَةُ القَارِعَةِ

ترتيبها ١٠١ — آياتها ١١

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱلۡقَارِعَةُ ﴿١﴾ مَا ٱلۡقَارِعَةُ ﴿٢﴾ وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا ٱلۡقَارِعَةُ ﴿٣﴾ يَوۡمَ يَكُونُ ٱلنَّاسُ كَٱلۡفَرَاشِ ٱلۡمَبۡثُوثِ ﴿٤﴾ وَتَكُونُ ٱلۡجِبَالُ كَٱلۡعِهۡنِ ٱلۡمَنفُوشِ ﴿٥﴾ فَأَمَّا مَن ثَقُلَتۡ مَوَٰزِينُهُۥ ﴿٦﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٖ رَّاضِيَةٖ ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنۡ خَفَّتۡ مَوَٰزِينُهُۥ ﴿٨﴾ فَأُمُّهُۥ هَاوِيَةٞ ﴿٩﴾ وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا هِيَهۡ ﴿١٠﴾ نَارٌ حَامِيَةُۢ ﴿١١﴾

سُورَةُ التَّكَاثُرِ

ترتيبها ١٠٢ — آياتها ٨

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

أَلۡهَىٰكُمُ ٱلتَّكَاثُرُ ﴿١﴾ حَتَّىٰ زُرۡتُمُ ٱلۡمَقَابِرَ ﴿٢﴾ كَلَّا سَوۡفَ تَعۡلَمُونَ ﴿٣﴾ ثُمَّ كَلَّا سَوۡفَ تَعۡلَمُونَ ﴿٤﴾ كَلَّا لَوۡ تَعۡلَمُونَ عِلۡمَ ٱلۡيَقِينِ ﴿٥﴾ لَتَرَوُنَّ ٱلۡجَحِيمَ ﴿٦﴾ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيۡنَ ٱلۡيَقِينِ ﴿٧﴾ ثُمَّ لَتُسۡـَٔلُنَّ يَوۡمَئِذٍ عَنِ ٱلنَّعِيمِ ﴿٨﴾

وشەو ماناکانی

﴿ وَحُصِّلَ ﴾ کۆکرایەوە، دەرخرا

سوورەتی قاریعە

﴿ ٱلۡقَارِعَةُ ﴾ دڵکوت، دڵتۆقێن

﴿ ٱلۡمَبۡثُوثِ ﴾ پەرت و بڵاو

﴿ كَٱلۡعِهۡنِ ﴾ وەك خوری رەنگ کراو

﴿ ٱلۡمَنفُوشِ ﴾ شیی کراوە

﴿ ثَقُلَتۡ مَوَٰزِينُهُۥ ﴾ ترازووی خێری قورس بوو

﴿ خَفَّتۡ مَوَٰزِينُهُۥ ﴾ ترازووی سووك بوو

﴿ فَأُمُّهُۥ هَاوِيَةٞ ﴾ دۆزەخ جێگەیەتی

﴿ مَا هِيَهۡ ﴾ چووزانی (هاویە) دۆزەخ چییە؟!

سوورەتی تەکاثور

﴿ أَلۡهَىٰكُمُ ﴾ سەرقاڵی کردن

﴿ ٱلتَّكَاثُرُ ﴾ خۆ بادان بە زۆریی ماڵی دنیاوە

﴿ زُرۡتُمُ ٱلۡمَقَابِرَ ﴾ مردن و بران بۆ گۆڕستان

﴿ لَوۡ تَعۡلَمُونَ عِلۡمَ ٱلۡيَقِينِ ﴾ ئەگەر زانستی تەواو و بێگومانتان هەبێ

﴿ عَيۡنَ ٱلۡيَقِينِ ﴾ چاوی بێ گومان، چاوی سەر

قورس کۆکردن (تفخیم) و قەلقەلە

▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).

▼ تەفخیمی پیتی (راء).

▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

سُورَةُ العَصۡرِ

ترتيبها ١٠٣ — آياتها ٣

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلۡعَصۡرِ ١ إِنَّ ٱلۡإِنسَٰنَ لَفِي خُسۡرٍ ٢ إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلۡحَقِّ وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلصَّبۡرِ ٣

سُورَةُ الهُمَزَةِ

ترتيبها ١٠٤ — آياتها ٩

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَيۡلٞ لِّكُلِّ هُمَزَةٖ لُّمَزَةٍ ١ ٱلَّذِي جَمَعَ مَالٗا وَعَدَّدَهُۥ ٢
يَحۡسَبُ أَنَّ مَالَهُۥٓ أَخۡلَدَهُۥ ٣ كَلَّاۖ لَيُنۢبَذَنَّ فِي ٱلۡحُطَمَةِ ٤
وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا ٱلۡحُطَمَةُ ٥ نَارُ ٱللَّهِ ٱلۡمُوقَدَةُ ٦ ٱلَّتِي تَطَّلِعُ
عَلَى ٱلۡأَفۡـِٔدَةِ ٧ إِنَّهَا عَلَيۡهِم مُّؤۡصَدَةٞ ٨ فِي عَمَدٖ مُّمَدَّدَةِۭ ٩

سُورَةُ الفِيلِ

ترتيبها ١٠٥ — آياتها ٥

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

أَلَمۡ تَرَ كَيۡفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصۡحَٰبِ ٱلۡفِيلِ ١ أَلَمۡ يَجۡعَلۡ كَيۡدَهُمۡ
فِي تَضۡلِيلٖ ٢ وَأَرۡسَلَ عَلَيۡهِمۡ طَيۡرًا أَبَابِيلَ ٣ تَرۡمِيهِم
بِحِجَارَةٖ مِّن سِجِّيلٖ ٤ فَجَعَلَهُمۡ كَعَصۡفٖ مَّأۡكُولِۭ ٥

وشه و ماناكانی

سوورەتی عەصر

﴿وَٱلۡعَصۡرِ﴾ سوێند بە كات! ﴿لَفِي خُسۡرٍ﴾ لە زیاندایە
﴿وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلۡحَقِّ﴾ ئامۆژگاریی یەكتر بە چاكە و راستیی بكەن
﴿وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلصَّبۡرِ﴾ ئامۆژگاریی یەكتر بكەن بۆ خۆڕاگریی

سوورەتی هومەزە

﴿وَيۡلٞ﴾ هاوار، ماڵكاولیی
﴿هُمَزَةٖ لُّمَزَةٍ﴾ تانە و تەشەردەر
﴿وَعَدَّدَهُۥ﴾ دەیژمارد
﴿لَيُنۢبَذَنَّ﴾ فڕێ دەدرێن ﴿ٱلۡحُطَمَةِ﴾ دۆزەخ ﴿تَطَّلِعُ عَلَى ٱلۡأَفۡـِٔدَةِ﴾ دڵ دادەگرێ و رەگەكانی دەپسێنێ
﴿مُّؤۡصَدَةٞ﴾ داخراوە
﴿فِي عَمَدٖ مُّمَدَّدَةِۭ﴾ لە بۆریی درێژدا

سوورەتی فیل

﴿بِأَصۡحَٰبِ ٱلۡفِيلِ﴾ خاوەنانی فیل، رووداوی فیل
﴿يَجۡعَلۡ كَيۡدَهُمۡ﴾ فێڵەكانیانی نەكرد
﴿تَضۡلِيلٖ﴾ لە زیان و سەرلێشێوان و لەناوبردن
﴿طَيۡرًا أَبَابِيلَ﴾ ئەو باڵندە ناسراوە بە (تەیرەن ئەبابیل)
﴿سِجِّيلٖ﴾ سەنگی گڵ، بەردە قوڕینە
﴿كَعَصۡفٖ مَّأۡكُولِۭ﴾ وەك كای بە تەرس بوو

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە.
- (٢، ٤، ٦) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

سُورَةُ قُرَيْشٍ

ترتيبها ١٠٦ — آياتها ٤

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

لِإِيلَٰفِ قُرَيْشٍ ﴿١﴾ إِۦلَٰفِهِمْ رِحْلَةَ ٱلشِّتَآءِ وَٱلصَّيْفِ ﴿٢﴾ فَلْيَعْبُدُوا۟ رَبَّ هَٰذَا ٱلْبَيْتِ ﴿٣﴾ ٱلَّذِىٓ أَطْعَمَهُم مِّن جُوعٍ وَءَامَنَهُم مِّنْ خَوْفٍۭ ﴿٤﴾

سُورَةُ المَاعُونِ

ترتيبها ١٠٧ — آياتها ٧

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

أَرَءَيْتَ ٱلَّذِى يُكَذِّبُ بِٱلدِّينِ ﴿١﴾ فَذَٰلِكَ ٱلَّذِى يَدُعُّ ٱلْيَتِيمَ ﴿٢﴾ وَلَا يَحُضُّ عَلَىٰ طَعَامِ ٱلْمِسْكِينِ ﴿٣﴾ فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾ ٱلَّذِينَ هُمْ عَن صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿٥﴾ ٱلَّذِينَ هُمْ يُرَآءُونَ ﴿٦﴾ وَيَمْنَعُونَ ٱلْمَاعُونَ ﴿٧﴾

سُورَةُ الكَوْثَرِ

ترتيبها ١٠٨ — آياتها ٣

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِنَّآ أَعْطَيْنَٰكَ ٱلْكَوْثَرَ ﴿١﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَٱنْحَرْ ﴿٢﴾ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ ٱلْأَبْتَرُ ﴿٣﴾

وشەو ماناکانی

سوورەتی قورەیش

﴿لِإِيلَٰفِ قُرَيْشٍ﴾ بۆ ئارامیی و مانەوەی قورەیش

سوورەتی ماعوون

﴿أَرَءَيْتَ ٱلَّذِى﴾ ئایا دیوتە؟ پێم بڵێ

﴿يُكَذِّبُ بِٱلدِّينِ﴾ باوەڕی بە ڕۆژی قیامەت نییە

﴿يَدُعُّ ٱلْيَتِيمَ﴾ هەتیو بە پاڵ دەردەکا

﴿وَلَا يَحُضُّ﴾ هان نادا

﴿فَوَيْلٌ﴾ ماڵکاولیی، هاوار

﴿لِّلْمُصَلِّينَ﴾ ئەو نوێژکەرانەی دووڕوویی دەکەن

﴿سَاهُونَ﴾ ساردە نوێژن

﴿يُرَآءُونَ﴾ ڕووپامایی دەکەن

﴿وَيَمْنَعُونَ ٱلْمَاعُونَ﴾ ڕێگریی لە کۆمەککردنی دەر و دراوسێ دەکەن

سوورەتی کەوثەر

﴿إِنَّآ أَعْطَيْنَٰكَ ٱلْكَوْثَرَ﴾ کەوثەرمان دایتێ، کەوثەر جۆگەیەکە لە بەهەشتدا

﴿وَٱنْحَرْ﴾ قوربانیی بکە

﴿شَانِئَكَ﴾ ئەوەی ڕقی لێتە

﴿هُوَ ٱلْأَبْتَرُ﴾ ئەو دوابڕاو و بێ نەوەیە

ڕەنگکردن (تفخيم) و قەلقەلە:

- ▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه).
- ▼ تەفخیمی پیتی (راء).
- ▼ سیفەتی قەلقەلە.

١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف):

١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە.

٢. نیشانەکانی وەستان:

٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

سُورَةُ الكَافِرُونَ

ترتيبها ١٠٩ — آياتها ٦

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قُلۡ يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡكَٰفِرُونَ ﴿١﴾ لَآ أَعۡبُدُ مَا تَعۡبُدُونَ ﴿٢﴾ وَلَآ أَنتُمۡ عَٰبِدُونَ مَآ أَعۡبُدُ ﴿٣﴾ وَلَآ أَنَا۠ عَابِدٞ مَّا عَبَدتُّمۡ ﴿٤﴾ وَلَآ أَنتُمۡ عَٰبِدُونَ مَآ أَعۡبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمۡ دِينُكُمۡ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

سُورَةُ النَّصۡرِ

ترتيبها ١١٠ — آياتها ٣

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا جَآءَ نَصۡرُ ٱللَّهِ وَٱلۡفَتۡحُ ﴿١﴾ وَرَأَيۡتَ ٱلنَّاسَ يَدۡخُلُونَ فِي دِينِ ٱللَّهِ أَفۡوَاجٗا ﴿٢﴾ فَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ وَٱسۡتَغۡفِرۡهُۚ إِنَّهُۥ كَانَ تَوَّابَۢا ﴿٣﴾

سُورَةُ المَسَدِ

ترتيبها ١١١ — آياتها ٥

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

تَبَّتۡ يَدَآ أَبِي لَهَبٖ وَتَبَّ ﴿١﴾ مَآ أَغۡنَىٰ عَنۡهُ مَالُهُۥ وَمَا كَسَبَ ﴿٢﴾ سَيَصۡلَىٰ نَارٗا ذَاتَ لَهَبٖ ﴿٣﴾ وَٱمۡرَأَتُهُۥ حَمَّالَةَ ٱلۡحَطَبِ ﴿٤﴾ فِي جِيدِهَا حَبۡلٞ مِّن مَّسَدِۭ ﴿٥﴾

وشەو ماناكانى

سوورەتى كافرون

﴿ لَكُمۡ دِينُكُمۡ ﴾ كوفر و بێ باوەڕیی خۆتان بۆ خۆتان

﴿ وَلِيَ دِينِ ﴾ دڵسۆزیی و باوەڕی منیش بۆ خۆم

سوورەتى نەصر

﴿ جَآءَ نَصۡرُ ٱللَّهِ ﴾ یارمەتیی و كۆمەكی خودا هات

﴿ وَٱلۡفَتۡحُ ﴾ ئازادكردن و رزگاركردنی مەككە

﴿ أَفۡوَاجٗا ﴾ پۆل پۆل

﴿ فَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ ﴾ سوپاسی خودای خۆت بكە

﴿ كَانَ تَوَّابَۢا ﴾ تەوبە قەبووڵ دەكا

سوورەتى مەسەد

﴿ تَبَّتۡ ﴾ دەستی شكێ! دەستی وشك بێ!

﴿ وَتَبَّ ﴾ شكاش و وشكیش بوو

﴿ مَآ أَغۡنَىٰ عَنۡهُ ﴾ هیچ سوودی پێ نەدا

﴿ كَسَبَ ﴾ ئەوەی كە كردی

﴿ سَيَصۡلَىٰ نَارٗا ﴾ دەخرێتە ئاگرەوە

﴿ فِي جِيدِهَا ﴾ لە ئەستۆیدا

﴿ مِّن مَّسَدِۭ ﴾ لە كوریس

مینگەكان و، ئەوانەی ناخوێنرێنەوە

- شوێنی مینگە (الغنة).
- (الإدغام) بە مینگەوە.
- مینگەی (الإخفاء).
- (الإدغام)ی بێ مینگە و،
- مینگەی (الإقلاب).
- ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.

ئەندازەی درێژكردنەوەكان (المدود)

- (٦) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن
- (٥،٤) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمز)ەوە دروست دەبن.
- مەددی متصل، لەكاتی وەستاندا و، ماوەكەی بە ئەندازەی (٦،٥،٤) حەرەكەیە.
- (٦،٤،٢) حەرەكە بۆ مەددی لەناكاو (عارض) لەكاتی وەستان (وقف)دا.
- (٢) حەرەكە بۆ ئەو مەددانەی حوكمەكەیان هاوشێوەی (المد الطبيعي)ن.

سُورَةُ الإخلاص

ترتيبها ١١٢ — آياتها ٤

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ ٱللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ ٱللَّهُ ٱلصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُن لَّهُۥ كُفُوًا أَحَدٌۢ ﴿٤﴾

سُورَةُ الفَلَق

ترتيبها ١١٣ — آياتها ٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلْفَلَقِ ﴿١﴾ مِن شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِن شَرِّ ٱلنَّفَّٰثَٰتِ فِى ٱلْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

سُورَةُ النَّاس

ترتيبها ١١٤ — آياتها ٦

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلنَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ ٱلنَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَٰهِ ٱلنَّاسِ ﴿٣﴾ مِن شَرِّ ٱلْوَسْوَاسِ ٱلْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ ٱلَّذِى يُوَسْوِسُ فِى صُدُورِ ٱلنَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ ٱلْجِنَّةِ وَٱلنَّاسِ ﴿٦﴾

وشه و ماناكانى

سوورەتى ئیخلاص

﴿ ٱللَّهُ ٱلصَّمَدُ ﴾ خودا بێ ئیحتیاجە و هەموو موحتاجی ئەون ﴿ كُفُوًا ﴾ هاو وێنە

سوورەتى فەلەق

﴿ أَعُوذُ ﴾ پەنا ئەگرم ﴿ بِرَبِّ ٱلْفَلَقِ ﴾ بە خودای بەیانیی، خودای هەموو کەس ﴿ شَرِّ غَاسِقٍ ﴾ شەڕ و زیانی شەو ﴿ وَقَبَ ﴾ کە تاریکیی دادێ ﴿ ٱلنَّفَّٰثَٰتِ فِى ٱلْعُقَدِ ﴾ ئەو ژنانەی جادوو دەکەن و فوو بە گرێدا دەکەن

سوورەتى ناس

﴿ أَعُوذُ ﴾ پەنا ئەگرم ﴿ بِرَبِّ ٱلنَّاسِ ﴾ بە فەرمانڕەوای خودای جیهان ﴿ مَلِكِ ٱلنَّاسِ ﴾ خاوەنی خەڵك ﴿ إِلَٰهِ ٱلنَّاسِ ﴾ خودای خەڵك ﴿ ٱلْوَسْوَاسِ ﴾ وەزواز، گومانکەر ﴿ ٱلْخَنَّاسِ ﴾ خۆشارەوە، نادیار ﴿ ٱلْجِنَّةِ ﴾ جنۆكە

قورس كۆكردن (تفخيم) و قەلقەلە		چۆنیەتی وەستان (الوقوف): / نیشانەکانی وەستان:	
	▼ تەفخیمی پیتی لامی (اللّٰه). ▼ تەفخیمی پیتی (راء). ▼ سیفەتی قەلقەلە.	١. چۆنیەتی وەستان (الوقوف): ٢. نیشانەکانی وەستان:	١- هەموو وەستانەکان لەسەر پیتی سکوندار دەکرێت، تەنانەت گەر پیتەکە خۆی سکوندار نەبێت لەکاتی وەستاندا حەرەکەکانی تری لێ دادەماڵرێت. هەر بۆیە لە وەستاندا گەر پیتەکە (تەنوینی فەتحە)ی لەسەر بوو بە (ئەلف) دەخوێنرێتەوە و، تائی خڕیش بە (هاء)ی سکوندار دەخوێنرێتەوە. ٢- ئەو هێمایانەی وەستان کە بەڕەنگی سوور ڕەنگ کراون وەستانی میانەی ئایەتەکان و سەرەتای ئایەتەکان دیاری دەکەن، لەکاتی بەردەوامبوونیش لە خوێندنەوە چەند حوکمێك هەن کە دەگۆڕێن.

دُعَاءُ خَتْمِ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ

اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي بِالقُرْءَانِ وَاجْعَلْهُ لِي إِمَامًا وَنُورًا وَهُدًى وَرَحْمَةً اللَّهُمَّ ذَكِّرْنِي مِنْهُ مَا نَسِيتُ وَعَلِّمْنِي مِنْهُ مَا جَهِلْتُ وَارْزُقْنِي تِلَاوَتَهُ آنَاءَ اللَّيْلِ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ وَاجْعَلْهُ لِي حُجَّةً يَارَبَّ الْعَالَمِينَ * اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي وَاجْعَلِ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ وَاجْعَلِ الْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ * اللَّهُمَّ اجْعَلْ خَيْرَ عُمْرِي آخِرَهُ وَخَيْرَ عَمَلِي خَوَاتِمَهُ وَخَيْرَ أَيَّامِي يَوْمَ أَلْقَاكَ فِيهِ * اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِيشَةً هَنِيَّةً وَمِيتَةً سَوِيَّةً وَمَرَدًّا غَيْرَ مُخْزٍ وَلَا فَاضِحٍ * اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَسْأَلَةِ وَخَيْرَ الدُّعَاءِ وَخَيْرَ النَّجَاحِ وَخَيْرَ الْعِلْمِ وَخَيْرَ الْعَمَلِ وَخَيْرَ الثَّوَابِ وَخَيْرَ الْحَيَاةِ وَخَيْرَ الْمَمَاتِ وَثَبِّتْنِي وَثَقِّلْ مَوَازِينِي وَحَقِّقْ إِيمَانِي وَارْفَعْ دَرَجَتِي وَتَقَبَّلْ صَلَاتِي وَاغْفِرْ خَطِيئَاتِي وَأَسْأَلُكَ الْعُلَا مِنَ الْجَنَّةِ * اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ

وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بِرٍّ وَالْفَوْزَ
بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ * اللَّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا
وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ * اللَّهُمَّ اقْسِمْ لَنَا مِنْ
خَشْيَتِكَ مَا تَحُولُ بِهِ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعْصِيَتِكَ وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُنَا
بِهَا جَنَّتَكَ وَمِنَ الْيَقِينِ مَا تُهَوِّنُ بِهِ عَلَيْنَا مَصَائِبَ الدُّنْيَا وَمَتِّعْنَا
بِأَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَقُوَّتِنَا مَا أَحْيَيْتَنَا وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا وَاجْعَلْ
ثَأْرَنَا عَلَى مَنْ ظَلَمَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى مَنْ عَادَانَا وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي
دِينِنَا وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمِّنَا وَلَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا
مَنْ لَا يَرْحَمُنَا * اللَّهُمَّ لَا تَدَعْ لَنَا ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ وَلَا هَمًّا إِلَّا
فَرَّجْتَهُ وَلَا دَيْنًا إِلَّا قَضَيْتَهُ وَلَا حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ إِلَّا قَضَيْتَهَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ * رَبَّنَا آتِنَا فِي
الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ
وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ
الْأَخْيَارِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا كَثِيرًا

فهرس السور

فهرس السور الألفبائي

تَعْرِيفُ بِهَٰذَا ٱلْمُصْحَفِ ٱلشَّرِيفِ

تمت بفضل الله كتابة هذا المصحف الشريف على أصح الأقوال التي أجمع عليها علماء رسم المصحف ليطابق بذلك رسم مصاحف سيدنا عثمان بن عفان وهو ما يعرف بالرسم العثماني، وتم ضبطه نقطاً وتشكيلاً وفقاً لما انتهى إليه ضبط المصاحف على رواية حفص عن عاصم.

وقد منح الإذن بطباعة هذا المصحف الشريف بعد تدقيقه:

- مجمع البحوث الإسلامية بالأزهر الشريف بمصر بكتاب الإدارة العامة للبحوث والتأليف والترجمة

رقم: ٢٠٠٨/٣٤ تاريخ: ٢٠٠٨/٤/٢٤م.

وذلك باعتماد علامات الوقف ومصطلحات الضبط التالية:

عَلَامَاتُ ٱلْوَقْفِ

مـ تفيد لزوم الوقف — لا تفيد النّهي عن الوقف — صلى تفيد بأنّ الوصل أولى مع جواز الوقف

ج تفيد جواز الوقف — س سكتة يسيرة بدون تنفس — قلى تفيد بأنّ الوقف أولى مع جواز الوصل

∴ ∴ تفيد جواز الوقف بأحد الموضعين وليس في كليهما

اصْطِلَاحَاتُ ٱلضَّبْطِ

ه للدّلالة على زيادة الحرف وعدم النطق به — ~ للدّلالة على لزوم المدّ الزائد — ً ٌ للدّلالة على إظهار التّنوين

ه للدّلالة على زيادة الحرف حين الوصل — ْ للدّلالة على سكون الحرف❖ — ً ٌ للدّلالة على الإدغام والإخفاء❖

للدّلالة على وجوب النّطق بالحروف المتروكة — صـ للدّلالة على همزة الوصل — م للدّلالة على وجود الإقلاب

للدّلالة على وجوب الإشمام أو الرّوم — ٥ للدّلالة على وجوب الإمالة — • للدّلالة على وجوب التسهيل

۩ للدّلالة على موضع السّجود، أمّا كلمة وجوب السّجود فقد وضع فوقها خطّ — ﴿٦﴾ للدلالة على نهاية الآية ورقمها

صـ للدّلالة على وجوب النّطق بالسّين بدل الصّاد — سـ وإذا وضعت بالأسفل فالنّطق بالصّاد أشهر

ءا لآ ءا للدّلالة على أن الألف حرف مدّ ترسم الهمزة قبل الألف وتلفظ مثل: آ

۞ للدّلالة على بداية الأجزاء والأحزاب وأنصافها وأرباعها

❖ يشار للإدغام الكامل بتعرية الحرف من علامة السكون مع تشديد الحرف التالي:

مثل ﴿أُجِيبَت دَّعۡوَتُكُمَا﴾ يونس/٨٩، ﴿يَلۡهَث ذَّٰلِكَ﴾ الأعراف/١٧٦، ﴿وَقَالَت طَّآئِفَةٞ﴾ آل عمران/٧٢.

❖ ويشار للإدغام الناقص والإخفاء بتعرية الحرف من علامة السكون مع عدم تشديد الحرف التالي وذلك حسب حروفهما:

مثال الإدغام الناقص ﴿مِن وَالٍ﴾ الرعد/١١، ومثال الإخفاء: ﴿مِن ثَمَرَةٖ﴾ البقرة/٢٥.

- ويشار لإدغام المتماثلين والمتقاربين والمتجانسين بتعرية الحرف الأول من علامة السكون مع تشديد الحرف التالي مثل: ﴿فَكَفَرُواْ وَّتَوَلَّواْ﴾ التغابن/ ٦ ﴿كَانَت تَّأۡتِيهِمۡ﴾ التغابن/٦

- ويشار لإدغام لام الحرف ولام الفعل واللام الشمسية كذلك بتعرية الحرف الأول من علامة السكون مع تشديد الحرف التالي مثل: ﴿هَل لَّكَ﴾ النازعات / ١٨ ﴿ٱلسَّمَٰوَٰتِ﴾ البروج / ٩

ڕێبەری ئاسانکاری حوکمەکانی تەجوید

بەپێی ڕیوایەتی (حەفص لە عاسیمەوە) و لەڕێی (الشاطبیة)وە

لەگەڵ خستنەڕوو و دیاریکردنی حوکمە تەجویدییەکان
لەڕێی هێمای ڕەنگکراوەوە

سوپاس بۆ ئەو خوایەی، وەك بەندەی خۆی بەدیهێناوین و هەموو ئەوانەی پێ بەخشیوین کە بەختەوەریی هەردوو دونیامان بۆ دەستەبەر دەکەن و، لە ڕێی پەڕاوە پیرۆزەکەیەوە پەیامی خۆی پێ گەیاندووین و، کردوویەتییە مایەی ڕێنموویی و سارێژ و میهرەبانی، هەروەها بە زیاتر بەخشندەیی خۆی، خوێندنەوە و بەردەوامیمانی لەسەری کردووەتە پەرستش و بەندایەتییەك کە پاداشتی مەزن و خێر و بەرەکەتی گەورەی هەبێت.

لەڕاستیدا جوان خوێندنەوەی قورئانی پیرۆز چەند پێوەر و حوکمێکی تایبەتی خۆی هەیە کە پێویستە لەسەر موسوڵمانان فێریان بن و پابەندیان بن، هەر بۆیە بە باشمان زانی لە کۆتایی ئەم قورئانە پیرۆزەوە ڕوونیان بکەینەوە و، واتا و مەبەست لە هێما ڕەنگکراوەکان باس بکەین و بخەینەڕوو، ئەمەش لەڕێی شێوازی پرسیارو وەڵامەوە تا ڕوونتر بن و خوێنەر باشتر لێیان تێبگات، بەو هیوایەی ئامانجی خوازراو بپێکن، تەنها خوای گەورەش تەوفیقی کارێك دەدات کە سوود و خێری تێدا بێت.

زانستی تەجوید

• **زانستی تەجوید چییە و، ئامانج لێی چییە؟**

تەجوید: زانستێکە کە بە هۆیەوە شێوازی دروستی گۆکردنی هەر پیتێك بەگوێرەی سیفەت و تایبەتمەندییەکەی دەزانرێت. حوکمی فێربوونی: واجبە و فەرزی کیفایەیە. بابەتی لێکۆڵینەوەکەی: وشەکانی قورئانی پیرۆزە. ئامانجیشی: پاراستنی زمانە لە هەڵەکردن لەکاتی خوێندنەوەی قورئاندا.
لە ڕۆشنایی ئەم پێناسەیەدا، ئەم بەندەمان بەو شێوازە خستووەتەڕوو کە زانایانی ئەم زانستە ڕیزبەندییان کردووە و، بەم شێوەیەی خوارەوەیە:

- شوێنی دەرچوونی پیتەکان (مخارج الحروف).
- سیفەتی پیتەکان.
- حوکمە تەجویدییەکان.

تەنها بە زانینی مەخاریجی موحەقەق و موقەدەر -کە دواتر واتاکەی ڕوون دەکرێتەوە- دەتوانرێت بە دروستی پیتەکان گۆبکرێن، هەروەها بە زانینی سیفەتە ئاوەڵە خۆییەکانی پیتەکان پاشان حوکمەکانیان یا ئەو سیفەتە ئاوەڵە دەرەکییانەی لە بەیەککەیشتنی پیتەکان بەیەك دروست دەبن.

شوێنی دەرچوونی پیتەکان (مخارج الحروف)

• **شوێنی دەرچوونی پیتەکان کامانەن و، سوودی زانینیان چییە؟**

مەخرەجی پیت: ئەو شوێنەیە کە پیتەکەی لێوە گۆدەکرێت و، لە پیتێکەوە بۆ پیتێکی تر دەگۆڕێت.

بەجوانی پابەندبوون بە زانستی تەجوید و بەوردی پەیڕەوکردنی حوکمەکانی تەنها لەڕێی زانینی مەخاریجی پیتەکان بە تەواوی و بەئاسانی گۆکردنی هێماکانیانە، کە ئەمەش بە گوێگرتن و زۆر وتنەوەیان دەبێت.

شەرحی وێنەکە:

١- بۆشایی لووت.
٢- بنجی دوو دانی پێشەوە.
٣- کونەلووتەکان.
٤- زمانە بچکۆلە.
٥- هەناسە بۆریی سەرەکی.
٦- بۆشایی قوڕگ.
٧- ناوەڕاستی زمان.
٨- گەروو (قوڕگ).
٩- نزیکترین بەشی قوڕگ.
١٠- ناوەڕاستی قوڕگ.
١١- ئەوپەڕی قوڕگ.

• چۆن مەخرەجی پیتێک بزانین؟

لەڕێی زەنئەدار (سکوندار)کردنی، یا گیرەدار (شەددەدار)کردنی، یا ئەوەی (هەمزە)یەکی حەرەکەداری لەپێش دابنرێت و بخوێنرێتەوە، جا دەنگ لە کوێ تەواو بوو، ئەو شوێنە شوێنی دەرچوونی پیتەکەیە.

• مەخاریجی پیتەکان کامانەن؟

مەخرەجی یەکەم: (الجوف) بۆشایی ناو دەم و قوڕگ

ئەم مەخرەجە سێ پیتی لێ دەردەچێت کە پیتە درێژکراوەکان (حروف المد)ن: (ا، و، ي)، هەر یەك لەم پیتانە لە سەرەتای بۆریی هەناسەوە دەردەچێت پاشان درێژ دەبێتەوە و بە بۆشایی دەمدا تێپەڕدەبێت و، بە کۆتایی هاتنی هەواکە ئەمیش تەواو گۆدەکرێت.

بەوپێیەی هەر لەناو بۆشایی دەمدا بەتەواوی گۆدەکرێن، لەبەر ئەوە کراوەتە مەخرەجیش بۆیان، بەم شێوەیەش گۆدەکرێن: (ـَا، ـُو، ـِي). لەڕاستیدا بەشێوەیەکی مەزەندەیی بۆشایی قوڕگ و دەم بە مەخرەجیان هەژمار کراوە، چونکە بەهۆی بەشێکی دیاریکراوی دەمەوە گۆناکرێن، بەڵکو بەهۆی هەوای ناو دەمەوە گۆدەکرێن، هەر بۆیە سیفەتی درێژکردنەوە و کورتکردنەوەیان هەیە.

مەخرەجی دووەم: (الحلق) گەروو

مەخرەجێکی گشتگیرە و، سێ مەخرەجی بەشەکی (جوزئی)ی هەیە، ئەوانیش:

١- **ئەوپەڕی گەروو و نزیکترین مەخرەج لە سینەوە:** پیتەکانی هەمزە و هائی لێوە دەردەچێت و، بەم شێوەیە گۆدەکرێن: (أَءْ، أَهْـ).

٢- **ناوەڕاستی گەروو و ڕووبەڕووی قوڕگ:** پیتەکانی عەین پاشان حائی لێوە گۆدەکرێت، چونکە عەین لە ئەوپەڕی گەرووەوە نزیکترە، بەمشێوەیەش گۆدەکرێن: (أَعْ، أَحْ).

٣- **نزیکترین بەشی قوڕگ:** پیتی غەین پاشان خائی لێوە دەردەچێت، بەم شێوەیە: (أَغْ، أَخْ).

مەخرەجی سێیەم: (زمان)

دە مەخرەجی بەشەکی (جوزئی)ی تێدایە، لە چوار بەشیش پێکهاتووە، ئەوانیش: (ئەوپەڕ، ناوەند، پێشەوە، سەر)ی زمان.

١- مەخرەجی (قاف): لە ئەوپەڕی زمان (واتە کۆتایی زمان)ەوە کە مەڵاشوو یان ئاسمانەی سەرووی دەم لەبەرامبەریدایە، بەم شێوەیە گۆدەکرێت: (أ قْ).

٢- مەخرەجی (کاف): لە ئەوپەڕی زماندایە هاوشێوەی قاف، بەڵام مەخرەجی ئەم لە ناوەڕاستی زمانەوە نزیکترە، بەمشێوەیەش گۆ دەکرێت: (أ كْ).

٣- مەخرەجی (جیم پاشان شین پاشان یاء): بەڵام ئەو یائەی کە درێژناکرێتەوە (مەدد نییە)، واتە یائێکی حەرەکەدار یا سکووندار بێت پاش پیتێکی فەتحەدار هاتبێت.

بە نزیککردنەوەی ناوەندی زمان لەگەڵ بەرامبەری لە مەڵاشوودا ئەم سێ پیتە گۆدەکرێن، بەمشێوەیە: (أ جْ، أ شْ، أ يْ).

٤- مەخرەجی (ضاد): یەك لێواری زمان یا هەردووکیان بەیەکەوە لەگەڵ بەرامبەرەکەیان لە ددانەکانی هاڕەر و خرێ دەدرێن، بەمشێوەیە: (أ ضْ).

٥- مەخرەجی (لام): نزیکترین بەشی دوو لێواری زمان تا کۆتایی سەری زمان (پاش مەخرەجی ضاد) لەگەڵ بەرامبەری خۆی لە مەڵاشووی سەروو دەدرێت، بەمشێوەیە: (أ لْ).

٦- مەخرەجی (نوون)ی حەرەکەدار (واتە ئەو نوونە نەبێت کە لە حاڵەتی ئیدغام و ئیقلابدا هەیە): لە قەراغی زمانەوە دەردەچێت (لە ژێر مەخرەجی لامدا) لەگەڵ بەرامبەری خۆی لە پووکی ددانەکانی سەرەوە، بەمشێوەیە: (أ نْ).

٧- مەخرەجی (راء): بە نزیککردنەوەی قەراغی زمان لەگەڵ بەرامبەری خۆی لە پووکی ددانەکانی سەرەوە گۆدەکرێت، بەمشێوەیە: (أ رْ).

٨- مەخرەجی (طاء، پاشان دال، پاشان تاء): بە چەسپاندنی قەراغی زمان بە ڕەگ و بنی دووددانی بڕەری سەرەوە گۆدەکرێن، بەمشێوەیە (أ طْ، أ دْ، أ تْ).

٩- مەخرەجی (ظاء، پاشان ذال، پاشان ثاء): بە نزیککردنەوەی قەراغی زمان لەگەڵ سەری دوو ددانی بڕەری سەرەوە گۆدەکرێن، بەمشێوەیە: (أ ظْ، أ ذْ، أ ثْ).

١٠- مەخرەجی (صاد، پاشان سین، پاشان زای): بە چەسپاندنی لێواری زمان لەگەڵ بەشی سەرووی دوو ددانی بڕەری خوارووەوە گۆدەکرێن، بەمشێوەیە: (أ صْ، أ سْ، أ زْ).

مەخرەجی چوارەم: (هەردوو لێو)

کە دوو مەخرەجی تێدایە، ئەوانیش:

١- **مەخرەجی (فاء)**: کاتێك دوو ددانە بڕەرەکەی سەروو دەدرێت لە دیوی ناوەوەی لێوی خواروو، واتە بەمشێویە گۆ دەکرێت: (أ فْ).

٢- **مەخرەجی (باء، پاشان میم، پاشان واو)**: بەڵام واوی مەدد نەبێت، واتە ئەو واوە بێت کە حەرەکەدار یا سکووندارە پاش پیتێکی فەتحەدار، پیتی (واو) بە بازنەکردنەوەی هەردوو لێو لەگەڵ یەکتر گۆدەکرێت، بەڵام (باء، میم) بە لێکدان و نووساندنی هەردوو لێو گۆدەکرێن، بەمشێویە: (أ بْ، أ مْ، أ وْ).

مەخرەجی پێنجەم: بۆشایی لووت

کە بریتییە لەوپەڕی لووت، واتە بۆشایی لووت بەسەر قوڕگ (حلق)ەوە: مەخرەجی حەرفە مینگەدارەکانە، کە لەکاتی باسکردنی حوکمەکانی تەجویددا ئاماژەیان پێ دەدەین.

• **سیفەتی پیتەکان چییە و، گرنگیی زانینیان چییە؟**

بۆ گۆکردنی پیتێك مەخرەجی پیتەکە و، حەرەکەکەی و، سیفەتەکەی و، حوکمەکەی بەگوێرەی پیتەکانی پاش و پێشی بەشدار دەبن.

پاش ئەوەی مەخرەجی پیتەکانمان زانی، ئێستا کاتی ئەوە هاتووە سیفەتەکانیشیان بزانین، بۆ ئەوەی بتوانین بەشێوەیەکی دروست و تەواو گۆیان بکەین.

سیفەتەکانیش بەپێی پەیوەست و ناپەیوەست (اللزوم، و العروض) دەکرێن بە دوو بەشەوە:

بەشی یەکەم: سیفەتە خۆیی و هەمیشە پەیوەستەکان (اللازمة) بە پیتەوە

واتە ئەو سیفەتانەی هەرگیز لە پیتەکە نابنەوە، جا پیتەکە زەنەدار یا حەرەکەدار بێت.

بەشی دووەم: سیفەتە ناپەیوەستەکان (العَرَضِیّة) بە پیتەوە

واتە ئەو سیفەتانەی هەندێك جار دەچنە پاڵ پیتێك و هەندێك جار لەگەڵی نابن، ئەمەش لەکاتی بەیەکگەیشتنی پیتەکان دەبێت، ئینشائەڵڵا لە حوکمەکانی تەجویددا ئاماژە بەم سیفەتانەش دەدەین.

سیفەتە خۆییەکانیش بە پێی بەیەکگەیشتن و بەیەك نەگەیشتنی پیتەکان دەکرێن بە دوو کۆمەڵەوە: کۆمەڵێکیان دژیان هەیە و ژمارەیان چوارە، کۆمەڵەکەی تریش دژیان نییە و ژمارەیان حەوتە.

• **ئەو سیفەتانە کامانەن کە دژیان هەیە؟**

أ- سیفەتی چپاندن (الهمس): کە پیتەکانیشی لە ڕستەی (فحثه شخص سکت)دا کۆکراونەتەوە، ئەم سیفەتەش بە دەرچوونی هەوای هەناسەیە لەکاتی گۆکردنی پیتەکەدا، ئەمەش لەبەر لاوازیی پیتە گۆکراوەکە و، کەمیی پشتبەستن بە مەخرەجەکەیەتی.

دژەکەشی سیفەتی ئاشکرا و دیاری (الجهر)ە: کە بریتییە لە دەرنەچوونی هەوای هەناسە لەکاتی گۆکردنی پیتدا، بەهۆی بەهێزیی و زۆر پشتبەستن بە مەخرەجەکەی. پیتەکانیشی هەموو پیتەکانی زمانی عەرەبییە جگە لە پیتەکانی (الهمس).

ب- سیفەتی توندی (الشدة): بریتییە لە گیرانی ڕۆیشتنی دەنگ لەکاتی گۆکردنی پیتدا بەهۆی بەهێزیی و پشتبەستنی زۆر بە مەخرەجەکەیەوە. پیتەکانی خاوەن ئەم سیفەتە لە ڕستەی (أجد قط بکت)دا کۆکراونەتەوە.

دژەکەشی سیفەتی خاوی و نەرمیی (الرخاوة)یە: بریتییە لە سست دەرچوون و ڕۆیشتنی دەنگ لەکاتی گۆکردنی پیتدا بەهۆی لاوازیی و کەم پشتبەستن بە مەخرەجەکەی. پیتەکانیشی بریتین لە هەموو پیتەکانی زمانی عەرەبی جگە لە پیتەکانی (الشدة).

لە نێوان ئەم دوو سیفەتە دژیەکەدا سیفەتی مامناوەندی (البینیّة) هەیە: بۆ پیتەکانی کۆکراوە لە ڕستەی (لِن عُمر)دا. ئەمەش جۆرە مامناوەندییەکە لە گۆکردنی پیتەکەدا، واتە نە وەك سیفەتی (الشدة) دەنگی پیتەکە لە مەخرەجەکەی دەگیردرێت و، نە زۆریش وەك سیفەتی (الرخاوة) دەردەچێت و تێپەڕ دەبێت.

ج- سیفەتی بەرزبوونەوە (إستعلاء) یا (تفخیم): بریتییە لە بەرزبوونەوەی هەموو یا بەشێکی زمان بەرەو مەڵاشووی سەروو لەکاتی گۆکردنی ئەو پیتانەی لە ڕستەی (خص ضغط قظ)دا کۆکراونەتەوە. هەموو زمان لەکاتی گۆکردنی پیتەکانی (ص، ض، ط، ظ)دا بەرز دەبێتەوە، بەڵام لەکاتی گۆکردنی پیتەکانی (غ، خ، ق)دا ئەوپەڕی زمان بەرز دەبێتەوە.

پێچەوانەی ئەمەش سیفەتی نزم بوونەوە یا ڕاخراوی (**إستفال**) یا (**ترقیق**)ە: ئەمەش بریتییە لە نزمبوونەوەی زمان بەرامبەر مەڵاشووی سەروو. هەموو پیتەکانی زمانی عەرەبی ئەم سیفەتەیان هەیە جگە لە پیتەکانی (**إستعلاء**).

د- سیفەتی داخراوی (إطباق): بریتییە لە چەسپاندنی زمان بە مەڵاشووی سەرووەوە لەکاتی گۆکردنی پیتەکانی (ص، ض، ط، ظ)دا.

دژەکەشی سیفەتی کراوەیی (إنفتاح)ە: واتە زمان لەکاتی گۆکردنی گشت پیتەکانی زمانی عەرەبیدا نالکێت بە مەڵاشووی سەرووەوە جگە لە پیتەکانی (إطباق).

• ئەو سیفەتانە کامانەن کە دژیان نیە؟

أ- سیفەتی (الصَّفیر): کە دەنگێکی زیادەیە و لەکاتی گۆکردنی پیتەکانی (ص، س، ز)دا دروست دەبێت، ئەم سیفەتەش بۆیە بەم ناوەوە ناو نراوە چونکە سیفەتی دەنگە دروستبووەکە لە خوێندنی یان جریواندنی باڵندە دەچێت.

ب- سیفەتی نەرمونیانی (اللین): واتە گۆکردنی پیت بە نەرمونیانی و بێ زۆر لەخۆکردن، ئەمەش لە پیتەکانی (و، ی)دا دەبێت.

ج- سیفەتی لادان (إنحراف): ئەمەش لادانی پیتە لە مەخرەجی خۆی تا دەگاتە مەخرەجی پیتێکی تر، کە لە گۆکردنی پیتەکانی (ل، ر)دایە، لادانی (لام) لە لێواری زمانەوە دەبێت و، لادانی (راء)یش لە پشتەوەی زمانەوە دەبێت.

د- سیفەتی دووبارەبوونەوە (التکریر): کە تایبەتە بە پیتی (راء) و بریتییە لە لەرزین یا لەرینەوەی زمان لەکاتی گۆکردنیدا، ئەم سیفەتە بۆیە باس دەکرێت تا قسەکەر خۆی لێ لابدات نەك پەیڕەوی بکات.

ذ- سیفەتی بڵاوبوونەوە (التفشي): بریتییە لە بڵاوبوونەوەی ئەو هەوایەی لەکاتی گۆکردنی پیتی (شین)دا بە نێو دەمدا دەردەچێت، تا دەگاتە مەخرەجی (الظاء).

و- سیفەتی درێژکردنەوە (إستطالة): تایبەتە بە پیتی (الضاد) و بریتییە لە درێژبوونەوەی دەنگ لە یەکێك لە لێوارەکانی زمانەوە بەرەو کۆتایی زمان، دەکرێت بە زۆر ڕاهێنان و وتنەوەش بە هەردوو لێواری زمان درێژ بکرێتەوە.

بە سیفەتی (القلقلة)ش کۆتایی بەم باسەی سیفەتەکانی پیتەکان دەهێنین، بەو پێیەی تەنها سیفەتە کە بە گۆکردنی پیتەکانی لە باری زەنەدارکردنیاندا دروست دەبێت.

ز- سیفەتی هەڵبەزین و ڕاتەکان (القلقلة): کە تایبەتە بە پێنج پیتی (قطب جد) و، بریتییە لە بەهێزیی دەنگی پیتی زەنەدار لە مەخرەجەکەیدا، تا بە تەواوی و دیاریی گۆبکرێت، سێ بەشیشە:

(القلقلة الصغری): کاتێك یەکێك لە پیتەکانی لە ناوەڕاستی وشەدا بێت.

(القلقلة الوسطی): کاتێك یەکێك لە پیتەکانی لە کۆتایی وشەدا بێت.

(القلقلة الکبری): کاتێک پیتی قەلقەلەکە (مشدد) گیراو بێت و لە کۆتایی وشەوە بێت.

• ئەم سیفەتەش بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا دیاری کراوە، لە نموونەکانیشی:

تَقْتُلُونَ ، قَبْلُ ، وَلَقَدْ ، غَضَبٌ ، حَيْثُمْ ، تَجْرِي

حوکمەکانی (أعوذ بالله) و (بسم الله)

• حوکمەکانی وتنی (أعوذ بالله) و (بسم الله) کامانەن؟

أ- حوکمی وتنی (أعوذ بالله):
باشتر وایە هەمیشە لە سەرەتای قورئان خوێندندا (أعوذ بالله) بوترێت، جگە لەم بارانە:
- ئەگەر خوێنەر لەبەر خۆیەوە قورئانی دەخوێند، جا بە تەنیا یا لە کۆڕی خەڵکدا.
- ئەگەر بەتەنیا بوو جا لەبەر خۆیەوە یا بە دەنگی بەرز بخوێنێت.
- لەکاتی نوێژکردندا.
ب- حوکمەکانی وتنی (بسم الله):
زانایان و قورئانخوێنان کۆکن لەسەر ئەوەی قورئانخوێن لە سەرەتای هەموو سوورەتێکدا (بسم الله) بکات جگە لە سوورەتی (التوبة).
- ئەگەر قورئانخوێن لە غەیری سەرەتای سوورەتەکانەوە دەستی بە خوێندنەوە کرد ئەوا دەشێت (بسم اللّه) بکات و دەشکرێت نەیکات، تەنانەت لە سوورەتی (التوبة)شدا.
- ئەگەر قورئانخوێن ویستی کۆتایی سوورەتێك بە سەرەتای سوورەتێکی تر بگەیەنێت، ئەوا پاش سوورەتی یەکەم و پێش سوورەتی دووەم بەسەریەکەوە (بسم اللّه) دەکات، بۆ ئەوەی وا دەرنەکەوێت کە (بسم الله)کە سەر بە سوورەتی یەکەمە، تەنانەت ئەگەر پاش سوورەتی یەکەم (بسم اللّه)ی کرد و هەناسەیەکی دا ئەوا هەر پێویستە (بسم الله)ەکە بکاتەوە، ئینجا سوورەتی دووەم بخوێنێت، جگە لە سوورەتی (التوبة) لەبەر ئەوەی بە (بسم الله) دەست پێ ناکات.

حوکمەکانی تەجوید
(الصفات العرضية)

• (الصفات العرضية) چییە؟
ئەو سیفەتانەن کە بەسەر شێوازی گۆکردنی پیتێکی دیاریکراودا دێن کاتێك بە پیتی پێش خۆی یا پاش خۆی کاریگەر دەبێت، کەواتە ئەم سیفەتانە ئەصڵی و بنەڕەتی و هەمیشەیی نین و، لەمەودوا باسیان دەکەین.

حوکمی درێژکردنەوەی پیتەکان
(أحكام المدود)

• درێژکردنەوەی پیت (مد الحرف) چییە و، کام پیتانە درێژدەکرێنەوە؟
(المد) لە زمانی عەرەبیدا واتە: کشاندن و زیادکردن. وەك زاراوەیەکیش: بریتییە لە درێژکردنەوەی دەنگ لەکاتی گۆکردنی یەکێك لە سێ پیتە درێژکراوەکە (حروف المد)دا کە ئەوانیش: ئەلفێکی سکوندار کە پێش خۆی حەرفێکی فەتحەدار بێت (ـَـ ا) و، یائێکی سکوندار کە پێش خۆی حەرفێکی کەسرەدار بێت (ـِـ ی) و، واوێکی سکوندار کە پێش خۆی پیتێکی ضەممەدار بێت (ـُـ و)، ئەم سێ پیتی مەددەش لە وشەی (نُوحِيهَا)دا کۆکراونەتەوە.

• چەند جۆر مەددمان هەیە؟

مەددەکان دوو جۆرن:

أ- (المد الأصلي): ئەو جۆرەیە کە هاوشانی گۆکردنی هەموو پیتەکانە و مەرجی نییە و، ماوەی کرداری درێژکردنەوەکەش هێندەی دوو حەرەکەیە.

حەرەکە: بریتییە لە ماوەی ئەو کاتەی کە پێویستە بۆ گۆکردنی پیتێکی حەرەکەدار جا (فەتحەدار، یا ضەممەدار، یا کەسرەدار) بێت.

کەواتە پێویستە دوو پیتی حەرەکەداری بەدوای یەکداهاتوو لەکاتی گۆکردنیاندا هێندەی دوو حەرەکە درێژبکرێنەوە.

هەر کەسیش شێوازی نوتق و گۆکردنی سەلامەت و دروست بێت بێ زیاد و کەم ئەم مەددە گۆدەکات.. کۆمەڵێك مەددیش هەن کە هاوشێوەی ئەم جۆرەن، ئەوانیش: (المد الطبيعي، مد العوض، مد الصلة الصغرى) واتە هەموو ئەم جۆرە مەددانە بە هێندەی دوو حەرەکەن.

ب- المد الفرعي: جۆرە درێژکردنەوەیەکی زیاترە لە (المد الطبيعي) و، بەهۆی (هەمزە، یا سکون)ەوە دروست دەبێت و، درێژکردنەوەکەش لە دوو حەرەکە زیاترە. ئەمیش دەبێت بە دوو بەشەوە:

١- ئەو مەددانەی بەهۆی پیتی (هەمزە)ەوە دروست دەبن ئەوانیش: (المد الواجب المتصل، المد الجائز المنفصل، مد الصلة الكبرى)ن.

٢- ئەو مەددانەی بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن ئەوانیش: (المد اللازم، المد العارض للسكون، مد اللين)ن.

• جۆرەکانی (المد الأصلي) کامانەن؟

أ- (المد الطبيعي): درێژکردنەوەی دەنگی پیتێکە کە هەمزە یا سکون پێش یا پاشی نەهاتبن بە ئەندازەی دوو حەرەکە. هەروەك وتمان ئەو کەسەی زمان و کۆئەندامی گۆکردنی سەلامەت و تەواو بێت بێ کەم و زیاد ئەم جۆرە درێژکردنەوەیە دەکات. نموونەش بۆ ئەم جۆرە:

﴿ قَالَ ﴾، ﴿ يَقُولُ ﴾، ﴿ قِيلَ ﴾.

ب- (مد البدل): لە بەیەکگەیشتنی هەمزەیەك بە هەمزەیەکی سکوندار دروست دەبێت، جا ئەمە لە سەرەتای وشەدا وەك: ﴿ ءَامَنُوا ﴾ ﴿ أُوتُوا ﴾ ﴿ إِيمَٰنًا ﴾، یا لە ناوەڕاستی وشەدا بێت وەك: ﴿ ٱلْمَوْءُۥدَةُ ﴾، بەهۆی گۆڕینی هەمزەی دووەمیش بە پیتێکی مەددی هاوڕەگەزی حەرەکەی پێش خۆیەوە بە لەبریی (بدل) ناونراوە، بۆ نموونە وشەی ﴿ ءَامَنُوا ﴾ لە بنەڕەتدا (أأمنوا) بووە. ئەم جۆرە مەددە بە (هەموو هەمزەیەکی درێژکراوە)ش پێناسە دەکرێت. ئەمەش لە (المد الطبيعي)یەکاندا حاڵەتێکی تایبەتە.

ج- (مد العوض): ئەو جۆرە درێژکردنەوەیەیە کە لەکاتی وەستان لەسەر (تەنوینی فەتح)دا دەکرێت، وەك: ﴿ غَفُورًا ﴾، ﴿ شَكُورًا ﴾ لەبەر ئەوەی بە ئەلف قەرەبوو (تعويض)ی تەنوینەکە دراوەتەوە.

د- (مد الصلة الصغرى): ئەمەش بریتییە لە گەیاندن (صلة)ی هائی ضەممەداری جێناوی لکاو بۆ کەسی سێیەمی تاك (لە زمانی عەرەبیدا) بە واو، هەروەها گەیاندنی بە (ياء) ئەگەر خۆی کەسرەدار بوو. ئەمەش بەو مەرجەی هائەکە خۆی ضەممەدار یا کەسرەدار بێت و کەوتبێتە نێوان دوو پیتی حەرەکەدارەوە، وەك: ﴿ لَّهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ ﴾، ﴿ كِتَٰبَهُۥ وَرَآءَ ظَهْرِهِۦ ﴾.

تێبینی: بەگوێرەی ڕیوایەتی (حفص عن عاصم) چەند حاڵەتێك لەم یاسایە لادەدەن، ئەوانەش:

• کاتێك خوای گەورە لە سوورەتی (الزمر)دا دەفەرموێت: ﴿ وَإِن تَشْكُرُوا۟ يَرْضَهُ لَكُمْ ﴾، کە مەرجەکەشی تێدایە کەچی تەنها وەك هائێکی ضەممەدار گۆدەدرێت، بێ مەددی صیلە.

• هەروەها لە سوورەتی (الفرقان)دا: ﴿ فِيهِۦ مُهَانًا ﴾ کە مەرجەکەشی تێدا نەهاتووەتە دی، کەچی درێژ دەکرێتەوە.

لەفزی ﴿ أَرْجِهْ ﴾ کە لە سوورەتی (الأعراف) و (الشعراء) هاتووە، حەفص هائەکەی بە سکونداری خوێندووەتەوە، بۆیە درێژ ناکرێتەوە بەهۆی نەبوونی مەرجی ضەممەداری یا کەسرەداری تێیدا.

هەموو جۆرەکانی (المد الطبيعي) هێندەی دوو حەرەکە درێژ دەکرێنەوە.

* هەموو جۆرەکانی (المد الطبيعي)ش بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا دەستنیشان کراون، لە نموونەکانیشی:

وَأَهْلَهُۥ ، وَسُلَيْمَٰنَ ، بِءَايَٰتِنَآ ، ءَامَنَّا ، لَأٓيَٰتٍ

• جۆرەکانی (المد الفرعي) کامانەن؟

أ- ئەو مەددانەی بەهۆی (هەمزە)وە دروست دەبن:

١- (المد الواجب المتصل): ئەمەش کاتێك لە وشەیەکدا پیتێکی مەدد هەمزەیەکی بەدوادا بێت، واتە: (وٓ + ء)، (يٓ + ء)، (آء) لەبەر ئەوەی ئەم پیتی مەددە پەیوەندیی بە دوای خۆیەوە هەیە و پێی دەگەیەنرێت بە (المتصل) ناوبراوە. واجب و پێویستە درێژکردنەوەکەش هێندەی (٤) یا (٥) حەرەکە بێت و (٤) حەرەکەکەش پەسەندترە. لە نموونەکانیشی:

﴿ ٱلسَّمَآءِ ﴾، ﴿ سُوٓءُ ﴾، ﴿ قُرُوٓءٍ ﴾، ﴿ أُوْلَٰٓئِكَ ﴾.

٢- (المد الجائز المنفصل): کاتێك دروست دەبێت کە حەرفێکی مەدد بکەوێتە کۆتایی وشەیەك و بەدوایدا وشەیەك بێت کە بە هەمزە دەستی پێ کردبێت، ماوەکەشی هێندەی (٤) یا (٥) حەرەکەیە.

لەبەر ئەوەی مامۆستایانی تەجوید کۆك نین لەسەر واجب بوونی، بە (جائز) ناونراوە، چونکە دەکرێت درێژکردنەوەکە هێندەی (٢) یا (٤) یا (٥) یا (٦) حەرەکە بێت. (مد الصلة الكبرى)ش دەچێتە خانەی ئەم حوکمەوە.

لە نموونەکانیشی: ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ﴾، ﴿ وَفِيٓ أَنفُسِكُمْ ﴾، ﴿ قُوٓاْ أَنفُسَكُمْ ﴾.

٣- (مد الصلة الكبرى): لە ئەنجامی درێژکردنەوەی حەرەکەی سەر هائی جێناوی لکاوێکەوە دەبێت کە لە پێشییەوە پیتێکی حەرەکەدار هاتبێت و لەدواشیەوە هەمزەیەکی (قطع)ی حەرەکەدار هاتبێت، درێژکردنەوەکەش وەکو (المد الجائز المنفصل) هێندەی (٤) حەرەکەیە.

لە نموونەکانی: ﴿ وَلَمْ يَكُن لَّهُۥٓ أَحَدٌ ﴾، ﴿ بِرَبِّهِۦٓ أَحَدًا ﴾.

بەڵام لە سوورەتی (النمل)دا: ﴿ فَأَلْقِهْ إِلَيْهِمْ ﴾ لەم یاسایە لایداوە، چونکە (حەفص) هائەکەی بە سکونداری خوێندووەتەوە، بۆیە (صلة)ی تێدا نییە.

• هەموو ئەو مەددانەی کە بەهۆی هەمزەوە دروست دەبن بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا دیاری کراون، لە نموونەکانیشی:

حَتَّىٰٓ ، إِنَّآ ، وَعَلَيَّ ، جَزَآءُ ، ٱسْطَٰعُوٓاْ ، جَآءَهُمْ ، هَٰذَآ ، يَٰٓأَيُّهَا .

ب- ئەو مەددانەی بەهۆی (سکون)ەوە دروست دەبن:

سکون یا ئەوەتا هەمیشە پەیوەست (لازم)ی پیتێك دەبێت و لێی جیا نابێتەوە و ئەو مەددانەشی کە بەهۆیەوە دێنە کایەوە بەهەمان شێوە (لازم) دەبن؛ یا ئەوەتا کاتیی دەبێت و مەددی (العارض للسکون) و (مد اللين) دروست دەکات.

١- (المد اللازم):

كاتێك پاش پیتی مەدد سكونێك دێت، لە هەردوو باری بەردەوامیی لەسەر خوێندنەوە (وصل) و وەستان لە خوێندنەوە (وقف)دا ئەم جۆرە مەددە دروست دەبێت، كە بە پێی ڕای هەموو مامۆستایانی تەجوید پێویستە ماوەكەی (٦) حەرەكە بێت، لە نموونەكانیشی:

﴿ قٓ ﴾، ﴿ نٓ ﴾، ﴿ ٱلصَّآخَّةُ ﴾، ﴿ أَتُحَـٰٓجُّوٓنِّى ﴾، ﴿ ٱلْحَآقَّةُ ﴾، ﴿ دَآبَّةٍ ﴾.

ئەم جۆرە مەددە بە پێی شوێنەكەی دەكرێت بە دوو جۆرەوە، ئەگەر لە وشەیەكدا ڕووی دا ئەوا پێی دەوترێت وشەیی (كَلِمِيّ)، خۆ ئەگەر لە پیتێكدا بوو ئەوا پێی دەوترێت (حَرْفِي)، هەردوو جۆرەكەش یا قورس كۆكراو (مثقل) یا سووك كۆكراو (مخفف)ن.

• (المد اللازم الكَلِميّ المثقل): ئەمەش ئەو جۆرەیە كە بە هۆی هاتنی پیتێكی شەددەدار لەدوای پیتی مەددەكەوە دروست دەبێت، واتە: (..آ ّ..)، (..وٓ ّ..)، (..يٓ ّ..) لە نموونەكانی ئەم جۆرەش:

﴿ ٱلصَّآخَّةُ ﴾، ﴿ ٱلطَّآمَّةُ ﴾ ماوەكەشی (٦) حەرەكەیە.

• (المد اللازم الكَلِميّ المُخَفَّف): ئەمەش كاتێك دروست دەبێت كە پاش پیتی مەددەكە پیتێكی سكوندار هاتبێت كە سكونەكەی پەیوەست بووبێت پێیەوە و شەددەداریش نەبێت، نموونەی ئەم جۆرەش تەنیا لە دوو وشەی سوورەتی (یونس)دا هەیە، ئەوانیش:

﴿ ءَآلْـَٔـٰنَ وَقَدْ كُنتُم ﴾، ﴿ ءَآلْـَٔـٰنَ وَقَدْ عَصَيْتَ ﴾ ماوەكەشی هێندەی (٦) حەرەكەیە.

• (المد اللازم الحرفيّ المُثَقَّل): ئەمەش لەكاتی كۆكردن و خوێندنەوەی ئەو سێ پیتەدا ڕوو دەدات كە لە سەرەتای هەندێك سوورەتدا هاتوون و، پیتی ناوەڕاستیان پیتی مەددە و لەكاتی خوێندنەوەدا لەگەڵ پیتی سێیەمدا تێهەڵكێش دەكرێت، بۆنموونە پیتی (لام) لە ﴿ الٓمٓ ﴾دا و، پیتی (سین) لە ﴿ طسٓمٓ ﴾ ماوەكەشی هێندەی (٦) حەرەكەیە.

• (المد اللازم الحرفيّ المُخَفَّف): لە ئەنجامی هاتنی تاكە پیتێك لە سەرەتای چەند سوورەتێكدا دروست دەبێت، كە لەكاتی كۆكردنەدا بە سێ برگەدەنگ دەردەچێت و، ناوەڕاستەكەیان دەنگێكی درێژكراوەیە و بە برگەدەنگێكی سكوندار كۆتایی بە كۆكردنی دەهێنرێت، بۆ نموونە: كۆكردنی ﴿ قٓ ﴾ بە (قَـافْ)، یا ﴿ صٓ ﴾ بە (صَـادْ)، ماوەكەشی هێندەی (٦) حەرەكەیە.

تایبەتمەندیی هەردوو جۆرەكەی (المد اللازم الحرفي) ئەوەیە: لەو سێ پیتەدا دروست دەبن كە ناوەڕاستیان پیتێكی مەددە و هەموویان دەكەونە سەرەتای سوورەتەكانەوە، ئەم پیتانەش لە دەستەواژەی (نقص عسلكم) دا كۆكراونەتەوە، بەڵام لە ئایەتەكانی ﴿ كٓهيعٓصٓ ﴾و، ﴿ حمٓ ۝١ عٓسٓقٓ ﴾دا پیتی (عەین) ئەم حوكمەی بەسەردا پەیڕەو نابێت و جائیزە هێندەی (٤) حەرەكە درێژ بكرێتەوە.

• هەموو ئەو جۆرانەی مەدد كە بەهۆی (سكون)ەوە دروست دەبن بە هێمای ڕەنگكراوی (▼) لەم قورئانەدا دەستنیشانكراون، لە نموونەكانی:

ٱلطَّآمَّةُ ، عٓسٓقٓ ، حمٓ ، كٓهيعٓصٓ ، الٓمٓ ، ٱلضَّآلِّينَ

تێبینی: لە سەرەتای سوورەتەكاندا چەند پیتێك هەن كە (المد الطبيعي)یان تێدا پەیڕەو دەكرێت، ئەوانیش لە دەستەواژەی (حي طهر)دا كۆكراونەتەوە، نموونەی ئەمەش: ﴿ طه ﴾

٢- مەددی بە سکون پەیدابوو (المد العارض للسكون):

کاتێك دروست دەبێت کە پیتێکی مەدد بێت و لەپاشییەوە پیتێکی فەتحە یا ضەممە یا کەسرەدار هاتبێت بەڵام بەهۆی وەستان و پچڕانی خوێندنەوە (وقف)وە سکوندار بکرێت (لەبەر ئەوەی عەرەبزمان تەنها لەسەر پیتی سکوندار دەوەستن)، بەوپێیەی پیتی پاش پیتی مەددەکە لە بنەڕەتدا خۆی سکوندار نییە و تەنها بەهۆی حاڵەتی وەستان (وقف)ەکەوە سکوندار دەکرێت و، ئەم جۆرە مەددە دروست دەکات هەر بۆیە بەو ناوەوە ناونراوە.

دەکرێت ماوەی درێژکردنەوەکەش کەم (واتە دوو حەرەکە)، یا مامناوەند (واتە چوار حەرەکە)، یا زۆر (واتە شەش حەرەکە) بێت، نموونەی ئەمەش:

﴿ ٱلرَّحِيمِ ﴾، ﴿ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴾، ﴿ نَسْتَعِينُ ﴾.

٣- (مد اللين): بریتییە لە درێژکردنەوەی دەنگی پیتی واو یا یائێکی سکوندار کە پێش هەر یەکێکیان پیتێکی فەتحەدار هاتبێت و، دوای هەر یەکێکیان سکونێکی نابنەڕەتی (عارض) هاتبێت واتە بەهۆی وەستان (وقف)ەوە پیتەکە سکوندار بووبێت، بەمشێوەیە: (ـَـوْ)، (ـَـيْ) جگە لە ئەلف لەبەر ئەوەی هەمیشە پێش خۆی پیتێکی فەتحەدارە.

ئەم جۆرە مەددە تەنیا لەکاتی وەستان لە خوێندنەوە (وقف)دا دروست دەبێت و، حوکمەکەشی وەك حوکمی (المد العارض للسكون)ە، واتە دەکرێت ماوەکەی هێندەی (٢) حەرەکە، یا (٤) حەرەکە، یا (٦) حەرەکە بێت، لە نموونەکانیشی: ﴿ ٱلْبَيْتِ ﴾، ﴿ خَوْفٌ ﴾.

* هەموو ئەو جۆرانەی مەدد کە بە هۆی وەستان (وقف)ەوە دروست دەبن بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا دیاری کراون، لە نموونەکانیشی:

يُؤْمِنُونَ ، عَظِيمٌ ، يَشْعُرُونَ ، بِمُؤْمِنِينَ ، ٱلصُّدُورِ ، وَيُمِيتُ

ئەم وەستانانەش بەپێی شێوازی خوێندنەوەی پێغەمبەر (ﷺ) لەسەر قورئان دیاری کراون، کە لە سەرەتای ئایەتەکان و لە ئاست نیشانەکانی وەستانی بەسوور ڕەنگکراودا وەستاوە.

حوکمەکانی نوونی سکوندار و تەنوین

• نوونی سکوندار چییە و، حوکمەکانی کامانەن؟

نوونی سکوندار: ئەو نوونەیە کە (فەتحە، یا ضەممە، یا کەسرە)ی لەسەر یا لەژێردا نییە. وەك:

﴿ إِنْ ﴾، ﴿ ٱلدُّنْيَا ﴾، ﴿ يَنْهَ ﴾.

(تەنوین): بریتییە لە نوونێکی سکوندار کە لە کۆتایی وشەدا دەخوێنرێتەوە بەڵام بە وێنە نانووسرێت، وەك: ﴿ عَلِيمًا ﴾ کە لەخوێندنەوەدا بە عەلیمەن (عليمَنْ) دەخوێنرێتەوە، یا ﴿ عَلِيمٌ ﴾ کە لەخوێندنەوەدا بە عەلیمون (عليمُنْ) دەخوێنرێتەوە، یا ﴿ عَلِيمٍ ﴾ کە لەخوێندنەوەدا بە عەلیمین (عليمِنْ) دەخوێنرێتەوە.. بەڵام لەکاتی وەستان (وقف) لەسەریدا: ئەوا لە حاڵەتی (نەصب)ەکەی واتە ﴿ عَلِيمًا ﴾ بە دەنگی ئەلفێکی سکوندار کۆتایی بە وشەکە دەهێنرێت واتە عەلیما (عَلِيما) هەروەك لە (مد العوض)دا باسکرا، کەچی لە حاڵەتی (کەسرە و ضەممە)دا بەتەواوی لەسەر نونەکە دەوەستین واتە بە سکونداری و هیچ ئاسەوارێکی (تەنوین) ناهێڵین، وەك: (عليمْ).

ئەو حوکمانەش کە بەسەر نونی سکوندار و تەنویندا دێن، چوارن: (الإظهار، الإدغام، القلب -أو الإقلاب-، الإخفاء).

• (الإظهار) چییە و، پیتەکانی کامانەن؟

(الإظهار) لە زمانی عەرەبیدا واتە: دەرخستن و ئاشکراکردن. وەك زاراوەیەکیش: بریتییە لە گۆکردنی پیت لە مەخرەجەکەی خۆیەوە بێ هیچ زیادە یا مینگەیەك. پیتەکانیشی بریتین لە شەش پیتەکەی کە مەخرەجیان قورگە (الحلق) : (ء ، هـ ، ع ، غ ، ح ، خ). نموونەش بۆی:

هەمزە (ء): ﴿ مِنْ إِلَٰهٍ ﴾ ، ﴿ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴾.

هـاء (هـ): ﴿ وَيَنْهَوْنَ ﴾ ، ﴿ مِنْ هَادٍ ﴾،﴿ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ ﴾.

عەین (ع): ﴿ أَنْعَمْتَ ﴾، ﴿ مِنْ عَمَلٍ ﴾،﴿ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴾.

حـاء (ح): ﴿ مَنْ حَادَّ ﴾، ﴿ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴾.

غەین (غ): ﴿ مِنْ غِلٍّ ﴾،﴿ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ ﴾.

خـاء (خ): ﴿ مِنْ خَيْرٍ ﴾، ﴿ ذَرَّةٍ خَيْرًا ﴾.

ئەم حاڵەتە بە (الإظهار الحلقي)یش ناودەبرێت و، نوونە سکوندارەکە یا تەنوینەکە بەتەواوی گۆدەکرێن و، پیتی دواشیان سەربەخۆ گۆدەکرێت.

• بەوپێیەی نوونە سکوندارەکە و تەنوینەکە بەتەواوی وەك خۆیان گۆدەکرێن، لە قورئانیشدا بە هێما و ڕەنگەوە ئەم حاڵەتە دیاری نەکراوە.

• (الإدغام) چییە و، پیتەکانی کامانەن و، چەند بەشە؟

(الإدغام) لە زمانی عەرەبیدا واتە: تێهەڵکێش کردنی شتێك لە شتێکی تر. وەك زاراوەیەکیش: بریتییە لە گەیاندنی پیتێکی سکوندار بە پیتێکی حەرەکەدار، تا ئەو ئەندازەیەی کە وەك پیتێکی شەددەداریان لێ بێت و زمان لە کاتی گۆکردنیدا یەك جار بەرز ببێتەوە.

حوکمی ئیدغام کاتێك لە قورئاندا پەیڕەو دەبێت کە پاش نوونێکی ساکن یا تەنوین یەکێك لە پیتەکانی هاتبێت ئەوانیش لە ڕستەی (یرملون)دا کۆکراونەتەوە. واتە لەم بارەدا نوونە سکوندارەکە یا تەنوینەکە دەلکێنرێت بە یەکێك لەم پیتانەوە و، پیتی ئیدغامەکە وەك یەك پیتی شەددەدار گۆدەکرێت، وەك: ﴿ مَن يَعْمَلْ ﴾، ﴿ مِن مَّآءٍ ﴾، واتە مەرجە ئیدغام (بەهۆی نوونی سکوندار و تەنوینەوە) لە نێوانی دوو وشەدا دروست ببێت.

(إدغام) بەپێی شێوازی گۆکردنی دەکرێت بە دوو بەشەوە: (ئیدغام بە مینگەوە، ئیدغامی بێ مینگە).

أ- ئیدغام بە مینگەوە:

(مینگە: دەنگێکە لە بۆشایی لووتەوە دەردەچێت، واتە لەو شوێنەوە کە بەسەر سەقفی قورگدا درێژبووەتەوە و. زمان لە بەرهەمهێنانیدا بەشدار نییە). درێژی و کورتیی ئەندازەی مینگەش چەند ئاستێکی جیاجیای هەیە.

ئەم جۆرە ئیدغامەش کاتێکە کە نوونێکی سکوندار یا تەنوینێك لە کۆتایی وشەیەکدا هاتبێت و یەکێك لە پیتەکانی (یومن)ی بەدوادا هاتبێت، وەك:

یـاء: ﴿ مَن يَعْمَلْ ﴾ ، ﴿ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ ﴾ .

واو: ﴿ مِن وَاقٍ ﴾ ، ﴿ سِرَاجًا وَهَّاجًا ﴾.

میم: ﴿ مِن مَّحِيصٍ ﴾ ، ﴿ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴾.

نون: ﴿ إِن نَّقُولُ ﴾ ، ﴿ تَوْبَةً نَّصُوحًا ﴾.

گەر سەرنج بدەین دەبینین ئیدغامی نوونی سکوندار یا تەنوین لەگەڵ (یاء) یا (واو)دا تەواوەتی نییە، چونکە لەکاتی گۆکردندا سیفەتی (مینگە) ئاماژەیە بۆ بوونی نوونی سکوندار یا تەنوین، بۆیە بە ئیدغامی (واو) یا (یاء) دەوترێت (الإدغام الناقص)، لەکاتێکدا بە ئیدغامی (نوون) یا (میم) دەوترێت (الإدغام الكامل) چونکە نوونە سکوندارەکە یا تەنوینەکەی وشەی یەکەم بەتەواوی لەگەڵ (نوون) یا (میم)ەکەدا تێهەڵکێش دەکرێت و، ئەو دوو پیتە خۆشیان لەگۆکردندا سیفەتی مینگەیان هەیە.

لە ﴿ يسٓ ۝ وَٱلْقُرْءَانِ ٱلْحَكِيمِ ﴾ و، ﴿ نٓ ۚ وَٱلْقَلَمِ ﴾دا واجبە نوونەکە بێ مینگە گۆبکرێت، چونکە ئەم ئیدغامە بەپێی ڕیوایەتی (حفص عن عاصم) و لەڕێی (الشاطبية)وە تۆمار نەکراوە.

• حوکمی ئیدغام بە مینگەوە بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا دیاری کراوە، لە نموونەکانی ئەم جۆرەش:

لَن يُخْرِجَ ، قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ ، مِن مِّثْلِهِۦ ، رَّبِّ مِمَّا

ب- ئیدغامی بێ مینگە: ئەمەش بە بەیەکگەیشتنی نوونی سکوندار یا تەنوین بە پیتەکانی (ل، ر)، وەك: ﴿ مِن لَّدُنْ ﴾ ، ﴿ مِن ثَمَرَةٍ رِّزْقًا ﴾ .

* ئیدغامی بێ مینگە بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا دیاری کراوە، لە نموونەکانی ئەم جۆرەش:

مَرَضًا ۖ وَلَهُمْ ، ظُلُمَٰتٍ لَّا يُبْصِرُونَ ، رِزْقًا لَّكُمْ ۖ ، خَيْرٌ لَّكُمْ .

ئەم هێمایە ئاماژەشە بۆ ئەو پیتانەی لە قورئاندا گۆناکرێن، ئەمەش لەبەر لەیەکچوونی حاڵەتی گۆنەکردنەکەی ئەم ئیدغامە لەگەڵ ئەو پیتانە، با حوکمەکانیشیان جیاواز بێت. لە نموونەی ئەم پیتە گۆنەکراوانەش:

ٱلرِّجَالُ ، وَٱجْعَل ، رِيحًا تَجْرِي بِهِمْ ، وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ ، يَقُولُوا

• **حوکمی هەڵگێڕانەوە (القلب) چییە و لە کام پیتانەدا ڕوودەدات؟**

القلب: لە زمانی عەرەبیدا واتە وەرگێڕانی شتێك لە ڕووە ڕاستەقینەکەی خۆی. وەك زاراوەیەکیش: واتە هەڵگێڕانەوەی نوونی سکوندار یا تەنوین بە میم بە مینگەوە ئەگەر پیتی (باء) بەدوای یەکێکیاندا هاتبوو. وەك: ﴿ يُنۢبِتُ لَكُم ﴾ ، ﴿ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ﴾ ، ﴿ سَمِيعٌۢ بَصِيرٌ ﴾.

• حوکمی هەڵگێڕانەوە (القلب) بە هێمای ڕەنگکراوی (م) لەم قورئانەدا دیاری کراوە، لە نموونەکانی ئەم جۆرەش:

صُمٌّۢ بُكْمٌ ، مُحِيطٌۢ بِٱلْكَٰفِرِينَ ، مِنۢ بَعْضٍ ، ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا ، مِنۢ بَعْدِهِۦ .

• **حوکمی شاردنەوە (الإخفاء) چییە و، پیتەکانی کامانەن؟**

(الإخفاء): لە زمانی عەرەبیدا واتە شاردنەوە. وەك زاراوەیەکیش: بریتییە لە گۆکردنی پیتێکی سکونداری بێ شەددە پاش نونێکی سکوندار یا تەنوینێك، ئەمەش بەشێوەیەك کە لە نێوان (الإظهار) و (الإدغام)دا بێت، لەگەڵ هێشتنەوەی سیفەتی مینگەی نوونە سکوندارەکە یا تەنوینەکە، پیتەکانیشی بریتین لە سەرەتای وشەکانی ئەم دێڕە شیعرە عەرەبییە:

(صف ذا ثنا جود شخص قد سما كرما * ضع ظالماً زد تقى دم طالبا فترى)

نموونەش بۆی: ﴿ يَنصُرْكُمْ ﴾، ﴿ رِيحًا صَرْصَرًا ﴾، ﴿ لِّيُنذِرَ ﴾، ﴿ مِن ذَهَبٍ ﴾، ﴿ ٱلْجَنَّةِ ﴾، ﴿ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴾، ﴿ أَنجَىٰكُم ﴾، ﴿ مَن جَآءَ ﴾، ﴿ مَّنثُورًا ﴾، ﴿ بَأْسٍ شَدِيدٍ ﴾، ﴿ مُّنقَلَبًا ﴾، ﴿ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴾، ﴿ ٱلْإِنسَٰنُ ﴾، ﴿ أَنتُمْ ﴾، ﴿ بَقَرَٰتٍ سِمَانٍ ﴾، ﴿ أَنكَٰثًا ﴾، ﴿ أَفَمَن كَانَ ﴾، ﴿ قَوْمًا ضَآلِّينَ ﴾، ﴿ ٱنظُرْ ﴾، ﴿ ظِلًّا ظَلِيلًا ﴾، ﴿ مَّآءً فُرَاتًا ﴾، ﴿ أَنزَلْنَٰهُ ﴾، ﴿ نَفْسًا زَكِيَّةً ﴾، ﴿ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا ﴾، ﴿ أَندَادًا ﴾، ﴿ وَكَأْسًا دِهَاقًا ﴾، ﴿ بِٱلْحَقِّ ﴾، ﴿ حَيَوٰةً طَيِّبَةً ﴾، ﴿ أَنفُسَكُمْ ﴾.

لەم نموونانەشدا دەبینین گۆکردنی نونە سکوندارەکە یا تەنوینەکە بێ شەددە و گرتنە، واتە لە نێوان (الإظهار) و (الإدغام)دایە و، زۆرینەی ئاوازی گۆکردنەکەی دەشاردرێتەوە و دەرناکەوێت و مینگەیەکی تەواو جێی دەگرێتەوە کە زمان ڕۆڵی لە گۆکردنیدا نییە، تەنانەت گۆکردنی نوونە سکوندارەکە یا تەنوینەکە دەگەیەنرێتە نزیکی مەخرەجی پیتەکەی دوایان بەڵام بەتەواوی ناگەیەنرێنە مەخرەجی ئەو پیتە نەکا ببێتە (الإظهار)، پاشان بوار بە مینگەکە دەدرێت تا لە لووتەوە دەربچێت و، ئەم دەنگی مینگەیە دەکەوێتە بری تەنوین و نوونە سکوندارەکە.

• حوکمی شاردنەوە (الإخفاء) بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا دیاری کراوە، لە نموونەکانی ئەم جۆرەش:

يُنذِرْهُمْ، ءَأَنذَرْتَهُمْ، أَنفُسَهُمْ، مِن دُونِ، عُمْيٌ فَهُمْ

حوکمەکانی میمی سکوندار

• **حوکمەکانی میمی سکوندار چین؟**

میمی سکوندار سێ حوکمی هەیە، ئەوانیش: تێهەڵکێش کردنی لەگەڵ (میم)ی تردا و، شاردنەوەی لەگەڵ (باء) و، دەرخستنی لەگەڵ پیتەکانی دیکەی زمانی عەرەبیدا.

أ- تێهەڵکێش کردن (الإدغام): بریتییە لە تێهەڵکێش کردنی نونی سکوندار لەگەڵ میمێکی ناسکوندار لە سەرەتای وشەی دواتریدا، واتە وەك یەك میمی شەددەدار گۆدەکرێن بەڵام بە لەبەرچاوگرتنی سیفەتی مینگەی تەواو، نموونەش بۆی:

﴿ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ ﴾، ﴿ أَطْعَمَهُم مِّن جُوعٍ ﴾.

• حوکمی تێهەڵکێشکردن (إدغام)ی میمی سکوندار بە بەدوای یەکداهاتنی دوو هێمای ڕەنگکراوە (▼▼) لەم قورئانەدا دیاری کراون، لە نموونەکانی ئەم جۆرەش:

فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ، ءَاذَانِهِم مِّنَ، أَطْعَمَهُم مِّن جُوعٍ.

ب- شاردنەوە (الإخفاء): بریتییە لە شاردنەوەی ئەو میمە سکوندارەی پیتی (باء)ی بەدوادا دێت، پێشی دەوترێت شاردنەوەی لێویی (إخفاء شفوي) لەبەر ئەوەی مەخرەجی هەردوو پیتی میم و بائەکە لێوەکانە. شێوازی گۆکردنی ئەم حاڵەتەش بە گۆکردنی میمەکە لە بۆشایی لووت (خیشوم)ەوە دەبێت کە مەخرەجی مینگەشە و، لەکۆتاییدا بە لێکنانی هەردوو لێو دەنگەکە دروست دەبێت، وەك:

﴿ وَمَن يَعْتَصِم بِٱللَّهِ ﴾، ﴿ وَمَا هُم بِمُؤْمِنِينَ ﴾.

• حوکمی شاردنەوە (الإخفاء)ی میمی سکوندار بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا دیاری کراوە، لە نموونەکانیشی:

هُم بِهِۦ، يَأْتِيكُم بِضِيَآءٍ، يَأْتِيكُم بِلَيْلٍ، فَأُنَبِّئُكُم بِمَا

ج- دەرخستن (الإظهار): ئەمەش ئەگەر لە دوای نوونی سکوندارەوە پیتەکانی دیکەی زمانی عەرەبی هاتن، واتە جگە لە پیتی (میم و باء) و، بێ زیادکردنی مینگەش.

• ئەو سەری حاڵە بچووکەی لە قورئاندا دەیبینین ئاماژەیە بۆ سکوون و، لە هەرکوێ لەسەر پیتی میم بینیمان ئەوا ئاماژەیە بۆ حوکمی (الإظهار)، خۆ ئەگەر نوونی سکوندار ئەم هێمایەی لەسەر نەبوو ئەوا ئاماژەیە بۆ حوکمی (الإدغام) یا (الإخفاء) ئەمەش بەپێی ئەو پیتەی کە بەدوایدا دێت، لەم بارانەشدا هەروەك باسمان کرد میمی دووەم شەددەدار دەکەین، یا بائی پاش میمە سکوندارەکە بێ شەددە دەخوێنینەوە، بەمەشمان وت (الإخفاء الشفوي).

حوکمەکانی تێهەڵکێش کردن (الإدغام)

• ئایا جگە لەوەی باسمان کرد (الإدغام) حوکم و حەرفی دیکەی هەیە؟

(الإدغام) سێ حوکمی دیکەی هەیە، ئەوانیش: هاوشێوەبوون (التماثل)، هاومەخرەجی (التجانس)، نزیکی (التقارب).

أ- (الإدغام المتماثل): بریتییە لە تێهەڵکێشکردنی دوو پیتی هاوسیفەت و هاومەخرەج و بەدوای یەکدا هاتوو، وەك دوو (باء) یا دوو (تاء) یا دوو (ثاء)، جا ئەمە ئەگەر لە یەك وشەدا بوون، وەك: ﴿ يُدْرِككُّمُ ٱلْمَوْتُ ﴾، یا لە دوو وشەدا وەك: ﴿ وَقَد دَّخَلُوا۟ ﴾، ﴿ ٱضْرِب بِّعَصَاكَ ﴾، ﴿ فَمَا رَبِحَت تِّجَٰرَتُهُمْ ﴾.

هەر کات دوو پیتی هاوڕەگەز بەمشێوەیە بەدوای یەکدا هاتن و یەکەمیان سکوندار بوو و دووەمیان حەرەکەدار، ئەوا واجبە تێهەڵکێشی یەکدی بکرێن و وەك یەك پیتی شەددەدار گۆبکرێن، وەك: ﴿ فَمَا رَبِحَت تِّجَٰرَتُهُمْ ﴾.

بەڵام ئەگەر هاتوو دوو پیتی هاوڕەگەز بەدوای یەکدا هاتن و، پیتی یەکەم (مەد) بوو و دووەمیش لە ڕەگەزی ئەو، ئەوا لە حوکمی (الإدغام) دەردەچێت و، پێویستە بە ئاشکرا (الإظهار) گۆبکرێن.

هەروەها گەر سەرنجی قورئانیش بدەین، دەبینین هەرکات دوو پیتی هاوڕەگەز بەدوای یەکدا هاتن -سکوندار بوون یا موتەحەڕیك- ئەوا حوکمی بە واجبی دەرخستن و گۆکردن (وجوب الإظهار)یان هەیە.

خۆ ئەگەر پیتە سکوندارەکە هائێکی لەسەرووەستاو (هاء سكت) بوو، ئەوا دەکرێت حوکمی (الإدغام) و (الإظهار)یشی بەسەردا پەیڕەو بکرێت. ئەمەش تەنها لە یەك شوێنی سوورەتی (الحاقة)دا هاتووە: ﴿ مَالِيَهْ ۜ ﴿٢٨﴾ هَلَكَ ﴾.

• حوکمی تێهەڵکێشکردنی دوو هاوشێوە (الإدغام المتماثل) بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا نیشانەکراوە، لە نموونەکانیشی:

يُدْرِككُّمُ ٱلْمَوْتُ ، وَقَد دَّخَلُوا۟ ، ٱضْرِب بِّعَصَاكَ ، رَبِحَت تِّجَٰرَتُهُمْ

ب- تێهەڵکێشکردنی دوو هاوڕەگەز لە مەخرەجدا (الإدغام المتجانس): ئەمەش لە ئەنجامی بەیەکگەیشتنی دوو پیتدا دەبێت کە هەمان مەخرەجیان هەبێت، بەڵام لە هەندێك سیفەتدا جیاواز بن، پیتەکانی ئەم حوکمەش بریتین لە: (د، ت، ط)، (ذ، ث، ظ)، (ب، م).

١- (دال) لەگەڵ (تاء)، وەك: ﴿ وَجَدتُّم ﴾، ﴿ وَقَد تَّبَيَّنَ ﴾، ﴿ كِدتَّ ﴾.

٢- (تاء) لەگەڵ (دال)، وەك: ﴿ أُجِيبَت دَّعْوَتُكُمَا ﴾.

٣- (تاء) لەگەڵ (طاء)، وەك: ﴿ قَالَت طَّآئِفَةٌ ﴾.

٤- (طاء) لەگەڵ (تاء)، وەك: ﴿ بَسَطتَ ﴾، ﴿ أَحَطتُ ﴾، ﴿ فَرَّطتُمْ ﴾.

٥- (ذال) لەگەڵ (ظاء)، وەك: ﴿ إِذ ظَّلَمُوٓاْ ﴾، ﴿ إِذ ظَّلَمْتُمْ ﴾.

٦- (ثاء) لەگەڵ (ذال)، وەك: ﴿ يَلْهَث ذَّٰلِكَ ﴾.

٧- (باء) لەگەڵ (میم)، وەك: ﴿ ٱرْكَب مَّعَنَا ﴾.

• حوکمی تێهەڵکێشکردنی دوو هاوڕەگەز لە مەخرەجدا (الإدغام المتجانس) بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا نیشانەکراوە، لە نموونەکانیشی:

وَجَدتُّم ، كِدتَّ ، قَالَت طَّآئِفَةٌ ، إِذ ظَّلَمْتُمْ

ج- تێهەڵکێشکردنی دوو پیتی مەخرەج لەیەکەوە نزیك (الإدغام المتقارب): بریتییە لە تێهەڵکێشکردنی دوو پیتی مەخرەج و سیفەت لەیەکەوە نزیکی بەدوای یەکدا هاتوو، لە پیتەکانی:

١- (لام) لەگەڵ (راء)، وەك: ﴿ بَل رَّفَعَهُ ﴾، ﴿ وَقُل رَّبِّ ﴾.

٢- (قاف) لەگەڵ (کاف)، وەك: ﴿ نَخْلُقكُّم ﴾.

• حوکمی تێهەڵکێشکردنی دوو پیتی مەخرەج لەیەکەوە نزیك (الإدغام المتقارب) بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا نیشانەکراوە، لە نموونەکانیشی:

بَل رَّفَعَهُ ، وَقُل رَّبِّ ، بَل رَّبُّكُمْ ، نَخْلُقكُّم

حوکمەکانی میم و نوونی شەددەدار

• حوکمەکانی میم و نوونی شەددەدار کامانەن؟

میم و نوونی شەددەدار (مّ،نّ) هەرچۆنێك بن هەمان حوکمیان هەیە، لەکاتی وەستان (وقف) یا بەردەوامبوون لەسەر خوێندنەوە (وصل)دا بن، یا لە ناوەڕاستی وشە یا لە کۆتاییدا، لە ناو فرمان یا ناو یا پیتی واتاداردا بن، ئەو حوکمەش بریتییە لە واجب بوونی بە مینگەوە خوێندنەوەیان.

• حوکمی نوون و میمی شەددەدار (تەنوین) بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا نیشانەکراوە، لە نموونەکانیشی:

إِنَّ ، إِنَّمَا ، مُّسَمًّى ، ثُمَّ ، رَبِّ مِّمَّا ، ظَنًّا ، ءَامَنَّا

حوکمەکانی لامی سکوندار

• لامی سکوندار دەکەوێتە چەند شوێنەوە و، حوکمەکانی کامانەن؟

لامی سکوندار لە زمانی عەرەبیدا لە پێنج شوێندا هەیە، ئەوانیش: (لام التعريف -اللام الزائدة-، لام الفعل، لام الإسم، لام الحرف، لام الأمر).

أ- حوکمەکانی لامی ناساندن (اللام التعريف -اللام الزائدة-):

١- تێهەڵکێشکردن (الإدغام): ئەگەر یەکێك لە چواردە پیتە (شەمسی)یەکان بەدوایدا هات، ئەوا لەگەڵیدا

تیهەڵکێش دەکرێت، ئەوانیش پیتەکانی سەرەتای هەریەك لەم وشانەی ئەم دێڕە شیعرەن:

(طب ثم صل رحماً تفز ضف ذا نعم* دع سوء ظن زر شريفا للكرم).

وەك: ﴿ ٱلتَّلَاقِ ﴾ ، ﴿ ٱلطَّآمَّةُ ﴾ ، ﴿ ٱلصَّآخَّةُ ﴾ ، ﴿ ٱلسَّمَٰوَٰتِ ﴾ ، ﴿ ٱلظَّالِمِينَ ﴾ ، ﴿ ٱللَّطِيفُ ﴾

• حوکمی تیهەڵکێشکردنی (لام) بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەسەر وشەکانی ئەم قورئانە نیشانەکراوە، لە نموونەکانیشی:

ٱلزَّكَوٰةَ ، وَٱلصَّلَوٰةَ ، ٱلرَّٰسِخُونَ ، بِٱلسِّنِينَ ، ٱلثَّمَرَٰتِ

٢- دەرخستن (الإظهار): ئەگەر یەکێك لە پیتە (قەمەری)یەکانی زمانی عەرەبی بەدوای ئەم لامەدا هات، ئەوا بە ئاشکرا گۆدەکرێت: ئەو پیتانەش لە دەستەواژەی (إبغ حجك وخف عقيمه)دا کۆکراونەتەوە. نموونەش بۆ ئەم حوکمە:

﴿ ٱلْأَرْضِ ﴾ ، ﴿ ٱلْحَجِّ ﴾ ، ﴿ ٱلْقِيَٰمَةِ ﴾

ب- حوکمەکانی ئەو لامەی دەکەوێتە فرمانی عەرەبییەوە (لام الفعل): جا ئەو فرمانە ڕابردوو (ماضي) یا ڕانەبردوو (مضارع) یا داخوازی (أمر)، لە سەرەتا یا لە ناوەڕاست یا لە کۆتاییدا بێت.

١- تیهەڵکێشکردن (الإدغام): ئەم لامە لەگەڵ پیتی دوای خۆی تیهەڵکێش دەکرێت ئەگەر ئەو پیتە (لام) یا (راء) بوو ئەمەش تەنیا لە فەرمانی داخوازی (فعل الأمر)ی عەرەبیدا دەبێت، وەك: ﴿ قُل لَّآ أَمْلِكُ ﴾، ﴿ وَقُل رَّبِّ ﴾.

• حوکمی تیهەڵکێشکردنی (لام)ی فرمان بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەسەر وشەکانی ئەم قورئانە نیشانەکراوە، لە نموونەکانیشی:

قُل لَّآ أَمْلِكُ ، وَقُل رَّبِّ

٢- دەرخستن (الإظهار): گەر جگە لە (ل، ر) هەر پیتێکی تر بەدوای ئەم جۆرە لامەدا هات، ئەوا بە ئاشکرا دەخوێنرێتەوە، وەك:

﴿ أَنزَلْنَا ﴾ ، ﴿ قُلْ نَعَمْ ﴾ ، ﴿ يَلْتَقِطْهُ ﴾.

ج- حوکمەکانی لامی (الحرف)ی عەرەبی: مەبەستمان لەمە ئەو لامەیە کە لە (الحرف)دا دێت، (الحرف) یش لە زمانی عەرەبیدا دوو پیت یا زیاترە کە بۆ مەبەستێکی دیاریکراو لە ڕستەدا دێن. لە قورئانی پیرۆزیشدا تەنها دوو حەرفی (هل، بل) لەم جۆرەن.

١- تیهەڵکێشکردن (الإدغام): لامی هەر یەك لە حەرفەکانی (هل) یا (بل) لەگەڵ سەرەتای وشەی دوای خۆیاندا تیهەڵکێش دەکرێت ئەگەر ئەو وشەیە بە (ل) یا (ر) دەستی پێکردبوو، نموونەش بۆی: ﴿ هَل لَّنَا ﴾ ، ﴿ بَل رَّفَعَهُ ﴾.

• حوکمی تیهەڵکێشکردنی (لام)ی حەرف بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەسەر پیتی یەکەم لەم قورئانەدا نیشانەکراوە، لە نموونەکانیشی:

هَل لَّنَا ، فَهَل لَّنَا ، بَل رَّفَعَهُ .

٢- دەرخستن (الإظهار): گەر جگە لە (ل، ر) هەر پیتێکی تر بەدوای ئەم جۆرە لامەدا هات، ئەوا بە ئاشکرا دەخوێنرێتەوە.

د- ئەو (لام الأمر)ەی لە زمانی عەرەبیدا دەچێتە سەر فرمانی ڕانەبردوو (مضارع): هەمیشە حوکمی (الإظهار)ی بەسەردا پەیڕەو دەکرێت، وەك:
﴿ فَلْيَنظُرِ ﴾، ﴿ فَلْيُصَلُّوا ﴾.

هـ- لامی ناو (لام الإسم): ئەو لامەیە کە لە بونیادی وشەی عەرەبیدا هەیە و، حوکمەکەشی تێهەڵکێشکردن (إدغام)یەتی بە پاش خۆیەوە، وەك:
﴿ الَّذِى ﴾، ﴿ الَّتِى ﴾.

حوکمەکانی لامی وشەی (الله)

ئەگەر پێش (اللّـه) فەتحە یا ضەممە هەبوو لامەکە بە قەڵەوی (مفخم)ی دەخوێنرێتەوە، واتە بە (ڵـ)، وەك: ﴿ قَالَ اللَّهُ ﴾، ﴿ عَبْدُ اللَّهِ ﴾.

ئەگەر جگە لە فەتحە یا ضەممە هەر حەرەکەیەکی دیکە پێش (اللّه) هاتبوو، ئەوا (لام)ەکەی بە نەرمی دەخوێنرێتەوە، واتە (لـ)، وەك: ﴿ بِسْمِ اللَّهِ مَجْرٜىٰهَا ﴾.

• حوکمی بە قورسی یا قەڵەوی خوێندنەوەی (لام)ی (اللّـه) بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا نیشانەکراوە، لە نموونەکانیشی:

ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ ، شَآءَ اللَّهُ ، إِنَّ اللَّهَ ، أَطَاعَ اللَّهَ ، عَبْدُ اللَّهِ.

حوکمەکانی (راء)

• حوکمەکانی (راء) کامانەن؟

أ- قەڵەو گۆکردن (تفخیم)ی ڕاء: ئەگەر فەتحە یا ضەممەی لەسەر بوو ئەوا بە قەڵەوی گۆدەکرێت، واتە بە (ڕ)، وەك: ﴿ عُرُبًا ﴾، ﴿ أَتْرَابًا ﴾.

یا خۆی سکوندار بێت بەڵام پیتی پێش خۆی فەتحە یا ضەممەی لەسەر بوو، وەك: ﴿ الْقُرْءَانُ ﴾، ﴿ الْعَرْشِ ﴾.

یا خۆی سکوندار بێت و پێش خۆی پیتێك بێت کە سکونێکی نابنەڕەتی (عارض)ی لەسەر بێت، وەك: ﴿ لِمَنِ ارْتَضَىٰ ﴾.

یا خۆی سکوندار بێت و لە پێشییەوە پیتێکی کەسرەدار هاتبێت و لە پاشیشیەوە پیتێکی (إستعلاء)ی ناکەسرەدار هاتبێت، وەك: ﴿ قِرْطَاسٍ ﴾.

یا خۆی سکوندار بێت و لە پێشییەوە پیتێکی سکوندار هاتبێت و پێش ئەویش پیتێکی فەتحە یا ضەممەدار هاتبێت، وەك: ﴿ وَالْعَصْرِ ﴾ لەکاتی لەسەر وەستانیدا (الوقف).

• حوکمی بە قەڵەوی خوێندنەوەی (راء) بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا نیشانەکراوە، لە نموونەکانیشی:

رَسُولٌ ، مُسْتَكْبِرُونَ ، وَرَأَيْتَهُمْ ، أَسْتَغْفَرْتَ ، وَالْأَرْضِ

ب- بە نەرمی گۆکردنی ڕاء (ترقیق الراء): ئەگەر کەسرەی لە ژێردا بوو، وەك: ﴿ رِجَالٌ ﴾.

یا خۆی سکوندار بێت و، پێش خۆی پیتێك بێت کە کەسرەیەکی بنەڕەتیی لەژێردا بێت، وەك: ﴿ فِرْعَوْنَ ﴾.

یـا ئەگـەر لـە کاتـی وەسـتان (وقـف)دا خۆی سـکوندار بکرێـت و، پێش خـۆی پیتێکی یائی سـکوندار یـا پیتێکی خاوەن سـکونێکی بنەڕەتی هاتبێـت، وەك: ﴿ قَدِيرٌ ﴾، ﴿ نَاصِرٍ ﴾.

یـا خـۆی لەکاتـی وەسـتان (وقف)دا سـکوندار بکرێـت و، پێش خـۆی پیتێکی سـکوندار و پێش ئەویـش پیتێکی کەسرەدار هاتبێـت، وەك: ﴿ ٱلسِّحْرَ ﴾.

ج- (جواز الوجهين): دەتوانین لەم حاڵەتانەدا (ترقیق) و (تفخیم)ی (راء) بکەین:

١- ئەگـەر (راء) لـە کۆتایـی وشـەدا بێت و بەهـۆی وەسـتان (وقف)ەوە سـکوندار بکرێت و لە پێشـییەوە پیتێکی (إستعلاء)ی سـکوندار و پێش ئەویش پیتێکی کەسرەدار هاتبێت، وەك: ﴿ ٱلْقِطْرِ ﴾، ﴿ مِصْرَ ﴾.

٢- ئەگـەر خـۆی سـکوندار بێـت و پێش خۆی پیتێك بێت کە سـکونێکی بنەڕەتیی لەسـەر بێـت و، پاش ڕائەکەش پیتێکـی (إسـتعلاء) هاتبێـت، کـە ئەمـەش تەنهـا لە ئایەتـی (٦٣)ی سـوورەتی (الشـعراء)دا و لە وشـەی ﴿ فِرْقٍ ﴾دا، لـە حاڵەتـی بـەردەوام بـوون لەسـەر خوێندنـەوە هەندێك کەس بـە قەڵـەوی دەیخوێننـەوە بەوپێیەی تەنهـا گرنگی بـە پیتـی (إسـتعلاء)ەکەی پاشـی دەدەن و، هەندێکیـش بـە ناسـکی دەیخوێننـەوە بەوپێیـەی پێشـی کەسرەیـە و ئـەوەش لـە قەڵەوییەکـەی کـەم دەکاتـەوە. بـەڵام لـە حاڵەتـی وەسـتان لـە خوێندنـەوە (وقـف)دا تەنهـا بە قورسـی دەخوێنرێتـەوە چونکـە ئـەو کەسرەیـەی قافەکـەی پاشـی کە هـۆکاری نـەرم خوێندنەوەکـەی بوو دەبێتە سـکون.

هەمزەی وەصل و هەمزەی قەطع

• **هەمزەی وەصل چییە؟ هەمزەی قەطعیش چییە؟**

هەمـزەی گەیانـدن (الوصـل): بریتییـە لـەو هەمزەیـەی لـە سـەرەتای خوێندنـەوەدا گۆدەکرێـت و، لـە میانەیدا گۆناکرێـت، لـەم موصحەفەشـدا صادێکـی بچـووك (ص)ی لەسـەر دانـراوە و، لە (فعل) و (إسـم) و (ال)ی شوناسـدا دێت، وەك:

﴿ وَٱدْعُواْ شُهَدَآءَكُم ﴾، ﴿ بِغُلَٰمٍ ٱسْمُهُۥ يَحْيَىٰ ﴾، ﴿ ٱلَّذِينَ ﴾. حوکمی ئەم جۆرە هەمزەیەش:

أ- ئەگەر لە (ال)ی شوناسدا بوو هەمیشە بە فەتحەداری دەخوێنرێتەوە، وەك: ﴿ ٱللَّهُ ﴾، ﴿ ٱلْقَارِعَةُ ﴾.

ب- ئەگـەر لـە ناوێکی بێ (ال)دا هات، ئەوا هەمیشـە بـە کەسرەداری دەخوێنرێتەوە، وەك: ﴿ ٱبْنَ ﴾، ﴿ ٱثْنَيْنِ ﴾، ﴿ ٱمْرَأَتُ ﴾، ﴿ ٱسْمَ ﴾. بەڵام لە ﴿ ٱلِاسْمُ ٱلْفُسُوقُ ﴾دا دەکرێت بە دوو شێوە بخوێنرێـتەوە:

١- "أَلِسْمُ الفسوق" واتە بە هەمزەیەکی فەتحەدار و لامەکەی دوایشی بە کەسرەداری.

٢- "لِسْمُ الفسوق" واتە هەمزەکە نەخوێنرێتەوە و لامەکەش بە کەسـرەداری بخوێنرێتەوە.

بـەڵام دەبێـت وریابـن کـە تەنهـا وەك تاقیکردنـەوە (إختبـار) دەکرێـت بـەم وشـەیە دەسـت بـە خوێندنـەوە بکرێـت نـەك هـەر کات خوێنـەر ویسـتی لەسـەر بـوو.

ج- چاوگی فەرمانە عەرەبییە پێنج و شەش پیتییەکانیش بە کەسرەداری دەخوێنرێنەوە، وەك: ﴿ ٱسْتِغْفَارُ ﴾، ﴿ ٱسْتِكْبَارًا ﴾.

د- ئەگـەر لـە فەرمانـی عەرەبییـدا هـات: ئـەوا لـە پیتـی سـێیەمی دەڕوانیـن، ئەگـەر ضەممـەدار بـوو ئـەوا هەمزەکـەش بـە ضەممـەداری دەخوێنرێتـەوە، وەك: ﴿ ٱعْبُدُواْ ﴾، ﴿ ٱنظُرُواْ ﴾. خـۆ ئەگـەر پیتی سـێیەم فەتحەدار یا کـەسرەدار بـوو ئـەوا هەمزەکـەش بە کەسرەداری دەخوێنرێتـەوە، وەك: ﴿ ٱعْلَمُوٓاْ ﴾، ﴿ ٱنتَهُواْ ﴾. ئەگـەر پیتی سـێیەم ضەممەیەکـی نابنەڕەتـی لەسـەر بـوو ئـەوا هەمزەکـە بـە کـەسرەداری دەخوێنرێتـەوە، وەك: ﴿ ٱبْنُواْ ﴾، ﴿ ٱقْضُوٓاْ ﴾ چونکـە دوو وشـەکە لـە بنەڕەتـدا بەمشـێوەیە بـوون: (ابنيـوا)، (اقضيوا).

هەمزەی پچڕان (القطع): بریتییە لەو هەمزەیەی لە سـەرەتا و ناوەڕاسـتی خوێندنەوەشـدا هەر دەخوێندرێتەوە،

هەمیشە بەو شێوەیەیە بەو پێیەی خوێنەر پیتی هەمزەکە لەوپەڕی قورگەوە گۆدەکات بەهۆی قورسی و بەهێزییەوە، وەك:

﴿ إِسۡتَبۡرَقٖ ﴾، ﴿ أُجِيبَت ﴾، ﴿ أَلۡهَىٰكُمُ ﴾.

* حوکمی خوێندنەوەی هەمزەی وەصل بە هێمای ڕەنگکراوی (▼) لەم قورئانەدا نیشانەکراوە، لە نموونەکانیشی:

ٱعۡبُدُواْ ٱنظُرُواْ ٱعۡلَمُوٓاْ ٱنتَهُواْ فَٱسۡتَكۡبَرۡتُمۡ

حەوت ئەلفەکە (الألفات السبع)

• ئەو حەوت ئەلفە کامانەن کە لەکاتی وەستان (وقف)دا دەخوێنرێنەوە و، لەکاتی بەردەوامی لەسەر خوێندنەوە (وصل)دا ناخوێنرێنەوە؟

بریتین لە:

١- ئەلفی جێناوی سەربەخۆی قسەکەر لە زمانی عەرەبیدا (أنـا) لە هەموو ئەو شوێنانەی قورئاندا کە هاتووە، وەك:

﴿ وَأَنَا۠ خَيۡرُ ٱلۡمُنزِلِينَ ﴾ ئایەتی (٥٩)ی سوورەتی (یوسف)، لاپەڕە (٢٤٢).

٢- ئەلفی (لکنـــا) لە: ﴿ لَّٰكِنَّا۠ هُوَ ٱللَّهُ رَبِّي ﴾ ئایەتی (٣٨)ی سوورەتی (الکهف)، لاپەڕە (٢٩٨).

٣- ئەلفی (الظنونا) لە: ﴿ وَتَظُنُّونَ بِٱللَّهِ ٱلظُّنُونَا۠ ﴾ ئایەتی (١٠)ی سوورەتی (الأحزاب)، لاپەڕە (٤١٩).

٤- ئەلفی (الرسـولا) لە: ﴿ أَطَعۡنَا ٱللَّهَ وَأَطَعۡنَا ٱلرَّسُولَا۠ ﴾ ئایەتی (٦٦)ی سوورەتی (الأحزاب)، لاپەڕە (٤٢٧).

٥- ئەلفی (السبیلا) لە: ﴿ فَأَضَلُّونَا ٱلسَّبِيلَا۠ ﴾ ئایەتی (٦٧)ی سوورەتی (الأحزاب)، لاپەڕە (٤٢٧).

٦- ئەلفی (سلاسلا) لە: ﴿ إِنَّآ أَعۡتَدۡنَا لِلۡكَٰفِرِينَ سَلَٰسِلَا۠ ﴾ ئایەتی (٤)ی سوورەتی (الإنسان)، لاپەڕە (٥٧٨).

٧- ئەلفی (قواریرا) لە: ﴿ كَانَتۡ قَوَارِيرَا۠ ﴾ ئایەتی (١٥)ی سوورەتی (الإنسان)، لاپەڕە (٥٧٩).

لە ﴿ سَلَٰسِلَا۠ ﴾دا دەتوانین لەسەر ئەلفەکەی پاش لامەکە بوەستین، یاخود دەتوانین لامەکە سکوندار بکەین و لەسەری بوەستین.

وەستانەکان (السکتات)

بەپێی ڕیوایەتی (حفص عن عاصم) پێویستە قورئان خوێن لە چوار شوێندا هێندەی ماوەی دوو حەرەکە بوەستێت بەڵام بێ هەناسەدان تا بتوانێت دوای ئەوە لە خوێندنەوەکەی بەردەوام بێت، ئەو چوار شوێنەش ئەمانەن:

١- ﴿ عِوَجَاۜ ١ قَيِّمٗا ﴾ الکهف: ١-٢، لاپەڕە (٢٩٣).

٢- ﴿ مِن مَّرۡقَدِنَاۜۗ هَٰذَا ﴾ یس: ٥٢، لاپەڕە (٤٤٣).

٣- ﴿ وَقِيلَ مَنۡۜ رَاقٖ ﴾ القیامە: ٢٧، لاپەڕە (٥٧٨).

٤- ﴿ كَلَّاۖ بَلۡۜ رَانَ ﴾ المطففین: ١٤، لاپەڕە (٥٨٨).

• دوو شێوازی خوێندنەوەش بۆ هائی ﴿ مَالِيَهۡۜ ٢٨ هَلَكَ ﴾ی سوورەتی (الحاقة) دەگونجێت:

- بە ئاشکرا خوێندنەوەی پیتی هائەکە و وەستان.

- یاخود تیهەڵکێش کردنی هائەکە ﴿ مَالِيَهۡۜ ٢٨ ﴾ لەگەڵ هائی ئایەتی دوای خۆیدا ﴿ هَلَكَ ﴾.

چەند وریایی پێدانێك (تنبیهات) سەبارەت
بە هەندێك حاڵەتی تایبەت

١- لە لاپەڕە (٢٢٦)، واتە لە ئایەتی (٤١)ی سوورەتی (هود)دا ﴿ بِسۡمِ ٱللَّهِ مَجۡرٜىٰهَا ﴾ هێمای (◊) لەژێر ڕائەکەدا دانراوە، بۆ ئەوەی لەکاتی خوێندنەوەدا فەتحەی ڕائەکە کەمێك مەیلەو کەسرە گۆبکرێت و، ئەلفەکەی دوایشیەوە مەیلەو (یاء)، ئەم حاڵەتەش بەم هێما سووره (◊) لەم قورئانەدا دەستنیشانکراوە، بەمشێوەیە: ﴿ بِسۡمِ ٱللَّهِ مَجۡرٜىٰهَا ﴾.

٢- لە لاپەڕە (٢٣٦)، واتە ئایەتی (١١)ی سوورەتی (یوسف)دا ﴿ لَا تَأۡمَ۬نَّا ﴾ هێمای (◊) لەسەر پیتی میمەکە دانراوە، کە ئاماژەیە بۆ حاڵەتی (الإشمام): ئەویش بریتییە لەوەی قورئان خوێن هەردوو لێوی خڕبکاتەوە وەك ئەوەی بیەوێت پیتەکە ضەممەدار بکات بەڵام بەدەنگ دەری نەبڕێت. ئەم حاڵەتەش بەم هێما ڕەنگ سوورە لەم قورئانەدا دیاری کراوە، بەمشێوەیە: ﴿ لَا تَأۡمَ۬نَّا ﴾.

٣- لە لاپەڕە (٤٨١)، واتە ئایەتی (٤٤)ی سوورەتی (فصلت)دا ﴿ ءَا۬عۡجَمِيٌّ ﴾ خاڵێکی ڕەش (•) لەسەر ئەلفی دووەم دانراوە بۆ ئاسانکردن (التسهیل)ی، ئەمەش واتە شێوازی خوێندنەوەی لە مابەینی هەمزە و ئەلفدا بێت، ئەم حاڵەتەش بە خاڵێکی سوور لەسەر ئەلفەکە لەم قورئانەدا دیاری کراوە، بەمشێوەیە: ﴿ ءَا۬عۡجَمِيٌّ ﴾.

٤-٥ لە لاپەڕە (٣٩)، واتە ئایەتی (٢٤٥)ی سوورەتی (البقرة) ﴿ وَيَبۡصُۜطُ ﴾، هەروەها لە لاپەڕە (١٥٩) واتە ئایەتی (٦٩)ی سوورەتی (الأعراف)دا و لە ﴿ بَصۜۡطَةٗ ﴾دا دەبینین پیتێکی (س) لەسەر صادەکە دانراوە، وەك ئاماژەیەك بۆ ئەوەی صادەکە بە سین دەخوێنرێتەوە، واتە (یبسط) و (بسطة).

٦- لە لاپەڕە (٥٢٥)، واتە ئایەتی (٣٧)ی سوورەتی (الطور)دا ﴿ ٱلۡمُصَۣيۡطِرُونَ ﴾ دەبینین (س)ێکی بچووك لەژێر پیتی صادەکەدا دانراوە وەك ئاماژەیەك بۆ ئەوەی دەکرێت بە (س) بخوێنرێتەوە، بەڵام زیاتر وا باوە کە هەر بە (ص) بخوێنرێتەوە.

٧- لە لاپەڕە (٣٨٠)، واتە ئایەتی (٣٦)ی سوورەتی (النمل)دا ﴿ ءَاتَىٰنِۦَ ﴾ دەبینین یائێکی بچووك لەپاش نوونەکەوە کێشراوە، کە (حفص) دوو شێوەی بۆ ڕەواداوە:

- یەکەمیان: خوێندنەوەی یائەکە بە سکونداری.
- دووەمیان: وەستان لەسەر نوونەکە و نەخوێندنەوەی ئەو یائەی پاشی.

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين

ڕێبازی هێمای ڕەنگدار بۆ پەیڕەو کردنی حوکمەکانی تەجوید

الرمز	عربي Arabic	کوردی Kurdish	فارسي Persian
▼	المد اللازم (٦ حركات لزوماً)	مەددی لازم (٦) حەرەکە.	مد لازم ٦ حركت
▼	المد الواجب (٤-٥ حركات)	مەددی واجب (٤-٥) حەرەکە.	مد واجب ٤ يا ٥ حركت
▼	المد العارض (٢-٤-٦ حركات)	مەددی عارض (٢-٤-٦) حەرەکە.	مد اختياری ٢ يا ٤ يا ٦ حركت
▼	المد المتصل (٤-٥-٦ حركات)	مەددی موتەصیل (٤-٥-٦) حەرەکە.	مد اختياری ٤ يا ٥ يا ٦ حركت
▼	المد الملحق بالطبيعي (حركتان)	مەددە هاوشێوەکانی مەددی سروشتی (المد طبيعی): (٢) حەرەکە.	مد دو حركت
▼	لون الغنة (حركتان)	مینگە (٢) حەرەکە.	غُنّه دو حركت
▼	لون غنة الإخفاء (حركتان)	مینگەی (الإخفاء): (٢) حەرەکە.	غُنّه (غُنّه الاخفاء) دو حركت
م	لون غنة الإقلاب (حركتان)	مینگەی (الإقلاب): (٢) حەرەکە.	غُنّه (غُنّه الاقلاب) دو حركت
▼	الإدغام بغنة (حركتان)	(الإدغام)ی مینگەدار: (٢) حەرەکە.	غُنّه (غُنّه الادغام) دو حركت
▼	لون ما لا يلفظ	ئەو پیتانەی ناخوێنرێنەوە.	غير ملفوظ
▼	تفخيم لام لفظ الجلالة	قەڵەو خوێندنەوە (تفخيم)ی لامی (الله).	تفخيم حرف لام
▼	تفخيم الراء	بەقەڵەوی خوێندنەوە (تفخيم)ی پیتی (راء).	تفخيم حرف راء
▼	لون صفة القلقلة	سیفەتی (القلقلة).	قلقلة

Colour Coded Tajweed Rules

الرمز	فرنسي French	إنجليزي English	إندونيسي Indonesian
	Prolongation Necessaire de (6 Voyelles)	Necessary Prolongation (6 Vowels)	MAD PANJAGNYA 6 HARAKAT (LAZIM)
	Prolongation Obligatoire de (4-5 Voyelles)	Obligatory Prolongation (4/5 Vowels)	MAD PANJAGNYA 4/5 HARAKAT (WAJIB)
	Prolongation Permise de (2-4-6 Voyelles)	Permissible Prolongation (2/4/6 Vowels)	MAD BOLEH MEMILIH ANTARA 2/4/6 HARAKAT
	Prolongation Permise de (4-5-6 Voyelles)	Permissible Prolongation (4/5/6 Vowels)	MAD BOLEH MEMILIH ANTARA 4/5/6 HARAKAT
	Prolongation Normale de (2 Voyelles)	Normal Prolongation (2 Vowels)	MAD 2 HARAKAT
	Nazalization (Ghunnah) de 2 Voyelles	Nasalization (Ghunnah) 2 Vowels	MENDENGUNG (GHUNNAH) (DUA HARAKAT)
	Nazalization (Ghunnat Al-Ikhfaa) 2 Voyelles	Nasalization (Ghunnat Al-Ikhfaa) 2 Vowels	MENDENGUNG (GHUNNAT AL-IKHFAA) (DUA HARAKAT)
م	Nazalization (Ghunnat Al-Iqlab) 2 Voyelles	Nasalization (Ghunnat Al-Iqlab) 2 Vowels	MENDENGUNG (GHUNNAT AL-IQLAB) (DUA HARAKAT)
	Nazalization (Ghunnat Al-Edgham) 2 Voyelles	Nasalization (Ghunnat Al-Edgham) 2 Vowels	MENDENGUNG (GHUNNAT AL-EDGHAM) (DUA HARAKAT)
	Non Prononcees	Un Announced (Silent)	TIDAK DI BACA
	Emphasa de La Letter (L)	Emphatic pronunciation of Letter (L)	Lam' dibuca tebal
	Emphasa de La Letter (R)	Emphatic pronunciation of Letter (R)	Ra' dibuca tebal
	Consonnes Emphatiques	Unrest Letters (Echoing Sound)	Qalqlah